

ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

**STENOGRAMELE ȘEDINȚELOR
CONSILIULUI DE MINIȘTRI**

GUVERNAREA ION ANTONESCU

**VOL. VI
(februarie - aprilie 1942)**

EDITURA MICA VALAHIE
BUCUREȘTI, 2002

**Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri
Guvernarea Ion Antonescu**

ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

**STENOGRAMELE ȘEDINȚELOR
CONSILIULUI DE MINIȘTRI**

GUVERNAREA ION ANTONESCU

**vol. VI
(februarie – aprilie 1942)**

Ediție de documente întocmită de:

MARCEL-DUMITRU CIUCĂ

Redactor: **MARIA IGNAT**

EDITURA MICA VALAHIE

București, 2002

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri : Guvernarea Ion
Antonescu. - București: Arhivele Naționale ale României, 1997-
vol. ; cm.

Vol. 6 : Februarie – Aprilie 1942/ ed.: Marcel Dumitru Ciucă.-
București : Mica Valahie, 2002. – p. - ISBN 973-85884-2-1

I. Ciucă, Marcel Dumitru (ed.)

94(498)''19'' Antonescu, I.

Carte apărută cu sprijinul **MINISTERULUI CULTURII ȘI CULTELOR**

EDITURA MICA VALAHIE

Tel: 021-327.25.82 / 0722.33.99.84

INTRODUCERE

Volumul al VI-lea al lucrării *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Ion Antonescu* conține 18 stenograme, datate între 3 februarie și 30 aprilie 1942, dintre care 14 sunt ale ședințelor Consiliului de Miniștri, 2 ale Consiliului Economic de Coordonare, 1 a Consiliului Economic de Coordonare și Aprovizionare și 1 a Consiliului de Aprovizionare. Trei ședințe ale Consiliului de Miniștri au fost cu guvernatorii provinciilor Basarabia, Bucovina și Transnistria, deoarece se introdusese sistemul ca o dată pe lună să se țină un asemenea Consiliu de Miniștri. Din cele 18 ședințe amintite mai sus, doar trei au fost conduse de Mihai Antonescu, celelalte desfășurându-se în prezența Mareșalului.

În această perioadă, deși după încheierea operațiunilor militare de la Odessa o parte a Armatei Române a fost retrasă în țară, pentru refacere și reorganizare, trupe române au participat, împreună cu Armata Germană, la ofensiva din Crimeea, în nordul Mării de Azov, la asediul Sevastopolului etc.¹ În ianuarie 1942, la București, Keitel a avut discuții cu Mareșalul și acesta s-a obligat să trimită trupe pe front, care să echivaleze efectivul celor din 1941². Consecința acestei promisiuni a fost că, în ședința Consiliului de Miniștri, Conducătorul Statului amintea că “se poate întâmpla să fim chemați să mobilizăm” și cerea comprimarea cursurilor școlare, deoarece o parte din învățători și profesori urmau să fie mobilizați.³

În ședința din 3 februarie, Mareșalul anunța: “Trebuie să plec din țară, voi lipsi câțva timp ...”⁴. Era vorba de vizita pe care urma să o facă lui Hitler. Întâlnirea a avut loc la 11 februarie, la cartierul general al Führer-ului, lângă Rastenburg, în timpul căreia Mareșalul i-a declarat Führer-ului că România este gata să asigure, în vară, o mare contribuție militară⁵. După această întâlnire cu

---

¹ Generalul Ion Gheorghe. *Un dictator nefericit. Mareșalul Ion Antonescu (Calea României spre Statul satelit)*, ediție și studiu introductiv de Stelian Neagoe, București, Editura Machiavelli, 1996, p. 208; Alexandru Dușu, Florica Dobre, Leonida Loghin. *Armata română în cel de al doilea război mondial (1941-1945). Dicționar enciclopedic*, București, Editura Enciclopedică, 1999, p. 6-7.

² Andreas Hillgruber, *Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relațiile germano-române (1938-1944)*, ediție și studiu bio-bibliografic de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1994, p. 182.

³ *Infra*, p. 2.

⁴ *Infra*, p. 6.

⁵ Andreas Hillgruber, *op cit.*, p. 182-183. Cu ocazia vizitei, Ion Antonescu a remis lui Hitler un memorandum, întocmit de Mihai Antonescu, în care, după ce arată contribuția României în colaborarea cu Germania și că este de acord cu noi eforturi, solicită ajutor pentru dezvoltarea economiei și înzestrarea armatei și cere clarificarea raporturilor cu Ungaria și Bulgaria. Textul memorandumului, în: *Antonescu – Hitler. Corespondență și întâlniri inedite (1940-1944)*, vol. 1,

Hitler, în ședința Consiliului de Miniștri din 26 februarie, cu guvernatorii provinciilor alipite, Mareșalul informa că “peste câteva zile eu voi veni în Basarabia, cu trupe”⁶. În aceeași ședință, Mareșalul explica prezența trupelor române la Doneț: “După informațiile venite de la Berlin, se credea că Armata Rusească a fost învinsă. N-a fost învinsă, a reacționat, și reacțiunea ei ne-a obligat să facem noi eforturi și să ne ducem cu forțele mai departe, nu numai în Transnistria, dar până la Doneț”⁷.

În Consiliile de Miniștri cu guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei s-a discutat despre situația industriei și agriculturii, pentru care Mareșalul cerea să se acorde credite; despre statutul juridic al provinciilor și al bunurilor industriale și comerciale; despre regimul juridic al bunurilor expropriate etc. În ședința din 27 martie, Conducătorul Statului a precizat, în legătură cu Transnistria: “Transnistria este o provincie care se administrează singură; n-are ce căuta acolo Ministerul Comunicațiilor; nu putem face acte de imixtiune în administrația acestei provincii, pentru că s-ar putea pune anumite chestiuni de drept internațional care ar putea avea consecințe pentru Neamul Românesc. N-a venit momentul pentru germani, cu atât mai mult pentru noi, ca să facem acte care s-ar putea întoarce împotriva Neamului Românesc, la masa verde”⁸. Și, mai departe: “Nu trebuie să facem în Transnistria acte de imixtiune, care să ne compromită pozițiile viitoare. Nu trebuie să facem din această Rusie un dușman de moarte pentru noi. De aceea, noi facem o administrație mult mai omenoasă, pentru că ne purtăm cu populația altfel decât germanii; nu omorăm decât pe cei cari fac acte contrare ordinii și siguranței noastre; nu maltratăm această populație, ci, dimpotrivă, îi tratăm pe toți cât se poate de bine. Populația din Odessa mănâncă pâine și carne ca și noi, iar prizonierii ruși mănâncă la fel ca soldații noștri”⁹. În aceeași ședință, Mareșalul a mulțumit guvernatorului Gh. Alexianu pentru ceea ce a făcut acolo¹⁰.

De sărbătorile Paștelui anului 1942, Mareșalul a ținut să ajungă pe front, “ca să fiu în mijlocul soldaților, ca îmbărbătare pentru ei și să le aduc și salutul și dragostea frățească a țării noastre”¹¹. Apoi, a făcut “o îndelungată vizită”, care “A fost mai mult decât o inspecție; a fost un control pe care l-am făcut și Armatei, și administrației civile, și școlilor, și Justiției, și tuturor organelor noastre care, la periferie, ne ajută <...> ca să facem din această țară ce visăm cu toții și ceea ce ne

---

ediție de Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, Editura Cozia, 1991, p. 166-178; rezumatul convorbirii dintre Ion Antonescu și Hitler, în *Ibidem*, p. 178-184; minuta întocmită de Paul Schmidt asupra convorbirii din 11 februarie, în *Ibidem*, p. 185-188.

⁶ *Infra*, p. 175.

⁷ *Infra*, p. 217.

⁸ *Infra*, p. 385.

⁹ *Infra*, p. 386.

¹⁰ *Infra*, p. 396. În legătură cu administrația românească în Transnistria, vezi Olivian Verenca, *Administrația civilă română în Transnistria. 1941-1944*, ediția a II-a, îngrijită de Șerban Alexianu, București, Editura Vremea, 2000.

¹¹ *Infra*, p. 429.

reclamă și istoria și concetățenii noștri”¹². În urma “controlului” făcut, Mareșalul a comunicat constatările sale în ședința Consiliului de Miniștri din 17 aprilie. La stenograma ședinței am anexat documentul care conține atât constatările Mareșalului, făcute în timpul inspecției la prefecturi, primării, biserici, școli, spitale, cămine, fabrici, cât și instrucțiunile date de el autorităților competente pentru remedierea neajunsurilor depistate¹³.

Relațiile economice cu Germania au fost frecvent discutate în ședințele Consiliului de Miniștri. La baza relațiilor economice româno-germane a stat Protocolul economic semnat la Berlin, la 17 ianuarie 1942¹⁴, de comisii guvernamentale din cele două țări. Ședința Consiliului de Miniștri din 4 februarie a fost consacrată analizării Convenției Economice semnate la Berlin¹⁵, dar și în alte ședințe au fost discutate dificultățile provocate țării și populației prin nerespectarea prevederilor ei de către partea germană. În ședința din 24 februarie, Mareșalul îi cerea lui Gh. Minescu, director general al I.N.C.O.O.P.-ului, ca să-i comunice lui Neubacher că, dacă nu veneau tractoarele la vreme, conform Convenției, “nici noi nu ne putem ține de angajamentele noastre”, și arată că la Berlin a spus: “Dvs. vă plingeți că nu vă dăm petrol destul? De ce nu trimeteți la timp cărbuni Căilor Ferate? De ce n-ați făcut conducta pentru gaz de sondă, ca să vă putem da mai multă păcură?”¹⁶ Lui Clodius i-a spus: “Pâinea pe care nu v-o dau trebuie s-o dau s-o consume cei 5-6 sute de mii soldați pe care îi am în cazărmi, pentru că mi s-a cerut armată”¹⁷. Iar în ședința din 4 februarie, Mareșalul a spus, profetic: “Eu nu vreau să fiu acuzat că am vândut germanilor interesele țării mele. Eu sunt român și înțeleg să servesc interesele românilor”¹⁸.

Pentru executarea Convenției, Mareșalul a ajuns la concluzia că România trebuie să aibă un reprezentant la Berlin, așa cum aveau germanii pe Neubacher la București, și a însărcinat cu aceasta pe Bossie și pe atașatul militar Ion Gheorghe¹⁹, dar urma să fie numită o comisie “formată din oameni pricepuți și, în special, energici, cari să nu se lase intimidați.”²⁰

Și acordul economic cu Italia provoca mari dificultăți economiei românești și executarea lui s-a discutat în ședințele Consiliului de Miniștri din 24 februarie²¹ și din 25 aprilie²². Mareșalul a hotărât să nu mai dea grâu italienilor, deși aprovizionarea cu pâine era marea problemă a Italiei, așa cum raporta generalul N. Stoescu, ministrul Finanțelor, în ședința din 25 aprilie, după vizita făcută la expoziția de la Milano, unde și România a avut un pavilion. La insistențele

¹² *infra*, p. 430.

¹³ *infra*, stenograma nr. 15, cu anexa ei.

¹⁴ Andreas Hillgruber, *op. cit.*, p. 182, 199.

¹⁵ *infra*, doc. nr. 2, p. 28.

¹⁶ *infra*, p. 157-158.

¹⁷ *infra*, p. 397.

¹⁸ *infra*, p. 65.

¹⁹ Iste vorba de generalul Ion Gheorghe, autorul lucrării citate mai sus, *Un dictator nefericit*.

²⁰ *infra*, p. 156.

²¹ *infra*, p. 135-136.

²² *infra*, p. 509-514.

generalului N. Stoenescu ca România să dea grâu Italiei, la un moment dat, Ion Antonescu a replicat: "Chiar ieri s-a făcut în Consiliu propunerea să se reducă rația de pâine la noi. Or, într-un moment când reduc rația de pâine, pot să iau eu grâu din țară și să-l trimit peste graniță? Credeți dvs. că aceasta este o politică justă?"²³

În țară se manifesta o gravă criză economică și se luau măsuri pentru a se reduce efectele acesteia. În ședința Consiliului de Miniștri din 24 aprilie s-a discutat despre situația grea a producției industriale (siderurgice, a pielăriei etc.); despre lipsa materiilor prime; situația din agricultură. Se avea în vedere problema energiei, care și-ar fi găsit o rezolvare prin construirea Centralei Hidroelectrice de la Dunăre (Porțile de Fier). Lipsa fierului ca materie primă pentru industrie se preconiza să fie acoperită prin aducerea în țară a fierului vechi aflat în cantități mari în Basarabia și Transnistria.

Frecvent discutate în ședințele Consiliului de Miniștri au fost: problema prețurilor (pentru muncile agricole, sfeclă, lapte etc.); problema aprovizionării populației cu lemne de foc și combustibil lichid, semințe, pânzeturi, încălțăminte, cu alimente (pâine și mălai, carne, ulei, brânză etc.). Se preconiza construirea unui abator în Capitală.

De asemenea, problemele de sănătate publică și mortalitatea foarte mare au stat în atenția Consiliului de Miniștri. Din cauză că numărul medicilor era mic, s-a sporit numărul studenților la Medicină, pentru a încerca să se acopere necesarul de 12.000 de medici pe toată țara, studenților asigurându-li-se asistență medicală gratuită. În mediul rural, în unele zone revenea un medic la 12.000 locuitori, iar în altele era un medic la 6000 de locuitori. De asemenea, și numărul farmaciștilor era mic și, pentru a se rezolva acest neajuns, se cerea reînființarea Facultății de Farmacie din Iași.

Studenții însă "au început să se miște", iar în școli au reapărut Frățiile de Cruce, remarcă Mareșalul în ședința de la 3 martie și trăgea concluzia că acțiunea aceasta nu era legionară, ci comunistă. Cu acel prilej, Conducătorul Statului a afirmat: "... eu am introdus regimul legionar, eu răspund în fața Istoriei. <...> Au fost unii profesori legionari cari au fost oportuniști, cum am fost și eu, un oportunist politic. Nu puteam veni, decât aducând regimul legionar. L-am pus să facă treabă. Nu a făcut, a fost dat peste cap."²⁴ Se impunea deci reintroducerea disciplinei în școli, reeducarea copiilor (137 copii fuseseră condamnați pentru activitate în timpul rebeliunii), căci erau doar niște victime.

Starea din sânul Bisericii a fost discutată în mai multe ședințe ale Consiliului de Miniștri: cearta dintre Facultatea de Teologie din Cernăuți și Mitropolit; alegerile la scaunele vacante de episcopi, în special la cele din Basarabia. Oamenii văzând că nu se fac alegeri, mai ales în Basarabia, puteau avea sentimentul unui provizorat al stăpânirii românești în aceste ținuturi. În rândul clerului se dădea o nefirească luptă de interese, un caz concludent fiind acela al Mitropoliei Olteniei, înființată de Sfântul Sinod și tot Sfântul Sinod cerea desființarea ei. Vorbind de

²³ *Infra*, p. 512.

²⁴ *Infra*, p. 228-229.

această situație, Mareșalul arăta că el n-a făcut nici o presiune asupra nimănui, deși este “dictator”. La 3 februarie 1942, pe ordinea de zi a ședinței a fost și “chestiunea preoților cu pedepsele suspendate și repuși în funcțiune”²⁵. Era vorba de preoții care participaseră la rebeliune.

În ședința din 3 februarie, Mareșalul a reluat ideea înființării Consiliului de Stat, pe care intenționase să-l facă în luna ianuarie, dar nu credea că-l va putea face nici în februarie, nici mai târziu. Avea nevoie de el, pentru că: “Nu pot eu să-mi iau asupra mea toată problema reorganizării Statului”; Consiliul de Stat îi trebuia “ca ur maximum de garanție”²⁶.

De mai multe ori, în ședințele Consiliului de Miniștri, s-a vorbit despre minorități. Germanii, organizați în Grupul Etnic German, și-au creat formațiuni militare proprii, cu uniforme și cu comandanții lor. Mareșalul – în ședința din 3 februarie – recomanda mult tact, în legătură cu aceștia, deoarece au primit instrucțiuni de a nu mai face acte de indisciplină în cadrul Statului în care trăiau²⁷. Ațutudinea germanilor din Transilvania a indignat pe unii oameni politici români și l-a determinat pe Iuliu Maniu să adreseze o scrisoare lui Mihai Antonescu, prin care atrăgea atenția asupra pericolului pe care îl reprezintă pentru țară această stare de lucruri.²⁸ În legătură cu ungerii, Mareșalul cerea să “Ne purtăm cu ei ca un popor civilizată”²⁹.

În ședința Consiliului de Miniștri cu guvernatorii provinciilor Basarabia, Bucovina și Transnistria, din 26 februarie, s-a discutat și “Problema evacuării din Basarabia a polonezilor și ucrainenilor”, fiind vorba, de fapt, nu de o evacuare, ci de plecarea lor. La acea dată, trecuseră 1400 și alții rămăseseră la Moghilev. Mareșalul a întregat: “Dar oamenii cu ce trăiesc? Să fie grupați pe familii, să nu fie maltratați, ci să fie puși la muncă, ca să li se asigure existența. <...> Pe cei cari îi primesc germanii, îi trecem dincolo; cei cari nu sunt primiți, sunt îngrămădiți către Transnistria. Va veni momentul când vom lua și pe evrei și pe ceilalți străini, ca să-i trecem și mai departe”³⁰. În ceea ce îi privește pe evrei, Mareșalul arăta, referitor la Basarabia și Bucovina: “Rușii n-au urmărit numai o politică de lovire a Neamului Românesc, pentru că au deportat și evrei, și bulgari, și ucraineni, și ruși de ai lor. Prin urmare, avem evrei deportați, ca și români de ai noștri; avem evrei morți, decimați de război, sau luați de armatele rusești în retragere și, în sfârșit, mai sunt și evrei rămași pe loc. Deci, iată patru categorii numai în cadrul populației evreiești din Basarabia și Bucovina”³¹. Evreii deportați trecuseră spre Transnistria

²⁵ *Infra*, p. 8-9.

²⁶ *Infra*, p. 6.

²⁷ *Infra*, p. 14.

²⁸ Scrisoarea a fost publicată în: *Mareșalul Antonescu. Epistolarul Infernului*, avertisment, note și indice de nume de Mihai Pelin, <București>. Editura Viitorul Românesc, <1993>, p. 255-260. În ședința Consiliului de Miniștri din 3 februarie, Mareșalul arată că “acum” primește memoriile de la toți: Dinu Brăianu, Iuliu Maniu, generația de la 1922; în lucrarea amintită mai sus nu sunt cuprinse însă aceste memorii.

²⁹ *Infra*, p. 15.

³⁰ *Infra*, p. 198-199.

³¹ *Infra*, p. 199.

înainte de 26 februarie 1942, când Mareșalul arăta că, în perioada ce va urma, se vor ivi probleme sanitare, care se vor pune la sfârșitul iernii, “din cauza lipsei de hrană și din pricina trecerii evreilor, cari au lăsat diferite boale și au creat focare de contagiune pe anumite culoare, pe unde au mers”³². Pentru evreii care nu au fost deportați s-a dat dispoziția de a nu li se plăti pensii. În Consiliul de Miniștri s-a discutat situația evreilor botezați, pe care Comunitatea Evreiască nu-i admitea ca membri și nu le dădea pensii sau ajutoare, care “În majoritate, sunt oameni foarte bătrâni, săraci și incapabili de orice muncă”, care fuseseră funcționari. Ion Antonescu a dispus: “Să li se dea pensii”³³.

Erau și alte minorități, mai ales în Basarabia: ucraineni, polonezi, bulgari, găgăuți.

La ședința Consiliului de Miniștri s-a vorbit și despre diferite secte, tolerate sau nu de către Stat³⁴.

Foarte greu de rezolvat s-a dovedit a fi problema refugiaților. La 26 februarie s-a discutat “Situația coloniștilor din Rădăuți, aduși din Cadrilater”³⁵; la 3 martie, Mareșalul s-a referit la refugiații din Transilvania³⁶, iar ședința din 13 martie a fost dedicată, în totalitate, analizei situației refugiaților³⁷.

Stenogramele cuprinse în volum conțin și alte informații, extrem de variate, ca, de exemplu, cele referitoare la: propagandă; cenzură; pensiile invalizilor, orfanilor și văduvelor de război; dezvoltarea turismului în Bucovina; contractul cu germanii în privința pescuitului în bălțile românești; valorificarea fructelor; evacuarea din Odessa a unor fabrici și mașini; bugetul pe exercițiul 1942-1943; conducta pentru aducerea gazului de sondă la București; situația diferitelor fabrici etc. etc. Cum toate acestea nu ar fi putut să fie semnalate în *Introducere*, rămâne ca lectura întregului volum să le scoată în evidență.

---

³² *Infra*, p. 210.

³³ *Infra*, p. 212.

³⁴ *Infra*, p. 213-215.

³⁵ *Infra*, p. 212-213.

³⁶ *Infra*, p. 250-251.

³⁷ *Infra*, stenograma nr. 10, p. 295-326.

Lista miniștrilor Guvernului Ion Antonescu (în perioada februarie-aprilie 1942)

Președintele *Consiliului de Miniștri*: – Mareșal **Ion Antonescu**

Vicepreședintele *Consiliului de Miniștri*: – **Mihai A. Antonescu**

– secretar general la *Președinția Consiliului de Miniștri*: – **Ovidiu Vlădescu**

– subsecretar de Stat la *Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românizare, Colonizare și Inventar*: – **Titus Dragoș**

Ministerul Afacerilor Interne:

– ministru: – g-ral **Dumitru I. Popescu**

– subsecretari de Stat: – g-ral **Constantin Z. Vasiliu**
– **Petre Strihan**

Ministerul Afacerilor Străine:

– ministru: – **Mihai A. Antonescu**

Ministerul Finanțelor:

– ministru: – g-ral **Nicolae N. Stoenescu**

– subsecretar de Stat: – **Mircea Vulcănescu**

– secretar general: – **Nicolae Răsmeriță**

Ministerul Justiției:

– ministru: – **Constantin C. Stoicescu**

Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor:

– ministru: – **Ion Petrovici**

– subsecretari de Stat pentru:

– *Educație Extrașcolară*: – g-ral **Victor Iliescu**

– *Școală*: – **Ion C. Petrescu**

Ministerul Propagandei Naționale:

– ministru: – **Mihai A. Antonescu**

– subsecretar de Stat: – **Alexandru Marcu**

Ministerul Apărării Naționale:

– ministru: – g-ral **Constantin Pantazi**

– secretar general: – g-ral **Ioan Boițeanu**

– **Vintilă Davidescu**

-- subsecretari de Stat pentru:

– *Înzestrarea și Administrarea Armatei*: – g-ral **Gheorghe Dobre**

– *Aprovizionarea Armatei și Populației Civile*: – g-ral **Constantin Constantin**

– *Aer*: – g-ral **Gheorghe Jienescu**

– *Marină*: – **contraamiral Nicolae Păiș**

Ministerul Agriculturii și Domeniilor:

- ministru: – **g-ral Ion Sichițiu** (1 februarie - 19 martie 1942)
– **Aurelian Pană** (19 martie - 30 aprilie 1942)
- subsecretar de Stat: – **Aurelian Pană**

Ministerul Economiei Naționale:

- ministru: – **Ion C. Marinescu**
- secretar general : – **Grigore Popescu**
– **Paul Sterian**

Ministerul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor:

- ministru: – **Constantin D. Bușilă**

Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale:

- ministru: – **dr. Petre Tomescu**
- subsecretar de Stat pentru Muncă: – **dr. Constantin Dănulescu**
– secretar general **Sergiu Băcescu**

La ședințele Consiliului de Miniștri au participat, uneori, și:

Directorul general al Poliției și Siguranței: – **col. C. Diaconescu**

Directorul general al Serviciului Special de Informații: – **Eugen Cristescu**

Primarul general al Capitalei: – **g-ral C. Florescu**

Guvernatorul Băncii Naționale a României: – **Alexandru Ottulescu**

Guvernatorul Bucovinei: – **g-ral Corneliu Calotescu**

Guvernatorul Basarabiei: – **g-ral C. Voiculescu**

Guvernatorul Transnistriei: – **prof. Gheorghe Alexianu**

Subșeful Marelui Stat Major al Armatei: – **g-ral I. Arhip**

Directorul General al Căilor Ferate Române: – **g-ral T. Orezeanu**

Comisar al Guvernului pentru aprovizionarea cu lemne: – **g-ral N. Bădescu**

Directorul Intendenței din Subsecretariatul de Stat al Înzestrării și Administrării Armatei: – **col. Christofor Sireteanu**

Președintele Consiliului Creditului Național Industrial: – **prof. I.N. Fințescu**

Șeful Cabinetului Militar al Conducătorului Statului: – **col. Radu Davidescu**

Comisarul general al refugiaților: – **Gheorghe Munteanu**

Comisarul general al Dobrogei: – **Emil Grigorescu**

Președintele Societății Naționale de Cruce Roșie: – **dr. I.C. Costinescu**

Directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului: – **Gheorghe Minescu**

Directorul general al Casei Pensiilor din Ministerul Finanțelor: – **N. Filipescu**

Directorul Contenciosului din Ministerul Apărării Naționale: – **col. C. Manoliu**

Directorul Vămile, din Ministerul Finanțelor: – ing. **P. Petrică**
Directorul Acordurilor, din Ministerul Economiei Naționale: – **Gheorghe Demetrescu**
Directorul Exporturilor, din Ministerul Economiei Naționale: – **Marius Drăgulescu**
Directorul general al Creditului Național Agricol: – **Gheorghe Alexandrescu**
Directorul general al Creditului Agricol Ipotecar: – **Al. Nasta**
Directorul general al Băncii de Credit a Meseriașilor: – **I. Joldea-Rădulescu**
Președintele Consiliului de Administrație al Băncii de Credit a Meseriașilor:
– **M. Romniceanu**
Prefectul Poliției Capitalei: – g-ral **N. Pălăngeanu**
Directorul general al Casei Centrale a Asigurărilor Sociale: – dr. **C. Dăniță**
Președintele Consiliului de Administrație al Casei Centrale a Asigurărilor Sociale:
– **P. Alexandrescu-Roman**
Secretar general la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării: – **Paul Horia Suciu**
Director general al O.R.A.P.-ului: – dr. **Eugen Hațiegan**
Directorul Economiei Naționale din Basarabia: – **Dorin Nicolaescu**
Directorul Româнизării, pentru Basarabia: – **Dumitru Giurgiuveanu**
Primarul orașului Bălți: – **T. Ardeleanu**

LISTA DOCUMENTELOR

1. 1942 februarie 3. *Se discută despre: problemele școlare (în condițiile în care s-ar face mobilizarea; activitatea extrașcolară, situația tineretului din Grupul Etnic German etc.); probleme ale Bisericii (alegerile de episcopi, în Basarabia, îndeosebi; despre preoții cu pedepsele suspendate și puși în funcții); probleme sanitare (încadrarea studenților mediciști în instituțiile sanitare, din cauza lipsei medicilor) etc. (p. 1)*

2. 1942 februarie 4. *Se discută Convenția Economică cu Germania, semnată la Berlin. (p. 28)*

3. 1942 februarie 12. *Se discută despre: pensiile invalizilor, orfanilor și văduvelor de război, blocările de materiale (cereale, bitum etc.); rostul românizării; implicațiile politice ale aducerii în țară a vaselor „Transilvania” și „Basarabia” aflate la Istanbul etc. (p. 69)*

4. 1942 februarie 13. *Se discută despre: cererea germană de a se acorda dreptul de export mai multor societăți germane; experții agricoli germani trimiși în Basarabia; hârtia tipografică și situația unor tipografii; îndiguirii pentru preîntâmpinarea inundațiilor; prețuri (la sfeclă, lapte etc.); pătrunderea unor elemente străine în întreprinderi românești; Convenția Economică româno-germană etc. (p. 93)*

5. 1942 februarie 24. *Se discută despre: modul cum se execută acordul economic cu Italia; discuțiile lui Ion Antonescu la Berlin; construirea unui abator în București și a unei centrale electrice la Porțile de Fier; aprovizionarea populației cu bunuri de consum (încălțăminte pânzeturi, lemne de foc) etc. (p. 134)*

6. 1942 februarie 26. *În Consiliul de Miniștri cu guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei se discută despre: aprovizionarea cu cereale, acordarea de credite industriei și agriculturii; stabilirea regimului juridic al bunurilor expropriate; minorități (evrei, polonezi, ucraineni, bulgari); acordarea de pensii evreilor botezați; dezvoltarea turismului în Bucovina; coloniștii din Cadrilater ajunși la Rădăuți etc. etc. (p. 174)*

7. 1942 martie 3. *Se discută despre: disciplina în Școală și apariția unor manifestări legionare în rândul studenților; salarizarea corectă a învățătorilor și doctorilor; chirii; situația invalizilor; situația refugiaților; starea de sănătate a populației etc. (p. 220)*

8. 1942 martie 7. *Se discută despre stabilirea prețurilor muncilor agricole și ale produselor agricole. (p. 258)*

9. 1942 martie 11. *Se discută despre tăbăcirea pieilor, producția de încălțăminte, fabricarea săpunului și obținerea unui bumbac superior calitativ. (p. 281)*

10. 1942 martie 13. *Se discută despre situația refugiaților din Transilvania și din Cadrilater. (p. 295)*

11. 1942 martie 17. *Se discută despre prețul muncilor agricole și despre inundațiile din Giurgiu și din localitățile învecinate. (p. 326)*

12. 1942 martie 20. *Se discută despre: noul proiect de Lege a minelor; contractul cu germanii în privința pescuitului în bălțile românești; executarea noilor acorduri comerciale și de plăți cu Germania; valorificarea fructelor (fabrici de marmeladă) etc. (p. 329)*

13. 1942 martie 27. *În Consiliul de Miniștri cu guvernatorii provinciilor dezrobite se discută despre: acordarea de credite provinciilor; regimul juridic al Transnistriei; revizuirea impozitelor agricole stabilite; regulamentul legii din 4 septembrie 1941, pentru reglementarea cetățeniei locuitorilor din Basarabia și Bucovina de Nord; situația Odesei etc. (p. 376)*

14. 1942 martie 31. *Se discută despre bugetul pe exercițiul financiar 1942/1943 și despre conducta pentru aducerea gazului de sondă la București. (p. 400)*

15. 1942 aprilie 17. *Mareșalul Ion Antonescu informează Consiliul de Miniștri despre constatările făcute în timpul inspecției efectuate în Basarabia, Bucovina și Transnistria (se referă la situația din agricultură, industrie, lucrări publice, școli, spitale, administrație etc.). (p. 429)*

16. 1942 aprilie 24. *Se discută despre: situația deosebit de gravă a producției industriale (de energie, criza materiilor prime, de pielărie etc.); situația din agricultură (unde sunt necesare măsuri de sprijinire a producției); colaborarea economică cu Germania (care este foarte defectuoasă); asigurarea cu alimente a populației etc.. (p. 474)*

17. 1942 aprilie 25. *După ce se prezintă o notă privind controlul aprovizionării Capitalei cu alimente, g-ralul N. Stoenescu, ministrul Finanțelor, relatează despre constatările ce le-a făcut cu ocazia vizitei la expozițiile internaționale de la Milano (unde România a avut un pavilion) și de la Bâle, în Elveția; apoi se discută despre: lipsa alimentelor (grâul, în special) în Italia; obținerea „energiei hidraulice” (Centrala Hidraulică de la Dunăre) etc. (p. 504)*

18. 1942 aprilie 30. *În Consiliul de Miniștri cu guvernatorii provinciilor dezrobite se discută despre: statutul juridic-administrativ al provinciilor; situația juridică a bunurilor industriale și comerciale din Basarabia și Bucovina; fabricile de ulei din Basarabia; probleme de propagandă etc. (p. 535)*

DOCUMENTE

1. 1942 februarie 3. *Se discută despre: problemele școlare (în condițiile în care s-ar face mobilizarea; activitatea extrașcolară, situația tineretului din Grupul Etnic German etc.); probleme ale Bisericii (alegerile de episcopi, în Basarabia, îndeosebi; despre preoții cu pedepsele suspendate și puși în funcții); probleme sanitare (încadrarea studenților mediciști în instituțiile sanitare, din cauza lipsei medicilor) etc.*

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de marți, 3 februarie 1942

Ședința se deschide la ora 11.15, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte domnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Educația Extrașcolară; **I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Școale; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale.

Mareșal I. Antonescu: Dle ministru Petrovici, v-aș ruga să ne orientați asupra problemelor școlare, în afară de cele pe care le avem în ordinea de zi.

I. Petrovici: Dle Mareșal, eu sunt mulțumit, în general, de situația pe care am găsit-o. După rapoartele pe care le-am primit, rezultă că starea spirituală se îmbunătățește.

O oarecare turburare a produs o circulară pe care am dat-o către profesori, ca să năi comprime cursurile, în vederea unor anumite eventualități. Dvs. știți cum est: opinia publică: îndată ce se vorbește de o eventualitate, aceasta se transformă imediat în certitudine.

N-am spus nici eu, nici dvs. că se vor închide cursurile la 1 martie sau la 1 aprilie. Am spus că nu cred că se vor închide atunci, dar trebuie luate măsuri preventive. La Universitate nici măcar n-am cerut acest lucru, pentru că un curs universitar comprimat devine un curs de școală secundară. Cursul universitar trebuie dezvoltat și, dacă se întrerupe, el se întrerupe la punctul unde se găsește în ace moment.

Mareșal I. Antonescu: În această privință trebuie să fim prudenți și preăzători. Nu stă în puterea noastră să dirijăm evenimentele europene și mondiale; noi suntem în funcțiune de aceste evenimente, și trebuie să jucăm în raport cu ele, pentru ca acest neam să reușească, până la sfârșit, să se prezinte la maa verde cu forțele intacte și cu libertățile lui complete și puternic reorganizate,

pentru ca să facă față greutăților care se vor ivi după război. Atunci se vor ivi probleme mult mai mari decât cele de până acum: vom avea probleme de ordin social, de ordin politic, de ordin național, care vor reclama din partea popoarelor o conducere energică și din partea maselor o ascultare, care nu poate fi decât în funcțiune de organizare și de posibilitățile de viață ale națiunilor. Dacă nu este o organizare și nici posibilități economice pentru a asigura traiul zilnic, nimeni nu va putea domina situația.

Ceea ce mă preocupă pe mine este să ajung la sfârșitul acestui conflict cu națiunea românească cât mai puțin epuizată și astfel pregătită ca să poată face față acelor greutăți, care vor fi mult mai mari decât cele cari au rezultat din războiul trecut.

Aceasta fiind situația noastră, care este în funcțiune de ceea ce există pe plan internațional și mondial, noi trebuie să ne gândim că se poate întâmpla să fim chemați să mobilizăm, să facem apel la forțele vitale și tinere ale acestei națiuni, pentru ca să asigurăm existența noastră viitoare. În vederea acestui lucru, trebuie să luăm toate măsurile, pentru ca să nu ne surprindă operațiunile.

În primul rând, a trebuit să luați dispozițiuni ca la cursurile școlilor primare și secundare să se elimine lucrurile de importanță secundară și să se facă numai ceea ce este esențial. Trebuie să procedăm așa cum se face cu instrucția în armată. Dacă avem nevoie să pregătim un soldat într-un timp mai scurt decât timpul normal, atunci trebuie să eliminăm din program tot ce este secundar. Se poate face aceasta și la cursurile secundare și primare. Deci, o comprimare și o trecere în galop a cursurilor. Aceasta este prima măsură.

A doua măsură este să pregătim programul de vacanță, pentru ca să complectăm printr-o educație extrașcolară ceea ce nu putem să dăm elevilor în interiorul școlii.

De ce trebuie să facem așa? O mare parte din învățători și profesori trebuiesc mobilizați. Aceștia formează elita conducătoare a neamului. Ei trebuie să se găsească acolo unde este pericolul mai mare. Eu nu pot scuti școala total de contribuția ei la încadrarea elementelor luptătoare ale națiunii. Școala va veni în viitoarea campanie de vară cu conducerea ei, cu ofițerii și subofițerii pe cari îi are această școală. De altfel, în campania din 1941, profesorii și institutorii au făcut o figură cu mult mai bună decât în războiul trecut, și în special institutorii. De aceea, eu nu mă pot dispensa de ei, mai cu seamă pentru faptul că acum ei au fost un element conducător de prima mână.

Vom avea goluri mari în elementele conducătoare. Cu ce le veți umple?

Va trebui să facem, în primul rând, apel la elementele care au trecut la pensie, afară, bineînțeles, de elementele care lasă de dorit din punct de vedere moral sau politic. Trebuie să înlocuiți lipsa elementelor care pleacă pe câmpul de luptă. Va trebui să țineți seama și de faptul că mulți dintre ei se vor pierde, vor muri. De aceea, va trebui să ne ducem către elementele în vârstă și uneori să facem repregătirea lor. Iată sensul în care v-am cerut să luați măsuri în această privință.

I. Petrovici: S-ar putea întâmpla să rezulte de aici și o experiență pedagogică foarte interesantă, care în viitor să păstreze un caracter permanent, și anume ca,

până la o lună sau două înainte de sfârșitul anului să se facă toată materia, rezumativ, și pe urmă, în ultimele două luni, să se ia din nou materia, amplificând-o cu unele detalii, ceea ce se va întâmpla acum dacă împrejurările ne vor îngădui să nu închidem cursurile până la 1 aprilie. Dacă nu se vor închide, se vor relua aceleași teme, complectându-le cu unele detalii.

Mareșal I. Antonescu: Să dea Dumnezeu să nu fie nevoie să o facem. Eu nu vreau să întrerup viața normală a acestui Stat, așa cum s-a întâmplat în războiul trecut, când am pierdut un procent foarte mare din elita noastră, din generația de atunci, și din această cauză pregătirea generației care a venit mai târziu a fost cu desăvârșire slabă. De aceea, mi-am spus că trebuie să fac războiul în așa fel încât de consecințele lui să nu sufere generația viitoare, așa cum a suferit generația trecută. Desigur că generația viitoare va suferi – și aceasta se va resimți pretutindeni – de pierderile și golurile lăsate în elite de războiul actual și de imposibilitatea în care ne aflăm ca să facem o pregătire serioasă a acestui tineret.

Prin urmare, iată prima cauză care m-a determinat să vă cer să dați semnalul de alarmă preventiv. Dar aceasta nu înseamnă că închidem școlile la 1 aprilie, ci luăm doar măsuri ca să prevenim evenimentele.

A doua cauză o formează problema economică, problema hrănirii populației. Se poate întâmpla ca să intrăm în greutăți economice foarte mari de aprovizionare, de hrănirea populației din marile centre de populație. Și atunci, trebuie să ne gândim cum facem față nevoilor economice. Se pune problema aprovizionării Armatei și a orașelor. Orașele sunt dezorganizate, sunt fără posibilitate de aprovizionare, căci n-au un hinterland care să le furnizeze hrana necesară. Orașele nu sunt în stare să facă față la cea dintâi atingere cu criza economică, și de aceea Guvernul trebuie să intervină pretutindeni ca să salveze situația. Acest lucru nu se întâmplă în nici o țară din lume. Nicăieri administrația locală nu recurge la ajutorul Guvernului atunci când se izbește de greutăți economice, și aceasta pentru faptul că în străinătate orașele sunt organizate pentru a rezista oricărei crize economice. La noi, când stocul de grâu a scăzut într-un oraș, într-un centru de populație, imediat primarul cere telegrafic ajutorul Guvernului, în loc să se ocupe el să ia măsurile necesare, să-și creeze un hinterland care să-i aprovizioneze orașul. Toți recurg la ajutorul Guvernului, care trebuie să găsească soluția. Aceasta este o realitate crudă la noi: orașele noastre, începând cu Capitala, nu sunt în stare să se aprovizioneze prin organele lor administrative și trebuie să facă, neconținut, apel la forța centrală.

Se poate întâmpla să intrăm într-o criză economică, care de obicei apare prin lunile aprilie, mai și se agravează în iunie, iulie. Sunt greutăți mari cari se pun în calea noastră. Trebuie să luăm măsuri. Pentru Armată trebuie să facem orice sacrificiu, iar pentru orașe trebuie să ne gândim la măsuri de ordin administrativ.

Printre aceste măsuri este, în primul rând, descongestionarea orașelor de această masă școlărească. Așadar, această comprimare trebuie să fie făcută și din motive de ordin economic. În cadrul acestei chestiuni, trebuie să ne gândim ce facem cu elevii în cazul când închidem școlile. Nu putem să-i lăsăm 5-6 luni necupați. Și aici intervine activitatea dlui g-ral Iliescu. Ce facem cu tineretul de la Universitate până la școala primară? Trebuie să lucrați în această privință, pentru

ca aceste elemente să le folosim pentru munca de folos obștească și, în același timp, să continuăm opera pe care ar fi făcut-o școala dacă ea ar fi funcționat în condiții normale. Nu trebuie să lăsăm ca acești elevi să fie abătuți de la drumul cel bun. Entuziasmul tineretului se lasă antrenat de oricine. Se fac greșeli pe care trebuie apoi să le pedepsesc, și mă doare în suflet când trebuie să lovesc în elementul tânăr, care face greșeli pe care le-aș fi făcut și eu dacă n-aș fi fost bine condus de părinții mei, de școală, de familie.

Trebuie să vă faceți un program, în care să prevedeați cum îi adunați, cum le asigurați continuitate școlii și cum trebuie să procedați ca aceste elemente să contribuie la munca de folos obștească. Pe cei de la Universitate îi vom întrebuința, pe fiecare după pregătirea pe care o are. Cei de la Medicină vor intra în spitale și vor lua parte de la simplele măsuri de igienă, până la acțiunile pe care le întreprinde doctorul format.

Ce facem cu cei de la licee, căci pentru cei de la Universitate am dat instrucțiuni: se va ocupa de ei Armata. Este o operă vastă și grea pentru dl. g-ral Iliescu, deoarece n-are mijloace și n-are cadre, dar pentru aceasta problema trebuie foarte, foarte mult gândită.

I. Petrovici: Cred că ar fi prea greu să lăsăm această organizare, după închiderea școlilor, numai în sarcina Subsecretariatului Educației. Trebuie, cu tot ce ne rămâne nouă disponibil, să organizăm, ceva ad-hoc, bineînțeles, ținând seama de principiile pedagogice și de interesul Statului.

Mareșal I. Antonescu: De aceea am spus că nu trebuie să încetați activitatea, ci să lucrați mână în mână și, către 15 martie, să-mi spuneți ce ați realizat în această privință și cum credeți că vom putea face în caz de mobilizare generală.

G-ral V. Iliescu: În această privință, dvs. ați pus o rezoluție pe memoriul dlui Pană și ați ordonat ca dl. ministru al Agriculturii, dl. ministru al Internelor, Marele Stat Major și cu mine să studiem această problemă și, până la 1 februarie, să prezentăm un program. Nu știu ce măsuri s-au luat. Eu m-am conformat rezoluției dvs. și am întocmit această lucrare, pe care am înaintat-o și Președinției. Eu vă pot prezenta această chestiune chiar acum.

Mareșal I. Antonescu: Eu m-am explicat complet în această privință și dvs. știți cum să procedați.

I. Petrovici: Când mi s-au cerut informații, am spus că nu este decât o posibilitate, care sper că nu se va întâmpla.

Mareșal I. Antonescu: Opinia publică trebuie pregătită. Puteți să-i explicați prin conferințe la Radio că ne pregătim pentru orice eventualitate. Ar fi bine să dați ordine circulare către profesori, pentru că socotesc că nu toți profesorii vin în contact cu dvs. personal. De altfel, s-ar putea să se treacă la aceasta, într-o formă oarecare, și în comunicatul pe care îl dăm, ca națiunea să se pregătească pentru orice eventualitate.

Primul punct pe ordinea de zi este chestiunea alegerilor la scaunele vacante de episcop.

I. Petrovici: Dle Mareșal, m-ați însărcinat să studiez această chestiune. Ați fost sesizat de ea de aceeași persoană de care am fost sesizat și eu, și care mi-a cerut să procedăm la alegeri de episcopi cât mai curând, și argumentul adus a fost că în țară, și în special în Basarabia, oamenii văzând că nu se fac alegeri de episcopi, și sunt numai locotenenți, pot avea sentimentul unui provizorat al stăpânirii românești în aceste ținuturi.

Incontestabil că argumentul ar avea oarecare însemnătate, deși nu o însemnătate din cale afară de mare. Am cântărit avantajele și dezavantajele unei alegeri imediate. Dacă am face alegeri imediate, ar trebui să folosim organul care există astăzi, așa-zisul congres bisericesc, al cărui termen de funcționare a expirat de 3 ani, care însă a fost prelungit și, prin urmare, funcționează valabil. Acest congres bisericesc este însă oglinda rezumativă a vechei politici a României, compus din oameni ai vechilor partide. Sunt foarte puțini oameni detașați de subiectivism în acest congres: sunt rectorii universităților și profesorii de la Teologie. În acest caz, dacă facem alegeri acum, s-ar putea să ne scape din mână posibilitatea de a alege oamenii pe care îi socotim noi mai destoinici. Nu se pot lăsa aceste alegeri la spontaneitatea acestui congres, compus din politicieni. Este ceva riscant.

A doua soluție ar fi să modificăm legea organică și să instituim, printr-un Decret-lege, alt for care să facă alegerile, din care for să dispară personalitățile cari n-au altă importanță decât aceea că au agitat în diferite partide politice. Această soluție are însă inconvenientul că prea este o soluție ad-hoc.

A treia soluție ar fi, dacă se face acel Consiliu de Stat și, atunci, în cadrul acestui consiliu, reformându-se toate instituțiile fundamentale ale Statului, se va putea reforma și acest congres bisericesc, și în acest caz nimeni nu va mai putea spune că este o reformă ad-hoc, ci este un cadru general al acestui Consiliu de Stat. Se poate adopta această soluție, dacă, bineînțeles, nu întârzie prea mult constituirea acestui Consiliu de Stat.

Mareșal I. Antonescu: În primul rând, este o necesitate ca locurile de comandă în Biserică, ca și în Armată, să nu fie lăsate neocupate, căci înseamnă că nu suntem în stare să găsim oameni cari să conducă. Această situație are repercusiuni asupra întregului organism al Bisericii. Trebuie însă să avem siguranța că acei pe care îi punem la conducere sunt la înălțimea apostolatului pe care trebuie să-l facă acolo. Eu nu cunosc oamenii cari pretind să ocupe acele locuri și vreau să asigur maximum de obiectivitate în această privință. Am considerat aceasta ca o chestiune delicată, pe care am rezervat-o pentru Consiliu. Consiliul de Stat poate va mai întârzia. Sunt o serie de evenimente, de avalanșe, care ne întrerup de la o muncă începută, care este dusă până aproape de sfârșit. Este o problemă foarte grea să faci legile structurale ale unui Stat găsit în haos și anarhie.

Argumentul dat că un locotenent nu se apucă de treabă, dacă nu este cineva definitiv acolo, nu este serios. Cine n-are conștiință când ocupă un loc provizoriu, nu are conștiință nici când îl ocupă definitiv, ba, când este definitiv, este mai puțin sigur pe conștiința lui. Conștiința nu este un act administrativ, ci este în funcțiune

de pregătirea și structura lui. Acesta este un argument care se întoarce împotriva celui care vine cu el.

Este judicios ceea ce spuneți, că trebuie să alegem conducătorii Bisericii, cu un alt organ decât cel care există astăzi. Anul trecut, cu toate că nu m-am amestecat să dau nici o indicație de persoane, căci nu le cunosc și chiar dacă le-aș cunoaște, nu vreau să pun oamenii mei la instituția aceasta, am spus: sunteți liberi să faceți aceste alegeri, însă dacă alegeți oameni cari, după informațiunile mele, nu corespund misiunii ce o au de îndeplinit, atunci eu nu-i investesc. În alegerea de la Argeș, i-am anunțat că, dacă aleg persoane necorespunzătoare, atunci eu opresc investirea, și Sft. Sinod s-a oprit la timp.

Eu nu știu când voi face Consiliul de Stat. Era în intenția mea să-l fac în ianuarie. A trecut ianuarie și nu l-am făcut. Îmi mențin intenția că îl vom face în februarie. Poate că nu-l voi putea face. Trebuie să plec din țară, voi lipsi câtva timp și iarăși se vor strânge o serie de probleme care trebuiesc soluționate. Eu doresc să am acest Consiliu de Stat, pentru că îmi trebuie un element pe care să mă sprijin și din care să-mi trag diferite soluțiuni pentru marile probleme ale Statului.

Nu pot eu să-mi iau asupra mea toată problema reorganizării Statului. Am făcut o revoluție, am făcut-o și pe a doua și aș fi prea închipuit, dacă aș crede că eu am să pot rezolva, în mod ideal, toate problemele importante ale acestui Stat. Și atunci, ca un maximum de garanție, îmi trebuie acest Consiliu de Stat, pe care nu-l putem face deocamdată.

Pe de altă parte, mă întreb: cine va intra în acest Consiliu de Stat și dacă nu voi fi nevoit, vreodată, să interviu și acolo militărește.

Acum primesc memorii de la toți. Dl. Dinu Brătianu îmi spune că opinia publică este cu dânsul; dl. Maniu reclamă și dânsul că opinia publică îl susține; generația de la 1922, despre care n-am auzit decât de două ori, cere și ea drepturi de conducere pentru această țară, susținând că eu i-am furat programul.

I. Petrovici: Un reprezentant al generației din 1922 a intrat în Guvern.

Mareșal I. Antonescu: Generația aceasta susține că eu fac naționalism fără naționaliști. Trei sau patru oameni cari au spart câteva geamuri în 1922 reclamă acum toate drepturile.

Iată care este situația. N-am câștigat nimic din experiența trecutului. Cine are drepturi în această țară? Acela care a riscat totul, și este acum acolo unde se găsește, fiindcă cei din generația de la 1922 au așteptat ca el să vină din închisoare, să răstoarne totul și să facă ceea ce au făcut, pentru ca ei să vină acum cu pretenții, sau alții?

Dar nu este numai la noi această situație. Și Hitler a arătat, în ultimul lui discurs, că și în Germania sunt astfel de neînțelegeri. Or, dacă în Germania, unde există un spirit de disciplină atât de puternic, este o astfel de stare de lucruri, de ce să mă mai mir eu de pretențiunea unui domn oarecare, pe care eu îl chem, și el nu vrea să conducă țara?

Eu le ofer la toți plebiscitul, pentru ca lumea să arate dacă este cu dl. Gheorghe Cuza, cu dl. dr. Simionescu sau cu alții, cari îmi contestă mie calitatea de naționalist, susținând că numai dâșșii sunt naționaliști.

Dr. P. Tomescu: Dle Mareșal, am să vă aduc scrisoarea de felicitare, pe care mi-a trimis-o dl dr. Simionescu, care spune că la Ministerul Sănătății s-au făcut, într-un an de zile, reforme care nu s-au făcut în 20 de ani.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Dl. dr. Simionescu mi-a adus un memoriu în care susține că – eu nu pot să fac această ofensă neamului nostru – raționaliști au fost numai cei din generația de la 1922, cari au spart câteva geamuri evreilor.

Sunt un om care m-am interesat de aspirațiile neamului acestuia, care i-am trăit toate durerile, care am alt trecut decât dl. dr. Simionescu și cu toate acestea n-am pretențiile d-sale. Noi nu suntem naționaliști; naționalist este numai dl. dr. Simionescu și oamenii d-sale. Cum poate cineva să susțină lucrul acesta?

I. Petrovici: Din cei trei frunțași ai generației de la 1922, unul este ministru, altul este secretar general la mine; deci a mai rămas dl. dr. Simionescu.

Mareșal I. Antonescu: Reviu la chestiunea alegerilor episcopilor pentru scaunele vacante, după ce am făcut această lungă digresie. Să vedem dacă n-ar fi posibil să cădem de acord cu ei, ca să ne spună care sunt persoanele cele mai indicate să ocupe locurile rămase vacante și să facem această listă de comun acord cu înalții reprezentanți ai Bisericii.

În ceea ce privește modalitatea alegerii, să anulăm legea actuală, de acord cu Patriarhul și cu mitropolii ...

I. Petrovici: Să creăm un nou organ.

Mareșal I. Antonescu: ... Însă cu condițiunea ca persoanele care urmează să fie alese să convină Guvernului, nu din punct de vedere politic, ci din punctul de vedere al îndeplinirii misiunii lor.

I. Petrovici: Să cădem de acord.

Mareșal I. Antonescu: Eu spun așa: să alegem pe noii episcopi, schimbând, de acord cu Biserica, sistemul actual de alegere. Am dat peste cap multe lucruri și n-am să mă împiedec eu de ultima citadelă a politicianismului. Am seriat rezolvarea problemelor de Stat, lăsând Biserica la urmă, ca o chestiune mai delicată și mai grea din toate punctele de vedere, mai ales că suferă și de multe racile. De aceea, am hotărât ca toate problemele bisericești să fie rezolvate mai târziu, pentru ca să nu arunc o dezordine și mai mare în spirite.

Și atunci, dle ministru Petrovici, te rog să găsești, împreună cu reprezentanții Bisericii, o altă modalitate de alegere a episcopilor. Să cădem de acord asupra persoanelor care urmează să fie alese, cărora le voi cere fișele de activitate, ca să văd care este trecutul prelaților care urmează să fie aleși episcopi. Dacă găsiți această nouă modalitate de alegere, sunt gata s-o accept și să nu mai aștept nici înființarea Consiliului de Stat.

I. Petrovici: Prin intermediul Patriarhiei, am convocat, peste opt zile, pe toți episcopii aici, pentru că mai am și alte chestiuni de discutat cu ei. Cu această ocaziune, dacă vreți, am să pun și problema aceasta. Pe mitropolitul Ardealului am să-l văd sâmbătă, când mă voi duce la Sibiu.

Mareșal I. Antonescu: Aș vrea să-i văd și eu, pentru că se petrec în Biserică anumite neînțelegeri pornite din interese personale și zăzaniei, nu din pricina felului cum își îndeplinesc misiunea.

A venit la mine problema m-rii Neamțului. M-am pomenit cu Patriarhul, foarte enervat și foarte supărat, pentru că s-ar încerca să i se ia această mănăstire – și aceasta ar urma să se facă tot printr-un vot al Sinodului, for în care Patriarhul are cuvânt hotărâtor. Problema aceasta poate fi amânată.

I. Petrovici: Moldovenii au dreptate.

Mareșal I. Antonescu: Problema aceasta cu caracter general s-a transformat într-o luptă de interese personale. Nu vreau să se petreacă astfel de lucruri în sânul Bisericii. Acum câțiva ani, Sft. Sinod a luat o hotărâre și acum vrea să decidă contrariu. Și atunci, întreb: Când a fost consecvent cu convingerea lui, Sft. Sinod? Atunci sau acum?

Și atunci, eu sunt de părere să amânăm rezolvarea acestei chestiuni pentru mai târziu, când se va soluționa de la sine.

Un alt caz: Mitropolia Olteniei. Tot Sft. Sinod, sub presiuni – ceea ce este mai tragic – sau fără presiuni, a înființat-o. Eu n-am făcut nici o presiune asupra nimănui, deși sunt dictator. Astăzi, tot pentru chestiune de persoane, Sft. Sinod caută să desființeze această mitropolie. Când au fost consecvenți cu convingerea lor, membrii Sft. Sinod? Atunci când au înființat mitropolia, sau acum <când> vor s-o desființeze? Înțeleg, s-o fi lăsat câtva timp, ca să facem o experiență, dar nu așa: s-a înființat mitropolia pentru o anumită persoană, iar acum, tot din motive personale, Sft. Sinod vrea s-o desființeze. Aceasta nu se poate.

I. Petrovici: În ceea ce privește m-rea Neamțului, pot să vă spun, dle Mareșal, că moldovenii sunt foarte amărăți. M-rea Neamțului este una din perlele Moldovei.

Mareșal I. Antonescu: Dar n-a luat nimeni m-rea Neamțului de acolo <de> unde se găsește; tot acolo a rămas.

I. Petrovici: Am avut o convorbire cu Patriarhul și mi s-a spus că el ar fi dispus să accepte să se facă o declarație, sau o formalitate oarecare, prin care să se stabilească <faptul> că această trecere a mănăstirii la Patriarhie are un caracter viager, pentru tot cursul vieții lui. Atunci, s-ar liniști și moldovenii.

Mareșal I. Antonescu: Din aceasta se vede că tot ce se face cu caracter personal, nu e bun.

I. Petrovici: Da, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: “Chestiunea preoților cu pedepsele suspendate și repuși în funcțiune”.

I. Petrovici: Aceasta este una din problemele pentru care i-am convocat pe toți episcopii. Cred că, în această privință, trebuie să fie o măsură unitară a Guvernului. Când se va hotărî, eventual, ca funcționarii de orice categorie, cari au fost amestecați în rebeliune, pedepsiți cu pedepse mai mici de cinci ani și cu executarea pedepselor suspendată, să fie repuși în locurile lor, aceasta ar fi o măsură care s-ar putea lua, dar care va trebui să fie generală.

Biserica însă, înainte de a aștepta o măsură de ordin general, a procedat cu de la sine putere, așa încât mulți din preoții aceștia condamnați, dar cari sunt liberi, au fost repuși în funcțiuni. Incontestabil că prin aceasta s-au creat o serie de dificultăți – lăsând la o parte problema morală, că se readuce la altar un preot vinovat – pentru că vin și profesorii și spun: De ce pentru preoți s-a luat această măsură și pentru noi nu se ia? Cu atât mai mult cu cât situația preoților este mai grea decât a profesorilor.

Și atunci, aș vrea să știu cum priviți dvs. această chestiune: ca o problemă care trebuie rezolvată unitar, sau nu?

Mareșal I. Antonescu: Nici nu pot s-o privesc altfel, pentru că nu pot să iau, pentru aceeași chestiune, diferite măsuri, ci numai una și aceeași. Acesta este principiul care m-a condus întotdeauna: pentru aceeași problemă să iau aceeași măsură.

În al doilea rând, nu putem să creăm în Stat această mentalitate că cineva, orișicine ar fi el și orișice ar reprezenta pe plan administrativ, politic sau moral, peată să răstoarne o hotărâre a Justiției. Nu poate un ierarh, orișice situație ar avea el să răstoarne o hotărâre judecătorească. Dacă Justiția a hotărât într-un fel, el nu poate să absolve pe cineva de pedeapsa care i-a fost dată de Justiție.

Am venit cu Legea suspendării executării pedepselor. Deci, oamenii aceștia au suspendată deasupra capului lor o pedeapsă, care li se va aplica într-un mod mult mai sever în cazul când vor persevera în greșeală. Însă tot eu am spus, la timpul convenit: Această măsură nu poate avea un caracter perpetuu, pentru că nu pot să scot din mijlocul societății oameni cari au de îngrijit familii și cari artrează după ei un întreg sistem moral și social.

Guvernul va hotărî acest moment, când totul va trebui să se încadreze într-un principiu unitar, fie că este preot, învățător, profesor sau funcționar administrativ. Este aceeași măsură pentru aceeași cauză.

I. Petrovici: Eu am văzut această chestiune la fel. Am convocat pe episcopi ca să le spun să renunțe la acești preoți ...

Mareșal I. Antonescu: Le fac rău.

I. Petrovici: ...și dacă perseverează, am să le suspend plata salariilor acestor preoți.

Mareșal I. Antonescu: Nu numai atât: îi iau și îi trimet în lagăr.

I. Petrovici: Și așa. Am vrut să am asentimentul dvs.

Mareșal I. Antonescu: Eram hotărât să viu cu o lege de suspendare a executării pedepselor și de reintegrare a celor cari n-au fost vinovați de fapte prea grave, cari n-au comis crime și jafuri, sau cari nu s-au dovedit ca elemente cu disăvârșire răzvrătite, fapt care se datorește caracterului și lipsei de educație și pregătire¹. Pe aceste elemente sunt hotărât să le exclud cu totul din mijlocul societății românești. Dacă vor căuta să continue răzvrătirea, vor trage cele mai durerose consecințe. Eram hotărât să suspend, cât mai larg posibil, pedepsele celor cari s-au făcut vinovați de fapte mai ușoare în rebeliunea din trecut și, în același

---

¹ Aici, probabil, stenograful a scăpat ceva neconsemnat.

timp, să le redau posibilitatea de viață, pentru că ei antrenează după ei un întreg sistem.

S-a petrecut însă ceea ce știți că s-a petrecut: ei au continuat să se agite. În închisori s-au petrecut acte anarhice în cadrul societății românești și a trebuit să mă opresc cu măsurile pe care le pregăteam și care erau menite să contribuie la liniștea socială, ca ultimă încercare pe care voiam s-o fac. Ar fi însemnat să iau niște nebuni și să le dau drumul în stradă.

I. Petrovici: Îmi pare rău că am fost un bun profet, căci v-am spus, la ultimul Consiliu, că este cam riscant să se ia o asemenea măsură.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să ne hotărâm pentru măsuri drastice și să nu ne oprim le jumătăți de măsuri. Îmi pare rău că dl. Stoicescu nu a înțeles problema. D-sa nu se opune direct, dar a tergiversat o serie de măsuri drastice, pe care urma să le legalizăm ca să-i pedepsim pe acei cari perpetuează o anumită stare, în detrimentul întregului neam românesc. Mie îmi trebuiesc legile necesare și nu le pot obține de la d-sa. L-am chemat; mi le-a promis, dar au trecut două zile, două săptămâni și mai mult și nu le am încă. Nu-l pot acuza pe d-sa de lașitate, dar este oarecare inerție la d-sa.

În alte țări s-au luat măsuri foarte drastice și măsuri întregi, nu jumătăți de măsuri. De pildă, la noi, la Ajutorul de Iarnă, s-au comis furturi grozave. Am prevăzut sancțiuni foarte grave pentru asemenea fapte și am cerut dlui Stoicescu o lege în acest sens, dar d-sa nu mi-a dat încă această lege.

În Germania s-a întâmplat că s-a furat și acolo la Ajutorul de Iarnă, și Führerul, personal, a dat ordinul ca făptașul să fie imediat executat. Eu nu mă pot apăra de tâlhari. În Armată se fură din hrana soldatului, se fură din hrana calului, se fură echipamentul. Eu am cerut dlui Stoicescu să punem pe fruntea celui care a fost prins furând, de la un pai, de la un pui de găină, până la cel mai mare furt, să-i punem cu fierul roșu semnul hoț”. Să vedem câți vor risca să poarte, o viață întreagă, pe frunte acest semn. Este o pedeapsă mai drastică decât pedeapsa cu moartea. Nu vreau să mai umplu pușcăriile, să răpesc timpul tribunalelor cu asemenea chestiuni. Dacă luăm această măsură drastică, nu mai e nevoie nici de pușcării, nici de tribunale pentru hoți.

I. Petrovici: Cred că prea multe ștampile ar trebui.

Mareșal I. Antonescu: Vă înșelați. Veți vedea că nu ne vor trebui prea multe ștampile. Hoții nu vor îndrăzni să-și mai practice meseria.

I. Petrovici: Eu cred că aveți dreptate, în sensul că trebuiesc luate măsuri drastice.

Mareșal I. Antonescu: Să trecem mai departe: Ce este cu localul Ministerului și cu exproprierea necesare?

I. Petrovici: Aceasta este o chestiune pe care sunt nevoit s-o aduc aici, pentru că este o încurcătură din care nu pot ieși. Ministerul Instrucțiunii este o cocioabă rușinoasă pentru instituțiile noastre de Stat. Este un edificiu complet nedemn de misiunea lui. Trebuie, neapărat, să-l mărim, mai cu seamă că de la cutremur o parte a localului este de neutilizat.

În imediata vecinătate a Ministerului este imobilul Șapira. L-am cerut de la Colonizare și mi s-a răspuns că nu mi-l poate da, căci Șapira a făcut contestație, căci face parte din categoria a doua, și că probabil că va câștiga această contestație. După lege, am dreptul să cer exproprierea pentru utilitate culturală și am pregătit un decret-lege ca să-l expropriez. Am trimis decretul la Consiliul Legislativ, care mi-a înapoiat decretul, spunându-mi: D-ta nu poți cere exproprierea unui imobil care a fost deja expropriat în favoarea Statului.

Mareșal I. Antonescu: Să obțineți un act de la Românzare, prin care să se spună că s-a făcut contestație de către dl. Șapira, care probabil o va câștiga, deoarece intră în categoria a doua din lege, și să cereți exproprierea. Dacă Consiliul Legislativ, față de acest act va refuza să-și dea avizul, atunci eu fac act de autoritate și semnez decretul fără acest aviz.

Ce este cu chestiunea controlului Consiliului Legislativ asupra decretelor-legi?

I. Petrovici: Când era Parlamentul, acesta reprezenta o oarecare rezistență față de un proiect.

Mareșal I. Antonescu: Pentru legile bune.

I. Petrovici: Dar cel puțin era ministrul acolo, pe când acum cel care reprezintă rezistența este un for cu care eu nu am contact și nu pot discuta cu el: Consiliul Legislativ. Găsesc că acest Consiliu se amestecă în chestiuni în care n-ar trebui să se amestece.

Mareșal I. Antonescu: Este și pentru controlul meu. Să-mi faci o notă în această privință, ca să pun să se studieze chestiunea și vom aduce modificările necesare.

I. Petrovici: Iată ce mi s-a întâmplat. Am făcut niște decrete scurte pentru reîntegrarea profesorilor pensionați și revizuiți de comisie, pe care le-am trimis la Consiliul Legislativ. Acest Consiliu mi le-a restituit și mi-a spus că nu sunt bune și mi-a propus, de acolo, un alt text, care era absolut stupid și care strica toată economia legii pe care o făcusem. După discuțiuni de 7 zile la telefon, domniile de la Consiliul Legislativ mi-au aprobat textul meu, dar vedeți că m-au întârziat 7 zile.

Aceasta pentru un text de câteva rânduri. Dar mă gândesc ce are să fie când voi trimite la Consiliul Legislativ Legea pentru reforma învățământului superior, care are peste 170 articole.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să mă sesizați și să-mi arătați care sunt neajunsurile, pentru că vom preciza, printr-un Decret-lege, care sunt atribuțiunile Consiliului Legislativ.

I. Petrovici: Țin să vă mai pun la curent cu încă o chestiune. Conducerea Ministerului este foarte grea dacă sunt prea mulți stăpâni. Am ajuns să fac o deplasare de inspectori, și aceasta era dintre necesitățile cele mai urgente ale Ministerului: primenirea corpului de inspectori.

Un inspector din Basarabia l-am deplasat la Iași, iar pentru Basarabia ne-am gândit, cu toții, să numim un element foarte bun, un fost elev al meu, un foarte dăruit membru al Corpului Didactic, care este profesor la Chișinău. Este profesorul Usatiuc, unul din cei mai buni studenți pe care i-am avut. Am trimis la

Gubernământ, de unde am primit telegrama următoare: Avizul nostru este nefavorabil în ce privește numirea dlui Usatiuc ca director al Culturii în Basarabia.

Dle Mareșal, în situația aceasta, renunțăm să facem numiri în Basarabia și Bucovina. Mi se pare că era vorba că din punct de vedere spiritual, noi, Cultura Națională, facem ce vrem.

Mareșal I. Antonescu: După legea din 4 septembrie 1941, aceste numiri se discută, sau în Consiliul de colaborare cu guvernatorii Basarabiei și Bucovinei, sau se trimit prin Cabinetul Civil-Militar de la Președinția Consiliului. De ce? S-au întâmpnat cazuri foarte numeroase când fiecare ministru venea și dădea ordine peste capul guvernatorilor, și din această cauză se producea ca un haos de nedescris acolo. Ca să punem capăt acestui haos, am luat măsura ca tot ce privește aceste provincii să fie centralizat aici, la Președinție, unde avem un serviciu special, care face legătura între dvs., membrii Guvernului, și guvernatori. Până când va dura situația aceasta, nu știu. Este un provizorat. Am convingerea că dacă plecăm de la început ca Basarabia să intre imediat în masa românească, haosul ar fi fost și mai mare.

Vă asigur că sunt profund nemulțumit de rezultatele date de această organizare, însă am trăit și momentele de la începutul ocupării Basarabiei, când haosul luase proporții imense. Cum se găsea un lemn, venea CAPS-ul, venea Armata și fiecare îl revendica. La fel s-a petrecut cu toate materialele găsite acolo, și de aceea s-au pierdut averi imense.

Faptul că telegrama v-a fost adresată dvs., direct, este o greșeală a dlui g-ral Voiculescu. Telegrama n-avea ce căuta la dvs. Aici este filtrul de triere al tuturor acestor chestiuni. Guvernatorul fiind prezent în provincie, cunoaște mai bine situația, dar el nu se poate opune la această numire, ci el trebuie să vă arate argumentele pentru care este de părere să nu se facă această numire, și dvs., apreciind aceste argumente, dacă totuși credeți că trebuie să se facă această numire, veniți la mine.

Dlui g-ral Voiculescu să i se atragă atenția de ce a corespondat direct cu Ministerul. După cum d-sa se plânge că Ministerul îi dă anumite ordine, tot așa nici d-sa n-are dreptul să trateze direct cu Ministerul. Vom pune la punct această chestiune. O vom discuta în Consiliul de Colaborare. Guvernatorul nu poate să vă răspundă decât doar atât: Această persoană, alături de calitățile de ordin științific pe care le are, datorită cărora dvs. voiți să o numiți, iată ce defecte are. Și atunci, d-ta sau renunți la el, sau, dacă nu, vii la Conducătorul Statului și acesta decide. Cred că este un principiu foarte sănătos și nimeni nu poate aduce contestație în ce privește aplicarea lui. Dacă însă dl. g-ral Voiculescu nu vrea să-l numești, fără să dea argumente, sau dă argumentele nesănătoase, atunci intervin eu. Invers, nici d-ta nu poți spune: Dle g-ral Voiculescu, dacă d-ta nu vrei să numești această persoană, o numesc eu. Nu se poate nici această situație, pentru că nu este în folosul Statului.

D-l g-ral Voiculescu n-are dreptul să intre în Școală, să intervină pentru schimbarea programei pe care ai fixat-o d-ta. Școala are această autonomie. Este la fel ca și la Universitate. Eu respect autonomia universitară, cât timp aceasta este în folosul instituției și asigură progresul instituției. Dar când d-ta din autonomia

universitară faci o trambulină politică, sau o școală de anarhie, atunci trec peste autonomia universitară și intervin. Dar pentru aceasta trebuie să am dovada că d-ta ai abuzat de autonomia dată Universității.

Același lucru în toate ramurile de activitate.

Trecem la punctul 5 din ordinea de zi: la activitatea extrașcolară.

G-ral V. Iliescu: Dle Mareșal, la 10 decembrie mi-ați dat dispoziție să începem activitatea școlară. Am făcut toate pregătirile. Am întocmit bugetul, care a fost aprobat de Ministerul Finanțelor; manualele au fost imprimate; cadrele au fost întocmite și am organizat lucrul pe regiuni restrânse, și anume, în capitalele de județ, cuprinzând și centura de sate din împrejurimile acestor orașe. Greutățile sunt multe și mari.

Mareșal I. Antonescu: Când pleci la aplicațiunea unui lucru, trebuie să-l aplici în mod complet, căci, altminteri, crezi o stare de nemulțumire.

Dacă nu începem cu aplicarea Legii educației extrașcolare pe toată suprafața țării, aceasta este din cauză că nu suntem organizați și n-avem nici puțința materială să o facem. Noi mergem de la simplu la compus. Pornim de la idee, apoi trecem la execuțiunea acestei idei, și execuțiunea nu se poate face decât pe baza unei organizări. Cum nu putem face organizare pe toată suprafața țării, ne mulțumim să o facem în anumite centre, dar s-o facem complet. Procedăm ca și în Armată: îmi fac atâtea unități de luptători câte posibilități am. Trebuie să țin seama de posibilitatea de alimentare, de hrană, cu echipament, cu muniție, cu armament, și îmi echipez bine numai atâtea unități, și cu acestea mă duc pe câmpul de luptă. Dacă n-am posibilitatea să-mi echipez cum trebuie mai multe unități, atunci renunț la ele. Nu pot face toată națiunea să meargă pe câmpul de luptă. Idealul este să facem întreaga organizare, dar dacă n-avem posibilitatea, mergem progresiv.

Nu este suficientă ideea, ci execuțiunea interesează și aceasta este în funcțiune de mijloacele pe cari le ai. Când n-ai mijloace suficiente, începi într-o regiune și în acea regiune faci maximum. Trebuie să ținem seama de posibilități. Țăranii nu sunt încălțați, deci nu-i poți aduce la centrele de instrucție. Trebuie să ținem seama că școlile nu sunt încălzite, că n-au spațiu necesar nici ca să satisfacă nevoile școlii. De aceea, d-ta trebuie să te strecorești printre toate aceste greutăți, în mod foarte suplu. Toată dibăcia este să faci o continuă adaptare la greutățile și posibilitățile pe care le întâlnești.

Eu am pus principiul că cei care au vârsta sub 30 ani trebuie să meargă pe câmpul de luptă; pentru aceștia nici o scutire de mobilizare. Acesta este principiul, dar aceasta nu înseamnă că, dacă luând un om din locul în care este, se dezorganizează serviciul, eu trebuie să aplic acest principiu, căci ar fi o absurditate.

G-ral V. Iliescu: A doua chestiune pe care o am este încorporarea tineretului independent sau dependent de origine etnică. Această chestiune este în legătură cu Grupul Etnic German.

Am vorbit cu conducătorul acestui grup, care mi-a dat și pe minoritarii germani. Acum, cu începerea activității extrașcolare, se ivesc dificultăți mai mari, pentru că ei au formațiuni în toată țara, cu uniforme, cu conducătorii lor. Astfel, grupul de la Timișoara a făcut o adresă comandamentului meu de acolo, în care

spune că-l roagă să ia cunoștință că, din ordinul conducătorului Grupului Etnic German, tinerii între 18-21 ani sunt organizați în Deutsche Jugend și cere ca tinerii germani să fie scoși de aici.

O adresă identică s-a primit și la Târnava Mare. Ce facem cu aceste cazuri? Le trecem sub tăcere?

Mareșal I. Antonescu: Nu trecem nimic sub tăcere.

G-ral V. Iliescu: A fost o perioadă de menajare.

Mareșal I. Antonescu: De slăbiciune, nu de menajare, a fost slăbiciune, care a provenit din cauza dezordinei în care ne zbatem și a superficialității în care trăiește neamul nostru. Noi am acordat Grupului Etnic German un statut. Că am făcut bine sau rău în această privință, aceasta este o altă chestiune, care se va judeca mai târziu.

Când un Stat se clatină așa cum se clătina Statul nostru când am luat eu conducerea și când se zbate în anarhia în care a fost lăsat Statul acesta de predecesorii mei, eu nu puteam să fac altceva. Afară de aceasta, ei tratau direct cu legionarii, cu Horia Sima. A trebuit să fiu, și în această privință, suplu, însă am avut, tot timpul, în vedere liniile mari directoare ale neamului nostru. În chestiunile de detaliu trebuie să închid ochii în multe probleme.

În aceste împrejurări, am fost nevoit să dau acest statut, pe care nu l-aș fi dat în alte împrejurări, dacă Neamul Românesc n-ar fi fost condus așa cum a fost condus atâtea zeci de ani, făcându-se atâtea greșeli. A trebuit, din nevoia de sprijin pentru Statul Român, să închid ochii asupra unor asemenea probleme.

A fost dat acest statut, care însă nu a fost respectat de autoritățile noastre, din slăbiciune, din lipsă de conștiință și din ignorarea totală a prevederilor acestui statut. Am cerut atunci să se pună pe două coloane dispozițiunile statutului, cu ce pot face și ce nu pot face membrii acestui grup, și să se afișeze la toate primăriile, la toate posturile de jandarmi, ca fiecare reprezentant al autorității de la periferie să știe dacă poate sau nu să se conformeze statutului și dacă s-a făcut vreo încălcare a acestui statut.

N-avem de menajat pe nimeni în cadrul legilor Statului. Drepturile pe care le-am acordat sunt bune acordate și, dacă se abuzează, am dreptul, în cadrul statutului, să iau măsurile de rigoare. Dacă nu reușesc, îl voi da peste cap, însă momentul acesta îmi revine mie să-l aleg. Totul este chestiune de oportunitate politică. Dvs. nu vă puteți plânge de statut. Eu am să mă plâng că nu este respectat.

Tot așa s-au întâmplat lucrurile și în materie economică, s-a ieșit din cadrul convențiilor făcute, din cauza slăbiciunii autorităților noastre, și a trebuit să intervin cu tărie pentru ca să pun capăt crizei economice, care ne amenință, în proporțiile în care o vedeți, din septembrie.

D-ta trebuie să ai în vedere, tot timpul, statutul. Ce iese din cadrul statutului nu se admite. Pot să se supere domnii aceștia de la Timișoara, de la Târnava Mare; nu mă interesează. Eu trebuie să dau numai ceea ce m-am angajat să dau prin statut.

G-ral V. Iliescu: Acum, chiar dacă trec – și eu aș vrea să încorporez –, nu pot să le aplic sancțiuni, pentru că n-am o lege.

Mareșal I. Antonescu: N-ai posibilitate să aplici sancțiuni nici pentru ai noștri. D-ta n-ai puțința să disciplinezi tineretul, așa cum fac ei. Trebuie să recunoaștem acest defect al nostru, la care a contribuit însăși colectivitatea. O acțiune de disciplinare a tineretului cere, în primul rând, un spirit de solidaritate și, în al doilea rând, fonduri suficiente. Or, societatea românească n-a cultivat spiritul de solidaritate.

G-ral V. Iliescu: Dar dacă ar veni ei la noi, cu organizațiile conduse de ei?

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine, să le utilizezi. Tot ce este bun trebuie utilizat. Și germanii au trecut printr-o perioadă de romantism, care i-a dus la anumite greșeli. M-am plâns – nu direct – împotriva unor anumite excese ale lor; eram hotărât să mă plâng și direct, dar a venit de la Luther, acela care este însărcinat cu organizarea grupurilor germane din alte țări, o serie de instrucțiuni foarte drastice, în care s-a spus că, dacă se continuă să se facă acte de indisciplină, în cadrul Statului în care trăiesc, germanii vor fi lăsați la dispoziția legilor de represiune din România. Mai mult decât atât nu pot să pretind. Trebuie să aștept rezultatul acestor dispozițiuni.

Dl. Andreas Schmidt a fost chemat – am pus și pe dl. g-ral Popescu să-l cheme și să-i dea un avertisment – i s-a explicat situația și acum avem indicațiuni foarte numeroase, în primul rând de la Ministerul de Interne, că germanii din România au abandonat multe din metodele lor dezordonate în cadrul Statului nostru și că, dimpotrivă, au început să se încadreze, cu o disciplină mult mai mare decât a noastră, în organizația noastră de Stat. Mai mult decât atât nu pot să pretind.

Problema aceasta, foarte delicată, trebuie tratată cu mult tact. Așa am tratat-o până acum și am ajuns la rezultatele la care am vrut. În loc să închid pe nemți, să mă pun rău cu ei, i-am lăsat să facă greșeli, să acumuleze greșeli cât mai multe, pentru ca apoi să fac intervenții energice și să obțin ce vreau. Am obținut ce am vrut; acum aștept rezultatele intervențiilor mele.

G-ral V. Iliescu: În ceea ce privește ceilalți minoritari, pe unguri să-i neglijăm total.

Mareșal I. Antonescu: Da, dar pentru muncă să-i întrebuițezi, însă nu cu mijloace brutale.

G-ral V. Iliescu: Suntem indiferenți față de ei.

Mareșal I. Antonescu: Ne purtăm cu ei ca un popor civilizată. De câte ori am fost întrebat de străini: Ce faceți dvs. cu ungurii? – răspunsul meu a fost: Îi las să facă greșeli și mă abțin și mă domin, ca să nu fac și eu greșelile pe care le fac ei. Nici nu știți ce luptă duc cu mine însumi, ca să nu fac și eu cum fac ungurii: să-i închid, să le iau libertatea, sau să-i omor. Dar lupta aceasta nu se dă numai între mine și unguri, sau între poporul românesc și poporul unguresc, ci și pe planul universal. Astăzi, fiecare celulă a organizației de Stat trebuie să țină socoteala de acest plan universal, pe care se dau luptele între popoare.

Să-i lăsăm pe unguri să facă greșeli și să nu ne antrenăm și noi în greșelile lor, ci, dimpotrivă, să facem dovada că suntem un popor civilizată. Nu rezolvăm problema dacă omorăm o sută de unguri, sau dacă le închidem școlile și bisericile, după cum nici ei nu rezolvă problema românească dacă fac astfel.

G-ral V. Iliescu: Dle Mareșal, chestiunea următoare se referă la proprietatea localului de la Predeal. Mi-ați spus dvs. că ați avut reclamații că localul acesta a aparținut unei asociații.

Mareșal I. Antonescu: N-am avut reclamații; știu pozitiv.

G-ral V. Iliescu: Eu am cerut de la Serviciul Arhitecturii toate detaliile și mi s-a spus că terenul pe care s-a construit localul Școlii Normale de Fete din Predeal, mai înainte de a fi fost proprietatea acestui minister, ar fi fost proprietatea Casei Regale și ar fi fost donat de defunctul rege Carol I.

Mareșal I. Antonescu: Ca tot Predealul. Nu există casă din Predeal, care să nu fie construită pe un loc care să <nu> fi fost altădată al Casei Regale. S-au dat regelui Carol I toate terenurile din toate stațiunile de pe Valea Prahovei.

G-ral V. Iliescu: Pe acest teren a existat mai înainte un Sanatoriu destinat a servi ca local de odihnă pentru personalul Corpului Didactic. După distrugerea Sanatoriului, de incendiu, Ministerul a decis să se înființeze, în locul Sanatoriului, o Școală Normală de Fete, în care scop s-au luat măsuri pentru construcția localului. Această clădire s-a construit, în parte, de Minister, cheltuindu-se din fondurile sale circa 8.000.000, în afară de materialul lemnos dat gratuit din pădurile Statului și a sumelor colectate de Comitetul de Construcție al Școlii.

Ministerul a construit pe vechile fundații ale Sanatoriului, partea centrală, complet, care a fost dată în folosință.

Mareșal I. Antonescu: Informația nu este exactă. Cei cari au contribuit la construcția localului sunt chiar institutorii. Localul este proprietatea lor. Pământul a putut să fie al Ministerului Culturii Naționale, căruia i-a fost vândut, sau donat, de Casa Regală, dar institutorii au contribuit din salariul lor, ca să facă această Școală Normală, pentru orfanele institutorilor.

G-ral V. Iliescu: Asociația Învățătorilor trebuie să fi făcut această școală.

Mareșal I. Antonescu: Se poate. Fapt este că învățătorii s-au gândit s-o construiască. Ei au obținut de la Ministerul Culturii Naționale dreptul să colecteze sumele necesare și au fost asigurați că această școală va servi pentru fetele orfane ale foștilor institutori.

Așa a funcționat școala până când a venit regele Carol cu Străjeria și acel domn Sidorovici, care a dat afară pe orfanele acestea și a instalat acolo Străjeria. Cunosc aceste lucruri pentru că le-am trăit. Chiar am spus regelui Carol: Rău face, Majestate. Din moment ce institutorii au contribuit cu banii lor, ca să facă o școală pentru orfanele colegilor lor, destinația localului nu trebuie schimbată. Regele Carol însă n-a vrut să mă asculte.

Eu vreau să redau acestei școli vechea ei destinație. Deocamdată, fiindcă Liceul Mănăstirea Dealului a fost dărâmat de cutremur, în acest local de la Predeal va sta Colegiul Militar "Nicolae Filipescu". Mai târziu însă vom da acestui local destinația lui: să servească pentru educația orfanelor de război.

G-ral V. Iliescu: În urmă, prin două jurnale ale Consiliului de Miniștri, din 1936 și 1937, după ce localul a fost trecut în folosința OETR și Străjii Țării, clădirea a fost complectată cu părțile lipsă, din fondurile lor. Straja Țării a cheltuit

22 milioane lei pentru construcția unei aripi noi, pentru acoperiș, instalații sanitare, seră de flori, grajd de vite, tabără de vară etc.

Mareșal I. Antonescu: Dar ce era Straja Țării? A cheltuit cineva din buzunarul lui, sau a cheltuit tot Statul? Școala Normală nu era tot a Statului? Nu lucra tot pentru colectivitatea românească? Că a dat bani Straja Țării, ca să creeze un patrimoniu mai bun pentru generația de mâine, noi nu ne uităm cum s-au cheltuit banii, ci ce randament dau. Și Straja Țării și Școala Normală și Armata au fost toate ale Statului.

Eu vreau să se termine certurile între instituțiile de Stat. Toate instituțiile sunt ale Statului și patrimoniul fiecăreia din ele face parte din patrimoniul comun al Statului. Statul poate să dea un anumit patrimoniu în folosința unei instituții, decât să se strice. Vom ajunge să facem o regie a proprietăților tuturor ministerelor. La Ministerul Culturii Naționale sunt averi imense, care au fost lăsate prin diverse legate de mulți oameni de bine. Și Academia Română și Eforia au astfel de proprietăți, care, în loc să producă, dau deficite. Deocamdată caut să cercetez care sunt aceste proprietăți, pe care multe departamente nici nu le cunosc. Multe din ele – mai ales la Ministerul Agriculturii – sunt ținute ascunse, de nu le știe nimeni. Așa se petrec lucrurile și la Căile Ferate și la Armată și chiar la Ministerul Sănătății. Toate aceste instituții au proprietăți pe cari nici nu le cunosc și care sunt administrate și folosite de câte cineva. Vom pune capăt acestui abuz când vom înființa o regie pentru administrarea tuturor acestor bunuri.

Ministerul Culturii Naționale are și el terenuri, care, în loc să fie transformate în grădini de zarzavat rentabile, sunt adevărate sarcini pentru Stat, fiindcă în bugetul Ministerului Școalelor sunt trecute cu cheltuieli de întreținere, în loc să fie trecute cu venituri. Două, trei sute de hectare produc câte două, trei mii de lei anual. Legate, lăsate de oameni de bine, în memoria copiilor lor sunt lăsate în părăsire. Dvs., ca miniștri, n-aveți timp să vă ocupați de această problemă.

I. Petrovici: Acesta este un exemplu pentru întreaga țară, care produce mult mai puțin decât ar trebui.

Mareșal I. Antonescu: Aveți proprietăți imense, și dvs., și Biserica, însă ele nu produc decât în folosul unor anumite persoane, nu al instituțiilor respective.

“Regulamentarea drepturilor cetățenești, în raport cu pregătirea educativă.”

G-ral V. Iliescu: Cu ocazia reorganizării Statului, cred că este momentul să se examineze și această chestiune. Germanii au restrâns drepturile civile ale bărbaților cari nu au făcut armata.

Mareșal I. Antonescu: D-ta știi că principiul legilor de recrutare este că nimeni nu mai poate ajunge funcționar public, dacă, mai întâi, nu și-a făcut datoria în Armată. Măsura aceasta a fost luată pentru că au fost foarte multe cazuri de scutiri, amânări și dispense, mai ales la ofițeri. Or, tocmai aceștia trebuie să fie prezenți pe câmpul de luptă, ca să-și apere patria. De aceea am pus principiul: nimeni nu poate ajunge funcționar dacă nu și-a făcut datoria ca orișice cetățean. Nu există nici o diferență între intelectuali și cetățenii de rând din acest punct de vedere. Dimpotrivă, cu cât cineva vrea să ajungă mai sus decât ceilalți, cu atât trebuie să-și facă mai mult datoria.

Deci, înainte de intrarea în funcțiune, fiecare trebuie să-și îndeplinească obligațiunile militare. Nimeni nu poate să ia o funcție la Stat sau la particulari, dacă nu aduce un certificat prin care să dovedească <faptul> că și-a îndeplinit datoriile militare – și nu să și le fi îndeplinit în mod superficial, ca până acum, ci în mod real.

Nimeni nu va intra de la o funcțiune la alta, dacă nu și-a făcut la timp concentrările necesare, care să-l transforme într-un conducător pe câmpul de luptă, așa cum este conducător în administrația Statului. De ce spun acestea? Pentru că am avut ofițeri de rezervă cari au mers pe câmpul de luptă nepregătiți. În războiul modern nu ne mai putem juca cu problema pregătirii cadrelor. Cine intră nepregătit pe câmpul de luptă, este cea mai ușoară pradă a morții; cine este pregătit, își pune viața la adăpost în condițiuni superioare și aduce și servicii unității din care face parte. Am avut cazuri de ofițeri de rezervă cari au spus: Nu știm ce să facem pe câmpul de luptă, pentru că n-am făcut nici o concentrare în 20 de ani de zile. A trebuit să-i luăm de acolo și să-i ducem înapoia frontului. Vina este și a lor, dar este și a societății românești, care a tolerat astfel de fapte.

Deci, nu vom da drumul, de aici înainte, acestor oameni ca să-și poată câștiga existența în administrația Statului, sau la societățile particulare, dacă nu-și vor fi îndeplinit îndatoririle militare, ca orișice cetățean de rând, și dacă în cursul carierei lor nu vor fi răspuns la chemările Armatei, ca să-i perfecționeze pregătirea militară și să se poată transforma, orișicând, din funcționari în luptători.

G-ral V. Iliescu: Ideea dvs. poate fi complectată cu o dispoziție în ceea ce privește stăpânirea pământului: pământul să-l stăpânească cel care este chemat să-l apere.

Mareșal I. Antonescu: E mai greu. Mai întâi să așteptăm rezultatul primelor măsuri și poate nici nu mai ajungem la celelalte. Cred că nu vom ajunge niciodată la măsurile referitoare la dreptul de proprietate. Dacă până acum, n-a putut fiecare om să-și facă datoria, așa cum trebuie, aceasta n-a fost numai din cauza lui, ci și din cauza societății. Dacă societatea aceasta ar fi fost organizată pe baze sănătoase și dacă cei care erau la conducerea Statului ar fi pus mai multă conștiință în îndeplinirea datoriei lor și ar fi avut mai multă înțelegere pentru rosturile unui Stat, care în primul rând trebuie să fie apărat de elitele neamului, atunci n-ar mai fi fost atâția cari să nu-și respecte îndatoririle lor militare.

Nu se poate merge, dintr-o dată, să reducem dreptul de proprietate. Mai întâi, cine constată aceasta la 16 milioane de locuitori?

G-ral V. Iliescu: Legile agrare prevedeau că nu pot fi împrăprietăriți decât acei cari au făcut războiul.

Mareșal I. Antonescu: S-au împrăprietărit mai ales acei cari n-au făcut războiul. Să vedeți ce crimă s-a făcut cu proprietatea răzeșilor și moșnenilor: a trecut toată în mâinile străinilor. Aveam o lege de la 1909, care prevedea o comisiune, care în timp de un an trebuia să stabilească drepturile de proprietate ale moșnenilor și răzeșilor. Nu s-a lucrat nimic. Vă pot spune că și astăzi sunt jidani unguri cari, de la Budapesta, administrează averi în Țara Românească, averi pe care puteam să le expropriem.

G-ral V. Iliescu: Ultimul punct, în ce mă privește, este cenzura și stimularea urei contra dușmanilor.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta nu înseamnă să punem mâna în gâtul străinilor pe cari îi socotim dușmani. Totuși, trebuie să ne apărăm. Mai sentimental ca mine nu cred să fie cineva, și nici mai milos. Nu dau voie la mine acasă să se taie un pui de găină. Cu toate acestea spun că un popor nu se poate dezvolta dacă se îmbrățișează mereu cu dușmanii lui. Poporul trebuie să urască pe dușman.

G-ral V. Iliescu: Această educație nu o putem face chiar pe față.

Mareșal I. Antonescu: De ce avem noi, militarii, altă structură sufletească în această privință? Pentru că ni s-a făcut o anumită educație. În toate ocaziunile și în raporturile noastre cu profesorii, se strecura în discuțiuni, și la orele de curs și de aplicațiune practică, sau de instrucție, sentimentul de ură și de luptă contra dușmanilor.

N-ai nevoie să faci această educație pe ascuns. Trebuie s-o faci după un anumit program de educație a elementelor care sunt chemate să facă, la rândul lor, educația în viitor. Acest sentiment trebuie să se strecoare în sufletul celor pe care îi educăm. Noi ajunsesem un popor condamnat. N-am fost în stare să facem nimic. Duceți-vă în Moldova și în Basarabia și veți vedea în ce hal a ajuns poporul nostru. Un exemplu caracteristic pot să vi-l dau de ce am văzut eu în Basarabia, lângă Chișinău. Un țăran, care era proprietar a 30 de hectare de pământ, fusese deportat de ruși și rămăsese fratele lui, care avea numai cinci hectare.

De ce a fost deportat? L-am întrebat pe fratele care a rămas. Pentru că era bogat, mi-a răspuns acesta. Dar tu de ce nu ai pământ mai mult? Pentru că așa am moștenit, de la părinți. El avea dreptul la întreaga moștenire, ca fiind mai mare.

Ce credeți că am văzut acolo? În curtea casei era un morman mare de nuci, care reprezentau o avere și care începuseră să se strice. Le lăsa să se strice, căci nu știa să le cojească, deoarece până acum această operație o făcea jidanul. Ei dădeau nucii lor, pe câte 5-6 ani, și țăranii nu mai știau ce fac jidanii cu ei.

Iată în ce stare se găsește neamul nostru românesc; iată unde îi adusese jidănimia aceasta.

G-ral V. Iliescu: La Suceava, s-a încercat să se facă o șezătoare militară, cu piesa "Se face ziuă", de Zaharia Bârsan, dar, din ordinul prefectului, a fost oprită această prezentare a piesei, pe motivul că nu trebuie să facem agitație contra ungarilor".

Mareșal I. Antonescu: Să ia act dl. g-ral Popescu de acest lucru și să vadă ce este acolo. Nu este o agitație contra ungarilor. Cine se aștepta că o piesă care se joacă pe scena Teatrului Național, să fie oprită de prefectul de Suceava?

G-ral D. Popescu: Să mi se fi adus aceasta la cunoștință chiar atunci și aș fi luat măsuri.

Mareșal I. Antonescu: La această școală ne-am format noi, la școala naționalismului românesc. Am trăit într-o adevărată atmosferă naționalistă. Îmi aduc aminte, copil fiind, de Crăciun mă duceam la unchiul meu, unde veneau și toți ceilalți copii, și eram întâmpinat cu un vers din "Peneș Curcanul", sau din

“Scrisoarea a III-a”, a lui Eminescu, și eu trebuia să dau replica, căci altminteri nu mai vorbea toată ziua unchiul meu cu mine.

I. Petrovici: În vremea noastră erau poezii care într-adevăr făceau educațiunea tineretului. Acum însă literatura contemporană este un fel de literatură de șaradă.

Mareșal I. Antonescu: Mai sunt și astăzi poezii frumoase. Așa, de pildă, întâmplător am auzit, la Radio, câteva strofe dintr-o poezie “Basarabia”, în care Basarabia își exprima sentimentul de recunoștință față de soldatul român. Este o splendoare de poezie. Asemenea poezii este bine să fie cât mai des puse în programele postului nostru de Radio.

Al. Marcu: Era la “Ora Ostașului”. A fost obligată poezia să coboare înspre nevoile ostașului, și în felul acesta s-a ajuns la poezii foarte frumoase.

Mareșal I. Antonescu: Astăzi, trăim o perioadă eroică, care poate da producțiuni literare și artistice de mare valoare, spre deosebire de războiul trecut, când nu s-a găsit un om care să concretizeze în idei nemuritoare eroismul și sacrificiul enorm făcut în acele împrejurări. Nu s-au găsit nici pictori, nici sculptori, nici literați, nimeni nu s-a găsit să immortalizeze acele vremuri. Aceasta este o stare de decadență a unei societăți. Acum, văd că există un curent puternic în această privință.

La fel, la 1848 am avut o perioadă eroică. Generația de la 1848 a creat mica Unire, deși a luptat în mijlocul unor adversități uriașe. Noi suntem un slab ecou al acestei generații, dar nu vom putea să realizăm Marea Unire dacă nu vom izbuti să fim la înălțimea marilor noștri înaintași.

G-ral V. Iliescu: Ultima chestiune este aceea a muncii tineretului. Pentru rezolvarea muncii agricole, avem ca brațe disponibile: prizonierii de război, evreii, servitorii creștini din serviciile evreilor, premilitarii rurali, școlarii de la orașe între 15 și 18 ani. Ar trebui să excludem elevii din cursul secundar inferior.

Mareșal I. Antonescu: Toate sunt foarte bune, însă principiul este următorul: trebuie să vă puneți de acord, d-ta, cu dl. ministru de Interne, cu Statul Major și cu dl. ministru al Agriculturii, ca să faceți un plan de colaborare în comun, căci dacă mergem fiecare în câte o direcție, nu facem nimic.

Am cerut acest lucru să se facă încă din decembrie, și acum nu suntem mai avansați decât eram în decembrie. Suntem tot în faza discuțiilor. Problema se rezolvă cu execuția. Execuția trebuie să fie ordonată și să iasă din colaborarea tuturor. Vă rog să vă puneți de acord în această privință, și cât mai în curând.

G-ral V. Iliescu: La consfătuirea care s-a ținut, eu nu am fost convocat.

Mareșal I. Antonescu: Deși rezoluția mea este ca să fie convocat și dl. g-ral Iliescu, totuși, d-sa nu a fost convocat.

Tineretul de la oraș nu-l poți scoate, pentru că nu este organizat. Este mai bine să-l lași pe fiecare în cadrul lui individualist, căci tot produce ceva, decât să-l aduci într-un cadru colectiv, dar neorganizat. În casa părinților lui tot face ceva, dar dacă l-am dus într-o organizație oarecare, neorganizată, și îl pui la o muncă pentru care nu este pregătit, înseamnă doar să te afli în treabă.

Eu sunt contra scoaterii tineretului de la orașe, a tineretului extrașcolar. Acest tineret nu stă degeaba: unul este băiat de prăvălie, altul este ucenic și tot face ceva, pe când dacă îl scoți și îl duci la munca agricolă, nu poate face nimic.

Tineretul extrașcolar de la sate reprezintă brațele de muncă ale săteanului, care îi asigură acestuia continuitatea de muncă. Sunt însă perioade în care nu se muncește, perioade de stagnare a muncii agricole, și atunci pot face ceva colectiv: îi punem să strângă scaieții, să pună gardurile în ordine, să repare biserica, șoseaua. În acest caz, intervenim cu brațele acestora și intervenim într-o foarte largă măsură în folosul văduvelor, orfanilor și invalizilor.

În această privință, astfel trebuie să lucrați.

Pe deasupra acestui sistem, care trebuie organizat cu ajutorul dvs., are să vină sistemul unităților de muncă agricolă pe care le întocmim cu oameni cari nu sunt concentrați și cari sunt în regiunile care nu reclamă brațe de muncă agricolă. De asemenea, îi las pe acei cari sunt destinați pentru tăierea pădurilor, iar pe ceilalți îi organizăm în unități de muncă și îi ducem în regiunile unde este lipsă de brațe de muncă în mod obișnuit, sau lipsă provocată din cauza războiului.

Ceea ce vă cer este să nu facem nimic neorganizat și dacă n-avem certitudinea că randamentul este util. Noi nu putem imita ceea ce au făcut germanii, deoarece fiecare german este un organizator, pe când fiecare român este un dezorganizator. Nu putem face această experiență în timpul războiului. În această vreme, toate eforturile trebuie să ineargă la război și, paralel cu aceasta, mă strecor și cu celelalte probleme ale victii.

Eu vă cer, totdeauna, să colaborați și să vă puneți de acord, căci fără solidaritate nu se poate face nimic. Ceea ce face forța anglo-saxonilor este spiritul de solidaritate socială și națională, pe toate planurile. Noi n-avem acest spirit de solidaritate. Trebuie să dezvoltăm încă din școală spiritul de echipă. Noi suntem individualiști și acest individualism ne-a adus în situația în care mă găsesc eu astăzi: fiecare vrea să fie prim-ministru în Țara Românească. Toți pretind că țara este cu ei și îmi înaintează fel de fel de memorii.

I-am propus dlui Maniu plebiscit și a refuzat; i-am propus dlui Vojen plebiscit și, de asemenea, a refuzat. Îmi spun că eu sunt un mit, ca și cum mitul l-ar fi format dl. Gheorghe Cuza, și nu munca mea.

Dle g-ral Iliescu, eu sunt de acord cu ideile dvs., dar vă rog să lucrați într-un cadru armonios. Nici vorbă să-i luăm pe cei de la orașe și să-i ducem la țară. Cei de la sate vor lucra în cadrul principiilor expuse. Trebuie să mergem foarte încet. Eu nu mă simt în stare să atac toate problemele dintr-o dată și din haosul acesta să rezolv toate aceste probleme. Dacă se găsește altcineva în stare să facă aceasta, să vină și să ia el conducerea. Dar vreau să văd și omul care este în stare să aibă și încrederea factorilor cari au de spus un cuvânt în țara aceasta.

Dr. P. Tomescu: Pentru complectare, țin să adaug că noi trebuie să căutăm să-i utilizăm pe o scară întinsă pe studenții în Medicină.

Mareșal I. Antonescu: Chiar de la anul I. În loc să fie ca elemente ajutătoare, soldați nepregătiți, să-i întrebuințați ca elemente ajutătoare sanitare pe acești studenți de anul I și II. Este mai bine așa. Cu această ocazie, studentul are și

ce învăța. În loc să-l trimit ca soldat, să moară pe câmpul de luptă, mai bine îl utilizez ca ajutor al medicului la postul de prim ajutor. Studentul în Medicină trebuie să asiste la toate operațiile, la toate intervențiile care trebuiesc făcute imediat. În felul acesta, este și studentul ocupat și aduce un mare serviciu și Statului și Armatei.

Orice țaran poate face serviciul militar și poate să moară pe front, dar nu poate să dea ajutorul pe care îl poate da medicului un student în Medicină. Deci, toți studenții în Medicină să fie întrebuințați, de la linia întâi, până la spitalele de zonă interioară, și să fie eșalonați după posibilități și după capacitate.

Dr. P. Tomescu: Tocmai în acest sens voiam să vă propun, în acord cu dl. ministru al Educației Naționale, să putem cere, prin Consiliul profesoral, ca să facem o pregătire elementară tuturor studenților, pentru ca ei să poată face față tuturor acestor obligațiuni.

Mareșal I. Antonescu: Este o practică, care le va folosi pentru mai târziu, fiindcă nici o împrejurare nu dă ocazie oamenilor de specialitate, și în special doctorilor, să facă o practică pe spinarea altora, mai mult decât războiul; și practica aceasta este reală, pentru că în timp de război nu se face economie de materiale, de medicamente sau de pansamente și nici nu există prea multă răspundere. Școala aceasta face câteva victime, însă dă posibilitatea oamenilor de știință să progreseze.

Chirurgia a profitat foarte mult de pe urma războiului trecut. Datorită progresului realizat atunci, procentul de recuperare în actualul război este mult mai mare decât în trecut.

Dr. P. Tomescu: Iar numărul invalizilor este mult mai mic.

Mareșal I. Antonescu: Față de pierderile noastre, care sunt de 130.000 oameni, morți, răniți și dispăruți, avem numai 2500 invalizi, procent infinit de mic față de cel din războiul trecut. Din aceștia se vor mai recupera câțiva.

Prin urmare, să dăm ocazia studenților în Medicină să facă practică, începând din linia întâi și până în spitalele de zonă interioară; să-i scoatem și dintr-un mediu unde, rămânând neocupați, pot să facă fel de fel de năzbâtii. Dacă nu ne-am ocupat de ei, ca să le formăm o mentalitate sănătoasă, noi am fi cei vinovați.

Dr. P. Tomescu: Tocmai vream să vă propun încadrarea acestor 3000 de studenți la instituțiile noastre sanitare, civile și militare.

Mareșal I. Antonescu: De pe acum să faceți acest lucru, dle dr. Tomescu, pentru ca, atunci când va suna ceasul apărării viitorului neamului, totul să fie organizat.

Dr. P. Tomescu: Îmi dați această autorizație?

Mareșal I. Antonescu: Desigur.

Dr. P. Tomescu: V-aș ruga să-mi dați aceeași încuviințare și pentru studenții de la Farmacie.

Mareșal I. Antonescu: Și pentru aceia. Să-i îmbrăcăm militărește și să-i încadrăm în instituțiile noastre sanitare. Să nu mai rămână nimeni, așa cum am găsit eu la Constanța, 7 farmaciști într-o farmacie mică, mai mică chiar decât jumătatea camerei din fund. Am întrebat: Ce sunt aceștia? Mi s-a răspuns: Studenți de la Farmacie. Erau ambuscați acolo și nici nu puteau învăța nimic.

Prin urmare, trebuie luate toate măsurile în vederea acestei încadrări. V-am prevenit din timp că va veni o vreme când totul va trebui să fie bine organizat în această privință.

Dr. P. Tomescu: Prima lucrare am și făcut-o: Studenții au declarat cine a făcut serviciul militar și cine nu.

Mareșal I. Antonescu: Indiferent dacă l-au făcut sau nu, trebuie să-l îndeplinească acum.

Dr. P. Tomescu: Dar cei cari l-au îndeplinit trebuie încadrați la unități.

Mareșal I. Antonescu: Dar ceilalți?

Dr. P. Tomescu: Și aceia vor merge tot acolo.

Mareșal I. Antonescu: Toți studenții vor merge. Studenții din anul întâi, doi și trei, cărora nu le vom putea da servicii proprii, vor fi încadrați.

I. Petrovici: N-aveți nevoie și de studenții de la Facultatea de Medicină Veterinară?

Dr. P. Tomescu: De aceia se ocupă Ministerul de Agricultură.

Al. Marcu: Vor trebui încadrate și studentele, ca asistente medicale.

Mareșal I. Antonescu: Desigur.

Dr. P. Tomescu: În anul VI la Facultatea de Medicină avem, în total, 282 studenți, din care 220 băieți și 62 fete. Anul trecut facultățile au dat cu 60 medici mai puțin decât numărul celor cari au fost pensionați.

Mareșal I. Antonescu: Dacă ne-am fi ținut de vechiul sistem al limitării numărului de studenți la facultățile de Medicină, în câțiva ani de aci înainte n-am mai fi avut medici. Noi avem 6000 de medici lipsă, iar toate facultățile noastre au scos anul acesta 286 medici, ceea ce înseamnă că nu se acoperă nici pensionările normale. Nu suntem în stare nici să ne menținem la situația actuală.

Dr. P. Tomescu: Ar trebui să scoatem 280 medici anual, ca să compensăm numărul celor pensionați. Anul trecut s-au scos cu 60 mai puțin, iar anul acesta s-au scos cu 12 mai mult decât 280.

Mareșal I. Antonescu: D-ta trebuie să faci socoteala începând de la anul I, ca să știi câți studenți trebuie să intre în facultăți, pentru ca în șase ani să ajungi la numărul de 12.000 medici, de care avem nevoie, socotind și un coeficient de pierdere anuală de 10-15%. În funcție de nevoile țării și socotind și acest coeficient de pierdere, trebuie să intre în anul I al facultăților de Medicină numărul corespunzător de studenți, cari să ne facă să ajungem, după șase ani, la 12.000 medici.

Să nu cădem nici în greșeala cealaltă, ca să admitem prea mulți studenți și să ajungem la un număr prea mare de medici, cari să nu poată fi plasați și să ne dea fel de fel de tulburări sociale.

Câți studenți sunt acum în primul an la toate facultățile de medicină?

Dr. P. Tomescu: 800.

I. Petrovici: Sporirea numărului studenților este în funcție și de localuri, și de laboratoare.

Mareșal I. Antonescu: Am dat dispoziții pentru laboratoare.

Dr. P. Tomescu: Nouă ne-ar trebui să avem câte 1000 de studenți la Medicină, timp de 6 ani.

Mareșal I. Antonescu: Dacă bagi timp de șase ani câte 1000 de studenți, însemnează că vor ieși, în total, 36.000 de medici.

Dr. P. Tomescu: Ne trebuiesc 6000 medici în plus.

Mareșal I. Antonescu: Și după acești șase ani, la câți studenți ar trebui să ne coborâm?

Dr. P. Tomescu: La vreo 600.

Mareșal I. Antonescu: De ce spun eu toate lucrurile acestea? Fiindcă trebuie să facem o politică școlară în funcție de numărul medicilor, inginerilor, avocaților, militarilor și funcționarilor de care avem nevoie.

Noi am avut în Armată o criză de ofițeri inferiori, pentru că n-am calculat cum trebuie nevoile. Toți au fost înaintați, toți ofițerii au plecat către gradele înalte și jos n-a mai rămas nimic, în loc să facem un calcul matematic de câți ofițeri avem nevoie pentru fiecare grad. Pe când eram la Statul Major, am făcut această socoteală și am văzut că noi avem nevoie de patru ofițeri inferiori la un căpitan, de patru căpitani la un maior, de patru maiori la un colonel, de șase sau opt colonei la un general. Nimeni n-a ținut seama de nevoile de încadrare ale Armatei, ca să facă o politică a cadrelor. Această politică trebuie să o facem nu numai în Armată, ci în toată organizația de Stat, după principiile pe care le-am pus.

Toată întrebunțarea studenților în Medicină și Farmacie este chestiune numai de organizare. Când va începe campania de lupte din primăvară și din vară și când va înceta funcționarea școlilor, atunci fiecare va trebui să treacă la postul lui: studentul cutare din anul I merge la formația cutare; studentul cutare din anul III merge la spitalul cutare, fiecare având o însărcinare și drepturi stabilite, pleacă la locul lui.

Așa cum a spus și dl. ministru Marcu, cu studentele se va face la fel.

Dr. P. Tomescu: O altă chestiune este asistența medicală a studenților, care s-a pus sub forma asigurării, care nu era oportună.

Mareșal I. Antonescu: Statul contribuie pentru asistența medicală a studenților și noi să-i punem pe studenți să plătească anumite cote de asigurare! Am auzit și argumentul: pentru că altfel nu sunt bine îngrijiți. Este o mentalitate anarhică: un bolnav să nu fie îngrijit, dacă n-a plătit.

Dr. P. Tomescu: Într-un spital, un medic nu știe dacă bolnavul pe care îl îngrijește a plătit sau nu; știe administrația.

Mareșal I. Antonescu: Nici nu trebuie să știe. Eu am îngrijit, totdeauna, pe servitorii mei; i-am îngrijit și de cancer. Astăzi am băgat pe unul din servitorii mei în sanatoriu.

Asigurările Sociale vin și spun: Dacă un bolnav nu este asigurat, nu este bine îngrijit. Cum să plătească studenții îngrijirea lor medicală, dacă ei n-au nici cu ce să se îmbrace? Eu am luat haine, paltoane și ghete de la evrei ca să le dau studenților. M-a acuzat lumea, dar eu trebuie să le iau de undeva, ca să îmbrac pe studenți.

Dr. P. Tomescu: Este o tradiție ca, în toate spitalele Statului, studenții să fie îngrijiți gratuit.

Mareșal I. Antonescu: Dar d-ta ai fost de față când domnul acela a susținut teoria aceea.

I. Petrovici: Am fost și eu de față.

Mareșal I. Antonescu: Se poate ca un bolnav, care n-are de unde să plătească îngrijirea lui, să fie lăsat să moară? Aceasta este mentalitatea generației din 1922? Atunci nu regret deloc că nu fac parte din această generație și sunt fericit că fac parte din generația mea.

Dr. P. Tomescu: Și noi la fel. Atunci, noi putem anunța și publica <faptul> că studenții pot fi îngrijiți gratuit în toate spitalele Statului.

Mareșal I. Antonescu: Nu ți-am spus d-tale să perfecționezi toate dispensariile de la universități, pentru ca studenții să poată găsi îngrijire medicală acolo? Ți-am spus că îți dau fonduri și ți-am dat. Și aceasta n-o fac din demagogie, pentru că nu vreau să câștig pe nimeni cu întruniri publice și aplauze – n-am apărut până acum la nici o întrunire publică, deși am fost solicitat s-o fac și, cu toate că poate sunt și eu în stare să țin un discurs și să fac să vibreze o adunare – dar o fac din datoria față de studenții aceștia, cari au fost abandonați multă vreme la discreția tuturor vânturilor. Trebuie să ne ocupăm de ei, să le dăm ce le lipsește, să le organizăm dispensarii, laboratorii și bibliotecii. Pentru ca să se poată îngriji și instrui. Dacă îi aruncăm bolnavi și nepregătiți în mijlocul societății, atunci generațiile viitoare vor avea mai mult de suferit, iar conducătorii de atunci vor avea de rezolvat probleme mult mai grele decât cele de astăzi.

Ar fi fost mult mai ușor pentru mine să rezolve problemele Statului, dacă guvernele din trecut ar fi pus suflet în conducerea țării noastre. Din nenorocire, eu trebuie să fiu atent, tot timpul, la conducerea războiului.

Faceți pentru studenți orișice, și nu numai pentru studenți, ci pentru toate clasele sociale. Am dat de mâncare și am îngrijit pe copiii săraci, pentru că vedeam că fiii nației noastre se pierd în sărăcie. Eu am trăit – și nu mi-e rușine s-o spun – în mijlocul mahalalei și-i cunosc lipsurile și suferințele. De aceea, mă întorc acum către ea, ca s-o ajut.

Dr. P. Tomescu: S-au făcut pentru studenți cabinete medicale, instalate de Ministerul Sănătății. Am spus dlui rector al Universității din Iași să caute un local în Universitate, și noi îi vom trimite tot materialul necesar instalării unui dispensar, pe care apoi îl vom trece în bugetul nostru. Pachetele sunt gata.

Mareșal I. Antonescu: Așa cum a spus dl. ministru Petrovici, starea de spirit în școală se îmbunătățește. Ea nu se va îmbunătăți cu măsuri represive, ci cu măsuri de felul acesta. Dacă, încetul cu încetul, ne vom face datoria și vom căuta să îmbunătățim condițiile vieții studentești tot mai mult, vom avea dreptul să decapităm pe acea cari nu vor fi folosit, pentru pregătirea lor, toate mijloacele pe care le-am pus noi la îndemână și vor căuta să mai agite steaguri revoluționare.

Atunci, în Universitate, venim și spunem: Te decapităm acum, pentru că ți-am dat toate posibilitățile ca să te formezi și d-ta te ții de alte năzbâtii. Eu n-am pomenit așa ceva în Școală.

Dr. P. Tomescu: Dacă sunteți de acord ca, în aceste dispensarii studentești, medicii să fie recrutați după Legea cadrelor și nu prin alegeri făcute de către

studenți. În ce privește Legea cadrelor, aceasta este gata și vă voi prezenta-o zilele acestea, însă Consiliul Legislativ și mie îmi face dificultăți. Eu am prevăzut în lege că medicii și personalul medical de la toate departamentele vor fi recrutați prin concurs, de sus până în jos.

Consiliul Legislativ nu admite și spune că ar trebui ca fiecare eforie să țină concurs separat.

Mareșal I. Antonescu: Consiliul și-a depășit atribuțiunile. V-a spus dr. Burileanu ce a găsit la această eforie?

Dr. P. Tomescu: Da. Sunt foarte multe eforii care și-au irosit averile.

Mareșal I. Antonescu: Așa este și "Brâncoveneasca" și toate celelalte. Spitalele au ajuns în starea în care sunt astăzi, nu pentru că li s-au luat moșiile, ci din cauză că au fost administrate prost. Înainte, averile erau atât de mari, încât își puteau permite luxul, domnii care le conduceau, să-și umple buzunarele; dar astăzi, averile eforturilor au rămas mici și, după ce conducătorii își umplu buzunarele, nu mai rămâne nimic pentru spitale.

Dr. P. Tomescu: Sunt unele contracte oneroase.

Mareșal I. Antonescu: Sunt numai contracte oneroase. Nenorocitul acela care s-a martirizat o viață întreagă a lăsat o avere imensă, și dacă nu puneam Justiția ca să organizeze, în zece ani totul se năruia, pentru că era așa organizată funcționarea acestei Fundații, că se năruia.

Dr. P. Tomescu: În legătură cu această Fundație, am cerut dlui dr. Angelescu ca, în martie, să înceapă Maternitatea și mi-a promis că o face.

Mareșal I. Antonescu: Problema aceasta este o problemă foarte acută și nu numai într-un loc. Ați văzut situația demografică, curba merge în jos. Avem cea mai mare mortalitate. Trebuie luate măsuri urgente și, în special, să plecăm de la Maternitate. Să îngrijim lăhuzele, și în special lăhuzele țărance.

Așa au plecat bolșevicii, și au realizat o generație sălbatică, o generație fanatică, o generație care, dacă n-ar fi fost intervenția fericită a Germaniei, ar fi adus toată Europa la picioarele lui Stalin. Bolșevicii au plecat de la îngrijirea copilului din fașe, însă i-au dat o îngrijire și o educație rea. Noi să plecăm de la îngrijirea copilului din fașe, dar în sensul cel bun. Să facem un element folositor în cadrul național, dar și în cadrul universal.

În ce privește orariul de iarnă, eu aș vrea să facem un orariu unic, adică funcționarul să nu vină decât o singură dată la serviciu. Să înceapă serviciul cât de dimineață, la ora 7, și să-l termine la ora 2. În felul acesta se rezolvă și problema transportului în orașe, și mai ales în Capitală. Nu va mai fi aglomerație la tramvaie, care, din zi în zi, devine mai mare. Omul, în loc să facă patru drumuri pe zi, va face numai două drumuri, și aceasta înseamnă mult, acum când este lipsă mare de încălțăminte, de talpă. Se face apoi economie la încălzit, la iluminat, pentru instituțiunile publice. Nu va mai fi îmbulzeală la tramvaie, căci școlarii vor ieși la orele 12, iar funcționarii la orele 2, și deci se poate realiza un transport rațional. Iată de ce trebuie un orariu unic.

Al. Marcu: La Ministerul Propagandei este o situație specială. Avem servicii care n-ar putea să se încadreze acestui orariu: este Serviciul de Presă.

Mareșal I. Antonescu: Am spus că totul trebuie să fie elastic. Dacă pot aplica orariul acesta pentru 70-80% din funcționari, sunt mulțumit. Evident că sunt instituțiuni care nu se pot încadra în acest orariu.

I. Petrovici: În special miniștrii nu pot avea orariul numai de dimineață.

Mareșal I. Antonescu: Atunci nu mai sunt miniștri.

Al. Marcu: Mi-aș îngădui să ridic o chestiune urgentă.

Noi avem o autocamionetă care ia filme de război, în colaborare cu Marele Stat Major, și este și camionetă de propagandă. Subsecretariatul de Stat al Înzeștrării mi-a comunicat că nu ne poate da mai mult decât 200 litri de benzină pentru camioneta din Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Este un birocrat acolo, probabil, care v-a comunicat aceasta. Să vorbești d-ta cu dl. g-ral Dobre. Cred că ai să aranjezi. Trebuie însă un mare control la circulația acestor camionete. Eu sunt om cu multă experiență și mai ales cu ochiu de bun observator. Am văzut multe lucruri care m-au durut. Înainte, dvs. aveți acolo, la Propagandă, pe un domn Suchianu. D-sa venea în fiecare sâmbătă la Predeal, cu această camionetă, cu toți prietenii, cu schiuri, făceau schi pe dealul din fața vilei mele, apoi plecau la Brașov, petreceau și acolo și, după aceea, se întorceau. Totul era pe socoteala Statului. Când facem raționalizarea, trebuie să ținem seama de toate apucăturile Neamului Românesc, care ne-au dus într-o situație dezastruoasă. Să ți se dea benzina necesară, dar să nu mai fie Suchieni pe la Propagandă.

Am făcut un carnet de bord, care trebuie să se găsească pe fiecare autocamion și pe fiecare motocicletă, ori automobil. Autovehiculele Statului nu pot face decât călătorii ordonate. Mergem din ce în ce mai mult către o criză de cauciucuri, și când veți pierde aceste mașini, sunt bune pierdute.

Dle Petrescu, într-o ședință viitoare, îmi veți aduce la cunoștință ce ați făcut pentru pregătirea anului școlar viitor, pregătire pe care trebuie s-o facem de acum. Trebuie să facem abecedare, pe care să le punem pe baze eroice și educative în adevăr serioase. Să nu mai vedem în cărțile de școală "Capul plecat, sabia nu-l taie", sau "Să te faci frate cu dracul", adică să fii fără caracter, și alte lucruri de acestea, cu care pretindem să facem educație tinerelor vlăstare.

Ședința se ridică la ora 14.15.

Stenografi: D. Fierăscu și I. Vasilescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 496(fost 472)/1942, vol. I, f. 95-148

2. 1942 februarie 4. *Se discută Convenția Economică cu Germania, semnată la Berlin.*

CONSILIUL DE MINIȘTRI

*pentru discutarea acordurilor cu Germania
miercuri, 4 februarie 1942*

Ședința se deschide la ora 16, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Participă domnii: **prof. M. Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **g-ral N. Stoenescu**, ministrul Finanțelor; **g-ral I. Sichițiu**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **I.C. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Înzeștrarea și Administrarea Armatei; **contra-amiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aprovizionarea populației civile și a Armatei; **A. Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **C. Cristu**, ministru plenipotențier din Ministerul Afacerilor Străine.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, v-am convocat, astăzi, ca să luăm în studiu Convenția Economică care s-a semnat la Berlin, ca să aud părerea dvs. în ceea ce privește părțile referitoare la departamentele pe care le conduceți, ca să vedem ceea ce s-a obținut, cerințele dvs. și, în același timp, să stabilim modalitățile de executare ale acestei convenții, pentru ca să nu mai cădem în greșeala în care s-a căzut în trecut, datorită faptului că nu se cunoșteau convențiunile de către părți, și, în al doilea rând, datorită, în special, confuziunii care se naște din cauza neregulelor provocate de regim – aluzie la regimul legionar – care ne-a făcut să scăpăm frânele din mână și, din această cauză, autoritatea care trebuia să execute convențiunile a depășit cadrul legal. Și Statul Major, și Ministerul Finanțelor, și Ministerul Agriculturii, și Banca Națională, toate aceste instituțiuni au depășit cadrele convențiunii, și din această cauză s-au produs prejudicii economice. Toată munca pe care am depus-o ca să facem ordine n-a folosit la nimic.

Dl. Răsmeriță nu a respectat, în întregime, principiile pe care le-a primit de la București și pe care trebuia să le aibă în vedere la încheierea convențiunii. Vom căuta să ascultăm explicațiile d-sale, ca să aducem Convențiunea în cadrul principiilor trasate de noi.

I. Marinescu: Dle Mareșal, în ceea ce privește cele trei capitole principale, cerealele și leguminoasele, produsele petroliere, animalele și lemnele, acestea au fost stabilite în mod clar.

Am aci un tabel în care s-a rezumat contingentul pe care l-am avut anul trecut, cel executat, cel cerut de germani, cel oferit de noi, cum și cel acordat de noi acum.

Mareșal I. Antonescu: Aci se înglobează și ceea ce am cerut noi, ca să vedem ce ne-a obligat fiecare să dăm și să luăm.

I. Marinescu: În ceea ce privește exportul de petrol prevăzut de paragraful 3, de la pag. 2, acesta îngloba suma de 140 milioane Reichsmark. De data aceasta este ridicat la 300 milioane Reichsmark. Aceasta corespunde unei urcări de prețuri, acordată la toate produsele petroliere, de 8,15%.

În privința aceasta, suma de 140 milioane Reichsmark nu este obligatorie, ci un punct de plecare. Ceea ce interesează este că ni se cere o cantitate de 50.000 tone de țiței brut și 40.000 tone păcură, pe fiecare lună.

În răspunsul nostru am arătat că putem da, lunar, 25.000 tone păcură și 30.000 tone țiței brut. După calculele noastre, ne-am putea urca la 40.000 tone țiței brut exportat în fiecare lună, și pentru lunile de vară, 30-35.000 tone export de păcură.

Asupra acestei chestiuni mai sunt două scrisori, una care privește materialele cerute de noi în compensație, și a doua scrisoare care privește compensațiile cerute de noi pentru produsele petroliere. În această a doua scrisoare este de observat că, deși ni se făgăduiește o compensație în terenuri petrolifere situate în regiunile de la Est, în realitate se spune: "Dacă petrolul românesc se va epuiza".

Noi am făcut dovada că, prin exploatarea pe care o facem, ajungem la o epuizare. Epuizarea totală a producției petroliere românești nu se va face decât în 15-20 ani.

Mareșal I. Antonescu: Această chestiune a fost tratată de mine anul trecut, în martie, când m-am întâlnit cu Führerul și atunci când m-am întâlnit cu Mareșalul Göring.

Eu am scrisoarea dlui Clodius. Dl. Killinger a devansat acordul de la Berlin. Ne-a dat o scrisoare înainte de a veni scrisoarea confirmativă a lui Clodius. Eu o am în românește:

În numele Guvernului German, am onoare a vă confirma că Guvernul German este gata să acorde României o despăgubire pentru pagubele economice rezultate din epuizare".

Prin urmare, totul este legat de război și de exploatarea intensivă a petrolului.

I. Marinescu: Eu credeam că este legat de scrisoarea dlui Killinger.

Mareșal I. Antonescu: Ce dată are scrisoarea dlui Killinger?

I. Marinescu: 21 ianuarie.

Mareșal I. Antonescu: Prima notă care trebuie să se ia este să-i arătăm scrisoarea dlui Clodius, iar noi ne menținem în cadrul acestei scrisori. Aceasta, ca să clarificăm totul de acum.

I. Marinescu: Această scrisoare se referă și la o comunicare a Führerului.

Mareșal I. Antonescu: Noi am dus tratative în cadrul Convenției. Te rog, dle Marinescu, să te ocupi de ea.

După cum am spus, trebuie să fac un foarte mare efort pentru propria noastră siguranță și pentru asigurarea la maximum a posibilităților câștigării războiului.

Am luat această acoperire, care este suficientă și care trebuie s-o cunoască și toți acei cari sunt interesați la noi, toate societățile, ca să nu mai facă obiecțiunile pe care le fac.

Primesc mereu întâmpinări. Am primit, în ultimul timp, o întâmpinare semnată de dl. Eftimie Antonescu, președintele unei organizații de societăți exploatatoare, prin care se fac obiecțiuni în legătură cu noua Lege a minelor, care este în proiect la d-ta, dle Marinescu.

I. Marinescu: Noua lege, pe care o am gata, este o lege mare, o lege importantă, care schimbă toate condițiunile de exploatare. Zilele acestea o depun.

În ceea ce privește exploatarea, am restrâns toate societățile și am cerut fiecărei societăți să-mi arate toate aparatele de săpat și valoarea lor. Toate lucrările sunt aranjate, însă, ca să **putem** executa producția la maximum, avem nevoie de aparate, căci cu cele pe care le posedăm nu vom putea face față. Am făcut o listă de aparate și, dacă le vom primi, vom putea urca cu încă 100 vagoane pe zi producția petroliferă. Pe ei îi interesează să aibă păcură.

Am cerut ca să le dăm păcură care ieșea din distilație, cu condițiunea ca să despăgubească pe fisc și pe societăți, pentru că această păcură nu mai este prelucrată în benzină și în uleiuri. Ei pot să facă benzină sintetică, dar păcură nu.

Mareșal I. Antonescu: Este acceptabil, dacă ei se angajează să despăgubească fiscul.

Dar nu aceasta este problema. Venim la problema Legii minelor. Am primit o serie de întâmpinări, unele mai serioase, cum este aceea de la Creditul Minier, altele mai puțin serioase, cum este cea primită de la dl. Eftimie Antonescu. Toate aceste obiecțiuni trebuie ținute în seamă, pentru că noi facem acum o operațiune cu caracter național. Să nu continuăm mereu cu greșalele săvârșite în trecut, datorită cărora Țara Românească și-a pierdut o avuție imensă, fără să tragem maximum de foloase, <pe> care ar fi putut să le tragă dintr-o politică economică rațională.

Acțiune este o mare răspundere care ne angajează dacă nu deschidem ochii. Trebuie să ținem socoteală de interesele războiului, dar în cadrul acestui război trebuie ținute în seamă avuția țării și interesele neamului românesc. Petrolul este carburantul care stă la baza întregii avuții românești.

I. Marinescu: Tocmai pentru acest motiv n-am dat drumul Legii. Am chemat pe toți, am trimis dlui Mrazec un exemplar și tuturor celor cari au lucrat în această materie. În afară de societăți, poate că ar fi bine să-i convocați și dvs.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu pot să dau decât principiile trasate adineauri. Datele tehnice nu mă interesează și eu n-am obiceiul să discut chestiuni streine de mine.

Ceea ce cer d-tale și tuturor din această țară este să faceți maximum ce se poate omenește ca, în cadrul tuturor intereselor noastre, să dăm soluțiunea sănătoasă intereselor neamului românesc.

Este o avuție care este a noastră și trebuie s-o păstrăm. Trebuie să tragem maximum de foloase pentru neamul românesc, nu cum s-a făcut până acum, când

străinii au tras maximum de foloase și românii au rămas săraci în țara lor. Voi face multe îmbunătățiri pentru ca să remediem relele lăsate de trecut. În cadrul acestor avuții ale neamului, care contează pentru posibilitățile de apărare, este și petrolul.

Răspunderea mea este cu atât mai mare, cu cât nu am un organ de control care să-mi dea acoperire. Eu, dacă fac un lucru bun, nu mi se pune la soldul meu creditor, dar dacă fac lucruri rele, toate se pun la soldul debitor. De aceea, trebuie să fiu cu foarte mare atenție.

Legea este necesară, legea este urgentă, însă nu-i mai puțin adevărat că, până când nu vom pune în acord toate interesele individuale în cadrul interesului colectiv, nu vom ajunge să facem ceva bun pentru țară. Până atunci trebuie să sporim la maximum producția de petrol, ca să satisfacem necesitățile noastre. Nu ne oprim din activitate din cauza legii. Din contra, noi dezvoltăm la maximum această activitate. Legea va trebui să iasă, dar până atunci trebuie să căutăm să dăm maximum de randament.

S-au cerut 50.000 tone țiței brut, 30.000 tone petrol și 40.000 tone păcură. Putem da această cantitate?

I. Marinescu: Nu, pentru că avem 490.000 tone producție maximă, lunară.

N. Răsmeriță: La punctul 3, se arată următoarele: "El va îngriji, îndeosebi, ca înăuntrul cantității totale să fie ținute, în măsura în care va fi posibil, la dispoziție pentru export lunar, următoarele cantități: ..." Aceasta nu înseamnă că s-a și dat această cantitate, ci în măsura în care va fi posibil se vor pune la dispoziție pentru export.

Aceste cifre au fost cerute de dl. prim-ministru și acestea au fost avute în vedere. Eu m-am ferit să iau un angajament.

Mareșal I. Antonescu: Ce țiței putem să dăm?

I. Marinescu: Putem să dăm 30.000 tone și să putem merge până la 40.000.

Mareșal I. Antonescu: Petrol?

I. Marinescu: 30.000 tone.

Mareșal I. Antonescu: Dar păcură?

I. Marinescu: Putem da 20.000 tone. Aceasta, ca medie lunară. Le-am putea da mai mult chiar. Ne putem urca până la maximum 30.000-32.000 tone, în special în cursul lunilor de vară.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, este o diferență de 35-45.000 tone între ceea ce putem da și ceea ce s-a angajat dl. Răsmeriță.

C. Bușilă: Dle Mareșal, în cantitățile prevăzute aci, probabil că s-a calculat și Calea Ferată.

Mareșal I. Antonescu: Ți-am mai spus și zilele trecute: rămânem la ceea ce ți-am spus atunci. Dacă dau cărbuni, le voi preda păcură. Dacă nu ne asigură o livrare de cărbuni, noi nu dăm păcura de la Calea Ferată.

M. Antonescu: Eu am rugat pe dl. Marinescu ca să întocmească un program lunar pentru toată durata acestui an, ca să știm ce putem da germanilor. Datorită lipsei acestui program, nu am putut avea, cu certitudine, nici un plafon minim sau maxim. Astfel am ajuns la situația de a da mai mult decât putem.

Trebuie ca, în viitor, să avem o bază de discuție serioasă, care să nu ne mai ducă la angajamente care depășesc puterile noastre și ca să putem informa pe germani asupra posibilităților pe care le avem. De aceea, am rugat pe dl. Marinescu să facă un program anual, cu livrări lunare, ca să putem să ne executăm în mod precis cuvântul nostru.

Mareșal I. Antonescu: În cadrul acestui articol, se vede că Guvernul German va sprijini opera Guvernului Român în ceea ce privește livrarea cărbunilor.

I. Marinescu: Pentru gazul metan am stabilit traseul conductei. Calea Ferată ne-a făcut o cerere ca să-i încredințăm comanda materialului.

Am adăugat și decretul pentru exproprierea, pentru utilitate publică, a terenurilor.

Mareșal I. Antonescu: Vă atrag serios atenția că acest gaz de sondă este un gaz al cărui volum nu-l cunoaștem, și deci nu se știe cât timp vom putea utiliza acest gaz de sondă. Cum distribuirea acestui gaz reclamă tuburi de o anumită dimensiune, și pentru gazul metan altă dimensiune, va trebui să luăm măsuri ca aceste conducte să le putem utiliza și pentru un gaz și pentru celălalt.

Prin urmare, dle Marinescu, să nu luați alte tuburi decât acele care sunt în măsură să corespundă la cele două categorii de gaz.

I. Marinescu: Am ținut socoteala.

Mareșal I. Antonescu: Dacă primiți tuburi care nu sunt bune decât numai pentru un gaz, ne facem o pagubă enormă. Deci, să nu admiți să se pună tuburi care să corespundă numai pentru gazul de sondă, pentru că le punem o dată pentru totdeauna.

I. Marinescu: Am ținut socoteală ca să se poată face racordul.

Mareșal I. Antonescu: În ceea ce privește construcția conductei, pe mine nu mă interesează certurile din departamente. Pe mine mă interesează chestiunea ca problema să fie rezolvată și ca această conductă să fie realizată în timpul cel mai scurt posibil. Este păcat să aruncăm fum pe coșuri, un element care ne poate servi în alte compartimente ale vieții românești, și în special la război.

Este mai bine să consumăm gaz metan decât păcură.

Așadar, conducta va trebui să o construim pe drumul cel mai scurt. Pe mine nu mă interesează cine o construiește, ci mă interesează să fie construită cu un ceas mai devreme. Nu mă interesează nici dl. ing. Motaș, nici dl. ing. Caramfil. Cui nu-i place, să plece în altă parte, să ne lase pe noi în pace și să nu se certe pe avuția neamului românesc.

C. Bușilă: În chestiunea gazului metan, am de spus că este păcat ca el să fie ars, cum a fost o mare crimă când am folosit petrolul pentru ardere. Noi putem să scoatem toate materiile chimice din petrol. Arzându-l, am pierdut totul. Atât timp cât chimia nu a ajuns la atât de mare perfecție în această materie, ca să scoată totul din gaz metan, este util ca el să fie ars, însă vă atrag atențiunea că chestiunea gazului metan nu rezolvă problema combustibilului, pentru că gazul metan va avea importanța lui ca materie primă pentru industria chimică.

Mareșal I. Antonescu: Deocamdată am pierdut 20 de ani și nu pot să mai pierd iarăși ani de zile.

I. Marinescu: Este singura sursă pentru viitor.

C. Bușilă: Așa s-a vorbit, acum 30 de ani, și pentru petrol. S-a spus că este inepuizabil, și totuși constatăm că a fost epuizabil. Unii au câștigat, și neamul românesc a pierdut și această bogăție.

Mareșal I. Antonescu: Rămâne așa cum am spus eu.

G-ral N. Stoescu: Intervin și eu la art. 3. Acest articol are consecințe în ceea ce privește convenția intervenită între Ministerul Finanțelor și Banca Națională, referitor la împrumutul de 250 milioane Reichsmark. Din datele acordului rezultă că noi vom avea un disponibil de Reichsmark la cursul de 50. Este necesar ca Banca Națională să ne cedeze în întregime acest disponibil de Reichsmark.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o chestiune internă a noastră, care se rezolvă între d-ta și Banca Națională. Când veți avea dificultăți în această privință, atunci voi interveni eu.

M. Antonescu: Aci trebuie făcută o observație. Dl. ministru al Finanțelor a propus, în ultima vreme, ca să se mărească acest credit, atât ca volum, cât și în ceea ce privește termenul. Și atunci, poate că ar fi bine ca la art. 3 să admiteți să se menționeze ca, în momentul în care vor avea loc negocierile financiare pentru achitarea celor 7 miliarde arierate, să punem această problemă a mării termenului creditului de la 7 la 10 ani și de sporire cu încă 200 milioane Reichsmark, ca contravaloare a acoperirii totale a acestor arierate.

Mareșal I. Antonescu: Să se noteze chestiunea aceasta.

M. Antonescu: M-am servit de aceasta, ca să pun o problemă pe care o aveam. Dl. ministru al Finanțelor a făcut o propunere scrisă în această privință, iar acum discutăm acordul economic cu Germania și aranjamentele financiare pe care urmează să le facem. Am pus această problemă aici, pentru că dl. ministru al Finanțelor trebuie să fie autorizat de Consiliu ca să poată trata pe aceste baze.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu art. 4? Este o chestiune nouă pentru mine:

“Art. 4.– Pretenția germană încă existentă, din contractul cu Fondul Religios Românesc, va fi compensată de România sub formă de ferromangan, și anume prin livrarea de 50.000 chintale ferromangan (50%). În măsura în care posibilitățile de transport mai permit, după acoperirea necesităților românești, cedarea de noi cantități de minereu de mangan sau ferromangan; aceste cantități vor fi livrate Germaniei.”

Dacă, din cauza conținutului de fosfor în minereul de mangan românesc, s-ar ivi dificultăți la fabricarea fierului în România, va putea avea loc, până la o cantitate globală de 2000 chintale, un schimb de ferromangan românesc suplimentar, contra ferromangan din Germania, cu un conținut mai redus de fosfor.”

N. Răsmeriță: Este vorba de un acord existent între Fondul Religionar și Guvernul German. N-a fost o inovație a mea; este o chestiune care ține de Ministerul Economiei Naționale.

I. Marinescu: Noi, până acum, n-aveam prevăzută obligațiunea de a da minereuri.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu Fondul Religionar?

N. Răsmeriță: Germanii aveau un contract de cumpărare de minereuri cu Fondul Religionar. Acest contract nu se mai poate executa.

Mareșal I. Antonescu: Din cauza cui nu se mai poate executa?

N. Răsmeriță: Nu este prevăzut aici.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, de ce să ne luăm angajamente?

N. Răsmeriță: Noi dăm aliaje din Bucovina.

G-ral Gh. Dobre: Ei au un contract cu Fondul Religionar, ca să cumpere minereuri de mangan, care să fie prelucrat în Germania și să ne exporte nouă ferromangan. Ei au o convenție ca să importe de la noi minereuri de mangan și vor, în același timp, să facă la noi în țară instalații pentru fabricarea ferromanganului din aceste minereuri. Noi am avut cu germanii o convenție încheiată anul trecut, ca să ne dea ferromangan. Găsindu-mi în această situație, am pus eu să se facă la noi instalații pentru ferromangan. Când germanii au văzut că noi facem instalații de acestea, au vrut să dea o contralovitură și să vină ei cu aceste instalații.

Mareșal I. Antonescu: Cine a făcut convenția?

G-ral Gh. Dobre: A făcut-o Fondul Religionar.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu am auzit nimic. Ce caută Fondul Religionar în acest acord? Trebuia să știm și noi, Guvernul, de această chestiune.

N. Răsmeriță: Eu nu sunt specialist în chestiunea metalelor, dar funcționarii Ministerului Economiei Naționale, cari cunosc problema, mi-au spus că livrarea de ferromangan Germaniei corespunde intereselor noastre.

Mareșal I. Antonescu: Dle Marinescu, te rog să iei notă de acest art. 4 și să mă documentezi.

M. Antonescu: Doresc ca, în această privință, să fie precizat un lucru: Orișice fel de angajament, orișice contract, intervenit între Statul German, furnizori germani și între Fondul Religionar nu privesc Guvernul Românesc, în sensul că această obligațiune de substituire a unor mărfuri, pe care se angajează germanii să le ia, sau, în sfârșit, derivând dintr-un contract de drept privat, nu privește Statul Român. Noi nu înțelegem să luăm asupra noastră obligațiuni derivând din schimbarea acestei situații, ci numai din punctul de vedere al dreptului public facilităm această operație, dacă din punctul de vedere al dreptului privat, germanii o vor fi obținut.

Țin ca în aceste dezbateri să fie precizat, pentru ca nu cumva să ne trezim cu un proces din partea Fondului Religionar împotriva Statului Român, cu pretenția că noi luăm asupra noastră, prin modificarea contractului de drept privat, toate daunele care derivă din această schimbare.

Mareșal I. Antonescu: Văd că exportul acesta de minereuri de mangan românesc este condiționat de conținutul lor de fosfor.

N. Răsmeriță: Este în interesul nostru. Ei ne dau în schimb un ferromangan care este util industriei noastre.

Mareșal I. Antonescu: N-ar fi trebuit să băgăm o chestiune particulară într-o convenție de Stat.

G-ral Gh. Dobre: Eu am făcut la Târnăveni instalații de ferromangan.

N. Răsmeriță: Dl. prof. Negrescu, delegatul dvs., care este specialist în materie de metale, a spus că această operație este în interesul nostru.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu. Dacă ar fi fost în interesul nostru, m-aș fi lovit de ea; și, slavă Domnului, într-un an și jumătate de guvernare, am cunoscut toate problemele Statului.

N. Răsmeriță: Este o chestiune de detaliu.

C. Bușilă: Noi avem în Bucovina minereuri de mangan, și trebuie să dăm ferromangan, aceasta este obligațiunea. Or, ferromanganul trebuie preparat. Clauza trebuie clarificată.

M. Antonescu: Da, trebuie clarificată această clauză.

Mareșal I. Antonescu: La sfârșitul primului alineat al art. 4, se spune: ... aceste cantități vor fi livrate Germaniei”. Textul este imperativ.

M. Antonescu: În orișice caz, Ministerul Economiei Naționale trebuie să trimeată Fondului Religionar o adresă, prin care, în mod formal, să-l înștiințeze că Statul Român nu înțelege, prin această clauză, să ia asupra sa nici un fel de daune derivate din neexecutarea unui contract, ci a înțeles să îngăduie un cadru economic pentru schimburile internaționale.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu molibdenul și cromul?

G-ral Gh. Dobre: Același lucru. Pentru molibden este o fabrică cu capital german.

Mareșal I. Antonescu: Ne obligăm să dăm Germaniei producția de minereu de molibden a minelor Băița, liberă la export.

N. Răsmeriță: Germanii ne oferă ferroaliaje (ferrocrom, ferromolibden, ferrovaniu, ferrowolfram), care sunt o raritate astăzi în Europa – și nemții pot să ne dea. În același timp, însă în economia europeană, nu se poate ca să rămână minereuri de crom și molibden neutilizate.

Și atunci, față de cantitățile date, dl. Negrescu, care este specialistul nostru în chestiune de metale, a discutat toate aceste clauze și le-a dat încuviințarea.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce spune alineatul 2 al art. 5:

“Autoritățile competente românești vor sprijini, sub toate raporturile, interesele germani, în străduințele lor de a deschide izvoare de minereuri crom românești și de a duce producția în Germania”.

Nu este aici o chestiune de la Stat la Stat. ci se cere ca noi, Guvernul, să dăm posibilitatea intereselor germani. să le dăm tot concursul, ca să ducă în Germania minereuri de crom românești. Corespunde aceasta cu interesele noastre?

G-ral Gh. Dobre: Acest minereu nu se poate prelucra la noi; stă în haldă la Turnu Severin de vreo 15 ani. A fost o licitație și nu l-a cumpărat nimeni. Ei ne cer acest minereu, se obligă să-l cumpere, îl transformă și ne dau în loc ferroaliaje, pentru că noi n-avem instalații de prelucrare a minereului, ca să facem noi ferroaliaje.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai limitat chestiunea, însă în Convenție se spune deschis că totul rămâne la discreția totală a intereselor germani, de acum pentru vecie, ca ei să exploateze tot ce este în legătură cu molibdenul și cromul, iar noi să le facilităm exportul în Germania, de acum pentru vecie.

Este o poartă deschisă în Țara Românească, prin care să iasă toate aceste minereuri. Prin acest text am deschis această poartă. Iată partea delicată a problemei.

N. Răsmeriță: Interesații trebuie să vină să discute cu Guvernul Român. În momentul când obținem aceste ferroaliaje (ferrocrom, ferromolibden, ferrovanadiu, ferrowolfram) trebuie să dăm, ca un principiu de colaborare, care a existat întotdeauna, minereuri de molibden și crom, care nu se prelucrează la noi. Vom stabili în ce măsură și în ce proporție.

Mareșal I. Antonescu: Să iei notă, dle Marinescu, de această clauză și de observațiunile mele. Poarta aceasta, care s-a deschis, s-o închizi și s-o lași numai pentru nevoile războiului. *Donnant donnant:* pentru minereul de molibden și crom pe care îl dăm, să ni se dea în schimb derivatele necesare apărării naționale.

În orișice caz, este vorba aici de o poartă periculoasă, asupra căreia trebuie să deschidem ochii, căutând să ameliorăm modalitățile de aplicare a art. 5 din acord.

I. Marinescu: Să punem un termen fix?

Mareșal I. Antonescu: Voi discuta și cu Dobre și cu specialiștii necesari. Eu nu sunt specialist; vorbesc numai în principiu. Am remarcat această poartă deschisă în economia noastră națională.

C. Bușilă: Cantitățile de ferroaliaje care ni se dau sunt limitate, pe când dreptul de exploatare este nelimitat.

Mareșal I. Antonescu: Este un calcul pe care trebuie să-l facă tehnicienii, ca să se vadă ce corespunde cantităților de ferroaliaje pe cari ni le livrează Germania.

În tot cazul, acest art. 5 trebuie examinat cu foarte multă atenție. Pe baza lui se va încheia o convenție de detaliu. D-ta, dle Marinescu, să iei notă de această chestiune, care a fost scăpată. Eu am citit toată Convenția și am cercetat toate punctele care dau naștere la interpretări și care ar putea să creeze situații grele pentru neamul românesc.

Astăzi avem interese comune cu Germania și trebuie să punem la contribuție tot ce avem pentru câștigarea războiului, dar războiul se va termina odată.

Gazul metan din Transilvania nu se va aduce decât după ce se va epuiza gazul de sondă. Noi vom examina chestiunea extragerii de substanțe chimice din gazul metan, ca să dezvoltăm, pe o scară foarte întinsă, industria noastră chimică. Noi însă ne certăm pe un lucru pe care nu-l cunoaștem bine. Majoritatea pungilor de gaz metan au rămas la unguri. Mai avem și alte pungi de gaz metan în județul Făgăraș și nu știe nimeni ce reprezintă ele, dacă au vreo însemnătate sau nu. Dl. Marinescu mi-a vorbit de o producție de 500 miliarde metri cubi de gaz metan, pe când dl. Mrazek, care cunoaște problema, a surâs când a auzit de această cifră. Dl. Marinescu a spus că putem avea încă 500.000 de ani de aici înainte gaz metan, iar dl. Mrazek mi-a arătat că nu poate spune nimic în această privință. Se petrece acum cu gazul metan ceea ce s-a petrecut mai de mult cu petrolul. Spunea dl. Bușilă adineauri că, la început, s-a crezut că izvoarele noastre de petrol sunt inepuizabile și au fost foarte epuizabile.

Ceea ce interesează este să exploatăm în interes economic românesc această avere românească. Dar când facem instalație pentru gaz metan, aceasta nu înseamnă că l-am și consumat. Cât timp vom avea posibilitatea să exploatăm gazul de sondă, care nu este atât de rentabil ca gazul metan, îl vom utiliza. Dar chiar dacă nu va fi nici aceasta, pentru ca să câștig războiul, consum toate materiile chimice de pe pământul țării, pentru că aceasta este esențialul.

Trecem la art. 6:

“Ca o complectare a punctului 2 al Protocolului Confidențial din 29 mai 1947, Comisiunea Guvernamentală Română este de acord ca, din cantitățile de semințe de în recoltate prin firma “Südostropa”, 80% să fie date libere la export spre Germania, dacă cantitățile necesare pentru însămânțare au fost importate anul acesta sau înainte. La exportul acestor semințe nu vor fi percepute nici un fel de taxe speciale”.

Ce mai este și aceasta? Se vorbește peste tot de societăți germane. Aici, cine vine și se instalează pe teritoriul românesc este societate românească, în care intră și capital german. Acesta este principiul pe care îl punem de aici înainte. Am moștenit aceste societăți. Tendința mea este să le desființez, dar aceasta nu înseamnă că renunț la competența lor tehnică și la capitalul german. Vreau însă ca toate aceste societăți – a căror denumire începe totdeauna cu s –, care s-au transformat în societăți germane pe teritoriul românesc – deci un Stat economic german, pe teritoriul românesc – vreau ca toate aceste societăți să dispară, Statul Român să fie pus în drepturile lui; nu mai există capitulații; nu mai există o epocă fanarioasă; aceasta a fost o greșală a predecesorilor mei, pe care eu trebuie să o repar; în înțelegere cu conducătorii Statului German, cari mi-au spus să le comunic tot ce nu-mi convine, ca să repare. Chestiunea este aranjată. Și când vă pretind dvs. să respectați acest principiu, eu nu o spun ca să provoc o furtună într-un pahar cu apă. Capitalul german trebuie să rămână în țară și să i se asigure productivitatea, pentru că el înlesnește dezvoltarea producției românești, și de aceea trebuie încurajat. Trebuie însă să ne luăm toate garanțiile necesare că vom putea stăpâni și dirija viața economică a acestui Stat, pentru că altfel, nederijând viața economică a Statului, nu-i putem dirija nici viața lui politică.

Vorbesc de succesorii mei, cei cari vor veni după mine, pentru că toate aceste societăți “Solagra”, “Südostropa”, toate acestea trebuie să dispară și să ia forma <pe> care ți-am spus-o d-tale aci. Toate acestea trebuie să se încadreze în legislația românească. Nu avem de menajat pe nimeni. Orice cască ar avea în cap, trebuie să se încadreze în principiile de ordine ale Statului Român.

Prin urmare, toate aceste chestiuni trebuiesc revăzute.

Ce se mai spune aci? Că 80% să fie dat liber la export. Pe cât timp este acest contact?

I. Marinescu: Eu am vorbit cu germanii și am spus că nu se poate să pună 80%

N. Răsmăriță: Eu am spus că, probabil, la Ministerul Economiei Naționale se va discuta chestiunea. Trebuie să vă dau o explicație: “Südostropa” aduce în România și-l plantează. Această sămânță trebuie adusă în fiecare an, pentru că ea

degenerează, și atunci trebuie să exporte sămânța de aci și să aducă alta. Exportă o sămânță mai degenerată, ca să aducă o sămânță bună. De aceea trebuie să exporte mai mult decât cantitatea pe care o importă. Contractul așa era. Eu am anunțat pe dl. Clodius că Ministerul Economiei Naționale își rezervă dreptul ca să discute problema.

Mareșal I. Antonescu: Eu pun următoarea întrebare: Dacă pentru tot ceea ce produce Țara Românească dăm 80%, atunci ce facem?

I. Marinescu: Chestiunea este legată de topitorii.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea trebuie pusă pe bază serioasă. Anul trecut s-au făcut greșeli mari și s-a profitat de alții de starea de dezordine. Germanii au smuls de la fiecare câte ceva. Au smuls de la Statul Major, au smuls de la dl. Ghițulescu, de la d-ta, dle Marinescu, au smuls; de la Agricultură au smuls contracte de legume, o serie întreagă de servituți puse pe spinarea acestui nenorocit de neam, care nu se poate dezvolta. Cum să se poată dezvolta, dacă toți străinii îi iau toate veniturile?

Deci, această convenție trebuie ameliorată. Peste o lună sau două, dle Marinescu, te voi chema ca să vedem ce ai făcut.

O altă parte a chestiunii este următoarea: “La exportul acestor semințe nu vor fi percepute nici un fel de taxe speciale.”

Eu am pus un principiu, ca toată lumea să plătească taxe, rămânând ca prin alte măsuri să dau anumite avantagii, aceasta ca să pun odată capăt haosului <pe> care îl făcuse în Țara Românească toate aceste excepțiuni. Dacă se făcea o lege, se făcea și excepția respectivă, astfel că din ea și toată legea se făcea harcea-parcea.

După ce am stabilit acest principiu, veniturile au sporit. De ce dar să nu punem aici nici o taxă?

N. Răsmeriță: Acest avantaj era stabilit pentru că se urmărea înscăunarea culturii inului. Aci ei au băgat 100 milioane lei și n-au avut banii necesari.

Mareșal I. Antonescu: Această sută de milioane lei este tot credit românesc.

N. Răsmeriță: Noi am dat transferul, dar nu banii. La Berlin a fost socotită aceasta ca o încercare de cultură a inului în România, care trebuie făcută, și pentru mine totul este ca să-i găsim soluțiunea.

Mareșal I. Antonescu: Concluziunea este ca dl. Marinescu să caute să amelioreze această chestiune.

Noi trebuie să dezvoltăm cultura de in și de cânepă. De altfel, cultura tuturor textilelor trebuie încurajată. Peste tot este aceeași lipsă de bumbac și textile. Trebuie să ne îngrijim însă ca să nu se transforme aceasta într-o afacere nenorocită pentru neamul românesc. În principiu, chestiunea ne interesează pe o scară foarte întinsă, pentru că noi am ajuns să dezvoltăm aceste plante textile. Am reușit aproape să înzecim suprafețele de cultură de in. Natural, că avem nevoie de o producție mai bună, însă în chestiunea acestor scutiri de taxe nu admit nici o excepție.

Trecem la art. 7:

“Contingentele minimale pentru importul produselor agricole românești în Germania rezultă din Anexa A.

Comisiunea Guvernamentală Germană se referă la dorința exprimată Comisiunii Guvernamentale Române în cursul tratativelor privind livrarea produselor agricole românești. Ea este de părere că surplusul de export, de fapt existent, permite livrări sporite și roagă Comisiunea Guvernamentală Română să examineze dacă acestea nu ar putea fi mărite. Ea roagă să i se facă cunoscut, cât mai curând, rezultatul acestei examinări.

Comisiunea Guvernamentală Română este de acord cu examinarea și cu comunicarea rezultatului.”

G-ral I. Sichițiu: Este prevăzut aci să liberăm o cantitate de plante furajere. Propunerea noastră ar fi ca să reducem aceste contingente, chiar cu compensație.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o chestiune de timp de pace. Lor le trebuie să mănânce, pentru că mor de foame. Deocamdată noi nu știm ce putem să dăm. De ce te-ai angajat d-ta să dai aci 150.000 tone? Cât face aceasta? 15.000 vagoane grâu.

N. Răsmeriță: Împreună cu cele 5.000 vagoane pentru Italia, fac 20.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Porumb, 20.000 vagoane?

N. Răsmeriță: 30.000.

Mareșal I. Antonescu: Aci, în tabelul meu, se vorbește de 20.000.

I. Marinescu: Vedeti și anexa.

Mareșal I. Antonescu: Dle g-ral Constantin, cum stai cu colectările?

G-ral C. Constantin: Noi să nu ne angajăm să exportăm, mai înainte de a avea date exacte.

Mareșal I. Antonescu: Nici nu se poate să ne angajăm, dar totuși trebuie să intervenim în ajutorul Germaniei și al Italiei, pentru că altfel pierdem războiul. Trebuie să te gândești încă la o raționalizare, nereducând de la consumatorul român, ci de la cel străin.

Să faci și cărțile de muncă. Pâine să nu ia decât cel care muncește. Cine nu muncește și stă în Capitală, trebuie trimis la urmă. Toată pleava satelor a fost vărsată la periferia orașelor. Toți aceștia fac fel de fel de situații neregulate.

D-ta, dle Răsmeriță, te-ai angajat să dai lunar aceste cantități?

N. Răsmeriță: Nu am luat această obligațiune, însă ni s-a cerut ca, până la sfârșitul lui februarie, să dăm un program. Și atunci am dat o promisiune, că până la sfârșitul lui februarie vom prezenta acest program de export, pentru că și Germania trebuie să conteze pe unele date, tocmai pentru că este o țară organizată.

Mareșal I. Antonescu: Și ei trebuie să știe dinainte ce putem să le dăm lunar.

G-ral C. Constantin: La sfârșitul lui februarie voi fi în măsură să le dau un asemenea program. Le-am dat 500 vagoane, și acum pregătesc a doua rată.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai văzut că în Basarabia ar fi 60.000 vagoane porumb disponibil.

A. Pană: Ni s-a promis porumb, grâu și orz.

Mareșal I. Antonescu: Dacă ar exista 60.000 vagoane de porumb în Basarabia, ar fi o fericire.

G-ral C. Constantin: Dl. g-ral Voiculescu mi-a spus că are maximum 10.000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Colonel Davidescu, ia notă și să întrebi, la telefon, pe g-ralul Voiculescu ce poate da.

Trecem pe punctul 9:

“Comisiunea Guvernamentală Germană arată că eliberările la prețurile maxime, fixate în mod artificial, de semințe oleaginoase către “Solagra”, făcute pe baza contractelor de înșămânțare încheiate de ea cu agricultorii români, sunt periclitare prin prelucrarea acestor semințe în morile de ulei țărănești. După părerea Comisiunii Guvernamentale Germane, o asigurare a eliberărilor de semințe către Solagra” poate fi atinsă numai printr-un control oficial al morilor de ulei existente și printr-o îngrădire a numărului acestor mori.

Comisiunea Guvernamentală Română va îngriji ca o examinare să aibă loc, pentru a constata ce măsuri sunt necesare, și va comunica Comisiunii Guvernamentale Germane, cât mai curând posibil, măsurile de remediere luate.”

Aceasta este o chestie foarte adevărată și este o pagubă în economia națională. Chestiunea stă în faptul că nu trebuie să mai exportăm turte care conțin cantități mai mari de grăsimi. Să nu mai funcționeze prese proaste.

În al doilea rând, să nu mai exportăm decât turte de la fabricile mari. Restul să nu se mai dea la export.

Art. 11:

“Pentru asigurarea aprovizionării trupelor germane în România, și cu asentimentul autorităților competente românești, s-au încheiat, în anul 1941, de către S.A.R., “Horticultura” (“Gartenbau-A.G.”), din însărcinarea administrației Armatei Germane, cu agricultorii români, contracte de înșămânțare pentru cultivarea de cartofi și de legume pentru tot felul. Pentru anul 1942 se proiectează o acțiune de cultivare identică, însă în măsură mai mare.”

“Există înțelegere că acest plan va fi încurajat de ambele guverne și că la negocierile în această privință se vor încheia, în primăvară, aranjamente obligatorii, în ce proporție produsul recoltei, dar ce nu este necesitat de trupele germane în România, va fi dat aprovizionării populației românești sau pentru exportul către Germania. Cu privire la aceasta se face și trimitere la Anexa A.”

Aci a fost o greșală a autorităților românești. S-a smuls buna - credință a Statului Major, care a dat autorizație de cultivarea legumelor în România. Acum vin și exploatează aceste legume. Aceasta nici nu trebuie pusă în Convenție. Convenția de la 1941 a fost între Intendența Germană și Statul Major. Statul Major nu avea dreptul să facă această Convenție. S-a făcut Convenția și acum se legalizează situația, introducând-o în Convenția de la Stat la Stat.

Ai întrebat d-ta Bucureștiul în această privință?

N. Rășmeriță: În paragraful 2 se spune: “... produsul recoltei, dar ce nu este necesitat de trupele germane în România va fi dat aprovizionării populației românești, sau pentru exportul pentru Germania.”

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, eu sunt la discreția lor.

N. Răsmeriță: Ei sunt la discreția mea. Această societate "Gartenbau" este o societate anonimă, care este supusă legilor românești.

Mareșal I. Antonescu: Este un mare pericol. Dovadă, că eu am fost nevoit să opresc vagoanele de cartofi care plecau, fără autorizație de export, la frontieră. În afară de aceasta, noi am pus și un alt principiu, că noi hrănim trupele germane, în cadrul contingentelor pe care le angajăm să le dăm germanilor.

Și acum vin și spun că au nevoie de grădini de zarzavat pentru cele 45.000 de oameni pe cari îi au în România. Eu nu știu ce fac ei cu acest zarzavat. Profită de orice mijloace, chiar de trenuri speciale, ca să treacă peste frontieră aceste produse ale solului românesc, fără posibilitate pentru noi de a controla cantitățile sau calitățile acestor produse. Iată consecințele acestui articol.

Convențiile acestea nu se vor încheia decât prin Ministerul Agriculturii, și suprafețele vor intra în cadrul contingentelor de cartofi, de legume, pe care ne-am angajat să le dăm germanilor, dar nu este posibil să le dăm și legume, și să-și facă și aci grădini.

Fraza aceasta în care se arată că germanii ne vor da surplusul, aceasta trebuie să dispară. Ei să ne dea surplusul, ori noi să le dăm surplusul? Nu vedeți că noi creăm Statului acestuia românesc situații imposibile? Trebuie să aveți mai multă mândrie românească.

N. Răsmeriță: Pentru aprovizionarea trupelor germane în România, intervine Intendența Română, iar nu cea germană ...

Mareșal I. Antonescu: De ce să crez eu servituți economice pentru neamul românesc? D-ta poți pleca, dar eu stau și am dificultăți cu germanii. Ei fac aci o serie de nereguli pe aceste clauze, și numai eu știu câți nervi mi-am făcut ca să repar. D-ta nu te lovești de ele. Ai discutat două luni și pleci, dar restul anului noi toți ne lovim de ele.

N. Răsmeriță: Am vrut să spun că va trebui să se încheie o convenție.

Mareșal I. Antonescu: Trupele germane din România primesc din ceea ce trebuie să le dăm noi. Mai întâi, n-am fost obligat să dau nimic. Apoi, le-am dat contingente de export, și când au venit trupele germane, din cauza carenței în care ne găseam, au dat peste cap această convenție, ceea ce a dus la dificultățile de care m-am lovit în cursul anului trecut. Trebuie să punem capăt unor asemenea situații. Și atunci, va trebui să se facă o convenție specială.

Eu dau, dar trebuie să dau executând condițiunile care trebuiesc executate. Servituți pentru neamul românesc nu mai trebuiesc. Să vină alții. Eu nu crez servituți neamului meu.

Trecem la art. 12:

"Ambele guverne vor încuraja producția de plante medicinale, aromate și condimente. În acest scop, a fost înființată în București S.A.R. "Flomero". Realizarea acestui plan este însă împiedicată de tarifele de transport ridicate și de taxele interne ridicate (impozit pe cifra de afaceri și taxe la export în România), cari fac un export nerentabil. Comisiunea Guvernamentală Germană propune deci să se introducă în România, pentru exportul acestor plante, tarife de transport speciale, reduse, și de a reduce taxele (cifra de afaceri, timbre pe factură, timbru

pentru înzestrarea Armatei) și a le asimila acelor pentru alte produse agricole, ca cerealele.

Comisiunea Guvernamentală Română este de acord ca să se exmineze chestiunea și de a se comunica, în curând, rezultatul examinării.”

C. Bușilă: Privitor la tarifele Căilor Ferate, trebuie să mai studiem.

Mareșal I. Antonescu: Puneți, întâi, principiul că, de la Rege până la ultimul cetățean, toți plătesc.

N. Răsmeriță: Problema este dezvoltarea și încurajarea culturii acestor plante.

Mareșal I. Antonescu: Cum facem pentru cărbuni, pentru lemne, pentru cereale, așa să facem și pentru acestea. Trebuie să dezvoltăm cultura plantelor medicinale în Țara Românească și, pentru că nu suntem competenți, trebuie să facem sacrificii.

M. Antonescu: Aș vrea să rog pe dl. ministru al Agriculturii să găsească mijloacele ca, prin Camerele de Agricultură, să se facă un program pentru colectarea acestor plante medicinale, și aceasta pentru că țărani noștri le dau pe nimic.

Trebuie să ajutăm pe țărani, fiindcă, în situația de astăzi, în care germanii plătesc, câștigă intermediarii.

Mareșal I. Antonescu: Dle g-ral Sichitiu, luați notă și să-mi spuneți ce ați făcut.

C. Bușilă: Este o industrie întreagă, care se poate dezvolta.

Mareșal I. Antonescu: Această industrie este foarte producătoare de venituri, și pentru țărani, și pentru Țara Românească. S-a făcut foarte puțin în această privință, sau chiar nimic. Sunt câteva inițiative particulare care au dat rezultate foarte bune.

Trecem la punctul 14:

“Comisiunile Guvernamentale Română și Germană sunt de acord, ținând seama de dificultățile încă existente în producția și aprovizionarea României cu cherestea de rășinoase și de situația de acolo, încă tot nelămurită, a posibilităților de încărcare a lemnului, ca să fie pus la dispoziție, pentru intervalul de timp de la 1 octombrie 1941 până la 30 septembrie 1942, un contingent de lemn de tot felul și de toate sortimentele, în valoare de 12 milioane Rm., pentru importul german, belgian și olandez din România ...”

Pentru aceasta, dle Răsmeriță, ai avut asentimentul departamentului respectiv?

N. Răsmeriță: Acest export este contingentul anului trecut. De această chestiune s-au ocupat miniștrii interesați. Sunt contingentele anului trecut; sunt niște contracte încheiate în trecut.

Mareșal I. Antonescu: Este a treia oară când spui că nu te-ai ocupat de această problemă. Aceasta este o problemă capitală pentru economia neamului românesc.

D-ta spui că dăm din ce n-am dat. De ce n-am dat? Mai întâi, pentru că n-am putut, fiindcă cea mai mare parte din lemnele noastre au rămas la unguri, iar în al

doilea rând, pentru că mari cantități de lemne au fost consumate de germani pentru construirea barăcilor.

Acum suntem deficitari în ce privește lemnele. Vom fi nevoiți să trăim și acest paradox: să importăm lemne. Și ne mai angajăm să dăm germanilor lemne în valoare de 12 milioane Rm. Nu putem.

Sunt în convenția aceasta o serie de lucruri, pe care eu, care stau la cârma Statului și mă lovesc de toate, nu le pot executa. Care vor fi consecințele? Se va spune că Statul Român nu se ține de angajamentele luate. Răspund: pentru că a luat angajamente pe care nu le poate ține, fiindcă cei cari au tratat nu s-au angajat cum trebuie.

Nu pot să dau lemne. Să spună dl. ministru al Agriculturii care este situația materialului lemnos. Depozitele de cherestea sunt goale; nu mai avem lemne, și nu putem face construcții din această cauză.

C. Bușilă: Vă atrag atenția că n-avem lemne de construcție.

Mareșal I. Antonescu: D-ta, dle Răsmeriță, dai vina pe specialiști. D-ta ești responsabil pentru această convenție. Cari vor fi consecințele? Va fi, în primul rând, o consecință de ordin politic: România, de unde s-a luat atât, nu va putea să scoată toate avantajele de pe urma contribuțiilor ei pentru acest război. România, care a dat materiale foarte prețioase pentru război, este acuzată că n-a dat nimic, pentru că i s-au smuls atâtea lucruri, cu fel de fel de convenții care s-au încheiat.

Noi nu putem executa dispoziția acestui articol.

N. Răsmeriță: A fost consultat dl. Demetrescu, de la U.G.I.R., care de ani de zile este delegat pentru exportul nostru de lemne. În măsura în care nu se va putea da, nu se va da.

Mareșal I. Antonescu: Este ușor să spui așa, dacă nu ești dincolo ministru de Externe, ca să primești proteste de dimineață până seara. Primim mereu proteste că nu ne ținem angajamentele luate. Cum să ne ținem de astfel de angajamente?

M. Antonescu: Acum primesc trei proteste pe zi.

Mareșal I. Antonescu: Crezi că eu n-aș vrea să spun că aceasta este o convenție ideală? Anul trecut a venit dl. Cancicov la mine, am fixat principiile și în zece zile s-a încheiat convenția cu Germania.

N. Răsmeriță: Acesta este un contingent posibil.

M. Antonescu: Este vorba aici de o vocațiune de cumpărare, nu de o obligație de vânzare.

G-ral N. Stoescu: S-a fixat numai un plafon.

C. Cristu: Este numai un angajament moral.

Mareșal I. Antonescu: Dar totuși se va protesta dacă nu vom da lemnele.

C. Bușilă: Din cauza cumpărărilor care s-au făcut și din cauza concurenței, am ajuns la unele prețuri exorbitante la lemn.

N. Răsmeriță: Vor trebui date autorizații de export.

C. Bușilă: Lemnărie de construcție nu mai există în Țara Românească. Anul trecut n-am avut. Dl. ministru de Agricultură vă poate spune care sunt posibilitățile noastre în privința exportului de lemne.

Mareșal I. Antonescu: La art. 15, Clodius a pus o frază scumpă dânsului, pe care am combătut-o, și eu și dl. Mihai Antonescu, de câte ori am avut ocazie. Acum văd că a trecut-o în convenție:

“Există înțelegere că surplusurile de export ale României, de cereale, leguminoase și semințe oleaginoase, în măsura în care ele depășesc contingentele convenite în Anexa A, după acoperirea necesităților interne, precum și după satisfacerea necesităților de export pentru plata de materiale de război și a altor mărfuri îndeosebi importante, care nu pot fi livrate deloc, sau nu pot fi livrate în cantități suficiente de Germania, vor fi exportate în Germania.”

Itată ce am spus eu: Costul materialului de război nu-l balansez cu cereale sau cu aur.

N. Răsmeriță: Nu este această idee. Nu este considerat ca surplus pentru Germania decât ceea ce depășește consumul și plata importurilor de mărfuri din alte țări, care nu ne pot fi date de Germania.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, în această privință ducem o nouă luptă. În viitoarea întrevedere pe care o voi avea cu Führerul, trebuie să stabilesc alcătuirea unui cont separat pentru armament, fiindcă nu voi da aur ca să iau armament, care nu este productiv. Nu știu cât durează războiul. Dacă continuăm așa, țara ajunge la pământ. Am dat toată producția țaranului pe armamentul care s-a consumat pe câmpul de luptă. Țaranul s-a ruinat; am scos din pământ totul. Deci trebuie să facem un cont aparte pentru armament, fiindcă războiul nostru îl facem și în interesul nostru și al Germaniei, dar îl facem și în interesul Europei. De victoria noastră vor profita toate Statele europene. Deci, toate trebuie să contribuie la acest efort, și acelea care stau, fie că sunt învinse, fie că nu sunt în război, și se bucură dacă noi dăm la pământ bolșevismul prin această luptă, în care cheltuim toată bogăția noastră națională. Statele acestea stau acum și se bucură. Ele vor intra, după război, în lupta economică cu un potențial mai mare decât al nostru; ele vor câștiga de pe urma sacrificiilor noastre.

M. Antonescu: La art. 15, eu regret că dl. Răsmeriță, fără asentimentul meu și știind cât am luptat împotriva stăruinței dlui Clodius de a ajunge la un adevărat monopol al exportului românesc, a pus totuși această clauză:

“Se va examina, de fiecare dată, de ambele părți, dacă Germania este în situația de a livra mărfurile ce România necesită ca contralivrare.”

Această clauză, pusă ca o dispoziție cu caracter general pentru aplicarea art. 15, are un caracter limitativ pentru dreptul nostru de dispoziție în comerțul exterior. Acest lucru n-am vrut să-l primesc, cu nici un chip; atunci când dl. Clodius a vrut să-l pună într-o formă mult mai generală, răspunsul meu îl știți: Nu tratez capitulațiuni și Statul Român nu poate renunța la dreptul său de export.

Venind dl. Killinger la mine și transmițându-mi o notă cu același cuprins, am spus: Vă rog s-o citiți și să spuneți dacă eu aș fi un demn ministru de Externe al Țării Românești, primind o asemenea clauză. Nici n-o discut măcar.

Și totuși, ați primit această dispoziție. Firește că atunci când – dvs. vă amintiți – ei au stăruit și au spus că nu primesc altfel, dispozițiunile mele au fost: Vă rog să nu semnați. V-am spus atunci ca, cel mult, să acceptați numai pentru

tranzitul de mărfuri, și încă acolo să obțineți garanția că Germania ne va înlesni tranzitul.

N. Răsmeriță: Dle Mareșal și dle prim-ministru, eu am primit aici o serie de texte succesive. Cuvântul de “Sublimă Poartă” l-am întrebuințat și eu ...

M. Antonescu: Mai rămânea să se facă și o sublimă clauză.

N. Răsmeriță: ... însă clauza aceasta este minimă. Vă rog s-o citați:

“Se va examina, de fiecare dată, de ambele părți, dacă Germania este în situația de a livra mărfurile ce România necesită ca contralivrare.”

Deci, în momentul când eu vreau să cumpăr 20 de tractoare din Suedia, germanii mă roagă să-i anunț și pe ei, și să le dau pentru aceste tractoare 100 tone de petrol. Atunci, germanii vin și spun: Nu cumpărați cele 20 de tractoare din Suedia, pentru că vi le dăm noi.

M. Antonescu: Ceea ce voi cere eu este să se dezvolte această clauză și să se precizeze un termen în care Guvernul Reich-ului, sau părțile interesate să fie obligate să dea un răspuns Guvernului Român. Eu sunt obligat să comunic Reich-ului, chiar dacă nu răspunde eu nu pot să fac exportul.

N. Răsmeriță: N-am vrut să iau un termen, pentru că atunci ar fi fost mai rău.

M. Antonescu: Ați spus: “de fiecare dată”. Dacă nu spuneți așa, se pune numai o chestiune de principiu, o obligație morală să știu seama, întâi, de posibilitățile de export ale Germaniei.

N. Răsmeriță: Este un text foarte evaziv, care spune: Întrebă-mă și pe mine. Dacă nu este posibil, nu se spune că nu pot să fac și altminteri.

M. Antonescu: Evaziv sau neevaziv, nu-l vom respecta și îi vom da aplicațiunea pe care o vom crede potrivită, pentru că din toate lucrările noastre rezultă protestul nostru împotriva imixtiunii altcuiva în dreptul de a ne face singuri comerțul exterior.

Mareșal I. Antonescu: Iată, domnilor, telegrama de la Guvernământul Basarabiei:

“Contez în Basarabia pe 2115 vagoane grâu de primăvară; deci vă vom pune la dispoziție toată cantitatea cerută: 16.500 vagoane orz și 63.000 vagoane porumb, din care menționăm că putem da mult mai mari cantități decât s-au cerut.”

Se vorbește deci de 63.000 vagoane de porumb. Să vezi, Davidescu, cât porumb trebuie pentru hrana populației din Basarabia și pentru sămânță și cât mai rămâne disponibil, după datele pe care le au ei.

G-ral I. Sichițiu: Am chemat pe dl. g-ral Voiculescu la telefon și dânsul mi-a comunicat ce poate să-mi pună la dispoziție.

<**Mareșal I. Antonescu**>: Treceam la art. 16:

“Comisia Guvernamentală Germană va îngriji ca mărfurile specificate în Anexele B și C să fie date libere în România la export, în cantitățile indicate acolo. În măsura în care nu s-a convenit nimic special, cantitățile de mărfuri specificate în Anexa C nu se vor socoti în contingentele cuprinse în Anexa B.

Comisia Guvernamentală Română va îngriji ca să nu se pună nici un fel de piedică la importul acestor mărfuri în România.

Pentru importul pe baza autorizațiilor de import ce urmează a fi acordate, sunt hotărâtoare cantitățile indicate în Anexele B și C. Numai în măsura în care în Anexele B și C nu sunt indicate cantități anumite, eliberarea autorizațiilor de import se va face după valorile indicate.

Comisia Guvernamentală Germană asigură că, pentru cantitățile ce urmează a fi exportate, vor fi eliberate autorizații de export și alte autorizații, eventual, necesare.”

N. Răsmeriță: Este în interesul nostru ca să importăm totul din Germania.

Mareșal I. Antonescu: Chiar și ce nu ne trebuie? Pot eu să dau grâu pe jucării? Sunt unii de la dvs., cum este dl. Vulcănescu, cari spun că preferă să primească orice. Bunul simț îmi spune că petrolul și grâul nu pot să le dau decât pe cele folositoare. Va trebui să punem o frână și aci.

Aceasta are legătură cu povestea germanului care a venit în țară și a vrut să cumpere un porc de la un țaran. Țaranul i-a spus că nu-l are de vânzare, însă când germanul i-a dat o sumă fabuloasă, i-a dat porcul. După aceea i-a spus: “Eu am să mănânc porcul și tu ai să mănânci hârtia.”

Să nu se întâmple același lucru și aci. Este o teorie a dlui Vulcănescu, ca să luăm orice din Germania, dar numai să luăm.

Trecem la art. 17:

“Materii prime, semifabricate și alte materiale de care au nevoie întreprinderile românești pentru executarea deplasării de comenzi făcute de firme sau autorități militare germane, nu vor fi socotite în contingentele conținute în Anexele B și C.

Materiile prime, semifabricatele și celelalte materiale necesare pentru prelucrare vor fi puse la dispoziție în prealabil.”

N. Răsmeriță: Dacă nemții ar da o comandă în România și sosește o cantitate de fier aci, să nu fie socotită în contingentul nostru.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu cauciucul?

G-ral Gh. Dobre: Au fixat cota. Nevoile noastre lunare sunt <de> 900 tone cauciuc. Ei dau 200 tone cauciuc, care reprezintă 600 tone de cauciucuri prelucrate. Nouă ne trebuie, până la aprilie, 900 tone cauciuc. Am stabilit cu Statul Major. Este un locotenent care a venit de la Berlin și am stabilit ce trebuie să ni se dea până la aprilie.

Mareșal I. Antonescu: În general, în chestiunea cauciucului, ce ai de spus, general Dobre?

G-ral Gh. Dobre: A rămas ca să discutăm modul în care va trebui să facem colaborarea în țară. La 6 februarie, vine un reprezentant al Guvernului, aci, la noi.

Mareșal I. Antonescu: Să nu definitivezi nimic până ce chestiunea nu va fi văzută de dl. Mihai Antonescu.

Ei încearcă; dacă găsesc aci câmp slab de rezistență, atunci pătrund. În toate chestiunile în care s-au lovit direct de mine, au dat înapoi, dar, din nenorocire, au tratat și cu alții.

Eu am trasat niște principii. Acelea sunt principiile care stau la baza convențiilor noastre cu germanii, de natură economică sau financiară. Eu nu ies din ele. Dacă dvs. ieșiți, răspundeți.

La art 18, litera G, se spune:

“Guvernul Român este de acord să introducă în România o administrare a cauciucului sprijinită pe principiile germane.”

Ce înseamnă “administrare”?

N. Răsmeriță: Înseamnă supraveghere. Să se ia măsuri de control al repartiției și al strângerii cauciucului vechi. Este vorba de cauciucul vechi, de care România nu are nevoie.

Mareșal I. Antonescu: Cuvântul “administrare” este traducerea exactă a cuvântului german? Eu nu-l pot admite.

N. Răsmeriță: Administrare înseamnă supraveghere, nu acțiune. Nu există o altă traducere a cuvântului.

Mareșal I. Antonescu: Trecem la chestiunea fierului.

G-ral Gh. Dobre: Ceea ce este esențial și absolut necesar este ca să fie un organ, nu numai pentru fier, dar pentru toate instituțiile, care să asigure importul. Acesta să nu se facă disparat, de diferiți particulari.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu creai acest organ?

G-ral Gh. Dobre: “Odesferul” a fost creat în mod special.

N. Răsmeriță: Noi putem să facem pentru fier această gospodărie. Putem să ne administrăm cum vrem.

G-ral Gh. Dobre: Și pentru toate celelalte materiale putem s-o facem.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu cer autorizație Germaniei pentru așa ceva.

G-ral Gh. Dobre: Pentru toate celelalte sectoare, pentru textile, chimice, automobile, în partea care interesează Armata, contingentele sunt libere la import.

Prin urmare, trebuie să fie un organ însărcinat, iar dl. Dumitrescu a spus că trebuie să avem agreementul prealabil al Guvernului Reich-ului.

Mareșal I. Antonescu: Aplicarea Convenției trebuie să dea rezultate bune. Trebuie să scoatem din ea tot ce este jenant pentru noi și tot ce va da naștere la discuție. Eu nu vreau să mai trăiesc calvarul din anul trecut, pentru că n-am fost destul de vigilent la executarea Convenției.

I. Marinescu: Se va face un program și un serviciu care să țină evidența tehnică. Trebuie un serviciu care să țină evidența executării acordurilor.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu punctul E?

N. Răsmeriță: Pentru industria petrolului am cerut două lucruri: 60.000 este în contingentul anunțat. Dacă va fi nevoie de mai mult, ei ne vor da. În al treilea rând, acest contingent necesar să nu fie socotit în contingentul nostru.

Mareșal I. Antonescu: Cele 18.000 tone tuburi pentru conducta de gaz sunt rezultatul unui calcul exact?

I. Marinescu: Mai rămâne un disponibil de 2000 tone.

Mareșal I. Antonescu: Dle Marinescu, ai discutat cu Societatea “Gazmetan”?

I. Marinescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu produsele de fier?

N. Răsmeriță: Ni se dau 50.000 tone produse de fier, care n-au fost livrate anul trecut. Contractele sunt anuale. Noi n-am obligat pe nemți să ne dea fierul care nu s-a livrat anul trecut. Ei se angajează să livreze și ceea ce n-au dat anul trecut.

Mareșal I. Antonescu: Nevoile de oțel și derivatele lui sunt satisfăcute?

G-ral Gh. Dobre: Da.

N. Răsmeriță: Germania se mândrește că este în stare, ca în timp de război, să poată arăta sentimentele ei față de România, făcând dovada că este capabilă să dea peste 500.000 tone de fier și produse de fier.

Mareșal I. Antonescu: Condițiile de transport sunt în mâna lor.

N. Răsmeriță: Anul trecut, am avut 100.000, și nu s-au livrat. Dacă vrei să ai, trebuie să fi și prezent în a lua.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, trebuie să creăm un Oficiu la Berlin?

Ce gândește dl. ministru Marinescu în această privință?

I. Marinescu: Noi avem ceva la Berlin. Va trebui să avem un ministru comercial, așa cum avem un ministru politic.

Mareșal I. Antonescu: În cât timp poți să prezinți o soluție în această privință?

M. Antonescu: Să-mi dați voie să o prezint și eu.

G-ral Gh. Dobre: Va trebui să avem și organul corespunzător în țară.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să vă întruniți, în cursul săptămânii acesteia, cu dl. g-ral Stoenescu și dl. Marinescu și să faceți propuneri concrete dlui Mihai Antonescu, pentru ca, în cursul săptămânii viitoare, să aveți soluția definitivă.

M. Antonescu: Serviciul este deja organizat.

Mareșal I. Antonescu: Ce ai făcut, g-ral Dobre, cu autovehiculele? Această chestiune să fie dirijată și la Berlin, și aci, dar să nu facem un organ în plus, care să încurce. Mereu creăm organe, și în loc să ne descurcăm, ne încurcăm. Așa am creat, anul trecut, Oficiul Fierului și ne-am încurcat. Am făcut Comisariatul Fierului, și ce rezultate a dat?

G-ral Gh. Dobre: Nu destul de satisfăcătoare.

Mareșal I. Antonescu: Să nu ne pomenim și cu această problemă la fel. Dacă avem o persoană care pune suflet, lucrurile se rezolvă. Nu mai este nevoie de nici un comisar.

Ce impresie ai avut, dle Răsmeriță, ne vor pune la dispoziție automobilele?

N. Răsmeriță: Da.

Mareșal I. Antonescu: Am avut promisiuni că îmi vor livra 360 de autoturisme până la Crăciun, și n-am văzut nimic.

N. Răsmeriță: Am aflat că sunt încă discuții dacă trebuie să luăm "D.K.V." sau "Adler".

Mareșal I. Antonescu: Trecem la art. 30:

"Comisiunea Guvernamentală Română roagă să se livreze din Germania în România, în cursul anului convențional curent, câte 2000 chintale fire de cânepă și in."

N. Răsmeriță: Am cerut fire de cânepă și in și n-au putut să mi le dea, însă s-au luat în acord ca să examineze dacă pot să ne dea ceva.

Mareșal I. Antonescu: O chestie importantă este aceea a vatei și a tifonului. Este necesară, pentru că noi am consumat aproape a treia parte din această cantitate. Mai avem 1.400.000 metri tifon și 200.000 kilograme de vată. Am consumat a treia parte din ce am avut. Deci, trebuie să ne garantăm pentru viitor și trebuie să facem eforturi enorme.

Am dat instrucțiuni dlui dr. Tomescu în privința economiilor, ca feșele să fie spălate și reîntrebuințate. De asemenea, să se întrebuițeze vată de hârtie pentru locurile care nu reclamă cealaltă vată. Totuși, trebuie să facem eforturi foarte mari ca să ne complectăm stocurile de vată.

Până acum, noi am avut pierderi foarte mici. Dintre răniți avem puțin morți și invalizi. Avem mai puțini decât germanii. Dacă nu vom avea aceste materiale sanitare, în special vată și feșe, atunci este rău.

I. Marinescu: Am să iau înțelegere cu dl. ministru Tomescu.

N. Răsmăriță: Pentru vată, eu am obținut 10.000 de kilograme. Trebuie să vă comunic că numai dvs., dle Mareșal, puteți obține la Berlin vată și tifon. În această privință, nimeni nu poate hotărî în Germania, decât Führer-ul.

Mareșal I. Antonescu: Colonel Davidescu, ia notă.

Trebuie să încercăm să obținem vată și tifon din Italia și să spunem că nu dăm grâu și petrol.

M. Antonescu: Cu Italia avem dificultăți. Chiar astăzi am făcut o notă de protest.

Mareșal I. Antonescu: Vom opri și petrolul. Ce suntem noi față de Italia?

M. Antonescu: Debitori.

I. Marinescu: Ei s-au prezentat la mine și au spus că pentru ei grâul are cea mai mare importanță, fiindcă reduc cantitățile de grâu, de fiecare persoană, la o sută grame pe zi.

Mareșal I. Antonescu: Ce reprezintă ce le dăm noi? Sunt lucruri care se exagerează, ca să intimideze.

C. Bușilă: Înseamnă 30 grame pe lună de fiecare persoană.

Mareșal I. Antonescu: Mi s-a mai spus acest lucru și am arătat că nu este serios. Rezolvarea problemei nu stă în cele 10.000 vagoane pe care le dăm noi. Trecem la punctul 37:

“Comisiunea Guvernamentală Română a prezentat, în cursul tratatelor, o serie de cereri cu privire la livrarea de încălțăminte de felurile cele mai variate.

Comisiunea Guvernamentală Germană declară că, în afară de aprobarea deja dată pentru livrarea a 350.000 perechi opinci și 350.000 perechi încălțăminte de vară, cu talpă de lemn, un alt ajutor ar fi, spre regret, cu totul exclus, dată fiind situația necesităților proprii. Spre bună înțelegere, observă că încălțăminte de comandă la firma “Batta”, și dată liberă la export, este inclusă în acest contingent.”

De ce nu faci, dle Marinescu, o înțelegere cu fabrica “Batta”, ca să faci o industrie ca aceea din Cehoslovacia? Cea din Cehoslovacia era formidabilă.

“Batta” a încercat, odată, să facă la noi această industrie, însă s-a lovit pe chestia șperțului, care o pune în imposibilitate să facă fabrică în România. De ce nu tratezi, d-ta? Aceasta interesează și Armata.

Trecem la art. 43:

“Comisiunea Guvernamentală Germană ia cunoștință de dorința Comisiunii Guvernamentale Române, ca pentru cantitățile de mărfuri care sunt cumpărate de trupele germane în România, și întrucât este vorba de produse pentru exportul cărora s-au fixat contingente de partea germană, să urmeze o sporire corespunzătoare a contingentului de export. Stabilirea cantităților de fier, oțel și metale neferoase, cumpărate de trupele germane din România se va face după dispozițiunile Acordului special încheiat între Regatul României și Reich-ul German la 22 octombrie 1941.”

Cum se stabilesc cantitățile acestea? Ei îmi cumpără și alte lucruri decât metale.

Trecem la punctul 58:

“Cele două Comisiuni Guvernamentale sunt de acord ca, în conformitate cu art. 6 al Acordului pentru reglementarea traficului de plăți între Reich-ul German și Regatul României (Acordul de clearing germano-român) pentru traficul de plăți între Germania și teritoriile Basarabiei și Bucovinei de Nord, reîncorporate la România, să se aplice dispozițiunile acordului de clearing germano-român în redactarea sa din 4 decembrie 1940, împreună cu completările sale, și anume pentru creanțele și obligațiunile născute înainte de ocuparea de către ruși și cele după reîncorporarea acestor teritorii.”

Aceasta este o problemă care trebuie examinată.

M. Antonescu: Este vorba de extinderea teritoriului României.

N. Răsmeriță: Acordul din 4 decembrie este un acord de plăți.

M. Antonescu: În cadrul căruia au avut loc negocierile care au dus la această convenție.

N. Răsmeriță: Dispozițiunile acestui acord se vor aplica și pentru Basarabia și Bucovina, pentru creanțele și obligațiunile născute înainte de ocuparea de către ruși și cele după reîncorporarea acestor teritorii.

Mareșal I. Antonescu: Și pentru Transnistria se prevede la fel.

N. Răsmeriță: Propunerea era ca germanii să cumpere din Transnistria cu Reichskreditkassenscheine, adică cu o monedă tipărită de ei. Noi am obținut ca aceste cumpărături să fie plătite în mărci bune, în mărci valabile.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu art. 61?

N. Răsmeriță: Dacă sunt vicii neînsemnate de formă, să nu se întârzie executarea plăților. Este o ușurare tehnică în sistemul plăților.

Mareșal I. Antonescu: La art. 64 se spune:

“Comisiunea Guvernamentală Română declară că în executarea Protocolului din 19 februarie 1941, punctul 4, sumele respective vor fi deblocate și întrebuințate pentru aprovizionarea trupelor germane în România, în cadrul înțelegerilor stabilite.”

N. Răsmeriță: Sunt mulți debitori români cari datorează în Belgia și în alte țări ocupate diferite sume de bani. Prin acordul din 1941, am stabilit ca în acele teritorii plățile să se facă prin Berlin. Or, în loc să defalcăm noi sume, este bine să luăm sumele de la debitorii aceștia, în cadrul înțelegerilor care s-au stabilit.

Și atunci va trebui să fim foarte largi cu darea acestor autorizații - cu care am fost foarte strânși - pentru că este numai în interesul nostru să obținem acoperirea nevoilor de lei ale Armatei Germane, nu din emisiuni, ci din banii care se găsesc pe piețele acestea.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu art. 71?

N. Răsmeriță: Dacă vrem să cumpărăm acțiuni sau participațiuni în Germania, sau în teritoriile ocupate de Germania, s-a obținut posibilitatea să le plătim din soldul nostru disponibil la Berlin.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu art. 73?

N. Răsmeriță: Aici am tras consecința unei penibile situații. În martie trecut, s-a hotărât ca Ministerul Economiei Naționale să dea un comunicat prin presă, prin care să se arate că toți cei care au derut să facă un transfer până la 31 martie - de când intra în vigoare noul curs - vor face transferul la cursul de 50 lei pentru o mară.

Și atunci, n-au mai fost mărci cu 50 lei, fiindcă s-a schimbat cursul; mărcile de 50 lei au trecut asupra noastră, a Ministerului Finanțelor. S-a cerut să se desființeze cursul de 50 lei și să se facă transferul numai la 60 lei, pe ideea că noi am cerut, anul trecut, ca numai pentru comenzile vechi ale Statului să se aplice cursul de 50 lei, iar pentru comenzile noi, să rămână cursul de 60 lei.

Am refuzat și am reușit, însă pentru această sumă, pentru care s-a dat comunicatul, a trebuit să accept să dăm de la Ministerul de Finanțe; față de cererea de 250 milioane sau 300 milioane, cât au pretins la exportul de petrol, 2 milioane de Reichsmark, trebuia să le dau.

G-ral N. Stoescu: S-a obținut însă un alt avantaj, al unui curs redus cu 8 puncte, despre care se vorbește în articolul următor; deci noi pierdem numai două puncte.

N. Răsmeriță: La 29 mai, când eu nu eram aici, s-a făcut un acord cu dl. Clodius pentru vânzarea unor mărci cu o reducere de 8%, în loc să se facă o finanțare.

Mareșal I. Antonescu: Noi n-am admis să se ridice cursul mărcii.

N. Răsmeriță: După aceea, s-au prezentat cereri, care însă n-au mai fost respectate, pentru că, după o interpretare a textului, nu mai erau valabile cererile pentru mărcile la curs redus, la care germanii suportau o pierdere netă. Ei au convenit să dea cele 12 milioane de mărci la un curs scăzut.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu art. 78?

N. Răsmeriță: Art. 78 reia tot acordul de plăți de la 4 decembrie, în care se creau cadru pentru plățile în clearing. Însă la care am adus limitările necesare, de acord cu instrucțiunile primite de la Banca Națională asupra felului cum urmează să se facă, anul viitor, plățile pentru Germania.

Dvs. știți că, în momentul când germanii au cerut credit în vara trecută, au ceru și dreptul să deconteze nelimitat orîșice sumă. Au cerut și anul acesta, și cu oarecare regret că nu vrem să acceptăm. Între Germania și Italia există un aseneac acord, care va fi decontat la 3 luni după încheierea războiului. Germanii au cerut să cădem de acord asupra acestui punct, spunând: N-ați vrea să acordați

acest drept Germaniei, fiindcă, dacă ați fi dispus să o faceți, am face și noi o mare manifestație în gazete și am spune că s-a stabilit o solidaritate economică între cele două țări, până la sfârșitul războiului. Ar fi foarte frumos.

Față însă de instrucțiunile primite și față de interzicerea de a nu deconta orișice vor ei în România, am ajuns la această dispoziție.

Mareșal I. Antonescu: Le facem plăcerea aceasta, însă să ne dea o scrisoare la mână, ca să avem o garanție că au să facă decontările în avantajul nostru.

N. Răsmeriță: Să lăsăm pentru anul viitor, dle Mareșal. Eu am fost mulțumit că am scăpat cu atât.

G-ral N. Stoescu: I s-a dat dlui Răsmeriță această notă detaliată, cu asentimentul Ministerului de Finanțe.

Mareșal I. Antonescu: Cu glicerina cum stai, Jienescu?

G-ral Gh. Jienescu: Cantitățile le am asigurate pentru scurtă vreme: pentru un an.

Mareșal I. Antonescu: Ei s-au angajat să ne livreze 1500 de chintale, din Bulgaria.

N. Răsmeriță: Germanii aveau un contingent de 100 tone glicerină din Bulgaria, pe care au convenit să ni-l dea nouă, însă de teamă că Bulgaria nu ni-l va da, am scris aici:

“Ea este de acord, mai departe, ca contingentul de 1000 chintale de glicerină bulgară, destinată pe baza Acordului germano-bulgar pentru Germania, să fie livrată, din partea germană, României, existând înțelegere că această livrare va fi ținută în seamă ca un contingent special la calcularea livrărilor globale bulgare către România.”

În felul acesta, nu vom fi noi nevoiți să insistăm la Sofia. Glicerina ne va costa puțin mai mult, însă avem siguranța că o putem obține.

Mareșal I. Antonescu: D-ta, Jienescu, să ții de scurt pe dl. Marinescu, să obțină glicerina.

Trecem la tractoare. Câte urmează să ni se livreze?

N. Răsmeriță: 2200.

Mareșal I. Antonescu: Afară de cele 1000 din septembrie?

N. Răsmeriță: Da, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, în total sunt 3200. Toate sunt în contul creditului de 3% și pe termen lung.

N. Răsmeriță: Dacă însă din acestea, s-ar defalca unele tractoare și s-ar da în comerț, acestea se plătesc cash, pentru că unei firme particulare nu i se acordă același credit care se acordă Statului Român.

Mareșal I. Antonescu: A sosit ceva până acum?

A. Pană: 75 tractoare și 500 pluguri.

Mareșal I. Antonescu: Le-ai distribuit?

A. Pană: Nu, dle Mareșal. Este ordin să nu distribuim nimic.

Mareșal I. Antonescu: Am discutat cu dl. Mihai Antonescu să înființăm o societate, prin care să intervenim masiv cu mijloacele acestea, asigurând o muncă organizată și intensă. În acest scop, urmează să se facă ateliere mobile pentru

întreținerea și repararea tractoarelor, cu care vom pleca din anumite regiuni, ca să ne întindem apoi pe toată suprafața țării.

N-avem timp însă să organizăm această societate în vederea campaniei agricole de primăvară, care va începe de acum într-o lună. Dl. Mihai Antonescu luase dispozițiuni de blocare a tractoarelor ...

M. Antonescu: Nu numai în vederea constituirii societății, ci și pentru o bună distribuție a acestor tractoare, ca să nu ajungem la concentrări nelogice și nefolositoare pentru județele îndestulate cu tractoare și să lăsăm fără posibilități de lucru alte județe. Am examinat situația după noile cereri și am văzut că se cer foarte multe tractoare tot în județele care au destule.

Mareșal I. Antonescu: Iată, dle g-ral Sichițiu și dle Pană: Noi, anul trecut, când am plecat la această luptă, ca să dotăm țara cu mijloace motorizate de cultură, am hotărât – era atunci dl. Mareș ministru al Agriculturii – după o discuție destul de îndelungată, să începem să facem această dotare în mod masiv, pe regiuni. Și să nu împărțim mașinile agricole pe toată țara, pentru că n-avem posibilitatea de control asupra lor.

S-a contractat o comandă de 4142 tractoare, din care 1000 au venit în primăvară și încă 1000, angajate de I.N.C.O.O.P. în toamnă. Am hotărât să împărțim acest 2000 de tractoare în județele Constanța, Brăila, Tulcea și Ialomița, rămânând ca ceea ce va sosi din Germania în a doua etapă, adică celelalte 2000 tractoare, împreună cu restanța de 1000 tractoare din anul trecut, adică în total 3000 tractoare, să fie folosite într-o a doua regiune și să nu împărțim toate aceste tractoare pe țara întreagă.

A. Pană: Vom face un plan de distribuție. Propunerile vi le vom supune dvs. și dlui vicepreședinte al Consiliului.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie făcut acest plan, plecând de la ideea inițială, să tratăm problemele dotării pe regiuni și să nu împărțim mijloacele pe întreaga țară.

Acum, vreau să complectez această idee cu măsura preventivă, prin care să asigurăm constituirea societății acesteia, care nu va începe să funcționeze decât din anul viitor. Trebuie să organizăm societatea, să-i facem un regulament; ea să înceapă să funcționeze și, după ce își va constitui ateliere fixe și mobile, îi vom da personalul de care are nevoie și o vom dota cu materialul necesar.

A. Pană: Să-i dăm și alte mașini, în afară de tractoare.

Mareșal I. Antonescu: Vom dota această societate cu tractoare, cu pluguri, cu semănători și cu batoze. Vom interveni, prin această societate, la arat, la semănat și la treierat. Arăturile vor fi adânci, semănatul se va face cu semințe selecționate, iar la treierat vom lua uiumul necesar, chiar la arie.

În planul pe care îl veți face dvs. pentru distribuția mașinilor agricole ce vor sosi din Germania, va trebui să rezervați o cotă destul de mare și camerelor agricole, pentru ca ele să poată interveni cu aceste mijloace la muncile din primăvară și din toamnă, când aceste mașini agricole vor fi trecute societății care se va înființa.

A. Pană: În Legea mobilizării agricole se prevede modalitatea întrebuițării tractoarelor.

M. Antonescu: În afară de dispozițiile legii, pe care le cunoașteți și care n-au dat multe rezultate, eu vreau ca, chiar în momentul când dați aceste tractoare proprietarilor, să le dați cu servituți: să stabiliți condițiunile care trebuiesc îndeplinite și să puneți clauza că, dacă un proprietar nu-și îndeplinește obligațiunile, pe care și le ia în momentul predării tractorului, i se ia tractorul. Aceste declarații să fie semnate, o dată cu predarea tractoarelor.

A. Pană: Pentru Basarabia va trebui să dăm un număr mare de tractoare. Nu ar fi mai nimerit ca să facem un început cu un număr de tractoare în Sudul Basarabiei? Să începem chiar de acum.

Mareșal I. Antonescu: Este foarte bună ideea.

M. Antonescu: În planul de constituire a acestor societăți de exploatare agricolă, avem această idee a unor societăți regionale, ca să organizăm, pentru că ceea ce urmărim nu este decât o solidarizare a proprietarilor în aceste exploatari comune. Și atunci, putem foarte bine să începem în aceste regiuni prin camerele agricole, realizând un plan de acest fel.

Mareșal I. Antonescu: Aceste societăți regionale pot să capete în arendă terenuri. Le vom dota cu ceea ce trebuie și le vom da terenuri în dijmă. Noi nu avem timpul acum să colonizăm aceste suprafețe de 450.000 ha., cari nu pot fi cultivate.

A. Pană: Ca să putem atrage întreprinderi cari să facă agricultură în Basarabia, va trebui să nu fim prea dificili și prea pretențioși în ceea ce privește condițiunile. Eu am cerut pentru Basarabia ca arenda pe primul an să nu fie prea mare.

Mareșal I. Antonescu: Eu sunt contra arendeii în bani.

A. Pană: În ceea ce privește tractoarele, eu am dat în Tulcea și în Constanța maximum ce se putea da.

Mareșal I. Antonescu: Am vorbit cu dl. Mihai Antonescu ca să formăm societăți care vor intra în acțiune anul viitor.

M. Antonescu: Doresc să văd programul. Am constatat, anul trecut, că în județul Timiș-Torontal, unde erau peste 700 de tractoare, s-a mai dat un număr oarecare, de către I.N.C.O.O.P.

Mareșal I. Antonescu: Câte tractoare au venit până acum?

A. Pană: 75, dar sunt anunțate mai multe.

M. Antonescu: Au venit mai multe.

Mareșal I. Antonescu: Unii spun că au venit mai multe: pluguri – 527, pluguri cu tracțiune animală – 100.

A. Pană: Sunt plecate din Germania.

C. Bușilă: Acum, la începutul campaniei agricole, ar trebui să fie puși agricultorii în cunoștință asupra situației.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate. Nu am timp de așa ceva toată ziua.

C. Bușilă: Mă voi interesa de tot ce se primește din Germania.

Mareșal I. Antonescu: Să mi se trimită lunar situația.

Trec la Calea Ferată.

C. Bușilă: Eu credeam că vor veni mai multe șine.

N. Răsmeriță: 72.000 tone, plus cele 17.000. Deci, în total 89.000 tone.

C. Bușilă: Eu contam să ajung la 180.000 tone.

Mareșal I. Antonescu: Ce reprezintă în lungime de kilometri?

C. Bușilă: 720 km.

Mareșal I. Antonescu: Aș fi fericit dacă vin și acestea.

C. Bușilă: În această specificare sunt trecute și vagoanele, și locomotivele.

Mareșal I. Antonescu: Acestea sunt pentru 1943.

C. Bușilă: Chestiunea este că noi contăm pe locomotive, dar informațiunile noastre ne spun că nici nu sunt puse în lucru.

Mareșal I. Antonescu: Aparate de telefoane și P.T.T. sunt?

N. Răsmeriță: Nu erau prevăzute în anul 1940. Am lărgit cadrul Acordului din 1940 pentru Poștă, pentru conducta de gaz metan ...

G-ral Gh. Dobre: În chestiunea aramei, din contingentul acordat României, se scade ceea ce intră în lucrarea mașinilor.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie numită o comisiune care să urmărească executarea Convențiunii. O chestiune care trebuie urmărită este aplicarea art. 88.

N. Răsmeriță: Aceasta este o noutate.

Mareșal I. Antonescu: Ei iau de la noi și vând în alte țări, cu preț de speculă.

N. Răsmeriță: Este un lucru nou. Era periculos, și de aceea am pus această clauză.

Mareșal I. Antonescu: Trebuia să adăugați ceva: "Cu știința și autorizația noastră." În Convenția privitoare la petrol era trecută această mențiune.

N. Răsmeriță: Principiul acesta este în Acordul din 4 decembrie, că n-au voie să exporteze. Acum am pus această mențiune, că dacă, excepțional, calcă acordul, plata să se facă în moneda țării respective și la prețul mărfurilor românești valabile pentru această țară.

Mareșal I. Antonescu: Convenția din 1940 interzicea Germaniei să vândă petrol în altă țară. Ei au vândut, și beneficiile le-au realizat. Nu aveau dreptul s-o facă. Noi nu trebuia să punem acest principiu, ci trebuia să spunem că, dacă nu se respectă clauzele din Convențiunea din 1940, noi nu mai dăm petrol.

N. Răsmeriță: Aceasta putem s-o facem oricând, dar pentru mine este greu să spun acest lucru.

Mareșal I. Antonescu: Am slăbit poziția noastră de la 1940.

N. Răsmeriță: Am obținut principiul că va trebui să-mi dea bani, și la prețurile cari îmi convin.

Mareșal I. Antonescu: Se spune la art. 91:

"Banca Națională a României va deconta, până la 30 septembrie 1942, cu aprobarea Ministerului Economiei Naționale Român, ce urmează a fi dată de la caz la caz, transferurile de R.M. care sunt necesare pentru executarea acestor comenzi, până la o sumă de 40 milioane R.M."

N. Răsmeriță: Eu voi aduce marfă numai dacă voi avea capacitate de lucru.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai admis aci să dăm cai de măcelărie, și eu am spus că nu pot s-o fac.

N. Răsmeriță: Mi s-au dat.

A. Pană: Sunt cai cari nu mai sunt buni.

Mareșal I. Antonescu: Pentru 1000 dintre aceștia, vei pierde 1000 de cai buni. De aceea l-am trimis în lagăr pe dl. Matic, fiindcă a expedit cai de călărie, în loc de cai de măcelărie. Germanii au cumpărat din Banat 1500 cai, cu concursul șvabilor și al sașilor, și toți acești cai erau tineri și buni pentru călărie.

Eu dădeam telefoane dlui Iacobici, în această privință, și când am venit am găsit această situație, care a dus la trimiterea în lagăr a dlui Matic.

Deci cailor aceștia de măcelărie vor face să iasă din țară și cai buni. Așa fiind, eu fac rezerve în această privință. Și eu mai am nevoie de cai pentru Armată. Am pierdut foarte mulți cai din cauza gerului.

Se mai vorbește aci de plante medicinale, de cartofi, de zarzavat etc.

De ce fac eu obiecțiuni, dle Răsmeriță? Pentru că știu mai multe decât d-ta. Noi am făcut, în 1940, un contract cu nemții, prin care ei își rezervaseră toate regiunile producătoare de orz din Dobrogea și Brăila. Acestea erau cele mai bune regiuni producătoare de orz. Ei au luat toate aceste regiuni. Am pierdut Basarabia, care producea mult, și anul trecut am riscat să pierdem cailor, pentru că nu mai aveam orz.

Deci, trebuie să ne ferim ca în convențiunile pe care le vom face să spunem că ei își aleg regiunile bune pentru cultura orzului. Noi astăzi stăm și ne uităm cum aceste plante iau drumul Germaniei și, pe de altă parte, ne angajăm să le dăm diferite cantități din surplus. Ei nu ar permite acest lucru. Ei ar permite să faci ceea ce vrei d-ta în Germania? De ce să îngădui eu în țară la mine? Acestea sunt servituți, de care a suferit tot neamul românesc. Tot orzul nostru a plecat în Germania. Aceste regiuni din Dobrogea și Brăila au fost cultivate cu orz, și nemții l-au trimis pe tot în Germania. Dacă vom face cu toate la fel, atunci s-a dus Țara Românească.

A. Pană: Îi lăsăm să facă contracte pentru grădini de zarzavat?

Mareșal I. Antonescu: Nu, pentru că nu putem să-i controlăm ce fac acolo. Ei cumpără de pe piață și, pe de altă parte, fac și grădini de zarzavat.

G-ral N. Stoescu: Aceasta cu atât mai mult, cu cât dvs. ați dat dispozițiuni ca toate problemele cu Armata Germană să fie tratate separat.

Mareșal I. Antonescu: Eu am ținut să vă aduc pe toți aci, ca să aflați punctul meu de vedere în toate problemele. Din cauza ușurinței cu care s-a lucrat în trecut, am ajuns la această situație. Trebuie să tragem învățăminte pentru viitor. În loc să mă ocup de problemele mari, toată ziua sunt hărțuit de chestiuni cari pot fi rezolvate de alții.

Restul chestiunilor vă privesc pe fiecare departament în parte.

Eu am dat dispozițiuni ca fiecare să studieze problemele care vă interesează, și să cereți dlui Răsmeriță lămuririle necesare.

M. Antonescu: În privința clauzei aur, am constatat cu toții că dl. Răsmeriță a primit instrucțiuni precise, că am subordonat livrarea aurului de livrările de contingente din partea României.

Niciodată nu a fost la Berlin, în timpul când am admis acele livrări de sus, nu a fost vorba să se subordoneze livrarea aurului, pe care îl ceream ca garanție pentru emisiunile Băncii Naționale existente în acel moment, și care nu erau acoperite, să se subordoneze aceste livrări, livrărilor ulterioare făcute de noi.

În această privință, trebuie să precizăm că aurul pe care l-am cerut ca garanție urmează să acopere emisiunea Băncii Naționale care exista la data acordului.

Al doilea punct, tot atât de important, și care este legat de clauza primă, este că în timp ce noi, pe calea aceasta, am contractat obligațiunea unor livrări la termen, legate de interesul de a avea aurul, în schimb pentru obligațiunea germană de a ne livra noi contingente, nu s-a prevăzut decât o procedură foarte vagă și elastică.

De aceea, eu și la Berlin, în discuțiile cu dl. Clodius, și cu dl. Răsmeriță, am cerut să se constituie o obligație de legare a tuturor livrărilor noastre de petrol, nu numai de cereale și altele, de însăși livrările pe care ni le face Guvernul German.

Dl. Răsmeriță m-a informat, când a venit la București, că chiar dacă nu se poate pune în Convenție acest principiu, va pune totuși obligațiunea controlării, în fiecare lună, a cantităților și obligațiunea de respectare, pentru că o simplă formalitate de constatarea regretului că n-au putut fi livrate contingentele nu servește la nimic.

Nici această clauză n-a fost introdusă.

N. Răsmeriță: Să-mi dați voie să o citesc.

M. Antonescu: Dar cetiți și clauza aur, pentru că acolo ne-am angajat la livrarea contingentelor, fără de care nu obținem aurul, atunci când noi suntem cei cari avem calitatea de creditori.

Mareșal I. Antonescu: Aurul care trebuia să ne fie pus la dispoziție avea de scop acoperirea pentru inflația făcută din cauza cererilor de bani a trupelor din România, și acum s-a legat de aceasta.

M. Antonescu: Germanii au propus clauza de răscumpărare, pe care noi n-am admis-o. Dl. Clodius nici n-a discutat această chestiune. Făcea o excepție cu totul deosebită pentru noi. Când i-am atras atențiunea că nu pot introduce la Banca Națională un depozit străin, drept acoperire metalică, atunci dl. Clodius a spus că va găsi altă formulă.

Prin urmare, această problemă nu se mai pune. Germania, în nici un caz, nu putea să lege aceste două chestiuni, livrarea aurului de livrările noastre ulterioare. În această privință, niciodată n-ați cerut asentimentul Guvernului.

N. Răsmeriță: În privința celor 20 milioane, primele 7 sunt și sosite. Al doilea vagon urmează să plece. Ni s-au dat 40 milioane aur, necondiționat. După aceea, încă 20 milioane, condiționat într-o formă. Dl. Clodius a fost criticat pentru că a acordat aur României.

Dvs., dle vicepreședinte, vă aduceți aminte că l-ați rugat pe dl. Clodius să mărească suma. A mai dat 20 milioane, însă rămânea să-i dăm cereale și petrol.

M. Antonescu: De acord cu dvs. în privința acestor negocieri, și punctul de vedere al dlui Clodius n-a fost ca să lege livrările noastre de punerea la dispoziție a acestui aur. A fost vorba ca să ni se dea aceste 20 milioane R.M. aur, dacă, compensând operațiunile de finanțare a armatelor germane cu celelalte nevoi de export, nu se vor putea echilibra conturile. Dar ideea aceasta, ca să legăm aurul de livrările românești, n-a fost pusă niciodată.

N. Răsmeriță: Din executarea livrărilor, crește soldul. Știți pentru ce este aceasta? Ca să-i dea lui acoperire față de Guvernul German, de ce a mai cerut încă 20 milioane supliment.

Dl. Guvernator al Băncii Naționale mi-a spus: "Dacă izbutești să obții aurul acesta, fără clauza de răscumpărare, eu renunț la el."

M. Antonescu: Când sosește al doilea vagon de aur?

N. Răsmeriță: Sâmbăta viitoare.

Mareșal I. Antonescu: Nouă ne-a fost teamă, când am citit scrisoarea dlui Clodius, și am crezut că o leagă de exportul de cereale. Și pentru aceasta trebuie să avem acoperire aur. Dacă însă aurul vine, chestiunea nu mă interesează. Mi-a fost teamă că nu ni se va da aur decât după ce vom trimite cerealele prevăzute în această convenție.

N. Răsmeriță: Eu am venit, personal, o dată cu primul vagon de aur.

M. Antonescu: O altă clauză, care va face obiect de discuție, este aceea referitoare la repatriații germani, pentru că, deși am transmis clauza de garanție, și totuși dl. Clodius știe că eu n-am semnat un protocol, pentru că țineam la această clauză, care nu apăruse acolo – dl. ministru Marinescu știe de această chestiune – în acord apare numai o făgăduială foarte vagă.

N. Răsmeriță: Există o scrisoare anexă.

M. Antonescu: Este o simplă făgăduială, nu un text de garantare juridică și de considerare a creanței noastre, ca o plată făcută de noi, pentru a dispune de bunuri, așa cum v-am trimes eu.

N. Răsmeriță: Să-mi dați voie să citesc această scrisoare, pentru că eu am fost foarte pasionat pentru încheierea acestui acord.

"Domnule Președinte,

Referindu-mă la semnarea ce a avut loc astăzi, a Acordului asupra reglementării drepturilor de proprietate ale repatriaților de origină germană din Basarabia și Bucovina de Nord, am onoare a vă confirma că între Guvernul German și Guvernul Român există înțelegere că obligațiunea de despăgubire a persoanelor care fac obiectul acestui Acord revine Guvernului URSS, deoarece repatrierea a fost impusă de ocuparea acestui teritoriu de către URSS. Guvernul German a luat cunoștință că, în consecință, Guvernul Român s-a declarat gata să plătească suma convenită în susnumitul Acord, fără a prejudicia situația juridică, numai pentru a putea dispune, imediat și nelimitat, asupra averilor în chestiune. Guvernul Român va cere o despăgubire din partea Rusiei. Guvernul German va sprijini Guvernul Român la realizarea acestei pretenții."

M. Antonescu: Prin urmare, nici o atitudine din partea Guvernului German.

Mareșal I. Antonescu: De ce să ne sprijine Guvernul German la realizarea pretențiilor noastre și să n-o ia asupra lui? Dar dacă pierdem războiul, nu pierdem bunurile acestea din Basarabia? Prin urmare, trebuie pusă o clauză precisă.

N. Răsmeriță: Plata acestor bunuri a intrat într-un credit pe 7 ani. Avem toată vremea să discutăm plata acestui credit.

G-ral N. Stoescu: Dar văd că aici se ridică o altă chestiune: acordul este opozabil repatriaților germani?

M. Antonescu: Tocmai aici este chestiunea. În textul pe care l-am trimis dlui Răsmeriță era prevăzută și această problemă.

Mareșal I. Antonescu: Aici este pusă numai obligațiunea Guvernului German.

G-ral N. Stoescu: Dar aceasta nu este opozabilă repatriaților.

M. Antonescu: Guvernul German trebuie să aducă declarații din partea repatriaților, cari sunt persoane titulare de drepturi private. În sensul acesta am cerut complectarea Acordului. Trebuia să cereți Guvernului Reich-ului să obțină de la toți acești proprietari declarații, prin care să arate fiecare din ei că, prin acest Acord încheiat între cele două guverne, declară stinse pretențiile lor și că trec asupra Guvernului Român toate drepturile lor.

Mareșal I. Antonescu: Practic, este posibil să se obțină aceste declarații?

M. Antonescu: Desigur; repatriații aceștia au avut organizații speciale, care au fost mandatările lor.

Mareșal I. Antonescu: Și dacă nu dau declarațiile?

G-ral N. Stoescu: Eu cred că repatriații au dat aceste declarații. Guvernul German și-a luat aceste garanții, pentru că i-a înpropriat în alte părți.

N. Răsmeriță: M-am gândit și la acest lucru, însă noi n-am luat bunurile acestea de la proprietarii lor; noi le-am luat în virtutea cuceririi Basarabiei. Și atunci, eu n-am vrut să avem relații juridice cu acești deținători. Pe de altă parte, orișice declarație care nu este dată sub formă autentică, cu delimitarea precisă a proprietății respective, ci numai global, nu este valabilă.

Aveam și soluția actelor de vânzare cu cei 70.000 refugiați, care însă mă puneau în relații de drept privat cu ei.

Chiar în concepția dvs., noi am luat aceste proprietăți prin faptul cuceririi și ocupării Basarabiei și, numai ca o atenție pentru Guvernul German, am dat pe ele 4 miliarde și jumătate lei. Din această cauză n-am pus chestiunea declarațiilor; ca să nu transform acest acord într-un act privat.

M. Antonescu: Dacă vă amintiți, în textul pe care vi l-am transmis eu, Guvernul Reich-ului se obliga să răspundă de atingerea drepturilor acestor proprietari față de noi.

N. Răsmeriță: Așa scrie în art. 2 al Acordului:

"Guvernul German asigură că persoanele numite în art. 1 nu vor ridica nici o pretenție față de Statul Român, pentru transferul de proprietate executat de Guvernul Român, și anume nici eventual să se prevaleze de obligațiuni, indiferent

dacă aceste obligațiuni au fost sau nu garantate cu bunurile ce formează obiectul acestui acord.”

Noi am obținut aceste terenuri prin legea pe care o vom face. Toate aceste bunuri vor trece în patrimoniul Statului, fără să ținem seama că au aparținut unor nemți. Și chiar dacă acești nemți ar vrea să vină să ne ceară ceva, Guvernul German ne asigură că ei nu vor ridica nici o pretenție împotriva noastră.

Mareșal I. Antonescu: Noi am sângerat pentru cucerirea Basarabiei, iar acești germani au abandonat bunurile lor și n-au mai fost prezenți când noi am cucerit această provincie. Deci repatriații trebuie să se răfuiască cu Statul care a înțeles să-i extragă din locurile lor și să-i planteze în alte părți, în pământuri germane.

Trebuia însă să se prevadă și clauza că germanii să nu ne lase să tratăm noi această chestiune cu rușii, ci s-o trateze singuri, pentru că aceasta este o problemă care privește Guvernul German. Eu am ridicat această obiecțiune și lui Clodius, atunci când am discutat cu el, la Predeal, această chestiune și am refuzat, net, să-i admit punctul de vedere. I-am spus atunci: Aceasta este o chestiune între dvs. și ruși. Dacă vom câștiga războiul, dvs., germanii, vă veți despăgubi de la ruși; dacă îl vom pierde, este inutil să mai discutăm.

În ceea ce privește acordul de credit, germanii n-au vrut să cedeze asupra dobânzii de 4%?

N. Răsmeriță: Scontul Băncii Reich-ului este de 30%.

M. Antonescu: Eu totuși nu mă declar mulțumit și cer ca Acordul să fie complectat. În ceea ce privește dreptul de proprietate al expatriaților, Guvernul s-a așezat pe această bază. Or, în art. 1 al Acordului, referitor la repatriații de origine germană, se spune:

“Guvernul Român trece, pe cale de lege, asupra Statului Român proprietatea bunurilor care au fost lăsate în ținuturile Basarabiei și Bucovinei de Nord, de persoanele de origine germană ce au fost repatriate în Germania, în urma ocupării numitelor teritorii de către URSS.”

Acest text îmi dă impresia că Guvernul German vrea să se acopere față de acești repatriați, spunând: Guvernul Român a făcut o lege și v-a luat proprietățile, și nu se sting prin raporturile de drept privat, prin cumpărarea proprietăților și remiterea prețului, pe care îl dă Guvernul Român, conform acestui acord, pretențiile repatriaților, fiindcă trecerea pe cale de lege asupra Statului Român a acestor proprietăți este o formalitate la care nu ne-am obligat niciodată și care n-a fost niciodată pusă în discuție.

N. Răsmeriță: Dar aceasta este concepția noastră: nu cumpărăm de la nemți proprietățile, ca să le trecem asupra noastră.

M. Antonescu: Este concepția dvs.

N. Răsmeriță: Este a dvs.; aceste drepturi nu le luăm de la nemți. Mă iertați, știam că aveți la inimă acest acord, și l-am lucrat ca pe o bijuterie. Vă voi răspunde la toate obiecțiunile.

Bunurile au fost “lăsate” de repatriați; ele au fost abandonate în fața rușilor.

M. Antonescu: Ce înțelegeți prin: “pe cale de lege”?

N. Răsmeriță: Eu cred că nici nu putem și nici nu trebuie să vrem să facem acte de cumpărare cu fiecare persoană. Guvernul Român face o lege prin care spune: Toate bunurile din Basarabia și Bucovina, pe care le-au lăsat repatriații și pe care le identificăm cum vrem, trec în proprietatea Statului.

M. Antonescu: Dacă spuneiți că ați lucrat acordul ca pe o bijuterie, vă amintiți că însăși acordul cu repatriații era titlul translativ de proprietate, pe baza căruia se puteau face intabulările în cărțile funduare. De unde ați scos legea, când eu am mers la însuși principiul mutațiunii de proprietate?

N. Răsmeriță: Proprietar era particularul și nu vream ca Statul Român să cumpere de la proprietar.

M. Antonescu: Vă mai pun o întrebare. Vă amintiți că în textul meu spuneam: Orișice german repatriat – și adăugam în text: sau mandatarii proprietarilor repatriați din Basarabia și Bucovina de Nord, împreună cu Statul German”, tocmai pentru că vream să sting toate pretențiunile de drept privat.

Dvs., care aveți experiența negocierilor și care știți ce a derivat din ultimele tratate de pace, sau din situațiile anterioare, sau din timpul războiului, cunoașteți clauza de bunuri, drepturi și interese” din tratatele și discuțiunile care au avut loc în fața tribunalelor mixte. Știți de câte ori au fost anulate acordurile între State, pentru că persoane private își valorificau drepturile în fața instanțelor.

De aceea, dvs., în loc să faceți un text care să stingă orișice vocațiune de drepturi împotriva Statului Român, și să vă luați măsuri de acoperire, v-ați pus pe principiul că luați proprietățile prin lege.

N. Răsmeriță: Prin cucerire.

M. Antonescu: Vedeti, dle Răsmeriță, că bijuteria dvs. a fost puțin strass, fiindcă tocmai în materia aceasta sunteți pe o bază greșită. Eu m-am gândit o infinitate de zile și de nopți asupra formulei drepturilor noastre față de Basarabia și Bucovina și am ajuns, până la urmă, la ideea că noi nu recunoaștem nici un fel de întrerupere a drepturilor noastre asupra acestor provincii, prin recucerirea rusească. În drept, stăpânirea noastră n-a încetat niciodată asupra Basarabiei și Bucovinei. De aceea am pus principiul continuității de drepturi și am spus: Legile românești continuă să se aplice în Basarabia și Bucovina de Nord. Prin urmare, în drept, legile românești n-au încetat niciodată să se aplice pe teritoriul Basarabiei și al Bucovinei de Nord.

N. Răsmeriță: Exact.

M. Antonescu: Prin urmare, aceste bunuri, în conformitate cu legile românești, ar trebui să fie retrocedate foștilor proprietari, așa cum am recunoscut același drept și refugiaților români din Basarabia și Bucovina, cari aveau bunuri părăsite acolo, trecute Statului Rus și recuperate de noi pe urmă.

Trebuie deci, cu orișice preț, să completăm acest acord, cerând Guvernului German să ne aducă acordul scris, semnat de acești foști proprietari, cari, declarându-se de acord cu acest mod de reglementare între cele două guverne, declară stinse orișice pretenții ale lor, pentru că, altfel, din punctul de vedere al dreptului privat, rămânem complet deschiși în fața tribunalelor românești, unde

foștii proprietari pot veni să ceară restituirea proprietăților, sau să pretindă Statului Român despăgubiri, pentru luarea bunurilor lor.

Convențiile internaționale nu înrăducesc asupra drepturilor de proprietate, pentru că, cu sistemul acesta, ar fi foarte simplu ca Statul Român sau German să declare, printr-o convenție internațională, că a luat proprietatea cutăruia sau cutăruia. Aceasta însă nu poate să constituie un titlu împotriva proprietarilor.

N. Răsmeriță: Am să răspund și în drept și în fapt. Proprietarii ar putea să vină în fața tribunalelor noastre, sau să se ducă în fața Guvernului German. Or, acesta le-a interzis să vină.

Mareșal I. Antonescu: Chiar dacă fac lucrul acesta, se adresează tribunalelor românești, mai întâi, nu-i dau voie să intre în țară, și, în tot cazul, execuția este în mâna noastră.

M. Antonescu: Din punct de vedere practic, evident că putem să nu dăm nici un ban.

Mareșal I. Antonescu: Discuția cu Clodius a fost așa: întâi am refuzat. Apoi am spus: bine, dar cu condițiunea ca să ne ajutați să recuperăm acești bani de la ruși. Nu există clauza aceasta că germanii vor lupta ca să-i obțină de la ruși, și, al doilea, în caz de pierderea războiului, să-i privească pe germani.

M. Antonescu: Art. 6 spune: "Guvernul Român plătește drept contribuție la obligațiunile pe care Guvernul German trebuie să și le ia față de repatriați, conform art. 2, o sumă de 4,5 miliarde lei Guvernului German. Această sumă se va îngloba în acordul de credit de azi, care se mărește, din această cauză, cu 100 milioane R.M. și al cărui termen se prelungește la 7 ani."

Întâi, Guvernul German acceptă că această sumă nu acoperă integral. Mâine, față de Rusia, Guvernul German poate să pretindă pentru el această contribuție. Acesta a fost titlul pentru care i-am dat astăzi banii, ca să renunțe la orice drept și, în același timp, Guvernul German să sprijine cererea mea față de URSS.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie de văzut dacă putem să obținem acordul proprietarilor în această privință. Va fi mai bine.

N. Răsmeriță: Trebuie văzut dacă vreți să intrați în relațiuni cu proprietarii.

Mareșal I. Antonescu: Noi nu intrăm. Intră Guvernul German.

N. Răsmeriță: Nu este altă dificultate decât că sunt mulți.

Mareșal I. Antonescu: Vor veni să ne tragă la răspundere. În acest caz, nu vor avea nici o consecință practică favorabilă.

M. Antonescu: Această situație trebuie reglementată. Statul Român vinde aceste locuri prin contracte autentice. Statul Român nu obține însă un titlu de proprietate în baza Convenției dvs.

N. Răsmeriță: Îl cream prin lege.

M. Antonescu: Când eu vă propusesem dvs. ca Guvernul German și mandatarii proprietarilor să recunoască că însuși acest acord este un titlu translativ de proprietate, și Statul Român poate să ceară întabularea în Cartea Funduară pe numele său, sau pe numele altei persoane, cred că era mai bine să fi menținut această formă.

Mareșal I. Antonescu: Pentru ce sunt exceptate averile acestor persoane, arătate în scrisoare? Cine a tolerat reîntoarcerea acestor persoane în România?

N. Răsmeriță: Românii s-au reîntors.

M. Antonescu: Dar s-au reîntors și ucrainenii.

N. Răsmeriță: Au venit în transporturi plumbuite.

Mareșal I. Antonescu: Pe de o parte plătesc 4 miliarde și jumătate și, de altă parte, nu știm câți s-au întors în România.

N. Răsmeriță: A fost prudent dl. vicepreședinte atunci când a spus că aceștia nu mai au voie să se întoarcă. Dacă astăzi sunt reîntorși, nu-i mai putem scoate.

Mareșal I. Antonescu: Să luați notă și să se dispună, prin guvernatori și prin Ministerul de Interne, să vadă cine sunt acești nemți.

N. Răsmeriță: Nu sunt numai nemți. Sunt ucraineni și bulgari.

Mareșal I. Antonescu: Cine este contele Lavaux? Cum se poate ca Statul German să se ocupe, într-un asemenea acord, de persoane fizice?

M. Antonescu: Știți în ce situațiune m-am găsit la un moment dat? Dl. Clodius propunea ca toți cei cari au cerut. până la data când se semna acordul, reîntoarcerea, toți aceștia să aibă dreptul la retrocedarea proprietăților, faptul constituind o excepție de la acest acord.

Am cerut lista și am constatat că făcuseră cereri de repatriere 112.000 de persoane. Noi plăteam miliarde, iar aceștia veneau să-și reia proprietățile.

Mareșal I. Antonescu: Eu aud acum de vagoane plumbuite și nu știu ce s-a adus în ele. D-ta, dle Răsmeriță, trebuia să spui dlui Clodius aceste lucruri.

M. Antonescu: Cu ocazia repatrierii germanilor din Basarabia și Bucovina, și cu protecția consulilor germani, au trecut în Germania și români etnici, pe cari i-au scăpat consulii germani, ca o măsură de protecție pentru noi. Și, atunci, vi s-a cerut să admiteți repatrierea acestora.

Mareșal I. Antonescu: Români, dar nu ucrainieni.

M. Antonescu: După aceea, s-a venit cu cereri pentru supușii români, și dvs. ați pus principiul de discriminare. Există un raport al dlui Dragoș la Președinția Consiliului, care va putea servi ca element de bază să constatați că erau cereri de repatriere făcute de zeci de mii de persoane, dintre care foarte puțini români și cei mai mulți, ucraineni și bulgari.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie stabilit cine sunt aceștia aduși în vagoane plumbuite și unde s-au așezat.

N. Răsmeriță: Poate s-au instalat pe alte pământuri.

Mareșal I. Antonescu: Eu îi iau și îi arunc pe altă frontieră.

Trecem la scrisoarea care privește plata pentru trupele germane în România.

D-ta te-ai angajat să dai 3 miliarde lei pentru necesitățile curente ale Armatei Germane în România. Vasăzică, o inflație de atâtea miliarde de lei. Avem acoperire pentru aceasta?

G-ral N. Stoescu: Există, fără să ne adresăm la Banca Națională.

Mareșal I. Antonescu: Nu facem inflație? Ce acoperire avem pentru această inflație?

G-ral N. Stoescu: Se subînțelege din textul Convenției.

Mareșal I. Antonescu: După cât înțeleg eu, acesta este copilul d-tale! Ai aprobat d-ta aceasta?

M. Antonescu: Vă amintiți că a venit dl. Killinger, solicitând aceste zece miliarde. Eu dlui Clodius i-am declarat că nu pot lua asupra noastră decât 3 miliarde și jumătate. În ceea ce privește restul de 7 miliarde arierate, vă amintiți discuția, de la telefon, cu dl. Clodius, când am spus că nu admit recunoașterea acestor creanțe, pur și simplu.

A doua zi am discutat cu dl. Răsmeriță și i-am dat, la telefon, însuși textul, spunându-i că va trebui să facem un plan de plată. Tocmai în legătură cu aceasta, spuneam, la începutul ședinței, că dl. ministru al Finanțelor a propus să se facă un cont special în legătură cu operațiunile de război.

Cred că ar fi bine ca în cadrul negocierilor să avem în vedere principiul majorării creditului cu 200 milioane R.M. și a prelungirii termenului de la 7 la 10 ani.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o problemă <pe> care trebuie s-o iau cu mine acum și care va trebui să fie tradusă în nemțește. Chestiunea materialului de război să fie tratată într-un cont special. Această problemă a celor 7 miliarde lei are multe fețe. Eu am spus că nu mai dau bani germanilor, ca să plătească facturi. Eu nu vreau ca Statul German să fie frustrat de particulari. Nu este România aceea care a profitat, ci sunt câțiva netrebnici cari se găesc în țară și profită, îmbogățindu-se. Și la germani sunt oameni de aceștia.

Și atunci am spus că plătesc banii pe facturi. Acum dl. Killinger a anunțat că a constituit un birou la Legația Germană, iar d-ta, dle ministru al Finanțelor, vei plăti pe facturi. Aceste facturi vor fi verificate la Ministerul Economiei Naționale, ca să nu se plătească mai mult. Așa s-a făcut și până acum: ni s-au cerut 7 miliarde lei pentru cei 40.000 oameni câți au germanii în România. Le-am arătat că bugetul pentru armata noastră este de 12 miliarde, în care intră soldele ofițerilor, întreținerea cazarmilor, materialul de război etc., și ei cer 12 miliarde.

Ei cer aceste sume, ca să realizeze și alte operațiuni. De aceea, nu mai plătesc decât pe facturi. Trebuie să găsim mijloacele să dăm soldele și cele necesare trupelor germane, dar nu este permis să se introducă în viața noastră economică, astfel ca să ne pomenim, la un moment dat, că toată această viață economică românească să fie transformată într-o viață economică germană.

G-ral N. Stoescu: Am instituit o comisiune, sub președinția profesorului Bazilescu. Această comisiune, în care intră și un delegat al Băncii Naționale și unul al Ministerului Economiei Naționale, va vedea factură cu factură.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu sunt împotriva ca să pătrundă economia germană în economia românească, pentru că noi nu avem posibilitatea să înlocuim pe toți jidanii. În locul negustorului evreu, eu prefer pe comerciantul, fabricantul și capitalistul german. Am discutat problema aceasta cu ei. Ei nu pătrund în viața noastră economică decât până la o limită X, pe care o stabilim împreună.

Ceva mai mult, am stabilit că, dacă au trecut această limită, acest plafon, trebuie să dea înapoi. Aci trebuie să dominăm noi viața economică, deci să avem majoritatea capitalului.

Dacă Statul Român a mers cum a mers, sub regimul trecut, este că nu comandau în Statul Românesc Regele și oamenii politici români, ci comanda capitalul jidănesc. Acest capital punea la diferite apartamente persoanele care conveneau. Dacă noi pierdem în direcția aceasta economică, economicul va dicta și alegerea persoanelor în diferite guverne care se vor perinda la cârma Statului. Deci, noi trebuie să stabilim pentru fiecare compartiment economic care este limita până la care pătrund germanii. Va trebui, la un moment dat, să spunem: în compartimentul A aveți dreptul să pătrundeți până la această limită; în compartimentul B veți putea atinge alt plafon.

În această privință eu sunt înțeles și cu Führerul și cu Göring. Ei sunt foarte mulțumiți cu principiul acesta, ca să introducem în economia noastră românească elementul german, dar până la limita pe care o fixăm noi. Cât voi trăi, nu voi lăsa pe nimeni să se abată de la acest principiu.

Eu nu vreau să fiu acuzat că am vândut germanilor interesele țării mele. Eu sunt român și înțeleg să servesc interesele românilor.

Ce este cu scrisoarea care se referă la fabrica pentru gumă sintetică, fabrica pentru hârtie, îngrășăminte chimice etc.?

N. Răsmeriță: Sunt proiecte de ale noastre cari nu se pot face imediat.

Mareșal I. Antonescu: Totul însă bazat pe principiul pe care l-am stabilit.

N. Răsmeriță: Ei trebuie să-mi dea colaborarea tehnică, mașini, planuri etc.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu scrisoarea privitoare la cedarea către Guvernul Român a materialelor în legătură cu exploatarea petroliere?

N. Răsmeriță: Noi am cerut să ni se dea, gratuit, diferite materiale pentru a face noi instalațiuni de foraj, în scopul ridicării producției petroliere.

Mareșal I. Antonescu: Scrisoarea cu "Solagra" o vom discuta pe urmă.

N. Răsmeriță: Cred că nu ar fi necesar să cerem prelungirea termenului de la 7 la 10 ani, și aceasta chiar acum. Astăzi, băncile sunt bucuroase să ne acorde credite. Peste câțiva ani, cred că vom merge la consolidarea acestor credite, printr-un împrumut pe 40 de ani. De aceea, socotesc că nu este bine să-i speriem acum cu această cerere.

M. Antonescu: Trebuie să cerem un credit special pentru armament.

N. Răsmeriță: Până la septembrie ne ajung 525 milioane de mărci, cât avem credit. Dacă ne mai trebuie, le putem obține. N-aș vrea să speriem bancherii cari ne acordă creditele, printr-o asemenea cerere de prelungire a termenului. De altfel, au fost persoane la Berlin care spun că acest acord a fost numai în favoarea noastră.

Mareșal I. Antonescu: Și noi îl socotim în defavoarea noastră.

Ce facem cu "Solagra"?

I. Marinescu: Avem, mâine, Consiliul de Aprovizionare.

G-ral N. Stoescu: Eu vă rog să amânați discuția aceasta, deoarece nu mi s-a adus nici planul financiar.

Mareșal I. Antonescu: Am scris o scrisoare dlui Killinger, în care i-am spus că am să studiez chestiunea cu departamentele respective, și în cursul săptămânii viitoare îl voi convoca, ca să luăm o hotărâre definitivă în această privință. Eu vreau să mă țin de cuvânt.

G-ral N. Stoenescu: Măine ne aduce planul.

Mareșal I. Antonescu: Când îl discutăm? Trebuie să venim cu propuneri concrete pentru Killinger.

M. Antonescu: Ar mai fi de discutat chestiunea firmelor germane, și ar fi bine să luăm o deciziune.

Un referat al dlui g-ral Constantin arată că Ministerul Economiei Naționale a tratat și, în conformitate cu ultimul decret, a dat, în principiu, aprobare de funcționare la 10 firme româno-germane ...

I. Marinescu: Aprobarea a dat-o dl. g-ral Constantin.

M. Antonescu: ... dându-le dreptul să facă acte de comerț cu cereale.

Discuția este: în afară de aceste societăți, care este condiția juridică pe care o vor avea celelalte societăți; care vor fi actele de comerț pe care le vor putea face și câte din aceste societăți româno-germane vor putea să săvârșească asemenea acte de comerț?

Dl. ministru g-ral Constantin face unele propuneri în această privință și trebuie să luăm asupra lor o deciziune, pe care s-o comunicăm.

G-ral C. Constantin: Am de spus numai două cuvinte. Au venit la mine reprezentanții lui Reichsstelle für Getreide și au cerut ca, din cele 21 firme româno-germane din România, pentru 10 din ele să aprobăm funcționarea.

Mareșal I. Antonescu: Neubacher s-a mulțumit cu opt.

G-ral C. Constantin: Întâi au cerut 12; pe urmă au căzut de acord pentru 10 firme. Aceste 10 firme au drept să ia din mâna autorităților de Stat românești – I.N.C.O.O.P.-ul, Centrala sau alte instituții – produsele care sunt monopolizate și trecute în Decretul 1093, pentru export. Noi putem autoriza aceste firme ca să procedeze, nu la colectări, ci la luarea acestor produse de la I.N.C.O.O.P., sau de la alte instituții de Stat. Deci firmele acestea nu intră în casa românească, ca să cotrobăiască și să vadă ce este acolo și ce nu.

Mareșal I. Antonescu: Am acceptat acest punct de vedere?

G-ral C. Constantin: Da, dle Mareșal. Ei însă pretind acum să le dăm dreptul să colecteze ei, direct, toate celelalte produse, care nu sunt monopolizate. Cu alte cuvinte, ar urma ca firmele acestea să ia produsele monopolizate din mâna organizațiilor de Stat, iar pe cele nemonopolizate să le colecteze direct de pe piață.

Mareșal I. Antonescu: Ce ai de spus d-ta?

G-ral C. Constantin: Pentru mine, idealul este să nu umble nimeni în casa românească; prin urmare, cum le ia pe cele monopolizate, să le ia și pe celelalte.

Mareșal I. Antonescu: Să le monopolizăm pe toate, ca să evităm ceea ce s-a întâmplat anul trecut, când societățile acestea au făcut angajamente pentru mazăre, cumpărând-o cu 15 lei kg, pentru ca pe urmă s-o vândă la export cu 35.000 lei vagonul, iar în detaliu cu 90 lei kg, adică 900.000 lei vagonul. Nu se poate să tolerăm ca societățile acestea să vină și să speculeze produsul muncii noastre. Eu

primesc rapoarte în care se arată că țărani sunt nemulțumiți, fiindcă sunt speculați cu prețurile care li se oferă pentru floarea-soarelui, pentru mazăre, pentru alte produse. Profită alții de munca noastră.

De ce caut să iau această măsură? Nu este un capriciu al meu; sunt asaltat, tot timpul, de fel de fel de rapoarte din țară. De cine sunt speculați țărani? Tocmai de aceste societăți. În multe locuri, floarea-soarelui s-a stricat, pentru că delegații societăților n-au venit s-o ridice la timp. Din această cauză, mulți agricultori n-au să mai cultive, la primăvară, floarea-soarelui.

I. Marinescu: Cu floarea-soarelui este o chestiune a "Solagrei", pe care dvs. ați hotărât s-o discutăm separat. Pentru celelalte produse agricole există 7000 de firme individuale și 50 societăți anonime. Or, din moment ce articolele acestea nu sunt monopolizate, numai în cazul când am avea o organizație ideală am putea să le comercializăm. Altfel, paralizăm toată viața economică.

Mareșal I. Antonescu: Cum n-o paralizăm pentru grâu și porumb?

I. Marinescu: Și pentru acestea este o greutate.

Mareșal I. Antonescu: De ce desființez eu aceste societăți? Pentru că nu se supun dispozițiilor, bune sau rele, luate de Guvern. Societățile acestea au făcut acte care au răsturnat și prețurile și au adus perturbațiuni în economia națională. Ele s-au situat ca protejate de germani și datorită acestei stări de fapt, au făcut ceea ce știți cu toții.

De aceea am luat această măsură. Societățile au convenit că se supun, sută la sută, măsurilor noastre. Deci suntem liberi să luăm orice dispozițiune în contra societăților acestora cu capitalurile lor: de la pedeapsa mai ușoară până la pedeapsa cea mai gravă.

Și atunci eu spun: dacă noi reușim să realizăm controlul, pentru ca societățile acestea să execute toate dispozițiunile Guvernului, atunci n-avem nici un interes să le desființăm. Aceasta este problema. Nu mă interesează dacă sunt 10 sau 100 societăți, pentru că 10 societăți pot să facă ravagii mult mai mari decât 100; pe mine mă interesează să punem aceste societăți într-o disciplină românească, ca să execute, sută în sută, măsurile Guvernului.

G-ral C. Constantin: Aceleași observațiuni le-au făcut și ele. Să redactăm autorizațiile în așa fel, încât să avem un control direct al mărfii.

Mareșal I. Antonescu: Este un avantaj pentru noi să folosim aceste societăți. Dar ce le cer eu? Să nu dea peste cap prețurile; să nu mai cumpere pe sub mână. Nu este chestiune de numărul societăților.

Aceasta este problema. De ce s-o ocolim, vorbind de produse monopolizate și produse nemonopolizate? Și pentru unele și pentru altele se pune aceeași chestiune. Să fim clari. Nici o societate nu va putea să mai comită abaterile de până acum, fiindcă, altfel, va fi desființată și capitalul ei confiscat.

Mi s-a obiectat că capitalurile sunt românești și că, până la sfârșit, vor suferi tot Banca Națională și Banca Românească, unde societățile acestea beneficiază de scont. Trebuie să luăm garanții, Constantin. Nu discut chestiunile secundare. Eu vă spun: utilizați cât mai multe <din> societățile acestea.

G-ral C. Constantin: Eu n-am nevoie de ele pentru colectarea cerealelor. Ele n-au să intre în casa românească.

Mareșal I. Antonescu: Dar pentru celelalte operațiuni?

G-ral C. Constantin: Sunt tot firme românești.

Mareșal I. Antonescu: Nu sunt românești. În locul evreilor au apărut nemții.

G-ral I. Sichitiu: Eu aș propune ca această libertate de colectare să se dea numai după însămânțări, pentru că prețurile ar putea să tenteze pe unii să-și vândă semințele.

G-ral C. Constantin: În afară de turte <de floarea-soarelui>. La mazăre, la linte sau la fasole se poate întâmpla acest lucru.

M. Antonescu: Stabiliți condițiunile.

A. Pană: Pericolul acesta nu există.

Mareșal I. Antonescu: Eu sunt de acord cu dl. Pană. Dimpotrivă, toți vor să aibă sămânță de mazăre și de fasole. Cum rămânem, atunci?

M. Antonescu: Cred că autorizarea fără limită nu este totuși practicabilă, pentru că nu vom putea exercita un control efectiv asupra societății.

Mareșal I. Antonescu: Control punem și la graniță.

G-ral C. Constantin: Ei cumpără, pentru a satisface contingentele, însă, în loc să ia din mâna mea, iau direct, ca să-și aleagă marfa.

Pentru ceea ce avem noi la produsele nemonopolizate (fasole, linte etc.) sunt vreo 2000 vagoane. Nu e cine știe ce.

Mareșal I. Antonescu: Dar să nu ne trezim, într-o zi, că nu mai avem articole de acestea pentru nevoile noastre interne. Societățile iau de pe piață tot ce găesc. Și atunci, ce facem pentru satisfacerea nevoilor noastre?

N. Răsmeriță: Ori cumpără pentru export, și nu poate exporta dacă n-are contingent, ori ascunde marfa, și atunci cel care o face cade sub rigorile legii.

M. Antonescu: Când sunt atâtea trenuri care trec peste graniță ...

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, Tiraspolul este în mâna noastră din august și alături de sediul Guvernământului s-a găsit, abia acum, un depozit mare cu aparate de radio, despre care n-a știut nimeni, 6 luni de zile. Din Odessa putem ridica materiale de miliarde lei, dar este foarte greu să le găsim.

Tiraspolul nu este așa de mare cât Odessa, și totuși, odată, când zburam cu un avion deasupra orașului, am văzut, de sus, o groapă mare plină cu roți de cauciuc, care nu fusese bine acoperită. Când m-am dat jos, am trimis acolo și s-au găsit cauciucurile.

Nu este ușor să te aperi împotriva societăților acestora.

I. Marinescu: Să nu permitem ca societățile acestea să cumpere decât pentru exporturile autorizate.

Mareșal I. Antonescu: Eu vă spun principiul: n-am nimic împotriva acestor societăți, însă ele trebuie să intre în cadrul regulilor noastre. Dacă nu, trebuie să avem posibilitatea să le desființăm. Și le vom desființa, orișice ar fi. Pentru rest, faceți cum vreți.

I. Marinescu: Să venim cu controlul gestiunii fondurilor.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate, pentru că își fac și ei mai multe rânduri de registre.

G-ral N. Stoenescu: Domnilor, să vă dau un caz: Ministerul Finanțelor, fiind sesizat de anumite evaziuni fiscale, care se fabrică la fabrica "Adesgo" – care valorează sute de milioane și a fost cumpărată de un german cu 8 milioane – a ordonat o descindere acolo. S-a stabilit că dintr-o mie de duzini de ciorapi, cât se fabricau pe zi, nu se înregistrau decât 300-400 duzini, iar restul se vindea pe sub mână. S-au descoperit și registrele oficiale și registrele personale ale patronului.

Mareșal I. Antonescu: După lege, putem să confiscăm fabrica.

G-ral N. Stoenescu: Eu cred că toată fabrica are să treacă în patrimoniul Statului. S-au ridicat trei camioane de documente, la verificarea cărora lucrează 30 de controlori, pentru stabilirea evaziunilor fiscale.

Mareșal I. Antonescu: Vezi să nu bage vreunul ciorapii în buzunar.

G-ral N. Stoenescu: Nu, dle Mareșal. Verificarea se face la Ministerul Finanțelor. Am să-mi permit să vă arăt rezultatele cercetărilor.

I. Marinescu: În ce privește societățile, trebuie să avem controlul gestiunii fondurilor.

G-ral C. Constantin: Vom lăsa cele 10 societăți autorizate să funcționeze în condiții de autorizare foarte drastice.

Mareșal I. Antonescu: Și cu sancțiuni foarte severe; chiar cu închiderea tuturor persoanelor care fac parte din Consiliul de Administrație al societății vinovate.

Sedința se ridică la ora 20.

Stenografi: D. Fierăscu și Simion Mihail

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 496 (fost 472)/1942, vol. I, f. 150-232.

3. 1942 februarie 12. *Se discută despre pensiile invalizilor, orfanilor și văduvelor de război, blocările de materiale: (cereale, bitum etc.); rostul românilor; implicațiile politice ale aducerii în țară a vaselor "Transilvania" și "Basarabia" aflate la Istanbul etc.*

CONSILIUL ECONOMIC DE COORDONARE

de joi, 12 februarie 1942

Sedința se deschide la ora 11.45, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, ministrul Afacerilor Străine și ministrul Propagandei Naționale.

Au participat domnii: **g-ral N. Stoenescu**, ministrul Finanțelor; **g-ral I. Sichițiu**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **ing. C. Bușilă**, ministrul

Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **A. Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și populației civile; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românilizare, Colonizare și Inventar; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral N. Bădescu**, comisarul general pentru Aprovizionarea cu lemne; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **N. Filipescu**, directorul general al Casei Pensiiilor din Ministerul Finanțelor; **ing. St. Miculescu**, subdirector general al C.F.R.; **colonel C. Manoliu**, directorul Contenciosului din Ministerul Apărării Naționale.

M. Antonescu: Prima chestiune, după ordinea de zi, este nota Ministerului Apărării Naționale cu privire la complectarea Decretului-lege relativ la Statutul invalizilor.

G-ral C. Pantazi: Cea dintâi chestiune privește Casa Pensiunilor. Iată care este situația. Pe de o parte, avem Direcția Generală a Pensiunilor, care dă pensii din rețineri, și, pe de altă parte, sunt pensiunile acordate pentru invalizi, orfanii și văduvele de război, care sunt plătite din subvențiile Statului. Aceasta este o primă distincțiune, care trebuie să fie făcută, fiindcă, din această cauză, există între ele două o diferență de proveniență de fonduri.

A doua chestiune este aceea de a ști cum se face în prezent toată această operațiune. Tot ceea ce se face acum se face de către Ministerul Apărării Naționale. Pensiunile gradelor inferioare sunt la noi, la Ministerul Apărării Naționale; la Casa Pensiunilor sunt numai pensiile ofițerilor. Așa încât, organul acesta, dacă l-am trece la noi, ar însemna să funcționeze în condițiuni mai bune și ar ușura, în același timp, și Direcția Generală a Pensiunilor.

M. Antonescu: Dle ministru Pantazi, cu dorința, pe care o am întotdeauna, de a nu ocoli nimic din părerile mele, oricât de dezagreabil îmi este uneori, dacă nu împărtășesc același punct de vedere cu alții – țin să vă mărturisesc că – deși, în principiu, vă înțeleg preocuparea dvs. și voința pe care o aveți ca să puteți conduce direct și, prin urmare, să vă stăpâniți răspunderea pe care o aveți față de invalizi, care, ca elemente ale Armatei, au de primit o pensie – pentru mine problema are și un alt aspect: acela al organizării de Stat.

Noi avem marele neajuns în Stat că nu creăm servicii publice funcționale. Noi nu avem o concepțiune biologică a serviciului public. Ideea funcțională, la baza serviciului public, lipsește de cele mai multe ori. Noi, pentru o realitate nouă, pentru un aspect și o problemă nouă, creăm imediat un serviciu public care s-o rezolve.

În noua organizare a Statului, ceea ce se urmărește este să facem, chiar pentru ministere, o revizuire de funcțiuni pentru toate serviciile publice care aparțin

departamentelor și să căutăm să dăm o unitate de funcțiuni, ținând seama de competența, dar mai ales de rolul lor în Stat, serviciilor publice.

Avem o Casă de Pensiuni. Această Casă de Pensiuni a fost de multe ori în perioade de naufragiu. Statul a trebuit să vină și s-o apere. Au fost alte împrejurări, când Statul, din motive de reorganizare și pentru a reface cadrele funcționărești, a înmulțit numărul pensionarilor publici și a înecat rezistența Casei de Pensiuni, făcându-i aproape imposibilă conservarea în condițiuni normale.

Dacă, alături de aceste greșeli, mai facem și pe aceea de a înmulți numărul caselor de pensiuni, ajungem ca, pe de o parte, cheltuielile Statului pentru întreținerea acestor servicii publice să fie înmulțite, iar, pe de altă parte, serviciile publice să nu poată merge la specializare și, în sfârșit, ajungem ca sistemul întreg de pensiuni, care trebuie rezemat pe o concepție de încasări și de plăți, să fie complet răsturnat prin diversitatea organelor de acest fel.

Dle ministru, vă spun aceste excepțiuni de ordin principal, pentru că mi s-a mai prezentat și de alte instituțiuni de Stat și de alte ministere sau case autonome aceeași tendință de a crea case de pensiuni separate. Și am spus: sunt împotriva acestei concepțiuni. Noi trebuie, dimpotrivă, să întărim Casa de Pensiuni, să-i dăm posibilitatea de evoluțiune normală, să-i specializăm serviciile publice, să-i ameliorăm – dacă se poate – condițiunile de funcționare; dar în nici un caz să-i combatem, să-i scădem rosturile, funcțiunile, prin înmulțirea unor servicii identice.

De aceea, eu vă rog pe dvs., care întotdeauna știu că puneți gândul cel mai obiectiv și voința caldă – nu numai rece – de a privi lucrurile ținând seamă de concepțiunile de Stat, vă rog să examinați dvs., împreună cu dl. ministru al Finanțelor și, mai ales, cu Direcția Pensiunilor și cu Serviciul de Pensionare, în ce mod putem să creăm – dacă vreți, o secțiune aparte în Casa de Pensiuni – care să se ocupe de pensiunile militare. Dar, în nici un caz, să nu înmulțim, din nou, numărul organelor, să facem din nou un serviciu public separat, pentru că, în loc să ajutăm buna funcționare a regimului de pensiuni – chiar pentru invalizi – am convingerea că vom crea dificultăți noi. Aceasta, cu atât mai mult cu cât noi trebuie să ținem seama de perenitatea rosturilor și răspunderilor noastre, fiindcă noi suntem giratorii trecători ai unor rosturi și răspunderi care trebuie să fie permanente.

Dvs. aveți această concepțiune de grije și voiți să legați de Ministerul Apărării Naționale această Casă a Invalizilor, dar vă rog să țineți seama de experiența făcută cu I.O.V., de la 1920 și până astăzi, unde, pornindu-se cu aceeași bună credință – așa se pornise, la un moment dat, și la Ministerul Armatei, și la Ministerul Muncii și la alte departamente – s-a ajuns, până la urmă, ca din problema invalizilor, orfanilor și văduvelor de război să se facă un act de milă publică și de critică publică.

De aceea, ținând seama că ceea ce rămâne permanent este Statul, cu serviciile lui publice, care trebuie să aibă misiuni și rosturi funcționale, cred că ceea ce trebuie să facem este să specializăm Casa de Pensiuni și să creăm o secțiune aparte pentru această sarcină și să-i creăm cât mai repede rolul ei de a satisface interesele invalizilor, orfanilor și văduvelor. De aceea, cu atât mai mult,

vă rog ca, examinând această problemă și în acest cadru, să vedeți ce soluție trebuie să găsiți și pentru I.O.V., instituția cea veche ...

G-ral C. Pantazi: Este la noi. Vin la plată.

M. Antonescu: ... care trebuie să fie din nou revizuit și încadrat.

Doresc să mergă la Casa de Pensiuni – și nu în altă parte – acest regim de pensionare a invalizilor și pentru o altă considerațiune. Noi nu răsplătim pe invalizi numai prin pensiune – și trebuie să ajungem, cu orice preț, ca, de data aceasta, pensiunea pentru invalizi să aibă un caracter eminentamente subiectiv, individual, ci nu unul trecător, de șablon de categorie anonimă – noi, de data aceasta, nu suntem preocupați să dăm numai o pensiune, noi trebuie să stabilim un sistem întreg de recompense naționale. Și aceste recompense naționale trebuie să le dăm nu numai în raport cu jertfa și cu eroismul aceluia care primește recompensa, ci trebuie să le dăm și în raport cu condițiunea socială și cu capacitatea patrimonială a beneficiarului.

Trebuie să dăm invalidului și familiei lui, sau orfanilor de război, trebuie să le dăm acestora condițiuni de viață normală și în raport cu rangul lor social. De aceea, va trebui ca, la sistemul de recompensă prin pensiune, să adăugăm o serie întreagă de alte mijloace pentru sprijinirea familiei: împrumutarea, atribuirea de bunuri de la românizare, arendarea de bunuri ale Statului sau de bunuri care sunt supuse unui regim de monopol, sau de control al Statului, privilegiul la numirea în funcțiunile publice, dreptul de conservare a funcțiunii publice și primirea salariului și a unei părți din pensie, care se reduce în proporție cu salariul pe care îl primește.

G-ral C. Pantazi: E trecut în lege.

M. Antonescu: Foarte bine, dar trebuie să fie nu numai în lege. Dacă ministerul are, ca un serviciu special, un serviciu al ministerului cu misiunea de a supraveghea întregul regim de recompense naționale ale invalizilor, orfanilor și văduvelor, el face – și față de Stat, și față de aceștia – un serviciu mult mai mare, decât dacă se complică situațiunea, creându-se o Casă de Pensiuni, pe care s-o aibă în sarcina sa și pentru a cărei administrație să ajungă să-și angajeze răspunderea sa.

De aceea, mai bine organizați un serviciu public, care să se ocupe de întreaga problemă a recompenselor naționale, pe care trebuie să le dăm acestora, un serviciu care să fie ceea ce n-a fost I.O.V., un organ permanent de protecție a familiei invalidului, a orfanilor și a familiei celui căzut în război, și un organ care să urmărească plasamentul, împrumutarea etc. – adică toate actele de sprijinire ale invalidului, lăsând ca pensiunea să intre în regimul de pensii: după cum atribuirea bunurilor de împrumutare rămâne la Românizare; după cum acordarea monopolurilor rămâne la Ministerul de Finanțe; și așa mai departe.

Acesta este punctul meu de vedere.

Dacă dvs., examinând situația, credeți că puteți să păstrați totuși o Casă de Pensiuni separată și că este în interesul invalizilor, și mai ales în interesul Statului – care ar trebui să facă cheltuieli noi, cu fondurile puse la dispoziția Casei, cu funcționarii etc. – ... eu vă rog să studiați problema. Eu însă rămân, deocamdată, la acest punct de vedere.

G-ral C. Pantazi: Toată chestiunea, pe care ați expus-o dvs., este pusă, în principiu, de Legea Casei de Pensiuni. La ea făcusem chiar un Consiliu de Administrație, cum l-am numit noi, cu niște comisari ai Guvernului, cari trebuiau să urmărească întreagă această operațiune, adică să se ocupe de invalizi și de orfani, să-i ia de la început, să-i trieze ...

M. Antonescu: N-o numiți Casă de Pensiuni, ci Casă de Protecție.

G-ral C. Pantazi: Din ce cauză am numit-o Casă de Pensiuni? Pentru că avem 300.000 din aceștia ...

G-ral N. Stoescu: La Casa Generală de Pensiuni avem numai 100.000 pensionari.

G-ral C. Pantazi: Aici avem 300.000.

G-ral N. Stoescu: Casa Generală de Pensiuni reprezintă o treime din ceea ce reprezintă aceștia. Aceasta este Casa de Pensiuni. Eu vreau să apăr pe dl. g-ral Pantazi ...

M. Antonescu: Dl. g-ral Pantazi n-are nevoie să fie apărat. Dacă este cineva care să îl apere, îl apăr eu, cel dintâi.

G-ral N. Stoescu: Vreau să apăr pe dl. g-ral Pantazi, în sensul că d-sa a cerut contopirea acestor două case cu Casa Generală de Pensiuni. Vedeți că îl apăr, dle prim-ministru ...

M. Antonescu: Dvs. știu că aveți întotdeauna sarcasm; dar obișnuiți în glume, nu atunci când e vorba de lucruri serioase.

G-ral N. Stoescu: Și atunci, am instituit o comisiune, la care au participat Directorul General al Casei Generale de Pensiuni și delegații Marelui Stat Major și ai Ministerului Apărării Naționale, cari au ajuns la concluzia că această contopire este în dezavantajul funcțiunii pe care trebuie s-o îndeplinească această casă.

Mărturisesc că, de acord cu dl. g-ral Pantazi, am elaborat această lege, care, repet, răspunde la un oficiu care trebuie făcut în condiții optime. Și aceasta este soluția cea mai bună. Dacă am adăuga-o la Casa Generală de Pensiuni, dacă am atașa-o acolo, n-am face economie de personal. Și eu am fost foarte grijuliu la această chestiune, dar nu facem nici o economie de personal. Din contra, îngreunăm funcționarea Casei Generale de Pensiuni, întrucât, cum a spus dl. g-ral Pantazi, este vorba de 300.000 de noi pensionari, a căror situație nu Casa Generală de Pensiuni o poate regula, ci numai Ministerul Apărării Naționale, fiindcă el deține registrele, evidențele, absolut totul. Încât centrul de gravitate al acestor preocupări este la Ministerul Apărării Naționale. Pentru aceasta am spus că putem obține unificarea, că era de dorit, din toate punctele de vedere, din motivele expuse, și ne-am oprit la această soluție.

M. Antonescu: Dle ministru, eu primesc punctele dvs. de vedere, dar cu o singură condiție: ca să faceți aceasta. Dar, vă rog să nu mi-o luați în nume de rău, și când spun aceasta nu mă raportez la cazul dvs. special, fiindcă știu cât de puține legi faceți. Însă – ceea ce este o particularitate, care mă jenează mai ales pe mine, care nu pot uita că sunt dascăl, profesor de Drept – noi schimbăm legile cu foarte mare ușurință și nu facem legi de structură, ci facem numai legi de administrație. Și este timpul ca să ajungem să facem și legi de structură, pentru că altfel, toate aceste

principii, puse în legile de administrație, nu pot să stea în picioare, sunt modificate de la o zi la alta. Și atunci, este inutil să mai facem legi dacă practica conduce, în fiecare zi, la norme noi. Mai bine lăsăm practicei să se cristalizeze și după aceea venim cu consacrarea. Eu primesc acest punct de vedere al dvs. și, ținând seama de faptul că îmi arătați această proporție și aceste cifre, pe care într-adevăr nu le cunoșteam, relative la raportul dintre numărul pensionaților Armatei și numărul pensionaților civili, eu însă vă rog ca să faceți o Casă de Recompensă Națională, ci nu o Casă de Pensii, și să înglobăm în ea și actuala organizare de Invalizi, Orfani și Văduve.

G-ral C. Pantazi: Da.

M. Antonescu: Numai așa se poate. Dar atunci faceți o lege de structură, nu o lege cu modificarea articolelor 4, 6, 7, 8 sau 10 din cealaltă lege.

Pe de altă parte, vă rog să puneți în această lege, când este vorba de stabilirea titlului de pensie, un regim juridic mult mai rigid.

Dle ministru, nu faptul că îmi citați astăzi că sunt 300.000 pensionați militari, față de 100.000 civili – deși suntem la 20 de ani distanță de la celălalt război, ceea ce el însuși constituie un fapt de natură să-mi atragă atenția asupra răspunderii mele – mă face să spun ceea ce urmează – pentru că veți găsi totuși că proporția aceasta este neobișnuită într-un Stat care a făcut atâtea reforme administrative și și-a schimbat de mai multe ori cadrele de la 1919 până azi, încât are 100.000 de pensionați civili și numai că la 20 de ani distanță de la război continuăm să avem totuși 300.000 pensionați militari, și aceasta într-un Stat în care proporția bugetară a personalului Armatei nu face ca să se poată afirma că Statul Român este un Stat militar și că Armata deține majoritatea serviciilor publice – nu acest fapt mă determină la aceasta. Însă cunosc situația, la care se adaugă un lucru: știți bine cum s-au făcut pensionările în celălalt război...

G-ral C. Pantazi: Aceasta voiam să spui.

M. Antonescu: ... știți bine ușurința cu care, domni mai sănătoși decât noi au fost declarați invalizi de război, au primit pensia gradului, și a unui grad mai mare decât acela pe care îl aveau; știți cum vagi congestii pulmonare au fost transformate în invaliditate permanentă, căpătată pe front, și anumite afecțiuni de ochi, care în limbajul curent se rezolvă cu 5 dioptrii maximum, au fost transformate în invalidități permanente, care au dat dreptul, pe viață, invalidului să încaseze pensia.

Stabilirea regimului de pensionare nu poate să fie făcută pe cale administrativă, legiferată de către anumite organe și strânse în mâna unui singur director – oricât de onorabil ar fi el.

G-ral C. Pantazi: La el nu vine chestiunea aceasta.

M. Antonescu: Și, de asemenea: în ce privește dreptul de atacare a deciziei, înaintea Contenciosului Administrativ, printr-o reglementare prea sumară, cum este aceea prevăzută în art. 16 din textul propus.

G-ral C. Pantazi: Vă asigur că, atât timp cât voi fi la minister, nu se vor întâmpla fraude. Dați-mi voie să vă spun, dle profesor, aceasta.

M. Antonescu: Gândiți-vă cât suntem noi de trecători. Așa s-au început proiectul și lucrările și la 1919, și până în 1926, deci 7-8 ani după terminarea războiului, se continua cu stabilirea situațiunii de invaliditate.

G-ral C. Pantazi: În această privință, vreau să vă dau un exemplu: cunosc cazuri de medici, între cari trei generali, cari au stărut pe toate potecile și folosind toate posibilitățile ca să fie concentrați la spitalele din interior. Au fost concentrați. Ei bine, trei din aceștia și-au făcut acte de invaliditate! ...

M. Antonescu: Vedeți?

G-ral C. Pantazi: Dar nu-i lăsăm, dle prim ministru; și, cum va veni dl. Măreșal, îi dăm d-sale să-i treacă în comunicat, să-i afle toată țara. Avem în vedere lucrul acesta.

M. Antonescu: Dle general, dvs. mă cunoașteți bine și raporturile noastre personale sunt, din fericire, așa de vechi și de calde, încât mă jenez chiar că vă puteți îndoi de prețuirea pe care o am – totală – pentru dvs., pentru grija și spiritul dvs. de răspundere aspră față de toate aceste cazuri. Dar noi nu legiferăm numai pentru astăzi. Vreau un sistem care să reprezinte o garanție pentru mâine.

G-ral C. Pantazi: Mai este o chestiune, pusă de noi. Este lucrul următor: până acum, un invalid de război, sau o văduvă, sau un orfan, care erau nedreptățiți, pentru a li se face dreptate trebuiau să meargă, în realitate, până la instanțele ordinare.

M. Antonescu: Aceasta, sigur, trebuie să fie simplificată ...

G-ral C. Pantazi: Să fie o instanță de judecată chiar la Casa Pensiilor, chiar acolo să fie.

M. Antonescu: Iată soluția. Deci: pentru stabilirea drepturilor orfanilor de război, acolo să se facă această operațiune. De altfel este un fapt cert dacă a murit sau nu în război. Este actul de deces al tatălui, este constatarea regimentului că acela a murit pe front. Este un lucru care nu mai urmează să fie discutat.

Stabilirea criteriilor de pensionare, de asemenea trebuie să aibă un caracter obiectiv. Facem un minimum de pensie și punem, pe loc, principiul că titlul acesta este revizibil în raport cu situația de familie și patrimonială a invalidului. Aceasta există deja. Prin urmare, pentru orfani și pentru văduve să se aplice art. 16, cum l-ați făcut.

Nu mă învoiesc și, credeți-mă, nu pot să primesc, oricât optimism ați avea dvs. – fiindcă am și eu o experiență de 15 ani de Drept, de profesiune în Drept – nu mă învoiesc să primesc acest text în ce privește stabilirea gradului de invaliditate și acordarea titlului de invalid.

G-ral C. Pantazi: Este o comisiune superioară.

N. Filipescu: Este o comisiune superioară specială, care se ocupă de stabilirea gradului de invaliditate. Aici este vorba de altceva: este vorba de quantumul de pensie.

M. Antonescu: Dar quantumul pensiunii nu este în raport tot cu gradul de invaliditate?

N. Filipescu: Numai după ceea ce stabilește Comisiunea Medicală se hotărăște. În această comisiune intră medici militari și civili.

M. Antonescu: Eu nu spun pe pământul acesta că sunt medic sau teolog. Dar jurist sunt! Vă amintiți, din vremea când îmi erați student - știți că un jurist, când are un text în față, care zice așa: "Titlurile de pensie pot fi revizuite oricând, atât după cererea serviciilor de stabilirea drepturilor, cât și pentru erori de calcul și orice alte erori materiale, pentru erori rezultate din acte eronate, false sau necomplete, pentru neaplicarea unor dispozițiuni legale în vigoare", deci este vorba de acte necomplete și de neaplicarea unor dispozițiuni legale în vigoare – în toate aceste cazuri știți că, după asemenea prescripții, toți intră înaintea instanțelor judecătorești. Ce spuneți, dle Ottulescu? Dvs., care sunteți de atâția ani în practica juridică, ce spuneți?

Al. Ottulescu: Aveți dreptate. Numai cât v-am auzit citind "Acte eronate, false, sau necomplete" și am și fost de aceeași părere.

M. Antonescu: Sigur că da. Atunci, ce am făcut?

Pe de altă parte, această idee a revizibilității, a revizibilității bazată numai pe eroare de calcul, nu mi se pare suficientă, eroare de calcul sau orice alte erori. Este chiar periculos să adoptăm noi formula aceasta. Sunt mult mai rigid, dle Filipescu. Este contra Statului, măsura aceasta, atunci când este vorba de stabilirea unui titlu, pentru că nici Statul nu poate să supună, în permanență, pe pensionarii aceștia la această revizuire, pe veșnicie. Este anarhie aceasta, nu ordine de drept. Nu poate Casa de Pensii să-și păstreze acest drept. Puneți art. 108, pe care l-ați băgat în Legea Pensiiilor, la teatru. Dar în Legea Pensiiilor generale, acesta nu este un principiu de drept, pe care un regim sănătos, cum este regimul Mareșalului Antonescu, să-l practice și de acum înainte în raporturile cu pensionații.

Să punem pentru invalizi principiul revizibilității de drept din partea Statului, în raport cu situația patrimonială a familiei, sau cu condiții altfel determinate, însă nu cu erori de calcul și orice erori materiale, nu cu erori rezultate din acte eronate, false sau necomplete. Fiindcă prin aceasta deschidem o poartă infinită, și în contra pensionarului, și în contra Statului. Lucru acesta trebuie determinat în condițiuni mult mai precise. Aceasta vă rog s-o faceți.

Aici nu este răspunderea dlui ministru g-ral Pantazi, nici a dvs., dar trebuie să îngrijim ca acest criteriu legal să fie foarte precis determinat, ca să nu ajungem să multiplicăm toate cazurile acestea.

Prin urmare, în principiu, faceți Casa de Ocrotire Generală; absoarbeți într-însa și I.O.V.-ul de astăzi, în condițiunile pe care le veți crede, și eventual ca o fază tranzitorie, ca să nu luați asupra dvs. tot ce este la I.O.V. – și să supuneți chiar unei revizuirii situația de acolo; faceți o secție pentru pensie, după cum credeți dvs., dacă proporția este așa de mare cum o arătați dvs., și faceți o reglementare de structură pentru această Casă, punând principii la fel cu acelea din Legea generală, pentru stabilirea pensiilor invalizilor, orfanilor și văduvelor, și, în orișice caz, când este vorba de fixarea pensiilor, când este vorba de condițiile tehnice și juridice pentru constatarea drepturilor, puneți criterii foarte obiective și foarte precise, pentru ca să nu creăm nici situații nedrepte față de pensionați, nici situații dezavantajoase pentru Stat.

C. Bușilă: În legătură cu invalizii, în urma ordinului dlui Mareșal Antonescu, s-a dat dispoziție ca, până la 1 aprilie, să se interzică circulația pe Căile Ferate a celor cari beneficiază de reduceri. Or, și aceștia de la I.O.V. au oarecari reduceri pe Căile Ferate. Și atunci, întreb: Această măsură se aplică și față de ei? Direcția Căilor Ferate ar vrea să știe.

M. Antonescu: Măsura dlui Mareșal Antonescu nu vizează în special pe invalizi; este o măsură care vrea să descongese circulația pe Căile Ferate și, prin urmare, n-are nici o legătură cu condițiunea de invalid. Or, având facilități de circulație, prin aceste reduceri, firește că membrii familiei invalidului ar fi poate tentați s-o folosească. Dacă se pot pune încă unele întârzieri ...

C. Bușilă: Atunci, le aplicăm și lor această măsură. Să fie clar.

G-ral C. Pantazi: Invalizii, pe cari îi avem acum, trebuie să beneficieze de înlesnire de transport. Acum îi trimetem acasă și, după ce vor fi gata protezele, îi vom chema înapoi, ca să le facem reeducarea.

C. Bușilă: Dar cu cei vechi ce facem? Sunt mulți cari fac comerț.

M. Antonescu: Noi trebuie să ținem seama de realități. Vă amintiți de situația din perioada de după războiul din 1919. Întotdeauna foștii luptători se consideră – și cu drept cuvânt, cu bună dreptate, psihologicește privind lucrurile – în afară de anumite rigidități.

Al. Ottulescu: Și așa trebuie să fie.

M. Antonescu: Așa trebuie să fie: noi însă nu trebuie să facem o politică de încurajare și mai mare în această tendință. Vi s-a semnalat, și am discutat odată, dle g-ral Pantazi, că, imediat după terminarea operațiilor de la Odessa, au fost unele acte de acestea: foști combatanți, chemați sau nechemăți de unități, demobilizați sau nu, circulau cam liber pe Căile Ferate.

Pentru această perioadă trebuie să fim cu toată veghea. De aceea, păstrând principiul că trebuie să dăm condițiuni de respect special fostului combatant, respectându-ne, ca o dogmă, angajamentul pe care l-am luat de a înlesni invalidului să vină să-și ia protezele și să-și facă reeducarea, pentru că este o datorie a noastră să o facem, cred că trebuie să aducem corectivul ca ei să circule pe baza unor bilete speciale de circulație și nu pe baza carnetelor.

G-ral C. Pantazi: Noi avem carnetele gata, dar ele nu devin valabile decât după ce va trece legea.

C. Bușilă: Dar cu invalizii din războiul trecut ce facem?

G-ral C. Pantazi: Lor li se poate suspenda acest drept. N-am nici o pretenție.

M. Antonescu: Dar să explicați că această suspendare este provocată din cauza greutăților de transport. Ministerul a fost silit de împrejurări să ia această măsură față de invalizi, fiindcă acum trebuie să pună toată grija pentru invalizii actualului război. Dacă îi lăsăm să circule liberi pe cei cari își urmăresc interesele personale, nu putem să îngrijim de îndreptarea situației invalizilor din actualul război.

C. Bușilă: Până la 1 aprilie se suspendă și reducerile funcționarilor. Acum trenurile sunt foarte aglomerate, din care cauză se întâmplă foarte multe boclucuri.

Direcția Generală a Căilor Ferate mi-a atras atenția asupra unei serii de reclamații. S-au întâmplat cazuri când soldați au dat jos din tren alte persoane, pentru că ele n-au fost la Odessa”.

G-ral C. Pantazi: Acestea sunt excepții.

C. Bușilă: De acord, însă trebuie ca organele militare din gări să aibe mai multă atenție.

G-ral C. Pantazi: Organe militare nu prea mai sunt în gări.

M. Antonescu: Obligați și dvs. organele Căilor Ferate să vă atragă atenția asupra cazurilor concrete. Cum există principiul că dvs. aveți și un fel de jurisdicție pentru poliția circulației, ajutați Armata și faceți și dvs. această poliție a circulației, dresând acte, chiar dacă pe urmă le veți trimite Ministerului Armatei, pentru luarea de măsuri. Nu putem cere totul Armatei. Trebuie să fim realiști și drepti. Cerem Armatei ca, în ceasuri grele, să iasă în stradă și să ne apere; cerem Armatei să facă administrație, când lașitatea sau slăbiciunea noastră ne scot din circulație; cerem Armatei să pregătească războiul; cerem Armatei să facă aprovizionarea; cerem Armatei să se bată, ca să salveze situația politică.

Armata însă n-are decât efective măsurate, trebuie să înțelegeți aceasta. Și dacă dl. g-ral Pantazi vă spune că în gări și în trenuri nu mai are oameni, ca să facă această poliție, atunci trebuie să-l ajutați dvs.

C. Bușilă: Nu m-ați înțeles, dle prim-ministru. Vă rog să mă iertați că insist. Militarii circulă pe Căile Ferate – foarte normal. Cerem și noi organelor militare care sunt în gări ca, împreună cu organele Căilor Ferate, să facă în așa fel ca militarii cari se urcă în trenuri să fie mai disciplinați.

G-ral C. Pantazi: Se poate întâmpla ca unii militari să fie nedisciplinați sau să treacă la amenințări. Așa am găsit eu la Odessa un soldat îmbrăcat în uniformă de ofițer.

M. Antonescu: Dle ministru Bușilă, la aceasta vă răspund: Să ajutați Armata.

C. Bușilă: Dar să ne ajute și Armata pe noi.

M. Antonescu: Există organe ale Jandarmeriei, care fac paza trenurilor. Puneți și dvs. Calea Ferată să ia măsuri.

C. Bușilă: Să mergeți și dvs., incognito, într-o gară – nimeni să nu știe cine sunteți – și să vedeți ce se întâmplă acolo.

G-ral C. Pantazi: Dar ceea ce se va vedea întâi acolo este că așa cum călătoresc soldații noștri, nu călătoresc nici animalele: îngrămădiți, pe tamioane, pe vagoane.

A. Pană: Și oamenii cari merg la muncă trebuie să fie exceptați de la această măsură, pentru că altfel nu se va putea munci.

M. Antonescu: Domnilor, dl. Pană pune o altă problemă, în afară de Statutul invalizilor, dar în legătură cu reducerile pe Căile Ferate. Muncitorii agricoli ar urma să intre și ei în interdicția de circulație până la 1 aprilie.

A. Pană: Dar vreau să mai dau o lămurire: cei cari călătoresc cu reducere o fac în baza unui act al autorităților.

M. Antonescu: Atunci, chestiunea nu se mai pune.

“Blocările de materiale”.

I. Marinescu: Chestiunea aceasta a fost ridicată de Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei, care ne-a sesizat, printr-o adresă, că în viitor blocările să se facă de Ministerul Economiei Naționale. Cum chestiunea este importantă și a mai făcut obiectul discuției unui Consiliu Economic de Coordonare, am socotit că este de datoria mea s-o aduc din nou în discuție.

Evident că Ministerul Economiei Naționale este de acord ca aceste blocări să se facă de el, pentru că are și evidența materiilor prime și obligațiunea aprovizionării. În orice caz, blocarea cerealelor trebuie să rămână Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării, așa cum spune legea.

M. Antonescu: Pentru cereale, nici o discuție nu se mai face, pentru că, prin decretul de constituire al acestui Subsecretariat, i s-a rezervat și dreptul de blocare a cerealelor.

În ceea ce privește celelalte blocări de materiale, sunt unele discuții care se fac între Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei și Ministerul Economiei Naționale. Ca să le putem tranșa, discutați cu dl. g-ral Dobre și faceți propuneri concrete, pentru că astăzi dl. g-ral Dobre nefiind aici, nu putem cunoaște punctul d-sale de vedere.

În ceea ce privește separarea între cereale și celelalte mărfuri și atribuirea dreptului de blocare a cerealelor exclusiv pe seama Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării, acestea sunt deja stabilite prin legea, foarte recentă, de constituire a acestui Subsecretariat și nu este nici un motiv să intervenim cu un alt organ în această materie.

G-ral C. Constantin: Mai sunt și alte produse alimentare care trebuie să-mi revină mie.

M. Antonescu: În lege se spune: “cereale și derivatele lor”.

I. Marinescu: Atunci, urmează ca noi să luăm în discuție această chestiune.

M. Antonescu: Stabiliți dvs., pentru că în Legea Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării este prevăzut că Ministerul Economiei Naționale poate, pe cale de decizie, să stabilească Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării o parte din competența primită prin legi speciale, privitoare la blocări.

Vă rog să faceți deciziunea și s-o aduceți în Consiliu ca s-o discutăm.

C. Bușilă: În ceea ce privește blocarea materialelor, vreau să ridic încă o chestiune. Am cerut, încă din iulie, ca bitumul, de care avem nevoie pentru construcția drumurilor, să fie blocat. Noi cerem pentru noi 20-25.000 tone; a rămas ca noi să facem magazii și să ne procurăm butoaie, ca să înmagazinăm această cantitate de bitum. Chestiunea a rămas la Ministerul Economiei Naționale, care are anumite angajamente pentru export.

Am cerut de la Ministerul Înzestrării să ni se procure materialele necesare înmagazinării acestei cantități de bitum. Am atras atenția însă că, chiar dacă nu vom putea ridica din fabrici această cantitate, totuși va trebui s-o avem, fiindcă altfel nu vom putea construi drumuri.

Or, astăzi am primit din partea Direcției Petrolului o adresă, în care ni se spune că va fi autorizat exportul de bitum, dacă noi nu-l vom ridica din fabrici.

Mai întâi, nu vreau să discut chestiunea exportului de bitum, atâta vreme cât eu am atras atenția, încă din iulie, asupra importanței acestui material pentru construcția drumurilor noastre. Dat fiindcă suntem singura țară din lume care mai produce bitum, ar fi prezentat mult mai mult interes să contingentăm exportul. Organizația "Todt" l-a găsit foarte bun și îl exportă pentru construcția drumurilor din Rusia.

M. Antonescu: Am discutat această chestiune într-un Consiliu de Miniștri de astă-vară.

C. Bușilă: Chiar dacă n-avem butoaie, să rămână cele 25.000 de tone.

I. Marinescu: Se vor ține la limita capacității de păstrare la fabrici. Dar blocat nu-l putem ține, pentru că n-avem cum. Ce să fac? Să închid fabricile, rafinăriile, pentru ca să le umplu cu bitum?

M. Antonescu: Dați soluția. Dl. Marinescu spune că nu poate obliga fabricile să conserve, peste puterile de conservare a fabricii, bitumul. Atunci, cine îl va conserva?

C. Bușilă: Căutăm soluția. Se găsesc butoaie în care se poate pune. Am cerut cisterne. Am să iau tot ceea ce pot. Dar trebuie să mi se dea un răgaz.

M. Antonescu: Nu este vorba de o zi sau două.

C. Bușilă: Eu nu pun chestiunea de politică economică, dar cred că s-a făcut o greșală că s-a dat bitumul ca să iasă din țară.

M. Antonescu: Ce faceți cu el?

C. Bușilă: Este înmagazinat la noi.

M. Antonescu: Trebuie să luați măsuri.

C. Bușilă: Am cerut bataluri. Facem bataluri în pământ, pentru bitumul mai gros.

I. Marinescu: Astă-vară, s-a cerut pentru șosele strategice.

M. Antonescu: Am discutat în iulie această problemă. Am luat deciziunea ca să ajungem și la o blocare, ținând seama de nevoile noastre și de campania de lucrări de șosele. Această dispozițiune rămâne valabilă. Rămâne ca dl. ministru să facă propuneri concrete despre modul cum să se facă conservarea bitumului, în afară de capacitatea de conservare a bitumului la fabrici.

C. Bușilă: În legătură cu aceasta, rog pe dl. ministru Marinescu, în chestia bitumului pentru drumuri, să-i dea preferință bitumului care se întrebunțează la cartonul gudronat și acela care intră la fabricația cablurilor electrice. Nu vorbesc de brichetare.

Gh. Minescu: Dle președinte, vă rog să-mi dați voie să fac o propunere din partea I.N.C.O.O.P.-ului. I.N.C.O.O.P.-ul s-a trezit cu textile în valoare de 200.000.000 lei blocate. O bună parte din aceste textile erau necesare Armatei. De aceea, aș propune un regim special pentru I.N.C.O.O.P., în sensul ca să nu se blocheze ceea ce este al I.N.C.O.O.P.-ului, cu toți ceilalți negustori. Dacă are nevoie Armata de ceva de la I.C.O.O.P., să trateze direct cu noi.

M. Antonescu: Dle director general al I.N.C.O.O.P.-ului, trebuie să alegeți între a fi serviciu public, sau întreprindere comercială. Fiindcă, dacă sunteți întreprindere comercială, nu vi se poate crea un regim legal de privilegii. În

practică, Ministerul Aprovizionării, asupra indicațiunilor prezentate de dvs., și Ministerul Înzeestrării la fel, trebuie să vă creeze facilități mai mari în posibilitatea de distribuire mai repede a mărfurilor pe care le importați.

Gh. Minescu: Aceasta și cerem.

M. Antonescu: Prin urmare: soluțiuni practice, administrative; nu exonerări de drepturi, care să răstoarne principiile pe care ne-am așezat.

G-ral C. Pantazi: De altfel, suntem în curs de a ridica, foarte curând, blocarea pânzeturilor, pentru că ne dau 5 milioane de metri de pânză, și atunci ridicăm blocarea.

I. Marinescu: S-au și strâns.

G-ral C. Pantazi: Nu putem, atunci, face blocarea înainte.

M. Antonescu: Foarte bine.

Mergem mai departe. Altă chestiune din ordinea de zi: "Dispozițiile asupra personalului evreiesc".

I. Marinescu: Este chestiunea în legătură cu inginerii, avocații, medicii etc. evrei, pe care ați rezolvat-o dvs.

M. Antonescu: Da. Am și dat un comunicat în privința aceasta, în înțelegere și cu dl. ministru g-ral Pantazi, pentru că n-are nici un sens ca, atunci când Statul poate să aibă un venit efectiv din această contribuție de muncă, tocmai atunci să folosească munca fizică, brută, a unor oameni, cari preferă să plătească mai mult și cari nu dau Statului, nici prin munca lor, serviciul pe care l-ar avea Statul angajând oameni pentru aceasta.

I. Marinescu: Unii sunt necesari vieții economice.

M. Antonescu: Sigur că da. Dar acest decret, în ce privește taxele ...

G-ral C. Pantazi: L-am făcut cum ne-am priceput și noi.

M. Antonescu: ...trebuie ca dl. ministru de Finanțe și dl. ministru al Justiției să facă o lege adecuată. Desigur că nu poate să-și ia dl. ministru al Armatei și sarcina de legiferare în această privință.

G-ral N. Stoescu: L-am făcut, este la Finanțe.

M. Antonescu: Foarte bine.

G-ral C. Pantazi: Mai este încă unul la Marele Stat Major.

M. Antonescu: Dlor miniștri, aș voi să punem un principiu, și acesta valabil pentru Ministerul Finanțelor: v-aș ruga, dle ministru de Finanțe, ca, în principiu, să nu mai îmi faceți ofensa ca să modificați decretul semnat de mine, fiindcă, a doua oară, mă formalizez.

G-ral N. Stoescu: Ce am schimbat?

M. Antonescu: Ați modificat Decretul privitor la taxele de cinematograf.

G-ral N. Stoescu: Cu autorizația Consiliului de Patronaj.

M. Antonescu: Consiliul de Patronaj nu este suprastat și nu este irdivizibilitate morală între conștiința și morala mea personală de ministru și Consiliul de Patronaj. Eu am semnat un decret ca ministru al Propagandei. Modificarea acestui decret nu se poate face decât cu consimțământul și cu semnătura mea. Dvs., Ministerul Finanțelor, nu-mi puteți modifica decretul fără autorizația mea.

G-ral N. Stoenescu: Dle prim-ministru, vă repet: Consiliul de Patronaj, care este interesat ...

M. Antonescu: “Nu există Consiliul de Patronaj ...!” Este vorba de principiu! Un decret poartă semnătura mea, ca ministru al Propagandei; acest decret trebuie să fie modificat purtând semnătura mea, ca ministru al Propagandei. Mi-aș fi dat acordul pentru modificare, dacă îmi arătați că soluția dvs. este mai bună.

(Ședința Consiliului este suspendată pentru câteva minute, dl. prof. Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului, fiind chemat pentru o convorbire telefonică cu dl. Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului.)

La redeschidere:

M. Antonescu: Dl. ministru al Comunicațiilor a pus Marina Comercială în panică, de când cu faimoasa trecere a S.M.R.-ului și a N.F.R.-ului la Comunicații.

C. Bușilă: Am pus chestiunea de principiu.

M. Antonescu: Mergem mai departe. Alt punct din ordinea zilei: “Numirea de îndrumători și administratori în întreprinderi”.

I. Marinescu: Dle prim-ministru, s-a dat un decret prin care îndrumătorii sunt numiți de Subsecretariatul General al Înzeștrării, iar administratorii sechestri sunt numiți de Subsecretariatul de Stat al României. Măsura aceasta a fost luată pentru o bună administrație și în interesul producției. Vă rog ca, atunci când se vor face numirile, ele să se facă de acord cu toți factorii economici, ca să nu descurajăm producția, numind în aceste posturi oameni cari să nu fie, poate, cei mai pregătiți pentru această misiune.

M. Antonescu: Sigur. Pe același principiu de coordonare, de care vorbeam în materie legislativă, pe același principiu de coordonare trebuie să mergem și în materie administrativă. Trebuie să fie un perfect acord în această privință.

Titus Dragoș: Cu dl. ministru Marinescu mă înțeleg foarte bine. Aceste persoane nu urmăresc decât mișcarea capitalurilor și înstrăinările care se fac.

M. Antonescu: În legătură cu administrația și îndrumătorii din întreprinderi, aș dori să pun o problemă, pe care am discutat-o înainte de a intra în Consiliu, cu dl. ministru Dragoș: faimoasa chestiune a administrării morii “Herdan”. Moara “Herdan” a fost foarte prost administrată în ultima vreme, timp de un an și jumătate. A ajuns la Parchet cu gestiunea; sunt sume colosale. Are o gestiune de un miliard opt sute de milioane, în timp de un an.

Titus Dragoș: Veți primi o primă fascicolă a raportului contabil.

M. Antonescu: Sunt sute de milioane, care au trecut pe acolo, care au fost contabilizate; deficitul au acoperit unele posturi contabile din creanțe, și așa mai departe. Este o situație foarte confuză și foarte complicată.

Problema care se pune este următoarea: ce facem, pentru ca în viitor o asemenea administrație să nu se mai repete la moara “Herdan” și proasta experiență care a fost făcută să ne ajungă, pentru ca să nu se mai sufere pagubele întâmplare.

De aceea: rog pe dl. g-ral Constantin – nu-l rog, este o dispoziție, fiindcă nu putem lăsa averea Statului să se risipească, este o dispoziție cu caracter definitiv – să propună, în scris, în termenul cel mai scurt, modul cum înțelege d-sa să se facă

administrarea acestei mori, într-o vreme când problemele aprovizionării Capitalei sunt așa de însemnate pentru noi. Într-o vreme când trebuie să facem totul ca să reducem prețurile și când Statul are un fond industrial la dispoziția lui, atât de însemnat, nu este admisibil ca să stăm cu acest fond industrial în bătaia vânturilor și să-l lăsăm să continue să fie distrus.

De aceea, rog pe dl. ministru Constantin să vadă care este soluția, fie în colaborare cu organele Armatei, fie organizând direct această moară. În orice caz, ea trebuie să intre, imediat, într-o administrare serioasă, pentru ca ea să poată, cel puțin, să nu constituie o sarcină pentru Stat, sau o pierdere din patrimoniul pe care îl are astăzi Statul, chiar dacă nu vom ajunge să avem venituri prin ea.

O propunere fusese făcută, ca această moară să fie dată administrării Consiliului de Patronaj, pentru ca Consiliul de Patronaj să facă acolo paste făinoase, pâine și altele, pentru spitale, căminuri, cantine. Sunt împotriva acestei experiențe a Consiliului de Patronaj. Tocmai pentru că prețuiesc Consiliul de Patronaj, eu nu vreau să se compromită printr-o administrare care depășește cu totul posibilitățile sale.

Pe de altă parte, găsesc că este aproape o ofensă pentru Statul Român și <pentru> acei cari îi reprezentăm interesele și ordinea economică, să ne declarăm noi incapabili să facem administrarea unei mori noi și să așteptăm să ne facă administrație Consiliul de Patronaj, care are misiune de asistență socială și nu funcțiuni economice.

De aceea, vă rog, dle g-ral Constantin, să faceți propuneri, în scris, și să-mi arătați – ținând seama de toate datele pe care vi le poate da dl. ministru Dragoș, cu care să lucrați, ca să aveți toate elementele – să faceți propuneri în scris – văzând care este capitalul folosit, care e capitalul de rulment de care aveți nevoie etc. – să faceți aceste propuneri asupra modului cum vedeți dvs. administrarea acestei mori.

În orice caz, dle g-ral Constantin, vă rog să considerați aceasta ca o sarcină personală a dvs. și să faceți propuneri, în scris, de organizare și de administrare, fiindcă nu este admisibil ca, într-o perioadă de criză a aprovizionărilor, să lăsăm acest fond industrial în totală părăsire și să tolerăm ca un fond al Statului să fie prăbușit în condițiunile acestea, penibile pentru noi, acei cari purtăm răspunderea.

Titus Dragoș: Dle prim-ministru, dați-mi voie să adaug câteva cuvinte într-o chestiune care interesează și pe dl. g-ral Constantin și pe dl. ministru Pantazi. Este vorba de o altă moară, mai mare și mai bună decât moara "Herdan". Este vorba de moara "Fildermann" de la Bacău, unde am dificultăți. Fildermann are întreprinderi cari lucrează pentru Armată. În legătură cu această întreprindere este această moară a lui. Nu numit un administrator la moară. Am fost pentru arendare. A intervenit Ministerul Armatei să spună: "Nu arendați!". – "De ce?" – "Pentru că, atât moara, cât și întreprinderile care sunt ale Armatei se alimentează din curentul electric de la aceeași uzină, care aparține tot lui Fildermann".

Se spunea că astfel va fi periclitată întreprinderea, dacă nu se dă curentul necesar la moară. Am intervenit la Ministerul Apărării Naționale să ia și moara. Mi s-a răspuns: nu luăm moara. Public licitație ca să fie arendată. Dar primesc din nou intervenție: nu trebuie licitație; să nu fie adjudecată. Dar astfel nu se poate face nici

o administrație, nici un efort. Nu știu cum să procedez. Am nevoie să fie o situație clară cu această moară. În special, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Aprovizionării trebuie să ia măsuri hotărâtoare, ca să scăpăm din această situație.

M. Antonescu: Vă rog, dle g-ral Constantin, și pentru moara "Fildermann" de la Bacău să vă faceți propunerile, în scris, ca pentru moara "Herdan". Știți care este punctul meu de vedere în această privință.

Eu sunt împotriva amestecului Statului în întreprinderile private de ordin economic. Cred că un Stat sănătos, care se substituie intereselor private, chiar dacă a fost sănătos la început, devine un Stat bolnav. Or, nu poți ține o societate sănătoasă decât prin solidarizarea intereselor private și prin organizarea lor pe temeuri cât mai sănătoase. Un Stat nu poate să fie sănătos fără o producție perfect organizată. Sunt anumite funcțiuni în Stat, pe care, fără îndoială, Statul trebuie să și le însușească. Unele din aceste funcțiuni sunt cu caracter permanent. În anumite împrejurări, trebuie ca Statul să se substituie unei inițiative private. Unele din acestea sunt: împrejurări excepționale, care împing Statul la această măsură; starea de război; condițiuni improprii de producție, când producția poate să scadă sau să înceteze; când interesele private vin în concurență cu interesele Statului și merg până la concurența dusă împotriva Statului; când interesul privat se transformă în instrument de anarhie al intereselor străine și lucrează împotriva Statului; când neglijența sau alte cauze opresc un factor de economie națională să producă. În toate asemenea împrejurări este o datorie pentru Stat să intervină.

În cazul acesta, declar, cu toată onestitatea – și o spun pentru ca acest lucru să rămână înregistrat – că, dacă aș fi știut că opera de românizare, în materie industrială mai ales, duce la consecințe atât de grave pentru continuitatea producției și funcțiunilor noastre economice, vă asigur că nu m-aș fi jenat de judecata subiectivă, superficială și nedreaptă a cercurilor, sau a lumii de pe stradă și aș fi pus condițiuni intermediare pentru trecerea acestor fonduri din patrimoniul evreiesc în patrimoniul românesc, fiindcă aș fi avut conștiința că împlinesc mai mult astfel un serviciu economiei naționale, agricole și naționalismului nostru economic, decât făcând altfel.

Astăzi, după ce am luat averile evreiești, după ce suntem în situația aceasta, putem să ne arătăm incapabili în fața noastră înșine și în fața străinătății? După ce am luat aceste fonduri industriale, pentru motive de însănătoșire a vieții noastre economice, putem să ne arătăm incapabili față de noi înșine? Putem, după reforma pe care am făcut-o ca să întărim societatea și economia românească, putem s-o privim ca o reformă nepotrivită, fără valoare istorică, fără valoare de eficiență efectivă? Se poate aceasta?

Și atunci, câteva cazuri de acestea – cum este moara "Herdan", sau moara "Fildermann" – câteva fonduri industriale de comerț, dacă, luate în administrația Statului, ajung să se prăbușească, compromit, atunci, întreaga noastră reformă.

Aici nu este vorba numai de un intervenționism pentru conservarea economiei noastre; este vorba de o intervenție pentru conservarea prestigiului Statului și a reformelor pe care el le-a îndeplinit.

De aceea, vă rog, dle g-ral Constantin, să țineți seama că toată opera Mareșalului Antonescu în acest domeniu – și economică, și națională – riscă să fie compromisă dacă nu ținem seama serios de acest lucru.

Știu că nu-i pot cere dlui ministru Dragoș, care a venit după ce au fost elemente de naufragiu în românizare, știu că nu-i pot cere să facă, astăzi, miracol din ceea ce s-a prăbușit lent, în popasul de un an și jumătate. Eu aștept ca dl. ministru Dragoș, care face toate eforturile, să pună ordine acolo și aștept și concluziunile comisiunilor de anchetă în această privință. Și apoi, vă declar fără nici o jenă, voi trece la măsuri radicale, pentru că nu vreau să se compromită reforma Mareșalului Antonescu și, după toate celelalte, să ajungă Statul să fie și păgubit, atunci când el și-a luat sarcina să despăgubească pe aceia pe cari i-a expropriat.

Atunci, pentru bunurile industriale și nu numai pentru acelea care interesează aprovizionarea și activitatea economică, dar și pentru celelalte, vom merge imediat la un regim sau de lichidare imediată, prin vânzare, prin creare de societăți anonime și vânzare de acțiuni, în care să conservăm numai anumite participațiuni; sau la un regim de administrare colectivă, în sarcina unor întreprinderi, a unui sindicat de întreprinderi, în care să intre Banca Națională, Creditul Industrial, câteva industrii de specialitate – pentru că numai în modul acesta putem să salvăm reforma și să nu disprețuim o activitate economică și să facem o reformă care să fie contra Statului însuși.

Același lucru pentru bunurile imobiliare urbane. Vom examina situația atunci, după ce vom vedea care sunt rezultatele administrației. Și atunci, și în acest domeniu va trebui să venim cu soluții radicale. Până atunci, rog pe dl. ministru al Agriculturii ca, împreună cu dl. ministru Dragoș, să studieze problema cât mai eficient pentru proprietatea agricolă, fiindcă și aici trebuie soluții radicale. La fel și în ce privește proprietățile din Basarabia, pentru expatriați, proprietăți de o întindere teritorială mai mare și care însemnează o administrare comună, și acolo trebuie să venim cu soluții radicale, fiindcă nu putem compromite administrația Statului și Statul însuși, aceasta în afară de pagubele pe care le realizează economia și industria noastră.

Titus Dragoș: Afară de ceea ce s-a petrecut în Bucovina, lucru care este foarte grav.

M. Antonescu: Foarte grav. Au fost magistrați care și-au atribuit case și imobile! Odios!

Titus Dragoș: Deci, în afară de cazurile care sunt ilegale și unde trebuie să se restabilească o situație onestă.

G-ral N. Stoescu: Problema este mult mai simplă.

G-ral C. Pantazi: Chestiunea morilor trebuie văzută în ansamblu, fiindcă în București, înainte se măcinau 44 vagoane pe zi, iar acum 19-20. Pe lângă aceasta, înainte era făina albă, la care se lua 20% tărâțe; acum se ia numai 10%. Așa încât, vedeți că toate morile acestea sunt într-o deficiență anormală și, poate, trebuie prezăcut ceva în chestiunea raționalizării consumului.

M. Antonescu: Dle ministru, sunt de acord cu dvs. că trebuie să privim problema și în cadrul general, însă vreau să vă citesc câteva experiențe făcute, personal și direct, de mine, în momentul când mă ocupam, în primăvară, cu aprovizionarea Capitalei și țării întregi, în perioada premergătoare războiului.

Am introdus atunci un preț la grâu și am stabilit principiul controlului acestui preț. Dl. ministru Marinescu își amintește cum controlam, în fiecare zi, cu telefonul, la toți prefectii circulația grâului și prețul care se plătea. Dl. g-ral Pantazi mi-a dat atunci tot sprijinul Armatei pentru aprovizionările acestea regionale. Am fixat un preț și, după aceea, ce am constatat? Că morarii din București plăteau grâul mult mai scump, cu 40% mai scump decât prețul fixat. Atunci, din primul moment, mi-am spus: chiar noi, Guvernul, organizăm prăbușirea prețului fixat dacă tolerăm ca, chiar aici în București, sub ochii noștri, morarii să facă acest lucru. În al doilea rând, aceasta îmi dovedește mie cât câștigă morarii, dacă își pot îngădui să plătească un preț atât de mare, încât, depășind cu 40% prețul fixat de noi, păstrează totuși prețul pâinei impus de noi. Diferența aceasta de 40% numai la prețul grâului mi-a arătat, deodată, cât câștigau morarii. Acest câștig este, hotărât, o realitate, pentru că el era dovedit cu o experiență economică, nu cu calcule și judecăți abstracte.

Dacă noi, în această perioadă, în care trebuie să facem o serie de administrări în București, nu numai pentru întreținerea aprovizionării, dar pentru ca să și ajutăm anumite categorii ale populației – avem atâtea cantine, avem spitale, în care sunt și încă vor mai fi răniți, avem Armata, cu nevoile ei – dacă noi, aici în București, nu folosim o asemenea întreprindere de panificațiune, cum este moara “Herdan”, ca să înlesnim aprovizionarea și să reducem prețul, care îl costă pe Stat, fiindcă noi, Statul, facem aprovizionarea – și noi suportăm, până la urmă, prin bugetele de subvenții ale acestor instituții, care organizează cantine și cămine, noi suntem aceia care suportăm prețurile – dacă noi nu folosim această ocazie, însemnează că lucrăm împotriva intereselor noastre.

De aceea, pentru moara “Herdan” problema se pune din acest punct de vedere. Firește că explicația acestei căderi este și în legătură cu organizarea întreagă a morăritului și cu criza morăritului, față de criza economică generală, dar indiferent de această criză, faptul că noi ne putem înlesni și ajuta singuri, ca să producem în condiții mai ieftine, agonisind ceea ce câștigă morarii pentru Stat și pentru instituțiunile care organizează alimentarea în București, încă va fi un câștig, și aceasta trebuie s-o facem imediat, rămânând ca problema de ansamblu a crizei morăritului, pentru ameliorarea regimului, s-o vedem pe urmă.

M. Vulcănescu: Se poate da acestei mori monopolul făinei albe.

Titus Dragoș: Trebuie s-o ia cineva.

M. Antonescu: Dle g-ral Constantin, vă rog să vedeți cum soluționați problema, și în înțelegere cu Primăria Capitalei, dacă este nevoie; dar dvs. știți s-o faceți și fără nici o înțelegere.

G-ral C. Constantin: Am și trimis la moara “Herdan” pe colonelul Cărbunescu, care este un ofițer eminent și un om priceput, ca să vadă care este soluția.

M. Antonescu: Pentru noi este o umilință să vedem că, sub ochii noștri, se prăbușește un fond industrial, fără să fim în stare să-l salvăm.

G-ral I. Sichițiu: Mai este și colonelul Rădulescu Ion, fost conducător al Manutanței, un om vrednic și priceput, care are și el o moară.

G-ral C. Constantin: Vom vedea, atunci când vom hotărî formula la care ne oprim.

M. Antonescu: Dl. g-ral Constantin va examina toată situația.

“Autorizațiile de export”.

I. Marinescu: Sunt informat că unii încearcă să obțină autorizații de export de la alte instituții decât de la Ministerul Economiei Naționale, fiindcă vagoanele cu marfă s-ar găsi în vămi, sau pentru alte motive. Eu cer ca nimeni să nu dea autorizații de export, în afară de Ministerul Economiei Naționale.

G-ral N. Stoescu: Dar nimeni n-are calitatea s-o facă. Dacă a făcut cineva, vă rog să mă înștiințați, ca să sesizez organele mele vamale.

M. Antonescu: Se va trece în comunicatul care se va da asupra ședinței Consiliului de Miniștri că dispoziția Consiliului este că orișice fel de export este interzis fără autorizarea Ministerului Economiei Naționale și că nici un alt organ de Stat nu este investit cu dreptul de a acorda autorizații de export. Cred că este de prisos să punem și sancțiuni. Nu putem să punem, într-un comunicat, sancțiuni pentru respectarea unei dispozițiuni legale.

“Indemnizații pentru munca excepțională a funcționarilor diurniști”.

I. Marinescu: Dle prim-ministru, până la 1 octombrie anul trecut, toți funcționarii, și bugetari și diurniști, primeau pentru ore suplimentare un supliment de salariu. După 1 octombrie, s-a hotărât să se acorde numai prime de muncă excepțională. Or, Comisia de Economie de pe lângă Ministerul Finanțelor nu admite să se dea aceste indemnizații de muncă excepțională și funcționarilor diurniști cari fac o muncă în plus. Or, cum aceștia sunt, de cele mai multe ori, funcționari mici și săraci, ar trebui să li se acorde și lor aceste indemnizații, atunci când sunt aduși la muncă excepțională. După lege, ei sunt asimilați cu ceilalți funcționari bugetari; deci, din punct de vedere legal și al situației de fapt, sunt aproape egali cu colegii lor bugetari.

M. Vulcănescu: Este totuși o deosebire între ei. Diurnistul este un funcționar angajat cu munca cu bucata. Dacă îl asimilezi cu funcționarul bugetar, înseamnă că îl tratezi la fel cu acela, care este angajat la munca în acord, cu plata la sfârșit.

M. Antonescu: Dacă este vorba numai de răsplătirea muncii, nu este o prea mare deosebire între funcționarii bugetari și funcționarii diurniști.

Titus Dragoș: Acum, când foarte mulți bugetari sunt mobilizați, noi ne ajutăm cu diurniștii.

M. Antonescu: Ceea ce aș ruga pe dnii miniștri – și este bine să trecem în comunicat, ca să facem publicitate – este că existau în ministere vechi tradiții de suplimente de salarii, care se dădeau aproape automat unor echipe de funcționari privilegiați, sau care se acordau, în mod general, unor categorii de funcționari, fără nici o considerație pentru munca individuală prestată. Cred că trebuie să combatem, cu desăvârșire, acest sistem și să punem principiul că, atât pentru

funcționarii titulari, cât și pentru diurniști se vor da suplimente de salarii pentru muncă, însă în cadrele și limitele prevăzute de Decretul în vigoare și de dispozițiile Ministerului Finanțelor, ținându-se seama însă de faptul că aceste sporuri pentru activitate n-au un caracter general și nu constituie un drept general și permanent. Ele sunt recompense pentru o prestație de muncă specială și oricăre atribuiri de asemenea suplimente, fără prestarea unei munci speciale, va duce și la pedepsirea funcționarului care a beneficiat de ea, și a șefului care a acordat-o.

G-ral N. Stoenescu: Așa se face.

M. Antonescu: Așa se face, teoretic. Eu, în practică, am verificat la ministerele mele și am văzut cum se dă: se dă pe șablon; dacă într-un birou sunt 7 dactilografe, dintre care trei muncesc zi și noapte, toate șapte iau același supliment de salariu, pentru că toate sunt în același birou.

G-ral N. Stoenescu: Șefii n-au curajul să facă aceste discriminări ...

M. Antonescu: ... și să rupă cu tradiția. Noi trebuie să spunem de-a dreptul că suntem preocupați să rupem cu această tradiție nefericită și cu nedreptatea așezată de-a lungul anilor în practica administrativă și că funcționarii cari sunt nedreptățiți, pentru modul cum se dau aceste suplimente, să se adreseze miniștrilor, pentru a le atrage atenția asupra nerespectării dispoziției de care am vorbit – ca să rupem odată cu tradiția și cu încercarea de a ocroti în mod egal munca și lenevia.

M. Vulcănescu: Eu am avut reclamații în sens invers: unii funcționari reclamă că alții, egali în grad cu ei, primesc indemnizații mai mari.

G-ral N. Stoenescu: Eu atrag atențiunea că sunt cu totul diferite criteriile după care trebuie să ne conducem în fixarea acestei prime de activitate și merite excepționale, nu de muncă, fiindcă munca aceasta trebuie să fie obligațiunea noastră a tuturor, atunci când ostașii noștri mor în Crimeea. Sunt, de exemplu, miniștri cari dau această primă ca un supliment de soldă la cei mici, însă, în general, nu cei mici aduc un aport excepțional, ci cei mari, de la centru.

M. Antonescu: Eu v-aș ruga să faceți o convocare a directorilor de contabilitate și de personal, să verificați toate aceste dispozițiuni și să faceți o anchetă asupra modului cum s-au dat, în ultimul timp, aceste prime, pentru că și eu împărtășesc punctul dvs. de vedere și vreau ca, în interesul răsplătirii muncii, să stabilim criterii serioase pentru acordarea acestor prime de muncă.

Eu sunt un om care lucrez cam 18 ore pe zi. Pentru mine nu revendic aceasta ca un titlu special, pentru că este de datoria mea să fac așa. Am primit, recent, o atribuiri a indemnizațiilor de reprezentare de la cele două ministere ale mele, indemnizație pe care n-am avut-o până acum. Cu ea voi constitui un fond, căruia îi voi da o anumită destinație, pentru că nu vreau să iau două cheltuieli de reprezentare, deși conduc efectiv două departamente, unde trebuie să fiu și ministru și secretar general și director, care conduce efectiv activitatea unei direcții.

Dar aceia cari lucrează cu mine duc și ei același orar de 20 ore. Pot să-i tratez la fel cu cei de la Ministerul de Externe, cari vin pe la 10, beau cafele și fumează țigări și apoi pleacă, pe la 12 jumătate sau unu, după ce au revizuit patru hârtii? Pot să-i tratez la fel? Și atunci, ce dreptate aș face eu, prin exemplul pe care-l dau, dacă n-aș stabili, de la început, această ierarhie?

Când a fost vorba de ajutoare – s-a pus problema de sărbători – am examinat chestiunea la Ministerul de Externe și am găsit pe unii funcționari cu lefuri foarte mici, acolo unde este o activitate de oarecare importanță, care depășește orice administrație, cu acte secrete și importante, care nu pot să meargă în orisice mână. Până la urmă – dl. ministru de Finanțe știe – a trebuit să dăm ajutoare șablon, pentru că nu se mai putea altfel.

Vă rog foarte mult să examinați această situație, care nu mai poate continua. Eu a trebuit să dau din fondul Intereselor Superioare de Stat, ajutoare de sărbători, ca să repar unele nedreptăți, și aceasta s-a făcut cu caracter general, fără nici un fel de grad de recompensă pentru o activitate specială, ceea ce, în viitor, trebuie evitat.

G-ral C. Pantazi: Este adevărat principiul acordării de indemnizații pentru merite excepționale, pentru o muncă deosebită, cu un folos deosebit, dar aceasta nu însemnează că și munca cantitativă nu trebuie recompensată. Ca să economisesc încă două drumuri cu tramvaiul, pentru funcționarii mei, am făcut un program de lucru de la ora 7 jumătate la 14. Totuși însă am și funcționari cari vin după masă și cari prestează un supliment de muncă, chiar dacă nu fac o muncă de calitate. Vasăzică, trebuie răsplătită și cantitatea de muncă, nu numai calitatea.

M. Antonescu: Desigur, dle ministru, acești funcționari intră în aceeași categorie. Tot ce depășește criteriul fixat de dvs. drept plafon al muncii, fie prin calitatea muncii, fie ca ore servite, intră în această categorie a serviciilor excepționale făcute Statului.

Să se menționeze și aceasta.

G-ral N. Stoescu: Dle prim-ministru, să nu se menționeze, vă rog.

M. Antonescu: Da; mai bine să nu se menționeze.

G-ral N. Stoescu: În serviciile exterioare sunt oameni cari muncesc mai mult decât se muncește în minister. Am – în toate percepțiile mele – oameni cari încep lucrul lor la ora 8 dimineața și lucrează până la 11 noaptea. Dar nu putem da tuturor.

M. Antonescu: Să nu se mai dea partea aceasta în comunicat. Să se dea o circulară interioară, în ce privește partea de la urmă, privitoare la munca de calitate și cantitate, fiindcă, realmente, nu avem destule fonduri ca să dăm tuturor acelor cari muncesc de dimineața până seara.

G-ral N. Stoescu: Și apoi, opera de creație se face la centru.

C. Bușilă: Toată chestiunea aceasta este foarte greu de șablonizat. Șeful departamentului, care prin faptul că conduce departamentul însemnează că se bucură de încredere, trebuie să aibă oarecare latitudine. Să nu-l supuneți la un control jignitor. Eu, țin să vă declar, la departamentul meu m-am ocupat de fiecare funcționar în parte. În această situație, mi se pare jignitor ...

M. Antonescu: Și eu mă ocup personal. Eu cercetez toate situațiile. Dar nu aceasta este treaba noastră, ca să ne ocupăm de chestiuni de contabilitate. Și eu mă ocup cu ele la Ministerul de Externe. Vă atrag atenția că cercetez personal – duceți-vă în biroul meu și veți vedea bugetele cu situația fondurilor fiecărui minister, lucrări de buget noi, pe care le întocmesc și le supraveghez; la Ministerul Propagandei, am luat funcțiune cu funcțiune, pe toți diurniștii, eu personal am

cercetat – dar aceasta nu este treaba noastră în mod normal. De aceea, Ministerul Finanțelor a și pus principiul că Serviciul de Contabilitate trebuie să fie condus de un funcționar de contabilitate, numit de Ministerul de Finanțe. S-a luat această măsură tocmai pentru ca să existe uniformitate și continuitate.

În ce privește cealaltă parte a obiecțiunii dvs., ca să nu se fixeze șabloane, noi fixăm criteriile generale, pe care dvs. le aplicați, pe răspunderea dvs., cum credeți mai bine de cuviință. Este un lucru care vă aparține.

În ce privește însă dreptul de coordonare, dvs. nu puteți împiedica această coordonare, pe care toți colegii dvs. o declară necesară și utilă, ca ea să se facă și pentru departamentul dvs.

C. Bușilă: Nu m-ați înțeles. Eu nu caut să împiedec coordonarea. Dar spun lucrul următor: când un ministru conduce un departament, când dă o hotărâre, când fixează o mie sau o sută de mii uneori, dacă este nevoie, nu înțeleg ca atunci el să fie jignit prin intervenția unei comisii de la Finanțe, care să-i spună: Nu aprob.

G-ral N. Stoescu: Dar nu se petrec lucrurile așa.

M. Antonescu: Dvs. m-ați înțeles greșit. Este vorba ca această comisie să se ocupe, de acum înainte, pentru găsirea acestor criterii, pentru adâncirea acestor criterii de acordare a acestor sume.

C. Bușilă: Când iscălesc ceva, când iau o hotărâre și îmi vine apoi o comisie de la Ministerul de Finanțe și îmi spune: nu, nu se poate, atunci ce fac? Dar să vă dau un caz. Mi-ați dat ordin, când s-a luat Chișinăul, ca să trimet ingineri, ca să pună în starea de funcționare apa și lumina electrică. Ei bine, deși a trecut atâta timp, aceștia nici până acum n-au putut să fie plătiți, pentru că se ocupă de această chestiune o comisie de la Finanțe.

M. Antonescu: Dle ministru, dacă ați vrut să profitați de această discuțiune, ca să plasați unele lucruri – foarte juste, recunosc – în raport cu Ministerul de Finanțe, să nu spuneți că nu v-am înțeles eu, fiindcă eu vă înțeleg foarte bine această tendință a dvs. Dar rugați pe dl. ministru de Finanțe să se ocupe de chestiunile acestea și să le rezolve.

Dlor miniștri, după ordinea de zi sunt încă foarte multe chestiuni care ar urma să le mai discutăm. Dar nu mai avem timp. Îmi fac remușcări că dl. guvernator al Băncii Naționale a venit printre noi și văd că acum nu putem discuta chestiunile care interesează și pe d-sa, fiindcă au fost puse la urmă. Credeți dvs. că putem, la ora unu și jumătate, să începem, acum, discuția punctelor 15, 16 și 17 din ordinea de zi?

G-ral N. Stoescu: Dle prim-ministru, v-aș ruga numai să punem la punct chestiunea celor două vase de la Istanbul, care interesează și pe dl. guvernator.

Contraamiral N. Păiș: A tranșat-o dl. prim-ministru.

G-ral N. Stoescu: Mi s-a spus că chestiunea este tratată de dl. subsecretar de Stat ...

M. Antonescu: Iată cum am tranșat chestiunea. Dl. Mareșal Antonescu, în fața situației financiare, care i s-a prezentat, a pus principiul ca să se caute să se aducă vasele acestea, motonavele acestea, să fie aduse la Constanța, pentru că

cheltuielile care se făceau cu ele erau prea mari și S.M.R.-ul nu mai dispune de lire turcești.

Dl. ministru al Marinei a venit la mine și mi-a prezentat acest lucru. Și am stabilit, de comun acord cu d-sa, ca să începă chiar unele mișcări în Marea Egee, pentru ca să se obișnuiască lumea cu ideea plecării.

Contraamiral N. Păiș: Și se pun și mașinile în funcțiune.

M. Antonescu: Sigur. În felul acesta se face și controlul tehnic al mașinilor. Operațiunea nu este ușoară și nu este lipsită de riscuri, pentru că trecerea de la Constantinopol la Constanța, în această perioadă, când Rusia are superioritate în Marea Neagră, nu este una din operațiunile cele mai simple. În afară de aceasta însă – și acesta este sensul pe care îl dau formulei ca să se obișnuiască lumea de la Constantinopol cu mișcarea vaselor; trebuie să vă spun că aceste motonave au devenit un fel de barometru al situației internaționale față de Turcia. Așa am spus chiar în telegrama pe care am dat-o azi-noapte, la ora 1, am dictat-o cifrului, ca s-o trimeată dlui Telemac la Ankara.

Ce se petrece? Motonavele acestea sunt un fel de instrument de securitate turcă în raporturile lor cu Germania. Propaganda anglo-americană a făcut ca raporturile Turciei cu Germania, oricât de mult rezemate pe cuvinte și fângăduieli reciproce, să stea totuși în prezența acestor motonave acolo.

G-ral C. Pantazi: Au și nume simbolice: "Transilvania" și "Basarabia".

M. Antonescu: Da. Dacă retragem aceste motonave de acolo, ei bine, ei se sperie și socotesc că aceasta este un semn prin care România își ia măsuri de siguranță, ca să nu-și piardă motonavele. Dacă le luăm, concluzia pentru ei este: Turcia este în primejdie să fie atacată de Germania.

Trebuie să vă fac mărturisirea că ambasadorul Turciei a venit de 3-4 ori la mine să mă întrebe dacă am auzit de trecerea masivă de trupe germane în Bulgaria, dacă știu că a intervenit g-ralul Speidel și că pleacă o parte din trupele germane din România. Se alarmase ambasadorul Turciei că trec trupe germane în Balcani, ca să atace Turcia. Dar aceasta este reclama pe care și-o fac serviciile de propagandă, prin zvonuri reciproce. Totuși, aceasta a găsit în opinia publică turcă destulă sensibilitate, deși toate aceste lucruri nu trebuie să fie considerate ca simptome.

Ce s-a petrecut? S-a făcut o greșală. Dl. ministru a dat ordin S.M.R.-ului, după ce a vorbit cu mine, ca să se facă această mișcare ...

Contraamiral N. Păiș: Sondă.

M. Antonescu: ... ca să se facă această sondă în raza portului, pe de o parte, ca să verifice mașinile, iar, pe de altă parte, ca să se obișnuiască lumea de la Constantinopol cu ideea că aceste motonave nu sunt simboluri permanente, condamnate veșnic să devină mobile ale portului Constantinopol, ci sunt vase care trebuie să-și facă drumurile lor. Ordinul însă a fost transmis de către Direcția S.M.R. la Constantinopol, prin telefon, integral.

Contraamiral N. Păiș: Dar nu de plecare. S-a spus: Se face această mișcare pentru ca să se vadă în ce stare sunt mașinile.

M. Antonescu: Tocmai aceasta a fost interpretată ca un ordin de plecare, dat în semiclar. Rezultatul a fost că m-am trezit cu o telegramă din partea

ministrului, care a spus că s-a luat măsura fără să se comunice Guvernului ceva. Cu o zi înainte, fusese ambasadorul Turciei la mine și-i spusese: Dle ambasador, vreau să iau motonavele de acolo. Le țin acolo, pentru că sunt un termometru de liniște pentru opinia publică turcă, dar nu pot să le țin la infinit acolo. Față de relatările ministrului de acolo, am dat o telegramă în care am spus că accept ca să fie considerată ca un barometru și ca un semn al amicitiei noastre și dispun ca aceste motonave să rămână acolo până când opinia publică se va liniști și dl. Saracioglu să fie convins că suntem gata să facem, din prietenie, din motonavele noastre, barometru, numai că îl rog pe dl. Saracioglu să-mi comunice forma prin care să mă pun de acord cu dl. ministru de Finanțe al nostru, în suportarea cheltuielilor acestor nave.

Acesta era sensul comunicării pe care trebuia s-o fac dlui Saracioglu. Deocamdată, prin urmare, trebuie să le lăsați acolo.

G-ral N. Stoescu: Și atunci, faptul că suntem descoperiți în clearing, cu cele 200.000 lire, nu-l mai punem, ... pentru că turcii niciodată n-au reflectat să se opună la plecarea vapoarelor.

M. Antonescu: Dle ministru de Finanțe, dvs., care ați avut întotdeauna abilitatea să folosiți împrejurările internaționale, ca să le transformați în conturi creditoare ale Ministerului de Finanțe, găsiți și acum un mijloc ca acest barometru să fie plătit. Dle ministru, sunt dornic să păstrăm acest barometru acolo, căci ne convine și nouă să fie în siguranță acolo.

Contraamiral N. Păiș: E cazul cu "Turcul plătește!" Nouă luni nu fac nimic. Se plătește echipajul în lire turcești și stau degeaba.

M. Antonescu: Față cu experiența făcută cu celelalte vase, puse în circulație în Marea Neagră, mărturisesc că nu fac ușor și cu dragă inimă o acceptare la ideea de deplasare. Dar, dacă suntem constrânși de împrejurările financiare, firește trebuie să ne hotărâm.

Contra-amiral N. Păiș: Le aducem, sigur. Am mai adus vapoare italiene.

M. Antonescu: Dacă putem, cu acest mijloc ideal, ca să garantăm și opinia publică turcă și să nu avem nici sarcini financiare grele, cu atât mai bine pentru noi.

Contraamiral N. Păiș: Politicul dictează.

M. Antonescu: Pentru restul chestiunilor din Ordinea de zi, va trebui să ținem un nou Consiliu mâine de dimineață, la ora 10. (Aprobări)

Îmi fac scuze, dle guvernator, că v-am ținut aici pentru probleme care nu au fost ale dvs., iar acelea ale dvs. nu le-am discutat încă, dar au fost trecute la urmă în Ordinea de zi și au fost puse cu titlul: "Lucrări ce se găsesc în mapa cu acte". De aceea nu m-am uitat, în primul rând, la ele.

Ședința se ridică la ora 13,30.

Stenografiat de: D. Fierăscu și A. Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 505 fost 478/1942 (I), f. 164-210.

4. 1942 februarie 13. *Se discută despre: cererea germană de a se acorda dreptul de export mai multor societăți germane; experții agricoli germani trimiși în Basarabia; hârtia tipografică și situația unor tipografii; îndiguirii pentru preîntâmpinarea inundațiilor; prețuri (la sfeclă, lapte etc.); pătrunderea unor elemente străine în întreprinderi românești; Convenția Economică româno-germană etc.*

CONSILIUL ECONOMIC DE COORDONARE

vineri, 13 februarie 1942

Sedința se deschide la ora 10,40, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Iau parte dñii: **g-ral N. Stoenescu**, ministrul Finanțelor; **g-ral I. Sichițiu**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **A. Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românzare; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral N. Bădescu**, comisarul Guvernului pentru Aprovizionarea cu lemne; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului.

M. Antonescu: Dlor, vom lua, mai întâi, în discuțiune chestiunea care interesează pe dl. guvernator al Băncii Naționale. Este vorba de: Instituirea dreptului de control și preemțiune al Statului asupra unor operațiuni comerciale (proiectul de lege întocmit de Ministerul Economiei Naționale, observațiunile și proiectul de Decret-lege al dlui guvernator al Băncii Naționale și observațiunile dlui ministru subsecretar de Stat al Românzării).

Problema pe care vreau s-o pun în discuție, mai întâi, este aceea a utilității, oportunității și, mai ales, a eficacității acestui proiect.

Trebuie să vă mărturisesc că, ieri, plecând de la Consiliul de Miniștri, am avut, din nou, o discuțiune, și nu din cele mai ușoare, în care am spus tot ce gândeam despre drepturile noastre, cu reprezentății Legațiunii Germane, și în special cu dl. Klugkist, care venise să ceară, după ce s-a acordat dreptul de export pentru zece societăți germane, și după ce s-a acordat dreptul de cumpărare și de export pentru alte 11 societăți germane, pentru mărfuri de orice fel, afară de cereale, dl. Klugkist, apărând interesele germane, ne-a mai făcut o cerere, ba încă spunând că mă roagă Berlinul – ca și cum aceasta ar adăuga ceva la convingerea mea, că aceste societăți să aibă dreptul de a face orice fel de operațiuni interne, de a cumpăra și de a vinde.

O asemenea autorizație, după mine – și când zic aceasta înseamnă că și dl. ministru g-ral Constantin, cu care am discutat problema și căruia i-am împărtășit

punctul meu de vedere, a văzut la fel – acest drept de cumpărare la interior, pe lângă că deschide o problemă de concurență gravă chiar pentru noi înșine, dar face imposibil în practică controlul pe care l-a consimțit dl. Mareșal Antonescu, ca unică extricație a acordării excepțiunii pentru aceste societăți.

Dacă însă aceste societăți au dreptul să facă orice fel de operațiuni, fără limită, atunci înseamnă că noi trebuie să constituim sute de controlori, cari să controleze miile de agenți ai societăților. Și atunci, vreau să pun aceeași problemă în discuția noastră și stabilirea unui punct de vedere, atunci când este vorba să mergem la Decretul-lege pentru dreptul de preemțiune.

Dacă noi izbutim să facem o lege care să echilibreze interesele și drepturile permanente ale poporului românesc de a-și organiza viața, de a-și gospodări averea și instituțiile, atunci acest decret are sens să fie întocmit cât mai repede, și urmează să trecem la discuțiile tehnice.

Mai rămâne să examinăm oportunitatea din punctul de vedere al uniformizării prealabile, care trebuie s-o avem, ca legiferarea să aibă un caracter realist și o aplicare efectivă, imediată.

Ceea ce vreau, de la început, să fixez, este ca să ne dăm seama dacă acest proiect, în împrejurările actuale, poate să fie aplicat în mod absolut, pentru că, dacă este vorba ca după o săptămână după ce l-am introdus, să-i acordăm excepții, sau să-l suspendăm, în acest caz mai bine nu-l fac. Prin aceasta, ar suferi suveranitatea românească, prestigiul Guvernului, s-ar reduce convingerea românilor în forța lor și ar coborî însăși misiunea Mareșalului Antonescu la un rol de executor, pe care eu nu-l primesc.

Al. Ottulescu: Sunt absolut de părerea dvs., că nimic nu discreditează în opinia publică mai mult decât aceasta.

M. Antonescu: De aceea, dlor miniștri, aș vrea ca, mai întâi, să ne fixăm asupra acestui punct de vedere. Doresc să se știe că eu consider că am făcut maximum de jertfe pentru economia și războiul Germaniei. Doresc să se știe, să se înțeleagă voința noastră de colaborare economică în Sud-Estul Europei, pentru că am convingerea că dacă nu pășim, nu mâine, ci chiar astăzi la organizarea producției și la solidarizarea forțelor, Europa se va coborî, se va prăbuși, oricâte succese militare ar aduce armatele.

Prin urmare, trebuie să pășim, cu orice preț, la întâmpinarea viitorului, prin propria noastră organizare. Am certitudinea că o asemenea organizare nu se poate face în Europa actuală, fără concursul Germaniei. Prin urmare, nu numai din punct de vedere patriotic și politic, dar practic, realist și conservator, îmi dau seama că trebuie să merg la o colaborare intensă cu Germania, ca să asigur propria noastră conservare de mâine.

Acesta nu înseamnă că atunci când soldatul român moare alături de soldatul german, într-o misiune europeană, care nu este a noastră, fiindcă poporul german are o misiune mondială și europeană, ne-ar da dreptul la aceeași pretențiune de vastă factură, dar poporul român are o misiune regională, și numai atât.

Dacă poporul român trebuie să se organizeze, dacă el luptă astăzi alături de poporul german, el o face și cu convingerea că drepturile sale trebuie să-i fie

respectate în cadrul național și regional pe care îl are. De aceea, cu toate că am făcut personal experiența și mi-am dat seama că la Berlin spiritul este cu totul altul decât la București, dar am verificat eu însumi cât de sensibil este Mareșalul Göring, căruia îi aduc omagiul meu, și pentru sinceritatea lui în prietenia față de România, și pentru lealitatea pe care ne-a arătat-o totdeauna.

Vreau să știți că Mareșalul Reichului a fost atât de sensibil la o simplă aluzie a mea, despre colaborarea industrială cu Germania, încât de trei ori a revenit și mi-a spus: Dacă cea mai vagă atingere a intereselor sau a sensibilității românești se face prin această colaborare, fă-mi serviciul de a mă vesti, căci nu vreau ca numele meu să ajungă să fie nesuferit în România, și ca activitatea economică germană în România să fie compromisă prin lipsa de înțelegere, la vreme, a sensibilității românești.”

Aci se ține un limbaj, pe care dvs. cei mai mulți îl cunoașteți. De aci au plecat informații la Berlin, cari au dus, la un moment dat, la nota de protest din partea Berlinului împotriva modului în care poporul român înțelege interesele germane în România.

Ca totdeauna, am răspuns și la acest protest, cu protestul României, spunând că nu primesc ca, după jertfele României, să se mai facă încă reproșuri asupra modului cum se respectă interesele germanilor în țară. Dar una este mândria națională, pe care o apărăm din punct de vedere politic, și alta este soluțiunea practică pentru apărarea acestor interese și a mândriei noastre.

În ziua când aș avea conștiința că vreunul din noi, din nebăgare de seamă, coboară destinul românesc, în perioada aceasta când neamul românesc a pornit pe un drum istoric, aș considera ca o adevărată trădare pe care am face-o și nu am mai merita să purtăm răspunderea acestui neam.

Am spus toate aceste lucruri, pentru că doresc ca dl. g-ral Constantin să discute cu reprezentanții germani în limitele trasate de noi, pentru că noi nu trebuie să mergem la anarhie, datorită unor domni cari nu înțeleg cari sunt marile probleme ale Germaniei și României. Acești domni să-și facă experiența pe contul unor sectoare limitate, dar nu pe contul unui neam întreg.

G-ral C. Constantin: Au mers până acolo încât mi-au spus că au primit dispozițiuni de la dvs., într-un anumit sens, de care dvs. erați străin.

M. Antonescu: Dl. Stelzer mi-a spus că roagă să se faciliteze o soluțiune, care să dea și societăților germane drepturile de care dispun toate societățile străine din România. Aceasta mi-a spus-o dl. Stelzer ieri, după convorbirea noastră.

De altfel, o spun deschis, cu toate că aceasta va însemna un nou fel de interpretare, și nu cel din urmă, împotriva mea, m-am învățat, de câtăva vreme, și am impresia, nu numai că sunt un înotător care numai prin știință se ține la suprafață, dar am, de multe ori, impresia că sunt un scafandru care a învățat să trăiască numai cu valurile deasupra capului.

Dacă dl. Klugkist va continua pe acest ton, voi pleca din nou la Berlin, ca să cer Reichsmareșalului Göring să intervină direct și să pună capăt acestui sistem care ofensează națiunea noastră.

I. Marinescu: Atitudinea pe care ați avut-o dvs. a fost mai mult decât necesară. Dl. Klugkist cere cât mai multe drepturi pentru societățile germane și, pe de altă parte, respinge orice control.

În ceea ce privește dreptul de a cumpăra din țară, eu răspund categoric că s-a făcut o lege care interzice circulația bunurilor.

M. Antonescu: În ceea ce privește Decretul pentru controlul și preemțiunea Statului asupra operațiunilor comerciale, eu vreau să știu dacă dvs. credeți că, față de experiența aceasta și atâta vreme cât nu am ajuns ca să înlăturăm cu desăvârșire acest amestec nepotrivit în viața noastră economică, dacă dvs. nu ați crede că Decretul trebuie amânat.

Al. Ottulescu: Cred că trebuie amânat. L-am discutat cu dl. ministru Dragoș și vă pot spune că sunt foarte puține lucruri de făcut.

Titus Dragoș: Numai în materie de executare silită.

Al. Ottulescu: Dl. Dragoș așa spune. Eu spun că chestiunea este oarecum controversată. Ar fi discuțiune și în materie de vânzări voluntare. S-ar putea stabili pe cale jurisprudențială, și pe urmă să extindem Decretul la societățile care interesează mai mult, prin deciziuni administrative.

Aș fi de părere ca dl. Dragoș și cu mine să punem chestiunile la punct, ca să menajem toate susceptibilitățile, și aceasta ca să nu dea loc la proteste și să nu fim nevoiți să revenim, pe urmă. Va fi nevoie să-l vadă și dl. ministru Marinescu și să-l discutăm între noi.

Titus Dragoș: Eu am satisfacția să vă spun, în ceea ce privește misiunea Subsecretariatului meu, că este pe cale foarte bună. Dificultățile pe care le-am avut până acum au rezultat din faptul că nu am avut o evidență complectă a tuturor capitalurilor în societăți.

În dorința mea de a nu incomoda atât de mult pe particulari, am apelat la camerele de comerț. Acestea ne-au spus că societățile n-au obligațiunea de a anunța mișcarea capitalurilor. Am dat o deciziune în acest scop. Până acum cred că mi-au venit relațiuni de la 8-9.000 de societăți. În total sunt 18-19.000. Cele mai multe, cele mai importante, sunt supuse Regulamentului românizării. În cele două decrete care se aplică actualmente se reglementează toate înstrăinările, care sunt supuse unor comisiuni de magistrați.

Sunt două lucruri insuficient de clare, asupra cărora m-am înțeles cu dl. guvernator și pe care le vom lămurii. În Decretul nr. 529 se spune că străinii nu pot face acte de dispoziție, fără autorizarea ministerului. Trebuie o interpretare dată, dacă prin acte de dispoziție trebuie să se înțeleagă, nu numai actele de înstrăinare, dar și cele de cumpărare. După mine, ceea ce este periculos este nu ca străinul să vândă, ci să cumpere.

Și atunci, un simplu text este necesar pentru interpretarea art. 1, că se aplică atât la vânzări, cât și la cumpărări.

A doua chestiune ar fi ca acest drept de preemțiune, care este reglementat pentru vânzările silite din Decretul 533, să fie lămurit și să fie posibil de a se aplica și la vânzările voluntare.

Mă gândesc la aceasta, dle președinte, pentru că, prin sistemul aplicării Decretului de preemțiune, noi putem să intrăm în componerea întreprinderilor, introducând în locul nostru, în locul Statului, anumiți români capabili. Prin acest sistem intrăm ușor și pe nesimțite în activitatea industrială străină și în cea evreiască.

Cred că este ușor și nu atinge, în nici un fel, mersul normal al lucrurilor, pentru că noi introducem în decret numai un principiu, care va fi aplicat numai în sectoarele care interesează și în societățile care interesează economia Statului. Cu aceste două noțiuni de interpretare, noi ne lămurim asupra acestui drept de preemțiune.

Ceea ce este mai important, este situațiunea acțiunilor noastre din străinătate, asupra căreia situațiuni trebuie să intervenim. Dl. guvernator al Băncii Naționale este de acord. Acolo nu avem un regim care să poată fi controlat.

Codul de Comerț este categoric că nu sunt opozabile terților decât înstrăinările acțiunilor cari sunt înscrise în registre. Astăzi se pot face transferuri de acțiuni în străinătate, fără ca noi să le putem cunoaște și să le putem controla. Este suficient să vă spun că în străinătate avem aproape 13 milioane de acțiuni, din totalul de 27 milioane. Iarăși este suficient de știut că foarte mulți deținători sunt francezi, belgieni, danezi, adică state care nu mai au posibilitatea de a dispune liber.

Cred că aci trebuie să intervină o legiferare mai precisă din partea noastră, în special asupra dreptului de preemțiune, și să aplicăm dispozițiia Codului de Comerț, adică cererile de autorizare în materie de transfer de acțiuni să fie adresate Guvernului Român, înainte ca aceste transferuri să fie înregistrate în registrele societăților. Cu sistemul acesta vom putea avea un control al operațiunilor societăților și al capitalului acestor societăți.

Eu am trimis pe dl. Ceaușescu ca să-mi adune informațiuni, ca să știu unde sunt proprietarii acestor acțiuni. După cât am aflat, numai la Londra sunt două lăzi cu acțiuni, așa că vedeți că chestiunea prezintă mare interes.

Acestea sunt punctele asupra cărora am vrut să insist.

Al. Ottulescu: Sunt prevăzute în decretul nostru.

Titus Dragoș: Decretul se află la dl. vicepreședinte.

Al. Ottulescu: V-aș ruga, dle vicepreședinte, să mi-l dați ca să-l mai revăd.

M. Antonescu: Prin urmare, dvs. studiați din nou problema, iar în ceea ce ne privește, atât pe dl. ministru Marinescu, cât și pe mine, ca ministru al Afacerilor Străine, vom căuta să stabilim, din nou, bazele de principii, pentru că, în nici un caz, nu putem admite ca să ne reîntoarcem la experiența din anul trecut și să ararhizăm din nou țara, prin lipsa de măsuri luate la vreme împotriva acelor cari privesc lucrurile prea mărunț.

Eu sunt pentru o colaborare, oricât de vastă, cu Germania, mai ales pentru cnservarea noastră în această perioadă, dar sunt împotriva oricăror dezordini, a oricăror proceduri neregulate în interiorul țării, care duc nu numai la prăbușirea ordinii economice, dar chiar pot să se întoarcă împotriva Germaniei, pentru că

Germania are interes să aibă o Românie sănătoasă, și nu o țară slăbită și anarhizată, incapabilă să se susțină prin propria ei solidaritate în Sud-Estul Europei.

G-ral N. Stoenescu: Ar fi interesant să se știe dacă mai sunt societăți străine care se bucură de asemenea privilegiu, și dacă nu este cazul să le interzicem și lor. Eu cunosc străini cari au realizat averi. Am date precise, și acum sunt pe urmele lor. Nu ar fi bine să ni se reproșeze că pe germani îi tratăm într-un <alt> fel decât tratăm pe alții.

M. Antonescu: Ceea ce interesează Germania este că acolo s-a ajuns la un adevărat monopol al comerțului exterior. Dacă sunt societăți sau întreprinderi străine cari lucrează, și cari creează o situație de superioritate față de firmele germane, este evident că trebuie să restabilim echilibrul, aceasta cu atât mai mult cu cât poporul german ne ajută în marea noastră răscruce, și nu trebuie să-i facem dificultăți cari sunt datorite numai voinței noastre de conservare. Deci trebuie să oprim orice fel de excese, orice imixțiuni nepotrivite ale unor societăți străine, sau ale unor întreprinderi străine, cari nu sunt germane. Însă eu mă îndoiesc de aceasta.

G-ral N. Stoenescu: Vă spun: cred că este necesar să verificăm lucrul acesta.

Al. Ottulescu: Dle președinte, pentru că vreți să lichidați chestiunile cu Banca Națională, aș avea de pus două probleme, care interesează și Ministerul Economiei Naționale, una din ele interesându-vă, în cel mai înalt grad, pe dvs. și Ministerul de Finanțe, pentru că pornește de la Președinția Consiliului.

Mai întâi este vorba de niște comenzi, pe care subsecretariatele de Stat ale Înzestrării Armatei și Marinei le fac în Portugalia și pentru care trebuie să deschidem acreditive acolo. Valoarea acestor comenzi este de 17 milioane franci francezi – o sumă destul de importantă.

Din experiența noastră, am constatat că din Portugalia, cu toate acreditivele care au fost deschise acolo, n-a venit nimic, sau prea puțin. Dacă însă deschidem acreditive acolo, riscăm ca, la un moment dat, din cauza evenimentelor internaționale, sumele să fie blocate, pentru că acum trebuie să și transferăm banii, când deschidem acreditivul.

M. Antonescu: Cine a cerut, dle guvernator?

Al. Ottulescu: Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei și Subsecretariatul de Stat al Marinei. Și atunci, am propune ca, pentru mai multă siguranță, să dăm un acreditiv domiciliat la Zürich, și plata să se facă numai în momentul când marfa va trece pe teritoriul francez.

M. Antonescu: Sunt în totul de acord cu propunerile dvs.

G-ral N. Stoenescu: Eu am sesizat pe dl. Demetrescu, administrator delegat, pentru că n-am găsit pe dl. g-ral Dobre, ca să luăm împreună această hotărâre.

M. Antonescu: Dacă este reală voința de vânzare, deschiderea de credite în Elveția constituie o suficientă garanție, din punct de vedere portughez, și operația se poate executa, iar dacă este mai mult sau mai puțin decât atât, și sub această operație se ascund gânduri de sustragere a unor devize românești, cu intenții de blocare, cu atât mai bine dacă se refuză propunerea noastră.

Al. Ottulescu: Acum se pune chestiunea vaselor noastre de la Istanbul. A venit de la Președinție un ordin să plătim o sumă foarte importantă, aproape 200 milioane lei, pe care n-o datorăm încă, în clearing-ul turcesc și pe care avem dreptul s-o plătim și mai târziu.

G-ral N. Stoescu: Este o diferență de clearing, nu este propriu-zis o datorie. Bani aceștia sunt vărsați în lei la Banca Națională, mai puțin 40 milioane lei.

I. Marinescu: Suma trebuie plătită, din cauza lipsei de export românesc în Turcia.

Al. Ottulescu: Suma este plătită în timp de un an, conform acordului încheiat. Nu știu cine a informat Președinția că este absolută nevoie să plătim banii aceștia, fiindcă dacă nu vărsăm la Banca Națională Otomană suma aceasta, vasele noastre nu sunt lăsate să plece; și atunci riscăm să pierdem vapoarele.

Eu am vorbit cu dl. Mareșal Antonescu și i-am arătat că, dacă depunem banii aceștia și totuși vapoarele noastre nu sunt lăsate să plece când situația se tulbură, însemnează atunci că pierdem și banii și vapoarele. Aceasta nu se poate. Și atunci am propus: să avem banii la dispoziție, să deschidem un acreditiv pe seama ministrului nostru de la Ankara, care să nu facă nici o plată deocamdată, iar dacă în momentul când vapoarele urmează să plece, ele sunt împiedicate tocmai din această cauză, pentru că nu s-au vărsat banii, ministrul nostru la Ankara să facă această plată cu banii pe care noi i-am pus la dispoziție.

Dl. Mareșal a fost de acord, însă ce s-a întâmplat? Banca din Elveția, la care ne-am adresat noi, ne-a răspuns: Acreditivul în franci elvețieni, sau în coroane suedeze nu se deschide decât cu condiția ca să se cumpere, imediat, lire turcești, ceea ce duce pentru noi la o pierdere de 180 milioane lei.

G-ral N. Stoescu: Aceasta o plătim noi.

Al. Ottulescu: Și atunci vă întreb: față cu dispoziția luată ieri, în ceea ce privește plecarea vaselor noastre de la Istanbul, nu este cazul să sistăm emiterea acestui acreditiv?

G-ral N. Stoescu: Altfel înseamnă să plătim 180 milioane lei.

M. Antonescu: Sunt în totul de acord cu propunerea dvs.: să sistăm.

Sunt o seamă de ciudățenii în Statul nostru, pe care trebuie să le simplificăm. Eu, ministru al Afacerilor Străine, care îmi pierd zi și noapte ca să primesc rapoarte și să dau instrucții legațiilor, ca să cunosc tot ce se petrece, este pentru prima oară când aud de această afacere. Mi se pare foarte ciudat că s-a interpretat în felul acesta intenția și voința Turciei, fără ca eu să spun un cuvânt în această privință, eu, care lupt ca să mă pun în curent și am o infinitate de mijloace de informație și de investigație, tocmai ca să dau la timp Guvernului toate relațiile în ceea ce privește raporturile internaționale.

De aceea, vă rog, dle guvernator, să sistați orice fel de operație în această privință.

I. Marinescu: A fost un interes la mijloc.

M. Antonescu: Cine a ridicat această chestiune?

I. Marinescu: Un serviciu de informație.

G-ral N. Stoenescu: Dl. subsecretar de Stat al Marinei a ridicat-o.

M. Antonescu: Eu am să rog, într-o zi, Cabinetul Militar, cu tot respectul pe care îl am și pe care l-am arătat public, în toate ocaziunile, pentru Armată, să vadă că nu putem strica ordinea normală a lucrurilor, prin acte de acestea nepotrivite. Cabinetul Militar, când are o informație sau o propunere din partea cuiva, trebuie să comunice, întâi, organului corespunzător, ca acesta să ia măsuri.

Conducătorul Statului își închipuie că o astfel de informație a trecut deja prin celelalte servicii și hotărăște direct, preocupat de răspunderile pe care le are.

În această chestiune găesc că procedeul întrebuițat este inadmisibil. Se alarmează Guvernul Turc; ajunge dl. Saracioglu să facă vizite ministrului României și să-l întrebe dacă sunt simptome care să denote o schimbare a situației. Se alarmează o țară întregă și un întreg guvern din cauza cine știe cărei informații, sau pe cine știe ce amestec insolit într-o afacere, care privește, exclusiv, raporturile financiare ale Statului Român.

I. Marinescu: Duminică, ne-am ocupat ziua întreagă de chestiunea aceasta.

M. Antonescu: Rog ca tot pasajul din dezbaterile acestui Consiliu, privitoare la această problemă, ca și cel din ședința de ieri să fie comunicate dlui Mareșal Antonescu, pentru ca și d-sa, în afară de ordinele pe care le voi da eu, să dea ordine Cabinetului Militar și departamentelor militare să nu se mai amestece în probleme care pot, într-o zi, să creeze dificultăți internaționale Statului Român.

M-am trezit, alaltăieri noapte, cu o intervenție diplomatică germană: Ce acte a făcut Guvernul Român, care au speriat Guvernul Turc, despre o intervenție militară germană în contra Turciei? Aceasta, pe o informație a unui agent oarecare, lucrând în nu știu ce periferie a unuia din serviciile de informații ale Armatei. Nu putem să mai mergem așa.

Firește că dl. Mareșal Antonescu, în fața unei informații pe care o presupune serioasă, poate să se alarmeze și, preocupat totdeauna să aperse interesele Statului și să evite orșice fel de pierderi, ia imediat toate măsurile necesare. Dar aceasta nu însemnează ca noi să tolerăm ca acest sistem de informații greșite să provoace toate tulburările acestea, păgubitoare pentru Stat.

I. Marinescu: Noi am reținut plata aceasta până la hotărârea dlui Mareșal.

M. Antonescu: Voi fi silit să dau, din nou, circulară, prin care să anunț că voi fi silit să iau măsuri în contra acestor domni cari transmit asemenea informații, fără cunoștința Ministerului de Externe.

“Raportul nr. 63.375/1942 al Ministerului Finanțelor, cu privire la cererea C.F.R. ca diferența de taxe din prelungirea tarifului de sezon pentru transportul lemnului de foc să fie suportată de Ministerul Finanțelor”.

Cunosc problema, o cunoașteți și dvs., fiindcă am discutat într-un Consiliu de Miniștri anterior. Dl. ministru al Economiei Naționale, dl. g-ral Constantin, și dl. g-ral Bădescu au propus ca Guvernul să admită prelungirea tarifului de sezon pentru transportul lemnului de foc, pentru ca să nu se urce prea mult prețul lemnului. În toamnă, noi am admis această cerere, pentru că trebuia să grăbim aprovizionarea Capitalei, într-o vreme când transporturile erau acaparate de Armată. Ca să înlesnim aprovizionarea cu lemne de foc a Capitalei, am admis

prelungirea tarifului de sezon. Acum, Direcția Generală a Căilor Ferate se întoarce cu o cerere și solicită ca diferența, care ar rezulta din tariful de vară și cel admis de noi în toamnă, să fie suportată de Ministerul de Finanțe.

C. Bușilă: Dle prim-ministru, Calea Ferată este o administrație care vrea să-și acopere cheltuielile și care, la sfârșitul anului, trebuie să încheie un bilanț. Din această cauză, Calea Ferată a suprimat alți reduceri și gratuități, care de altfel nu se pun în aplicare decât cu aprobarea Ministerului de Finanțe.

M. Antonescu: După această teorie, chestiunea nici nu se mai discută.

C. Bușilă: Țiu să spun că nu-mi fac nici o iluzie că Ministerul Finanțelor va plăti această diferență. Este bine însă să se știe că chestiunea a fost discutată, dacă, cumva, la sfârșitul anului, bilanțul Căilor Ferate va fi deficitar. Să se știe atunci că noi am pus această chestiune din timp.

M. Antonescu: V-ați făcut această iluzie, dacă ați pus această chestiune pe ordinea de zi.

C. Bușilă: N-am pus-o eu.

M. Antonescu: Vă răspund la obiecțiunea dvs.: dacă dvs. susțineți că Direcția Generală a Căilor Ferate are un buget de venituri și cheltuieli, care trebuie să se echilibreze, Statul are și el un buget, cu mult mai grav, de ținut în echilibru decât acela al Direcției Generale a Căilor Ferate. În momentul când Direcțiunea Generală a Căilor Ferate solicită ca Statul Român să-i suporte diferențele, eu la aceasta îi răspund cu încă o considerațiune: desigur că sunt împrejurări când tariful Căilor Ferate trebuie să fie un tarif economic, dar sunt împrejurări, cum este perioada de război, când tariful Căilor Ferate nu trebuie să fie, exclusiv, un tarif economic. Aceasta, nu numai pentru rațiuni de ordin financiar, dar pentru că Regia Autonomă a Căilor Ferate este instituțiune de Stat, și ea exercită, în plus, și un drept de monopol: monopolul transporturilor.

Acest monopol de Stat investeste Regia Autonomă a Căilor Ferate, nu numai cu drepturi, dar și cu anumite servituți. Dacă la toate acestea aș adăuga că Regia Autonomă a Căilor Ferate a primit un inventar și că starea de război, care a schimbat valoarea bunurilor, i-a modificat și condițiunile inventarului, atunci se va vedea câtă dreptate are această instituție.

Vă rog să atrageți atențiunea Regiei Autonome a Căilor Ferate că Statul poate să-i ceară, de acum înainte, încă alte sacrificii, și cu atât mai puțin să-i compenseze diferențele de tarife cari pot să rezulte, în care diferențe Calea Ferată nu aduce decât o preocupare mercantilă economică împotriva Statului, care a creat-o. Ca dvs. să încurajați Calea Ferată, să găsiți că este gravă acuzarea mea și să cereți Statului, în această perioadă în care el cheltuiește miliarde, ca să compenseze pierderile financiare ale Căilor Ferate, rezultate din aceste tarife, eu pot să vă spun numai atât: că nu sunt societate de asigurări.

C. Bușilă: Vă rog să credeți că eu nu am nici un interes. Calea Ferată este una din regiile care nu trage beneficii.

M. Antonescu: Chiar dvs. m-ați sesizat, cu o notă, în legătură cu prețul cărbunelui.

C. Bușilă: Da.

M. Antonescu: Chiar dvs. mi-ați semnalat că prețul cărbunelui trebuie să fie revizuit.

C. Bușilă: Așa este condițiunea.

M. Antonescu: Dvs. vă amintiți că chiar în materie de fixarea prețului la cărbuni, Direcțiunea Căilor Ferate a venit la Ministerul Finanțelor și a cerut ca ministerul să plătească diferența. Adică, pentru mărfurile cumpărate de Calea Ferată, Statul să plătească diferența. Nu este aceasta un element și o considerațiune mercantilă și nu este legitim din partea mea ca să vorbesc de unele preocupări mercantile ale Căilor Ferate, atunci când această instituție are pretențiuni împotriva Statului?

Prin urmare, fie că aș considera că este un lucru nelegitim, ca Direcțiunea Generală a Căilor Ferate să-și acopere operațiunile de bilanț, dovedind că a făcut totul ca să-și echilibreze conturile, și în acest sens sunt de acord cu dvs., că Regia Autonomă a Căilor Ferate bine a procedat făcând încercarea de a dovedi tuturor că a făcut orice eforturi ca să-și mărească veniturile, totuși cred că este bine să atrageți atențiunea Regiei Autonome a Căilor Ferate că nu poate să considere Statul ca pe o societate de asigurări, care trebuie să-i garanteze echilibrarea bilanțului, într-o perioadă de război atât de grea, impunând Guvernului sarcini în favoarea Căilor Ferate.

G-ral N. Stoenescu: Țin să stabilesc anumite lucruri foarte interesante în raporturile dintre Ministerul Finanțelor și Calea Ferată. Eu sunt de acord cu dl. ministru Bușilă, că Regia Autonomă a Căilor Ferate are dreptul să-și reclame ceea ce i se datorează.

Pe de altă parte, aceeași Regie Autonomă a Căilor Ferate are obligațiunea să plătească toate taxele vamale pentru materialele pe care le importă. Regia Autonomă a Căilor Ferate are două fețe: o față, când privește interesele ei, și altă față, când privește interesele Ministerului Finanțelor.

Ideile eu nu mi le schimb după interesele mele sau după interesele altuia. Dacă Calea Ferată își cere drepturile, să-mi dea voie să-i cer și eu drepturile mele. De ce cere scutire de taxe?

Al doilea, dl. ministru Bușilă știe că eu sunt ministrul Finanțelor care am lichidat toate datoriile Statului față de Calea Ferată. Erau datorii cari datau de zeci de ani, și toate acestea eu le-am stins.

C. Bușilă: Eu trebuie să declar că Ministerul de Finanțe s-a angajat, dar n-a plătit.

G-ral N. Stoenescu: Nu sunteți la curent. A treia chestiune, mult mai importantă, este că eu am sentimentul că domnii de la Calea Ferată consideră această instituțiune ca pe o proprietate a lor, pe care o exploatează cum vor, îi trag beneficiile și le aranjează cum vor.

M. Antonescu: Trebuie ca Regia Autonomă a Căilor Ferate să aibă un spirit mai puțin comercial împotriva Statului. Fiindcă Banca Națională este aci prezentă, prin guvernatorul ei, trebuie ca, în această privință, să-i aduc omagiile mele fiindcă, în aceste împrejurări, a înțeles greutățile Statului și l-a ajutat. Și nu este o instituție care să aibă un inventar primit de la Stat. Are, desigur, aurul Statului și are un drept

de monopol, pe care nu i-l amintesc cu nici o tendință, dar Banca Națională ne-a ajutat, și în trecut și, mai ales, recent.

Folosesc acest prilej ca să-i arăt recunoștința noastră pentru tot ceea ce a făcut, dar și pentru sprijinul pe care l-a dat românilor din Transilvania.

De aceea, ar face bine Calea Ferată ca să ia puțin din acest spirit, mai ales în împrejurările de față, când toate puterile de viață, toate puterile producătoare românești trebuie să facă jertfe, ca să rezistăm împrejurărilor grele ale războiului.

C. Bușilă: Calea Ferată este tot a Statului și, prin urmare, poate să ceară. Ea trebuie să aibă un cont de ordine.

M. Antonescu: Diferența de la cărbuni o suportă Ministerul Finanțelor?

C. Bușilă: Este o cerere, ca să fie un jalon pus pentru justificările de la sfârșit de an. Tariful redus pentru transporturile de lemne a fost introdus pentru ca să se poată acoperi nevoile, și pentru ca să se facă aprovizionarea cu lemne în cursul verii, când lemnele sunt uscate.

În fiecare an însă s-a prelungit acest tarif redus și a venit peste transporturile de cereale și sfeclă. Nu se făceau transporturile în timpul verii, pentru că nu convenea depozitarilor de lemne. Vara, lemnul este uscat și chiar dacă nu este prea uscat, depozitarului nu-i dă mâna să țină acest lemn în depozit și să scadă la greutate.

M. Antonescu: În această privință aveți dreptate, și de aceea vă rog ca anul acesta să faceți un program de transporturi de lemn, și acest program să-l mărginiți la o anumită perioadă.

C. Bușilă: Și să nu se mai prelungească tarifele de transport.

M. Antonescu: Dacă organizăm din vreme posibilitățile de transport pentru particulari, desigur că va trebui să facem publicitate asupra limitării acestui tarif redus.

M. Vulcănescu: Cred că din punct de vedere tehnic, problema este pusă greșit, căci bugetul Căilor Ferate nu este independent de al Statului. Dacă de pe urma acestor operațiuni, Regia Autonomă a Căilor Ferate va avea un deficit, acesta nu va putea fi suportat de Calea Ferată. Bugetul Căilor Ferate nu este, după cum am spus, un buget independent. De pe urma acestor operațiuni vor rezulta unele deficite, dar noi nu vrem ca acum chiar să se pună un cont de ordine în contabilitatea Căilor Ferate, referitor la aceste diferențe.

C. Bușilă: Calea Ferată va fi, din nou, acuzată că face o exploatare proastă. Noi dorim să spunem că, la data cutare, am arătat diferențele.

M. Antonescu: Trecem la Creditul Comunal și Județean.

Al. Ottulescu: Aceasta este o chestiune veche. Ne-ați dat-o dvs., odată, la Predeal. Asupra ei am făcut observațiile necesare.

M. Antonescu: Vreau să folosesc acest prilej pentru a arăta că trebuie precis determinată funcțiunea acestui Credit Județean și Comunal.

Creditul Județean și Comunal trebuie să fie și să rămână un organ pus la dispoziția serviciilor publice, un instrument de credit al unor operațiuni cari interesează, în primul rând, funcționarea serviciilor publice. În proiectul pe care l-ați făcut dvs., ați pus Direcția Creditului Județean și Comunal, și Creditul Viticol

pe lângă cele două dintâi. Dintr-o dată, s-a schimbat, fundamental, sensul pe care trebuia să-l aibă acest organ de credit.

Nu cred că este interesul Statului, mai ales într-o perioadă de mari investițiuni de interes general și pentru apărarea națională, ca Statul să-și ia sarcini noi. În nici un caz, nu este interesul Statului ca să intre în operațiuni de credit, de credit privat, atunci când el are încă atâtea lucruri de îndeplinit, pentru ca să ajute operațiunile de credit necesare propriei lui activități.

M. Vulcănescu: Nu este decât o moștenire din trecut, dar nu mai face operațiuni.

M. Antonescu: Folosesc această discuțiune ca să pun și problema Creditului Viticol. În ceea ce privește Creditul Județean și Comunal, el trebuie să rămână, cu desăvârșire, consacrat activității de credit necesar serviciilor publice și administrației locale. Atât și nimic mai mult. În ceea ce privește Creditul Viticol, toate funcțiunile de Credit Viticol, cari aparțineau, printr-o inadvertență și printr-o periculoasă și hibridă amestecare a unor rosturi particulare, cu cele de Stat, trebuie ca acestea să înceteze de a aparține creditelor județene și comunale.

În schimb, folosesc acest prilej, dle ministru al Finanțelor și dle guvernator al Băncii Naționale, ca să vă rog foarte stăruitor să vă ocupați de organizarea unui Credit Viticol.

G-ral N. Stoenescu: În cadrul Creditului Agricol.

M. Antonescu: Spre deosebire de acest punct de vedere, eu cer un Credit Viticol separat. Creditul Viticol nu înseamnă un Credit Agricol, după cum unificarea creditelor agricole nu înseamnă lipsa de specializare. Într-o țară de viticultori, cum este toată regiunea noastră de sub munte, într-o țară în care venitul național trebuie să sporească prin viticultură, este esențial ca să facem un Credit Viticol și să dăm mijloace noi de producție viticulturilor noastre.

Folosesc acest prilej ca să fac un îndemn, și mă adresez și dlui ministru al Agriculturii. Am avut, zilele trecute, o lungă convorbire cu dl. consul general Roede, de la Brașov. D-sa este unul dintre cunoscătorii problemelor viticole și vinicole, pentru că, înainte de a aparține organizării diplomatice, și în vremea când organizarea Ribbentrop era o organizare internațională de comerț, desigur că ea avea și o vastă rețea de informații și de acțiuni politice, pe care pe urmă a așezat-o la baza misiunii dlui von Ribbentrop.

Dl. Roede, care cunoaște aceste lucruri, ne-a spus că nu există în Europa alt vin care să poată face concurență vinurilor franceze vechi, cum este vinul românesc. Dl. Roede vă oferă și vă pune la dispoziție zece specialiști în vinificație, pentru ca să creați aci școala de vinificație, sau o secție de vinificație în școlile existente. De asemenea, socotește că este bine să trimiteți în Germania, la școlile germane de vinificație câți viticultori români vreți dvs., ca să se specializeze în prepararea vinurilor, afirmându-mi că România, mâine, dacă ajunge la această specializare a vinului, va fi una din cele mai însemnate țări exportatoare de vinuri.

D-sa este unul dintre cei mai perfecți cunoscători ai vinului, după parfumul lui putând arăta precis atât regiunea geografică de unde este el rezultat, cât și vechimea. Este un adevărat atlas geografic, după parfumul vinurilor. D-sa mi-a

afirmat că vinurile noastre trebuiesc lucrate și m-a asigurat că preparând aceste vinuri după o anumită tehnică, vom izbuti să facem un comerț însemnat.

Prin urmare, vă rog să luați legătura cu dl. consilier general Roede de la Brașov, care să vă dea toate lămuririle necesare, să vă spună unde se pot trimite viticultorii în Germania și unde trebuie să vă adresați ca să puteți aduce în România specialiști pentru lucrări de vinificație.

Creditul Viticol este legat de aceasta, fie prin transformarea unora din instituțiile agricole existente, fie prin orice alt mod. Trebuie însă să dăm Creditului Viticol un rost de specializare.

În rapoartele pe care le-au făcut Sindicatele Viticole se arată cifre cari mi s-au părut serios studiate, pentru ca să-mi atragă atenția asupra venitului pe care îl aduce viticultura. În Țara Românească, viticultura constituie nu numai o mare regiune economică asupra căreia trebuie să punem accentul, nu numai un sector de producție națională pe care avem datoria s-o ajutăm, dar constituie o ocupațiune a populației românești din regiunile de deal și, cum aceste regiuni sunt numeroase, noi trebuie să ne angajăm să îngrijim această populație, sprijinind-o prin operațiuni de credit și prin satisfacerea intereselor lor.

Al. Ottulescu: Se vede că este un destin al meu să mă ocup de Creditul Viticol, căci eu m-am mai ocupat odată de aceasta, în anul 1902.

M. Antonescu: Prin urmare, astăzi luăm această hotărâre, ca dnii miniștri ai Finanțelor, Agriculturii, Economiei Naționale, în înțelegere cu dl. guvernator al Băncii Naționale, să facă propuneri.

G-ral I. Sichițiu: Problema a fost deja rezolvată. Anul trecut, a fost prezentat dlui Mareșal un proiect de Credit Viticol, care, fie că a fost respins, fie că a trebuit să-l reținem din cauza dlui Garoflid. S-a cerut și părerea d-sale, și d-sa a spus că trebuie să despărțim Creditul Viticol de asigurările viticole.

M. Antonescu: Să-l puneți la dispoziția dlor miniștri cari se vor ocupa de acest credit.

De asemenea, folosesc prilejul ca să amintesc dlui ministru al Finanțelor și dlui guvernator al Băncii Naționale că noi avem, în comun, un angajament față de dl. Mareșal Antonescu de a rezolva și problema creditelor agricole într-un termen foarte scurt.

G-ral N. Stoenescu: Vă voi informa care este stadiul chestiunii.

Al. Ottulescu: Casele Țărănești de Credit și Economie pot să funcționeze.

G-ral N. Stoenescu: S-a făcut totul împreună cu băncile populare. Totul se termină imediat. Proiectul de decret este gata. Chestiunea garanției am aranjat-o cu dl. guvernator al Băncii Naționale. Vom da drumul decretului în maximum o lună. Avem 1300 de unități sănătoase. capabile să acționeze într-un spațiu economic corespunzător.

M. Antonescu: Câte Bănci Țărănești contați să introduceți?

G-ral N. Stoenescu: Completăm spațiul Băncilor Populare, și în regiunile cu populație străină am pus mai multe, în special în regiunile săsești și șvăbești.

M. Antonescu: Foarte bine.

La art. 8, aci și eu împărtășesc punctul de vedere al dlui guvernator al Băncii Naționale. La art. 8 s-a prevăzut că, prin<tre> operațiunile pe care le poate face instituția este și primirea depunerilor particulare.

Dlor, noi trebuie să ajungem să ne fixăm un principiu precis al scopurilor și mijloacelor noastre în organizarea acestor instituții. Dacă creăm posibilitatea ca aceste credite să absoarbă depunerile particulare, dacă aceeași posibilitate o au și băncile populare, dacă, în același timp, se organizează și băncile țărănești, în loc să atragem atențiunea lumii țărănești că este o organizare nouă a Creditului, că trebuie să aibă o încredere nouă în această instituție, izbutim ca prin propria noastră acțiune să micșorăm acest efect psihologic în materie de depuneri și de credit, creând unele confuziuni și unele concurențe, cari ni se par nepotrivate.

În art. 8 din decretul dvs. ați pus acest principiu: Pentru a-și îndeplini atribuțiunile, Creditul Județean și Comunal va dispune de următoarele fonduri: fonduri particulare, fondurile unităților, fonduri în legătură cu împrumuturi, cu fondul de comerț, subvenții acordate de Stat, depuneri benevole ale unităților administrative, depuneri benevole particulare ...

M. Vulcănescu: Aci intră depunerile particularilor cari lucrează cu comunele.

M. Antonescu: Dvs. le creați atâtea avantagii și trebuie să lăsați și celorlalte instituții unele posibilități ...

M. Vulcănescu: Dar nu are să depună nimeni în afară de aceștia.

M. Antonescu: Atunci, vă rog să precizați în textul de lege.

G-ral N. Stoenescu: Observațiile Băncii Naționale au venit după publicarea legii.

M. Antonescu: Dl. Mareșal Antonescu mi l-a trimis mie.

Vă rog să nu mai publicați decrete fără ca eu să le văd. Treceți pe la dl. Mareșal, fiindcă domnia-sa este Conducător al Statului, dar să nu mă considerați inexistent în Stat. Dl. Mareșal mi-a trimes decretul dvs., iar dvs. n-ați așteptat să-mi dau părerea și l-ați publicat. Dl. Mareșal însă are convingerea că eu l-am văzut. Iată, dl. Mareșal a pus pe acest decret al dvs. rezoluția: "Dlui Mihai Antonescu, care se ocupă de organizarea Creditului, pentru a-și da avizul", iar dvs., fără ca eu să-mi fi dat avizul, ați trecut decretul.

G-ral N. Stoenescu: Nu trebuie să vă formalizați. Eu n-am văzut această rezoluție.

M. Antonescu: Eu înțeleg că rolul meu trebuie respectat. Când mi se dau anumite însărcinări, înțeleg să mi le îndeplinesc.

G-ral N. Stoenescu: Mi se aduce o imputație și trebuie să mă apăr. N-am văzut această rezoluție, iar Decretul-lege s-a făcut la Președinție, fără știrea mea.

M. Antonescu: Mi se pare curios. Cum s-a făcut de Președinție, când eu am originalul semnat de dvs. și cu viza dlui Mareșal?

M. Vulcănescu: S-au pierdut primele originale și s-au făcut altele.

M. Antonescu: Originalele mi s-au trimes pentru aviz și dvs. le-ați considerat pierdute. Nu sunt pierdute, o dată ce ele au rezoluția dlui Mareșal și observațiunile dlui guvernator.

G-ral N. Stoescu: În momentul când dl. guvernator mi-a dat aceste observațiuni, decretul era publicat în "Monitorul Oficial". Cum vă închipuiți că eu aș fi putut comite o asemenea îndelicateță?

M. Antonescu: Știți de ce vă spun aceasta? Pentru că dvs. ați modificat un decret al Ministerului Propagandei ...

G-ral N. Stoescu: Și pentru acela vă voi răspunde.

M. Antonescu: ... și dacă se produc deficiențe, dl. mareșal Antonescu se întoarce la mine, fiindcă nu păstrez unitate de legislație. De aceea, vă rog să faceți în așa fel ca eu să-mi păstrez rostul pe care îl am.

Atunci, la art.8, vă rog să prevedeați că, prin instrucțiunile care se vor da, aceste depuneri se referă la acelea ale particularilor, care lucrează cu comunele. Pe mine mă preocupă să stabilim principii unitare și precise.

În ceea ce privește dobânda de 5%, aici este o observație cu caracter economic a Ministerului de Finanțe, care zice: Cu această dobândă, nu credem că obligațiunile vor putea fi plasate pe piață, când dobânda legală a pieții este de 7%.

M. Vulcănescu: A fost o cerere a Ministerului Afacerilor Interne. Dar instituția aceasta lucrează și cu subvenții.

M. Antonescu: Cum ea va face operațiuni de credit funciar, nu știu dacă prin această măsură nu se va reduce valoarea titlurilor. Este bine ca noi să emitem titluri de acestea, cu o dobândă atât de redusă?

G-ral N. Stoescu: Și împrumuturile de Stat se lansează cu 4 jumătate la sută.

M. Vulcănescu: Eu, personal, m-am opus, dar clauza aceasta a fost introdusă din cauza insistenței Ministerului de Interne.

M. Antonescu: Domnilor, înainte de a discuta alte chestiuni de pe ordinea de zi, fiindcă este dl. guvernator aici, aș vrea să-i semnez unele observațiuni făcute de dl. Cristu, în legătură cu acordul cu Germania. Dl. Cristu, cercetând aranjamentul economic de la Berlin, crede că vom avea un deficit și, deci, un sold creditor al balanței comerciale cu Germania, care se va ridica, la sfârșitul anului, la o cifră de 700 milioane Reichsmark. Raționamentul său este acesta: domnia-sa a scotit că vom exporta în Germania mărfuri în valoare de 500 milioane Rm.

I. Marinescu: Cifra este greșită și pentru import și pentru export.

M. Antonescu: Petrolul reprezintă cel puțin 60% din totalul exportului; cerealele și leguminoasele reprezintă 25%, iar importul din Germania este apreciat de dl. Cristu ca fiind de circa 200 milioane Rm.

I. Marinescu: Cifra este greșită și pentru import, pentru că dl. Cristu nu ține cont de lista C, a materialelor care urmează să fie importate de autorități.

M. Vulcănescu: Nici de armament.

M. Antonescu: Pe de altă parte, dl. Cristu consideră ca simple promisiuni contingentele de fier, semifabricate, tablă, oțel și altele, prevăzute totuși în contingentele acordate. Dl. Cristu afirmă că acest deficit german și sold creditor românesc s-ar compensa cu livrări de aur și devize și, oarecum, prin creditul de înmărare.

Consecința inevitabilă: un spor considerabil de emisiune al Băncii Naționale.

Prin urmare, asupra acestei prime părți a raportului, mi se pare că aceste afirmații sunt cam superficiale și, în orice caz, dl. Cristu avea datoria ca, o dată cu observațiunile d-sale, să prezinte și cifre.

G-ral N. Stoescu: Este organul dvs. de execuție.

M. Antonescu: Îi voi face dlui Cristu observațiunile care i se cuvin.

Al. Ottulescu: Dl. Mareșal ne-a cerut să-i dăm, foarte repede, rapoarte asupra acestei note. Putem să vă dăm și dvs. raportul pe care l-am înaintat dlui Mareșal.

I. Marinescu: Și noi am dat dlui Mareșal un raport.

M. Antonescu: Eu vreau acum să pun o problemă practică. Dl. Marinescu știe că eu am stăruit la Berlin pentru alcătuirea unei comisii care să controleze, lunar, schimburile comerciale între noi și Germania, dar dl. Răsmeriță n-a făcut ca această obligațiune să fie introdusă în acord.

M. Vulcănescu: Este; și lunar și trimestrial.

M. Antonescu: E vorba numai de o comisiune care cercetează, dar eu prevăzusem înființarea unei comisii pentru sincronizarea schimburilor.

M. Vulcănescu: Este prevăzută.

M. Antonescu: Este prevăzută o comisie, care examinează cum s-a lucrat, dar fără nici o corespondență de echilibrare între cele două elemente ale balanței. Această obligațiune nu este prevăzută expres, deși mie mi-a fost consimțită ca atare.

De aceea, am ținut ca această primă parte a raportului, cu orișicâtă superficialitate ar prezenta ea problemele, să fie ținută în seamă ca un element, pentru ca să rog pe dl. ministru al Economiei Naționale, pe dl. ministru al Finanțelor și pe dl. guvernator al Băncii Naționale să dea dispoziții să se constituie această comisie lunară, care să înceapă să lucreze exact la o lună de la încheierea acordului, așa cum s-a stabilit în acord. Această comisie să facă rapoarte scrise, pentru ca Guvernul să poată interveni la timp și să arate situația; să se întocmească procese verbale, scrise, asupra modului cum funcționează și se execută convenția și asupra felului cum se fac schimburile.

M. Vulcănescu: Pe deasupra, se face un calcul trimestrial.

M. Antonescu: Rapoarte trimestriale se fac, pentru ca să se facă eventuale revizuirii, prin măsurile care urmează să se ia. Comisiunea să înainteze Guvernului rapoarte, cu propuneri asupra intervențiilor pe care, eventual, trebuie să le facă Guvernul pentru executarea Convenției.

Aceasta, pentru că și anul trecut am fi putut să facem acest lucru și să urmărim concomitența între schimburi, dar, datorită unui organ, care să supravegheze pe teren, cu toată consecvența, executarea Convenției, n-am putut cere la vreme echilibrarea.

G-ral N. Stoescu: Comisia aceasta ar trebui să lucreze la dvs., la Ministerul Afacerilor Străine.

M. Antonescu: Voi da dispozițiuni dlui Cristu, însă doresc ca și dvs. să dați instrucțiuni tuturor celor cari vor participa în această comisie, pentru executare.

M. Vulcănescu: În ce spune dl. Cristu, următorul lucru este exact, în raport cu poziția Băncii Naționale: dl. Cristu se interesează de mărfurile de piață. În ceea ce privește mărfurile de piață, noi vom avea deficit. Lucrul acesta are consecința că Banca Națională nu poate retrage, cu lei, mărci de pe piață, decât pentru aceste mărfuri care se importă. Dar lucrul acesta este cunoscut.

G-ral N. Stoenescu: Totdeauna balanța noastră comercială a fost creditoare față de Germania.

M. Antonescu: Pe de altă parte, Germania are față de noi obligațiunea livrării unei cantități de aur, în cazul când ea va continua să aibă față de noi o balanță comercială deficitară, adică creditoare pentru România. De îndată ce se stabilește un sold în favoarea noastră, avem dreptul să cerem Germaniei executarea clauzei privitoare la aur.

Al. Ottulescu: A sosit și al doilea vagon.

M. Antonescu: Sunt foarte fericit. Aș fi foarte recunoscător dacă dl. guvernator ar face să se știe, la o adunare generală, sau cu vreo ocazie, de sporirea aurului de la Banca Națională, fiindcă sunt foarte mulți dintre acționarii Băncii Naționale, ca și mulți din țară – pentru că n-am obiceiul să-mi măsoz strădania aceasta zilnică – care își închipuie că tot ce se face rău în guvernare este opera mea, aș fi fericit dacă s-ar spune că m-am ocupat și de o operațiune care se poate măsura cu greutatea aurului intrat la Banca Națională, nu pentru ca să-mi aștept din aceasta vreo mulțumire, dar să fie și alții informați că, odată, prin inadvertență, am făcut și eu un lucru folositor României.

Al. Ottulescu: Da, dle prim-ministru. Nu spunem nimic de Germania, spunem numai că a sporit cantitatea de aur de la Banca Națională. Nu trebuie să spunem nimic despre Germania.

M. Antonescu: Da, fiindcă este vorba de un protocol secret.

Al. Ottulescu: Tocmai de aceea. Mai ales că am auzit că dl. Clodius a fost viu interpelat de unguri și a trebuit să se apere. Pentru că lucrul nu era încă făcut, a spus că nu s-a dat României aur.

M. Antonescu: Dl. Clodius a fost interpelat și de bulgari și de alții.

M. Vulcănescu: Mai bine să avem aurul aici și să nu vorbim de el.

M. Antonescu: De asemenea, aș dori ca la unul din consiliile noastre economice, o dată pe lună, să se discute aplicarea clauzelor comerciale și economice din convențiile României cu celelalte țări, modul cum funcționează și consecințele care trebuiesc luate în considerare din constatările acestui examen. Aceasta este o necesitate, fiindcă, din nefericire, cele mai multe din convențiile noastre nu sunt puse în valoare de noi; le executăm și nu coordonăm activitatea Guvernului în așa fel ca să scoatem din convențiile noastre toate avantajele pentru Stat.

Cu aceasta mă refer și la interesele de ordin financiar, de schimburi și de plăți, și la interesele de ordin tehnic, sau la cele de ordin agricol. Dvs. urmăriți toate convențiile noastre, toate drepturile pe care le are Statul Român din convențiile cu caracter economic și comercial și atrageți atenția, în Consiliul de Miniștri, asupra măsurilor care trebuiesc luate, ca să punem în valoare toate

drepturile noastre și să obținem cât mai multe ameliorări, în vederea negocierilor viitoare.

M. Vulcănescu: Mai ales că unele convenții prevăd, pentru fiecare parte, chestiuni care urmează să se rezolve în cursul anului.

M. Antonescu: Desigur.

Raportul nr. 20.046/942, al Cabinetului Civil Militar, pentru administrarea B.B.T.-ului, în legătură cu trimiterea unor specialiști agricoli în Basarabia și Bucovina. S-a făcut ceva, dle Pană?

A. Pană: Nu cunosc raportul.

M. Antonescu: Este o corespondență intervenită între guvernator și Președinție, în legătură cu experții germani.

Când dl. Clodius a venit în România, după ce trupele noastre trecuseră Nistrul și după ce s-a semnat primul Protocol în legătură cu Basarabia și Bucovina, atunci dl. ministru Clodius m-a rugat ca, o dată cu clauzele de export al produselor noastre agricole din Basarabia, să primesc și clauze prin care se introduceau experți agricoli germani la noi.

Am refuzat dlui Clodius această propunere, spunându-i că nu privește punctul de vedere politic, pentru că acesta este primul Protocol după încorporarea Basarabiei și Bucovinei și că el are o valoare istorică. Eu nu primesc introducerea acestei servituți în Protocol, așa cum s-a făcut cu Tratatul de la Berlin, în art. 43-45.

Am arătat că nu pot primi o asemenea servitute într-un Protocol care are pentru România o valoare istorică. Dl. ministru Clodius m-a înțeles și mi-a spus să o punem într-o corespondență separată. Mi-a spus că urmărește să ne pună la dispoziție experți agricoli, întrucât va mai trece timp până când instituțiile agricole în Basarabia vor lua ființă. Mi-a mai adăugat că urmează să ni se dea mașini; pentru aceasta vom avea nevoie de experți.

Eu i-am răspuns dlui Clodius că nici de această dată nu primesc, nici chiar sub formă de corespondență, să fac angajamente, întâi, pentru că noi vom avea propriile noastre servicii publice, cari se vor ocupa de aceste chestiuni, și eu nu pot stabili o concurență între acești factori. În al doilea rând, pentru că nu concep ca experții, <pe> cari i-ar avea, să funcționeze în România în altă parte decât pe lângă Legațiunea Germană. Dacă voi voi să-i folosesc, îi voi folosi în condițiunile în care le voi stabili cu șeful Misiunii Germane.

Dl. ministru Clodius a renunțat. Experții au venit însă în Basarabia și s-a spus, la un moment dat, că experții trebuie să lucreze conform unui Protocol care ar fi fost încheiat cu Guvernul Român. Dl. Mareșal Antonescu mi-a confirmat că d-sa n-a încheiat un asemenea Protocol și m-a întrebat dacă nu cumva l-am încheiat eu. I-am răspuns că nu și, din contra, am refuzat să închei.

M-am adresat dlui ministru al Agriculturii, și d-sa mi-a spus că n-a încheiat nimic.

G-ral I. Sichițiu: Mi s-a cerut, și am dat același răspuns.

M. Antonescu: Ne-am pus de acord ca să nu admitem decât experți pe lângă Legațiunea Germană. Experții totuși au venit și le-am cerut să-mi indice care este

Protocolul pe baza căruia s-au prezentat în Basarabia. Nu mi-au trimis nici un Protocol și, până la urmă, în fapt, unii din acești experți au lucrat pe lângă dl. guvernator, g-ral Calotescu. Acei de pe lângă dl. g-ral Voiculescu n-au lucrat.

A. Pană: Este unul care lucrează.

M. Antonescu: În cele din urmă, a primit unul. Eu însă am fost sesizat de Cabinetul Civil Militar, care a spus că dl. Wachmann a adresat, la 18 octombrie 1941, o scrisoare în legătură cu trimiterea unor specialiști. Iată rezoluția dlui Mareșal: “Doresc să rămână definitiv stabilit că experții agricoli nu s-au admis de către Guvernul Român, nici printr-o convenție specială, nici prin vreun acord, de orice natură, între Guvernul Român și Guvernul German”.

Acești experți agricoli nu pot avea decât condițiunile pe care le-au avut toți experții cari au fost primiți de noi în cadrul unor colaborări consimțite de dl. Mareșal Antonescu, în principiu, în negocierile sale cu Führer-ul, și acești experți nu pot să aibă alte condițiuni decât acelea de a funcționa pe lângă Legațiunea Germană și de a conlucra cu departamentele, sau pe teren, conform instrucțiunilor date de dnii miniștri. Acesta este un principiu stabilit o dată pentru totdeauna. Dacă acești experți pot fi altfel folositori, ca să pună în valoare obligațiunile germane de a ne furniza mașini, în acest caz vă rog să dați dlor guvernatori din Basarabia și Bucovina lista tractoarelor și a mașinilor necesare, ca să le ceară dlor experți să trimită informațiunile necesare Guvernului German. Aceasta, în conformitate cu cele spuse de dl. Clodius.

A. Pană: Nu va fi nevoie.

M. Antonescu: Nevoie va fi, dar nu va fi eficace. În ceea ce privește tractoarele, vă rog ca distribuția lor să o admiteti, în principiu.

Dle Mînescu, dvs. ați făcut o indiscreție de neiertat asupra unor lucruri discutate în Consiliu. Mi-ați trimis pe toți cei <pe> care îi interesează tractoarele, înainte de a se lua o hotărâre definitivă. M-am trezit cu peste 30 de cereri de tractoare, în care se precizează că, după informațiile primite de la I.N.C.O.O.P., eu aș fi blocat toate tractoarele.

Nu se poate lucra într-un serviciu public și în raporturile cu Statul, cu această procedură de informare a particularilor, pentru că eu nu am blocat tractoarele ca să zădărnesc o acțiune, ci să organizez mai bine o măsură în interesul Statului. Când am luat această măsură, trebuia ca dvs. să dați explicațiuni celor interesați, că este vorba de o dispoziție luată în interesul agriculturii și nu este vorba de o măsură personală, sau cu caracter administrativ, luată de Guvern în contra intereselor agricultorilor.

Gh. Mînescu: Așa au fost informați. Noi a trebuit să dăm explicații, că Guvernul studiază problema.

M. Antonescu: Vă atrag atențiunea că păstrăm totuși dispozițiile de blocare, dar în alt sens. Chiar astăzi să mi se depună tablourile cu persoanele cari au angajat tractoare, data când le-a angajat și sumele avansate. De asemenea, distribuția tractoarelor vă rog să o faceți numai după ce veți fi primit de aci indicații asupra modului cum să se facă distribuția.

Dvs. știți că vin acum o serie de tractoare mari, și pe urmă vor veni 1000 de tractoare mici, și eu nu doresc ca, atunci când Statul va lua asupra lui sarcina lucrării pământului foștilor proprietari din Basarabia, să nu aibă la dispoziție decât tractoare mici, iar pe cele mari să le distribuiți dvs.

Sunt tractoare, și tractoare! Dvs. ați contractat obligația de a furniza tractoare. Respectați-o, dar nu veți distribui nici un tractor mare, decât cu aprobare specială, în cadrul planului pe care îl vom întocmi pentru distribuția, de acum înainte, a acestor tractoare.

De asemenea, rog, în special, pe dl. ministru al Agriculturii, și vă rog și pe dvs., toți, să luați act că vom avea o discuție specială, în care vom stabili în ce mod putem să creăm o societate. Trebuie de văzut în ce mod putem să punem în valoare aceste experiențe, chiar în Basarabia, unde sunt teritorii, sunt suprafețe de 500.000 ha, ale expatriaților, care trebuiesc puse în valoare, și unde, până astăzi, nu s-au luat măsuri concrete. Altfel, riscăm ca sute de mii de hectare, care s-au și plătit, să rămână neproductive.

Dvs. știți că dl. guvernator al Basarabiei s-a adresat Uniunii Sindicatelor Agricole, ca să-i dea arendași.

A. Pană: Este greu să găsiți arendași numai pe un an de zile.

M. Antonescu: Este greu să găsiți arendași în februarie. Arendași se găsesc toamna, pentru că ei consideră anul agricol din toamnă până în toamnă.

Trebuie un plan agricol pentru punerea în valoare a acestor terenuri, și cred că trebuie să folosim această idee a creării unei societăți de exploatare, dând acestei societăți dreptul să facă o experiență utilă și să pună în valoare aceste terenuri. Vă rog să studiați problema și să-mi faceți propuneri concrete pe această bază.

Față de faptul că este târziu, că nu vreau să creez nemulțumiri în rândurile proprietarilor, vă rog să luați act că rămâne pe deplin stabilit că se vor distribui numai tractoare mici, și nu mari, după cum în tabloul pe care mi-l veți trimite, dle Minescu, să se menționeze dacă cei cari s-au înscris mai dispun sau nu încă de alte tractoare.

Gh. Minescu: Aceasta n-ar putea-o spune decât Ministerul Agriculturii.

M. Antonescu: Au fost la mine trei mari proprietari, cari, cu foarte multă sinceritate, mi-au spus: "Mai avem câte două tractoare, dar să fie și al treilea!" Și atunci, față de această psihologie, eu nu spun să nu fie și al treilea tractor, dar să fie într-un moment când se poate îndestula agricultura și când pot da, realmente, tractoare tuturor, ținând seama de caracterul producției, în primul rând, și apoi de acela al unei organizări patriarhale.

Pe dl. ministru al Economiei Naționale îl rog să-mi facă o notă asupra modului în care funcționează convenția acordului cu Italia. Vă atrag atențiunea că, din nefericire, ca și în raporturile cu Germania, dacă avem un serviciu politic de cea mai reală colaborare – dnl Killinger și Bova-Scoppa – în raporturile cu Italia, serviciul italian este la înălțimea celui german, în schimb, serviciul economic în legătură cu Italia nu ține niciodată seama de ceea ce face România pentru Italia. Nu se fac niciodată comunicări, cu concluziuni politice, despre jertfele și contribuția

<României>, dar, în schimb, se dau informații cu concluziuni politice în legătură cu măsurile luate de Guvernul Român împotriva intereselor Italiei în România.

Trebuie să vă menționez că am fost în posesia unei note informative recente, prin Serviciul Secret, în legătură cu condamnările pentru neregularitățile transporturilor italiene din regiunea Sibiului, condamnări pe care le-au avut de suferit unii supuși români și străini. Aceasta a fost dată cu concluziuni politice la Roma, ceea ce m-a determinat să iau anumite măsuri în legătură cu acei cari, nu pentru prima dată, încearcă să denigreze jertfele noastre în folosul Italiei.

De aceea, ca să evit în viitor aceste metode și pentru că doresc să informez, oficial, Guvernul Italian despre contribuția românească în legătură cu Italia, cum s-a făcut și cu Germania, vă rog să pregătiți, dlor miniștri, și pentru Italia, tablouri grafice și informațiuni asupra contribuției noastre și serviciilor făcute Italiei. Aceasta, pentru că doresc să pregătesc un memorandum, pe care îl voi trimite Ducelui și contelui Ciano, ca să arăt care este contribuția românească față de Italia.

Rog pe dl. ministru de Finanțe să-mi trimită o notă în legătură cu finanțarea operațiunilor cu Italia. Rog pe dl. guvernator al Băncii Naționale, pe care nu o dată l-am deranjat solicitând sprijin pentru Banca Italiană, să aibă gentilețea să-mi dea o notă privitoare la aceste operațiuni, de la septembrie 1940 până astăzi. De asemenea, dnii miniștri ai Economiei Naționale, Agriculturii, Comunicațiilor și al Aprovizionării, să-mi trimită note în legătură cu activitatea dumnealor în această materie, în legătură cu transporturile militare italiene și transporturile de petrol. De asemenea, participarea capitalului italian în întreprinderi, până la septembrie 1940 și de la această dată înapoi.

De asemenea, I.N.C.O.O.P.-ul, dacă a avut raporturi directe.

Ministerele să fie obligate să înainteze Președinției – se va face o circulară, scrisă, în numele meu – în termen de zece zile de la primirea circulării, rapoarte rezumative, cu grafice și tablouri numerice asupra contribuției României, economică sau de război, în folosul Italiei, urmând ca să se întocmească un memorandum asemănător celui care a fost făcut, recent, pentru Germania.

Urmează raportul nr. 41.171/941, al Marelui Stat Major, cu privire la fondurile necesare Direcțiunii Generale a Drumurilor, pentru executarea lucrărilor de interes militar.

C. Bușilă: Noi avem nevoie de acești bani pentru executarea contractelor în legătură cu programul de lucru. Mai avem nevoie de 280 milioane lei. Am ruga pe dl. ministru al Finanțelor să ne spună ce ne poate da.

M. Antonescu: Statul Major înaintează corespondența privitoare la fonduri, la Direcțiunea Generală a Drumurilor. Această chestiune a drumurilor de interes militar a fost pusă în conferința de la 12 decembrie, de la Marele Stat Major, de sub președinția dlui Mareșal Antonescu. Cu acel prilej, dl. Mareșal a dispus ca ministrul Lucrărilor Publice să supună această chestiune în primul Consiliu Economic. Armata s-a ocupat, anul trecut, și de unele contracte, cum a fost contractul Todt, care a fost încheiat de Marele Stat Major.

Fiind vorba, anul trecut, de o perioadă de război, fiind nevoie de drumuri strategice, de drumuri militare, de alte lucrări care trebuiau făcute cu toată

discreția, era normal ca și Armata să se ocupe de aceste lucrări, și s-a lucrat în acord cu Direcțiunea Drumurilor. Tablourile, pe care le prezintă și Direcțiunea Drumurilor și Marele Stat Major, prevăd construcții de șosele în Basarabia și Bucovina, poduri peste Prut și Nistru, continuarea lucrărilor în Vechiul Regat, lucrări diferite, 2 miliarde lei.

Pentru că această problemă este în legătură cu examinarea lucrărilor, a întâietății lucrărilor, a termenului și a mijloacelor de transport, vă rog să examinați, din nou, dle ministru al Lucrărilor Publice, toate aceste capitole privind executarea, și pe urmă să le discutați cu dl. ministru al Finanțelor.

După aceea, să veniți într-un Consiliu, ca să luăm o hotărâre, fiindcă, deocamdată, cu un simplu tablou este foarte greu să ajungem la o hotărâre.

C. Bușilă: Nu am pus eu această chestiune în discuție.

M. Antonescu: În noua organizare administrativă vor fi câțiva consilieri ministeriali. Vă rog să țineți seama de acest lucru, pentru că în consiliile tehnice, pe care le alegeți, se rezolvă lucrările consilierilor ministeriali. Noi mergem la organizarea administrativă și la instituția consilierilor ministeriali.

Încadrarea acestor consilieri ministeriali o vom face de acord cu dvs. Vom stabili însă să nu creăm o nouă instituție a consilierilor tehnici, separată de ideea consilierilor cu caracter administrativ de până acum, pentru că, în foarte scurtă vreme, vom introduce această instituție a consilierilor ministeriali, cari vor fi tocmai acești consilieri tehnici, prevăzuți de dvs.

C. Bușilă: Aceștia sunt cei de la Economia Națională?

M. Antonescu: Da.

“Prețul ovăzului”.

G-ral I. Sichitiu: Am pus această chestiune în discuția Consiliului, pentru că, de câțva timp, însămânțările cu ovăz scad treptat. Din cauza aceasta am avut și mari dificultăți în aprovizionarea Armatei. Pentru ca cultivatorii să fie tentați să cultive ovăz, față de disponibilitățile de sămânță pe care le avem, am propus ca prețul ovăzului să fie revizuit. Acum este 72.000 lei vagonul, și ar trebui urcat puțin, ca să fie apropiat de prețul orzului. Aceasta, ca să tentăm pe producători să însămânțeze din nou ovăz.

A. Pană: Poate că ar fi nimerit să trimetem această chestiune la Comisia prețurilor și apoi s-o aducem la dvs.

M. Antonescu: De acord, dacă mai ales constatați că au scăzut suprafețele de ovăz și credeți că singura explicație este aceasta, trebuie să ne gândim și la preț, însă, pentru stimularea producției, prețul nu este singurul mijloc. Și atunci, vă rog să faceți propuneri și în ceea ce privește prețul, dar și în ce privește organizarea, în genere, a producției de ovăz; ce urmeză să mai facem, prin Camerele Agricole și prin Cooperative, ca să putem ajuta această producție.

G-ral N. Stoescu: Și ar fi interesant de știut în ce măsură s-a realizat planul de cultură de anul trecut; dacă acest plan de cultură n-a fost numai un document de birou.

G-ral I. Sichitiu: S-a realizat pentru 95%.

M. Antonescu: Este interesant să vedem, la un Consiliu viitor, cum s-a realizat planul de cultură de anul trecut; să vedem cât este de susceptibilă țara noastră să meargă la o economie dirijată pe liniile mari ale producției.

“Prețul lemnului pentru hârtie”.

Dlor, doresc să vă informez asupra unei discuții pe care am avut-o cu directorii de ziare, care au cerut sporirea prețului ziarului. Față de sporirea generală a prețurilor, când salariile s-au ridicat, când hârtia s-a scumpit, când cheltuielile de întreținere și amortizare sunt proporționale cu prețurile mașinilor și cu investițiile, este foarte greu să se mențină prețul actual al ziarului. Toate aceste elemente legitimează o sporire a acestui preț.

Cu foarte multă obiectivitate, directorii de ziare au recunoscut că trebuie să legăm această sporire de o serie de condițiuni noi, care să evite, pe viitor, o nouă sporire a acestui preț, ca să nu mergem și aici la o ridicare progresivă a lui, după cum au consimțit să legăm sporirea prețului de anumite contribuții pe care trebuie să le facă pentru fondul profesional, pe care sunt preocupat să-l organizez, în folosul ziaristilor pensionari sau a asistenței ziaristilor.

Pentru partea care vă interesează pe dvs., directorii de ziare au convenit să nu introducem sporirea prețului decât în momentul când vom fi stabilit un acord complex între furnizorii de lemne, fabricanții de hârtie, Direcția Căilor Ferate și societățile petroliere furnizoare de păcură, care să garanteze reciproc, printr-un acord comun, fixarea prețului pentru lemnul necesar fabricației de hârtie, fixarea prețului hârtiei și cantitățile minimale de hârtie care vor fi furnizate, furnizarea de către “Distribuția” și celelalte societăți petroliere a cantităților de păcură necesare producției de hârtie și fixarea prețului ziarelor, în raport cu prețul hârtiei, astfel garantat.

C. Bușilă: Oficiul de vânzare a hârtiei este cheia.

M. Antonescu: Am vorbit și de el, atunci când am spus că el garantează prețul hârtiei. Pentru ca Oficiul de vânzare a hârtiei să producă, trebuie să aibă toate materiile prime necesare, lemn și păcură. Directorii de ziare m-au informat că ultimele reduceri în fabricația hârtiei nu rezultă numai din micșorarea cantităților de combustibil, sau de pe urma întârzierilor inerente greutateților de transport, ci și faptului că prețul de producție este prea mic și, mai ales, că prețul de producție pentru hârtia rotativă este mult disproporționat față de acela al hârtiei plane, în afară de faptul că prețul hârtiei nu este remunerator, întrucât prețul lemnului este foarte redus.

Cum Statul este furnizor de lemn ...

G-ral I. Sichițiu: Și cel mai mare proprietar de păduri.

M. Antonescu: ... este în interesul nostru să facem o revizuire a prețului lemnului, și pentru majorarea veniturilor C.A.P.S.-ului. Noi însă trebuie să urmărim o politică de prețuri care să nu găsească Statul ca pe un lanus, jumătate cu o atitudine, când este vorba de impuneri de prețuri pentru particulari, și jumătate cu o altă atitudine, când își fixează el singur anumite prețuri. Prin urmare, sporul de prețuri pe care îl va impune C.A.P.S.-ul trebuie să țină seama de necesitatea ca

atitudinea Statului să fie unitară și el să dea, primul, exemplul stabilității și mărginirii rentabilității, prin sporurile pe care le propune.

Am avut, în ultima vreme, propunerile pe care le-au făcut dl. Stelian Popescu și Societatea "Drajna". Dl. Stelian Popescu a cerut, întâi, să aibă dreptul de a importa hârtie și, pe urmă, a pretins dreptul de a-și crea condițiuni de producție proprie.

Domnilor, în principiu, doresc să știți că eu am făcut pentru ziarul "Universul" tot ce am putut: i-am acordat și menținut condițiuni de producție cu totul favorabile, ca și când n-ar fi fost stare de război; în orice caz, i-am creat condițiuni și împrejurări în raport invers proporțional și cu sentimentele dlui Stelian Popescu, și cu atitudinea ziarului "Universul" față de regim și, mai ales, față de mine, personal, și chiar față de dl. Mareșal Antonescu. Aceasta, pentru că ziarul "Universul" este un ziar românesc și pentru că, în sentimentele trecătoare ale dlui Stelian Popescu n-am găsit nici un element de reazem, dar nici element de descurajare.

De aceea, acum când se pune problema unor privilegii speciale pentru ziarul "Universul", eu doresc să știți că, în principiu, păstrez aceeași dorință ca ziarul "Universul" să nu creadă că, de la raporturile foarte amicale, pe care le-a avut, altădată, cu dl. Mareșal Antonescu și chiar cu mine, și până la raporturile politice de astăzi, sau de interese profesionale de astăzi, noi parcurgem cu vehiculul sentimentelor sau resentimentelor distanțe și nu ne conducem de criterii obiective. Însă eu am datoria să vă atrag atenția că, într-o perioadă de război, trebuie să supraveghem regimul de distribuire a hârtiei și că celelalte ziare sunt profund nemulțumite de condițiile avantajoase pe care le-am creat ziarului "Universul".

Pe de altă parte, îmi fac datoria să vă informez că ziarul "Universul" a transformat des hârtia rotativă în hârtie plană și a vândut-o ca atare. Acest ziar are un tiraj imens și datorită faptului că, apărând la un moment dat într-un număr de pagini mult mai mare decât celelalte ziare, care se vând la același preț, constituie nu numai un element mortal de concurență față de celelalte ziare, dar și un element foarte atrăgător pentru cei cari cumpărau ziare și ca hârtie de maculatură, pentru că, în modul acesta, hârtia de împachetat, care se găsește foarte greu, se ofe. ea în greutate și în volum foarte spațioase, pe un preț destul de redus.

Prin urmare, eu doresc să creez condițiuni de producție speciale ziarului "Universul"; eu vreau să sprijin toate inițiativele private, cu atât mai mult ale acelor cari își închipuie că noi ne conducem după resentimente, judecând după propriul lor cuget. Dar trebuie să nu creăm condițiuni de inferioritate pentru celelalte ziare, pentru că, în ministru al Propagandei, am această răspundere, după cum, în orice caz, trebuie să supraveghem regimul de producție și de circulație al hârtiei, ca să nu ajungem să avem o criză a hârtiei, datorită acestei libertăți absolute, care s-ar da unora din ziare în dauna altora.

Și atunci, vă rog să stabilim acest principiu. Distribuirea hârtiei nu se face decât în cadrul unui plan organizat de Ministerul Propagandei, în colaborare cu Ministerul Agriculturii, pentru chestiunile în legătură cu aprovizionarea cu materiile prime necesare fabricației, cu Ministerul Economiei Naționale și

Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, pentru producția și circulația hârtiei, și cu Ministerul Finanțelor pentru hârtia importată, în perfect acord cu patronii de întreprinderi de publicitate, directorii de ziare și reprezentanții caselor de editură, direct interesați în rezolvarea acestei probleme.

Firește că în această rezolvare vom ține seama și de vadul comercial, și de interesele patronale, și de conservarea cât mai sprijinită a actualului tiraj al fiecărui ziar, adică să nu creăm condițiuni dezavantajante, față de situația de astăzi.

Acum, pentru prețul hârtiei, ce propuneri faceți dvs.?

G-ral C. Constantin: Chestiunea prețului hârtiei este la mine. Discuția asupra prețului lemnului ar trebui s-o facem după ce vom fi examinat chestiunea hârtiei, în întregime.

G-ral I. Sichițiu: Eu am în studiu problema.

M. Antonescu: Vă rog s-o discutați cu dl. g-ral Constantin, care se ocupă de producție. Problema hârtiei este o problemă generală, nu numai pentru ziare.

G-ral C. Constantin: A rămas să fie convocat și reprezentantul Ministerului Culturii Naționale, pentru chestiunile în legătură cu tipărirea cărților de școală.

M. Vulcănescu: Și noi avem interese. ca consumatori de hârtie pentru tipărirea de titluri de împrumut.

G-ral N. Stoenescu: Și Banca Națională este consumatoare de hârtie!

M. Antonescu: Dle ministru de Finanțe, vă rog să nu-mi prezentați Banca Națională ca o întreprindere inflaționistă.

Folosesc această ocazie ca să vă întreb, dle Vulcănescu, dacă s-a stabilit, în înțelegerea definitivă cu Banca Națională, un statut complet pentru fosta tipografie a “Cuvântului”, pentru care dvs. ați făcut, la început, o propunere, s-o trecem în “Monitorul Oficial”.

M. Vulcănescu: Eu n-am propus s-o trecem la “Monitorul Oficial”. Am cerut să se constituie o societate anonimă.

M. Antonescu: Statul cheltuiește, astăzi, foarte mult cu publicațiile sale. Ministerul Propagandei are o înfinitate de publicații.

Titus Dragoș: Eu sunt încărcat cu fostul patrimoniu legionar. Tipografia “Cuvântului” este trecută Subsecretariatului de Stat al Românăzării, ca toată fosta avere legionară, și n-are nici un fel de destinație și de regim stabilit.

M. Antonescu: Trebuie să stabilim și regimul acesta. Pentru această tipografie trebuie să luăm o hotărâre.

Titus Dragoș: Sunt și o serie de creditori cari trebuiesc plătiți. Sunt o serie de creditori cari așteaptă să fie plătiți. Pe urmă, se dezorganizează complet tipografia și riscăm să se piardă valoarea materialului.

Titus Dragoș: Vă rog să ne convocați, și pe dl. Vulcănescu și pe mine.

M. Vulcănescu: Eu am propus o societate anonimă.

M. Antonescu: Înainte mi-ați propus o regie de Stat și să treacă tipografia la “Monitorul Oficial”. Dacă o trec la “Monitorul Oficial”, lipsesc Ministerul Propagandei de anumite beneficii și îngreunez condițiile de buget, pentru că Statul va plăti cheltuielile de editură ale Ministerului Propagandei.

M. Vulcănescu: Eu am propus o societate anonimă, cu posibilitatea creditorilor, după ce își verifică creanțele, de a deveni acționari, afară de Banca Națională, iar conducerea să fie desemnată de Stat.

M. Antonescu: Vă rog să transformați propunerea în decret.

M. Vulcănescu: Decretul este făcut de 2 luni, și îl are dl. ministru Marcu.

M. Antonescu: Dvs. spuneți că decretul cu regia a fost făcut de acum două luni. Eu lucrez cu dl. ministru Marcu, de două ori pe săptămână, și n-am văzut așa ceva.

M. Vulcănescu: Este făcut în 4 sau 5 ianuarie.

Al. Ottulescu: Eu constat că dvs. ați dispus de creanțele noastre, fără să ne întrebați, dle Vulcănescu.

M. Vulcănescu: Am spus: "Cu facultatea de a se înțelege".

M. Antonescu: Cred că ar fi bine ca Banca Națională să devină acționară.

M. Vulcănescu: Formula era ca societatea să poată începe să funcționeze independent de orice înțelegere.

M. Antonescu: Cu privire la prețul lemnului, Consiliul hotărăște ca Ministerul Aprovizionării să fixeze prețul hârtiei luând în considerație toate condițiunile de producție și prețul materiilor prime.

Urmează Legea pentru reglementarea circulației mărfurilor și a produselor.

A. Pană: Astăzi, dacă un agricultor vrea să cumpere mai multe perechi de opinci pentru lucrători, nu poate s-o facă. Eu propun o modificare a legii.

M. Antonescu: Modificarea duce la prăbușirea legii.

A. Pană: Eu cer numai pentru exploatările agricole, așa cum s-a făcut și pentru industrie.

M. Antonescu: În ceea ce privește aplicarea legii, fără îndoială, se poate atinge principiul ca marile întreprinderi agricole, cari sunt și ele la fel ca cele industriale, să poată, pe cale administrativă, să capete autorizația specială de la Ministerul Aprovizionării. Nu este nevoie să se meargă la abaterea de la lege, ci tocmai la aplicarea ei.

A. Pană: Această autorizație trebuie dată și pentru alte articole de care ar avea nevoie cineva.

M. Antonescu: Dle Pană, dvs. știți cum procedează întreprinderile industriale: cer autorizație pentru mai multe categorii de articole, fixând cantitățile și termenul pentru care le cer. Același lucru trebuie să-l faceți și pentru agricultură.

A. Pană: Astăzi, industria nu are nevoie să meargă pentru orice articol la Subsecretariatul Aprovizionării. Are dreptul de la lege.

O exploatare agricolă, care este situată la distanțe mari și cu o administrație greoaie, este obligată, pentru o serie întreagă de articole, să vină la București, la Subsecretariatul Aprovizionării, să ceară autorizație. Aceasta este extrem de greu. Trebuie găsită o soluțiune.

M. Antonescu: Dacă o faceți fără autorizație, desființați legea, și nu se poate, pentru că atunci ridicăm prețul și lovim în agricultori.

A. Pană: Cer ca exploatările agricole care au muncitori să poată obține, în baza unui certificat de la Camera de Agricultură, aceleași autorizații ca și fabricile.

M. Antonescu: Dvs. vedeți camerile de agricultură ca pe niște organe de legătură. În acest caz, să vă adresați Camerii de Agricultură, care transmite Subsecretariatului Aprovizionării aceste cereri.

A. Pană: Va fi o mare întârziere. De exemplu, dacă cer o autorizație de transport a unui vagon de sămânță de la o gară la alta, îmi trebuie zece zile ca s-o obțin.

M. Antonescu: Nu este mult.

A. Pană: Notați că eu am fost aci, în București, și am avut mijlocul să stăruiesc.

M. Antonescu: Au vrut să vă arate că vă tratează la fel ca pe toată lumea!

Ameliorarea condițiilor aprobărilor este o altă problemă, dar desființarea regimului de control este periculoasă.

A. Pană: Eu nu sunt contra controlului, dar orice întreprindere industrială, mare sau mică, poate să cumpere. Tot așa să aibă dreptul și întreprinderile agricole.

M. Antonescu: Ce să cumpere?

A. Pană: Ce-i trebuie, opinci, pânză ca să facă cămăși pentru muncitorii agricoli etc.

M. Antonescu: Iată ce propun: să dați camerelor agricole dreptul de a dispune, în interiorul unui plafon, de opinci, de pânză, sau de alte lucruri necesare. Aceasta pentru autorizație dată pe un anumit termen. Deci, să acordați fiecărei Camere Agricole dreptul de a da autorizare în limita unei cantități globale, aplicabilă pentru tot teritoriul Camerei Agricole, pe termenul pe care îl fixați dvs., dle ministru al Aprovizionării.

În modul acesta, vă descurcați, pe de o parte, de aceste sarcini, nu dați mai mult decât ați putea da dvs. înșivă, pentru că puneți un plafon Camerei Agricole, și dați acestei Camere delegația funcțiunii dvs. de aprobare, punând Camera Agricolă în situația de a satisface imediat, iar dvs. nu veți fi decât organul de control, ca să vedeți cum se lucrează.

A. Pană: Ceea ce trebuia să facă dl. subsecretar de Stat la București, să facă Camera Agricolă.

G-ral C. Constantin: Cred că mai bine ar face-o prefectul, decât Camera Agricolă.

M. Antonescu: Sau, mai bine, prefectul. Deci, aceasta este hotărârea Consiliului de Miniștri de astăzi. Să dați lămuririle tehnice chiar acum, pentru ca decizia Consiliului de Miniștri să fie, apoi, comunicată Ministerului Afacerilor Interne, care, la rândul său, o va transmite tuturor prefectilor.

Ministerul Aprovizionării va dispune, printr-o circulară, de modul cum se aplică această dispoziție și va indica, cantitățile și plafonul.

Urmează chestiunea indignării de la Făurei.

A. Pană: La Făurei, de ani de zile, se îneacă o suprafață de zeci de mii de hectare.

M. Antonescu: Cunosc situația. Sunt în curent cu toate. Problema este să rezolvăm mijloacele financiare și măsurile tehnice. Cine își ia răspunderea și sarcina lor, dacă facem din aceasta o acțiune de Stat? Dacă găsim particulari cari

să-și ia răspunderea și dacă Banca Națională ne finanțează această întreprindere, și în ce condițiuni, iată problema de rezolvat.

C. Bușilă: S-a făcut, odată, un proiect de 60 milioane.

Al. Ottulescu: A mai crescut acum.

M. Antonescu: Trei sute de milioane, am văzut.

C. Bușilă: Important este că, în această parte, Calea Ferată este inundată foarte des. S-a creat un sindicat, care nu are bani și nici nu poate să împrumute.

M. Antonescu: Dl. Mareșal Antonescu spunea să a vrut să ceară dlui Greceanu, care a făcut niște lucrări de îndiguire în regiunea Giurgiu, ca să facă unele propuneri practice în legătură cu constituirea acestui sindicat.

Eu știu cum s-a lucrat la Giurgiu, pentru că am avut chiar și un proces în legătură cu această îndiguire. Și dl. guvernator al Băncii Naționale cunoaște raporturile cari au existat între dl. Greceanu și proprietari. Atunci s-a procedat astfel: proprietarii au convenit să dea anumite sume dlui Greceanu. D-sa era garant față de cei cari au pus la dispoziție banii și, în schimb, primea garanția proprietarilor, prin producția care i-o gajau pe termen de 7 ani, ca efect al lucrărilor efectuate.

Prin urmare, din punct de vedere practic, noi trebuie să vedem dacă acest sindicat, de care vorbea dl. ministru Bușilă, primește să fie, nu numai un sindicat care execută lucrările, dar și un sindicat care să ia profitul.

A. Pană: Toate garanțiile, prin lege. Sindicatul acesta funcționează în baza unei legi. Toți sunt solidari la plată.

M. Antonescu: Credeți că consimte fiecare? Eu, dacă aș fi proprietar, vă declar formal că mi-aș limita garanțiile față de avantajile primite și că n-aș putea să subscriu nelimitat.

C. Bușilă: Toți proprietarii participă la plată și la beneficii. Pe baza acestei contribuții, Sindicatul poate să facă împrumuturi.

Al. Ottulescu: Eu cunosc această chestiune. Eu am moșia părintească în comuna Surdila. Declar, de la început, că mă recuz, ca să nu se nască bănuiala că am interes ca moșia mea să scape de inundație. Deși mă recuz, trebuie să spun care este adevărul.

Aci, de când sunt copil, aud povestea inundației de la moșia Surdila, și în fiecare an se inundau 100-120 pogoane. Câteodată veneau apele mai mari, altă dată, mai mici. Ce s-a întâmplat? Toată lumea a căutat să știe de unde vin apele mari, și, în urmă, am descoperit că totul vine de la un pod al Căii Ferate, fiindcă acolo Calea Ferată are un pod prea îngust și când vin apele mari, în loc să se scurgă, o iau pe alături și inundă moșia.

Și atunci, dl. Goga mi-a spus ...

A. Pană: Este arendașul dvs.

Al. Ottulescu: ...: "Să facem un proces Căilor Ferate", ca să lărgească podul și astfel se va isprăvi totul. Am făcut proces, și cum omul este neglijent cu chestiunile lui personale, procesul nu s-a terminat.

Niciodată, de când sunt copil, n-am auzit spunându-se de sute de milioane și n-am auzit să se spună că se poate pierde războiul pentru că nu se îndiguiește

această regiune. Eu nu înțeleg ca oameni interesați și destul de bogați să profite de această împrejurare, pentru a face mai mulți bani, stăruind ca tocmai acum să se cheltuiască asemenea sume. Am putea aștepta până la sfârșitul războiului, și atunci se va vedea.

Eu am scris o scrisoare dlui Mareșal Antonescu, în care am arătat care este situația. Eu știu ce a făcut dl. Greceanu. Dacă sunt silit, voi vorbi.

A. Pană: Ce are a face dl. Greceanu cu chestia aceasta?

C. Bușilă: Dacă lucrarea aceasta se va executa acum sau mai târziu, aceasta este o altă chestiune, însă trebuie să se execute refacerea unui pod. Calea Ferată a insistat ca să i se dea voie să salveze linia, căci în acest mod se vor salva și celelalte terenuri. Lucrarea nu se va putea face parțial. Dacă o amânați, este altceva.

Eu mi-am dat seama de toate aceste lucruri și am spus că chestia trebuie studiată pe toate planurile. Goga a spus că a găsit 60 milioane.

Al. Ottulescu: Este un om pe al cărui cuvânt nu se poate pune nici o bază. Eu pe dl. Goga îl cunosc de 20 de ani și știu cine este.

C. Bușilă: Am găsit că proiectul făcut are greșeli. Acest proiect costa 250 milioane. Sindicatul există, dar el nu are mijloace, iar dl. Goga nu poate să facă nimic.

M. Antonescu: Dle ministru, ce suprafață este inundabilă?

C. Bușilă: Sunt 30.000 ha.

A. Pană: Sunt, pe cât știu, dle guvernator, suprafețe inundabile extraordinare. Eu vă pot spune că apa Buzăului și-a schimbat cursul și astăzi este un adevărat fluviu. Sunt sate cari nu erau niciodată inundate, și astăzi au trebuit să fie evacuate. Satul Ionești n-a fost niciodată inundat, și astăzi este evacuat.

Pe mine nu mă preocupă nici chestia dlui Goga, nici chestia dlui Greceanu, dar vreau să fie cineva care să facă treabă. Trebuie să găsim, neapărat, o sumă de 200 și ceva de milioane de lei, pe care să le cheltuim ca să salvăm o suprafață foarte productivă, de 30.000 ha. Cred că nu ar fi bine să se amâne această chestiune.

M. Antonescu: Rog pe dl. ministru Bușilă să numească o expertiză.

C. Bușilă: V-o prezint săptămâna viitoare.

M. Antonescu: Dvs., dle ministru, știți cum se făceau expertizele sub alte guverne. Când venea un protejat politic și voia să facă o afacere, se numeau experți, și experții depuneau raportul după volumul afacerii.

C. Bușilă: Există această expertiză, făcută chiar săptămâna trecută.

M. Antonescu: Atunci, nu mai este nevoie să numiți expertiza și nu rămâne decât să mi-o prezentați.

C. Bușilă: Greutățile sunt foarte mari. Eu am o comisiune care lucrează pentru Sindicat. Astăzi, aceste sindicate, realmente, nu pot lucra.

M. Antonescu: Pregătiți-vă reforma, pentru că o veți face, după răspunderea dvs., cu regulamente, întrucât în noua organizare a Statului, legile vor fi numai norme de structură generală și uniformă; toate celelalte organizări cu caracter special vor face obiectul regulamentelor.

Reforma aceasta este necesară. Trebuie să unificăm, pentru că contează foarte mult și instrumentul prin care se poate organiza această colaborare de interese. Sindicatele acestea trebuie să aibă o bază sănătoasă și atrăgătoare, în același timp, să fie constituite nu pe principiul răspunderii absolute și generale, sau al constrângerii obligatorii, fără nici un raport cu avantajul pe care îl primește acela care intră în Sindicat, ci pe baza unor principii noi și realiste pentru cei cari vor intra în ele.

C. Bușilă: Și cu aceasta va începe o reglementare a regimului apelor, în care nu s-a făcut nimic până acum.

M. Antonescu: În ce privește chestiunea aceasta din Valea Buzăului, pe care dvs. ați studiat-o deja, vă rog să-mi trimiteți și mie rapoartele acestea, ca să cunosc întinderea acestei probleme. În al doilea rând, chestiunea tehnică trebuie legată de chestiunea asociațiilor de îndiguiri.

C. Bușilă: Trebuie să ne gândim la bani.

M. Antonescu: "Prețul sfeclei".

G-ral C. Constantin: Este necesar să se stabilească, de urgență, prețul sfeclei, pentru că altfel nu se pot face contracte pentru însămânțări.

M. Antonescu: Este inutil s-o mai spuneți. Am discutat această chestiune de mai multe ori și urmează să fixăm prețul sfeclei ținând seama și de condițiile de producție ale anului acestuia și ale anului viitor, fiindcă prețul fixat acum va fi o indicație și pentru anii viitori.

G-ral C. Constantin: S-au întrunit în comisiune reprezentanții autorităților de Stat, reprezentanții cultivatorilor de sfeclă și ai fabricanților de zahăr. Ca o orientare pentru Consiliu, pot să citez prețurile de până acum ale sfeclei. În anul 1934, prețul sfeclei a fost de 4100 lei vagonul. În anii 1935-1938, prețul a fost de 5700 lei vagonul; în 1938-1940, a fost 7600 lei; în 1940 a fost 10.460 lei; în 1941 a fost 13.000 lei și în decembrie 1941 a fost de 18.000 lei, la care s-a adăugat o primă de transport de 2000 lei la fiecare vagon de sfeclă.

M. Antonescu: Ce propuneți dvs.?

G-ral C. Constantin: Să-mi dați voie să expun chestiunea în două, trei cuvinte. Consumul nostru de zahăr este de 12.000-13.000 vagoane, anual, ceea ce echivalează cu 75.000-80.000 hectare de sfeclă, socotind 1.300 kilograme de zahăr la un vagon de sfeclă.

A. Pană: Se socotește o producție medie de 2000 kilograme de zahăr la hectar; 13% din sfeclă este zahăr.

G-ral C. Constantin: Ministerul Agriculturii a propus un preț de 35.000 lei pentru vagonul de sfeclă.

M. Antonescu: Cât a fost producția anul acesta?

A. Pană: Foarte slabă: circa 700 kg la hectar.

M. Antonescu: Nici măcar un vagon la hectar.

G-ral C. Constantin: Nu s-a putut prăși.

A. Pană: Mai mult decât atât: sfecla n-a putut fi rărită – cea mai grea operație. Este acum tendința să se părăsească culturile mai grele și să se treacă la cele mai simple, date fiind împrejurările de astăzi.

M. Antonescu: E omenesc și normal.

G-ral C. Constantin: Cultivatorii cer tot 35.000 lei pe vagonul de sfeclă, ca și Ministerul Agriculturii. Față de acest preț, zahărul va reveni la 75-78 lei/kg.

M. Antonescu: Adică să dublăm prețul de anul acesta, după ce acest preț al sfeclei este de două ori mai mare decât acum doi ani și de patru ori mai mare decât acum patru ani.

G-ral C. Constantin: Am să vă arăt argumentele, ca să vă dați seama de realitate.

M. Antonescu: Dar vă dați seama la ce preț ajungeți pentru zahăr? Atunci prefer să ajung la un import de zahăr.

G-ral C. Constantin: Ne-ar costa mai ieftin. Dl. Manolescu-Strunga mi-a spus că poate aduce 4000 vagoane de zahăr din Italia și din Boemia, care ar ajunge să coste la București 34 lei kg.

M. Antonescu: Iată ce vă rog eu: cu tot interesul și graba pe care o reclamă fixarea prețului sfeclei și asupra căroră v-am spus că nu este nevoie să mai adăugați nimic, eu amân stabilirea acestui preț și vă rog să cereți Oficiului Zahărului ca să-și ia angajamente formale de cantități. Dl. ministru Marinescu să trateze. Noi avem deja cantități fixate pentru import de zahăr, dar n-avem fixat nici un termen, așa că pentru Germania nu trebuie să ne facem prea mari iluzii. Din Boemia e cam greu să aducem zahăr.

I. Marinescu: Este o simplă scrisoare.

G-ral C. Constantin: Dar importul de zahăr pe care vrea să-l facă dl. Manolescu-Strunga nu intră în cadrul angajamentelor de la guvern la guvern, ci este o afacere care poate fi făcută de la o casă comercială la alta.

M. Antonescu: Să se angajeze Oficiul cu cantități și prețuri, în ceea ce privește acest import.

G-ral N. Stoescu: Îmi permit să iau apărarea, în oarecare măsură, a agriculturii și a industriei de zahăr. Cred că soluția va fi mixtă.

M. Antonescu: La aceasta vreau să merg și eu, dar ca să pot să fixez limitele jertfei pentru Statul nostru, trebuie să știu câtă nevoie am din industria de zahăr românească și deci reproducătorii români de sfeclă. Jertfa pe care o voi face va fi proporționată, cu certitudine, de importul de zahăr pe care îl voi face și de prețul cu care îl voi cumpăra.

Se poate ajunge să se stabilească cu Oficiul Zahărului un acord, ca să văd în ce mod voi compensa avantajii, pe care le voi da agricultorilor, și cu prețul zahărului, pe care îl voi fixa, pentru ca nu Oficiul Zahărului să profite de urcarea prețului, ci Statul. Pentru aceasta trebuie să știu cantitatea și prețul zahărului de import și după aceea voi fixa cotele, în raport cu nevoile de consum.

G-ral C. Constantin: Vom merge la o soluție compensatoare.

M. Antonescu: Oficiul Zahărului va fi acela care va vărsa diferența de preț.

G-ral N. Stoescu: Aceasta nu ne apără de datoria de a studia prețul vagonului de sfeclă, pentru că fixând un preț de 35.000 lei, acesta va avea repercusiuni asupra cultivării celorlalte produse agricole.

M. Antonescu: Evident. Poate găsim alte mijloace, în afară de preț, ca să ajutăm pe producătorii de sfeclă; poate le vom da o primă de producție; poate vom încuraja Sindicatele să le dea mașini agricole, sau poate chiar le vom da prime în bani, sub altă formă decât prețul însuși, pentru că altfel, prețul se repercutează asupra întregului nostru sistem de prețuri. Nu trebuie să mergem la sprijinirea producătorilor de sfeclă și a fabricanților de zahăr numai pe calea sporirii prețului.

Al. Ottulescu: Fiindcă, pentru protejarea intereselor unora, se lovește în tot sistemul de prețuri.

M. Antonescu: Prin urmare, rămâne stabilit că Guvernul studiază avantajele și condițiile în care pot fi ajutați producătorii de sfeclă, ținând seama însă de politica generală a prețurilor.

“Acordarea, în mod excepțional, a unui spor de cost pentru transportul lemnului de foc din pădure în gări, pentru cazuri speciale (transbordări sau distanțe mari de la locul de tăiere)”.

G-ral N. Bădescu: Dle prim-ministru, situația actuală a aprovizionărilor cu lemne de foc este următoarea: întreaga țară s-a putut aproviziona cu 360.000 vagoane și ar mai avea de adus încă 76.000 vagoane, adică 15%. Față de anul trecut, acum suntem mai înaintați cu aprovizionarea, cu excepția câtorva orașe, care fiind depărtate de centrele de producție, mai duc oarecare lipsă.

În ceea ce privește aprovizionarea Capitalei, până acum s-au adus 74.000 vagoane.

M. Antonescu: În legătură cu această problemă, v-am trimis, dle ministru Bușilă, o reclamație a dnei Maican, exploatoare de păduri din județul Buzău. Acolo se arată că Societatea de Cale Ferată Buzău-Nehoiăș, după ce și-a epuizat rezervele sale de exploatare, pune astfel de condiții proprietarilor exploatare, cari ar urma să-și continue exploatarea, încât, pe de o parte, ridică prețul lemnului în mod considerabil, iar pe de altă parte, datorită măsurilor luate, pune pe acești exploatare în situația să nu-și poată continua exploatarea pădurilor.

De aceea, vă rog să examinați situația, ca să vedem în ce mod ridicăm privilegiul, rechiziționăm, sau dăm, în anumite condiții avantajoase pentru Stat, exploatarea acestei linii ferate pe seama proprietarilor acestora, care ar garanta redevențe pentru Stat, dar cari, în același timp, ar putea folosi această linie pentru exploatarea masivelor lor păduroase, fără ridicarea prețului lemnului.

C. Bușilă: Situația este următoarea: Societatea Buzău-Nehoiăș este fosta societate “Goetz”, care acum este societate italiană. Am căutat să văd dacă concesiunea este dată numai pentru exploatare proprie și am constatat că este dată și pentru căraușie; deci societatea are dreptul ca, în afară de exploatarea propriei de păduri, să transporte și produsele celorlalte.

Acum vreau să văd care este posibilitatea să presăm asupra tarifelor, sau ce urmează să facem ca să anulăm acest drept de concesiune.

M. Antonescu: De acord.

C. Bușilă: Trebuie să facem altceva. Acum, când este un minister care fixează prețurile, putem să stabilim noi prețuri la această societate. Și eu cred că

Societatea "Goetz" speculează, și de aceea studiez comprimarea tarifelor referitoare la transportul lemnului.

M. Antonescu: Este foarte importantă această măsură, fiindcă din acest masiv păduros noi putem scoate 50% din lemnele necesare pentru aprovizionarea Capitalei.

G-ral N. Bădescu: Prețurile și tarifele de transport le poate fixa chiar prefectul, pe baza unui Jurnal al Consiliului de Miniștri dat de noi. Dacă prefectul poate să fixeze prețurile la toate celelalte produse, poate să stabilească și tarifele de transport pentru lemne.

C. Bușilă: Este prevăzut prin lege că tarifele Căilor Ferate particulare nu pot fi stabilite decât de Ministerul Lucrărilor Publice.

M. Antonescu: Acum eu încerc să apar Calea Ferată. Noi impunem jertfe Căilor noastre ferate și hotărâm să primească să reducă, pe timp de iarnă, tarifele de transport, păstrându-le pe cele din timpul verii. Prin această măsură, reducem veniturile Statului și îi mărim sarcinile, prin suportarea deficitelor Căilor Ferate. Și pe acești particulari să-i lăsăm să speculeze? Este cu neputință.

Când prezentați dvs. lucrarea, dle ministru Bușilă?

C. Bușilă: În două-trei zile. Procedura noastră este foarte simplă. Tarifele sunt fixate de Ministerul Lucrărilor Publice. Potrivit Legii controlului prețurilor, atunci când este vorba de o urcare a tarifelor, eu cer asentimentul Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării; când este vorba însă de o scădere a tarifelor, n-am nevoie de acest aviz.

M. Antonescu: Aceasta mă face să vă cer să revizuiți toate tarifele.

C. Bușilă: Vă previn însă că vom avea oarecari proteste din partea Legației Italiene.

M. Antonescu: Vreau să profit de momentul când se spune că România nu face nimic pentru Italia, ca cel puțin să scad ceva din contul de pierderi al lipsei noastre de profit.

G-ral N. Bădescu: Eu am fost la Nehoiș, la președintele acestei societăți și știu că cu ocazia inundației s-au prăpădit o parte din liniile ferate și podurile. Ei lucrează acum la restabilirea liniei și, dacă au făcut unele majorări, aceasta este bazată pe faptul că nu pot să mai meargă în situația de astăzi. Aceștia au cheltuit sume mari de bani. Este un ansamblu al tuturor acestor chestiuni ...

M. Antonescu: Nu înseamnă că trebuie să-și amortizeze cheltuielile într-un an.

G-ral N. Bădescu: Situația este următoarea: pentru Capitală s-au depus fracte pentru 278 vagoane.

M. Antonescu: Ce disponibilități de lemne aveți?

G-ral N. Bădescu: Ne vin, în fiecare zi, 260 vagoane.

M. Antonescu: La ce dată prezentați dvs. programul de aprovizionare pentru anul viitor?

G-ral N. Bădescu: Lucrez la el, însă toate chestiunile trebuiesc atacate în mod deosebit.

M. Antonescu: V-aș ruga să țineți seama ca în planul acesta să se aibă în vedere și mijloacele de comunicație, iar organizarea să fie făcută în funcție de diferitele epoci ale anului.

C. Bușilă: În chestia lemnului de foc, cred că este bine ca dl. ministru al Agriculturii să aibă o comisiune care s-o examineze.

M. Antonescu: Eu am făcut comisiunea. Ea se compunea din dl. ing. Grozescu, de la Ministerul Agriculturii, care a făcut, acum doi ani, planul, împreună cu defunctul Andrei Ionescu.

Chemați, vă rog, pe ing. Grozescu ca să vă facă planul, din punctul de vedere al disponibilităților C.A.P.S.-ului. Să chemați și pe delegatul dlui ing. Bușilă, pentru transporturi, ținându-se seama și luându-se în considerație perioada de timp în care comunicațiile sunt, în general, destinate Armatei, aprovizionărilor, sau altele.

Să se aibă iarăși în vedere perioada de timp când unele căi de comunicații sunt oprite prin simpla desfășurare naturală a vremii. Perioada de iarnă și primăvara opresc libera circulație pe unele căi ferate. Prin urmare, pentru acele căi de comunicații să se concentreze efortul când nu sunt asemenea împiedecări. Să fie un plan tehnic bine stabilit, ținând seama de toate aceste posibilități.

G-ral C. Constantin: Trebuie să vă comunic că, după o socoteală aproximativă, Capitala are nevoie de 400.000 vagoane.

G-ral N. Bădescu: Trebuie să facem o organizare tehnică, în sensul ca să transportăm lemnele numai cu trenuri navete.

M. Antonescu: Faceți propuneri tehnice, stabiliți un program, faceți un plan concret și dați-l dlui ing. Bușilă, să-l vadă din punctul de vedere al transporturilor, și pe urmă vom lua o hotărâre.

Prin urmare, să stabiliți cine întocmește acest plan.

G-ral I. Sichițiu: Planul de aprovizionare de anul viitor va fi în strânsă legătură cu exploatarea.

M. Antonescu: Vă rog să țineți seama și de alte fapte, după cum trebuie să avem în vedere satisfacerea anumitor nevoi imperioase, determinate și de factorii exteriori, pentru export; de asemenea, trebuie să ținem seama de condițiile tehnice de transport și aprovizionare.

Prin urmare, este vorba de un plan comun. Nu trebuie să mergem cu ideea fixă că nu se poate, de exemplu, exploata decât în masivul cutare, pentru că regimul silvic impune ca anul acesta să se exploateze cutare regiune. În această perioadă de război, trebuie să facem unele excepțiuni.

G-ral N. Bădescu: După o serie întreagă de experiențe, pentru că în multe locuri lemnele sunt la distanțe foarte mari, ca de exemplu: Buzău, Constanța, Ialomița, Tulcea, fiecare cere o sporire de cel puțin 3000 lei la fiecare vagon. Sunt unele regiuni, cum este Valea Buzăului, unde trebuie să se facă și transbordări, cari necesită cheltuieli extraordinare.

M. Antonescu: Pâinea, lemnul, cartofii sunt elemente de viață, pe care dacă le scumpesc, toată viața economică și tot echilibrul prețurilor este răsturnat. Prin urmare, nu putem să mergem cu sporul la fiecare două săptămâni și să facem

excepțiuni cu anumite regiuni. Aceasta nu se poate. Mai avem două luni de iarnă. Aveți rezerve de aprovizionări? Cum stați cu Capitala?

G-ral N. Bădescu: Galații spun că nu mai au lemne pentru școli și spitale.

M. Antonescu: Pentru sprijinirea autorităților, prefer să se dea un ajutor ca să-și procure aceste lemne, dar aceasta să fie o operație cu caracter privat.

Urcarea oficială a prețului lemnului ar însemna dezechilibrarea tuturor prețurilor. Nu admit nici o recunoaștere formală a sporirii prețurilor în această perioadă.

G-ral N. Bădescu: Unii spun că, pentru ca să scoată lemnele de la o distanță așa de mare, trebuie să plătească mai mult. Pentru aceasta cer scumpirea cu 3000 lei de vagon.

M. Antonescu: Nu mai scumpim nimic.

G-ral C. Constantin: Mai bine subvenționăm autoritățile.

M. Antonescu: În nici un caz nu admit scumpirea prețului lemnului, pentru că aceasta creează, anul viitor, o indicație asupra viitoarelor prețuri. Prin urmare, nu se dă nici un fel de autorizare pentru această ridicare de prețuri.

“Firmele germane autorizate a face export să execute și operațiuni de produse monopolizate sau nu, în interiorul țării?”

Rămânem pe principiile de ieri. Prin urmare, nu se dau nici un fel de autorizații pentru operațiunile interne, pentru că aceste operațiuni interne vă vor pune în imposibilitate să controlați aceste societăți. Eu nu cunosc situațiunea, dacă sunt societăți străine cari beneficiază, pe teritoriul nostru, de unele drepturi pe care le refuzăm societăților germane. Aceasta este o situație care trebuie văzută.

G-ral C. Constantin: Sunt firme individuale.

M. Antonescu: Să se cercetez, imediat, firmele individuale, ca să vedeți ce plafon de afaceri au ele.

Titus Dragoș: Sunt și români.

M. Antonescu: Dar sunt unii cu pașapoarte Nansen. Aci au dreptate germanii. Aceasta înseamnă că, alături de problema prezenței românești în anumite întreprinderi, mai este și problema pătrunderii în aceste întreprinderi a unor elemente străine, în afară de evrei și germani. Avem o problemă mai vastă, pe care trebuie s-o studiem.

G-ral C. Constantin: Această chestiune a firmelor ține de Ministerul Economiei Naționale.

M. Antonescu: Rog pe dnii miniștri al Economiei Naționale și al Românilor să studieze problema.

Titus Dragoș: Eu am făcut o propunere dlui Mareșal în legătură cu posesorii de pașapoarte Nansen, și d-sa a dat dispozițiuni ca aceștia să fie dați afară. Pentru Stat, este una din operațiunile cele mai principale, care trebuie să intre imediat în practică, pentru că sunt singurii profitori ai vieții noastre.

M. Antonescu: Vă rog să vorbiți cu dl. ministru Iurașcu, pe care l-am însărcinat să studieze chestiunea tuturor purtătorilor de pașapoarte Nansen. Eu am fost împotriva înființării în România a unui comisariat al pașapoartelor. Acest comisariat nu trebuie înființat, însă Ministerul Afacerilor Străine, Direcția Politică,

trebuie să aibă un birou, care, în colaborare cu Serviciul de Control al Străinilor, de la Siguranța Generală, să ne prezinte tabloul tuturor purtătorilor de pașapoarte Nansen din țara noastră.

Ministerul Economiei Naționale și dvs., dle Dragoș, sunteți rugați ca, asupra acestui tablou și în dreptul fiecărei persoane, să faceți mențiune în legătură cu activitatea acestor purtători de pașapoarte Nansen.

G-ral C. Constantin: În "Monitorul Oficial" s-a publicat o listă, dar această listă nu spune că se dă dreptul de a face export.

M. Antonescu: Vă rog să cercetați. Dvs. aveți la Institutul Statistic toate cifrele exportului. Vă rog să stabiliți, într-un tablou precis, cari sunt societățile cari au importat sau au exportat în Germania, cum și natura acestor societăți, sau firme individuale, germane, române sau străine de altă natură. Prin urmare, o precizare a elementelor cari fac exportul, pentru ca să pot răspunde.

Mi se spune că sunt 2000 firme românești cari fac comerț de cereale. Acestea nu pot fi comparate cu societățile germane. Și acest lucru vreau să-l spun precis, pentru că mi s-a arătat că este vorba de dorința Berlinului ca să satisfac aceste firme. Eu vreau să-i satisfac, dar în cadrul suveranității românești.

Prin urmare, eu nu-mi schimb principiile de la București. Vreau să respect dorința Berlinului, dacă această dorință este totdeauna foarte serioasă și onestă. Dacă este vorba ca Berlinul să-mi ceară lucruri cari depășesc punctul nostru de vedere, eu îi răspund arătându-i realitatea.

Prin urmare, vă rog să cereți datele de la Institutul Statistic, și pe dvs., dle Dragoș, pentru ca să pot răspunde cererilor germane până la 3 martie.

Trecem la punctul 15: "Prețul laptelui".

G-ral C. Constantin: Aprovizionarea Capitalei cu lapte este foarte defectuoasă și are aspecte tragice. Laptele se falsifică, iar vitele sunt vândute, pe capete, la Abator. Toate acestea, din cauză că producătorul nu are un preț remuneratoriu la lapte.

M. Antonescu: În schimb, are un preț foarte bun la carne – acesta este adevărul – dat de noi sau de alții. Eu, unde mă duc, în provincie sau chiar în București, mănânc, totdeauna, carne de vițel.

G-ral C. Constantin: Va fi necesar să se impună tăierea unor viței, fiindcă vițeeii consumă foarte mult lapte.

M. Antonescu: Așadar, dvs. vreți să sporiți prețul laptelui. Eu recunosc <faptul> că aci trebuie să sprijinim pe producătorii de lapte, cu toate că și aceasta este o problemă de alimentare a întregii populații, și în special a copiilor. Ce propuneți?

G-ral C. Constantin: Nu este posibil ca pe un producător, care dovedește că-l costă litrul de lapte 24 lei, să-l silești să vândă laptele cu 16 lei kg.

M. Antonescu: Dle Pană, <cu> cât credeți dvs. că ar trebui să se vândă?

A. Pană: 39 lei kg.

M. Antonescu: Amortizează vaca și trei generații de viței, din producția pe un an.

A. Pană: Laptele bun se vinde cu 60 lei.

M. Antonescu: Vă anunț că, săptămâna viitoare, voi convoca pe toți șefii parchetelor din țară și vom începe o campanie pentru represiunea delictelor și contravențiilor. În această campanie a parchetelor vor intra, cu siguranță și contravențiile privind apa din lapte, care este o veche tradiție a lăptarilor, nu din timpurile acestea, când prețul este atât de mare. Aceasta este o infirmitate morală a lăptarilor, mai ales în București. Ce propuneți dvs.?

G-ral C. Constantin: Laptele este de mai multe feluri: laptele țărănesc ...

M. Antonescu: Mi se pare nomenclatura cam curioasă: "lapte țărănesc".

G-ral C. Constantin: Pentru laptele țărănesc se cere un spor de 16 lei la litru. Pentru laptele de fermă, care se vinde cu 22 lei, se cere 37 lei la consumator.

M. Antonescu: Noi trebuie să fixăm prețurile <în> așa fel, încât să nu încurajăm specula. Cât propuneți dvs.?

G-ral C. Constantin: Eu am obținut de la ei 26 lei pe laptele țărănesc, 33 lei pe laptele țărănesc colectat, 36 lei laptele de fermă, iar cel pasteurizat și cel pentru sugaci, prețul liber. Dacă se dă un preț remuneratoriu la lapte, atunci îl vom putea avea pe piață. Altfel, acest lapte intră în fel de fel de brânzeturi, care de care mai falsă, iar smântâna se transformă în unt.

G-ral I. Sichițiu: Un kg de unt se fabrică din 30 kg de lapte.

M. Antonescu: În afară de smântână, ce mai rămâne?

G-ral C. Constantin: Rămâne un zer, care nu servește la nimic.

M. Antonescu: Pentru unt, ce preț propuneți?

G-ral C. Constantin: 550 <lei> la engroșiști și 580 la detailiști.

I. Marinescu: Am avut o propunere din partea dlui Vlad, ca să-i dăm dreptul să colecteze laptele din anumite regiuni, cu condițiunea de a da și Consiliului de Patronaj.

G-ral C. Constantin: Este vorba să se aducă la București cantități enorme de unt.

M. Antonescu: Eu am primit niște date informative de la col. Slăniceanu. Mi-a spus că vinde în pierdere, pentru că vrea să respecte prețurile, dar diferențele nu sunt chiar atât de mari.

G-ral C. Constantin: Am fost cu dl. Slăniceanu în Comisie. Dacă m-aș fi luat după dânsul, ar fi trebuit să fixez 50 lei pentru litrul de lapte.

M. Antonescu: Dar dacă noi stabilim prețul de 550 lei pentru kilogramul de unt, raritatea acestui articol îi va da, în orice caz, o plusvalută. Dacă untul se va vinde cu prețul oficial de 550 lei/kg, atunci, în fapt, el va ajunge să se vândă cu 800 lei/kg.

G-ral C. Constantin: Remediul radical este organizarea producției de lapte.

M. Antonescu: Ați organizat-o?

G-ral C. Constantin: Aceasta este partea a doua.

M. Antonescu: Atunci, eu prefer să leg partea întâia de partea a doua. Cu prețurile fixate astăzi, se va ajunge la o sporire a producției.

G-ral C. Constantin: Dacă nu dăm prețurile acestea, nu vrea nimeni să aducă lapte în Capitală.

M. Antonescu: Dar ce faceți dvs. dacă untul, de la 550 lei, ajunge la 800 lei kg?

G-ral C. Constantin: Să lăsăm untul la prețul maximal, sau să fixăm un preț de 330 lei kg problema principală este aceea a laptelui, în București, în special.

M. Antonescu: Pe dvs. vă preocupă ca producătorii să aibă rentabilitate și Bucureștiul să fie aprovizionat cu lapte. Să fixați prețul laptelui pentru București, pentru a încuraja producția și a asigura aprovizionarea. Pentru restul derivatelor laptelui, chestiunea va fi examinată și prețurile vor fi fixate pe regiuni.

G-ral C. Constantin: Sunt cooperative, cu 30-40 ani vechime, care astăzi sunt doborâte de fel de fel de indivizi, cari vin și se instalează cu diferite aparate, oferă pentru lapte prețuri mai mari decât cele maximale, fabrică unt, total lipsit de condițiuni igienice, și-l aduc ca să-l vândă în București. În felul acesta, ei omoară toată această clientelă țărănească, care, înainte, ducea laptele la cooperative, pentru că îl adună ei, scumpind, în același timp, și celălalt lapte. Ar trebui ca să dăm posibilitatea marilor fabrici să ofere țaranului prețuri mai mari pentru lapte.

La București, prețul laptelui țărănesc ar ajunge 25 lei litrul.

M. Antonescu: Să se treacă această chestiune în comunicat, menționându-se și prețurile diferitelor feluri de lapte.

În legătură cu acordul cu Germania, am de adăugat că trebuie să luăm măsuri pentru comenzile noastre, atât pentru contingente, cât și pentru instalațiile și mașinile prescrise în acest acord pentru autoritățile românești.

Prin urmare, Ministerul Economiei Naționale și I.N.C.O.O.P.-ul să facă, imediat, un program de executare, pe care să-l supună Ministerului Finanțelor, iar pe ordinea de zi a Consiliului de săptămâna viitoare să se înscrie, de dl. secretar general, raportul Ministerului Economiei Naționale asupra măsurilor luate și propunerile Ministerului Finanțelor pentru executarea comenzilor făcute în Germania pentru autoritățile românești – acelea care nu intră în acordul de credit, pentru că Ministerul Finanțelor nu îngrijește decât pentru comunicarea materialelor care se introduc în acest acord.

Pe urmă, trebuie să câștigăm, în executarea acestor comenzi, timpul pe care l-am pierdut, pentru că aveam drepturi la executarea lor încă din septembrie. Or, de atunci și până acum, comenzile noastre au stat pe loc. Deci, o dată cu transmiterea comenzilor, să se menționeze că din septembrie și până acum a fost o stagnare.

De asemenea, în ceea ce privește sumele care urmează să fie plătite Armatei Germane de România, fosta Convenție Windecker-Mazarini n-a fost refăcută. Deci, dl. Sterian să lucreze de acord cu dl. Cristu, atrăgându-se atenția dlui Răsmeriță că executarea se va face de serviciul de la Ministerul de Externe. Dvs., dle ministru Marinescu, să puneți pe dl. Sterian să lucreze cu dl. Cristu pentru executarea acestei comenzi.

I. Marinescu: Răspunsul pe care ni l-a dat dl. Klugkist este cu totul nesatisfăcător. Nu putem lăsa Armata Germană să facă ce vrea.

M. Antonescu: O dată pe lună, la Consiliul Economic, se va înscrie pe ordinea de zi și raportul asupra executării Convenției economice cu Germania.

G-ral N. Stoescu: Dacă n-am această Convenție, eu tot trebuie să dau bani Armatei Germane, fără însă o cercetare a justificării plăților pe care le fac. Mă descopăr, zilnic.

I. Marinescu: Nu putem lăsa lucrurile așa.

M. Antonescu: Propuneți dvs. textul pe care îl credeți, și dumnealor să accepte. În ceea ce privește controlul, mi-a semnalat și mie dl. von Killinger ceva și trebuie să țin seama și de sensibilitățile de ordin militar ale germanilor. În ce privește controlul, vă rog să propuneți un control mixt.

I. Marinescu: Noi am cerut să fie numit câte un ofițer german permanent, care să facă controlul împreună cu un ofițer român, la fiecare punct de frontieră. Germanii însă nu vor să numească ofițeri permanenți, fiindcă, atunci, știind cine este, controlul implică o răspundere, pe când altfel, cel care controlează pleacă și el cu trenul.

M. Antonescu: Nu se poate. Vă rog să atrageți atenția dlui Klugkist că în toate stațiile din Ungaria, ungurii, cari ne-au luat pământul Transilvaniei, cu concurs german, fără să se bată cu noi, nu se jenează să pună afișe pe care stă scris: Nici un soldat german n-are voie să treacă peste această linie.

Dacă, prin urmare, controlul și ofensa sunt împinse până la această publicitate, nu văd de ce poporul român n-are dreptul să controleze ceea ce dă, pentru că ceea ce dă se știe bine și de Statul Român și de Statul German.

Din acest lucru nu se iese. Scurt și lămurit.

A. Pană: Dle prim-ministru, am văzut, de dimineață, în ziare o publicație a unei licitații din partea Guvernământului Transnistriei, la Ministerul Economiei Naționale, pentru anumite cantități de semințe, între care și 20 de vagoane arpagic. Această cantitate echivalează cu cultivarea a 1000 hectare de arpagic, o suprafață foarte mare. Această măsură a Guvernământului Transnistriei ne va jena în toată aprovizionarea noastră cu semințe. Nu știu dacă este bine să rămânem noi fără arpagic, ca să-l dăm Transnistriei?

M. Antonescu: Chețați-l pe dl. Alexianu la telefon și spuneți-i: Am pus chestiunea în Consiliul de Miniștri, fiindcă am găsit că această cantitate este prea mare. Cineva din partea dlui Alexianu, care se ocupă de această chestiune, să vină la dvs. ca să reducă cantitatea, iar mâine, în publicația care se va da, să se menționeze cantitatea redusă, pentru că, altfel, zvârlim și banii pe publicații, pe care nu le facem cum trebuie.

G-ral N. Stoescu: Transnistria trebuie să se încadreze în planul de cultură al țării.

M. Antonescu: Dle ministru, pentru că Ministerul Agriculturii s-a angajat ca, în zece zile, să-mi prezinte un plan agricol, iar eu m-am angajat ca, timp de zece zile, să alcătuim un plan comun, vă rog să nu învinovați pe guvernatori că nu și-au făcut singuri planurile, dacă nu l-am făcut și noi pe al nostru.

A. Pană: În ceea ce privește Transnistria, noi n-avem nici un amestec. Noi lucrăm numai pentru Basarabia și Bucovina.

M. Antonescu: Dle ministru, dl. Alexianu a fost prezent aici, la Consiliu, și eu niciodată n-am făcut o deosebire între planul agricol pentru Basarabia și

Bucovina și cel pentru Transnistria. Ca dovadă, în dosarul meu, în care pregătesc lucrările pentru această mobilizare agricolă, veți găsi și memoriul dlui Alexianu pentru Transnistria.

A. Pană: Cunosc. Dar vedeți cum stă chestiunea: Noi am crezut că Transnistria are 4 milioane de hectare arabile, și acum, după plan, vedem că are numai 2.660.000 hectare.

M. Antonescu: Fiindcă n-are mijloace să cultive toată suprafața cultivabilă.

A. Pană: Noi am făcut un plan pentru 4.000.000 ha, și acum trebuie să refacem totul.

M. Antonescu: Dați-i dvs. mijloacele și are să cultive 4.000.000 ha.

A. Pană: Dar Transnistria n-are suprafața aceasta arabilă.

M. Antonescu: Atunci este vina dlui Alexianu și a dvs., că v-ați făcut calcule greșite.

A. Pană: Nici dl. Alexianu nu este vinovat, pentru că n-a putut să aibă, la timp, toate datele necesare.

M. Antonescu: Este o discuție inutilă. Ceea ce doresc eu este să vedem când convocăm Consiliul cu guvernatorii, pentru întocmirea planului agricol. Îl vom convoca pentru joia viitoare, după ce, mai întâi, va fi întrebat dl. g-ral Mazarini dacă este gata cu lucrările. Numai după aceea vor fi convocați guvernatorii.

I. Marinescu: În ceea ce privește chestiunea "Solagra", rezultatul conferinței, pe care am avut-o cu reprezentanții acestei societăți, cu delegații fabricilor de uleiuri și cu reprezentanții Ministerului de Agricultură, a fost fixat într-un Jurnal al Consiliului de Miniștri, în baza căruia să autorizăm Ministerul de Agricultură să încheie contractul cu "Solagra".

Dacă îmi permiteți, am să expun punctele principale.

În primul rând, se limitează numai la soia și la floarea-soarelui dreptul de contractare și obligația de colectare – nu numai dreptul – rezervat societății "Solagra". "Solagra" a cerut să-i dăm același drept și pentru Transnistria. Am refuzat să i-l acordăm, deoarece această chestiune ne depășește pe noi, reprezentanții Guvernului, în raport cu această societate. Nu putem noi, aceia cari reprezentăm Guvernul, să dăm o autorizare în ceea ce privește Transnistria.

În ceea ce privește prețul, reprezentanții Ministerului de Agricultură au cerut ca, peste prețul de 160.000 lei vagonul, să se acorde un supliment de preț de 20.000 lei de vagon, pentru toți cei cari ar depăși o producție de 700 kg la hectar. Or, este nedrept ca cel care produce 701 kg să încaseze o astfel de primă, pe care noi o prevăzusem numai pentru acei cari fac un efort și ajung la o producție de circa 800 kg la hectar. Dar este excesiv ca numai pentru câteva kilograme mai mult decât 700, să dăm această penalizare consumatorului.

În afară de aceasta, se mai adaugă încă ceva pentru păstrarea semințelor. Și aci ar fi bine, dacă s-ar putea, să se pună o taxă de 20-25 bani pe kilo.

În ceea ce privește dreptul societății pentru export, s-a fixat la 400.000 ha, în care ar trebui socotit și ceea ce se cultivă de către producători.

A. Pană: Numai dacă se atinge această suprafață.

I. Marinescu: Aci, ei ne cer ca, în socoteala acestor 400.000 ha, să nu intre numai sãmânța de floarea-soarelui. Noi am fixat cu ei ca procentul de 20% pentru export sã-l acordãm dacã sunt atinse cele 400.000 ha de floarea-soarelui. Ei cer sã înglobãm în aceste 400.000 ha orice culturi de plante oleaginoase. Aceasta este o cerere formalã.

M. Antonescu: Din moment ce au discutat în principiu, de ce cer altceva? Dvs. ați stabilit acest minim de 400.000 ha însãmânțate cu floarea-soarelui, fiindcã vreți sã fie sporitã producțiunea.

I. Marinescu: Mai este un corectiv pentru care vã fac reclamația. Noi am spus cã acești 20% se dau numai dacã au 700 kile la hectar ...

M. Antonescu: Nici n-am vãzut în viața mea o excepție, în aparență mai nevinovată, și care, în realitate, rãstoarnã tot sistemul. Cota de 20% joacã în raport cu producția, cu cantitatea, cu volumul și greutatea de 700 de kile la hectar. Dacã îi creãm excepții la 700 de kile, înseamnã cã am rãsturnat 20%. Vã rog sã-mi faceți o notã, în care sã-mi arãtați punctele asupra cãrora au convenit.

A. Panã: Eu am o scrisoare în care se aratã cã au convenit și se menționeazã punctele asupra cãrora au convenit.

M. Antonescu: Tot ce depășește nevoile interne, la 1 septembrie 1942, dãm Germaniei?

I. Marinescu: Eu înțeleg sã export, iar nu societatea.

M. Antonescu: Eu sunt de acord cu principiul ca sã dãm tot ceea ce depășește consumul intern. Punem și aci principiul general pe care l-am pus și în materie de petrol.

I. Marinescu: Dacã pot sã strecoare ceva, o fac.

M. Antonescu: Vã rog sã chemați pe reprezentantul Societãții "Solagra", chiar astãzi, și sã-i aduceți la cunoștință dezbaterile Consiliului, cã gãsим ciudat cã se revine asupra dispozițiilor luate.

De asemenea, cã în ceea ce privește Transnistria, va trebui sã facã obiectul unui acord separat, pentru cã aceastã provincie nu face parte dintre provinciile asupra cãrora exercitãm suveranitatea obicinuitã.

Deci, aceastã Convenție trebuie revizuitã, dupã cum trebuie sã fie introdus și tot ceea ce cereți dvs.

Convocați pe reprezentanții societãții, spuneți-le acestea și, de îndatã ce veți avea date, ne vom întruni din nou.

Ședința se ridicã la ora 14.40.

Stenografi: D.Fierãscu și Simion Mihail

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds 505 (fost 478)/1942, part.1, f. 211-296.

5. 1942 februarie 24. Se discută despre: modul cum se execută acordul economic cu Italia; discuțiile lui Ion Antonescu la Berlin; construirea unui abator în București și a unei centrale electrice la Porțile de Fier; aprovizionarea populației cu bunuri de consum (încălțăminte, pânzeturi, lemne de foc) etc.

CONSILIUL DE APROVIZIONARE

din ziua de 24 februarie 1942

Ședința se deschide la ora 11,15, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Au participat dnii: **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **g-ral N. Stoescu**, ministrul Finanțelor; **g-ral I. Sichițiu**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Înregistrarea și Administrarea Armatei; **A. Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat pe lângă M.A.N., însărcinat cu Aprovizionarea Armatei și a Populației Civile; **g-ral C. Florescu**, primarul general al Capitalei; **g-ral N. Bădescu**, comisarul Guvernului pentru Aprovizionarea cu lemne; **Grigore Popescu**, secretar general la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **Gh. Minescu**, director general al I.N.C.O.O.P.-ului; **colonel C. Sireteanu**, directorul Intendenței; **ing. P. Petrică**, directorul Vămirilor, din Ministerul Finanțelor; **Gh. Demetrescu**, directorul Acordurilor din Ministerul Economiei Naționale, și **Marius Drăgulescu**, directorul Exporturilor din Ministerul Economiei Naționale.

Mareșal I. Antonescu: Ce faci cu federalele d-tale, dle Minescu? Ce se petrece?

Gh. Minescu: Sunt 100.000 ...

Mareșal I. Antonescu: Cari s-au transformat în 100.000 de tâlhari, la federale. Neamul acesta, din cauza acestor tâlhari va avea mult de suferit. Așa pierе un neam.

Gh. Minescu: Unii sunt tineri ...

Mareșal I. Antonescu: Cei tineri învață de la cei bătrâni. Am luptat, luni de zile, să introduc pedeapsa cu moartea, sau însemnarea cu fierul roșu pe fruntea tâlharilor, dar nu s-a putut, pentru că mi s-a spus că se opun legile de umanitate. Din această cauză se fură. Toate țările, cât de mari au fost, când au început să alunece pe panta tâlhăriilor, au dispărut din cauza tâlharilor acestora. Nici o țară care este dominată de tâlhari, care are tâlhari sus și jos, n-a putut să-și mențină prestigiul și nici chiar existența. De îndată ce Roma, Atena, vechile imperii asiatice au început să fie bătute de aceste tâlhării, făcute de toți tâlharii, destrămarea a urmat și ele s-au dat peste cap. Și în Franța s-a petrecut același lucru. Franța, dacă a

căzut, s-a datorat și afacerii Stavisky, care a fost ultima pecete care s-a pus pe fruntea Franței, a gloriei și a istoriei ei.

I. Marinescu: Dle Mareșal, prima chestiune din ordinea de zi este nota Cabinetului Militar referitoare la modul cum se execută acordul economic cu Italia, din noiembrie 1941.

S-ar părea că aveți reclamații, dle Mareșal, cu privire la modul cum se execută acordul acesta cu Italia.

Mareșal I. Antonescu: Destule.

I. Marinescu: În ce privește execuția propriu-zisă, nu există nici o dificultate. De acord, cu autorizarea Ministerului de Finanțe, încă înainte de a se da decretul modificator al Decretului care abroga societățile, ei au căpătat dreptul să scoată toate vagoanele încărcate, pentru că ei aveau o singură societate – “Cipa” – care se ocupa cu aceasta. Singura dificultate însă este în materie de aprovizionare.

Mareșal I. Antonescu: Am fost în Germania, dle Marinescu, și pot să vă spun că, din cauza dezorganizării, a prostiei și poate și a necinstei și incorectitudinii noastre, ne-am transformat acolo din acuzatori în acuzați. Aceasta s-a petrecut și la Berlin, și la Roma la fel. Noi suntem aici și știm ceea ce s-a făcut. Noi știm ceea ce am executat. Ni se spune că nu executăm acordurile economice, pe când noi am dat mai mult decât trebuia. Nu ni se recunoaște meritul acesta, din cauza dezorganizării de la noi. Am dat și în cadrul convențiilor, s-a luat mai mult, s-a luat și pe sub mână, din cauza administrației, și totuși ni se spune ce ni s-a spus, așa încât suntem astăzi transformați din acuzatori în acuzați. De aceea a trebuit, acum când m-am dus în Germania, să arăt și Führerului și lui Göring, în cuvinte foarte tari, că eu nu admit ca acuzatorul să fie adus pe banca acuzaților. Am arătat tot ceea ce se petrece în Țara Românească și am spus: dacă România nu-și poate executa angajamentele luate, aceasta nu înseamnă că n-a dat. Din contra: a dat mai mult decât trebuia. Dar a dat neregulat, cauză din care acum se lovește de neîncrederea dvs., care spuneți că România nu-și ține angajamentele.

Aceasta este chestiunea, aceasta este realitatea, dle Marinescu.

Dvs. trebuia să fiți în măsură să arătați acestor domni, pe table, care este situația. Să le spuneți: iată ce eram obligați să vă dăm; iată ce ne cereți; iată care este angajamentul luat de noi; iată ce v-am dat din fiecare – și aranjat lucrul acesta pe categorii – din fiecare categorie; iată ce ați luat pe sub mână, din cauza incapacității noastre de a ne administra, de sus până jos. Așa trebuia să faceți. Pentru că, dacă nu punem regulă, pe viitor, la anul, vom fi iar acuzați noi că nu ne ținem angajamentele. Va trebui să punem mâna pe topar și să lovim în toți tâlharii, în dreapta și în stânga, cari au venit să ne jecmănească aici. Nu ni se poate spune că nu ne ținem de angajament, când am dat mai mult. Dar nu putem face această dovadă, din cauza dezorganizării.

Trebuie să știm: ceea ce am dat; tot ceea ce n-am dat; de ce n-am dat; ce au luat ei pe sub mână; să cunoaștem situația în întregime. Și am reclamații, dle Marinescu, făcute tocmai de oamenii aceia cari ar trebui dați afară din țară, de sus și până jos, de la colonelul Delaporta până jos.

I. Marinescu: Unii au cumpărat pături blocate, de la Cislădie.

Mareșal I. Antonescu: De ce i-ați lăsat? De ce n-ați luat măsuri? Cine se abate trebuie pedepsit. Trebuie lucrurile puse în ordine. Trebuiau judecați și condamnați. Nu trebuie să arătați că vă temeți, dacă sunt necorecți – oricine ar fi – fie nemți sau italieni. Nu există nici o excepțiune în această privință. Nu trebuie să existe. Dacă facem o excepțiune, o facem din prostie, pentru că avem sânge de sclavi, sau pentru că suntem de conivență cu ei. Pentru mine, nu există o altă explicație. Ori avem sânge de sclavi în noi – și atunci ne plecăm în fața celui dintâi străin care vine în țara noastră – ori suntem de conivență cu ei. Fac angajamente cu străinii, le respect; fac angajamente cu Germania și eu le respect. Dar și ei trebuie să respecte aceste angajamente. Acei cari nu le respectă, trebuie să sufere consecințele, trebuie să le aplicăm sancțiuni. Dar n-am avut cu cine face aceasta. Și așa am mers, mereu, pe drumul acesta.

Când mi-a spus Göring: Dați-mi pe toți nemții cari și-au dat coatele cu jidanii la dvs. în țară, fiindcă eu știu să-i pedepsesc – acestea sunt cuvintele lui –, eu n-am putut-o face, fiindcă n-am avut datele necesare. N-am putut să dau nimic. De aceea, lucrurile se petrec cum se petrec și cum le știm un neam întreg că se petrec. Din această cauză un neam întreg suferă de urcarea de prețuri în mod clandestin, din cauza prețurilor care se plătesc pe sub ascuns pentru lucrurile luate pe sub mână; din cauza aceasta suferim de lipsă de materiale, care pleacă din țara noastră.

Ită deci care este concluzia celor de mai sus: cel puțin să nu fiu eu acuzat – așa le-am spus, când eu ar trebui să fiu acuzatorul. Cel puțin acest lucru să nu se întâmple; măcar această satisfacție să am. Dar nici această satisfacție n-am putut-o avea, din cauză că acești mișei ne acuză pe noi și ne fac atmosferă defavorabilă la Berlin și la Roma. Ribbentrop, după ce a văzut graficele mele și tabelele pe care i le-am prezentat – care, totuși, erau foarte prost făcute – cu toate acestea, după ce a văzut aceste grafice, a chemat pe dl. Bossie și i-a spus: Acum văd realitatea; România a executat mai mult decât mi s-a spus.

Așa suntem noi: nu știm să ne apărăm cauza noastră, chiar de este dreaptă. A trebuit să mă duc eu la Berlin și să discut acolo patru ceasuri cu Führer-ul, patru ceasuri cu Göring și patru ceasuri cu Ribbentrop, ca să le arăt că România nu merită să fie acuzată, ci, din contra, ar trebui să i se aducă mulțumiri.

Le-am mai spus: situația mea nu este ca să fiu acuzat că nu dau petrolul cerut, ci eu sunt în situația să vă prezint polițele dvs. la protest. Așa i-am spus Führer-ului, și a priceput. Și i-am arătat lucrul acesta, cu date, și i-am spus: Dacă aceste date sunt incorecte, trag eu consecințele.

Ce măsuri s-au luat pentru cultura plantelor textile?

A. Pană: Pentru cânepă, dle Mareșal, probabil că vom depăși chiar suprafața care este arătată în plan. Ea va fi îndoit decât aceea din anul trecut. Am cumpărat aproape toată sămânța de care avem nevoie. Ne mai trebuie însă câteva vagoane, pe care le vom cumpăra. Am găsit aproape întreaga cantitate în țară la noi, întreaga cantitate de care avem nevoie, urmând ca ea să fie trimeasă la fața locului, unde va trebui cultivată. Se găsește la locul ei.

Mareșal I. Antonescu: Dar sămânța cealaltă, de cereale de primăvară?

G-ral I. Sichitiu: Cea mai mare parte se găsește ...

A. Pană: Nu se găsește toată. A plecat, se va duce la fața locului, unde este nevoie. Suprafețele care nu vor putea fi cultivate cu porumb, cu orz, le vom cultiva cu mei sau cu altceva, după necesități.

Mareșal I. Antonescu: Am avut o propunere a dlui Bușilă, mi se pare, ca să se amestece mei în pâine.

G-ral N. Stoenescu: Chestiunea se va pune pentru anul 1943.

G-ral I. Sichitiu: Mei cu orz ...

A. Pană: Nu se poate, pentru că meiul se pune la începutul primăverii, iar orzul, la sfârșitul primăverii.

Mareșal I. Antonescu: N-am înțeles, atunci, eu.

A. Pană: S-a propus să se amestece în pâine chiar și mei, pentru 1943. Dar vom vedea situația de atunci.

Mareșal I. Antonescu: Ce s-a făcut cu grâul de primăvară? Din 848 vagoane cereri, nu avem satisfăcute cereri decât pentru 353 de vagoane; cumpărate, expediate 94 de vagoane, iar de complectat 239 de vagoane. Se poate completa din Basarabia?

A. Pană: Am trimis delegați. Tot ceea ce se va găsi, vom cumpăra.

G-ral I. Sichitiu: Dle Mareșal, am avut o convorbire cu guvernatorul Basarabiei, care a spus că ne dă, dar dl. Mînescu ne-a afirmat că nu se găsește.

Gh. Mînescu: Iată care este situația, dle Mareșal, mi se trece într-o notă ce mi s-a dat, că se poate găsi în Ismail și Chitila 300 de vagoane de grâu de primăvară. Noi am putut scoate din Ismail și Chitila 1500 vagoane de porumb, dar grâu n-am găsit nici 100 de vagoane, grâu de primăvară, împreună cu cel de toamnă. Dacă aveau, ne dădeau mai înainte, când am mai ridicat de acolo. De aceea, cred că este complet nesatisfăcătoare această informație.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce se petrece acolo, dle Mînescu. Vin oamenii cu căruțele încărcate, pe gerul cel mai mare. Vin țăranii aceștia la federalele d-tale, dle Mînescu, și federala îi spune țăranului: nu cumpărăm, pentru că porumbul d-tale are umiditate. Și îi mai adaugă: avem magazinele pline. Degeaba se lamentează țăranul, ei nu cumpără, ci le spun: am auzit că ar cumpăra cutare și îl trimit pe țăran la alții. Țăranii se duc la acei alții, și de acolo li se spune că nu cumpără grâul decât dacă țăranul îl vinde cu doi lei mai puțin la kg. Atunci, țăranul, pentru ca să nu se întoarcă acasă cu căruța plină, să nu fi făcut drumul degeaba, îl dă așa. Iată afacerile care se fac în Sudul Basarabiei.

Gh. Mînescu: A fost dat în judecată primarul de la Reni.

Mareșal I. Antonescu: 239 de vagoane este o cantitate mare.

G-ral I. Sichitiu: Nu știu care sunt datele dlui Mînescu, dar acestea sunt datele dlui guvernator.

Gh. Mînescu: Dl. guvernator a mai promis 14.000 vagoane dlui g-ral Constantin, dar eu sunt sceptic.

G-ral C. Constantin: S-au redus la 7000, dar nici atât n-am primit. Am rugat să mi se dea 4000 de vagoane.

Gh. Minescu: M-a oprit prefectul de Cahul, Tighina, ca să iau grâu și porumb de acolo, pentru ca să nu înfometez regiunea.

Mareșal I. Antonescu: Orz: 12.000 vagoane; cereri de satisfăcut din alte județe, 4000 vagoane; cumpărate și plecate, 2000; mai avem 1904 ...

A. Pană: Probabil că nu vom putea achiziționa 1904 vagoane, dar vom trece peste 1755, care sunt deja achiziționate.

Mareșal I. Antonescu: Sunt achiziționate de dvs., sau de Armată?

A. Pană: Armată, I.N.C.O.O.P., producători prin intermediul Armatei ...

G-ral C. Constantin: Armata a dat 1454 de vagoane de orz.

Mareșal I. Antonescu: Dar germinația cum este?

A. Pană: Numai ceea ce a fost bun de sămânță s-a păstrat.

Mareșal I. Antonescu: Să nu băgați sămânță proastă în pământ și să nu lăsați terenuri neșemădate.

A. Pană: Sigur că da. Nu lăsăm nimic neșemădat; punem porumb sau mei unde se poate.

G-ral C. Constantin: Pentru Transnistria ar trebui să se dea 200 vagoane, pe care le cer ei.

Mareșal I. Antonescu: Nu dăm pentru Transnistria de la noi din țară. Semănăm în țară ceea ce avem. Este mai sigur semănatul la noi în țară decât acolo, unde n-au vitele necesare.

Cu ovăzul cum stăm?

A. Pană: Este probabil că nu vom putea achiziționa întreaga cantitate de care avem nevoie: 564 vagoane. Cred că peste câteva zile vom ști situația exactă.

Mareșal I. Antonescu: La porumb, n-ar fi o problemă, dar problema este la grâu, deși mai puțin; mai mult însă este la orz.

A. Pană: Vom complecta cu alte semințe.

Mareșal I. Antonescu: Cum stăm cu mazărea?

A. Pană: Este în curs de cumpărare. Se găsește.

Mareșal I. Antonescu: Situația cânepei este rezolvată?

A. Pană: Da.

Mareșal I. Antonescu: Bumbacul?

A. Pană: Nu vom putea avea sămânță pentru 40.000 ha; vom avea, probabil, pentru 30.000 ha. Ne mai trebuie o cantitate de 20 vagoane, pe care am cumpărat-o din Bulgaria și care, îndată ce Dunărea va fi dezghețată, va trece la noi.

G-ral I. Sichițiu: A fost o producție mai slabă, pentru că doi ani consecutivi au fost toamnele foarte reci.

Mareșal I. Antonescu: În ce privește bumbacul, este o reclamație. Ce s-a întâmplat? Este o reclamație făcută de un producător. Sunt unii producători cari fac anumite discuții. Este un armean, care a reclamat o chestiune către mine. Are o discuțiune cu un director de minister. Ce este această chestiune? De ce este această plângere? El este un om care a cultivat bumbac, are fabrica lui, țesătoria lui, în care vrea să lucreze ceea ce a cultivat.

Gr. Popescu: Este dl. Hlebnichian, care este în cauză. Legea, care reglementează această materie, spune că acei cari au culturi proprii primesc

jumătate din cultura lor, iar cealaltă jumătate se împarte tuturor, proporțional cu capacitatea lor. Și aici s-a făcut la fel.

Mareșal I. Antonescu: El spune că această jumătate nu i se dă.

Gr. Popescu: Iată care este situația, dle Mareșal. El a luat tot ce i se cuvine. Pretinde însă mai mult. A însămânțat 3000 ha și vrea să ia, dintr-o dată, jumătatea lui. Eu i-am spus: Îți dau jumătate din ceea ce îmi aduci gata colectat, nu jumătate din ceea ce ai semănat, căci ar însemna să adun eu tot bumbacul celălalt, ceea ce ar însemna o pagubă pentru noi.

Mareșal I. Antonescu: Am înțeles problema. Deci el este stăpân numai pe o parte.

G-ral I. Sichițiu: El a cultivat o suprafață de 3000 ha. După ce colectează întreaga cantitate, îi dăm jumătate.

Gr. Popescu: Directorul de minister n-a făcut decât să execute ordinul.

Mareșal I. Antonescu: Trifoiul?

A. Pană: Stăm bine.

Mareșal I. Antonescu: Cu izlazarile cum stați? Faceți aplicația Legii agrare?

A. Pană: Va fi însămânțat tot ceea ce nu este teren arabil. Tot ceea ce nu poate fi folosit pentru agricultură, va fi însămânțat cu plante furajere.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să aplicăm principiile legii. Trebuie să dezvoltăm la maximum cultura plantelor furajere, căci altfel nu vom avea vite bune, nici nu se vor înmulți cum trebuie și nici nu vom putea lucra cu ele pământul cum se cuvine. Pe pământul nostru este o lipsă enormă de inventar. La proprietarul de pământ este o enormă lipsă de inventar viu și mort. Cu 1000 lei, valoarea inventarului mort, nu se poate realiza nimic. Nu putem ieși din acest cerc vicios, în care ne zbatem de atâta vreme, decât dacă începem odată să aplicăm energic prescripțiunile Legii agrare, prescripțiuni care n-au fost aplicate până acum. Din contra, s-a lăsat izlazarile să se împartă, să se fărâmițeze și să se sălbăticească, să se umple cu scaieți.

A. Pană: Da. De aceea am pus trifoi mai mult, pentru că lipsește lucerna, care trebuie s-o importăm.

Mareșal I. Antonescu: Ce atitudine au comunele în această privință? Merg pe linia aceasta?

A. Pană: Da. Acceptă. Merg pe această linie.

G-ral I. Sichițiu: În programul nostru este prevăzut să ajungem să însămânțăm 60% din aceste izlazuri.

Mareșal I. Antonescu: Nu numai atât, dar să-i învățați pe țărani ca pe pământul lor să-și cultive o parte pentru vitele lor. Țăranul să-și cultive ce poate, pentru vitele lui, pe pământul lui, pentru ca astfel să-și hrănească mai bine vita, s-o îngrășe, s-o întreție mai bine cu ceea ce cultivă el pe pământul lui propriu.

Cum stăm cu lucerna.

A. Pană: Stăm mai prost, pentru că nu găsim sămânță în țară.

Mareșal I. Antonescu: Arpagicul?

A. Pană: Am cumpărat din Bulgaria 80 de vagoane; 40 de vagoane este cantitatea minimală pe care s-au angajat să ne-o dea.

Mareșal I. Antonescu: Bine.

Ceapă? Ceapă avem destulă în țară.

G-ral D. Popescu: S-a vândut cu 14 lei kg Așa se vinde.

G-ral C. Constantin: În piață prețul variază de la 24 la 30 lei kg. La I.N.C.O.O.P., s-a vândut cu 14 lei.

G-ral D. Popescu: Este 14 lei kg. Vă dau, dacă vreți, cazuri în care prețul a fost 14 lei kg.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta înseamnă că au fost stocuri ascunse, pe care le-au scos.

Gh. Minescu: I.N.C.O.O.P.-ul, noi am scăzut aceste prețuri. Ceapa nu scăzuse; se vindea cu 30 lei kg. Am avut ceapă din Basarabia, pe care am dus-o de am descărcat-o în mahalale cu 14 lei kg. Din nefericire, s-a terminat. Nu mai am stoc. Dacă mai are cineva un asemenea stoc, ar trebui acum să-l pună în valoare, ca să se mențină prețul scăzut. Eu nu mai am stoc decât pentru un timp mai scurt.

G-ral C. Constantin: Suntem în criză de ceapă. Anul acesta am suferit de ceapă. Arpagic ne trebuie, neapărat; 40 vagoane înseamnă puțin; 80 vagoane ne trebuie.

A. Pană: Avem 40 vagoane, în orice caz, în Bulgaria.

Mareșal I. Antonescu: Vor sosi la timp?

A. Pană: Sunt achiziționate.

Mareșal I. Antonescu: Era vorba să faceți însămânțări, pentru experiență, de zarzavat.

A. Pană: Am făcut. Avem semințe de toate soiurile de zarzavaturi. Am și vândut prin Cooperativa "Romanița". Dar nu avem ceapă, pentru că s-a mai stricat o parte din sămânță. De aceea, cumpărăm din Bulgaria și sămânță de ceapă, pe lângă arpagicul pe care îl cumpărăm. Deci, în afară de arpagic, cumpărăm și sămânță de ceapă de apă.

G-ral C. Constantin: Acum, din cauza timpului, ceapa care a fost ascunsă a încolțit și negustorul trebuie s-o scoată, s-o vândă. căci altfel se strică și o pierde.

G-ral C. Florescu: Vin și țărani cu ceapă.

Mareșal I. Antonescu: Am informația că țărani au ținut-o pentru preț, dar o scot acum.

G-ral C. Constantin: N-a fost deloc ușoară aprovizionarea astă-toamnă.

Mareșal I. Antonescu: Vezi care este situația. Aș vrea, dle g-ral Constantin să profităm de experiența făcută. Din experiența din anul care am guvernat, am văzut care sunt epocile când speculanții vin cu ofensiva lor în contra buzunarelor nenorociților de consumatori. Sunt două epoci: o primă epocă este toamna, după strângerea recoltei, când țaranul nu și-a scos încă ceapa și cartoful din pământ; a doua epocă este primăvara, toată luna martie și jumătate din aprilie, până la 15 aprilie, adică până când ies zarzavaturile noi. Or, d-ta trebuie să tratezi piața masiv, s-o aprovizionezi suficient cu zarzavaturi uscate, în aceste două epoci: octombrie-noiembrie și martie-aprilie.

Gh. Minescu: Am 100.000 kg de zarzavat dat la uscat. Mai fac cinci vagoane, în trei săptămâni.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. De aceea trebuie să tratezi piața în mod masiv cu zarzavat uscat, în perioada martie-15 aprilie și octombrie-15 noiembrie.

Gh. Minescu: Vom face cât mai multe zarzavaturi uscate.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să vă organizați cu această aprovizionare pe centrele mari, unde este consumul mare, fiindcă în orașele mici nu se pune această problemă. Nu se pune pentru Sibiu, dar se pune pentru Brașov, Făgăraș, Ploiești, București, Constanța, Iași, Cernăuți; acestea sunt orașele unde se pune problema acestor aprovizionări masive. De aceea, aici trebuie tratată problema în mod masiv, făcând aprovizionarea necesară, cu zarzavatul uscat în marile centre de consum.

G-ral C. Constantin: Am luat toate măsurile.

Gh. Minescu: Da. Am făcut la fel cu aprovizionarea cu păsări și cu pește sărat. Este saturată piața. Nu mai vrea lumea să mai ia pește sărat.

Mareșal I. Antonescu: Nu este nimic. Va lua mai târziu. Când va veni o lipsă de pește, când va fi criză de pește, atunci va putea fi dat pe piață peștele acesta.

Ce s-a făcut cu heringii, dle Marinescu?

I. Marinescu: N-au sosit, dar au pornit.

Mareșal I. Antonescu: Pentru anul viitor: chestiunea horticulturii, dle Pană, a pomiculturii, a pisciculturii trebuie tratate în mod masiv, pentru că atunci va fi criză de alte alimente. Astfel, în ce privește pâinea: nu se știe care va fi situația, și atunci va trebui să dăm populației altceva. Va trebui să dezvoltăm creșterea iepurilor de casă, cu care să înlocuim ceea ce va lipsi. În locul pâinii, pe care nu o vom putea da, pentru ceea ce ne va lipsi vom putea să dăm alte alimente. Trebuie privită problema cu foarte multă seriozitate. Țăranul nostru, dacă a abandonat munca aceasta, meticuloasă, a cultivării legumelor, a pomiculturii, a horticulturii, este pentru că e leneș. În țările cu țărani muncitori, s-a dezvoltat foarte mult cultura aceasta; acolo țăranul este harnic și trăiește cu viața colectivității. La noi, pentru că este leneș, el cultivă numai puțin grâu, puțin porumb, abia cât îi trebuie, pentru că acestea reclamă muncă puțină, 80-90 de zile pe an. Cu această muncă minimă, el și-a asigurat existența lui modestă, sălbatecă, de subnutriție; iar faptul că trăiește numai 40-50 de ani nu-l interesează, după cum nu-l preocupă dacă din 12 copii, pe care îi face, îi mor 6!

Prin urmare, în contra lucrului acestuia trebuie să reacționăm, printr-o acțiune ofensivă dusă de Stat.

Vă anunț că criza aceasta merge din ce în ce, accentuându-se. Intrăm în al patrulea an de război. Lipsurile vor fi mai mari pe toate planurile. Nu vor rezista decât acele societăți sau state care și-au luat precauțiuni de raționalizarea consumului în toate domeniile.

În al doilea rând, nu vor rezista decât statele care s-au îngrijit de administrarea corectă a acestor bunuri și au luat măsuri în ce privește și alimentarea. Dar toate aceste măsuri trebuie luate din vreme. Să nu așteptăm

criza să apară în mod acut, și abia atunci să ne gândim la măsurile ce trebuiesc luate.

Avem situația cea mai fericită din Europa, pentru că avem cea mai bună acoperire de aur. Experții germani, cari au venit la noi chemați de mine, mi-au spus că avem situația cea mai bună din toată Europa. Aceasta înseamnă că Banca Națională a operat cum trebuia să opereze.

Dacă totuși leul n-are puterea de acoperire de altădată, aceasta nu este din cauza Băncii Naționale, sau a unei inflații – pentru că noi nu avem inflație –, nu, ci din cauza unei proaste administrări a Statului Român.

Dacă Statul s-ar administra bine și ar domina prețurile, noi n-ar trebui să avem criză de nimic în Țara Românească. Aceasta este constatarea făcută de toți experții și tehnicienii pe cari i-am adus. Dar nu putem să facem nimic, pentru că nu avem administrație. Dacă nu vom îndrepta situația – chiar astăzi am discutat cu dl. g-ral Popescu, dacă nu vom face administrație cum trebuie, pornind însă de jos în sus, fiindcă de sus în jos este imposibil să facem ceva – pentru că se găsesc oameni superiori, funcționari superiori, de ministere, cari fac tot felul de ticăloșii, sub fel de fel de mijloace, care de care mai perfecționate, unele mai ingenioase decât altele, ca să nu poată fi prinși cu ticăloșii și tâlhării, așa de abili încât uneori ei îți aruncă în față că ești nepriceput să administrezi țara; dacă nu vom îmbunătăți administrația, nu vom putea face nimic, fiindcă toți urmăresc câștiguri personale, folosind fel de fel de mijloace, din care cauză nu putem administra cum se cuvine această țară.

De aceea, trebuie să plecăm de jos, căci de sus e imposibil. Nu mai pot modifica oamenii, care au trăit într-o atmosferă viciată altădată. Trebuie s-o luăm de la copilul din școală și de la țăran, cu măsurile de îndreptare. Merge țara pe acest drum? Bine. Nu? Vom suferi soarta pe care o rezervă istoria tuturor națiunilor cari fac așa cum facem noi astăzi.

Națiunile care n-au știut să se administreze, din cauza tâlharilor de la conducere, cari au format tâlhari până jos, națiunile acelea au dispărut, au fost rase de vreme. Așa vom fi și noi rași, dacă nu vom pune ordine la timp. Acesta este viitorul care ne așteaptă.

Suntem într-o situație foarte gravă, care însă nu este catastrofală. Munca noastră trebuie organizată. Anul trecut, pe vremea aceasta, tractoarele ieșiseră cu plugurile la arat; anul acesta e cum e – vremea rea ne-a redus din săptămânile de muncă, de arături și de însămânțări. Și atunci, nu vom putea face față acestei situații decât printr-o organizare perfectă. Din noiembrie, vă vorbesc de ce va trebui făcut în campania agricolă de primăvară. Am să văd acum în ce fel veți trece examenul acesta.

Vom interveni și cu Armata, dar numai în jurul orașelor, pentru că și recruții trebuiesc instruiți. Soldații nu pot fi duși pe câmpul de luptă, la masacru, fără să fie instruiți. Totuși, am să mă strecor și printre aceste necesități și am să dau, la maximum posibil, oameni și cai pentru munca câmpului, mai ales în regiunile din jurul orașelor.

Acestea sunt instrucțiunile mele în această privință.

G-ral I. Sichitiu: La aceste greutateți se mai adaugă și lipsa, din ce în ce mai mare, a furajelor.

Mareșal I. Antonescu: Este în legătură cu ceea ce am spus mai sus. Noi stricăm fânul, din cauză că venim foarte târziu cu oamenii la cosit, în ajutorul celor care au fânate. În toți anii se petrece același lucru: fânul se cosește târziu, atunci când este uscat și îmbătrânit, când vitele nici nu-l mai pot mânca și-l dau, pe jumătate, afară. Pierdem, în fiecare an, jumătate din recolta de fân, bună sau rea, cum ne-o dă Dumnezeu, din cauza oamenilor pe cari îi avem.

G-ral I. Sichitiu: Și din cauza neștiinței.

Mareșal I. Antonescu: Nu este neștiință. Noi am dat oameni la cositul fânului, în Moldova, dar i-am dat cu două săptămâni de zile mai târziu decât trebuia. Din cauza aceasta am pierdut jumătate din valoarea fânului.

G-ral I. Sichitiu: La toate acestea se adaugă și stricăciunile cauzate de ploii.

Mareșal I. Antonescu: Eu am vorbit cu proprietari agricoli, cari m-au informat și mi-au arătat că și noi trebuie să cultivăm fânul la timp, așa cum se face în Ardeal sau în Bavaria, pentru că atunci vitele se hrănesc altfel. Noi nu cultivăm fânul cum trebuie și nici nu-l conservăm în timpul iernei, ca să nu-și piardă din valoarea lui nutritivă. Nimeni nu s-a ocupat la noi în țară de această problemă, a producției; toți au vrut să ia produse agricole de la țară, dar de problema producției nu s-a interesat nimeni.

Accentuez încă o dată asupra încurajerii horticulturii. Am mers până acolo încât am permis, din nou, să se aducă bulgari zarzavagii la noi în țară. Ne reîntorcem la rușinea trecutului, pentru că n-avem ce face. Prefer să fac orișice, numai să asigur cantitățile de zarzavat necesare pentru hrană.

G-ral C. Constantin: Nu e nevoie, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Dacă este nevoie, am să recurg și la măsura aceasta.

G-ral I. Sichitiu: S-au învățat și țărani noștri să cultive zarzavaturi.

Mareșal I. Antonescu: Lucrați și dvs., dle ministru de Interne, ca să scoatem toată populația la munca câmpului. Nu există refuz de serviciu; cine refuză serviciul va fi supus la plata unei amenzi.

G-ral D. Popescu: S-au luat măsuri, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Acum este chestiunea fixării prețurilor muncilor agricole. În luna februarie se fac angajamentele.

A. Pană: S-au făcut deja.

Mareșal I. Antonescu: Dvs. n-ați fixat prețurile învoielilor agricole.

A. Pană: Învoielile agricole s-au făcut, dar prețul muncilor nu este fixat. Aici, situația agriculturii este mai grea decât a industriei, fiindcă s-ar putea întâmpla ca, dacă prețurile muncilor agricole nu sunt fixate la vreme, sau sunt fixate și ajung să fie depășite, grâul să nu poată fi recoltat și să se scuture pe câmp.

Mareșal I. Antonescu: Să veniți, în cursul săptămânii acesteia, împreună cu dl. ministru al Armatei, dl. ministru al Justiției și cu dl. subsecretar de Stat al Muncii, ca să fixăm prețurile muncilor agricole. Vom fixa prețuri obligatorii, care vor trebui respectate, în raport cu prețul pâinei; ne vom reîntoarce la situația din

1938 și 1939, când exista un echilibru între prețurile muncilor agricole și prețul pâinei.

A. Pană: În ceea ce privește muncitorii agricoli, prețurile muncilor nu se stabilesc în raport cu pâinea, pentru că lor li se dă, totdeauna, pâine. Prețurile muncilor agricole ar trebui stabilite în raport cu articolele de îmbrăcăminte și încălțăminte.

Mareșal I. Antonescu: Să vii și d-ta, dle ministru Marinescu, cu elementele d-tale, ca să discutăm toată această problemă. Muncitorul agricol nu prea își cumpără îmbrăcăminte de la orașe. De aceea căutăm noi să dezvoltăm cultura plantelor textile și de aceea am luat și măsura să lăsăm o anumită cantitate de lână de familie crescătorilor de oi.

Gr. Popescu: S-a hotărât să lăsăm câte 10 kg de lână brută de cap de familie:

Mareșal I. Antonescu: Toate acestea trebuiesc fixate. Sperăm să rezolvăm și problema încălțăminteii, cu ajutorul cauciucului fabricat din petrol. Se pare că aici nu este o escrocherie. Am dat un ultimatum pentru ca problema aceasta să fie pusă la punct în cursul acestei săptămâni.

Gh. Minescu: Dle Mareșal, îmi exprim o teamă în ceea ce privește marmelada. Eu am 90 vagoane de marmeladă, fac destulă reclamă, dar lumea nu vrea să cumpere. Din nenorocire, antrepozitul "Frigul" este lamentabil construit...

Mareșal I. Antonescu: Am fost și eu acolo.

Gh. Minescu: ... și dacă întru în iulie cu marmelada aceasta, se strică.

G-ral C. Constantin: Dvs., dle Mareșal, ați spus s-o păstrăm, ca s-o vindem nemților.

Gh. Minescu: Poate o vindem Armatei, ca s-o dea la recruți.

Mareșal I. Antonescu: Armata are destulă.

Gh. Minescu: Eu am 90 vagoane și nu vând decât un vagon la două săptămâni.

I. Marinescu: Franța ne dă anvelope de cauciuc, pentru marmeladă.

Mareșal I. Antonescu: Dați-le imediat.

Gh. Minescu: Vă rugăm să ne dați voie să tratăm.

Mareșal I. Antonescu: V-am spus de atâtea ori să nu lăsați nimic să se strice, pentru că ar fi o crimă. Mai bine să dați gratis spitalelor și cantinelor, alimente, decât să le lăsați să se strice.

După informațiile mele, s-a început deja, la școlile primare de la țară, să se dea mâncare; fiecare țărancă mai bogată din sat vine, în câte o zi, cu oalele cu mâncare și cu mămligă și hrănește copiii de școală. Astăzi vine una, mâine vine alta, poimâine alta și așa mai departe, se face un fel de pomană, nu așa cum se făcea înainte, pentru toți bețivii, ci prin hrănirea copiilor de școală.

Deci să nu lăsați să se strice nici marmelada aceasta. Căutați s-o vindeți treptat, pe prețuri mari, ca să ne acoperim alte nevoi; dați și în Germania, și în Franța, și în Suedia, dați și în Bulgaria, pentru sămânță de bumbac, dacă întâmpinați dificultăți.

Gh. Minescu: Bulgarii nu cumpără marmeladă, dar putem vinde în Elveția, în Suedia și în Germania. La noi, lumea nu mai cumpără.

Mareșal I. Antonescu: Fiindcă ați deschis chestiunea marmeladei, să te gândești, Constantin, la zahărul care va fi necesar pentru prepararea dulcețurilor și a marmeladei în vara aceasta. De pe acum trebuie rezolvată această problemă. Cota actuală de zahăr este suficientă și nu trebuie mărită, fiindcă a fost foarte bine calculată. Cota aceasta însă nu permite gospodinelor să-și mai facă rezerve, pentru dulcețuri sau marmelade.

Marmelada nu se vinde acum, pentru că toată lumea, și la țară și la oraș, are cămărilor pline cu marmelade și dulcețuri făcute în vara trecută, când au fost și zahăr și fructe din belșug. Propaganda făcută atunci a prins: toată lumea, de frică să nu moară de foame, și-a făcut marmeladă și dulcețuri, iar acum I.N.C.O.O.P.-ul nu-și mai poate desface marmelada pe care o are în depozite. V-am spus: vindeți-o în afară.

Iar d-ta, Constantin, să te gândești de pe acum să pui la dispoziție zahărul necesar pentru prepararea dulcețurilor și marmeladelor, atunci când vor începe fructele. De pe acum trebuie tratată problema.

Am auzit că se vinde, pe sub mână, zahăr cu 200 lei kg. Mai întâi: de unde provine acest zahăr și, în al doilea rând: cine îl cumpără? Eu cred că îl cumpără tot străinii, pentru că ceea ce ai dat d-ta populației este suficient, afară numai dacă și românii noștri nu cumpără zahăr în felul acesta, ca să facă depozite.

G-ral C. Constantin: De unde vine? Vine de la oamenii săraci, cari renunță la dreptul lor; se duc cu cartelele la magazin și, în locul zahărului, iau alte articole din prăvălie. Zahărul rămâne negustorului, care îl vinde. Este foarte greu de constatat cine își cumpără zahărul, la care are dreptul, și cine nu.

Mareșal I. Antonescu: Credeam că provine de la fabrici.

A. Pană: Am auzit și eu că lucrătorii își iau zahărul și îl vând.

G-ral N. Stoescu: Așa fac țaranii. Dl. subsecretar de Stat, Strihan, a fost într-o comună de lângă București, unde a văzut că tot zahărul s-a adunat și cu el s-a înființat o fabrică de bomboane. Țăranii cumpără zahărul cu 40 lei și-l vând cu 200 lei kg.

G-ral D. Popescu: Și la Roman se vinde zahăr pe sub mână.

Mareșal I. Antonescu: Trec la Societatea "Solagra". Am văzut obiecțiunile d-tale, dle Marinescu, și ale dlui Klugkist.

Mai întâi, eu am pus o chestiune foarte netedă: nu discut probleme economice decât cu Legația Germană. Deci, nici dl. Neubacher, nici dl. Klugkist n-au ce căuta pe la Președinție. Principiile le ai d-ta, dle Marinescu, de la mine. Deci, ei nu trebuie să mai umble prin toate ministerele.

Trebuie să dăm din nou instrucțiuni, prin care să arătăm că totul trebuie tratat cu d-ta; orișice discuție cu caracter economic, pe care o are orișice ministru, nu poate să ia un caracter definitiv, nici un acord nu poate să devină complex și definitiv între o țară străină și o autoritate de a noastră – deci Statul Român – până când nu este aprobat de Ministerul Economiei Naționale.

Nu mai poate să trateze orișicine, fiindcă toate încercăturile de anul trecut au provenit din această cauză. Germanii s-au dus și au obținut concesiuni și de la

Ministerul Armatei, și de la Statul Major, și de la I.N.C.O.O.P., și de la toți ceilalți cu cari au tratat.

De aici înainte nu se va mai putea trata decât cu d-ta. Germanii n-au voie să umble prin toate ministerele. Trebuie să fie cineva care să țină în mână toate aceste probleme. Din cauză că au tratat prea mulți, au rezultat, anul trecut, toate încurcăturile.

Când eram șef de Stat Major, am spus că atașații militari străini n-au voie să umble prin toate birourile, ci trebuie să se adreseze, pentru orișice chestiune, numai Biroului II de la Secția Informații. Cât am fost eu acolo, ordinul a fost respectat. Pe urmă, ei au început să umble iarăși forfota, peste tot, și umblă și acum. Ei bine, n-au dreptul s-o facă; n-au dreptul să trateze cu toată lumea; tot ce au de cerut, de orișice natură, trebuie să fie cerut și discutat de ei numai prin Biroul II de la Statul Major.

Același lucru și cu miniștri plenipotențiar. Cu ei, o singură autoritate stă de vorbă: Ministerul de Externe. Toate discuțiile cu străinătatea trebuie să treacă prin canalul dlui Cristu, de la Ministerul de Externe – care trebuie schimbat, pentru că nu este bun de nimic – așa cum este și la germani, cari au pe dl. Clodius pentru aceste probleme, și așa cum există la Ministerul de Externe francez, un economist, pe la care trec toate aceste probleme, tocmai ca să nu se mai producă, în cadrul aceluiași Stat, confuziuni de natura aceasta, de pe urma cărora tot Statul care dă naștere confuziunii are de pierdut.

Deci, chestiunea “Solagra” rămâne așa.

I. Marinescu: Dl. Klugkist continuă să vină.

Mareșal I. Antonescu: La d-ta poate să vină când tratează chestiuni economice, însă tuturor celorlalți miniștri străini, cari mai tratează cu alte autorități, să le arăți, în scris, că orișice acord încheiat cu orișicine din Țara Românească n-are putere de execuție dacă nu trece pe la d-ta. Orișice angajament de natură economică n-are nici o valoare fermă decât dacă este trecut pe la d-ta. Deci, degeaba se mai duc prin alte părți, așa cum s-a făcut anul trecut, când s-a produs atâta confuziune, pentru că astfel de angajamente nu vor mai fi respectate. Să nu se mai spună apoi la Berlin că românii nu-și respectă angajamentele. Nu și le respectă din cauza confuziunii, creată tot de germani.

Deci, totul trece pe la Ministerul Economiei Naționale. Tot ce este în legătură cu exportul trebuie să treacă pe la dl. Cristu.

Miniștrii străini – în afară de dl. Neubacher, care este numit pentru chestiuni economice și care va rămâne numai pentru petrol – trebuie să discute cu Ministerul de Externe. Dnii Neubacher și Klugkist pot să discute cu d-ta, dar miniștrii plenipotențiar trebuie să se ducă la dl. Cristu, și prin canalul dlui Cristu toate problemele vin la d-ta. Așa este logic, așa trebuie să se petreacă lucrurile, dar aplicarea lor a fost alta. Din această cauză au ieșit atâtea nereguli și atâtea confuziuni.

Mareșal I. Antonescu: Ce ai făcut cu “Solagra”, dle Marinescu?

I. Marinescu: Am făcut cum ați ordonat dvs.: le-am redus dreptul numai la ceea ce cultivă ei.

Mareșal I. Antonescu: Angajament numai pentru 1942. Nu tragem poliță eternă asupra Neamului Românesc. Dacă fac nereguli și în 1942, în 1943 nu mai fac acest angajament, dacă trăiesc eu și domnii aceștia. Le dați avertisment astfel. Dl. Mareșal a spus așa: vă faceți datoria în cadrul angajamentului luat, continuați în 1943; altfel, să nu veniți în 1943 cu o continuare.

I. Marinescu: Am obligat fabricile ca, în paralel, să se ocupe de această chestiune, să creăm organe românești, care să ia locul "Solagrei".

Mareșal I. Antonescu: N-avem interes să dăm afară din țară pe "Solagra". "Solagra" a adus servicii Neamului Românesc. Am tot interesul s-o țin la mine, dar să funcționeze în cadrul Neamului Românesc, nu numai în cadrul intereselor unor capitaliști străini, de pe urma cărora nu profită nici Germania. Eu nu fac șicane acestei societăți Solagra", dar îi atrag atenția, în mod serios, și îi spun: terminați cu sistemul anului trecut, pentru că s-a modificat ceva în Statul Românesc. Nu se vede, poate, încă, dar așa este, este un pas înainte pe un drum pe care eu perseverez. Trebuie să fac noul regim în Țara Românească, din toate punctele de vedere. Și îl voi face, dacă trăiesc.

Cei care nu sunt de treabă intră în lagăre și în pușcărie, unde vor munci și vor produce venituri Statului. Trebuie să modific țara aceasta, fiindcă altfel nu se poate să existăm. Îmi dau toată silința. Cu toporul în mână voi face totul, voi lupta în dreapta și în stânga, voi lupta până voi cădea. Cine va veni după mine, va vedea ce este de făcut.

Eu am interes ca această "Solagra" să lucreze în cadrele intereselor românești. A adus un capital aici. Acel capital nu poate să fie pierdut, din cauză că ei nu se pricep, sau că noi le facem șicane. Ei trebuie să-și respecte angajamentele luate. Dvs. trimiteți oameni, ca să vedeți dacă ceea ce fac nu este în detrimentul Neamului Românesc, ca să vedeți dacă execută sau nu angajamentul lor față de noi.

Când se încheie contractul?

I. Marinescu: Au venit cu două cereri: cer 400.000 ha, și o altă cerere în legătură cu producția de 700 kg la ha. Dl. ministru Pană ne-a spus că ne dă cât ne trebuie ca să ne acopere nevoile noastre și minimumul de 20%, dat lor la export.

Mareșal I. Antonescu: Dar trebuie tratată și chestiunea preselor, a teascurilor țărănești. Și aceasta este o problemă. S-a urmărit să se desființeze presele țărănești, dar acestea sunt foarte bune.

G-ral N. Stoenscu: Chestiunea este studiată, complect, la Ministerul de Finanțe și, în două-trei zile, v-o aduc. Presele țărănești nu trebuie desființate. Ele se vor transforma însă, și în loc de prese țărănești vor fi prese comerciale; li se va schimba numai regimul fiscal.

Mareșal I. Antonescu: Să nu le omori cu noul regim fiscal.

G-ral N. Stoenscu: Nu, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Câte reclamații am pe capul meu! ... Să nu le omori.

G-ral N. Stoenscu: Românul vrea să trăiască bine și în timp de război.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut și plângerea dlui Garoflid către d-ta; am văzut cât este de subiectiv și d-sa. Spune că moșia pe care o are, de 300 ha, moșie model, îi produce numai 200.000 lei pe an. Eu am o bucată de pământ, care nici nu

știu unde este, în suprafață de 50 de pogoane – fiind cavaler al Ordinului “Mihai Viteazul”, mi s-a dat, fără să-l cer – și am obținut 2000 lei la pogon. Și dumnealui, care are o gospodărie model, spune ce spune.

A. Pană: Dar aceste 300 ha sunt în Putna, într-un teren inundabil, unde se cultivă foarte puțin.

Mareșal I. Antonescu: S-a organizat în consecință, dl. Garoflid, acolo. Are oi.

A. Pană: Nu servește decât ca pășune. Gospodăria principală o are în altă parte.

Mareșal I. Antonescu: Este prea subiectiv, totuși, din cele ce am văzut. Eu însă trebuie să fiu obiectiv, și de aceea vă spun, dle ministru de Finanțe, următorul lucru: când se iau 12.000 lei taxe la hectarul de vie, taxe luate de către Stat, se omoară via.

A. Pană: Și la grădinile de zarzavat se ia ...

Mareșal I. Antonescu: Sigur. Trebuie să închidem ochii asupra unei economii, pe care o dezvoltăm, pentru că, altfel, n-o încurajăm, o distrugem. După ce se dezvoltă, Statul va putea să-și mărească cota lui, va putea să ia în altă proporție. Dar el trebuie să ia o parte din beneficiu, fără să omoare însăși capitalul producător. Și va lua mai mult atunci când lucrul a început să meargă. Deocamdată, dacă vrem să dezvoltăm o ramură a economiei, trebuie să nu abuzăm cu fiscalitatea, căci, altfel, nu se mai poate dezvolta. Deci, horticultura și ramuri de acestea pe care vrem să le dezvoltăm nu trebuiesc lovite, pentru că altfel nu le putem dezvolta. Eu fac efort să le dezvolt, dar fiscalitatea anulează dorința mea. Desigur că este o dorință de bine și din partea Fiscului, dar trebuie avut totul în vedere.

Ce este cu contractul “Südostropa”?

I. Marinescu: În 1939 s-a semnat un acord între dl. Bujoiu și Vohltat, prin care se da dreptul nemților să se ocupe de plantele textile. Acesta acorda dreptul de export de 80% din sămânță și fuior ...

Mareșal I. Antonescu: Pe cât timp?

I. Marinescu: Nedeterminat ca timp. Etern.

Mareșal I. Antonescu: Nu mai faceți nici un angajament în acest fel, pe durată nedeterminată. Nu mai încheiați convenții de acestea eterne. Așa am avut eu să mă lovesc mereu de foarte multe chestiuni. La fiecare pas, când fac ceva nou, eu spun: eu nu trag polițe asupra succesorilor mei, ca să le pun ghiulele de picioare, ca să nu poată administra, după capul, voința și priceperea lor, Statul acesta. Mi s-a lăsat o serie întregă de ghiulele de către predecesorii mei. Chiar ieri am discutat cu dl. Gigârto și i-am arătat câte suport eu de pe urma d-sale. Le arunca toate pe chestiunile politice.

I. Marinescu: Am luat în revizuire chestiunea; am discutat cu ei; am ajuns ca proporția de 80% s-o reducă la 60% și să rămână apoi de 50%. Mi-au arătat proiectul lor. Ei urmăresc să facă șase stațiuni de valorificare și cultură. Au și făcut două. La Ițcani și Brâncoveni sunt gata instalate. Pentru fiecare instalație fac o

investiție de 30 milioane – 50 milioane. Ei le numesc “stațiuni pui”. Restul urmează să fie făcute.

Am convenit cu ei în ce privește creditul care se dă pentru aceste stațiuni mici, căci sunt și stațiuni mici care sunt făcute de germani și români. “Südostropa” se va ocupa de aceste stațiuni, iar după 5 ani vor putea fi răscumpărate de la germani, de Statul Român. După acest termen de 5 ani, ele intră în posesiunea asociațiilor românești.

În ce privește exportul de fuior, cota de 80% am redus-o la 50%. În ce privește exportul de sămânță ...

Mareșal I. Antonescu: Vreau numai să stabilesc un principiu în această privință: ei nu vor avea monopolul? Ne putem dezvolta și noi?

I. Marinescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Acesta e esențialul. Nu trebuie să dăm monopoluri, cari să ne împiedice pe viitor. În același timp, din erorile făcute, să căutăm să le atenuăm în folosul economiei românești.

I. Marinescu: I-am obligat ca la exportul de sămânță să asigure un import suplimentar de 20%

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să aducem sămânță din afară?

I. Marinescu: Din Letonia aduc sămânță regenerată.

Mareșal I. Antonescu: Și aici tratați în același fel ca și la “Solagra”. N-avem interes să omorăm societățile străine, care ne deschid ochii asupra unei producțiuni din țara noastră, care, făcută intensiv, este mai producătoare de venituri decât producția pe care am tras-o noi până acum din solul românesc, societăți cari, chiar cu servituțile puse asupra noastră, vor contribui să dezvolte și să ridice standardul de viață românească. Acestor societăți, lucrând așa, nu trebuie să le facem șicane. Să căutăm să ne ameliorăm numai poziția noastră, cum v-am arătat. La fel am vorbit și în Germania, unde am spus: admit să lucrez cu dvs., însă să lucrăm într-o armonie frățească, și ca doi frați buni, nu ca doi frați care se împușcă cu pistolul, și unul din ei intră în pușcărie, iar celălalt în mormânt. Nu se poate lucra așa. Pentru aceasta, trebuie baze clare și să se țină socoteală de interesele și ale unuia și ale celuilalt. Aceasta este toată chestiunea. Acestea sunt bazele de conlucrare economică cu Germania.

A. Pană: Dle Mareșal, v-aș ruga ca, în ce privește partea agriculturii, să fie întrebat și Ministerul Agriculturii, ori de câte ori este o chestiune care îl interesează, pentru ca să știm și noi ce măsuri urmează să se ia. De pildă, în ce privește sămânța de cânepă, ea trebuie importată dintr-o anumită parte din Europa. Sămânța noastră este puțin productivă și fuiorul pe care îl produce este de calitate inferioară. În Italia, Ungaria, Croația, Serbia se găsesc semințe superioare.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu tratați chestiunile acestea între dvs.?

A. Pană: Se tratează pentru cumpărare în Italia. Am aflat însă prea târziu; acordul este încheiat.

G-ral N. Stoescu: Am putea da marmeladă pentru sămânță de cânepă.

Mareșal I. Antonescu: De aceea am întrebat dacă “Solagra” are monopol. Din moment ce n-are monopol, d-ta, ministrul Agriculturii, poți aduce sămânță de unde vrei.

A. Pană: Trebuie să ne spunem și noi punctul de vedere, anumite condițiuni pentru cânepă.

Mareșal I. Antonescu: De acord.

I. Marinescu: Au abandonat cânepa, acum. Fac mai mult in. Fac cuptoare pentru zarzavat. De cânepă trebuie să ne ocupăm noi. Ei nu se mai ocupă de cânepă.

Mareșal I. Antonescu: Tratați chestiunea cu Ministerul Agriculturii.

I. Marinescu: Am vrut numai să amelioresz acest contract.

Mareșal I. Antonescu: Viu la un alt punct. În ce privește problemele economice, hotărâm ca dvs., miniștri economici, să vă întruniți – să hotărâți între dvs. cum să vă întruniți – și să discutați între dvs. problemele și apoi să veniți cu ele în Consiliu. Trebuia o dată pe săptămână să vă întruniți, ca să vă puneți de acord asupra chestiunilor în discuție între dvs. A fost așa? (Aprobări)

G-ral I. Sichițiu: Ne întrunim foarte des.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, de ce mai am plângerea dlui Marinescu, că nu este întrebat, și a dlui Pană, la fel?

A. Pană: Dle Mareșal, trebuie să desemnați dvs. pe cineva care să ne prezideze această Delegație Economică, care să ia inițiativa convocării ei, căci altfel nu se întrunește niciodată. Trebuie să delegați dvs. pe acela care va lua această inițiativă.

Mareșal I. Antonescu: Voi delega.

I. Marinescu: Să se întrunească, obligatoriu, o dată pe săptămână, când urmează să se prezinte toate chestiunile economice.

Mareșal I. Antonescu: Voi fixa. Veți primi, în săptămâna aceasta, o înștiințare, prin care voi numi un șef al Comisiunii acesteia de miniștri.

Trebuia să fie o delegație interministerială între șefii dvs. de servicii, și să vă întruniți și dvs. Voi lua minuta și vă voi arăta că am mai spus lucrurile acestea, că aceasta este o dispoziție luată de mine și repetată de mai multe ori.

Întâi, era hotărârea întrunirii unei delegații interministeriale economice și, în al doilea rând, era hotărârea ca să vă întruniți dvs., miniștri economici, o dată pe săptămână, și să discutați toate chestiunile ce vă interesează, pentru ca să vă puteți pune de acord.

G-ral I. Sichițiu: Înainte de Consiliu, totdeauna discutăm problemele în comun.

Mareșal I. Antonescu: De ce vin, atunci, aceste reclamații la mine. Unul a ridicat această chestiune înainte, dl. Pană, acum, de ce?

I. Marinescu: Pentru că nu ne întrunim decât când ne convocați dvs. la Consiliile de Miniștri Economice.

Mareșal I. Antonescu: Dvs. sunteți înțelegători și vă puteți întruni între dvs. Ce vă trebuie un șef, care să vă prezideze la aceste întruniri, pentru că sunteți

oameni bătrâni? Fiecare puteți fi șef. Numai când nu vă puneți de acord asupra unei chestiuni, atunci veniți la mine, ca arbitru.

G-ral I. Sichițiu: Ceream oarecare libertate de a dispune.

Mareșal I. Antonescu: Decretele economice, acordurile economice cu străinătatea trebuie să fie trecute, toate, prin acest Consiliu Economic.

G-ral I. Sichițiu: Referitor la "Südostropa", a intervenit, anul trecut, un contract între Ministerul Agriculturii ...

A. Pană: N-a intervenit, numai s-a discutat.

G-ral I. Sichițiu: S-au trasat liniile generale în ce privește cultura viermilor de mătase. S-a obținut, ca măsură provizorie, 30 kg de sămânță, din care 15 kg ne-au fost date nouă, iar restul, de 15 kg, au fost distribuite în județ, cu clauza să luăm jumătate noi și jumătate ei. Nu s-a perfectat contractul acesta.

Mareșal I. Antonescu: Cu clauza aceasta, ei iau aproape totul și nu se mai găsește nimic la noi.

G-ral I. Sichițiu: Au oferit, anul acesta, 30 kg de gogoși.

Mareșal I. Antonescu: Faceți orice pentru dezvoltarea economiei naționale, mai ales în compartimentele unde nu suntem în stare să ne organizăm singuri, unde nu avem priceperea necesară și unde nu putem lua noi o inițiativă, faceți orice în această privință. Mai bine să profițe și ei, dar să profităm și noi, decât să continuăm să ne menținem în stare de sălbăticie și de mizerie generală, lucru care se vede mai ales la sate. Statul Român nu este o întreprindere generală de mizerie, nu trebuie să lase să mai dureze starea pe care o găsim astăzi la sate, unde tuberculoza face ravagii, chiar în județele cele mai bogate ale țării. Dacă nu se știe totul, toată suferința, este pentru că nu este scos încă complect la iveală acest flagel, pentru că n-avem medicii necesari, cari să arate peste tot întinderea acestei boale. La fel pentru sifilis, pentru bolile sociale și celelalte boli. Nu le cunoaștem, pentru că ne lipsesc 6000 de medici din inventarul pe care ar trebui să-l avem. Aceasta ne face să nu putem stabili o realitate. Dacă aceasta este situația, ne mai întrebăm atunci de ce țăranul nu muncește? Dar cum să muncească, dacă are 37 de grade temperatură și dacă "copiii lor au friguri". cum spun ei, și suferă cu toții de tot felul de boli? Nehrănit, mâncat de boli, neocupându-se nimeni de el, ce randament mai poate să dea acest țăran? Aceasta este situația.

G-ral N. Stoenescu: Am propus să se înființeze școli superioare de medicină. De ce să facem facultăți mereu, cari necesită cheltuieli mari, instalații extraordinare ...

Mareșal I. Antonescu: Lăsați-i pe specialiști s-o facă.

G-ral N. Stoenescu: Au acceptat această idee. Să trecem la fapte.

Mareșal I. Antonescu: În Ordinea de zi, văd trecut la punctul 3: Noi unități industriale". Ce este cu aceste noi unități industriale?

I. Marinescu: După chestiunea frigiferelor, s-a pus chestiunea Abatorului din București. Am discutat cu Casa "Gutte Hoffenshütte" din Hanovra, care, prin intermediul Societății "Ferostaal" din Essen, mi-a trimis un proiect, cu această machetă, pe care v-am adus-o ca s-o vedeți și dvs.

Pentru Abator am ales locul la Sud-Est de București, aproape de Dâmbovița.

Mareșal I. Antonescu: Dl. primar știe?

G-ral C. Florescu: Am fost avizat.

I. Marinescu: ... între Șoseaua Oltenița și drumul de fier. După proiectul lor, vedeți cum se prezintă Abatorul, liniile de drum de fier sunt în partea de lângă rampa de descărcare, în față este un obor descoperit; în partea cealaltă sunt o serie de grajduri pentru păstratul și adăpostitul vitelor; dincoace sunt instalațiile de tăiere; sunt apoi instalațiile frigorifice, și în partea cealaltă este drumul pe unde vin autocamioanele care iau carnea. Pe dedesubt este un drum care duce la instalația pentru prelucrarea maselor, în partea unde se recuperează ceea ce se mai poate obține prin transformarea tuturor deșeurilor.

Capacitatea lui actuală este socotită pentru o populație de 1.200.000 de locuitori, cu posibilitatea de extensiune, ca să poată face față nevoilor unui oraș până la 2 milioane jumătate de locuitori.

Costul, după devizul actual, ar fi de 41 milioane Reichsmark, deci, la valoarea actuală, 2 miliarde și ceva lei. Un miliard costă mașinile furnizate de nemți. Restul reprezintă cheltuieli ce urmează să fie făcute de noi.

În contract s-a prevăzut obligația predării la cheie a instalațiilor și a construcțiilor. Am cerut să se facă o reducere, fiindcă mi s-a părut că prețul este prea scump. Sper să reușesc să reduc prețul acesta și să ajung la cifra de 35-36 milioane Reichsmark, în loc de 41 Reichsmark, ceea ce ar însemna că am avea un rabat de 10% aproximativ, față de prețul cerut.

Lucrările se pot amortiza în timp de zece ani.

Mareșal I. Antonescu. Cum finanțezi această operație?

I. Marinescu: Pentru ceea ce furnizează nemții, mergem în credit. În ceea ce ne privește pe noi, ar fi de plătit 500 milioane lei anual, pe timp de trei ani, sumă care se recuperează printr-o taxă de 2 lei și 50 bani la kilogramul de carne.

Mareșal I. Antonescu: De unde scoatem banii?

I. Marinescu: Sau facem o societate mixtă, în care intră Primăria, care are majoritatea și administrația; sau facem numai o societate particulară; sau o luăm asupra noastră.

Mareșal I. Antonescu: S-o ia Primăria asupra sa această operație, dar să fie atentă, să nu mai pățească ca la Societatea de Tramvaie.

Dar Primăria de unde va finanța lucrarea?

I. Marinescu: Printr-un împrumut.

G-ral C. Florescu: Este mult 500 milioane lei anual, pe trei ani.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să găsiți împrumutul. Dvs. să tratați, prin urmare, chestiunea sub raportul financiar, dar să nu recurgeți numai la banii Statului. Dacă se poate, finanțarea aceasta s-o facă Primăria. Dacă nu se poate s-o ia Primăria asupra sa, faceți o societate, în care Primăria intră cu o parte, sau să nu intre deloc, dacă n-are. Dar cred că d-ta, dle primar, poți scoate banii sub formă de împrumut, fie de la Banca Națională, fie din altă parte. Pentru aceasta gajezi cu o parte din bunurile d-tale, faci acest angajament prin averea pe care o ai d-ta acolo, imobilele pe care le ai. Faci împrumut, plătești dobânda până când funcționează Abatorul. Dacă poți, realizează această afacere, finanțez-o, dar fi atent ca să nu mai ai dificultăți ca acelea

pe care le-ai întâmpinat din partea Societății de Tramvaie. Faci o societate pe acțiuni, în care Primăria intră cu 60-70% din acțiuni ...

G-ral C. Florescu: Cel puțin.

I. Marinescu: Încă din primul an, acest Abator va da, la o cheltuială de 180 milioane, un beneficiu net de 380 milioane lei. Se poate amortiza sarcina Primăriei, de 1.200.000.000, în 3-4 ani.

Mareșal I. Antonescu: Nu se amortizează atât de repede.

I. Marinescu: Dacă facem Abatorul ...

Mareșal I. Antonescu: Acestea sunt bazele după care trebuie să se facă Abatorul, cu frigoriferele. Târgul de vite la București trebuie, neapărat, să se facă. Este inadmisibil ca un oraș de un milion de locuitori să nu aibă un târg mic, o zonă de aprovizionare a lui; este inadmisibil ca această Capitală să nu aibă un abator care să facă față nevoilor; este inadmisibil ca să nu avem frigorifere pentru necesitățile Capitalei. Din cauza aceasta suntem la discreția căruțașilor și a speculanților, fiindcă se strică toate; suntem la discreția căruțașului, care vine zilnic și aduce marfă în Capitală. Dar, dacă am avea silozuri mari, încăpătoare, Primăria ar putea domina piața. Ea și-ar face depozite și, îndată ce ar constata o lipsă în vreun sector, atunci, din rezervele pe care le are ea, poate să arunce imediat pe piață ceea ce lipsește, ca să se acopere nevoile. Așa s-a făcut cu ceapa, cu peștele sărat, și numai așa am reușit de am dominat situația din acest punct de vedere. Și cu aceasta, am dominat situația și din punct de vedere social.

Cu cantinele școlare, în care am hrănit atâtea zeci de mii de copii, de prin toate mahalalele, și atâția oameni nevoiași, cu acestea am reușit să facem ca lumea să ne fie trebuia să treacă în proprietatea Comunei, Societatea de Tramvaie, fiindcă așa era făcut contractul. Când a venit această societate, în 1909, contractul a fost făcut pe 40 de ani, când urma ca această societate să treacă în proprietatea Comunei. A venit însă, pe timpul dlui Donescu, Societatea și s-au făcut o serie de servituți, pentru ca să nu poată Primăria, la această scadență, să intre în proprietatea acestei averi.

Le fel s-au petrecut lucrurile și cu averea Eforiei Spitalelor Civile, care a trecut în mâinile jidanilor. Din contractele făcute, situația era astfel încât nu câștiga Eforia, ci câștiga Littman și cu familia lui. El și toată familia lui mi-au sărit în cap când am venit cu închiderea jocurilor de noroc de la Sinaia. Mi s-a spus că va merge rău și stațiunea, că va da îndărăt. Dar Eforia nu avea, până la urmă, nici 5 parale venit. Nu avea Eforia venit nici de la hotelurile construite și nici de la banii cari rulau acolo, la joc. Așa manevraseră Eforia, că ea nu mai câștiga nimic; câștigau numai ceilalți. Acum, tot Eforia este datoare pentru hotel. Până și sala de cinematograf a Eforiei, din Bulevardul Elisabeta, a fost închiriată cu 45.000 lei, pe 30 ani, și Eforia este aceea care plătește despăgubiri! Așa a fost manevrată de jidani. Aceasta am făcut noi în Țara Românească. Și astăzi mai sunt români cari iau apărarea jidanilor.

G-ral C. Constantin: La Abator să se facă și silozuri.

Mareșal I. Antonescu: Mi-au sărit în cap când am desființat jocul de noroc de la Sinaia; mi s-a spus că se duce Sinaia. Dar nu am ținut seamă de aceste vorbe,

și am făcut bine, fiindcă nu s-a dus Sinaia. De altfel, Eforia nu lua nimic de la aceste jocuri; jocurile de cărți le produceau celorlalți zeci de milioane, iar Eforiei nimic.

C. Bușilă: Au protestat acei cari veneau din București la Sinaia.

Mareșal I. Antonescu: Au protestat și cei din Sinaia, dar n-am dat îndărăt. În felul acesta am rezolvat chestiunea și sub raportul moralității.

G-ral C. Constantin: S-ar putea ca, cu ocazia construirii acestui Abator, să se facă și silozuri pentru păstratul zarzavaturilor și legumelor.

Mareșal I. Antonescu: Sunt frigorifere acolo.

G-ral C. Constantin: Apoi, în partea liberă, fiindcă terenul este mai mare, s-ar putea, foarte ușor, construi unele compartimente pentru negustori, cari ar avea să-și aducă acolo legumele și zarzavaturile ce urmeză să fie desfăcute.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, acesta este punctul meu de vedere asupra Abatorului. În campania aceasta de lucru el trebuie început. Trebuie ca Primăria să lucreze mână în mână și cu Ministerul de Interne și să găsească modalitatea de finanțare a acestei lucrări. Ea nu trebuie să constituie o sarcină pentru Stat. Sunt bani destui și oameni cari abia așteaptă să-i plaseze în asemenea întreprinderi. Dacă Primăria nu găsește banii, cu care să facă ea această operațiune, atunci să facă, întâi, o societate și apoi să-și vândă acțiunile ei, când începe să funcționeze.

I. Marinescu: Am avansat în ce privește proiectul acesta. Am trimis un delegat al nostru în Germania. L-am trimis pe dl. Negel, directorul Abatorului, ca să trateze ...

Mareșal I. Antonescu: Să nu ne pierdem timpul cu tot felul de discuțiuni. Și, mai ales, fiți atenți ca domnul acela nu cumva să se ducă acolo ca să trateze comisionul, cum au făcut alții.

I. Marinescu: Nu va putea face aceasta. Misiunea dlui este să se ocupe numai pentru chestiunea din punct de vedere tehnic. Chestiunea comercială nu va avea s-o trateze d-sa.

Mareșal I. Antonescu: Am prins o scrisoare, venită prin Serviciul Secret, scrisoare de comision, pe care vroia să-l ia un ofițer, un ofițer de la Aer. Ce este cu aceasta? Ce s-a făcut? Nu s-a întors chestiunea încă de la Aer?

G-ral Gh. Dobre: Este de la dl. g-ral Jienescu.

Mareșal I. Antonescu: Să se ia notă. Este vorba de o scrisoare în care se tratează comisionul. Uzinele spun: "Acordăm comisionul, după cum ne-am înțeles".

I. Marinescu: În legătură cu noile unități de producție, am abordat cu germanii și chestiunea stufului din Deltă, din care putem face și celuloză și fibre pentru industria textilă. Un prim pas s-a realizat: se înființează o societate de studii mixtă, româno-germană.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este chestiunea dlui Ilgner. Am primit memoriul lui, împreună cu o scrisoare a dlui Killinger. I-am făcut răspunsul. Și atunci, și memoriul și scrisoarea dlui Killinger și răspunsul dat de mine să treacă la dvs., dle Marinescu, ca să vedeți punctul meu de vedere. Am spus acolo că idei avem și noi destule, dar ne trebuiesc mijloace. Mi se dau sfaturi de ce trebuie să fac

în Deltă. Știu ce trebuie să fac acolo, dar am nevoie de mijloace, de mașini și de bani. Propuneri fac toți, dar, până la sfârșit, acțiunile trec, prin fel de fel de operații, dintr-o mână în alta și, până la sfârșit, unul ajunge să fie proprietar și celălalt pierde totul, iar acela care pierde este totdeauna Statul. Așa a făcut și Regele Carol: prin fel de fel de operații, făcute la bănci, s-a ales cu Lujanii, cu Cloșanii și cu altele.

I. Marinescu: S-au făcut și oarecari propuneri de finanțare.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut.

Trebuie să facem ceva și în ceea ce privește Centrala Porțile de Fier.

C. Bușilă: Trebuie să încep din nou conversațiile, să iau contact cu cineva, fiindcă domnul acela, care era arhitect, a plecat.

Mareșal I. Antonescu: Dar el are un succesor aici. Chestiunea energiei trebuie cercetată din vreme, nu atunci când se va termina petrolul. D-ta, dle Bușilă, vei discuta cu succesorul domnului aceluia. Nici eu n-am pretenția că mă pricep la toate problemele, dar trebuie să găsesc oameni pricepuți în fiecare compartiment.

Trebuie să rezolvăm din vreme problema energiei, pentru că nu se știe cât va dura războiul. Și dacă războiul va continua încă mult timp, petrolul nostru se va epuiza, pentru că acum îl extragem în mod sălbatic din pământ, ca să câștigăm războiul. Și până când se va lua altul, este nevoie absolută de petrolul nostru, pentru câștigarea războiului.

I. Marinescu: Dle Mareșal, în ceea ce privește partea de program, ți-u să vă spun că am întocmit harta industrială a țării. La o producție de 98 miliarde lei, avem o industrie alimentară cu o producție de 22 miliarde.

Olenia n-ar nici un fel de industrie. La București este aproape tot atâta industrie metalurgică, ca și la Reșița. Industrie textilă este foarte multă la București și mai puțină în Moldova. Pentru rest, sunt industrii de mai mică importanță.

Va trebui să ne ocupăm de toate ramurile industriale și să autorizăm înființarea de noi unități, numai în raport cu repartitia materiilor prime, a energiei, a mâinei de lucru și a posibilităților de consum. Astăzi, Olenia n-are nimic, Banatul are foarte multă industrie, pe linia București-Brașov și apoi până la Sibiu sunt foarte multe întreprinderi industriale.

Mareșal I. Antonescu: Brașovul și Sibiul au fost dezvoltate de noi.

I. Marinescu: La Brăila sunt oarecari industrii alimentare și metalurgice.

Mareșal I. Antonescu: Industria alimentară trebuie dezvoltată mai ales în regiunea de mare producție agricolă din lungul Dunării și din Sudul Basarabiei.

I. Marinescu: După lucrarea aceasta, vom putea să facem un plan de repartitie a noilor unități industriale, ținând seama de distribuția materiilor prime, a energiei, a combustibilului și a posibilităților de transport către centrele de consumație. Nu vom mai permite să se înființeze întreprinderile industriale la voia întâmplării, ca să se ducă celuloză de la Bușteni la Letea și apoi materialul semifabricat să facă drumul înapoi, de la Letea la Bușteni.

Mareșal I. Antonescu: Când vei putea prezenta lucrarea?

I. Marinescu: Odată cu planul economic.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie făcut, ca și pentru agricultură, un plan pe zece ani. Până acum, am mers la derivă. Bucureștiul s-a dezvoltat, nu din cauza

necesităților de aprovizionare, cât din pricina centralismului nostru administrativ. Dacă învingem acest centralism, n-are să mai vină toată lumea la București. S-au creat Capitalei noastre probleme de aprovizionare și probleme tehnice, tocmai din cauza acestui centralism, care face ca toată lumea să vină la București, ca să fie cât mai aproape de autoritățile centrale. Cei de la periferie au greutatea infinite de rezolvat, din cauza depărtării.

I. Marinescu: Am tratat cu nemții și, de la 125 vagoane sulfat de cupru, am reușit să obținem 250 vagoane, micșorând cantitatea de fungicide. Vom trimite în Germania un delegat de la Sindicatele Viticole și unul de la noi, ca să încheie contractul.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce am aranjat, acum, în Germania: am văzut situația de acolo și am discutat cu Führer-ul, și cu Göring, și cu Ribbentrop. Le-am întors polița și le-am spus: Dvs. mă acuzați că România nu și-a respectat angajamentele; să vă arăt eu care este realitatea. Și am arătat și Führer-ului, și lui Göring, și lui Ribbentrop cum stau lucrurile. Atunci, n-au mai fost agresivi, cum erau dispuși să fie la început, ci au văzut larg situația.

După discuțiile pe care le-am avut, am ajuns la concluzia că, așa cum au germanii la București pe Neubacher, trebuie să avem și noi un reprezentant al nostru la Berlin, care să se îngrijească de executarea Convenției. Pentru aceasta trebuie să găsim pe cineva. Am însărcinat pe Bossie și pe atașatul militar Gheorghe Ioan – am spus să fie rechemat generalul acela, care nu făcea să fie acolo, și în locul lui să rămână Gheorghe Ioan, să se ocupe de această chestiune, însă situația aceasta nu poate să mai dureze. Noi trebuie să numim o comisiune, formată din oameni pricepuți și, în special, energici, cari să nu se lase intimidați. Mi s-a spus chiar de către germani: Trebuie să aveți aici oameni cari să nu fie timizi și să bată – așa cum fac dnii Neubacher și Klugkist –, de dimineața și până seara, drumurile pe la toate autoritățile, pentru că atunci se execută Convenția. Altfel, dacă nu se ocupă nimeni, nu se execută.

Deci, dle Marinescu, trebuie să numești această comisiune. Ai primit indicații.

I. Marinescu: Eu cred că putem numi pe dl Grigore Carp, directorul Băncii de Credit, care este respectat de germani. El le-a făcut servicii, dar, totdeauna, le spune, hotărât, să nu fure. C'est un monsieur.

Mareșal I. Antonescu: Dar își lasă el ocupațiile lui de aici, ca să se ducă la Berlin?

I. Marinescu: Eu i-am vorbit și dacă îi veți vorbi și dvs. ...

Mareșal I. Antonescu: Ca să mă refuze pe mine, nu pe d-ta.

I. Marinescu: Nu, dle Mareșal. Eu am să mai vorbesc cu el.

Mareșal I. Antonescu: Vorbiți cu el și alegeți și oameni corecți din ministere, cari să-l ajute. Să nu numiți din aceia cari să se ducă la Berlin, numai ca să discute cu nemții chestiuni de comisioane, pentru că, până la sfârșit, lucrurile acestea tot se află. Și unora din nemții de aici le-a venit, de altfel, scadența greșelilor.

Trebuie ales șeful. Eu mă gândeam la dl. Dimitriuc, care, anul trecut, a făcut Convenția din decembrie, în două săptămâni. Nu era nimic aranjat; am discutat cu Führer-ul și cu Ribbentrop principiile, în fața dlui Clodius – era și dl. Cancicov acolo – iar dl. Dimitriuc a luat notă. M-am întors la 20 noiembrie de la Berlin și la 4 decembrie Convenția a fost semnată.

Dacă dăm directive clare, executarea Convenției nu poate să sufere. Eu mă gândeam să numim pe dl. Dimitriuc, fiindcă dânsul este cunoscut la Berlin. Dacă însă se duce dl. Carp, cu atât mai bine. Sau poate să găsești altul mai bun.

Comisiunea aceasta ar putea să aibă două secții: una pentru executarea Convenției și alta pentru furniturile de armament, cu Ioan Gheorghe, ca să centralizăm acțiunea noastră la Berlin.

Pentru a centraliza și acțiunea noastră pe plan economic la București, în raporturile noastre cu străinii, ar trebui utilizat dl. Cristu, dar dânsul nu este la înălțime; are idei, dar nu acționează.

C. Bușilă: Să trimitem la Berlin și un delegat pentru furniturile Căilor Ferate.

Mareșal I. Antonescu: Da.

Să vă întâlniți și să hotărâți, iar în cursul săptămânei să-mi prezinți, dle Marinescu, numele tuturor membrilor Comisiunii, cari se vor duce la Berlin să execute Convenția economică. Dacă nu vom trimite oameni pricepuți și energici, ca dnii Neubacher și Klugkist, d-ta te vei găsi, la anul, cu executarea acestei Convenții la fel cum ne-am găsit noi față de Convenția din 4 decembrie.

G-ral I. Sichițiu: Vom trimite și noi un delegat pentru agricultură.

Mareșal I. Antonescu: Da, pentru că aveți o mulțime de probleme.

Cum stăm cu tractoarele?

A. Pană: Au sosit 450 și sunt plecate spre țară încă 500. Ar fi trebuit să fi fost plecate 1000.

Mareșal I. Antonescu: Mai de mult, dl. Neubacher mi-a spus, într-o zi, că sunt încărcate în trenuri, la Viena, 1000 de tractoare pentru noi și nu pot pleca, fiindcă dl. Mînescu nu semnează Convenția.

Gh. Mînescu: În aceeași zi am semnat-o, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Când a fost asta?

Gh. Mînescu: Acum trei luni.

Mareșal I. Antonescu: Te rog să-l chemi pe dl. Neubacher și să-i reamintești această chestiune, pentru că eu nu admit astfel de afirmațiuni neserioase. Spunea dânsul, atunci, că tractoarele sunt în trenuri, la Viena, și nu pot pleca, pentru că nu se semnează Convenția. S-a iscălit Convenția în aceeași zi, dar tractoarele n-au sosit în Țara Românească nici până astăzi.

Gh. Mînescu: Eu am obiectat chiar atunci că nu sunt tractoarele în trenuri, la Viena.

Mareșal I. Antonescu: D-ta să-i spui dlui Neubacher că, dacă nu primim tractoarele la vreme, conform Convenției, nici noi nu ne putem ține de angajamentele noastre, date fiind condițiile de însămânțare din toamnă și din

primăvară. Din această cauză, nu vom putea da germanilor tot ce trebuie. Ca să ne putem respecta angajamentele, trebuie să ni se trimeată tractoarele la vreme.

Așa le-am spus și la Berlin, în ce privește petrolul: Dvs. vă plângeți că nu vă dăm petrol destul? De ce nu trimeteți la timp cărbuni Căilor Ferate? De ce n-ați făcut conducta pentru gaz de sondă, ca să vă putem da mai multă păcură?

I. Marinescu: Am redus consumul la rafinării pe 1941 și mai mult decât pe 1940.

Mareșal I. Antonescu: Te-au reclamat pe d-ta. Neubacher a spus că a găsit o rezervă ascunsă.

I. Marinescu: Au fost cotele de la Interne, care n-au putut fi transportate din cauza blocării liniilor.

Mareșal I. Antonescu: Trebuia să-mi dai o notă ...

I. Marinescu: Am dat-o dlui Mihai Antonescu.

Mareșal I. Antonescu: ... pentru că eu am spus: Acesta este un lucru incorect, care se adaugă la alte multe incorectitudini ale celor cari stau în Țara Românească și dau astfel de informații. Așa i-am vorbit dlui Ribbentrop.

Gh. Minescu: Și cu plugurile pentru tractoare stăm rău: din 9000, abia au venit 3000.

Mareșal I. Antonescu: Să-l chemi pe Neubacher și să-i arăți și această situație.

Tot în legătură cu Berlinul, pentru Ministerul de Finanțe: Când eram la Ribbentrop, dânsul avea pe masă o notă, pe care Clodius a făcut imprudența s-o traducă exact. Nota provenea tot de la Neubacher și se spunea acolo că, potrivit Convenției, noi vom plăti, eventual, fără să ne luăm nici un angajament ferm, restante de 7.500.000.000 lei, iar dl. Neubacher insista, în această notă, ca să se caute să obțină de la mine un angajament ferm pentru plata acestei sume, cu alte cuvinte, să mi se forțeze mâna, pentru că Convenția nu prevede un astfel de angajament.

Atunci, am spus: Îmi pare bine că dl. Clodius a tradus exact această notă, care vine de la aceeași persoană. Nu numai că nu-mi iau nici un angajament ferm în această privință, dar nici Convenția nu se va mai executa dacă nu se arată pentru ce se cer aceste 7 miliarde jumătate.

Deci, nu vei da această sumă, dle ministru de Finanțe.

În ce privește trupele germane din România, a fost o conferință, în care g-ralul Speidel a arătat că, cu reducerile care se vor face efectivelor germane, vor mai rămâne la noi încă 35.000 oameni.

Ai fost și d-ta la conferința aceea, dle g-ral Stoenescu?

G-ral N. Stoenescu: Nu, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Le Berlin, Göring mi-a spus că nu sunt în Țara Românească decât 22.000 soldați germani și că va mai reduce din efective. Deci, cineva a mințit în această privință. Și acela nu poate să fie Göring, când a spus 22.000 de oameni.

Cu această precizie deci, d-ta, dle ministru de Finanțe, vei porni de la efectivul de 22.000 oameni și trebuie să stabilești care este cuantumul, pentru că eu

nu vreau ca, cu bani ceruți sub pretext de soldă, pentru soldați, să se facă un fond de rezervă, cu care să se cumpere lucruri din Țara Românească.

Întă cum se prind minciunile. Göring mi-a spus 22.000, fără să știe ceea ce mi-a spus mie Speidel. Mi-a adăugat că a dat ordin Führer-ul ca să se reducă numărul și că vor fi luați și alții. Când vor pleca și cei din spitale, va trebui să se reducă mai mult numărul. Dar astăzi, după cum mi-a spus Göring, sunt numai 22.000. N-am spus nimic lui Göring despre afirmația lui Speidel. D-ta, dle ministru de Finanțe, iei notă.

De altfel, am dat și eu mai multe sonde de verificare a efectivelor. Două le-am dat prin Ministerul de Interne, după care rezultă că sunt vreo 15.000; și una am dat-o prin Jandarmi, care a dus la concluzia că sunt 20.000. Așa că se verifică afirmația lui Göring. El este acela care a spus adevărul. Verificările noastre se apropie de cifra lui Göring, nu de aceea a lui Speidel.

Țineți seama și de cele 7 miliarde și jumătate, ca să știți ceea ce este de făcut; țineți seama și de faptul că efectivul soldaților, arătat, cifra aceasta este și ea susceptibilă să fie redusă.

La Ordinea de zi urmează expunerea dlui Grigore Popescu, referitoare la problema pânzeturilor și a amnestiei pentru bumbac.

Gr. Popescu: Dle Mareșal. Într-un Consiliu ținut la Predeal, la 10 ianuarie, s-au luat hotărâri în legătură cu necesitățile de bumbac pentru consumul militar și civil, în ce privește dotarea Armatei și populației civile cu încălțăminte.

Vă voi face trei rapoarte, pentru a vă arăta ce s-a realizat din aceste hotărâri și ce mai rămâne de făcut.

În ce privește repartizarea colectărilor, 85% pentru Armată, 15% pentru populația civilă – în legătură cu consumul de fierărie pentru Armată și pentru populație – aceasta s-a realizat prin decizia 632, din 28 ianuarie 1942.

Pentru încălțăminte, am găsit necesar să sporim cu 30% tăierile de vite; s-au sporit astfel cu 30% pieile de vite tăiate, ca să îmbunătățim situația.

În ve privește caietele de sarcini ale Armatei, după cum ați dispus dvs. să se modifice, în parte s-a făcut. Am comunicat Ministerului Înzestrării, care a luat măsurile cuvenite.

Mareșal I. Antonescu: De ce numai "în parte"?

Gr. Popescu: S-a cerut să se facă din pânză, și cartușierele.

Mareșal I. Antonescu: Să se facă din pânză de dimie.

Col. C. Sireteanu: Avem angajat 2000 de metri. Țăranii n-au fost pregătiți să facă cum vrem noi. Am mai angajat 8000 metri, la prețul cerut de Ministerul Economiei Naționale, în altă parte.

Gr. Popescu: O chestiune mai dificilă este aceea privitoare la încălțăminte pentru instituțiile de Stat.

Mareșal I. Antonescu: Am să vă dau instrucțiuni în privința aceasta. Noi trebuie să lăm asupra noastră, dle g-ral Dobre, încălțăminte și îmbrăcăminte personalului de la Calea Ferată, pentru că nu se poate altfel. În ce privește personalul din industria petrolieră, la fel. Nu le putem pretinde, pe de o parte, să muncească, iar pe de altă parte, să-i lăsăm goi pe oamenii aceștia. La fel se pune

problema și pentru oamenii din industriile din regiunile miniere. Pe toți aceștia îi socotim ca armată și luăm asupra noastră chestiunea îmbrăcămintei cu postav și încălțăminte, ca pentru soldați. N-am altă soluție. Trebuie să luăm asupra noastră această chestiune. Nu-i mai lăsăm pe acești oameni la discreția speculantului când vor să-și procure încălțăminte și îmbrăcămintă.

Gr. Popescu: Încălțăminte – pentru societățile industriale și miniere – am comandat-o în străinătate. Am comandat 80.000 perechi de bocanci, de modelul acelor pe care vi i-am adus să-i vedeți. Am comandat în Cehoslovacia circa 100.000 perechi. Mi s-a răspuns că voi putea obține această cotă, dar, după ultima comunicare făcută de la fabrica de acolo, mi s-a spus că s-ar putea obține această cantitate dacă dăm, în schimb, muncitorilor din uzinele de acolo alimente: brânză, porumb ...

A. Pană: Să le dăm marmeladă.

Gr. Popescu: Au cerut și ceva petrol. Costă, toată operațiunea, 150 milioane lei. S-ar putea acoperi.

Mareșal I. Antonescu: Dați ce se poate da, însă petrolul e mai greu de dat. Dați-le zarzavaturi uscate și paste făinoase.

A. Pană: Pește sărat.

Mareșal I. Antonescu: Dați: pește sărat, paste făinoase, marmeladă și zarzavaturi uscate.

Gr. Popescu: Brânză?

Mareșal I. Antonescu: Brânză, nu!

Gr. Popescu: Dacă am suprima o săptămână, am putea da 3 vagoane ...

Mareșal I. Antonescu: Nu. Se dă: peste făinoase, pește sărat, zarzavaturi uscate, marmeladă. Petrol, nu! Petrol nu putem da, fiindcă nu avem nici pentru nevoile țării.

Gr. Popescu: Ca măsură de preîntâmpinare, pentru ipoteza că n-ar veni în timp util ceea ce am comandat, propun soluția ca din cota de 6 vagoane ce dăm populației civile, jumătate să fie afectată confecționării de încălțăminte pentru aceste societăți. Aceasta ar însemna că am spori cota de încălțăminte pentru societățile miniere și industriale cu încă 8000 perechi de bocanci, pe lună, ceea ce, față de cotele necesare, ar acoperi până la sfârșitul anului ceea ce le trebuie.

Mareșal I. Antonescu: Dar ce face populația civilă cealaltă?

Gr. Popescu: Îi rămâne restul de trei vagoane – 16.000 de perechi de talpă.

G-ral C. Constantin: Este foarte puțin.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să ne ocupăm și de studenți și de copiii din școli, și de cei de la Calea Ferată, și de funcționari.

Gr. Popescu: Chestiunea am reglementat-o ...

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să ne ocupăm noi de aceste categorii, să-i îmbrace Statul pe aceștia.

Gr. Popescu: ... prin bonul de încălțăminte, care funcționează de la 1 martie. Acum se fac lucrările pregătitoare. Am avut în vedere ordinea de urgență. Am prevăzut o pereche de ghete pentru un an, și reparația la patru luni. Am prevăzut și pentru copii.

Mareșal I. Antonescu: Poți să te ții de aceasta?

Gr. Popescu: Da. În circulara dată către prefecti am indicat – prin instrucții verbale la București, prin instrucții scrise în provincie – ordinea de preferință: funcționari de Stat, copiii de școală și apoi celorlalți, în măsura în care se acoperă necesarul.

Mareșal I. Antonescu: Fii atent, fiindcă vezi ce face administrația. Am destituit chiar astăzi un primar, care distribuia zahăr cui voia el. Se fac derogări.

Gr. Popescu: Fiindcă s-a accentuat criza de talpă și pentru că sunt tendințe ca războiul să mai dureze, aș propune, dle Mareșal, și vă rog să binevoiți să aprobați aceasta, ca încălțăminte standard, care se făcea din talpă de piele, să nu se mai fabrice decât cu talpă de lemn. Să nu mai existe, de acum înainte, încălțăminte standard cu talpă de piele, ci numai cu talpă de lemn. Iată această încălțăminte, astfel construită. Talpa este o singură bucată. Nu este flexibilă.

Mareșal I. Antonescu: Nu se rupe talpa dacă nu este flexibilă? Nu le stricăm picioarele acelor care le poartă? Talpa trebuie să fie flexibilă.

Gr. Popescu: Se obține o flexibilitate prin jocul călcării. Apoi, unele au o bucată de piele pe talpă.

I. Marinescu: Fac zgomot prea mare copiii la școală.

Mareșal I. Antonescu: N-are importanță.

Gr. Popescu: Perechea aceasta este adusă din Cehoslovacia; este pentru lucrătorii minieri. Talpa are bătute pe ea cuie.

Mareșal I. Antonescu: Dar sunt foarte grei.

I. Marinescu: Sunt pentru acei cari stau mai mult pe loc.

Mareșal I. Antonescu: Dar nu se rup repede?

Gr. Popescu: Nu. Sunt cuiele turnate pe dinăuntru, ca să nu se rupă.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să facem orice, ca să ieșim la capăt.

Ce ai făcut, dle g-ral Dobre, cu chestia lui Dobrescu?

G-ral Gh. Dobre: Mâine vin cu proiectul definitiv.

Mareșal I. Antonescu: Dl. Penescu n-a mai făcut obiecție?

G-ral Gh. Dobre: A fost foarte înțelegător.

Mareșal I. Antonescu: Penescu dă planul?

G-ral Gh. Dobre: Da.

Mareșal I. Antonescu: S-a pus la punct chestiunea fabricării cauciucului sintetic la "Unirea" ...

G-ral Gh. Dobre: La Creditul Minier.

Mareșal I. Antonescu: ... la Creditul Minier. Este acum chestiune numai de comercializare. Am spus că contribuie și Statul, însă cu aportul lui Malaxa. Cu sistemul acesta, se poate ușura producția tălpilor pentru încălțăminte și, în 3-4 luni de acum înainte, dacă se pune problema la punct, putem să considerăm aproape rezolvată chestiunea încălțăminteii țărănești.

G-ral C. Constantin: Pentru toamnă și iarnă va fi binevenită.

Gr. Popescu: Dle Mareșal, dacă aprobați ca încălțăminte standard să se facă cu talpă din lemn, ne rămân libere trei vagoane de încălțăminte, care pot fi date populației civile. În felul acesta se îmbunătățește aprovizionarea.

Mareșal I. Antonescu: Sigur că aprob.

Gr. Popescu: V-aș ruga să mai aprobați ca toate fabricile mari să fie obligate să se utilizeze și să se organizeze pentru funcționarea în vederea fabricării încălțămintei cu tălpi de lemn.

Mareșal I. Antonescu: Desigur. Nu este nevoie de aprobarea mea pentru aceasta.

Gr. Popescu: V-am cerut această aprobare, fiindcă vor veni cu reclamațiuni la dvs.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu iau în considerație toate reclamațiile, dar sunt dator să le ascult, fiindcă multe din plângerile care vin la mine nu sunt întemeiate. Este adevărat că aproape 70% din plângerile care vin la mine sunt false, dar restul de 30% sunt adevărate. Și pentru cele 30% adevărate, eu sunt dator să le cercetez pe toate.

Gr. Popescu: Se fabrică, actualmente, încălțămintă de aceasta de către unele fabrici. Se fabrică în țară acum, actualmente, circa 15.000 perechi pe lună. Fabrica "Jean Dumitrescu" din București s-a aranjat să facă, lunar, o mie perechi, așa încât, până la 1 mai, se poate conta pe o producție de 45.000 perechi lunar. Obligând și celelalte fabrici de încălțămintă să se organizeze în acest sens, vom putea avea 100.000 perechi pe lună, cantitate care ar rezolva problema. Se mai fabrică apoi și din cealaltă încălțămintă, cu talpă din piele.

Mareșal I. Antonescu: Atunci ne vom văita că avem prea multe.

Gr. Popescu: Cu talpă de lemn, poate fi la un moment dat multă încălțămintă. Pentru sezonul de vară, încălțămintea aceasta merge. Pentru copii și femei, pentru acest sezon nu va fi o problemă încălțămintea.

În ce privește opincile: în afară de cotele normale, de 25.000 perechi, ce se dau prin micii tăbăcari, s-au mai confecționat în București și în alte localități încă 27.000 perechi, în decursul lunilor ianuarie și februarie, care au fost distribuite diferitelor județe, prin I.N.C.O.O.P.

G-ral N. Stoenescu: Dle Mareșal, aș dori să fie o ordine de preferință în această distribuție, și anume ea să se facă în avantajul țăranilor cultivatori de tutun, cari au condiționat contractul lor de bumbac, opinci etc. Aș dori, de aceea, ca în primul rând să li se dea lor; să se dea cu preferință cultivatorilor de tutun, de la cari avem venit important.

Mareșal I. Antonescu: Venit! ... Dar cu tutunul putem muri de foame! Se umple tezaurul d-tale, dar Neamul moare de foame.

G-ral N. Stoenescu: Dar trebuie să-i preferăm pe acei cari sunt mai necesari.

A.Pană: Dar acei cari lucrează pământul?

Mareșal I. Antonescu: Să stabilești d-ta proporția, împreună cu Ministerul Agriculturii și cu Ministerul de Finanțe, dle Popescu.

G-ral N. Stoenescu: Aceștia reprezintă un venit de multe milioane, peste un miliard.

Mareșal I. Antonescu: Dar nu pot să înfometez Nația.

Gr. Popescu: Se va da cu preferință aceluia cari trebuie să iasă la muncile agricole, la primăvară.

Distribuția opincilor, făcută prin I.N.C.O.O.P., s-a făcut cu mare întârziere. De aceea, v-am ruga să permiteți să distribuim direct.

Mareșal I. Antonescu: Desigur. De altfel, se și scumpește prețul lor, când sunt distribuite prin I.N.C.O.O.P., cu 4%.

Foarte bine. Dă-le direct, dacă se poate. Nu vă împiedecă nimeni să lucrați direct. Excludeți intermediarul. Când se va îmbunătăți situația, când se va ieftini, vor veni ei, intermediarii.

Gr. Popescu: În ce privește opincile de cauciuc: s-a aprobat să se cumpere un număr de 350.000 perechi. Au și sosit în Vama București 27.000 perechi, și sunt pe drum încă 38.900 perechi.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, se țin de cuvânt.

Gr. Popescu: Da. Au depășit chiar. Sunt expediate de la fabrică încă 34.000 perechi de opinci.

Mareșal I. Antonescu: Mi s-a afirmat de la Berlin că soldul nostru este creditor la Berlin; că am depășit ...

I. Marinescu: Dacă fac socoteala numai pe mărfuri, dacă nu țin socoteala de celelalte comenzi și armament, atunci poate să meargă.

Mareșal I. Antonescu: Să-mi arătați situația, dle ministru.

G-ral N. Stoescu: Au fost debitori.

Mareșal I. Antonescu: Ei spun că soldul este creditor în favoarea lor.

G-ral N. Stoescu: Totdeauna a fost așa.

Mareșal I. Antonescu: Am fost debitori, noi?

G-ral N. Stoescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Nota aceea, de care v-am vorbit, nu s-a întors la mine, ca să se pună într-un cont special.

G-ral N. Stoescu: S-a tradus în limba germană. V-a fost predată dvs.

Mareșal I. Antonescu: N-am primit nimic.

G-ral N. Stoescu: A fost dată, probabil, Cabinetului.

Mareșal I. Antonescu: N-am primit nimic. Nu mi s-a predat.

G-ral N. Stoescu: Voi cerceta.

Mareșal I. Antonescu: Spusesem să se traducă în limba germană.

G-ral N. Stoescu: S-a tradus. Am depus-o la Cabinet.

Gr. Popescu: Dle Mareșal, întrucât până acum nu s-au mai importat la noi opinci de cauciuc, articolul acesta n-a avut taxare la Vamă. De aceea, am cerut dlui ministru de Finanțe să ne fixeze taxele vamale la acest articol. Ministerul de Finanțe mi-a comunicat că le taxează după tariful cel mai ridicat, cu 280 lei kg, ceea ce ar veni, la o greutate de 900 grame perechea, cam 250 lei taxă vamală, față de 350 lei costul perechei de opinci netaxate. Așa încât, mi se pare taxa aceasta cam mare.

Dl. ministru Stoescu mi-a spus că acesta ar fi singurul mijloc ca să mai scoată de la țărani din banii pe cari îi au și pe cari nu i-au dat la împrumut.

G-ral N. Stoescu: Aș dori să pun o întrebare: cât plătesc acum ei perechea de opinci? Nu plătesc începând de la 2000?

Mareșal I. Antonescu: Pun și eu o întrebare: Vrem să scumpim viața?

Se înțelege, dle ministru de Finanțe, că, dacă punem asemenea impozite, se scumpește viața. D-ta scumpești viața. Că a plătit țăranul până acum cât a plătit, este o întrebare dacă lucrul acesta a fost un bine, sau un rău? Dar nu însemnează că, dacă a plătit până acum 2000 lei, a fost bine și nu însemnează că, dacă țăranul a scumpit mâna lui de lucru, să scumpim și noi acest articol. A făcut-o tocmai pentru că a plătit 2000 lei perechea.

G-ral N. Stoenescu: Dar așa s-a ieftinit de la 2000 lei perechea, la 500.

Gr. Popescu: Face aproape 700 lei perechea. De aceea, v-aș ruga să se aplice tariful mediu, ca la șoșoni.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este măsura. Trebuie să ieftinim ceea ce cumpără țăranul, pentru ca, la rândul nostru, să ieftinim și mâna de lucru.

Gr. Popescu: Să fie 120 lei taxa vamală la pereche.

Mareșal I. Antonescu: Da. Să se aplice tariful mediu.

Gr. Popescu: Ați ordonat să se facă o lege pentru colectarea de lână. Am dat să se facă legea. Proiectul este gata. Prevedem statistica oilor, cu declarații obligatorii de câte oi posedă proprietarul; are drept consecință predarea lânii; primarii controlează declarațiile și predarea lânii; se ocupă de fixarea unui preț și de aplicarea de sancțiuni.

Am rezolvat reclamația de la Arad.

Am hotărât, în urma unei adrese a ministerului de resort, să blocăm cânepa. După un studiu mai adânc însă, am ajuns la concluzia că nu se poate proceda astfel, fiindcă Armata a găsit cantități însemnate la Odessa.

Mareșal I. Antonescu: N-o bloca.

Gr. Popescu: Ultima chestiune: în legătură cu necesitățile de bumbac pentru consumul militar și civil. Era vorba să importăm din Turcia. Dar nu s-a putut importa.

Pentru filarea bumbacului, chestiunea s-a rezolvat prin Decizia publicată în "Monitorul Oficial" din 29 ianuarie 1942. Din bumbacul brut, indigen, am hotărât să se fabrice un singur fel de pânză, de americană. S-a rezolvat și această chestiune prin decizia ministerială dată în această privință. În același timp, am stabilit 30 de tipuri de pânză, care să se facă din firele importate.

S-a întocmit și proiectul de lege în legătură cu contribuția populației, și s-a dat Ministerului Înzeestrării.

Mareșal I. Antonescu: Îți atrag atenția că, în privința aceasta, scumpetea nu mai cunoaște nici o limită. Aici este foarte mare speculă, făcută de jidani. În domeniul alimentar facem toate eforturile ca să punem frână scumpetei și putem obține un rezultat, fiindcă este producție românească. În domeniul celălalt nu se face nici un efort ca să punem stavilă scumpetei, și atunci profită jidanii: și jidanul producător, și jidanul vânzător; și cu el profită și armeanul. Nu s-a făcut nici un efort în această privință. De aceea a ajuns stamba de cea mai proastă calitate să coste 2000 lei metrul.

I. Marinescu: Nu există decât o singură soluție, și anume, de a pune la angroșiști și comercianți, comisari.

Mareșal I. Antonescu: Nu trebuie să lovim în țăranul care cumpără stambă. Aici trebuie să facem primul nostru efort, la materiile care sunt necesare țăranului, ca să aibă cu ce să se îmbrace el și copiii lui. În această direcțiune trebuie să faceți efortul dvs., căci așa vom ieftini viața. Noi facem efort numai în direcția alimentară, pentru că acolo putem lovi mai ușor. Dacă urmăriți și dvs. pe cei condamnați pentru sabotaj, veți vedea că tot românii sunt aceia cari sunt pedepsiți, pentru că ei sunt mai puțin abili și fiindcă comerțul alimentar este în mâini românești. Aproape că nu este nici un act de sabotaj ca atare în celelalte domenii economice. Jidanii nu intră sub sancțiunea acestei legi decât foarte puțini; un procent de 5%.

Gr. Popescu: Ei știu să negustorească.

Mareșal I. Antonescu: N-am lovit unde trebuie. Aceasta este o primă datorie pentru dvs., pentru că până acum am lovit numai în chestie alimentară și am lăsat compartimentul îmbrăcăminteii liber, la discreția evreilor, cari au camuflat marfa și o vând acum la prețuri colosale.

Ce faceți în contra lor? Cum căutați depozitele care sunt la evrei, căci dacă vrem să le găsim, le găsim. Este chestiunea numai să avem oamenii cari să execute cinstit voința noastră.

Gr. Popescu: Aici este nenorocirea, dle Mareșal. Am încercat.

Mareșal I. Antonescu: Aici trebuie să lucrați, să perseverați prin propagandă în opinia publică. Dacă cetățeanul nu ne dă concursul în această privință, nu putem reuși nimic. Deci, trebuie ca și cetățeanul, care vrea să cumpere această marfă, să ne ajute. Cum își vinde evreul marfa? El intră din casă în casă și și-o oferă, oferă atâția metri de olandă, de postav etc., și omul cumpără, dând prețul care i se cere. Dar dacă acești oameni ar fi conștienți că jidanii sunt acei cari profită și își bat joc de ei, dacă i-ar reclama și ar da pe mâna Poliției Statului pe aceste elemente, situația aceasta ar înceta.

Deci trebuie să-ți asociezi la această luptă, în primul rând, personal din minister; trebuie să fie, ca și în domeniul alimentar, prețuri maxime; trebuie să cauți să împiedici fraudă; trebuie să-ți asociezi măsuri de control, cu care să vezi dacă se aplică dispozițiile luate; trebuie, mai ales, să-ți asociezi masa cumpărătorilor, printr-o propagandă susținută, pentru ca acești cumpărători să dea la iveală pe acei cari vin cu astfel de lucruri de vânzare, cerând prețuri exorbitante, lucru care duce, în cele din urmă, chiar la ruinarea cumpărătorului.

Gr. Popescu: În ce privește colectarea de către Armată a bumbacului brut, prin decizia ministerială dată am instituit un cumpărător unic, prin Societatea "Româno-Coton", care cumpără și colectează singură bumbacul. Am făcut zone de colectare, pentru a evita concurența pe teren, și în felul acesta am căutat să împiedecăm urcarea prețurilor. Colectarea în acest sistem nu prea a dat rezultate, întâi, din cauza timpului nefavorabil și, în al doilea rând, din cauza prețurilor. Țăranul a amestecat, apoi, bumbacul, nu l-a sortat pe calități. De aceea, pentru că nu mi poți ști de ce calitate este bumbacul, dacă este de calitatea întâia, sau a doua, sau a treia – pe cel mai prost l-a vândut deja – am fixat un singur preț, am socotit o singură calitate de bumbac. Am propus ca, în loc să fie prețul de 65,85 și 95 lei, să

fie numai 95 lei, obligând țaranul să-l vândă unui singur cumpărător. Cumpărătorul să aibă oarecare prime pentru bumbac.

Mareșal I. Antonescu: Iar scumpim viața.

Gr. Popescu: Se vinde, de fapt, cu 160 lei kg. Prețul de care vă vorbesc eu este un preț fixat de minister.

Mareșal I. Antonescu: Dar dacă spui d-ta fabricii: acesta este prețul bumbacului, acesta este prețul lânii, acestea sunt beneficiile ce ți se cuvin, acesta este prețul cu care ai să vinzi produsele, îi va mai da mâna fabricantului să dea 160 lei? De ce nu dominați prețurile?

Gr. Popescu: Iau pe sub mână.

Mareșal I. Antonescu: Dar dacă stabiliți prețurile, așa cum v-am arătat, îi mai convine să ia pe sub mână?

Gr. Popescu: N-ar trebui să mai ia.

Mareșal I. Antonescu: Nu mai poate lua. Este aceeași chestie ca la morari, cari acum nu mai pot face jaful de altădată.

Gr. Popescu: La textile, toate prețurile sunt stabilite.

Mareșal I. Antonescu: Una este să stabilești prețurile și alta este să le guvernezi, adică să le ții acolo unde le-ai fixat. Stabiliți prețurile și apoi mențineți-le.

Gr. Popescu: Ar trebui să numim comisari la întreprinderi, ca să mențină prețurile.

I. Marinescu: Să nu fie control numai la detailist, ci și la producător, și la engrosist.

Mareșal I. Antonescu: Am spus de mult aceasta: și aceștia să fie controlați.

Gr. Popescu: Ar urma să se întocmească o lege sau o decizie pentru reglementarea recoltei viitoare a bumbacului. Aș propune să se facă, mai degrabă, o decizie, fiindcă legea întâmpină atâtea formalități; trebuie să treacă pe la Consiliul Legislativ, așa că durează, se întârzie.

Mareșal I. Antonescu: Decizie. Nu este nevoie ca pentru toate chestiunile să facem legi.

Gr. Popescu: Dar bumbacul se reglementează printr-o lege. De aceea ar trebui ca, printr-o decizie, să schimbăm o lege. Ceea ce e greu. Dar dacă ne apucăm să facem o lege, ea nu mai are când să-și producă efectul, pentru că sunt foarte multe formalități de îndeplinit, ceea ce înseamnă întârziere.

Mareșal I. Antonescu: Putem face o lege prin care să spunem că deciziile în această materie au puterea de lege, și aceasta merge la Consiliul Legislativ imediat.

Gr. Popescu: O ultimă chestiune: ați aprobat să inventariem stocurile de pânzetur și bumbac, ca să asigurăm Armatei strictul necesar. Am propus să luăm și pânzeturile colorate. Operația aceasta a dat rezultate foarte bune, chiar peste așteptările noastre. V-am raportat că operația aceasta, după datele de până acum, a realizat peste jumătate la sută din strictul necesar de acum.

Iată rezultatul: Până astăzi s-au declarat, de fabricanți și comercianți, 3.470.561 metri, adică 70% din materialul necesar pentru confecționarea a 1.000.000 de cămăși și perechi indispensabili, pe care trebuie să le facem. Operația este în curs.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este pentru viitor.

G-ral Gh. Dobre: Da, dle Mareșal, pentru planul nou.

Mareșal I. Antonescu: Dar pentru concentrare și mobilizare, avem asigurate stocurile?

G-ral Gh. Dobre: Da, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Pantazi îmi spunea că nu dă nici o asigurare pentru viitor, și acum văd că dl. secretar general Popescu asigură și materialele necesare pentru viitor.

Gr. Popescu: Noi ne vom ridica până la 4.000.000 metri, ceea ce acoperă 80% din materialele necesare confecționării unui milion rânduri de rufărie.

La minister am instituit o comisie, care se uită peste tot. Numai noi am identificat 1.500.000 metri, pe cari i-am trecut Subsecretariatului de Stat al Înzestrării.

Mareșal I. Antonescu: Văd că la Ministerul Economiei Naționale aveți 20 de comisii. Numai să le dirijezi d-ta cum trebuie, dle Marinescu.

I. Marinescu: La mine sunt mai puține; la Aprovizionare sunt mai multe comisii.

Mareșal I. Antonescu: Primul scop al unei comisii este să difuzeze și să acopere răspunderea. Când s-a făcut o greșală, se spune că comisia a decis astfel.

Gr. Popescu: Noi avem numai o comisie de recepționare a pânzeturilor, care lucrează sub președinția mea. Este acolo un ofițer de la Ministerul Înzestrării Armatei și un secretar.

Mareșal I. Antonescu: Nu umblați prea mult cu comisiile. Țarismul a căzut din cauza aceasta. În timpul războiului trecut, de câte ori era vorba să se ia vreo hotărâre, șeful biroului operativ de la ruși, cu care lucram noi, ducea chestiunea la o comisiune, o înmormânta acolo, iar germanii făceau ce voiau.

Gr. Popescu: Pânzeturile trebuie recepționate. Din această comisiune fac parte un colonel, eu și un secretar. Noi am identificat 1.500.000 metri pânzeturi, care urmează să meargă la depozitele Armatei.

Cred că operația va da rezultate bune.

Mareșal I. Antonescu: Vezi să nu rămână gol pacientul.

Gr. Popescu: Noi am luat 4.000.000 de metri de pânzeturi de pe piață, de la consumatori. Rărindu-se această marfă, în mod fatal ea se va scumpi.

Mareșal I. Antonescu: De ce?

Gr. Popescu: O marfă care se împrutează, care se oferă mai puțin pe piață, este mai căutată; publicul o cere. Ca să vă răspund la această chestiune, trebuie să vă arăt că sunt, astăzi, vreo 20 vagoane de fire și vreo 10 vagoane de țesături ascunse. Am descoperit oarecari cantități, cu controlorii noștri. Și atunci, aș propune ca să dăm o amnistie pentru toți cei cari au mărfuri dosite, cu obligațiunea să le declare și să le pună în vânzare, în 15 zile, și cu aplicarea celor mai severe sancțiuni pentru cei cari vor fi dovediți că au mărfuri ascunse și după acest termen.

Unii fabricanți m-au rugat să insist pentru această măsură, ceea ce denotă că au și ei depozite. Cred că cu această măsură am să scot 30 vagoane fire și țesături.

Mareșal I. Antonescu: Fă-o, și să aplici, pe urmă, sancțiuni severe celor cari vor mai fi găsiți cu mărfuri ascunse. D-ta ai fost la ședința aceea, când l-am pus la locul lui pe dl. Rizescu. El camuflează și o întreprindere evreiască. Este adevărat, sau nu?

Gr. Popescu: Este cam adevărat.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate să fie “cam adevărat”; ori e adevărat, ori nu.

Gr. Popescu: Firma este a lui, însă produsele le vinde cu un procurist evreu. De aceea am spus: Este cam adevărat.

Mareșal I. Antonescu: Nu e așa.

Gr. Popescu: De data aceasta, dl. Rizescu s-a purtat foarte bine: a dat 250.000 metri.

Mareșal I. Antonescu: Eu îi aștept pe domnii aceștia. Când au fost aici, le-am vorbit foarte prietenește, ca un român îndurerat de catastrofa Neamului Românesc. Dacă însă nu mă vor asculta, la nevoie am să-i lovesc foarte rău. Sunt un om cu multă răbdare, dar dacă nu sunt înțeleș, iau măsuri foarte aspre. Să se termine sistemul acesta al îmbogățirii rapide pe spinarea altora, pentru că, dacă Neamul Românesc va cădea, vor cădea și cei cari s-au îmbogățit pe spinarea lui.

Gh. Minescu: În legătură cu chestiunea pânzeturilor, I.N.C.O.O.P.-ul a avut și el pânzeturi în valoare de 250.000.000. lei; a dat 80.000 metri pentru Armată, iar restul va fi vândut pe piață. Acum ni se oferă țesături de bumbac, proaste, cu celofibră, din care nu vrem să luăm. Ni s-a făcut însă o ofertă de americană confecționată numai din bumbac, la prețul de 240 lei metrul, la care taxa de vamă este 160 lei la metru.

Mareșal I. Antonescu: Ce tarif propui d-ta?

Gh. Minescu: Am să vă spun imediat, dle Mareșal. Noi beneficiam, înainte, de o reducere la bumbacul importat în fire, pe care nu-l mai aducem acum. Să ni se dea și pentru această americană, pe care urmează s-o importăm, aceeași reducere.

Mareșal I. Antonescu: Da, aceasta este dispoziția mea. Să faci această reducere, dle g-ral Stoenescu, pentru că dacă dumnealui nu aduce țesăturile acestea, nici d-ta n-ai nici un beneficiu.

G-ral N. Stoenescu: Dacă aș avea convingerea că materialul acesta nu va trece prin mâinile intermediarilor și se va da direct țăranilor, aș face cu dragă inimă această reducere.

Gh. Minescu: Pânza aceasta o dăm noi, numai la țărani.

Mareșal I. Antonescu: N-ai decât, dle g-ral Stoenescu, să-ți organizezi controlul și să-l prinzi pe dumnealui că nu se ține de angajament.

Să-i reduci taxele vamale la cât cere dânsul.

Situația actuală a aprovizionărilor cu lemne de foc a Capitalei și a restului țării”.

G-ral N. Bădescu: Dle Mareșal, situația aprovizionărilor cu lemne de foc, pe ziua de 20 februarie, este următoarea:

Necesarul consumului întregii țări, inclusiv Capitala, până la 31.III.1942:

Consum programat pe anul 1942 .....428.000 vag.

Consum real pe anul 1942	408.000 vag.
Aprovizionat până la 20.II.1942.....	380.120 vag.- 88%
Rest de aprovizionat	27.888 vag.- 11%

Din acestea, 12.810 vagoane trebuiesc aduse în Capitală și 15.070 vagoane în restul țării.

Calea Ferată a transportat în Capitală, de la 1-20 februarie, 4.810 vagoane, deci în medie 240 vagoane zilnic.

După situația C.F.R., se găesc depuse frahte, la 21 februarie, pentru 3210 vagoane, a 15 tone, de transportat în Capitală și 7277 vagoane, a 15 tone, pentru restul țării.

Aprovizionarea țării și Capitalei pe 1941/1942 este aproape pe terminate și poate fi satisfăcută cu cele 14.000 vagoane aflate în prezent în gări, și, în plus, cele ce se vor transporta din păduri, în cursul lunii martie.

Aprovizionarea pe 1942/1943 poate începe la 1 aprilie 1942, datorită faptului că avem în pădure, la data actuală, un stoc de 303.231 vagoane, la care se vor mai adăuga tăierile de pe luna februarie și cele de pe luna martie. În felul acesta, sper că vor fi acoperite toate cantitățile necesare.

Mareșal I. Antonescu: Acoperite teoretic.

G-ral N. Bădescu: Cantitatea este și transportată. Calea Ferată a transportat în februarie mai mult decât în ianuarie.

Mareșal I. Antonescu: Au început să apară lemne în stații. Pe linia București-Predeal, am văzut depozite mari, și la Valea Largă și în alte gări. Aceasta înseamnă că au fost scoase multe lemne din păduri.

G-ral N. Bădescu: Calea Ferată nu mai poate să transporte în mod așa de intens ca înainte. Ne-a interesat mult chestiunea stocurilor existente la 1 februarie, în vederea planului de aprovizionare pentru anul viitor. Pentru această chestiune, am luat din toate părțile datele necesare. Situația este următoarea:

Programate a se tăia	584.262 vag.- 10%
Tăiate până la 1.II.1942	115.557 vag.- 20%
Rest de tăiat până la 15 sept. 1942.....	468.704 vag. - 80%

Situația este foarte grea. Anul trecut, pe vremea aceasta, tăierile erau foarte avansate. Scutirile de mobilizare s-au acordat cam târziu, iar apoi a venit timpul greu, ploi multe, zăpadă mare, și nu s-au mai putut face tăieri în păduri. Sperăm ca în luna martie să avem tăieri masive, însă cum scutirile de mobilizare sunt date până la 31 martie, sunt de părere să prelungim aceste scutiri de mobilizare cel puțin două luni de zile, ca să putem asigura posibilitățile de tăiere.

Mareșal I. Antonescu: Scutiri de mobilizare de la 30 ani în sus.

G-ral N. Bădescu: S-au dat de la 36 ani în sus, însă mai sunt și specialiști și mecanici mai tineri.

Mareșal I. Antonescu: Aceștia fac excepție. Statul Major are instrucțiuni. Tăietorii pot să fie mai mari de 36 ani.

G-ral N. Bădescu: Pentru consumul pe care trebuie să-l avem asigurat pentru anul 1942/1943, situația se ameliorează mult cu disponibilul din pădurile de unde n-au putut fi scoase lemnele până la această dată. Iată situația:

Necesar pentru consum.....428.000 vag.-100%
 Disponibilile în păduri la 1.II.42, rezultate din cele rămase nescoase din
 păduri și tăiate până la 1.II.1942.....303.231 vag.- 70%
 Rest de fasonat pentru satisfacerea consumului.....124.769 vag.-30%
 Aceste 303.000 vagoane sunt foarte greu de scos.

Pădurile programate de Ministerul Agriculturii pentru a fi tăiate sunt foarte apropiate de drumuri, așa că lemnele vor putea fi transportate mai ușor.

Ca stocuri avem:

În Bucovina: Programate.....13.904 vag.
 Tăiate.....4.268 vag.
 Rest de tăiat.....9.636 vag.

Din Bucovina a venit o adresă prin care se cere ca în nici un caz să nu se mai transporte lemne de acolo în Basarabia. Este adevărat că, cu ceea ce are, Bucovina de abia își poate acoperi nevoile. Totuși, nici noi nu putem să dăm lemne din Moldova pentru Basarabia, mai ales pentru județele mai depărtate.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate. Bucovina trebuie să dea lemne și pentru Basarabia. Dacă n-avem decât 80% lemne din necesar, toți trebuie să suferim lipsa, în aceeași măsură. Deci și Bucovina trebuie să contribuie, în cadrul necesităților generale, economice ale țării, cu disponibilitățile ei. Nu poate Bucovina să-și asigure aprovizionarea cu lemne sută în sută și să nu mai dea în alte părți. Există o corelație în toate aprovizionările. Altfel, nici Bucovina n-ar trebui să primească din produsele care prisosesc în alte provincii.

G-ral N. Bădescu: Dvs. ați aprobat, mai de mult, să se dea lemne din Bucovina și pentru Basarabia. Stocurile din Basarabia sunt următoarele:

Programate.....21.500 vag.
 Tăiate.....7.950 vag.
 Rest de tăiat .....13.550 vag.

Această cantitate ar acoperi consumul Basarabiei, mai ales că județele de la Sud se pot aproviziona mai ușor din Moldova.

Mareșal I. Antonescu: Aprovizionarea cu lemne nu este o problemă pentru Basarabia, mai întâi, pentru că orașele nu mai reprezintă acum ceea ce au fost altădată, fiindcă, în mare parte, au fost distruse, iar până când se va relua toată activitatea, vor trece ani; în al doilea rând, standardul de viață al populației este foarte scăzut, iar țăranul n-are de suferit din această cauză.

Aprovizionarea cu lemne este însă o problemă pentru Bucovina, dar acolo sunt lemne.

Problema aceasta o putem rezolva pentru Capitală dacă reușim să aducem gazul de sondă. Göring mi-a dat asigurări că va trimite materialul necesar pentru construcția conductei.

I. Marinescu: Germanii mi-au spus că nu ne vor putea furniza o conductă de 20 de țoli, decât peste un an și jumătate. De aceea, ei mi-au spus că e mai bine să facem acum o conductă mică, de 15 țoli, pe care ne-o pot livra în trei luni și o putem instala până la toamnă, rămânând ca pe urmă să mai facem încă una mare, sau alte două mai mici.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie văzut dacă proiectul este realizabil, ca să nu provocăm un dezastru.

I. Marinescu: Dezastrul nu-l provocăm, dar, în felul acesta, operația ne costă foarte scump.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să suporte ei diferența, pentru că ei au nevoie de păcură. Altfel, noi mergem pe sistemul fixat la început. Dacă vor să-l schimbe, îi costă. Să suporte ei această diferență, pentru că nu poate economia noastră națională să sufere atâta pagubă.

Trebuie făcut un cont special al războiului, la care să contribuie toți beneficiarii victoriei noastre, dacă va fi victorie. Toate statele, care stau și nu se bat și noi ne batem și avem toate riscurile și epuizarea întregului nostru potențial <uman> și militar, toate aceste state vor putea să suporte. Această conductă n-o iau asupra mea. Să se facă angajamente cum s-au luat pentru petrol, pentru că ne vor da posibilitatea de exploatare și în noile regiuni petrolifere care vor fi cucerite.

G-ral N. Bădescu: Detașamentele de exploatare din județe își dau randamentele lor. Până la 1 februarie, mi-au scos 4.200 vagoane. În situația actuală, numai datorită insistenței pe care o depun comandanții de detașamente, împreună cu prefectul, se poate obține ceea ce trebuie, fiindcă țăranii sunt foarte pasivi sub acest raport și cer prețuri foarte mari pentru scosul lemnelor.

Mareșal I. Antonescu: Îi obligăm să lucreze cu anumite prețuri. Cum am militarizat soldații pe front, tot așa și țăranii, și oamenii de la orașe și de la sate trebuie să fie mobilizați.

G-ral N. Bădescu: Ei cer alimente și încălțăminte: porumb și opinci.

Mareșal I. Antonescu: Aici au dreptate.

G-ral N. Bădescu: Am prevăzut să se va distribui, la cererea exploatarelor, de către Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, porumb, făină, alimente și încălțăminte pentru tăietori, spre a fi plătiți în natură.

Mareșal I. Antonescu: Au dreptate. Trebuie să fie ajutați.

G-ral N. Bădescu: Comandanții detașamentelor trebuie să se deplaseze pentru ca să facă inspecții. Dar eu n-am avut un fond, ca să-i ajut.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta trece în socoteala lemnelor. Statul nu poate suporta cheltuiala aceasta. Dvs. vă veți face toate cheltuielile de regie și veți trece toate acestea în socoteala lemnelor. Nu așteptați de la Stat nimic.

Gh. Minescu: Dle Mareșal, aș avea o chestiune în legătură cu internarea în lagăre a cooperabililor ...

Mareșal I. Antonescu: A tâlharilor!

Gh. Minescu: A tâlharilor din cooperatie. Pentru funcționarii I.N.C.O.O.P.-ului, pe cari i-am destituit, am luat dispoziția ca să fie internați. Or, 11 au o situație specială. Pentru ceilalți însă – 114 – aceștia sunt luați de la 1 septembrie și sunt deferiți instanțelor penale. V-aș ruga ca, pentru cei deferiți instanțelor penale, să se întârzie cu judecarea lor, fiindcă aș vrea să merg cu cercetarea mai îndărăt, până la cei pedepsiți de la 1 mai.

Mareșal I. Antonescu: Am dat dispoziții dlui g-ral Popescu: fiindcă Justiția merge foarte încet, am spus că pe toți cei vinovați îi băgăm în lagăre și din lagăre îi

judacă Justiția. Nu așteptăm cu băgarea lor în lagăr până când le va veni rândul să-i judece Justiția și să-i condamne. Când vor fi condamnați, li se va socoti pedeapsa făcută în lagăr. Dar, de îndată ce l-ai prins pe unul că este vinovat și ai suficiente constatări că l-ai prins cu abatere, trebuie imediat băgat în lagăr și trebuie să i se facă imediat formele pentru darea în judecată. Nu așteptați deci ca, întâi, Justiția să-i condamne și pe urmă să-i băgați în lagăr.

Gh. Mînescu: Deci, mă întorc până în luna mai cu ceilalți. Sunt însă unii cari au vinovății mai mici și pe cari i-am sancționat cu îndepărtarea, dar nu i-am dat pe mâna Parchetului. Pe aceștia să-i scoatem de la această măsură.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este treaba d-tale. O să-mi arăți, pe urmă, toată situația.

Gh. Mînescu: Mă întorc cu cercetarea până la 1 mai. Acei cari sunt reclamați penal îi bag în lagăr.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu iei măsurile cele mai drastice sau vei întârzia cu aceste măsuri, toată Cooperăția d-tale, dle Mînescu, se va transforma în cea mai vastă bandă de tâlhari care a existat vreodată. Aceasta este realitatea. Acesta este primul lucru pe care trebuie să-l faceți. De aceea, luați imediat măsuri, împreună cu Ministerul de Interne, în această privință. Am băgat, chiar astăzi, în lagăr pe primarul de la Râșnov. Acest domn primar este șeful Cooperăției locale și manevra între Cooperăție și Primărie și între populație și Cooperăție. Nu mai admit însă ca primarul să fie și șef de cooperativă, să fie șef de Cooperăție. Nu mai admit această dualitate. Tot la Râșnov am mai găsit două cooperative, care aparent își făceau concurență, însă șefii lor erau de acord. Și făceau lucrul acesta pe spinarea locuitorilor.

Gh. Mînescu: Da: o cooperativă săsească și una românească.

Mareșal I. Antonescu: Era Cooperativa "Unirea", mi se pare. La Râșnov, aceste două cooperative se făceau că își fac concurență, dar profitau de pe spinarea nenorociților de consumatori. De aceea, nu trebuie să fie primarul și cooperativar.

Gh. Mînescu: Să nu fie în conducere, dar poate să fie membru, pentru nevoile lui.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu dacă este bine să fie membru.

Gh. Mînescu: Va fi pentru nevoile lui, proprii.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu dacă este bine ca cineva, care are o gestiune, tot el să fie pus în situația de a se controla singur.

Prin urmare, studiază chestiunea și rezolv-o pe toată suprafața țării. Dar nu mai admit această dualitate – primar și cooperativar – care a creat situația de astăzi și i-a făcut pe aceștia să cadă în greșeli cari îi duc în lagăr. Eu n-am nevoie să bag toată Țara Românească în lagăr, ci mie îmi trebuie oameni cinstiți. Dar pentru aceasta, trebuie să nu-i tentăm, să nu-i punem în situația de a greși, și să-i controlăm.

Acesta a avut un ginere în Brașov, care era morar. El era primar și cooperativar. Și atunci, vă închipuiți ce legătură s-a făcut între morar, cooperativă și Primărie! Cum au jucat toate tâlhăriile pe spinarea nenorociților din Râșnov!

Prin urmare, de acum înainte aplici cele mai drastice măsuri, pentru că, dacă se continuă cu sistemul de acum, se va merge din ce în ce mai rău. A fost nevoie să recurgem la Cooperatie, pentru că era necesitatea să introducem elementul românesc în viața economică, pentru că am scos pe evrei. Dar am introdus în această viață economică pe ei, nepregătiți. De aceea, trebuie o mână energică. Trebuie aplicate măsurile cele mai severe. Să faci și publicitate în această privință, pentru ca toți să știe că acei cari se abat și fac lucruri necorecte se duc în lagăre.

Gh. Minescu: Am făcut înștiințări prin Radio. Dar mi-am extins obligațiunile așa de mult, încât a trebuit să luăm oameni neverificați.

Mareșal I. Antonescu: Și eu mi-am extins operațiunile mele – de la Bistrița am ajuns în capul Statului! – dar nu mi le-am extins și pentru buzunarul celorlalți.

G-ral C. Constantin: Preotul și învățătorul de la țară, sunt informat că iau zahărul țăranului.

Mareșal I. Antonescu: Vezi, dle Minescu?

Gr. Popescu: V-am adus mai multe probe de bumbac. Dar bumbacul este amestecat.

G-ral N. Stoescu: Bumbacul amestecat să aibă un preț; celălalt, un alt preț. Să nu creăm prejudicii aceluia care are bumbac curat.

Mareșal I. Antonescu: De aceea s-au dus și cu cel prost la 95 de lei.

G-ral N. Stoescu: Trebuie un preț mediu pentru cel stricat, amestecat, și un preț mai mare pentru cel bun.

Gr. Popescu: Nu se mai găsește decât bumbac stricat.

G-ral N. Stoescu: De unde știți că nu l-au selecționat marii proprietari?

Mareșal I. Antonescu: S-a hotărât 95 lei; așa rămâne.

Gr. Popescu: V-am adus și din pânza care s-a dat pentru Patronaj. Dar nu s-a dat în condițiunile în care nu s-a spus.

Mareșal I. Antonescu: Te-a păcălit?

Gr. Popescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Dă-i la cap! Nevasta mea este o idealistă și, din dorința de a îndrepta, crede totul.

Ședința se ridică la ora 13.40.

Stenografi: D. Fierăscu și A. Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 506 (fost 478)/1942, f. 297-377.

6. 1942 februarie 26. În Consiliul de Miniștri cu guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei se discută despre: aprovizionarea cu cereale, acordarea de credite industriei și agriculturii; stabilirea regimului juridic al bunurilor expropriate; minoritățile (evrei, polonezi, ucraineni, bulgari); acordarea de pensii evreilor botezați; dezvoltarea turismului în Bucovina; coloniștii din Cadrilater ajunși la Rădăuți etc. etc.

CONSILIUL DE MINIȘTRI CU DOMNII GUVERNATORI

din 26 februarie 1942

Sedința se deschide la ora 10.10, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte dnii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **g-ral N. Stoescu**, ministrul Finanțelor; **g-ral I. Sichițiu**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **prof. dr. P. Tomescu**, ministrul Sănătății; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat al Marinei; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat al Educației Extrașcolare; **Aurelian Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat al Muncii; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și populației civile; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românizării; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat al Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral I. Arhip**, subșeful Marelui Stat Major; **g-ral Vintilă Davidescu**, secretar general la Ministerul Apărării Naționale; **g-ral T. Orezeanu**, director general al C.F.R.; **Gh. Minescu**, director general al I.N.C.O.O.P.; **prof. I. N. Fițescu**, președintele Consiliului de Administrație al Creditului Național Industrial; **Gh. Alexandrescu**, director general la Creditul Național Agricol; **M. Romniceanu**, președintele Consiliului de Administrație al Băncii de Credit a Meseriașilor; **col. C. Sireteanu**, directorul Intendenței; **Al. Nasta**, director general al Creditului Agricol Ipotecar; **I. Joldea-Rădulescu**, director general al Băncii de Credit al Meseriașilor.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, sunt o serie de chestiuni importante pe care am să le iau în discuție, nu după ordinea de zi, ci după ordinea din dosarul meu.

Prima chestiune este aceea a creditelor pentru sămânță și a creditelor, în general. Cum s-a rezolvat chestiunea aceasta, g-ral Voiculescu?

G-ral C. Voiculescu: Mi s-au dat 120 milioane. A rămas ca dl. ministru g-ral Sichitiu să-mi dea diferența de 30 milioane.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, chestiunea este rezolvată. Din acest punct de vedere nu există o problemă pentru d-ta. În privința celorlalte chestiuni de care depinde munca câmpului, am văzut situația tractoarelor trimise. Mi s-a ridicat o obiecțiune, ieri, de dl. Mareș, că s-a hotărât să se trimită tractoare grele în Basarabia, tocmai acolo unde este nevoie de tractoare ușoare. Nu știu dacă s-a hotărât sau nu așa, fiindcă toate zvonurile și toate reclamațiunile din stradă mi se aduc aci la Președinție. Câte tractoare ai primit, g-ral Voiculescu?

G-ral C. Voiculescu: Sunt în drum 200 de tractoare. Acum, dl. Minescu mi-a spus – și dl. g-ral Orezeanu este aici – că era vorba să se facă o altă cartare și dirijare a tractoarelor, decât cea aprobată de dvs.

Mareșal I. Antonescu: Acestea sunt chestiuni de detaliu. Sunteți responsabili de măsurile pe care le luați. Munca câmpului trebuie făcută. Dvs. aveți toată răspunderea dacă nu se pun la contribuție în campania agricolă de primăvară toate elementele economiei naționale. Chestiunile acestea, de cartare și de dirijare, nu mă interesează. Dvs. știți punctul meu de vedere. Executați-l. Pe mine mă interesează ca tot câmpul să fie arat și semănat la timp, ca să nu provocăm probleme insolubile pentru Neamul Românesc.

G-ral C. Voiculescu: În afară de aceasta, am mai vorbit cu dl. Minescu ca să-mi dea 40 tractoare de câte 35 cai putere.

Mareșal I. Antonescu: Mi s-a spus că în Basarabia nu este nevoie decât de tractoare ușoare. Dacă este exact, atunci d-ta trebuie să ții socoteală de această chestiune și să dirijezi în Sudul Basarabiei numai tractoare ușoare.

În al doilea rând, peste câteva zile eu voi veni în Basarabia, cu trupe. Am dat ordin g-ralului Șteflea ca și aceste trupe, în măsura în care va fi posibil și cât timp vor sta acolo, să contribuie, cu mijloacele pe care le au, la munca câmpului. De altfel, această măsură este dată în mod general. În toate părțile unde sunt trupe, toate serviciile, toți caii, căruțele, toate mijloacele de care dispun, să iasă la arat. Nu trebuie să mai întrebați pe nimeni. Toată Armata va contribui la această muncă, pentru ca aceste 9 milioane de hectare să nu rămână neînsământate.

Dcci, această chestiune pentru Basarabia este rezolvată. Trebuie să brațe, care se vor da; credite s-au acordat, iar tractoarele sosesc. Nu vreau să mai aud că, într-un loc măcar, a rămas ceva nearat și neînsământat.

G-ral C. Voiculescu: După calculele mele, nu mai rămâne nimic nelucrat.

Mareșal I. Antonescu: În fiecare an se pune problema creditului pentru sămânță. În fiecare an este aceeași discuție. A început discuția de prin noiembrie și am constatat că întârzierea s-a datorat tocmai aceluia care a făcut reclamația.

După ce a durat discuția o lună și jumătate, Banca Națională a venit cu noi condițiuni. Aceste condițiuni trebuiau tranșate cu mult înainte. Dl. Pană a ținut-o o lună la minister. Am controlat în Registrul de intrare și ieșire toate adresele venite de la dl. Pană și am constatat că Ministerul Finanțelor răspundea în 2-3 zile.

A. Pană: Eu am făcut și intervenții telefonice.

Mareșal I. Antonescu: Eu vorbesc după datele din registrele d-tale. Am constatat că a trebuit o lună de zile pentru ca o chestiune care privea Ministerul Agriculturii, aceea a creditelor, să pornească de la d-ta. Pe urmă, a venit Banca Națională și a pus condițiuni noi, ceea ce a făcut ca să dureze discuția pentru creditul agricol un timp de 65 de zile. Cum această problemă a creditelor se pune în fiecare an, eu am pus rezoluția ca, încă din toamnă, să se dea creditele necesare pentru sămânță.

Cum stai, g-ral Calotescu, în Bucovina?

G-ral C. Calotescu: Stau bine. Cu tractoarele, cu plugurile și cu brațele de muncă pe care le am, pot să lucrez.

Mareșal I. Antonescu: În ceea ce privește posibilitățile de muncă pe care le aveți dvs., cel mai bine stă Transnistria, care are peste 6000 tractoare. Are însă vite și brațe puține. Trebuie să trimitem benzină și motorină la timp. Același efort și pentru Basarabia și Bucovina, unde lipsesc animalele de tracțiune.

Deci, Transnistria, sub raportul tractoarelor stă cea mai bine. Vin apoi Basarabia, Banatul și restul țării, unde situația nu este atât de bună. Pentru toată țara avem 4400 tractoare, în Transnistria avem 3293 tractoare și 4608 pluguri-tractoare.

Câte tractoare ai, g-ral Voiculescu?

G-ral C. Voiculescu: Am peste 700.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai în Basarabia un număr de 247.271 pluguri țărănești, ai 7773 semănători, ai 719 tractoare, 223.000 cai, 94.000 boi și 58.000 vaci, cari trebuiesc puse la munca câmpului. Mai ai 40.000 căruțe și ai de semănat 2.000.000 ha. Situația d-tale, în raport cu Bucovina, este foarte bună.

În Bucovina urmează să se are o suprafață de 536.000 ha și 620.000 ha pentru însămânțat. Sunt în Bucovina 113.000 pluguri, ceea ce este o proporție colosală. Există în acea provincie un surplus de pluguri și de grape. Sunt 119.000 grape, la 620.000 ha, și 113.000 pluguri pentru 600.000 ha. Sunt în Bucovina 233 tractoare și 197 pluguri-tractoare. Prin urmare, este o situație admirabilă. Nu se mai poate invoca nici o scuză în ceea ce privește lipsa mijloacelor de lucru.

În Transnistria avem 40.000 pluguri țărănești la 1.610.000 ha de însămânțat. Avem 746.000 brațe de muncă.

De ce, dle Alexianu, stai atât de prost din punctul de vedere al plugurilor?

Gh. Alexianu: Ei nu întrebunțau pluguri. Aveau numai tractoare.

Mareșal I. Antonescu: Ai semănători 9000, ceea ce iarăși înseamnă o situație foarte bună, și tractoare 3293, la care, dacă se adaugă plugurile-tractoare, ai 8000 de bucăți. Prin urmare, ai suficient.

Gh. Alexianu: Nu am suficient.

Mareșal I. Antonescu: 3300 tractoare la 1.610.000 ha, este mai mult decât suficient. Ai și 105.000 cai, plus 27.000 boi, cu care poți face muncile. Îndată ce termini lucrarea, treci tractoarele în Basarabia.

Gh. Alexianu: În ziua în care am terminat, le trec în Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Problema importantă este că nu avem orz. Dacă aveam în țară un surplus oarecare, era bine.

Gh. Alexianu: Astă-iarnă, când mureau caii, am dat din sămânță. Mi s-a promis, de către dl. g-ral Constantin, că-mi trimite orzul care era destinat pentru Armată, ca să-l folosesc la însămânțări.

Mareșal I. Antonescu: Nu mi s-a spus nimic de acest angajament. Văd că g-ralul Constantin surâde la vorbele d-tale.

G-ral C. Constantin: Nu-mi aduc aminte să fi luat acest angajament.

Gh. Alexianu: Nu dvs., personal, ci Armata.

G-ral C. Constantin: Poate dl. g-ral Pantazi.

Gh. Alexianu: Poate dl. g-ral Dumitrescu.

Mareșal I. Antonescu: Cât ai cerut?

Gh. Alexianu: 200 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Să i se pună la dispoziția dlui Alexianu acest orz.

Col. C. Sireteanu: Există la Tighina un depozit de orz, însă nu poate fi trecut peste Nistru.

Mareșal I. Antonescu: Există acest orz în depozitele Armatei a III-a? Colonel Sireteanu, să chemi la telefon Tighina, acum, după Consiliu, și să vezi care este situația și puterea de germinație a acestui orz. Dacă este bun de sămânță, să fie pus la dispoziția dlui Alexianu. Nouă ne trebuie pentru Armată, ca să avem posibilitatea de a hrăni caii. Dvs. știți că încep transporturi de trupe.

Ca să conchid, în ceea ce privește provinciile, consider că situația Transnistriei este destul de bună și poate fi în măsură să facă însămânțările și muncile agricole așa cum trebuie, cu toate că timpul este foarte scurt pentru munca care urmează să fie făcută.

Anul trecut pe vremea aceasta, tot câmpul era plin de tractoare. Astăzi, avem încă o zăpadă de 30-40 cm. Sunt județe pline de zăpadă. Și, atunci, problema se agravează și din acest punct de vedere, pentru că se scurtează primăvara și, prin aceasta, se scurtează și timpul de muncă, ceea ce ne obligă să avem 1.500.000 ha de lucru pe săptămână.

Toată lumea și toată țara trebuie să înceapă lucrul. Nici o menajare. Ministerul de Interne are, în această privință, instrucțiuni de la mine, și dvs. toți trebuie să lucrați mână în mână. În Basarabia, Bucovina, Transnistria, chiar și cu gloanțe, dacă nu se poate altfel, să scoateți toată lumea la muncă.

Cea mai grea problemă de alimentare se pune pentru iarna viitoare. Acum am scăpat, căci au trecut 6 luni și mai avem 4 luni, însă problema de aprovizionare a țării, pentru anul acesta, este foarte grea. Va trebui să facem față nevoilor orașelor, satelor și, în special, Armatei.

Deci, nu se mai dă nici un bob nimănu, nici trupelor italiene, nici trupelor germane din Transnistria. Transnistria servește aceste trupe. Nu are nimeni voie să mai cumpere nimic. Veți face adrese scrise, arătând că Armata Română va veni cu efective mari și că nu se mai dă nici un bob de grâu.

Dle Alexianu, vei da numai trupelor cari sunt în trecere.

În privința aceasta, cred că chestiunea este clarificată. Vei spune că noi, începând din luna martie vom trece trupele în acea direcțiune și că nu mai poți da nimic.

Pentru Vechiul Regat nu se mai pune chestiunea. După cât am constatat, situația este destul de îmbucurătoare. Totul depinde de coordonarea pe care trebuie să o faceți, ca să aduceți la îndeplinire această operă.

M. Antonescu: Câte tractoare ați dat pentru Tulcea, dle Minescu?

Gh. Minescu: Acolo avem 249.000 ha de însămânțat, și sunt 26 tractoare. Constanța are 198 tractoare. Acolo merge, dar Tulcea are 26 tractoare pentru 249.000 ha.

Mareșal I. Antonescu: Și nu este nici mână de lucru.

M. Antonescu: Acolo unde nu este proprietate privată organizată, trebuie să o organizăm noi. Rămâne ca, împreună cu dl. ministru al Agriculturii, să stabiliți cui faceți distribuția acestor tractoare.

Gh. Minescu: Nu s-a înscris nimeni.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut situația, după graficele prezentate de dl. g-ral Sichitiu. Sunt unele județe, cum este Ialomița, unde s-a însămânțat foarte puțin. Regiunea Banatului are o situație mai bună. De asemenea, Vlașca și Teleormanul. În Moldova însă, timpul de lucru este foarte scurt, așa încât munca trebuie accelerată.

Domnilor, trecem la chestiunea creditelor.

Banca Națională a acordat – vorbesc despre provinciile realipite – o sumă de 551 milioane lei băncilor din Basarabia și Bucovina.

Al. Ottulescu: Este exact.

Mareșal I. Antonescu: S-au dat împrumuturi în valoare de 65 milioane lei, deși primesc, mereu, reclamații de la Provinciile că nu funcționează creditele așa cum trebuie. Eu am primit o situație exactă, făcută de către organele Președinției, la cererea mea. Se cer scutiri fiscale și reduceri pe căile de comunicație. Statul trebuie să se decidă să facă unele sacrificii. Dacă lovește, de la început, cu o fiscalitate criminală, în toți acei cari n-au experiență și iau toate riscurile ca să se ducă în Provincii, natural că, în loc să-și ajungă scopul, ajungem la realizarea unor scopuri contrarii, căci vin evreii și spun: iată, noi am dispărut și românii nu sunt în stare să facă nimic.

Dle g-ral Stoenescu, te rog să iei notă în această privință, și în ceea ce privește provinciile, timp de 2-3 ani, să îngăduim acestor negustori, să nu-i lovim cu impozite grele, ca să poată să-și facă fiecare o situație. După trecerea acestui timp, se va găsi mijlocul ca să-i oblige să despăgubească Statul. Cei cari se vor îmbogăți vor putea fi obligați să dea arieratele înapoi. Statul va putea să le spună: v-ați îmbogățit, ați beneficiat, să-mi dați înapoi banii care reprezintă impozitele și taxele care mi se cuvin.

Prin urmare, ne rezervăm dreptul ca mai târziu, pentru acei cari vor reuși în întreprinderile lor, să le cerem arieratele. Acum însă, te rog să tratezi fiscalitatea, în ceea ce privește comerțul și industria în aceste provincii, cu totul altfel decât în Vechiul Regat.

Aceeași problemă se pune și pentru românizare. Ca să putem să facem românizare, trebuie să punem aceste principii și acolo.

G-ral N. Stoescu: Eu vă arăt textul de lege în care se prevede că, în Basarabia și Bucovina, comerțul și industria se bucură de un regim cu totul excepțional, până la 1 aprilie. Nu pot face altfel, pentru că legile fiscale se fac de la an la an.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, punem acum principiul. Rămâne să vedem care este procentul de reducere.

G-ral N. Stoescu: Este enorm. Acolo, nimeni nu plătește nimic până la 1 aprilie. I-am exonerat pe toți.

G-ral C. Voiculescu: Și tot reclamă.

Mareșal I. Antonescu: Să le facem avantajii și pentru mărfuri, ca să le dăm posibilitatea formării unui capital.

Trebuie să facem și puțină politică. Oamenii aceștia trebuie ajutați. Toți aceștia care au plecat acolo, să facă industrie și comerț, au făcut sacrificii. Deci, trebuie să contribuim cu toții ca să putem crea în Basarabia și Bucovina o viață românească și o situație înfloritoare.

C. Bușilă: Pentru mărfurile expediate în Basarabia și Bucovina se acordă reduceri.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunile de detaliu le veți discuta împreună.

G-ral T. Orezeanu: Numai pentru coloniști?

Mareșal I. Antonescu: Tot comerțul și toată industria din Basarabia și Bucovina, și coloniștii, să beneficieze de avantajii speciale; toți, nu numai coloniștii.

C. Bușilă: Dar pentru produsele aduse de acolo încoace, nu se acordă reduceri.

Mareșal I. Antonescu: D-ta vorbești de produse agricole.

Gh. Minescu: Noi am rugat ca și pe cooperativele reconstituite din Basarabia și Bucovina să se acorde aceleași avantajii fiscale, ca și pentru comercianți.

Mareșal I. Antonescu: Și ele intră în aceeași categorie, în acțiunea noastră pentru dezvoltarea vieții economice din Basarabia și Bucovina. Nu intru în detalii: în cadrul acestui principiu intră totul; nu mai discut dacă este cuprins aici și băcanul X, sau cârciumarul Y, fiindcă nu mă interesează.

O altă problemă care ține în loc viața economică, și despre care v-am tot vorbit mereu, se referă la cererile pe care toată lumea le face, de ani de zile, și pe care nici noi nu le-am putut satisface, într-un an și jumătate, cu privire la simplificarea formalităților cerute la acordarea creditelor. De asemenea, trebuie simplificat și sistemul fiscal. Acestea sunt probleme acute pentru Neamul Românesc, pentru că greutățile întâmpinate în aceste domenii anihilează toate eforturile noastre de îmbunătățire. De aceea, ele trebuie examinate cu toată seriozitatea, fiindcă altfel degeaba facem eforturi.

Reforma generală o vom face în cadrul reorganizării Statului, de care se ocupă dl. Mihai Antonescu. Până la înfăptuirea ei, se pot totuși lua unele măsuri. Eu, în cadrul preocupărilor mele, atâta timp cât am fost la Statul Major, am eliminat toate organele intermediare, care țineau în loc rezolvarea diferitelor

probleme militare; și aceasta, în cadrul unui regim învechit, care stătea împotriva măsurilor mele și care căuta să mă prindă cu orișice neregulă, ca să mă distrugă. Cu toate acestea, am simplificat, la maximum, formalitățile birocratice și nimeni n-a putut să mă tragă la răspundere, pentru că unitățile pe care le-am comandat au profitat de pe urma măsurilor luate de mine.

Acesta este și rolul dvs. în autoritățile pe care le conduceți: simplificați formalitățile; treceți peste mania aceasta birocratică, care frânează totul în Neamul Românesc, în special în ceea ce privește acordarea creditelor. Într-adevăr, v-am arătat că pentru acordarea creditelor necesare agriculturii a fost nevoie de 65 zile.

Al. Ottulescu: Este vorba de creditul de 800 milioane lei.

Mareșal I. Antonescu: Da, este vorba de creditul de 800 milioane lei, dar pentru 300 milioane lei au fost discuții.

Al. Ottulescu: Noi n-am făcut nici o discuție.

Mareșal I. Antonescu: Dar la sfârșitul lunii ianuarie ați pus noi condiții.

Al. Ottulescu: Atunci a apărut decretul.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu sunt aici ca să spun: D-ta ești vinovat; eu vă arăt realitatea și vă las să judecați ca români, ca oameni de pe stradă. Ca să acordăm un credit de 800 milioane, ne-au trebuit 65 de zile. Creditul era destinat cumpărării de semințe. În timpul acesta, pentru că nu s-a dat creditul la vreme, semințele s-au mâncat.

Al. Ottulescu: Eu le-aș fi dat și mai devreme, dar decretul este din 21 ianuarie 1942.

Mareșal I. Antonescu: Dar de când au început discuțiile?

Al. Ottulescu: Ministerul Agriculturii știe.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea s-a pus într-un Consiliu de la începutul lui noiembrie.

Al. Ottulescu: Eu nu zic că nu s-a pus atunci.

Mareșal I. Antonescu: De atunci am dat instrucțiuni precise: dați credite, ca să cumpărăm semințe din vreme, pentru că la primăvară, sau nu le vom mai găsi, sau le vom găsi stricate.

Al. Ottulescu: Aveți dreptate.

Gh. Alexandrescu: În legătură cu Creditul Agricol, dacă nu se poate aranja chestiunea stabilirii proprietății, nu se poate merge înainte.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea este pusă.

Trec acum la Creditul Național Agricol. Cereți dvs. să se simplifice formele de înființare a unui comerț, sau unei industrii; să se aducă meseriași specialiști din centrele aglomerate și să se reînființeze târgurile și oboarele periodice.

G-ral C. Voiculescu: S-au înființat.

Mareșal I. Antonescu: Ți-am spus eu ce este cu târgurile acestea: țăranul stă toată ziua pe drumuri, sau ca să se ducă la târg, sau ca să meargă la Percepție pentru angaralele lui, sau fiindcă este chemat de jandarmi pentru chestiunile în legătură cu administrația, sau cu premilităria, sau pentru că, în epoca muncilor agricole, este chemat de agentul agricol pentru chestiuni de teorie agricolă și de muncă. Din cauza aceasta, în cele 90 de zile pe care țăranul le are pentru munca

pământului lui, el nu face altceva decât să alerge între Primărie, Biserică, Școală și Percepție, în afară de drumurile pe care le face în capitala județului, ca să se ducă la târg sau la Camera Agricolă. Astfel ajungem la randamentul pe care îl știm, al muncii țăranului.

De aceea am dispozițiile ca târgurile să se țină numai în zilele de sărbători.

G-ral C. Voiculescu: Am dat o ordonanță prin care am stabilit că nimeni nu pleacă din sat decât cu hârtii, pentru chestiuni bine justificate.

Mareșal I. Antonescu: Vezi însă ca țăranii să nu fie șicanați. Am hotărât ca pentru toate chestiunile administrative, agricole, școlare sau bisericești, țăranii să nu fie chemați decât o dată pe săptămână, de toți reprezentanții autorităților, fiindcă, altfel, orișice funcționar, cât de neînsemnat, dar investit cu autoritate, se simte în drept să cheme la Primărie pe țărani, sau pe soțiile și copiii lor. Este o acțiune de făcut în această direcție.

G-ral D. Popescu: Așa se face. Țăranii sunt chemați numai duminică.

Mareșal I. Antonescu: “Autoritățile locale să stimuleze înființarea băncilor locale”.

Cum înțelegeți aceasta, dle Ottulescu?

Al. Ottulescu: Băncile care au sucursale să vină să se instaleze acolo; să fie bănci în localitate.

Mareșal I. Antonescu: Nu împiedecă nimic. Nu se face nici o obiecțiune.

Gh. Alexandrescu: Se înțelege altceva: pentru instalarea sucursalelor, băncile au nevoie de imobile. Am avut un caz foarte interesant la Cernăuți: ne-a dat Primăria o casă, de unde, după ce am făcut reparații și ne-am instalat, am fost dați afară. Am plecat în altă parte și am fost dați afară și de acolo. În sfârșit, am plecat iar cu boccelele noastre și ne-am instalat în alt local.

Mareșal I. Antonescu: Mă mir că nu te-a dat afară și de acolo.

Gh. Alexandrescu: Nu era dl. g-ral Calotescu atunci în Bucovina.

În Basarabia, din 8 sucursale, am instalat numai 3, fiindcă nu găsesc localuri. Eu mă duc la dl. g-ral Voiculescu și-i cer să-mi dea imobile pentru sucursale.

Mareșal I. Antonescu: Unde sunt instalate sucursalele d-tale?

Gh. Alexandrescu: La Bălți, la Cahul și la Cernăuți. La Chișinău am un local, dar n-am nici un fel de posibilități, pentru că n-am personal. La Cetatea Albă sunt în căutare de local; la Ismail m-am instalat; la Lipcani m-am instalat; la Suceava sunt în căutare de local; la Tighina am luat un local.

Mareșal I. Antonescu: Constat că, după opt luni de zile, d-ta ești în căutare de localuri pentru o treime din sucursalele d-tale.

Gh. Alexandrescu: Aceasta nu depinde de mine, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Ai vorbit d-ta cu dl. g-ral Voiculescu?

Gh. Alexandrescu: Nu, dle Mareșal.

G-ral C. Voiculescu: Dânșii vor case de la evrei, dar eu nu pot să le dau în toate orașele, pentru că nu sunt.

Mareșal I. Antonescu: Nu mai căutați midi à quatorze heures; nu mai încercați să vă descărcați pe alții. Dl. g-ral Calotescu spune că n-a știut de mutările d-tale în Cernăuți.

Ce constatăm noi în ceea ce privește acordarea creditelor? Creditul Național Agricol a acordat în Basarabia și în Bucovina <credite> în valoare de 23.600.000 numai la câțiva mari proprietari. Astfel, în Basarabia s-au dat: dnei Ludmila Budui 1.000.000 lei; dlui Anton Crihan 200.000 lei; g-ralului Aurel Marinescu – persoană foarte dubioasă – 300.000 lei; dlui Victor Cristi și dlui Vladimir Cristi, din aceeași familie, câte 500.000 lei; dnei Ecaterina Comarov 400.000 lei.

În Bucovina s-au dat: dlor Șerban și Neagoe Flondor 4.000.000 lei; dlui Alexandru Flondor 2.000.000 lei; dlui Nicu Grigorcea 2.500.000 lei; dlui Radu Grigorcea 2.200.000 lei; contelui Mastino della Scala 5.000.000 lei – și acesta nu este nici măcar român. În Bucovina, 3-4 familii au cumpărat toate pământurile.

G-ral C. Calotescu: Contelui della Scala i-am dat, fiindcă are un frate care luptă pe front, dar i-am mai tăiat din suma aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Cine i-a acordat creditul acesta?

Al. Nasta: A avut un credit vechi.

Mareșal I. Antonescu: Nu, suma aceasta este acordată din cele 23 milioane, aprobate acum.

Gh. Alexandrescu: Cererile sunt în studiu. El a venit la noi pentru arendă, întrucât noi n-am avut aranjamente până astăzi, n-am realizat nimic.

Mareșal I. Antonescu: Găsesc că s-au acordat credite numai marilor proprietari, nu și celor mici.

Gh. Alexandrescu: Am pus problema aceasta de atâtea ori. La 16 decembrie, am comunicat Ministerului Justiției că, față de legile actuale și față de situația de fapt, noi am putut să dăm credite, deși operațiile acestea sunt destul de riscante. Și atunci, am ales soluția să acordăm credite oamenilor cunoscuți, cari au un cuvânt, cari fac angajamente scrise, pe cari să putem pune o bază, pentru că nici până astăzi nu s-a soluționat situația juridică a imobilelor din Basarabia și Bucovina, unde nu există nici arhive la tribunale, nici cărți funduare. Cum putem să acordăm credite unor oameni cari nu pot face dovada că sunt stăpâni ai pământurilor lor?

Mareșal I. Antonescu: În cât timp se rezolvă această chestiune?

Gh. Alexandrescu: Nu știu, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Noi trebuie să rezolvăm problema aceasta, nu din punct de vedere teoretic, ci în mod practic, pentru că poporul nu se interesează de discuțiile dintre noi, ci de ceea ce simte pe spinarea lui.

Cum rezolvăm această problemă în practică? D-ta spui că nu poți să dai banii în vânt. Și atunci, eu te întreb: Cum putem realiza dezideratul d-tale, ca să putem asigura o garanție de 80% pentru creditele acordate? Care este soluția? Ați văzut că au venit câteva familii și au luat sute și mii de hectare în Bucovina.

Gh. Alexandrescu: Dar contele della Scala n-a luat nici un ban și nici nu capătă. Chestiunea se poate rezolva, dacă dl. Mihai Antonescu dă o dispoziție similară celeia care a fost dată imediat după cutremur, când s-a spus că tot ce se dă pentru repararea stricăciunilor este garantat. Altfel, așteptăm cu anii, fiindcă nu sunt nici tribunale, nici cărți funduare în Bucovina și în Basarabia. Ar fi suficient să se facă o lege de două rânduri.

I.N. Fiñescu: Eu cunosc problemele din Basarabia și Bucovina, pentru că am fost la Creditul Industrial și înainte de război. Nu se pot reface în scurtă vreme. Eu aș fi de părere să se facă o lege care să dea dreptul proprietarului aparent de a ipoteca bunul.

M. Antonescu: Pe această bază, dle Fiñescu, atunci când a mai ridicat această problemă dl. director general, i-am răspuns că trebuie să se dea proprietarului aparent dreptul de a ipoteca.

I.N. Fiñescu: Eu am să propun un text.

Gh. Alexandrescu: La 16 ianuarie, am înaintat un proiect Ministerului de Justiție, și în adresa care îl însoțea am spus următoarele: Operațiunile de credit din Basarabia și Bucovina de Nord întâmpină mari dificultăți din cauză că ocupațiunea, vremelnic, bolșevică a distrus arhivele unor instanțe, așa încât situațiunea reală a drepturilor constituite nu mai poate fi exact cunoscută.

Nesiguranța drepturilor fiind dăunătoare creditului, ne permitem a vă ruga să binevoii a aviza cât mai curând măsurile care să ducă la înlăturarea ei, în care scop ne permitem a supune examinării Domniei Voastre binevoitoare alăturatele trei puncte ce am redactat și care ar putea servi drept bază de discuție pentru elaborarea unui proiect de lege care să răspundă acestor nevoi de ordin economic și național". Această, la 16 ianuarie.

Itată cele 3 puncte: "Termenul pentru reînscrierea contractelor de gaj agricol, care urma să se facă în cursul lunei ianuarie, pe baza legii din 16 aprilie 1931, se prelungește pentru acest an pentru comunele din Basarabia și Bucovina de Nord, până la 1 iulie 1942".

Mareșal I. Antonescu: D-ta pledezi o cauză rezolvată.

Gh. Alexandrescu: Itată textele: "Art. 1. Toți cei cari au un drept real asupra proprietăților situate în regiunile din Basarabia, unde registrele de proprietate și sarcini au fost distruse, sunt datori ca, până la 28 februarie 1942, să comunice instanțelor judecătorești respective titlul în baza căruia au acest drept.

Comunicarea se va face alăturându-se copie legalizată de pe acel titlu.

Instituțiunile bancare pot face comunicările lor prin tablouri, în care să se cuprindă toate datele necesare, fiind dispensate de a prezenta copii legalizate.

Art. 2. – Până la refacerea registrelor distruse, înscrierea și transcrierea oricăror drepturi reale, în regiunile sus-arătate, se va face în conformitate cu art. 72, Procedură Civilă, în registre provizorii ținute de Tribunal.

Transcrierea și înscrierea oricăror drepturi reale, noi, devine opozabilă terților numai în urma unei publicațiuni ce se va face de Tribunal, prin afișare, la ușa Tribunalului, într-un ziar local, dacă există, și prin "Monitorul Oficial".

Publicațiunea va cuprinde:

Debitorul și creditorul, suma sau drepturile reale ce se constituie, bunul grevat, cu specificarea întinderii, felului și locului situațiunei sale, precum și numele proprietarului anterior.

Cei interesați sunt datori să-și arate opunerile lor prin petiții adresate Tribunalului local, în termen de 15 zile de la publicare și afișare.

Despre aceste împrejurări se va încheia, de Tribunal, proces-verbal de constatare.

Art. 3. – În contractele privind regiunile de mai sus, constituentul de drepturi reale este dator ca, în actul ce face, să declare, pe răspunderea sa, sarcinile reale ce grevează bunul respectiv.

Arătările inexacte constituiesc delictul de înșelăciune, fiind pasibil de pedepsele prevăzute de art. 551, din Codul Penal, rămânând răspunzător și civilmente (?) pentru daunele cauzate.

În regiunile din Bucovina de Nord, unde registrele de carte funduară sunt distruse, depunerea actelor (conform art. I) se va face către instanțele de carte funduară respective”.

Mareșal I. Antonescu: Cum crezi d-ta, dle Alexandrescu, că această lege, propusă la 16 ianuarie, și-ar fi putut face un efect practic cu toate aceste forme? La 28 februarie, trebuie ca **fiecare** să-și facă declarație. Pe urmă vin chestiuni care privesc tribunalele. Când crezi d-ta că și-ar putea produce efectul practic această dispoziție?

Gh. Alexandrescu: La începutul lui martie.

Mareșal I. Antonescu: Când îi trebuie țăranului acest credit agricol? Proiectul d-tale nu poate da efectele dorite, în timp util.

M. Antonescu: Problema a mai fost discutată în Consiliu.

Mareșal I. Antonescu: Nu s-a făcut până acum din cauză că nu este o soluție practică cea propusă de dvs.

M. Antonescu: Problema a mai fost pusă în Consiliu. Dl. Alexandrescu a mai făcut aceeași propunere și d-sa a pus problema probelor în ceea ce privește proprietatea solicitorilor de împrumuturi. Se cerea să luăm asupra Statului unele din garanțiile de care avea nevoie societatea pe care o conduce d-sa.

Și atunci, am spus: Statul nu poate să ia asupra lui această garanție. Dacă dvs. vreți să faceți aceste împrumuturi și să înlesniți operațiile de credit, simplificați propria dvs. procedură interioară în ceea ce privește acordarea de credite, care nu are nevoie de nici o lege, și ținând seama de situația din Basarabia și Bucovina, de care ține seamă și Statul, creați astfel de condițiuni încât să puteți acorda, realmente, proprietarilor sau posesorilor, împrumuturi. Ați discutat atunci, dacă dovada proprietății, a posesiunii, sau a succesiunii acestei proprietăți trebuie să se facă după formula obișnuită sau nu.

Și atunci v-am spus: Simplificați această procedură, și dvs. ați convenit că puteți, pe cale interioară, ținând seama de condițiile din Basarabia și Bucovina, să creați condițiuni mult mai ușoare solicitorilor de împrumuturi din aceste provincii și să vă conduceți de calitate de posesor, sau de cea de producător, să luați gaj asupra recoltei, pe care nimeni nu poate să vi-l înlăture. Chiar când este vorba de împrumuturi pe investițiuni, dvs. puteți să înlesniți și să ușurați toate formalitățile, și dacă va mai fi nevoie de o lege, atunci vom veni cu una care să reglementeze situațiunea din Basarabia și Bucovina în ceea ce privește probele proprietății și situația bunurilor.

Este așa, dle Alexandrescu?

Gh. Alexandrescu: Da.

M. Antonescu: Nu vă puteți plânge că Guvernul nu a ținut seama de doleanțele dvs.

În ceea ce privește celelalte puncte, a rămas stabilit ca dvs. să aplicați, mai întâi, soluțiuni practice, să modificați propria dvs. funcționare, să aduceți metode noi pentru a simplifica această procedură de împrumuturi, și numai dacă nu va da rezultate bune, să veniți și să cereți un text de lege.

Dl. prof. Fiñescu spune că, ținând seama de situația pe care am avut-o în față și la 1918, trebuie să venim cu un decret prin care să stabilim situația proprietății din Basarabia și Bucovina, având în vedere actele de proprietate, dar nu după procedura preconizată de dl. Alexandrescu.

Dl. Mareșal, care nu este jurist, a spus că această procedură nu poate fi adusă la îndeplinire nici în doi ani.

Mareșal I. Antonescu: Și peste doi ani, în condițiile acestea, vom putea discuta chestia. Carența unei organizații de Stat nu stă în faptul că nu are legi. Ea trebuie căutată în înșiși conducătorii acestei organizații. Legi avem destule, dar dacă pentru fiecare problemă căutăm să avem o lege, nu vom face decât să avem milioane de legi și să încurcăm, prin aceasta, Neamul Românesc.

Deci, nu căutați să aveți numai decît lege, ci înăuntrul statutelor dvs. veți găsi posibilitatea ca să ușurați toate aceste forme.

M. Antonescu: Nu vreau să pierd vremea, atît de prețioasă pentru dvs., ca să discut problema de drept ...

Mareșal I. Antonescu: Eu am să fac și legea, dle Fiñescu, însă veți vedea că problema Creditului Agricol, pentru micii proprietari, se va pune întotdeauna. Dvs. vreți garanții de sută la sută. O asemenea garanție de sută la sută nu vom putea avea niciodată. Trebuie să luăm asupra noastră unele riscuri.

Eu nu am stat inactiv și duc această luptă în contra evreilor. Niciodată nu a existat o circumstanță mai favorabilă pentru această românizare, decît aceea pe care am găsit-o astăzi. Dacă nu profităm de ea, suntem niște criminali. Nimeni n-a avut naivitatea să-și închipuie, atunci când s-a deschis lupta în contra jidanilor, că ea va fi ușoară, cum nimeni n-a avut naivitatea să creadă că, începând contra Rusiei, vom trage zece gloanțe la Prut și vom termina războiul, fără valuri de sânge. Pe această luptă se clădește un drum nou Neamului Românesc și o viață nouă pentru generațiile viitoare.

Pe această luptă și pe sacrificiile pe care le facem astăzi, se va clădi societatea românească, care nu va avea decît să profite. Trebuie să ne între în suflete acest lucru. Nu trebuie să ne plângem prin cafenele și prin baruri că pierdem cutare lucru. Putem pierde, dar lupta trebuie dusă.

Deci, și în chestiunea creditelor agricole sau industriale nu putem să avem garanții de sută la sută că persoanele care cer credite trebuie să fie solvabile sută la sută. De ce dl. Flondor prezintă mai multe garanții, ca să i se dea milioane din banii Statului, decît un muncitor oarecare? Pentru ce, un venetic din lumea întregă, prezintă mai multe garanții, decît un român care caută un loc de muncă? Căutăm și cântărim cît sânge nobil are în vinele lui orice solicitator de ajutor, și dlui Flondor

nu-i căutăm nimic. O întregă familie a acaparat toate fondurile și toate sacrificiile făcute de cetățeanul român, prin creditele care s-au acordat, și pentru ceilalți căutăm și punem fel de fel de piedici în căutarea unui drept de credit.

M. Antonescu: Chiar în afară de lege, jurisprudența noastră de până acum – și dl. Alexandrescu o cunoaște – a stabilit, totdeauna, pentru proprietarul aparent dreptul de a se împrumuta. Jurisprudența noastră poate să constituie, prin linia sa consecventă în acest domeniu, o garanție suficientă, mai ales atunci când această politică de credite, întemeiată pe acest principiu, pentru B.I.N.A.G., în special, este și politica Guvernului. Deci, Guvernul, care este acționar în societatea dvs., își ia asupra sa riscul.

Prin urmare, nu vă mai opriți la formule goale și nu mai discutați controverse juridice în legătură cu proprietatea, atunci când de atâția zeci de ani jurisprudența a stabilit că proprietarul aparent are posibilitatea să se împrumute, cu garanții asupra fondului, și poate fi urmărit asupra acestui fond.

Mareșal I. Antonescu: Sunt jidani și armeni cari au venit în țară cu pașapoarte Nansen, fără nici un ban în buzunare și astăzi sunt posesori de averi de sute de milioane, dacă nu chiar de miliarde. Prin ce mijloace au ajuns aceștia atât de bogați? Banca Națională și celelalte mari bănci le-au deschis credite, oricât de mari ar fi fost cerute, pe când un român nu poate găsi credit. Căutăm cu binoclul să vedem dacă românul are drept să ia credit. A trebuit să intervin eu, personal, și în Banat, pentru că acolo totul se acapara de străini, și românii erau înlăturați. A trebuit să chem C.E.K.-ul, ca să schimbe situația, după ce mare parte din bunuri fuseseră acaparate de alții.

Această lipsă de solidaritate l-a făcut pe român ca să nu poată să facă vreodată economie și să o poată păstra.

Uitați-vă acum ce se petrece cu Legea sabotajului și urmăriți numele acelora traduși în fața instanțelor judecătorești. Nu veți găsi nici un jidan, ci numai români. Pe acești români legea îi lovește. Să nu mi se spună că jidanul nu face sabotaj. Este singurul care îl face, dar nenorocirea e că nu-l poate nimeni descoperi. Urmăriți actele de sabotaj și numele acelora pe care îi condamnăm la moarte pentru că au fost găsiți purtând revolvere. Toți sunt numai români. Pentru mine este un adevărat proces de conștiință dacă trebuie, sau nu, să-i trimit la zid.

Pe această chestiune a creditelor lupt de ani de zile și spun: dați credite la români; dați credite în toate părțile, ca să putem ridica viața românească în acest Stat. Noi nu respirăm viață românească. Respirăm, în toate instituțiile economice, numai viață mozaică-englezească, în realitate viață judaică.

Se fac toate șicanele românilor și toate ușurințele străinilor. Dacă este cineva cu nume străin, imediat i se deschid toate ușile românești și toți acești nemernici, care stau noaptea în baruri și cafenele, toți aceștia capătă tot ceea ce vor. Cum are un escu” în coadă, trebuie să stea la ușe și să aștepte, fără nici o speranță că va căpăta ceva.

Trec la Creditul Național Industrial. Ce ați acordat în Bucovina, dle Fințescu?

I. N. Fiñescu: Dle Mareşal, Creditul Industrial nu are o sucursală în Bucovina, însă a înfiinţat, forţând statutele, o bancă locală, de acord cu Banca Naţională, numită Banca Nordului. Am trimis un tânăr, care a fost director la Creditul Industrial, dl. Pascu, un tânăr pe care eu mă pot baza, şi aştept de la dl. Pascu o îndreptare în ceea ce priveşte finanţarea industriei în Bucovina. Finanţarea în Bucovina a suferit şi din cauza gospodăriei locale.

Vă este cunoscut dvs. faptul că eu am făcut un raport în legătură cu darea fabricilor în posesia arendaşilor. De atunci am avut informaţiuni nu tocmai favorabile despre modul în care s-au distribuit acest fabrici. Repartizarea fabricilor s-a făcut după criteriile nu tocmai obiective. Am informaţii foarte triste în ceea ce priveşte unele materii prime care s-au găsit acolo şi care au dispărut, în parte. În aceste condiţiuni, noi n-am putut lucra şi nici nu am fost solicitaţi.

Mareşal I. Antonescu: Aceasta este opera dlui Pavlescu.

G-ral C. Calotescu: Este opera mea. Imi iau răspunderea şi rog pe acei cari spun, fără să aducă cazuri concrete, să facă dovada ce materii prime s-au irosit. Desigur că au fost multe materii prime care au dispărut când a intrat armata.

I. N. Fiñescu: Au venit unii de acolo, cari au văzut adevărate depozite de bumbac.

Mareşal I. Antonescu: Ce ai făcut d-ta? Trebuia să avizezi Preşedinţia de Consiliu sau Ministerul Afacerilor Interne.

I. N. Fiñescu: Eu am făcut un referat.

Mareşal I. Antonescu: Când ți se aduc asemenea lucruri la cunoştinţă, trebuie să le comunici imediat.

I. N. Fiñescu: Eu am spus dlui vicepreşedinte.

Mareşal I. Antonescu: Să-ţi dau un caz concret: a venit cineva şi mi-a spus că s-a luat o fabrică de puf, cu o arendă de 600.000 lei, şi că numai puful din această fabrică a fost vândut cu 9.000.000 lei.

Am trimis o anchetă de la Preşedinţie, care a constatat că nu era vorba de o arendă de 600.000 lei, că nu era vorba de o fabrică, ci de un atelier, şi, în al treilea rând, că n-au fost materii prime care să se fi vândut cu 9.000.000 lei. Iată un caz concret, anchetat de mine.

Daţi-mi dvs. cazuri concrete şi vă promitem că le anchetăm pe toate. Eu trimit, de la Preşedinţie, să se cerceteze ori de câte ori se fac anumite reclamaţii, pentru că cei pe care îi trimiteam de la Româнизare, de la dl. Reus, nu făceau lucruri cinstite. Toţi bandiţii au pătruns acolo şi şi-au format organizaţii la periferie, pentru ca totul să meargă mână în mână. A fost un caz la Moara "Herdan", unde s-au făcut trei anchete, care îl scoteau pe dl. Tega ca pe un om ideal, care a făcut lucruri extraordinare pentru Ţara Românească. A trebuit ca a treia anchetă, făcută cum trebuie, să facă să iasă la iveală toate tâlhăriile de acolo.

Aceasta este Ţara Românească!

Dacă dvs. aveţi cazuri concrete în această privinţă, trebuia să trimiteţi pe cineva la g-ralul Calotescu, să-i spună adevărul şi să meargă împreună la faţa locului. Dl. g-ral Calotescu a mers şi cu dl. Reus şi a vizitat diferite întreprinderi administrate de adevăraţi tâlhari, al căror patron era dl. Reus.

I. N. Fiñtescu: Ne-ați chemat dvs. aci și eu v-am prezentat o diagramă de felul cum se prezintă viața economică. Au venit organele mele și mi-au spus că nu s-au pus în aplicare.

Mareșal I. Antonescu: De ce n-ai venit d-ta atunci, ca să-mi dai semnalul de alarmă? Acum iau act de ceea ce spui d-ta.

G-ral C. Calotescu: Contractele încheiate de Direcția Bunurilor pentru arendarea anumitor fabrici, am dispus să rămână pentru definitivare la Direcțiunea Bunurilor, pentru că unul a încheiat contractul și altul trebuia să semneze.

I. N. Fiñtescu: Nu s-a executat așa cum a dispus dl. Mareșal.

G-ral C. Calotescu: Dl. președinte cunoaște chestiunea, căci eu i-am spus-o la telefon. Eu răspund de tot ceea ce s-a făcut în Bucovina. Este posibil să se fi făcut greșeli, că s-au evaluat materiile prime mai puțin decât trebuia. Aceasta o recunosc, și aceasta s-a făcut de comun acord cu dl. ministru Zwiedeneck, pentru că era vorba ca aceste materii prime să se plătească evreilor, și atunci de ce să nu plătim mai puțin?

Mareșal I. Antonescu: Cine este beneficiarul diferenței de preț? Măsura a plecat de aci, de la dl. Zwiedeneck, ca Statul să plătească mai puțin, dacă va plăti vreodată, dar cine este beneficiarul?

G-ral C. Calotescu: Materia primă nu se putea vinde decât cu atât la sută câștig.

Mareșal I. Antonescu: Deci, Statul era beneficiar.

I. N. Fiñtescu: S-a vândut și acolo fără factură.

Mareșal I. Antonescu: Care este soluțiunea?

I. N. Fiñtescu: Soluțiunea este ca finanțatorul să fie și el ascultat. Nu pot să finanțez decât pe acela care prezintă garanții. Organul care dă fabricile cu arendă, acel organ trebuie să consulte și pe Stat, și pe finanțator.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate să-i consulte în toate chestiunile.

I. N. Fiñtescu: Eu am un om capabil acolo.

Mareșal I. Antonescu: Dl. g-ral Calotescu cunoaște pe acel domn?

G-ral C. Calotescu: Astăzi am aflat de el.

Mareșal I. Antonescu: De când este acolo omul d-tale, dle Fiñtescu?

I. N. Fiñtescu: De vreo două săptămâni.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu s-a prezentat la dl. g-ral Calotescu? De ce nu i-ați dat instrucțiuni precise, ca să se prezinte la dl. guvernator?

I. N. Fiñtescu: Eu i-am dat instrucțiuni să studieze nevoile de finanțare.

Mareșal I. Antonescu: Dvs. trebuia să fiți permanent acolo.

I. N. Fiñtescu: Am avut doi directori de la început, cari au spus că nu pot să facă nimic.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta era pe timpul dlui Pavlescu.

I. N. Fiñtescu: Noi am plecat acolo ca să finanțăm și înțelegem să luăm și un risc asupra noastră. Nu se pot face comerț și industrie fără riscuri. Nu vom putea să luăm garanții de sută la sută. Orice nevoie de finanțare suntem gata să o satisfacem. Ceea ce am finanțat până acum, a fost numai în materie de industria zahărului, datorită cărui ajutor am pus în funcțiune importante centre de fabricație.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea care se degajează din aceste discuțiuni privește trecutul. Va veni momentul când îl vom lumina. Nu avem timp deocamdată.

A doua problemă, cea mai principală, este ca, de acum înainte, totul să meargă în mod normal, mână în mână cu reprezentanții institutelor de credit. Dați dispozițiuni scrise, ca să nu mai fie discuție. Tot ce spuneți, transmiteți în scris.

Eu, la rândul meu, mă controlez, și las și pe alții să mă controleze, căci toată activitatea este înregistrată de dnii stenografi. Vorbă cu vorbă, de la începutul guvernării și până astăzi, se înregistrează întreaga mea activitate. Eu nu mă uit, nu controlez ceea ce au înregistrat și las totul fără retuș, pentru controlul acelor care vor veni după mine.

Este pentru prima dată în istoria politicii Neamului Românesc când se notează toate aceste chestiuni. Înainte, totul se petrecea după cortină.

I. N. Fițescu: Nu am primit, nici din Bucovina, nici din Basarabia vreo cerere pentru finanțare. De asemenea, Creditul Industrial nu a primit, până astăzi, vreo solicitare din partea Guvernământului.

Mareșal I. Antonescu: Guvernatorii țipă mereu că nu se dau credite pentru industrie, comerț, sau agricultură, iar institutele de credit vin și spun că nu sunt solicitați.

Suntem deci în luna februarie. Sunt și scuze – este scuza stării de război – este și o țară pe care am luat-o în dezorganizare, și până ne dezmeticim, mai trebuie să treacă timp, și sunt și oamenii de care ne folosim aceia cari sunt, și pe care îi cunoaștem. Prin urmare, trebuie să lucrați coordonat. Pentru viitor, să nu se facă nimic decât lucrându-se mână în mână cu reprezentanții instituțiilor de credit respective.

G-ral C. Calotescu: Dar și instituțiile acestea să fie puțin mai îngăduitoare, fiindcă dacă ele iau 7%, plus 14%, plus încă nu știu cât, dobânzi și cheltuieli, atunci băncile ajung proprietare ale întreprinderilor, în locul patronilor.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunile acestea să le aduceți în consiliul dvs., așa cum a arătat dl. g-ral Stoenescu, pentru ca să ajutăm la realizarea primilor pași în această privință.

G-ral C. Calotescu: Dle Mareșal, ca să aveți încă o informație asupra felului cum s-au distribuit bunurile în Bucovina, vă rog să luați și avizul A.G.I.R.-ului.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai să semnalezi, dacă crezi că este necesar.

G-ral C. Calotescu: Asociația Generală a Inginerilor este foarte mulțumită de felul cum se atribuie aceste întreprinderi inginerilor români, tineri și pricepuți. Anumite elemente însă, nu știu de unde, sunt foarte nemulțumite că n-au putut să intre și ele acolo. Și atunci, este natural ca să se nască oarecari fricțiuni.

Mareșal I. Antonescu: Dar dumnealor, reprezentanții Creditului, stau deasupra acestor discuții.

G-ral C. Calotescu: Într-o direcție nu stau deasupra, pentru că unele din ele ar fi fost interesate să ia anumite întreprinderi.

I. N. Fițescu: Noi nu suntem din aceia. Noi suntem o instituție creată de Banca Națională.

G-ral C. Calotescu: Nu vorbesc de instituțiile de credit, de ele înșile, iar totuși este acolo o luptă de interese.

Mareșal I. Antonescu: Pe mine nu mă interesează cine ia întreprinderi. Eu am rugat pe dl. Ottulescu să cheme pe toți reprezentanții finanței liberale și să le spună că, dacă nu-și fac datoria, își asumă anumite responsabilități în cadrul Statului. Eu nu mă uit dacă o bancă este liberală sau țărănistă, ci mă uit numai să nu fie ovreiască, pentru ca totul să meargă în mâini românești.

Deci, Creditul Industrial, dacă este românesc, n-are decât să ia întreprinderi, n-am nimic de zis. Când se vor forma mari capitaliști români, atunci se va pune o altă problemă, și cine va veni o va rezolva. Deocamdată însă trebuie ca fiii neamului acestuia, românii, să acapareze toate mijloacele de producție ale țării și să domine viața economică.

Deci, d-ta, dle g-ral Calotescu, nu te amesteci. Dacă o întreprindere este luată de Creditul Industrial, sau de Banca Românească, foarte bine; numai de evrei să nu fie luată. Încolo, poate să o ia orișice român.

G-ral C. Calotescu: Este exact, însă se spune că s-au făcut nereguli.

Mareșal I. Antonescu: Să nu amestecăm politica Statului cu măsurile de ordin economic. Sistemul bancar liberal a adus servicii țării; deci trebuie să intre și el în acțiune aici. Alte instituțiuni și concerne care s-au dovedit sănătoase pot și ele să vină, să pătrundă în domeniul economic; n-am nimic de zis. Eu cer numai corectitudine și respectul legilor. Nimeni să nu se îmbogățească pe spinarea populației, sărăcind pe cei mulți. Acestea sunt singurele condiții pe care le cer.

Văd că dvs. ați dat fabricilor "Jucica" și "Crisciatic" sume foarte mari.

I.N. Fișescu: Era necesar.

Mareșal I. Antonescu: Ce capital aveau fabricile acestea?

I.N. Fișescu: Este capitalul fostului Suveran și capital de Stat.

Mareșal I. Antonescu: Societății "Vatra Moldoviței" i-ați dat 6.000.000 lei.

I.N. Fișescu: Pentru procurarea de materii prime.

Mareșal I. Antonescu: O bancă din Cernăuți cere un scont numai de 30.000.000 lei. Ce însemnează această sumă, pentru întreaga Bucovină?

Al. Ottulescu: Care bancă?

I.N. Fișescu: Probabil că este vorba de Banca de Nord.

Al. Ottulescu: Banca Urbană are credite de 15.000.000 lei; Banca Românească are 96.000.000 lei; Banca de Scont are 15.000.000 lei – toate acestea la Cernăuți. Banca Basarabiei are credit de 20.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, pentru Cernăuți s-au acordat credite de 130.000.000 lei în total. Eu găsesc că este foarte puțin.

Al. Ottulescu: Tot ce s-a cerut, s-a dat. În afară de acestea, mai sunt 50.000.000 lei acordate pentru creditul de românizare.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, în total sunt aproape 200.000.000 lei. Nu se poate dezvolta viața economică dintr-o provincie numai cu această sumă. Fără un miliard de lei nu se poate face mare lucru. Deci și aceasta este o problemă care trebuie analizată.

Al. Ottulescu: Noi am pus la dispoziție tot ceea ce ni s-a cerut.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate dezvolta, nicăieri pe suprafața globului, o economie fără bani. Or, dacă băncile n-au posibilitatea să dea banii necesari pentru dezvoltarea economică a unei provincii, ce putem face noi acolo, în opt luni de zile de la Unire? Vă întreabă un om care nu este economist.

I. N. Fițescu: Eu cred că pentru Basarabia și Bucovina ar trebui să facem ceea ce s-a făcut pentru creditele de românizare. Banca Națională să afecteze o anumită sumă și să suporte un risc, prin acordarea de credite în condiții identice cu creditele de românizare, unde nu numai banca particulară suportă riscul, ci și Banca Națională și Statul.

Dacă vom merge cu creditele comerciale obicinuite, fără garanții, nu facem nimic. Trebuie extinsă ideea de credite de românizare, pentru susținerea comerțului.

Mareșal I. Antonescu: Ce se opune la extinderea acestei idei? Guvernul dorește aceasta.

I. N. Fițescu: S-a făcut o lege specială, pentru trecerea bunurilor evreiești în mâinile românilor. Creditele acordate pentru aceste operații ar putea fi generalizate și la altele, în limitele unei anumite sume.

Gh. Alexandrescu: Nu cere clientela.

I. N. Fițescu: Nu e vorba numai de agricultură.

Gh. Alexandrescu: Și eu vorbesc în general.

Mareșal I. Antonescu: D-ta vorbești aici așa, dar eu pot să scot plângeri de la dosar, de la oameni cari au cheltuit, au alergat și n-au căpătat nici un credit.

M. Antonescu: Pot să vă trimet toate cererile.

M. Vulcănescu: Poate că aceștia au mai fost deja îndatorați.

Mareșal I. Antonescu: Dar sunt oameni cumsecade în această țară. Nu trageți concluzii generale din cazuri izolate. Eu vă spun ceea ce constat aici, unde sunt ținta tuturor săgeților. Sunt oameni cari strigă, disperați: "Iată ce am cheltuit și cât am alergat ca să obțin un credit. Mi-ați spus să cer, m-ați îndemnat să merg în Basarabia și Bucovina, ca să iau o întreprindere și s-o românizez, ca să viu în ajutorul Neamului și Țării, mi-ați dat asigurări și iată rezultatul. Am ajuns să alerg degeaba și să cheltuiesc pentru un credit pe care nu l-am obținut".

Iată rezultatul practic. Sunt pus în fața unor reclamații numeroase, de felul acesta, care vin la Președinție.

M. Romniceanu: Am făcut o experiență la Banca de Credit a Meseriașilor, unde am posibilitatea să dau credite cu 1% pe 20 ani, fără garanții. N-am cerut nici un fel de garanții, pentru că am un fond de rezervă. Cu toate acestea, nerefuzând decât cinci cereri, n-am putut să plasez decât 12.550.000 lei, pentru că nu s-au prezentat oameni cari să ceară bani.

Mareșal I. Antonescu: Problema meseriilor este cu totul specială, pentru că mare parte din meseriași sunt mobilizați. În afară de aceasta, meseriașii n-au nici materii prime. Cum să se apuce cineva de cismărie, de tâmplărie sau croitorie dacă nu găsește materii prime?

M. Romniceanu: Le găsim noi și le cumpărăm.

M. Antonescu: Vă rog să-mi dați elementele, ca să fac și eu propagandă și să vedem dacă atunci nu veți găsi solicitanți.

M. Romniceanu: Am făcut și noi propagandă prin Radio.

Mareșal I. Antonescu: Din discuțiile care s-au făcut aici reiese că unii se plâng că nu sunt credite, iar dvs. arătați că sunt credite, dar nu sunt clienți.

G-ral N. Stoescu: Eu cred că și una și alta este adevărată: n-avem organizată viața economică în Basarabia și Bucovina, și trebuie organizată după un plan stabilit – lipsesc deci clienții –, iar acolo unde sunt, este probabil ca formalismul să împiedece acordarea de credite.

Mareșal I. Antonescu: Institutul de Credit Românesc a acordat credite de 41.000.000 lei pentru industriile din Bucovina și de 1.500.000 lei pentru cele din Basarabia.

Titus Dragoș: Dle Mareșal, Institutul de Credit Românesc, care depinde de mine, n-are o organizare solidă; a trăit dintr-o sumă de 125.000.000 lei, acordată de Ministerul Economiei Naționale. și din 125.000.000 lei acordați de Banca Națională. Am făcut acum o lege de organizare a lui, ca să urmez în toată politica de finanțare ideea românească, cu clauze precise.

Mulțumesc dlui Ottulescu, guvernatorul Băncii Naționale, care mi-a dat tot sprijinul. Pentru moment, plasamentele făcute de Institutul de Credit Românesc sunt nesatisfăcătoare. Împrumuturile au fost date, înainte să viu eu aici, celor cari au cerut.

Mareșal I. Antonescu: Dificultatea provine tot de acolo că nu prezintă documente cei cari cer credite.

Titus Dragoș: Este o mentalitate justificată de asigurarea banilor plasați. Până când nu va dispărea această mentalitate a cererii de garanții, nu vom încuraja industria și comerțul românesc. Ca să dispară această mentalitate, trebuie ca oamenii din capul acestor instituții de credit să fie degajați.

G. Alexandrescu: Avem și noi răspunderea noastră.

Mareșal I. Antonescu: Așa a făcut și Zwiedeneck, și vedeți unde a ajuns; venea și-mi cerea să-i dau mână liberă și apoi spunea: Aveți încredere, dle Mareșal, că nu se petrece nimic rău.

Titus Dragoș: Totuși, dacă conducătorii cinstiți ai instituțiilor de credit răspunzătoare ar fi degajați, într-o anumită parte, ar putea să lărgescă acordarea creditelor.

Mareșal I. Antonescu: Eu vreau să pun problema altfel: Noi am făcut Institutul de Credit Românesc, cu care Statul cheltuiește. Care este activitatea lui? În Bucovina a votat – n-a acordat – credite de 41.000.000 lei, iar pentru Basarabia a votat credite de 1.500.000 lei. Iar pentru comerțul din Bucovina a votat credite de 8.550.000 lei – ridicol! – și pentru comerțul din Basarabia, de 3.350.000 lei.

Am făcut un institut întreg, mai avem și altul; pentru industrie dai și d-ta credite și dai și alții, pentru comerț mai dă și altcineva, iar pentru agricultură d-ta nu dai deloc. Vasăzică, iată jocul acesta pe care îl facem cu un institut întreg, care reclamă cheltuieli și organizare. Iată activitatea acestui institut. De când a fost înființat el?

Titus Dragoș: Din mai, dacă nu mă înșel.

Mareșal I. Antonescu: Din mai. Ce buget are?

Titus Dragoș: Are 250.000.000, pe care le-a plasat. Bugetul de cheltuieli este mic.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să fim oameni practici. Trebuie să vedem cât m-a costat aceasta. Statul trebuie să fie și el un comerciant, trebuie să vadă ce compensație are pentru o anumită pagubă. Noi am făcut unele institute, care funcționează de 7-8 luni.

Titus Dragoș: Pentru toată țara au plasat 250 milioane lei.

M. Antonescu: Vreau să fac o propunere: desigur că pentru Basarabia și Bucovina, această instituție n-a făcut prea mare lucru, dar poate că dl. Dragoș ar putea să stabilească un echilibru între acest Credit și celelalte institute de credit. Sunt anumite mentalități, și mai este și un control. Acum, toată lumea se adresează la Românzare. Toți îmi cer să-i recomand la Românzare pentru acordare de credite. Desigur că se ține seama și de anumite avantagii pe care le dă Creditul de Românzare. Trebuie stabilit un sistem de colaborare între acest institut și celelalte instituțiuni de credit, pentru ca toate cererile să poată fi împărțite între ele.

Mareșal I. Antonescu: Nu putem crea o secție specială la Creditul Industrial și la Creditul Agricol? Ce am vrut eu ridicând aceste chestiuni, este o colaborare între aceste institute și o înlesnire, o simplificare în operațiuni.

Dle Dragoș, eu te rog să stabilești o conlucrare între aceste institute, ca să nu se mai producă confuziuni.

M. Antonescu: În Legea Centrului de Românzare este prevăzut că acest centru, chiar în cadrul lui, poate să facă asemenea operații.

Mareșal I. Antonescu: Un Institut de Credit de Românzare.

M. Antonescu: Două luni și jumătate, ca ministru al Justiției, m-am opus la trecerea decretului, pentru că banii pentru acest Credit erau adunați de către comercianți pentru alte scopuri. Cum Guvernul trebuie să sprijine eforturile și economiile oamenilor, într-o țară în care s-a făcut totul ca să se distrugă spiritul de economie, la un popor de risipitori, unde trebuie să facem totul ca, atunci când avem o economie, să o respectăm, mi se pare că răsturnarea de la destinația lui a acestui fond adunat de la comercianți serioși, nu trebuie să o fac, aceasta cu atât mai mult cu cât mi se părea că această sumă de 250 milioane lei era mai mult decât insuficientă.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie, imediat, să luați problema în cercetare, pentru că dacă am ridicat această problemă a creditelor, a fost și pentru simplificarea lor. Să avem un institut unic, ca să putem controla aceste credite.

În timpul cel mai scurt să se înființeze un institut de credit românesc, și te rog, dle Dragoș, să studiezi problema. Eu am ridicat toate dificultățile de care ne-am lovit în aplicarea sistemului pe care l-am creat. Avem datoria să perfecționăm acest sistem. Dacă ne lovim de diferite dificultăți în calea aceasta, noi trebuie să căutăm unde sunt dificultățile și avem datoria să le înlăturăm la timp, înainte ca ele să facă ravagii. Nu există Stat în lume în care toate problemele să fi

fost definitiv tratate. Toate dificultățile de care te lovești în rezolvarea problemelor trebuie studiate și trebuie înlăturate de urgență.

Valoarea guvernanților stă în faptul că știu să păstreze autoritatea, că au puterea și energia să înlătore piedicile care se pun în calea activității lor. Îndată ce noi constatăm greșelile, trebuie să le dăm la o parte.

De aceea, te-am chemat, dle Dragoș, ca să ajung la chestiuni de principiu. Eu nu pot să intru în chestiuni de tehnică, ca să vă dau rezolvarea practică a problemelor. Puneți-vă de acord cu dvs., și eu sunt gata să vă dau semnătura, de care voi răspunde.

Vă dați seama că Bucovina era o provincie foarte civilizată, și când spun acest cuvânt, înțeleg prin el că lucrul era organizat pe toate planurile, și pe cel social, și pe cel economic. O provincie ca Bucovina nu poate progresa dacă nu are toate meseriile dictate de nevoia de viață actuală, toate meseriile dezvoltate așa cum trebuie.

Vă închipuiți că, în 8 luni de zile, într-o provincie atât de înfloritoare altădată, după un an de administrație comunistă, noi nu am acordat decât 12 milioane credite. Acesta este un factor determinant în stabilirea judecării elementelor străine care circulă prin țară și pot trage concluziuni. Douăsprezece milioane nu reprezintă nimic față de valoarea leului.

Că sunt motive care îți scapă, și d-tale și mie, incontestabil că sunt. Eu nu fac proces institutului d-tale, ci fac numai o constatare a unei stări de fapt. Provincia aceasta, nu numai că nu putem să o menținem pe panta pe care am găsit-o, dar, continuând astfel, ea va merge pe pantă descendentă.

Eu nu fac procesul nimănu. Eu atrag atențiunea, pentru că dacă mergem astfel, dăm înapoi, și la masa verde, ungurii vor spune că românii nu sunt un popor capabil. Ungurii vor spune că în Transilvania au găsit o situațiune mizerabilă, pe care ei au fost siliți să o îndrepte. Aceasta este situația.

Suntem într-o carență pe care o speculează dușmanii Neamului Românesc, și eu aș vrea să fac dovada că Neamul Românesc este capabil de muncă și de jertfă, vreau să fac dovada că noi suntem preocupați de dorința de a schimba totul, și prin aceasta de a schimba și atmosfera care ne înconjoară.

Nu este aci dl. g-ral Jienescu, căruia i s-au spus de către Mareșalul Göring următoarele: "Dvs. sunteți în situația în care vă găsiți datorită unui singur om, care v-a luat de jos și v-a pus sus. Ce se va întâmpla dacă acest om nu va mai fi mâine, pentru că nu sunteți capabili să vă administrați?"

Iată ce a spus Mareșalul Göring unui ministru român. Lupta pe care o duc eu nu este să-mi creez un pedestal în Germania, ci un pedestal față de istoria Neamului Românesc. Și aceasta nu pot s-o fac decât dacă Neamul Românesc se va ridica și el.

Din acest punct de vedere, vreau să vă atrag atențiunea asupra reorganizării generale a Europei. Mâine se va organiza această Europă și fiecare Stat va primi drepturile lui, în raport cu puterea de creație. Și această putere de creație o dovedim prin actele fiecăruia dintre dvs., care reprezentați Neamul Românesc. Pentru aceasta lupt eu.

Ca concluzie în ceea ce privește Basarabia și Bucovina, una din dificultățile pe care le prezintă creditul este lipsa de garanții, întrucât cerealele și unele mărfuri sunt blocate. Ce este cu aceasta? Dacă mărfurile sunt blocate, ele nu există.

I. N. Fișescu: Nu se pot vinde.

Mareșal I. Antonescu: Dacă mărfurile sunt blocate, eu găsesc, în mentalitatea mea simplistă, că mărfurile reprezintă o garanție.

Gh. Alexandrescu: Noi dăm pe recoltă, nu pe mărfuri. Așa că nu ar fi un impediment.

I. N. Fișescu: Dacă marfa este blocată, nu se poate scoate în vânzare.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, răspunde cel care a blocat-o. Deci, d-ta ai această garanție, că marfa este blocată într-un anumit scop, fie că merge la consumul Armatei, fie că merge la consumul intern. Astăzi, eu am plătit bani pentru tot ceea ce am luat. Eu n-am luat nimic cu bonuri de rechiziție. Am plătit totul, până la centimă.

Cât excedent ai d-ta la Calea Ferată, în 9 luni de zile, dle g-ral Orezeanu?

G-ral T. Orezeanu: Patru miliarde.

Mareșal I. Antonescu: Dvs. nu vă puteți plânge că, dacă Statul a blocat o marfă, această marfă este pierdută. Răspunde cel care a blocat-o. Deci, dați credite, căci chestiunea, așa cum o puneți, nu este serioasă. Și astăzi se găsesc mari proprietari din războiul trecut cari au de primit milioane de lei. Eu am plătit anul trecut, numai pentru rechiziții, suma de patru miliarde și jumătate, plus că am mai plătit și pentru noile rechiziții. Când se va vedea tot ce a plătit Guvernul acesta, se va putea spune că, într-adevăr, este vorba de cifre astronomice, și aceasta numai datorită unei bune gospodării.

Ce excedent ai spus că ai?

G-ral T. Orezeanu: Sunt aproape cinci miliarde.

Mareșal I. Antonescu: Am să le dau în cap acelor cari m-au criticat.

Domnilor, să nu mai țineți seama de blocarea mărfurilor.

La punctul b din acest raport găsesc:

“Lipsa actelor și certificatelor de origină etnică”.

Ce mai este și cu aceasta? Vasăzică, unuia i se fac piedici, pentru că este proprietarul unei mărfi blocate, iar altuia pentru că n-a făcut dovada că este român. Aleargă omul la Primărie, aleargă la jandarmi, la popă, la Prefectură, la Tribunal, ca să dovedească că este român. Îi ceri țăranului să aducă certificate că este român. În acest caz, nu mai putem da credit la nimeni și degeaba facem institute de credit.

Titus Dragoș: Nu se autentifică nici un act dacă nu se prezintă certificatul de origină etnică.

Mareșal I. Antonescu: Am să vă rog să vă întruniți între dvs. și să lămuriți toate aceste chestiuni, ca să putem spune că am terminat cu ele.

O altă cauză pentru care nu se dau credite este lipsa de magazii pentru depozitarea cerealelor, pentru că acestea sunt ocupate de Armată și de I.N.C.O.O.P.

G-ral C. Voiculescu: La Bălți, de exemplu, magaziile sunt ocupate de Armată. Și așa trebuie să fie.

Mareșal I. Antonescu: Dar aceasta nu înseamnă că nu dau credit unui individ, pentru că nu am unde să adăpostesc mărfurile luate.

Altă piedică este lipsa registrelor de sarcini de la tribunale. Vă întreb: este vinovat acel care cere credit de această lipsă a registrelor? Trebuie să ținem viața Statului în loc pentru că tribunalele n-au aceste registre? Trebuie găsită și aici o soluție.

Altă cauză este lipsa registrelor de conversiune, la primării. S-a făcut conversiunea în 1933. Până la 1940, cât a fost dominația românească în Basarabia, aceste registre nu s-au pus în regulă. A venit furtuna bolșevică în Basarabia, și acum cetățeanul este întrebat: D-ta n-ai intrat în Conversiune?

– N-am intrat.

– Fă-mi dovada!

Unde să mă duc eu să fac această dovadă. La Primărie? Primăria spune că n-are registre, iar ca autoritate nu este competentă. Iată cercul vicios în care ne zbatem. Am administrat atâtea instituții și, de fiecare dată, după o săptămână sau două, se cunoștea schimbarea în administrație. După un an și jumătate de muncă, astăzi nu văd nimic.

Gh. Alexandrescu: Conversiunea se stabilește ușor: este art. 29 din lege.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ești avocat și ai experiență de avocat, dar cel care cere credit, acela trebuie să stea să se judece. De judecată trebuie să stăm noi, astăzi, când trebuie să acordăm un credit atât de mic?

Prin urmare, să luați notă și să tranșați această chestiune a creditelor, să-mi arătați că ați studiat-o în cele mai mici amănunte, ca să nu ne mai lovim, în fiecare zi, de fel de fel de piedici; trebuie să începem o nouă viață economică, de care depinde liniștea Statului.

Însărcinez pe dl. Fiñescu să găsească soluțiunile pentru toate problemele în legătură cu aceste credite.

I. N. Fiñescu: Am găsit soluția.

Mareșal I. Antonescu: Trec la alte chestiuni pe care le am în tablou, privitor la Basarabia. Este vorba de cererea făcută de Guvernământul Basarabiei de a i se restitui rețelele radiofonice, amplificatoarele, aparatele de recepție și difuzoarele, pe care le-a ridicat din acea provincie, după retragerea trupelor bolșevice. Societatea de Radio-difuziune spune că nu a luat decât 6 difuzoare și numai o stație de amplificare, iar nu pe toate.

Ce s-a întâmplat? Noi am instalat o stație de Radio-difuziune la Chișinău, și am pierdut-o. În loc să se instaleze la Iași, unde era normal, am instalat-o la Chișinău, după cererea dlui Inculeț. Am pus, de astă dată, să se remedieze lucrul acesta și am instalat postul de Radio-difuziune la Iași. Funcționează în bune condiții?

Prof. Al. Marcu: Postul este puțin defectuos, însă am luat măsuri de îndreptare.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, toți cetățenii din Țara Românească pot asculta bine. Dar în Transnistria?

Prof. Gh. Alexianu: Se aude bine și dincolo de Bug.

Mareșal I. Antonescu: Rușii au avut un sistem perfect. Am găsit în multe comune, difuzoare. Cum jurnalele nu pătrund peste tot, și chiar când pătrund, nu sunt citite de toată lumea; țăranul mai repede stă și lucrează la ceva, ascultând comunicările făcute prin Radio. Rușii fixaseră difuzoare pe străzi. Lucrul acesta trebuie să-l facem și noi, nu numai în Basarabia și Bucovina, dar chiar și în Vechiul Regat.

Prof. Al. Marcu: Avem propunerea unui inginer, Simon, care cere să se înceapă remontarea acestor instalațiuni. Materialul există și el este foarte costisitor. Luăm chestiunea asupra noastră. Ea este studiată cu dl. g-ral Voiculescu, și foarte curând vom începe demonstrații în anumite sate.

Mareșal I. Antonescu: Începeți cu periferia, pentru că oamenii de la centru, din Capitală, trăiesc viața românească, dar cu cât te depărtezi către periferie, ei trăiesc în cel mai mare întunec și necunoscut.

M. Antonescu: Acum este și greu să se transporte jurnalele, pentru că lipsesc mijloacele.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să facem etape succesive de realizare.

Ce este cu chestiunea avansărilor în Basarabia a unor funcționari, g-ral Voiculescu? S-a făcut o plângere către Ministerul de Agricultură și Finanțe.

G-ral C. Voiculescu: După Statut, am dreptul să fac avansări.

Mareșal I. Antonescu: Aceștia sunt funcționari, cari se încadrează în legea lor. Eu nu știu ce conține Statutul, dar dacă conține o asemenea dispoziție, aceasta este o greșală. Eu nu cred să existe.

Eu te întreb: Dacă trimit un ofițer acolo, se poate să pună mai multe grade pe umeri și să treacă înaintea camarazilor lui rămași aci?

G-ral C. Voiculescu: Avansările le fac pe baza vacanțelor pe care le am eu acolo.

G-ral C. Calotescu: Aceasta, ca să încurajăm venirea lor acolo și ca să recompensăm elementele bune. Pentru aceasta se poate trece cu un grad. Legea, care funcționează și la Românzare, face excepții.

M. Antonescu: Lege de excepție pentru Basarabia și Bucovina nu există. La Românzare, da.

Mareșal I. Antonescu: Să admit că există – și eu sunt sută la sută sigur că nu există – dar, fie că s-a făcut o greșală, este inadmisibilă, pentru că aci lucrează un principiu elementar. Avansezi un funcționar, dintr-un corp constituit, pentru că îl găsești perfect, și prin aceasta ai nemulțumit un întreg corp constituit. Nu se poate să mergem pe asemenea principii. Sunt nesănătoase, și deci vă rog să intrați în legalitate.

M. Antonescu: Nu există.

G-ral C. Voiculescu: Este trecut în Bugetul până la ianuarie.

Mareșal I. Antonescu: Să se revină. Supliment de salariu, da, dar nu avansări. Ce caută într-o lege bugetară problema aceasta de avansare? Chiar dacă era pusă, d-ta nu trebuia să faci aceste avansări, pentru că trebuia să o judeci în cadrul ansamblului Neamului Românesc. Nu putem face această autonomie întinsă până acolo încât să creăm favoruri pentru unele categorii de funcționari.

Te rog, dle g-ral Voiculescu, să iei notă de această chestiune, să o treci la Secretariat și dacă, într-adevăr, s-a strecurat într-o lege o asemenea dispoziție, să se facă un decret de interpretare, căci nu este permisă o asemenea derogare pentru Basarabia și Bucovina. Același lucru și pentru Transnistria, dacă sunt locuri speciale pentru Transnistria și titularii n-au dreptul să vină să se înglobeze în cadrul corpurilor constituite în Țara Românească, n-am nimic de spus.

Prof. Gh. Alexianu: Funcționarii din Transnistria sunt considerați că nu mai fac parte din corpurile de unde au plecat. S-au înaintat funcționari administrativi în țară, iar funcționarii din Transnistria n-au fost avansați.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. De aceea ne întrunim aici, ca să fie semnalate toate aceste anomalii. D-ta spui care este punctul d-tale de vedere și ceri ca funcționarii d-tale să fie încadrați și avansați ca și în restul țării.

Prof. Gh. Alexianu: Nici n-am făcut-o.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ești om de Drept. Dacă s-au făcut înaintări printre funcționarii cari fac parte din corpuri constituite în țară și s-a trecut peste drepturile funcționarilor detașați în noile provincii, acești funcționari trebuiesc repuși în drepturile care le revin. Chestiunea este clară. Aceasta este soluția.

“Problema evacuării din Basarabia a polonezilor și ucrainenilor”.

G-ral C. Voiculescu: S-au dat ordine în acest sens.

Mareșal I. Antonescu: Nu-i primesc nemții?

G-ral C. Voiculescu: Au trecut 1400, iar alții au rămas la Moghilev, gaj la dl. Alexianu.

Mareșal I. Antonescu: Interesul țării și al meu este ca toți cei care vor să plece, să-i las să se ducă, pentru că vreau să reconstitui masa curată a Neamului Românesc și să scot, cu pieptenele des, pe toți străinii din Țara Românească.

Pe cei rămași, plasați-i la colhozuri.

Pentru noi este un caz fericit atunci când străinii vor să plece din țară. Am spus să tratați cu autoritățile germane și prin Ministerul de Externe. Germanii însă, sigur, nu-i vor primi. Când străinii vor să plece de la noi, trebuie să le înlesnim drumul până la graniță. Cei rămași în Transnistria să fie cazați acolo, pentru că de acolo vor fi trecuți ușor mai departe.

Prof. Gh. Alexianu: Am încercat să-i trecem.

Mareșal I. Antonescu: D-ta să nu te amesteci; să nu facem acte incorecte față de germani.

Prof. Gh. Alexianu: Nu facem acte incorecte; am vrut să-i trecem în mod normal.

Mareșal I. Antonescu: Eu mă înțeleg cu ei. Dacă ei spun da, atunci trecem la executare; dacă nu, nu mă amestec. Dacă fiecare individ în parte vrea să treacă dincolo, fără concursul autorităților de Stat românești, n-are decât.

Prof. Gh. Alexianu: Nu poate să treacă. Ei au venit, întâi, la Tiraspol, iar dl. g-ral Rotkirche ne-a arătat că nu putem să-i trecem, pe sus, pe la Șmerinka, unde este granița germană, fără ca dânsul să aibă autorizarea Kievului. Apoi, Kievul a întrebat Berlinul și a cerut aprobare. De aceea, i-am dus pe polonezi și pe ucraineni, de la Tiraspol, la Moghilev, până când vine răspunsul de la Berlin.

Mareșal I. Antonescu: Dar oamenii cu ce trăiesc? Să fie grupați pe familii, să nu fie maltratați, ci să fie puși la muncă, ca să li se asigure existența.

G-ral T. Orezeanu: Avem nevoie de brațe de muncă și la Căile Ferate.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Să fie puși la muncă, la Căile Ferate, sau în altă parte. Prin urmare, aceasta este situația. Pe cei cari îi primesc germanii, îi trecem dincolo; cei cari nu sunt primiți, sunt îngrămădiți către Transnistria. Va veni momentul când vom lua și pe evrei și pe ceilalți străini, ca să-i trecem și mai departe.

Prof. Gh. Alexianu: Ei vor să plece.

G-ral C. Voiculescu: Au lichidat totul și trăiesc din banii pe care îi au.

Mareșal I. Antonescu: Problema stabilirii regimului juridic al bunurilor”.

G-ral C. Voiculescu: Am discutat-o cu dl. Dragoș.

Titus Dragoș: Din punctul de vedere al aplicării regimului de fond, nu există nici o dificultate. Centrul Național de Românzare, în interesul Statului, este proprietar al tuturor bunurilor din Basarabia și Bucovina care au făcut obiectul celor șase legi de expropriere de la evrei. Celelalte bunuri sunt administrate de Guvernămintele Basarabiei și Bucovinei. Regimul este simplu.

În fapt, modul de administrare este mai complicat, pentru că Centrul Național de Românzare trebuie să-și creeze organe de administrare.

Mareșal I. Antonescu: Nu este numai problema bunurilor expropriate de la evrei. Mai sunt și bunuri rămase de la românii cari au fost deportați de ruși. Este o problemă juridică, care se pune și pentru proprietățile lor, mai ales că au fost deportați tocmai românii înstăriți.

Problema bunurilor expropriate de la evrei are mai multe laturi. În timpul dominației rusești, au dispărut, sau au fost deportați și evreii și alți străini, nu numai români; au fost deportați chiar și ruși de ai lor. Rușii n-au urmărit numai o politică de lovire a Neamului Românesc, pentru că au deportat și evrei, și bulgari, și ucraineni, și ruși de ai lor. Prin urmare, avem evrei deportați, ca și români de ai noștri; avem evrei morți, decimați de război, sau luați de armatele rusești în retragere și, în sfârșit, mai sunt și evrei rămași pe loc. Deci, iată patru categorii numai în cadrul populației evreiești, din Basarabia și Bucovina.

În ceea ce privește <pe> români, au fost români deportați, au fost alții executați de ruși și de noi, au mai fost alții dispăruți.

Pe urmă, sunt ceilalți minoritari, de care vrem să scăpăm: ucraineni, polonezi, bulgari, găgăuți, toate liftele acestea cari s-au așezat în Nordul și în Sudul Basarabiei.

Prin urmare, problema juridică n-are numai un singur aspect, ci are mai multe laturi, care trebuiesc tratate și soluționate de acord cu Ministerul Justiției. Noi am pierdut, din acest punct de vedere, zece luni, fără să facem un pas înainte.

Titus Dragoș: În ceea ce privește toate bunurile luate de la evrei, în urma expropriierilor, situația juridică este fixată.

Mareșal I. Antonescu: Din cauză că drepturile de proprietate nu sunt precizate, nu merge nici industria, nici comerțul.

Titus Dragoș: Exact. În ceea ce privește bunurile celor cari au părăsit teritoriul, există o lege care le dă în administrația Statului. Dreptul de proprietate asupra acestor bunuri n-a trecut pe seama Statului, însă bunurile au trecut în administrarea Centrului Național de Românilor și a Guvernămintelor.

În ceea ce privește bunurile expropriate de la ruși, problema este mai grea, pentru că rușii desființaseră proprietatea individuală. Nu știu dacă este bine ca noi s-o reînființăm tocmai în favoarea acelor cari au pierdut-o în timpul dominației rusești, și în ce măsură.

Mareșal I. Antonescu: De aceea spun eu să analizăm problema pe toate fețele ei și s-o rezolvăm.

M. Antonescu: În momentul când am făcut Statutul, am examinat problema, dacă trebuie să creăm un statut diferențial pentru toate proprietățile, ținând seama de distincțiunile făcute de dvs. Faptul însă că lipseau toate datele informative, faptul că, pe de altă parte, nu știam dacă cei trimiși în Rusia se vor mai întoarce, dacă au moștenitori cari să facă acțiuni de revendicări, m-a determinat să fac, pur și simplu, o recunoaștere a proprietății, care derivă din însăși reaplicarea legilor noastre pe aceste teritorii, și să pun principiul proprietății Statului pentru toate bunurile expropriate, să extind, cu alte cuvinte, toate principiile legilor de expropriere de aici, iar în ceea ce privește bunurile vacante, fără stăpân, să intre, de asemenea, dreptul comun în joc și în această materie, pentru ca Statul să culegă toate proprietățile fără stăpân.

Deocamdată rămâne să vedem – și vom avea, în curând, datele recensământului, în curs de stabilire – care este numărul și întinderea acestor proprietăți ai căror titulari au dispărut.

Mareșal I. Antonescu: Care era organul care trebuia să se ocupe, permanent, de soluționarea tuturor aspectelor, variate și multiple, ale acestei probleme, pentru că n-a făcut nici un pas înainte?

M. Antonescu: Ca discuție de principii, fără îndoială, Ministerul Justiției, dar ca studii locale, Ministerul Justiției nu poate face nimic, și trebuie să le facă domnii guvernatori. Deocamdată, eu am dispus ca Institutul de Statistică să studieze problema, pe baza recensământului, și să ne prezinte toate datele informative asupra situației. Trebuie însă ca guvernatorii să ne ajute.

Mareșal I. Antonescu: Ei au examinat problema?

M. Antonescu: Ni se vor da, în curând, toate elementele, ca să putem legifera și lua măsuri.

Mareșal I. Antonescu: Deci, toată această problemă de ordin juridic, care a fost abandonată complect, trebuie soluționată. Chestiunea se pune și pentru Vechiul Regat. Dl. Dragoș, care cunoaște problema, a luat-o îndeaproape cercetare.

Nu putem lăsa la infinit să târăgăneze această situație. Trebuie să soluționăm problema, pentru că, dacă vom stabili regimul bunurilor din Basarabia și Bucovina, se vor găsi oameni cari să cumpere sau să arendeze proprietățile rămase vacante. Până atunci însă, dacă nu găsim soluția, stăm într-o ruină totală cu aceste provincii.

Titus Dragoș: Ca să înlesnim posibilitatea de administrare a bunurilor, am găsit, împreună cu dl. g-ral Voiculescu, care a fost ieri la mine, o formulă, care este

cea mai bună și care aș dori să fie acceptată și de dvs.: Bunurile care au fost administrate de Centrul Național de Românilor vor fi trecute, pe cale de convenție, Guvernămintelor Basarabiei și Bucovinei, ca să le administreze ele, plătind ceea ce trebuie Centrului din veniturile lor, asigurând plata cuponului și dividendelor care trebuiesc achitate și rămânând ca ceea ce prisosește să folosească administrației Basarabiei și Bucovinei pentru reconstrucția provinciilor.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. D-ta știi însă unde vrem să ajungem noi. Nu trebuie să rămânem și să administrăm, la infinit, aceste bunuri, pentru că dacă ele sunt administrate de oameni nepricepuți, se produc pagube Statului.

Titus Dragoș: Prin această măsură înlesnim administrarea bunurilor.

M. Antonescu: În mod deliberat n-am vrut să găsim o soluție, tocmai din această cauză. O soluție provizorie, care să ajungă la indisponibilizarea acestor bunuri și să creeze profesioniști ai administrației, nu este bună.

Pe de altă parte, dle Mareșal, dvs. aveți o seamă de angajamente, față de invalizi, orfani și văduve de război, față de decorați și față de eroii de război, pe care trebuie să le ținem. Prin urmare, dacă nu mergem la o altă formulă socială de expropriere în Vechiul Regat – și nu trebuie, pentru că experiența ne arată că nu este necesară – atunci trebuie să folosim toate vacanțele și toate disponibilitățile de terenuri, pe care le avem și pe care le vom găsi în curând, ca să rezolvăm și angajamentele dvs., de ordin național și militar, și problemele sociale care se pun în viitor.

De aceea, chestiunea trebuie rezolvată într-un cadru larg și cu soluții de fond. Până atunci, sunt de părere ca dnii guvernatori ai Basarabiei și Bucovinei să administreze bunurile prin organizări proprii, nu dând aceste bunuri unor beneficiari, care să le deterioreze, ci organizând o administrare prin însăși serviciile locale, mai ales pentru bunurile agricole. Pentru bunurile urbane este altă soluție. Acolo avem funcționari, cărora li se poate cere chirie, după ce se vor face reparațiile imobilelor ce li se vor închiria.

G-ral C. Voiculescu: Ei plătesc chirie și acum.

M. Antonescu: Prin urmare, pentru ele aveți soluția. Pentru bunurile agricole însă trebuie, în înțelegere cu Ministerul Agriculturii și cu Camerele de Agricultură locale, să se facă o administrație de către Guvernămintele, până când vom ajunge să dăm soluția de fond. Până atunci vom avea și toate datele, pe care ni le va pune la dispoziție Institutul Central de Statistică, și vom vedea dacă pentru proprietățile vacante va fi nevoie să creăm un regim tranzitoriu pentru cei plecați în Rusia, sau dacă vom considera, în mod provizoriu, bunurile acestea drept bunuri ale Statului, rămânând ca atunci când se vor întoarce foștii proprietari să le dăm despăgubiri, sau alte proprietăți, în schimbul bunurilor care le-au aparținut.

Mareșal I. Antonescu: Iată punctul de vedere de care trebuie să vă conduceți: Eu am luat o serie de angajamente față de invalizi, orfani, văduve și eroii din război, pe care sunt hotărât să le țin; ce am spus se va executa. Trebuie însă să fim practici. Nu pot să trec la executarea acestor angajamente și nici nu pot să spun când voi fi în măsură să le țin, pentru că totul este în funcțiune de durata războiului. De ce nu pot să trec la această reformă? Pentru că soldații și ofițerii sunt

pe front, în linia întâia, și alții sunt înapoia frontului. Cum pot eu să trec la execuția acestui deziderat și a acestei promisiuni? Dacă plec de acum, chiar, înseamnă să creez posibilități de fraudă, cum s-a creat cu Legea de împrumut din războiul trecut, de care au profitat, în marea majoritate a cazurilor, tocmai acei cari își făcuseră mai puțin datoria. S-a întâmplat că tocmai cei cari și-au făcut datoria n-au avut nici o recompensă, iar cei cari au stat înapoia frontului au profitat de legile făcute și au luat, și din proprietatea urbană, și din cea rurală, partea leului.

Având această experiență a trecutului și ținând seamă de această nevroză românească, am spus: Trebuie să amâni execuția aceasta. Însă, ce facem până atunci? Bunurile se ruinează. Trebuie o administrație a lor. Deci aceste bunuri, ori le administrez, ori le scot în vânzare, prin licitație publică, pentru că dacă le administrez cu elemente nemernice, ele se pierd. Bunurile administrate până astăzi au fost administrate mediocru, iar altele foarte prost. Sper că prin administrația dlui Dragoș se va îndrepta răul. Am avut o administrație proastă a lui Corneliu Georgescu și a dlui Zwiedeneck. Dl. Corneliu Georgescu a avut o scuză, pe când dl. Zwiedeneck a administrat având de la mine toată încrederea, și a făcut ceea ce a făcut.

Această problemă a executării angajamentului pe care l-am luat o voi rezolva mai târziu, când se vor întoarce toți. Deci, noi ne rezervăm bunurile rurale, iar din cele urbane rezervăm ce se poate administra în bune condițiuni. Ce nu se poate administra și ce nu este producător de venituri, să se arendeze, sau să se vândă la licitație. În același timp, trebuie să asigurăm și perfecțiunea bunului pe care l-am primit. De exemplu, avem o fermă. Veniturile acestei ferme trebuie să crească, sau cel puțin să se mențină unde au fost, ca să putem plăti investițiile și Statul să poată să scoată de acolo sumele care trebuiesc plătite jidanilor, cum și beneficiul de care Statul acesta are nevoie.

Acesta este principiul. Dacă însă cineva vine să ia în arendă un bun, el nu-l poate lua pe un an. Trebuie să aibă asigurată administrația acelui bun pe un termen de minimum 4-5 ani.

Dar dacă războiul se termină, ce fac eu? Stau sub muzica aceasta a invalizilor, văduvelor și orfanilor de război, că Mareșalul Antonescu nu-și execută obligația? Eu trebuie ca, în măsura în care acești soldați devin invalizi, sau familiile celor căzuți, eu trebuie să-i plasez, să nu mai aștept să vină ei din stradă, așa cum s-a întâmplat în perioada de după război, și să facă dificultăți Guvernului.

Titus Dragoș: Se pot vinde și bunurile rurale care sunt izolate. După Consiliul restrâns, de acum câteva zile, eu am întocmit un proiect de decret pentru administrația acestor bunuri și pentru posibilitatea de a face vânzarea lor.

Mareșal I. Antonescu: Aștept ca să lichidez această chestiune, dar după cum sunt hotărât și am datoria să mă țin de angajamentele luate, tot așa sunt dispus să rezist contra tendințelor acelor cari cred că au devenit eroi naționali, cum, de exemplu, s-a întâmplat la Cernăuți, unde un domn de la Facultatea de Teologie a pretins să i se dea nu știu ce industrie, pentru că ar fi fost pe front.

Titus Dragoș: Eu am prevăzut criteriile obiective. Dvs. le veți aprecia.

Mareșal I. Antonescu: Nu înseamnă că cine și-a făcut datoria are și un drept. Este obligat să-și facă datoria. Dacă și-a făcut-o și îi dau o satisfacție, o fac ca să-i deschid posibilități de muncă în cadrul Statului.

Sunt unii oameni cari au și început să fie îndrăzneți. Au fost mobilizați la partea sedentară și îți spun că au fost mobilizați pe linia frontului. Acestor oameni dați-le cu pumnul în cap, cu piciorul undeva și dați-i afară.

Trecem la punctul 7: "Avizele Guvernămintelor la darea diferitelor decrete-legi și decizii cu privire la viața economică a provinciilor". Acesta este un lucru elementar.

G-ral C. Voiculescu: Eu am aci un caz: Dl. Popescu, de la Economia Națională, a blocat bumbacul și țesăturile de bumbac, rămânând neblockate cele care se găsesc în magazine. Or, eu acum fac magazine în Basarabia și nu pot să cumpăr nimic.

I. Marinescu: S-a deblocat.

Gh. Minescu: Se revine.

Mareșal I. Antonescu: Trecem acum la chestiunile privitoare la Transnistria. Punctul 1 s-a tranșat.

G-ral N. Stoescu: S-a rezolvat și punctul 2. Am tranșat și chestiunea creditului pentru reconstrucția industriei.

Mareșal I. Antonescu: Punctul 3 a fost rezolvat.

În ceea ce privește ținerea examenului pentru numirea funcționarilor în Transnistria, principiul îl cunoașteți: acești funcționari trebuie să îndeplinească condițiunile de admitere cerute tuturor funcționarilor.

Prof. Gh. Alexianu: Va fi cam greu. Condițiunile pentru numirile în funcțiuni, conform Statutului, sunt așa de exigente, încât, astăzi, când trebuie să angajăm funcționari pentru Transnistria, nu putem s-o facem. S-a ținut un concurs unde s-au prezentat 66 de concurenți. De la data numirii nu s-au prezentat decât 34, iar din cei cari au venit, n-au rămas decât 12. Situația este foarte grea. Sunt unele raioane unde nu am decât câte un pretor și nici un funcționar. Dacă nu am 2-3 funcționari, cari să-l ajute pe pretor, acesta nu poate lucra.

Mareșal I. Antonescu: Toți funcționarii din Transnistria trebuie să fie considerați mobilizați și deci trebuie să stea acolo, cu toate avantajile pe care le dă Legea mobilizaților.

Prin urmare, îi consideri mobilizați și discutați problema cu Marele Stat Major. D-ta, dle Alexianu, să dai Statului Major lista, ca să ți-i mobilizeze. Toți aceia cari fiind socotiți mobilizați, sunt trimiși să se prezinte, sau pleacă de la posturi, să fie considerați dezertori și să tragă consecințele.

M. Antonescu: Unii din ei au fost chiar mobilizați, și de aceea nu s-au prezentat. Au primit ordine de mobilizare chiar în timpul concursului.

Prof. Gh. Alexianu: Vorbesc eu cu dl. colonel Davidescu.

Mareșal I. Antonescu: Vorbește cu Cabinetul Civil-Militar. Aceste probleme nu le tratezi cu col. Davidescu, ci cu dl. Vlădesou. El este organul de transmisie și de legătură între provincii și Guvern.

De altfel, tot în cadrul acesta vom rezolva și problema salariilor, care a devenit foarte acută.

Trecem la punctul întâi, privitor la Guvernământul Bucovinei: “Directoratul Românilor din Bucovina semnaleză lipsa persoanelor de specialitate: ingineri silvici, ingineri agronomi, arhitecți și contabili”.

Trebuie să ținem socoteală și să stabilim o proporție. Lipsurile acestor specialiști trebuie să se răspândească în mod egal pe toată suprafața țării. Dacă ne lipsesc 20% dintre agronomi, această lipsă trebuie s-o împărțim pe toată suprafața țării. Dacă nu o facem, atunci avem o proastă administrație. Trebuie să repartizăm totul în mod uniform, pe întreaga suprafață a țării, ținând seama de condițiile speciale ale fiecărei provincii. De exemplu, Bucovina are mai puțină nevoie de agronomi decât de silvicultori. Basarabia are mai multă nevoie de agronomi decât de silvicultori. Prin urmare, veți trata problema ținând seama de acest principiu.

Trecem la punctul 2: “Guvernământul Bucovinei solicită repartizarea, în acea provincie, a unui număr de agenți sanitari, dintre absolvenții recenți ai școlilor de oficanți sanitari din Iași, București, Craiova etc.”

Ce este cu aceasta?

Dr. P. Tomescu: O vom face în iunie.

Mareșal I. Antonescu: Ai văzut că tifosul exantematic face ravagii.

Prof. Gh. Alexianu: În Transnistria este în scădere. Aveam 1600 cazuri, și acum avem 363.

Mareșal I. Antonescu: Cu Armata?

Prof. Gh. Alexianu: Da.

Mareșal I. Antonescu: În Basarabia, g-ral Voiculescu, ai 100 de cazuri.

G-ral C. Voiculescu: A scăzut numărul. Au fost mai multe la Orhei.

Mareșal I. Antonescu: Să nu ne mai uităm la cauze. Să vedem efectele. Trebuie o luptă de titan, ca să jugulăm boala, ca să nu se întindă și în Vechiul Regat. Trebuie să ne așteptăm la izbucnirea epidemiei în primăvară, acum, la sfârșitul lunei februarie și în martie. Acum cad toți. Până acum s-au ținut bine. Cad ca oficioșii care se însoară.

Trecem la punctul 3: “Guvernământul Bucovinei informează că în acea provincie se resimte lipsa unui material suficient de propagandă națională și anticomunistă. Casa Școlilor și Ministerul Propagandei nu au trimis încă Bucovinei filmele de care are nevoie, deși s-au făcut dese intervenții”.

Prof. Al. Marcu: Din bugetul actual s-a putut face ceva.

Mareșal I. Antonescu: Problema cea mai mare o prezintă Școala, și pentru Bucovina, și pentru Basarabia, și pentru Transnistria. Nu avem material de propagandă școlară și didactică, ca să putem pune Școala românească pe baze sănătoase.

M. Antonescu: Acum încercăm să facem o licitație, ca să sprijinim această propagandă.

Al. Marcu: Am planul de lucru în privința înființării a 600 de biblioteci sătești în Basarabia și Bucovina. Vom înființa 400 în Basarabia și 200 în Bucovina. Deocamdată, înființăm acest biblioteci din bugetul actual.

M. Antonescu: Aci nu facem autonomie. Cheltuieste Ministerul Propagandei ca să facă biblioteci.

G-ral C. Voiculescu: S-au mai înființat căminuri, în fiecare comună.

Mareșal I. Antonescu: Dvs. faceți licitație, dar eu am văzut că o carte didactică, pentru clasa a IV-a primară, făcută de 2-3 profesori, cari nu știu ce valoare are această carte, costă 290 lei. Ei bine, eu cred că și un om deștept, fără studii, ar fi putut să ia din diferite lucrări câte ceva și să le dea la tipografie. Deci ar trebui să facem noi treaba aceasta, să nu mai fim la discreția tuturor speculanților. Dacă faci licitație, te va costa mult.

M. Antonescu: Și noi, și dl. ministru Petrovici, studiem problema aceasta a cărții didactice românești, care să meargă la un monopol, sau la un quasi-monopol de Stat. Ministerul Propagandei este și el preocupat de această problemă. Deocamdată se pune problema, foarte simplă, de a crea un minimum de biblioteci sătești, acolo unde nu sunt.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie și Propaganda, și Școala să facă ceva.

I. Petrovici: Din acest punct de vedere, Școala nu a fost utilată pentru propagandă.

Mareșal I. Antonescu: Propaganda în Școală. Este vorba de cartea de școală, care și ea însăși este o propagandă, dacă este bine făcută. Prin urmare, acea carte lipsește. Anul viitor trebuie să ne găsească perfect utilizați și trebuie să ținem socoteală și de nevoile <școlare>¹ ale Transnistriei. Noi ducem acolo, în Transnistria, o luptă titanică. Am găsit în Transnistria un bătrân de 80 de ani, care fusese și la Plevna și vorbea perfect moldovenește. Avea cinci fete și nici una din ele nu vorbea moldovenește. Toate vorbeau rusește. Iată cum, în cadrul unei singure generații, toți copiii și-au pierdut limba. Trebuie dar să ducem acolo o luptă coordonată și încordată, ca să putem câștiga tot timpul pierdut și să putem readuce toate aceste elemente cari, în decursul timpului, au fost rusificate.

Nu este un secret că eu nu sunt dispus să mai dau din mână ce am luat. Transnistria va deveni o provincie românească, o vom face românească și vom scoate de acolo pe toți străinii. Voi purta eu toată greutatea pe umerii mei, ca să aduc la îndeplinire acest deziderat.

Noi trebuie să deschidem spațiul pentru români, pentru că românii nu se mai pot hrăni. De aceea avem tuberculoză la sate, pentru că poporul nu are posibilități de câștig. Pe acest popor îl voi lua, îl voi duce în Transnistria, unde îi voi da pământul de care are nevoie, chiar 100 de pogoane, dacă le poate munci. Voi găsi un număr suficient de gospodari pentru aceasta.

I. Petrovici: Dle Mareșal, declarațiile făcute de dvs. cu privire la Transnistria vor umple de bucurie toate inimile românești.

Mareșal I. Antonescu: Acum nu pot să le fac.

I. Petrovici: Fruntariile noastre au fost fruntariile unui om timid, care totdeauna nu a făcut decât să se apere. Poate că este și momentul să facem o politică de expansiune.

---

¹ În text s-a dactilografiat greșit: șocale.

Mareșal I. Antonescu: Nu există nici o frână care să ni se poată pune.

Al. Marcu: Intenția Ministerului Propagandei este să facă căminuri unde nu există. De aceea, căutăm să recomandăm dlor guvernatori efectuarea lucrărilor preliminare, rugându-i să comunice lista comunelor din Basarabia și Bucovina – 400 din Basarabia și 200 din Bucovina – pentru instalarea acestor căminuri culturale.

Mareșal I. Antonescu: Toate acestea le discutați acolo. Ceea ce vrem este ca serviciul acesta de propagandă să pătrundă până la sate, cu radio, cu cărți, cu oameni misionari, specialiști, dresați la o anumită școală, cari să meargă din comună în comună.

Trebuie să facem o propagandă antirusească, prin toate mijloacele pe care le avem, arătând ceea ce s-a făcut acolo de stăpânirea comunistă și cum trăiesc oamenii de dincoace.

M. Antonescu: Dl. g-ral Voiculescu mi-a prezentat, ieri, o serie de fotografii cu privire la ororile și crimele săvârșite de bolșevici. Toate acestea le vom răspândi.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie organizată o direcție a propagandei.

G-ral C. Calotescu: Este în curs de organizare.

Mareșal I. Antonescu: În principiu, sunt pentru, dar trebuie să se țină seama că propaganda urmează să fie făcută de aci.

G-ral C. Calotescu: Se poate să fie făcută de aci, însă să știu și eu ce se face.

Al. Marcu: În legătură cu această propagandă, am de adăugat ceva cu privire la materialul tipografic de la Cernăuți. Am datele necesare. La Sibiu și în alte centre unde sunt minoritari, noi trebuie să susținem presa; și la Cernăuți există materialul de tipografie și nu-l putem întrebuița.

M. Antonescu: Este o cerere de tipografie, făcută de Ministerul Propagandei. La Cernăuți sunt tipografi, pe când în alte părți nu avem. V-aș ruga, dle Mareșal, să admiteți luarea acestei tipografii. Eu dau 12 milioane, 800 mii lei pentru cărți de propagandă pentru Bucovina și Basarabia. Cred că este legitim ca, în același timp, să pot lua ceva din Bucovina și Basarabia.

G-ral C. Calotescu: Am o singură rotativă, care stă în lăzi.

Mareșal I. Antonescu: Eu știu cazuri concrete. Noi am ridicat, în războiul trecut, o întreagă fabrică de armament de la Goerl, cea mai mare fabrică de armament din Europa. Am adus-o la București, unde a stat 10 ani în magaziiile de la Cotroceni. În acești 10 ani, jidanii au luat de la fiecare mașină câte o piesă, le-au numerotat și, pe urmă, restul a rămas ca fier vechi. Piesele s-au dus unde voiau jidanii, iar fierul vechi a fost scos la licitație și mașinile cele mai perfecționate au trecut în mâna minoritarilor. Cele mai mari fabrici din București au fost create din mașinile aduse de noi de la Goerl. Le-am vândut la fier vechi și le-au cumpărat cei cari luaseră piesele.

G-ral C. Calotescu: În octombrie trecut, a venit dl. Mănuilă și a propus, din partea Președinției Consiliului, să facă o mare tipografie universală la Cernăuți.

S-au strâns toată hârtia din Bucovina și toate mașinile și au fost aduse la Cernăuți. A trecut octombrie, a trecut noiembrie, decembrie, ianuarie ...

Mareșal I. Antonescu: De ce a luat dl. Mănuilă această dispoziție?

M. Antonescu: Mai întâi, dle guvernator, eu, când am de dat o dispoziție, o dau personal; de la mine n-ați primit o asemenea dispoziție.

Dl. Mănuilă a constatat – m-a informat după aceea; a fost o inițiativă a sa, nu a mea – că, în timp ce noi cheltuim la Ministerul Propagandei ca să trimitem la Cernăuți o gazetă, pe care o scoatem la București, dvs. ați fi putut să scoateți acolo o gazetă.

G-ral C. Calotescu: Gazeta apărea atunci.

M. Antonescu: Până atunci nu exista. Ziarul “Bucovina” se scotea la București și au fost momente când noi îl trimiteam cu avionul la Cernăuți, din cauza greutatea de transport. Și atunci, s-a hotărât ca ziarul “Bucovina” să apară chiar la Cernăuți, organizându-se o concentrare de tipografii, unde să se tipărească și toate imprimările de orice natură, toate tipărițiile dvs., ale administrației. Aceasta a fost propunerea dlui Mănuilă, care n-avea nevoie să fie urmată nici de trimiterea unor persoane de la București. Nici de investirea cuiva ca s-o realizeze.

Concentrarea tipografiilor trebuia să fie urmată de investirea unor persoane, care să facă administrarea întreprinderii și să dirijeze tipăriția tuturor imprimatelor în aceste tipografii, punându-vă la dispoziție și o tipografie pentru ziare și orice alte publicațiuni pe care ați voi să le scoateți acolo.

Aceasta mi-a comunicat dl. Mănuilă. Niciodată nu s-a pus problema pentru Ministerul Propagandei. Iar când, la un moment dat, Secția de Propagandă, trimisă de la București, a încercat să-și ia inițiative la Cernăuți, vă reamintesc că ați chemat pe directorul trimis de la București și i-ați spus: În conformitate cu Statutul, directorul Propagandei n-are drept de autonomie și, prin urmare să nu-și îngăduie să aibă funcțiuni autonome la Cernăuți. Prin urmare, nu treceți asupra Propagandei, sau asupra directorului Propagandei, funcțiuni pe care nu le are.

G-ral C. Calotescu: Dle prim-ministru, dacă m-ați acuzat, vă rog să-mi dați voie să mă apăr.

M. Antonescu: Nu v-am acuzat. Dvs. ați trecut asupra mea o răspundere pe care n-o am. Ați spus că dl. Mănuilă a dat această dispoziție, după instrucțiunile mele.

G-ral C. Calotescu: Așa mi s-a comunicat. Ziarul “Bucovina” funcționează la Cernăuți înainte de venirea dlui Mănuilă, ca să facă tipografia. Ca probă că este așa, este că atunci i-am spus: Te rog să iei informațiuni, și dacă această chestiune este în legătură cu propaganda, atunci rămâne în sarcina Ministerului Propagandei de la București.

În luna noiembrie, l-am întâlnit pe dl. Mănuilă aici, la dl. secretar general, și l-am întrebat: “Ce faci cu tipografia?” Mi-a răspuns: “Acum sunt cu lucrările la dl. Vlădescu. În scurtă vreme se hotărăște”. Aceasta a fost în noiembrie.

Mareșal I. Antonescu: Dar de atunci, noi ne-am mai întrunit încă de două ori. De ce n-ați adus problema aceasta într-un consiliu?

G-ral C. Calotescu: Nu era chestiune de consiliu.

M. Antonescu: De ce nu m-ați întrebat pe mine?

G-ral C. Calotescu: Discuția este pentru faptul că eu n-am lăsat să iasă mașinile, pe baza principiului pe care l-am pus, că nu iese nimic din Bucovina, în detrimentul ei. Tipografia aceasta a cerut-o Casa pentru Cultura Poporului, veche de 80 de ani, care a mai avut tipografie; a cerut-o Mitropolia, care n-a mai avut tipografie; apoi a fost cerută pentru ziarul "Bucovina"; în sfârșit, a cerut și consulul german anumite tipografii, care ar fi fost ale lui, dar i-am răspuns cerându-i să-mi facă dovada.

Mareșal I. Antonescu: Să nu dai curs la nici o cerere a consulului german în această privință. În discuțiile pe care le-am avut la Berlin, Reichsmareșalul Göring mi-a spus: Să-mi dai, nominal, pe toți nemții cari s-au făcut coade de topor evreiești în Țara Românească și, de convență cu evreii, pun piedici pentru românizarea vieții economice din România. Deci, în cap cu acest consul, am să fac o listă de toți nemții cari acoperă pe evrei în Țara Românească.

Aceasta este o dispoziție pe care trebuie s-o știți și dvs., la Românzare.

Deci, consulul acesta care vine la orișice pas și spune: Evreul acesta este supus german, nu trebuie ascultat; să nu se stea de vorbă cu el, pentru că evreul, fie că este supus german, supus român, sau supus ungar, pentru mine este tot evreu și nu fac nici o excepție pentru nici unul.

Trec la chestiunea tipografiei. Procesele nu servesc la nimic. Trebuie să soluționăm problema, pentru că nu se poate ca rotativele să stea în lăzi, neîntrebuințate, așa cum s-a procedat cu instalațiile fabricii Goerl, pentru care m-am zbatut zadarnic să se iasă din această situație și n-am izbutit. Nu se poate ca această tipografie să nu lucreze, când la Sibiu n-avem nici o tipografie în mâini românești și când la Timișoara avem nevoie de o tipografie, cu ajutorul căreia să înscăunăm acolo acțiunea noastră spirituală, așa cum nu s-a făcut până acum. Sibiul este un centru cultural mai mare decât Cernăuțiul și n-are nici o tipografie românească. Avem datoria să tratăm această problemă cu toată atenția, pentru ca viața românească să pulseze așa cum trebuie în marile orașe. Este o crimă – nu o greșeală – ca să lăsăm tipografia aceasta să stea închisă în lăzi la Cernăuți.

Același lucru îl spun și pentru Transnistria. Dacă sunt la Odessa tipografii mai multe decât sunt necesare pentru viața spirituală a orașului, care a fost redus de la 700.000 locuitori la 250.000 – deci i-au scăzut și nevoile – tot acest surplus trebuie dat în ajutorul Vechiului Regat.

Prof. Gh. Alexianu: Am și dat Basarabiei.

Mareșal I. Antonescu: D-ta să dai Basarabiei, iar dl. g-ral Calotescu să dea Sibiului și Timișoarei.

"Dificultatea aprovizionării cu lemne de foc, din cauza mijloacelor de transport reduse", nu se mai pune. Vom discuta această problemă la Consiliul viitor, ca să punem bazele aprovizionării pentru anul 1942/43 și să nu mai avem o criză de lemne. Deci, să se pregătească toate elementele și chestiunea aceasta să fie pusă pe ordinea de zi a Consiliului viitor. Toți să vină cu date exacte asupra nevoilor de lemne ale administrației și instituțiilor publice și, după ce vom avea toate datele necesare, pentru toată Țara Românească, vom alcătui programul de

exploatare și aprovizionare cu lemne de foc pentru anul viitor. Aceasta este o problemă care privește și Ministerul Agriculturii. Eu am să cer dinainte toate informațiile, ca să fiu documentat.

Prin urmare, guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei vor expune la Consiliul viitor necesitățile provinciilor respective în combustibil de toate categoriile: lemne de foc, păcură etc.

Prof. Gh. Alexianu: De lemne, noi n-avem nevoie, dar avem nevoie de cărbuni.

Mareșal I. Antonescu: Când ne vom fixa la regiunea Donețului, vom avea și cărbuni. Eu cărbune nu mă pot face.

Prof. Gh. Alexianu: Să ni se dea măcar câteva sute de vagoane. Altfel, încetează toate industriile.

Mareșal I. Antonescu: Dacă se poate, să și se dea.

M. Antonescu: N-avem nici noi.

Mareșal I. Antonescu: Mai întâi, să mi se ceară ce pot să dau, nu ce nu pot da. Și chiar dacă am avea cărbuni, acum intrăm într-o perioadă intensivă de transporturi, în care va trebui să consumăm din rezerve. Singurul lucru care nu vreau să mi se spună, Orezeanu, este că: au stat tractoarele, pentru că n-a sosit la timp motorina. Să nu mi se aducă argumente, pentru că nu mă interesează cauzele.

G-ral T. Orezeanu: Numai să încarce, la timp, "Distribuția".

Mareșal I. Antonescu: Nu știu, domnule. Aceasta te privește pe d-ta și toate organele care conlucrează la aprovizionarea cu combustibil, ca să se încarce, să se transporte și să se descarce la timp combustibilul necesar mașinilor agricole. Pe mine mă interesează ca tractoarele să nu stea. Atunci când vom ieși la muncă, din prima zi toate tractoarele să lucreze.

Deci, singura excepție pe care o admit la programul de transporturi stabilit, este aceasta referitoare la aprovizionarea cu combustibil a mașinilor agricole, în afară, bineînțeles, de aceea a aprovizionării orașelor, care trebuie să meargă normal. La București, se descarcă acum 800 de vagoane pe zi, în loc de 1200. De unde rezultă această diferență? Din cauză că nu sunt organizate locurile de descărcare, iar negustorii nu vin să-și ridice mărfurile, fie din motive politice, fie ca să creeze o lipsă de mărfuri și apoi să ceară prețuri mari pe mărfurile pe care le aduc ei acum; dar lipsa de mărfuri nu îndreptățește pe un comerciant să ridice prețurile. În al doilea rând, nu s-a ridicat zăpada de pe rampe. Toate aceste lucruri trebuia să le văd eu.

Col. R. Davidescu: Acum s-a ajuns să se descarce câte 800 vagoane pe zi, dar a fost un timp când se descărcău numai 600 vagoane zilnic.

Mareșal I. Antonescu: A trebuit să intervin eu, ca să ridic numărul vagoanelor descărcate, la București, de la 600 la 800. Toate liniile din jurul Bucureștiului sunt pline cu vagoane încărcate, care așteaptă să fie primite la rampă în București, ca să descarce. Bucureștiul nu poate primi mai multe vagoane pentru cauzele pe care vi le-am arătat și care ar fi putut să fie înlăturate, dacă ar fi fost energie și coordonare în acțiune.

Acum trebuiesc intensificate descărcările în gări. Am chemat pe evrei la zăpadă, ca să libereze rampele gărilor.

Pe lângă aceste dificultăți, mai este și aceea a tarifului de transport cu căruțele, care a fost greșit stabilit. Într-adevăr, 7000 lei costă transportul unui vagon de lână și tot 7000 lei costă transportul unui vagon de plumb. Țineți socoteala de lucrurile acestea, pentru că n-au să vină căruțașii să facă transporturi, cu care să-și omoare caii. Sunt lucruri care n-ar mai provoca atâtea greutăți, dacă ar fi mai bine gândite; sunt dificultăți pricinuite de împrejurări, dar sunt și greutăți provocate de noi înșine.

“Propunerea de a se aproba demobilizarea și desconcentrarea medicilor sanitari de la circumscripțiile sanitare”.

Intrăm acum, și din acest punct de vedere al întrebunțării medicilor, într-o perioadă de greutăți. Problema trebuie tratată de acord cu Armata, în modul cel mai înțelept posibil, ca să servim Armata, dar să nu deservim restul populației țării, mai ales că vom avea probleme sanitare, care se vor pune la sfârșitul iernei, din cauza lipsei de hrană și din pricina trecerii evreilor, cari au lăsat diferite boale și au creat focare de contagione pe anumite culoare, pe unde au mers.

Deci, aceasta este o problemă pe care să vă gândiți s-o rezolvați așa cum am spus. Anul trecut au fost oarecari epidemii, dar au fost înlăturate.

Dr. P. Tomescu: Am cerut Statului Major să lase 1400 medici de circumscripții.

Mareșal I. Antonescu: Vă privesc detaliile.

“Pentru remedierea dificultăților întâmpinate cu privire la elementele minoritare, Guvernământul Bucovinei propune majorarea numărului funcționarilor polițienești, majorarea fondului de informații și dotarea unităților polițienești cu un număr suficient de foi de drum și abonamente pe C.F.R.”

G-ral C. Calotescu: Este vorba de mărirea fondului pentru informații, de la Poliție.

Mareșal I. Antonescu: D-ta, dle g-ral Popescu, ești foarte zgârcit.

G-ral D. Popescu: Le-am dat 1 milion lei numai în februarie.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să se dea unităților polițienești suficiente foi de drum și abonamente, ca să nu se mai întâmple ca înainte, când, la București, agenții de Poliție urmăreau cu tramvaiul pe răufăcători, cari fugeau cu automobilele. Nu era prins nimeni, pentru că Poliția nu era dotată cu tot ce-i trebuie. Așa este. Aceasta era Poliția românească. Nu avea nici biciclete. Aștepta să ia tramvaiul.

Deci, în chestiunea permiselor de Cale Ferată, trebuie să fim foarte largi. Suntem largi cu cei cari circulă în interesul lor personal. Cunosce familii întregi cari, de la cel mai bătrân, până la cel mai tânăr, până și servitoarea, aveau permis de circulație gratuită în Țara Românească. Toți aveau carnet de întregi de permise pe Calea Ferată.

G-ral D. Popescu: Acum nu se dă la nimeni.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu știu dacă se dă, sau nu, dar aceasta este experiența mea. Ce faceți cu foile de drum?

G-ral C. Vasiliu: Avem acum 10.000 foi de drum.

Mareșal I. Antonescu: Toate aceste chestiuni nu ar trebui să vină la mine. V-am rugat, totdeauna, ca să vă înțelegeți între dvs. Mie mi se spune mereu că nu este unitate între diferitele compartimente. Noi nu facem decât eforturi în această direcție, ca să coordonăm acțiunea dvs., și, cu toate eforturile nu reușim. Aceasta este cea mai mare mâhnire a mea.

G-ral D. Popescu: Toate acestea mi s-au cerut acum 4 zile.

Mareșal I. Antonescu: Trecem la punctul 7 din Ordinea de zi: "În legătură cu pregătirea premilitară, Guvernământul Bucovinei propune a se interveni la Ministerul Apărării Naționale pentru a aproba ca, corpurile de trupă să dea grade inferioare, în termen, pentru instrucția premilitarilor, pentru a suplini lipsa comandanților P.P. concentrați".

Nu avem instructori, însă putem să ne folosim, foarte bine, de instructorii Armatei. Acum avem recruții în cazărmi. Eu am spus că acești premilitari să-și facă instrucția chiar în cazărmi, acolo unde se află și trupa. G-ralul Șteflea a primit instrucțiunile necesare de la mine în această privință. Trebuie să ținem seama că suntem în stare de război și că nu putem să facem instrucția premilitarilor separat de cea a trupei.

G-ral C. Calotescu: Eu nu am pus această chestiune în Consiliu.

Mareșal I. Antonescu: Deci această chestiune este rezolvată conform dispozițiilor mele.

Urmează punctul 8 din Ordinea de zi: "Pentru remedierea dificultăților întâmpinate relativ la organizarea drumurilor", Guvernământul Bucovinei propune:

- a). Să se trimită personalul tehnic necesar,
- b). Să nu se mai concentreze personalul tehnic.

De această chestiune a drumurilor se ocupă dl. ministru Bușilă.

Ing. C. Bușilă: Drumurile le facem și le întreținem cu munca de folos obștesc.

Eu am spus să dezvoltăm turismul în Bucovina, pentru că este o regiune care va interesa pe toți străinii. Până astăzi, noi am pus în valoare aceste bunuri românești.

Nu este însă oportun ca premilitarii să care piatră și să lucreze la drumuri în perioada în care sunt muncile agricole.

G-ral C. Calotescu: Dar acum nu se poate.

Mareșal I. Antonescu: Eu am spus ca să se caute să se îmbunătățească aceste drumuri, chiar cu țărani, pentru că ei vor fi beneficiarii acestora. De exemplu, șoseaua Ploiești-București. Toate comunele dintre aceste două contre s-au civilizat în 5-6 ani. Același fenomen s-a putut observa și la comunele dintre Oltenița- București și Giurgiu-București. Toată lumea a pus în valoare terenurile, s-au ridicat ferme, fabrici, s-a ridicat, economiceste, o întreagă regiune.

Tot așa se va petrece și cu Bucovina dacă aceste drumuri vor fi executate.

Trecem la punctul 10: "Directoratul Finanțelor a solicitat Președinției Consiliului de Miniștri să i se comunice dacă dispozițiunea de a nu se plăti evreilor pensii privește și pe evreii botezați, de 10-40 ani, deoarece pe aceștia Comunitatea

Evreiască nu-i admite ca membri și nu le plătește pensie sau ajutoare. În majoritate sunt oameni foarte bătrâni, săraci și incapabili de orice muncă”.

Este o problemă delicată. Unii au servit și sub austriaci. Ce facem cu aceștia? Sunt muritori de foame? Avem două soluțiuni: sau le dăm pensie, sau le creăm posibilități de muncă, ceea ce nu se poate, pentru că sunt bătrâni, sau să le facem centre de asistență.

G-ral N. Stoenescu: Ne va costa mai mult întreținerea lor.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, care este soluția dvs.?

G-ral N. Stoenescu: Să le restituim reținerile. Ei nu pot avea nici o revendicare față de Stat. Vor spune însă că le-am confiscat banii.

M. Antonescu: Se poate, foarte bine, ca dvs., dle ministru al Finanțelor, să dați fondul care reprezintă reținerile, pentru ca dl. guvernator să aibă sumele necesare pentru întreținerea lor, sau să facă o Casă de asistență pentru ei.

G-ral C. Calotescu: Este vorba și de evreii botezați cari au fost funcționari.

Mareșal I. Antonescu: Să li se dea pensii.

Trecem la punctul 11: “Chestiunea experților agricoli germani și propunerea dlui Wilke cu privire la organizarea unei gospodării model”.

Ce este cu această chestiune, g-ral Calotescu?

G-ral C. Calotescu: S-a invocat că ar exista un contract între germani și Guvern în legătură cu aceasta, dar nu știu de existența acestui contract.

Mareșal I. Antonescu: Nu există acest contract.

G-ral C. Voiculescu: M-au raportat și pe mine la dvs. pe această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Nu te-a raportat nimeni. Ei au o idee foarte bună, dar nu se poate.

G-ral C. Calotescu: Sunt agricultori. Eu am fost mulțumit să-i văd că lucrează pământul și pun sămânță.

Mareșal I. Antonescu: Nu sunt agricultori.

G-ral C. Calotescu: Familia Flondor este o familie de agricultori. Dl. Flondor a luat cel mai mare hotel din Cernăuți, sub Rioșanu. Aceste gospodării model, cu sute de hectare, putem să le facem și noi.

G-ral C. Calotescu: Vin mereu la mine și mă întrebă.

Mareșal I. Antonescu: Să le spui că este o chestie de guvern și urmează să fie tratată la București. Dlui consul de acolo să-i dai același răspuns. Să nu dai curs nici unei cereri. Tot ce este proprietate jidănească, fie jidan cetățean german, fie jidan cetățean român, aceștia nu pot deveni și nu pot rămâne proprietari de terenuri rurale în Bucovina.

Trecem la punctul 12: “Situția coloniștilor din Rădăuți, aduși din Cadrilater”.

Macedonenii de acolo, după ce au vândut tot, au plecat. Prin urmare, îi readuci. Dacă ei nu-și văd de treabă și nu se încadrează în lege, și sunt distrugători, îi iei, cu familia cu tot, și îi duci în Transnistria, și chiar mai departe. Noi facem operă de reconstrucție, facem un bloc românesc, însă cu elemente sănătoase, nu cu pumnul.

G-ral C. Calotescu: Ei au fost aduși aci, astă-toamnă, și au lăsat în Cadrilater anumite proprietăți. Pentru aceste proprietăți n-au fost despăgubiți și nu au posibilități de hrană a vitelor. Mi-au cerut 4-500.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu muncesc? Ei au venit să facă gospodărie, nu negustorie de cafenea. Nouă ne trebuiesc elemente care să lucreze. Dacă nu lucrează și nu fac comerț sănătos, atunci îi lovesc. Ei au trecut în județul Tulcea și de acolo au venit în Bucovina. Nici acolo nu se pun pe treabă. Umblă cu oile de pe o proprietate pe alta, aleargă țărani să-i scoată de pe proprietățile lor, și toată ziua nu este decât alergătură și scandal.

Titus Dragoș: Li s-a dat, până acum, câte 7000 lei, în contul recoltelor, pentru că socotelile nu sunt încă lichidate. Pentru că am un fond de 4 milioane lei, am cerut de la Ministerul Finanțelor să-mi îngăduie să dau 700.000 lei pentru jud. Suceava și, ulterior, 300.000 pentru jud. Rădăuți. Lucrarea este la Ministerul Finanțelor și aștept autorizația acestui minister.

Mareșal I. Antonescu: Nu pot să merg la infinit, să țin paraziți pe spinarea Neamului Românesc. Eu am deschis un fond pentru ajutorarea refugiaților. A fost un ajutor, până când ei se cazează. A trecut un an și jumătate, aproape doi ani, și se mai găesc și astăzi refugiați cari sunt paraziți ai Capitalei. Stau într-o mizerie de nedescris, nu muncesc și așteaptă ajutoare. Oamenii aceștia nu merită atenție. Dacă nu s-au plasat până acum, înseamnă că rămân cerșetori.

Dle ministru de Interne, toți refugiații aceștia trebuiesc revăzuți. Toți cei cari își câștigă existența, n-am nimic de spus la adresa lor. Ceilalți vizează pământurile din Basarabia. Acelea au destinația lor, dar cei cari s-au refugiat și stau cu mâna întinsă – unii au luat ajutoare din mai multe locuri – aceștia nu merită nici un sprijin din partea Statului. Dacă până acum n-au fost în stare să-și creeze mijloace de muncă, care să le dea posibilitatea unei existențe pentru ei și pentru familiile lor, nu merită nici un sprijin din partea Statului.

Nu trebuie uitat că noi suntem acei cari am sacrificat pentru Unirea noastră 800.000 de morți. Noi am pus toată averea noastră la contribuție pentru această unire, și bine am făcut. Avem datoria s-o facem, dar odată făcută aceasta, trebuie să contribuie fiecare ca să repunem la loc toate aceste bogății pe care le-am epuizat în lupta pe care am dus-o.

Ei n-au făcut nimic. Au căutat să tragă totul de la slăbiciunea Vechiului Regat, și a mămăligarilor. Ei bine, acești mămăligari au făcut mămăliga aceasta românească, care era foarte frumoasă, la un moment dat, și au ciopârțit-o dumnealor în 1940.

Titus Dragoș: Noi menținem această sumă ca credit. De altfel, este restituibil.

Mareșal I. Antonescu: Pe cei nemernici nu-i ajut.

Titus Dragoș: Acestea sunt simple avansuri. Eu vorbesc de cei cari se poartă cum trebuie.

Mareșal I. Antonescu: Eu am vorbit de cei de la Suceava și Rădăuți, cari fac numai năzbătii. Aceștia nu merită nici o atenție. Am dat avertisment Comunității Macedonene că-i trec peste frontieră. Toți aceștia cari fac turburări în

instituțiile noastre și în societatea noastră sunt numai macedonenii. Am să le dau lecția pe care o merită.

Trecem la chestiunea spirituală, cu bapțiștii.

I. Petrovici: Bapțișmul nu este un cult, ci este o asociație religioasă. Printr-o decizie ministerială, i s-a acordat totuși calitatea de cult. Această decizie ministerială urmează să fie anulată.

Mareșal I. Antonescu: Să fie anulată.

I. Petrovici: Legea face distincție între culte și asociații. Asociația are mult mai puține drepturi.

Mareșal I. Antonescu: Intrăm în lege. Asociațiile religioase și cultele sunt ajutate de Stat. Sunt însă unele asociații religioase, sau secte, care nu sunt tolerate. Pe acestea le lovesc fără nici o rezervă. Dacă față de unele din aceste culte am oarecare atenție și le ajut sau le tolerez, pentru altele, cum sunt inochentiștii, nu numai că nu le tolerez, dar le și desființez.

M. Antonescu: După informațiile mele, la Hotin, acțiunea sectanților se desfășoară pe o scară atât de întinsă, încât toată lupta noastră este paralizată.

G-ral C. Calotescu: Acolo sunt lipoveni, cari sunt stiliști, și au primit de la Poliție o adresă în care se spune că sunt tolerați.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce spun eu: ca să nu ne slăbim poziția noastră la Vest, să închidem ochii, să fim concilianți, pentru că dacă vom face astfel, când vom veni la Pacea Generală, vor veni ungurii și vor spune că și noi am făcut la fel altora. Trebuie să fim prudenți.

M. Antonescu: Ceea ce vă rog, este să se observe limita acestei acțiuni, pentru ca să nu devină un instrument al Ungariei împotriva noastră. Vă rog, dlor guvernatori, să aveți toată atențiunea despre ceea ce se petrece la Hotin și în alte părți și să informați pe dl. ministru al Cultelor, care vă va ajuta în acțiunea dvs. Poate că ar fi bine ca Ministerul Cultelor să desfășoare o propagandă religioasă mai intensă aci, decât în alte părți, ca să combată această tendință a sectanților.

Mareșal I. Antonescu: În Basarabia, Bucovina și Transnistria, marii vinovați în această chestiune sunt preoții. Dacă populația de acolo a părăsit Biserica Ortodoxă și s-a dus la celelalte biserici, aceasta se datorește preoților.

Când țaranul vrea să-și boteze copilul, vrea să se însoare, sau când vrea să facă o sfeștanie, să-și creștineze casa, preotul îl jecmănește. Unii sunt harpagoni, alții nu sunt pregătiți, alții sunt dominați numai de spiritul de acaparare pentru ei. Toți aceștia trebuie să fie frânați cu cea mai mare energie.

Mi s-a spus că în Basarabia nu funcționează cultele cum trebuie pentru că nu am numit episcop. Am răspuns că și noi avem colonei și comandanți care nu au gradele posturilor pe care le ocupă, și totuși fac treabă. Dacă nu fac treabă, înseamnă că n-au priceperea, și fiindcă faceți presiuni să vă numesc episcopi, eu vă răspund: nu vă numesc, tocmai pentru că nu vă faceți datoria.

G-ral C. Voiculescu: Vreau să-i tarifăm.

Mareșal I. Antonescu: Ești liber să o faci.

I. Petrovici: Am primit numeroase delegații de sectanți, cari veneau cu memorii, și în special se plâneau de maltratări. Eu am telefonat dlui g-ral Vasiliu, rugându-l să tempereze zelul subalternilor.

Mareșal I. Antonescu: Ce sunt acești sectanți? În afară de cei tolerați prin lege, nu pot exista alții.

I. Petrovici: Sunt tolerați prin lege, însă chiar pe aceștia eu i-am sfătuit – și au avut aerul să înțeleagă – că, cel puțin pe vremea aceasta turbure, să-și facă cultul religios ceva mai discret.

Mareșal I. Antonescu: Tocmai discreția o întrebuițează ei.

I. Petrovici: Cultul acestor sectanți dă impresia că persoanele care asistă la acest cult se izolează de societate. În vremurile acestea, faptul prezintă o gravitate mai mare. Din această cauză, eu i-am povățuit să-și facă îndatoririle ceva mai discret.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce se întâmplă: ei au fugit de la Biserica Ortodoxă din cauza slăbiciunii acestei biserici și a multor prostii. Eu, de multe ori, nu pot urmări ceea ce spune acolo. Toate prostiile din lume se înșiră fără nici un rost. Va trebui o reformă și în această privință, dar n-a venit momentul încă să o facem.

Ce constat eu la bapțiști? Oamenii aceștia sunt cei mai serioși. Dacă iei un servitor care este baptist, vei vedea că nu fură, nu înjură și că este cel mai credincios. Vasăzică, această sectă este un folos pentru Neamul Românesc sub raportul ținutei.

Să facă și Biserica noastră aceste lucruri. Nu trebuie să lovim în sectanții cari fac o operă moralizatoare în țară.

Deci greșeala, care a plecat de la Statul Major, cred că s-a corectat.

G-ral C. Vasiliu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Dacă Biserica noastră ar lua multe exemple de la acești sectanți, cred că lumea ar veni din nou la noi.

I. Petrovici: Preoții noștri ortodocși sunt foarte bucurăși de bătaia care s-a dat sectanților.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea cu lăna de la Odessa s-a aranjat.

Ce este cu circulația bunurilor țărănești?

G-ral C. Voiculescu: Prin Decretul din 21 ianuarie, întreaga chestiune a trecut asupra Ministerului Aprovizionării. Eu nu mai am nici o evidență. Am să mă pomenesc că nu mai am nimic pentru populația de acolo. Se va da autorizație diferitelor întreprinderi să ridice fără să știu eu. Eu nu cer să treacă din nou chestiunea asupra mea, ci să am informații.

Mareșal I. Antonescu: Câte sute de milioane ai pompat d-ta de la Neamul Românesc până acum?

G-ral C. Voiculescu: Un miliard, opt sute milioane.

Mareșal I. Antonescu: Cine le-a dat?

G-ral C. Voiculescu: Statul. Armata a luat fără plată.

Mareșal I. Antonescu: Nu poate să ia nimeni fără plată. Când s-a luat ceva cu bon de rechiziție? N-are dreptul nimeni să ridice nimic fără plată. Ai d-ta ceva de încasat de la Armată, dle Minescu?

Gh. Minescu: Nu, dle Mareșal. Mi se plătește tot.

Mareșal I. Antonescu: Nu s-a luat de nicăieri ceva, fără să se plătească. Dacă cineva a luat ceva și n-a plătit, este un tâlhar, căruia trebuie să i se pună mâna în gât și să fie dus la Curtea Marțială.

G-ral C. Voiculescu: Din Sudul Basarabiei ...

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este pradă de război.

G-ral C. Voiculescu: Dvs. ați spus cândva ...

Mareșal I. Antonescu: Da, dar întâi Armata să fie aprovizionată. Se poate ca depozitele din Basarabia să rămână intacte, iar pentru Armată să se trimeată grâu din țară? În afară de aceasta, este vorba aici de depozitele Armatei rusești. Noi am luat de la colhozuri și de la sovhozuri. Dar am luat noi ceva de la țărani, fără plată? Vasăzică, am luat depozitele Armatei rusești. Aveam dreptul să le iau, după toate legile?

G-ral C. Voiculescu: Desigur.

Mareșal I. Antonescu: Dacă ar fi trebuit să le plătesc cuiva, ar fi trebuit să le plătesc lui Stalin, nu d-tale, fiindcă ale lui au fost depozitele. Toate aceste depozite s-au luat ca să acoperim cheltuielile războiului. Noi vom ridica din Transnistria produse de 50-60 miliarde lei, poate chiar de 100 miliarde.

I. Petrovici: Trebuie să ne despăgubim și pentru tezaurul de la Moscova.

Mareșal I. Antonescu: Acela valorează 1000 de miliarde.

Chestiunea aceasta, Constantin, s-o examinezi cu guvernatorii, ca să vezi care este situația. Noi am spus că vom păstra acolo alimente, pentru că vom trimite armată; și nu este practic, nici logic, și ar fi stupid, ca să luăm acum alimente din Transnistria și să aducem înapoi, iar când ne vom duce cu Armata acolo, să transportăm, din nou, cu noi alimente din Țara Românească. Deci, Basarabia, Bucovina și Transnistria trebuiesc menajate. Am vorbit cu dl. Alexianu și i-am spus să nu dea nimic, nici germanilor, nici italienilor, nici nouă, pentru că totul se păstrează pentru trupele ce vor fi trimise în această provincie. Ar fi o aberație să trimitem alimente din țară pentru trupele care vor trece în Transnistria.

G-ral C. Voiculescu: Eu am hotărât să se facă un nou recensământ, tocmai pentru această nevoie.

Mareșal I. Antonescu: Această chestiune o soluționezi cu Aprovizionarea. Acum nu mai luăm nimic de acolo. Trebuie să împiedecați pe țărani să facă fel de fel de drumuri pe diferite autorități.

G-ral C. Voiculescu: Am dat o ordonanță.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea plății funcționarilor s-o discuți, dle Alexianu, cu Armata și cu Ministerul Apărării Naționale, pentru că am nemulțumiri mari din partea ofițerilor. Să găsim o soluție.

Când am luat dispoziția să se plătească în Transnistria de patru ori salariul funcționarilor detașați, nu mi-am închipuit că războiul va lua forma de mai târziu,

pentru că datele de atunci erau altele. După informațiile venite de la Berlin, se credea că Armata rusească a fost învinsă. N-a fost învinsă, a reacționat, și reacțiunea ei ne-a obligat să facem noi eforturi și să ne ducem cu forțele mai departe, nu numai în Transnistria, dar până la Doneț. De aici au rezultat pierderi, cheltuieli și consum de material. Deci, s-a schimbat situația de bază, care m-a determinat să iau hotărârea din august.

Prof. Gh. Alexianu: Noi plătim de trei ori salariul.

Mareșal I. Antonescu: Pe d-ta te rog să discuți cu Pantazi și cu Șteflea și să vezi la ce soluție ajungeți, pentru că nu vreau să am nemulțumiri justificate în Armată. Să găsim altă soluție. Să mobilizăm pe funcționarii din Transnistria și să le dăm toate avantajele celor mobilizați.

M. Antonescu: Dle Mareșal, vă rog să dispuneți ca distribuția tractoarelor să se facă în mod serios, pentru că nici de data aceasta nu se face cum trebuie. În județul Tulcea, unde sunt numai 26 tractoare, se mai dau încă trei, pe când în județul Timiș-Torontal, care are 776 tractoare, se mai dau, din nou, câteva sute. La Ilfov se dau iarăși 100 tractoare.

Mareșal I. Antonescu: Oprește-o și dă ordin să se facă altă distribuție. Ce este cu aceasta?

A. Pană: De aceea am supus dlui prim-ministru acest tabel, ca să-l vadă și să schimbe repartitia tractoarelor așa cum crede de cuviință.

Mareșal I. Antonescu: În legătură cu Împrumutul, despre care, orice ați spune, eu îl consider eșuat, este o problemă ridicată de Guvernământul Basarabiei. Țăranii au subscris acolo vreo 32 milioane lei și mai sunt dispuși să mai subscrie, însă nu s-au primit toate titlurile pentru sumele subscrise. S-au făcut numeroase intervenții scrise, telegrafice și telefonice, de fiecare administrație financiară și de Directoratul aceluia guvernământ, pentru a li se trimite titlurile necesare, dar totul a fost fără rezultat.

D-ta, dle g-ral Stoenescu, să iei chestiunea în mână, să vezi dacă este adevărată și să destitui pe vinovați. Pe de o parte, acuzăm pe țărani că nu subscriu la Împrumut, iar pe de altă parte nu le dăm titluri.

Am informații că nu se dau titluri nici în Vechiul Regat. Să cercetezi d-ta, să vezi care este situația. Se spune în acest raport că Armata refuză să plătească taxele pentru măciniș în Basarabia. Te rog, dle g-ral Davidescu, să dai instrucțiuni în toată țara. Nimeni nu mai este scutit de taxe, de la ultimul cetățean până la Rege. Am dat dispozițiuni în acest sens. Și Armata să plătească totul. Dacă d-ta nu plătești, dumnealui nu plătește, atunci unde ajungem? Avem un buget al Armatei, cu încasări și cheltuieli; între cheltuieli sunt prevăzute și taxele de morărit. Așa merge o administrație corectă. Altfel, deschidem poarta abuzurilor.

Deci, Sireteanu, să vezi unde nu s-a executat ordinul acesta, dat mai de mult. Să se termine cu sistemul acela cari cred că, dacă au un galon sau două pe umeri, sunt în drept să nu execute un ordin. Aceia să știe că dacă nu execută ordinele, le cade capul de pe umeri. Numai așa se poate administra bine un Stat, când însuși Statul dă primul exemplu de ordine. Până acum, Statul a dat primul exemplu de tâlhărie și a furat pe cetățeni. Trebuie să ieșim din acest cerc vicios.

Marele Stat Major raportează că în Transnistria, Reichskreditkassenscheine, în care sunt plătiți salariații de la Est de Nistru, a suferit o depreciere, care merge până la 50% în comparație cu leul; din această cauză, salariații se plâng că nu le ajung banii. Am văzut această chestiune și în rapoartele Transnistriei.

Prof. Gh. Alexianu: N-am spus eu.

M. Antonescu: Este adevărat că este bursă neagră pentru R.K.K.S. între Basarabia și Transnistria?

G-ral C. Voiculescu: Este la Moghilev.

Prof. Gh. Alexianu: Există pe Nistru. În Transnistria nu există alcool, și pentru o sticlă de vin sau de bere se plătește orișice preț.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu faci d-ta comerțul acesta?

Prof. Gh. Alexianu: Am vorbit cu dl. g-ral Stoenescu.

G-ral N. Stoenescu: Îl fac eu.

Prof. Gh. Alexianu: Dar până atunci se plătește, pentru o sticlă de vin, sau de bere, orișicât. Și, pentru că în Transnistria nu sunt lei, se vând aceste R.K.K.S. la 40 lei, în loc de 60 lei.

Mareșal I. Antonescu: Acestea sunt lucruri mărunte. Este această perioadă critică, de trecerea trupelor.

M. Antonescu: A fost și o bursă neagră de ruble.

Prof. Gh. Alexianu: Acea a încetat. Se luau ruble de la noi și se duceau peste Bug, unde au o valoare mai mare.

Mareșal I. Antonescu: Trupele italiene mai fac nereguli?

G-ral C. Voiculescu: Sunt pe punct de plecare.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie vorbit cu dl. Bova-Scoppa, pentru că trupele italiene fac fel de fel de nereguli.

Parchetul Militar Cernăuți informează că cei mai mulți dintre coloniștii macedoneni, plasați în județul Suceava, nu se poartă cum trebuie.

Văd că la Odessa, o echipă de funcționari ai Căilor Ferate, în cap cu un inginer, a cântat cântece legionare pe străzi. Toți domniile aceștia să primească un avertisment și să sufere consecințele legale. Inginerul acesta, Popovici, să fie avertizat și el și să tragă consecințele în ce privește avansarea.

G-ral T. Orezeanu: Să fie destituit.

Mareșal I. Antonescu: N-ai să destitui toți inginerii din Țara Românească.

Se spune în acest raport că ghetto-urile sunt de o murdărie groaznică. Au să ajungă să moară toți jidanii.

M. Antonescu: Le dăm pensie!

Mareșal I. Antonescu: Este aici o informație: dl. dr. Cădere informează că niște refugiați din Basarabia și Bucovina, cari au fost scoși la muncă, la Homorod, la liniile ferate, sunt tratați ca niște vagabonzi. Vezi, Orezeanu, că lucrul acesta s-a petrecut și cu prizonierii cari ți-au fost dați pentru muncă. Ai aruncat vina pe felul de a administra al Armatei. Ce este pus la dispoziția d-tale, trebuie însă să fie îngrijit de d-ta. Dacă totuși Armata administrează prost, trebuie să dai semnalul de alarmă.

Guvernământul Basarabiei comunică abuzurile comise de organele C.F.R., prin ridicarea din gara Dondușani, județul Soroca a: un vagon mobilă, 6 vagoane geamuri, 3 vagoane paturi de fier, un vagon plite de tuciu, 4 vagoane diferite motoare, mașini și piese dizlocate de la grupurile electrogene, ce erau destinate Uzinelor Municipiului Chișinău, cum și instalațiunilor pentru uscătorii de cereale. Au aplicat și funcționarii aceștia principiul că tot ce se găsește în gări este captura Căilor Ferate.

G-ral T. Orezeanu: Le-au înapoiat.

Mareșal I. Antonescu: În gara Basarabeaska, am văzut cu ochii mei vagoane încărcate cu mobilă. Toată această chestiune să se pună în ordine. Să dai pedepse celor cari merită, Orezeanu. Noi avem nevoie de paturi de fier, pentru că înființăm la Cernăuți un spital pentru invalizii de război. Să vezi ce este cu paturile acestea din gara Dondușani și să le trimeți acolo, dle g-ral Voiculescu.

G-ral C. Voiculescu: Le-am găsit la Berezina – o gară lângă Arciz – le-am identificat, dar Cercul de Recrutare de acolo nu vrea să le dea, pentru că vrea să le țină pentru Armată.

Mareșal I. Antonescu: Nu le țineți degeaba, când noi n-avem paturi pentru spitale, din cauza unui capsoman de la un cerc de recrutare. La Chișinău, erau niște paturi ruinate în curtea spitalului german.

G-ral C. Voiculescu: S-au strâns toate și s-au dat Armatei.

Prof. Gh. Alexianu: Din Transnistria, dacă vrei, pot să vă dau 10.000 paturi noi.

Mareșal I. Antonescu: Ne trebuiesc foarte multe paturi pentru Armată, pentru spitale și pentru școli.

Prof. Gh. Alexianu: Vă putem da 10.000 paturi noi și am pus în funcțiune fabrica de paturi.

Mareșal I. Antonescu: G-ral Davidescu, schimbi ordinea de urgență. În primul rând, paturile să se dea la spitale, apoi la recruți și apoi la școală.

În Bucovina sunt niște tractoare care trebuiesc date pentru Artileria Grea. G-ral Calotescu, le pui la dispoziția Armatei. Să vorbești chiar astăzi cu Nicolaescu.

Chestia carburanților n-o mai discut. O socotesc rezolvată.

G-ral C. Voiculescu: Este chestiunea celor câteva mii de coloniști cari vor să vină în Basarabia.

Titus Dragoș: Eu am înaintat dlui prof. Mihai Antonescu un plan.

Mareșal I. Antonescu: Toți cei decorați cu “Mihai Viteazul” vor forma colonii, așa cum se făcea pe timpul romanilor. Vom pune acolo și țărani, pe care îi vom împroprietări cu 25-50 ha, ca să facem colonii puternice în Sudul Basarabiei. Am hotărât ca toți cei decorați să fie puși în satele abandonate de nemți. Trebuie să punem aci pe cei decorați și cu “Virtutea Militară”, ca să facem colonii, stâlpi puternici de colonizare și de românizare. În special, satele bogate să fie rezervate pentru acești decorați. Acum este vorba de niște coloniști cari mor de foame pe la Siret și cari au cerut de la I.N.C.O.O.P. porumb.

G-ral C. Calotescu: De aceștia era vorba.

Mareșal I. Antonescu: Pune-i la muncă.

Domnilor, mai sunt și alte chestiuni de detalii, dar nu mai avem timp să le discutăm. Mai este chestiunea celor 7 miliarde lei.

G-ral N. Stoenescu: S-a rezolvat. Mi-ați dat indicațiunile necesare.

Ședința se ridică la ora 14,10.

Stenografi: D. Fierăscu și S. Mihail

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds.509(fost 481)/1942, f. 88-183.

7. 1942 martie 3. *Se discută despre: disciplina în Școală și apariția unor manifestări legionare în rândul studenților; salarizarea corectă a învățătorilor și doctorilor; chirii; situația invalizilor; situația refugiaților; starea de sănătate a populației etc.*

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de marți, 3 martie 1942

Ședința se deschide la ora 11,30, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte dnii: **prof. M. Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **C. Stoicescu**, ministrul Justiției; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat pentru Educația Extrașcolară; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Culturii Naționale și al Cultelor; **Al. Marcu**, subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Afacerilor Interne; **g-ral N. Pălăngeanu**, prefectul Poliției Capitalei; **col. N. Diaconescu**, directorul general al Poliției și Siguranței; **Eugen Cristescu**, directorul general al S.S.I.; **dr. C. Dăniță**, director general al Casei Centrale a Asigurărilor Sociale; **Petre Alexandrescu-Roman**, președintele Consiliului de Administrație al Casei Centrale a Asigurărilor Sociale.

M. Antonescu: Punctul 2 trebuie scos de la ordinea de zi, pentru că am dispus să nu se dea nici un fel de pașaport, sau viză, cu atât mai mult cu cât trebuie să stăm pe poziția că actul de la Viena este caduc. Am făcut declarație de caducitate față de guvernele german și italian, și a veni să întreprind acum

negocieri privitoare la facilitarea eliberării de pașapoarte și la eliberarea vizelor, însemnează să fac o recunoaștere a situației, deoarece, cu siguranță, ar profita de ocazie ca să introducă în convenție vechile teorii, ceea ce nu doresc deloc. Am dat dispoziții legațiilor noastre de la Berlin, Roma și Budapesta ca, atât în actele internaționale, cât și în toate notele diplomatice, să nu mai facă nici o mențiune despre actul de arbitraj de la Viena și nici o declarație sau afirmație în legătură cu frontierele actuale.

I. Petrovici: Eu am pus pe ordinea de zi problema Facultății de Farmacie la Universitatea din Iași. Universitatea din Iași, pe care am vizitat-o de curând, și-a exprimat dorința ca să se reînființeze Facultatea de Farmacie care a existat acolo. Eu știu din ce motive a fost desființată Facultatea de Farmacie. Se spunea că cei mai mulți sunt studenți evrei. S-a făcut o singură Facultate de Farmacie la București.

Care este motivul pentru care ieșenii, sau Universitatea din Iași, insistă ca să se reînființeze Facultatea de Farmacie?

Sunt, mai întâi, motive de ordin sentimental. Universitatea din Iași chiar de curând a fost despuiată, luându-i-se Facultatea de Teologie pe care o avea, și apoi luându-i-se Școala Politehnică, așa încât este în căutarea sentimentală a unei compensații.

M. Antonescu: Trebuie să-i găsim rețeta (Ilaritate).

I. Petrovici: Și rețeta merge la Farmacie (Ilaritate). Acesta n-ar fi un argument destul de serios, fiind un argument subiectiv. Dar vine și un argument obiectiv, și anume: există o criză extraordinară, la farmaciile din Moldova, de asistenți, sau, cum se spunea în vremea lui Caragiale, de calfe de spițerie. Din cauza aceasta, s-a făcut, chiar de curând, o intervenție, să se permită angajări de evrei, fiindcă, altfel, nu se poate face față necesităților.

Prin reînființarea Facultății de Farmacie la Iași, s-ar putea remedia această situație, studenții de acolo putând să îndeplinească acest oficiu de asistenți de farmacie. Problema este: cât ar costa acest lucru? N-ar costa prea mult, pentru că în planul pe care l-au făcut nu au nevoie decât numai de trei catedre. Celelalte cursuri se vor face de profesori de la Medicină și de profesori de la Facultatea de Științe. În bugetul nou ar fi deci nevoie numai de crearea a trei catedre.

M. Antonescu: Problema învățământului farmaceutic constituie una din vechile frământări ale organizării învățământului de la noi. O cunosc și eu; o cunosc și teoretic, fiindcă m-a preocupat toată problema învățământului, și o cunosc și practic, pentru că eram consilier juridic al Universității din București în momentul când s-a pus problema așa-zisei concentrări a învățământului farmaceutic.

Este adevărat că una din cauzele desființării Facultății de Farmacie din Iași a fost, mai ales, faptul că la Iași proporția studenților evrei ajunsese să fie covârșitoare față de a studenților români.

Îmi aduc aminte că la un congres internațional, care a avut loc în străinătate, punându-se problema aceasta a măsurilor limitative pe care le-ar fi luat Guvernul Român în privința studenților români și minoritari – mă găseam în Elveția – am

depus anarele Universității din București și din Iași, din care se constata că 76% din studenții Facultății de Farmacie de la Iași erau evrei. Când am prezentat această cifră Congresului, președintele Congresului, un danez, mi-a spus: Și pe mâinile cui lăsați dvs. elitele neamului dvs., dacă minoritarii ajung să aibă 76% din învățământ?

Măsura luată a fost legitimă, pentru că nu se putea ca această situație să mai dăinuiască, dar azi am putea veni cu o soluție care să împiedice, pe viitor, un astfel de neajuns.

Mareșal I. Antonescu: Dar aceasta nu este o problemă sentimentală, ci o problemă de necesitate.

M. Antonescu: Problema învățământului farmaceutic nu este numai o problemă de evitarea pătrunderii studenților evrei. Când s-a făcut concentrarea învățământului farmaceutic, s-a urmărit să se desființeze facultățile de farmacie de la celelalte universități, pentru că numărul studenților la facultățile de farmacie nu era atât de mare, în toată țara, încât Statul să le întrețină personalul necesar și laboratoriile pentru experiențe și lucrări, urmărindu-se ca prin această concentrare la o singură universitate să se meargă la o specializare mai bună a învățământului farmaceutic.

Dl. prof. Petrovici ridică, azi, o problemă care, firește, creează un alt aspect pentru fondul soluționării. D-sa spune că, azi, ar fi nevoie de foarte mulți farmaciști și că se simte nevoia ca numărul asistenților de farmacie să fie sporit. Aceasta este o altă problemă, și dl. ministru al Sănătății poate să ne ajute în această privință cu datele de care dispune, ca să ajungem la o soluție.

Mareșal I. Antonescu: Avem lipsă nu numai de farmaciști, ci și de doctori. Ca să facem rețete, ne trebuiesc doctori. Trebuie ca chestiunea să meargă în paralel în ce privește doctorii, farmaciștii și veterinarii. Este o problemă care nu depinde numai de Școală. Școala formează farmaciștii – unde îi formează, vom vedea – dar pentru aceasta trebuie să stabilim necesitățile. Cum am făcut pentru doctori și veterinari, trebuie un plan de acțiune, pentru ca, într-o perioadă scurtă de timp, să putem să ne formăm cadrele care azi ne lipsesc, și din care cauză suferim cât suferim. Trebuie lucrat mână în mână cu Serviciul Sanitar.

M. Antonescu: Dl. prof. Petrovici ridică o problemă care comportă oarecare urgență. Mai întâi, Facultatea de Medicină există la Iași. Este o analogie și o problemă de cadre generale. Dar problema este dacă e necesar să se creeze sau nu la Iași Facultate de Farmacie, fiindcă vrea să o introducă în noul buget, ceea ce înseamnă că mai are numai o lună la dispoziție.

Mareșal I. Antonescu: Câți farmaciști avem și câți ne trebuie?

Dr. P. Tomescu: Avem 1910 farmaciști români. Din ei, 500 sunt farmaciști proprietari sau concesionari, așa încât mai rămân disponibili 1410. I-am invitat la un concurs, care s-a încheiat alaltăieri, și s-au prezentat 842. Poate este un caz unic, că mai mult de jumătate din totalul unei profesii vine la un concurs public. Din aceștia, au reușit 535, pentru că unii s-au retras, și au căzut numai 22, deoarece am urmărit să-i clasăm după valoarea profesională și să-i plasăm într-o proporție mai mare. Aceștia vor dubla numărul farmaciștilor care exercită această profesiune în

calitate de concesionari. Vor ridica numărul farmaciilor românești de la 500 la 1000, adică îl vor dubla. Bineînțeles, mai sunt și minoritari, 200-300. Dar avem nevoie de mulți farmaciști.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, acum sunteți asigurați pentru 1000 farmacii. De câți farmaciști aveți nevoie, în total?

Dr. P. Tomescu: De un număr cel puțin dublu.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, vă lipsesc încă 1000 farmaciști, plus un procent de rezervă.

M. Antonescu: Credeți că învățământul de la București poate da, singur, acest număr?

Dr. P. Tomescu: A făcut un efort ca să primească 400 candidați. Mai mult nu poate. Cred că ar trebui să contăm și pe concursul Facultății de Farmacie de la Iași.

Mareșal I. Antonescu: Câți farmaciști aveți și câți vă trebuie? În raport cu aceasta trebuie să stabilim efectivul anual de studenți la facultățile de farmacie. După ce stabilim că în fiecare an trebuie să intre atâția studenți la farmacie, ca să completez lipsurile și golurile normale, care se produc în fiecare an, venim și hotărâm unde vor fi: la Iași, București și Sibiu, la Sibiu și la Iași, sau la Sibiu și la București.

Aceasta este o chestiune care derivă din prima, după ce ai stabilit că îți trebuie 5 sau 600 studenți într-un an, pentru ca, într-o perioadă de studii de 5 ani, să poți să-ți completezi cadrele, fiindcă până nu ies farmaciști, nu poți, și din aceștia se pierde un procent de 25%, sau mai mult, în timpul cursurilor. După aceasta vom vedea unde pot să învețe, și dacă mai formăm Facultate de Farmacie și la Iași, sau nu. Acesta este calculul care trebuie făcut.

Dr. P. Tomescu: Vom prezenta acest calcul.

Mareșal I. Antonescu: Să nu mergem la derivă, cum s-a mers și cu studenții veterinari, cu medicii, când un ministru a vrut una, altul alta, dar nimeni nu s-a gândit să se ocupe cu formarea lor. Același lucru cu profesorii, cu militarii, cu toți.

Trebuie să plecăm de la baza necesității Statului, determinată și de viața actuală și de aceea de mâine. Dacă nu plecăm de la această bază serioasă, este inutil să mai tratăm problema. De aceea am spus – să mă ierte dl. prof. Petrovici – că chestiuni sentimentale nu au ce căuta. Este chestiunea de necesitate. Dacă este o necesitate pentru Stat, avem datoria s-o satisfacem. Acesta este rolul nostru aici, să ne gândim la nevoile prezente și viitoare, și în raport cu ele să creăm necesarul.

I. Petrovici: Dle Mareșal, eu am vorbit de motivele sentimentale, numai ca să fiu complet, dar nu m-am mărginit la aceasta, ci am pus chestiunea în întregimea ei. În momentul de față, Facultatea de Științe din Iași, cu laboratoriile ei destul de bine înzestrate, este goală, pentru că nu mai există atracție pentru studiile teoretice pure. Înainte, Facultatea de Științe din Iași era întreținută de prezența Politehnicei, care se servea și de cursurile de la Științe, și era și Institutul Tehnic, care acum s-a desființat.

Această Facultate de Științe credem că ar putea să utilizeze cadrele pe care le are, și laboratoriile, într-un sens mai practic, și, în acest caz, Facultatea de Farmacie

n-ar reclama decât trei catedre în plus, restul fiind deservite cu cadre de la Facultatea de Științe și Facultatea de Medicină.

Mareșal I. Antonescu: Deservirea aceasta reclamă însă o cheltuială.

I. Petrovici: Nu, pentru că sunt profesorii de la Facultatea de Științe și de la Facultatea de Medicină.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea nu se pune din punct de vedere al cheltuielii, pentru că eu sunt de părere că atunci când e vorba de o necesitate reală a Statului, nu trebuie să ne uităm la cheltuieli. Statul trebuie să găsească bani ca să-și formeze cadre serioase și complete, pentru că din cârpei am trăit până acum, și cârpelele ne-au dus la catastrofe pe toate planurile.

Trebuie să creăm baze serioase pentru acest Neam, stabilind necesitățile și găsind fondurile necesare pentru realizare. Dacă mergem din cârpeală în cârpeală, nu facem nimic; Neamul acesta este condamnat să piară. Astăzi suntem atacați nu numai de inamici de dinafară, ci și de microbii aceștia, cari rod Neamul Românesc, din cauza noastră, deoarece conducătorii nu s-au ocupat de această problemă. Tuberculoza face ravagii și la orașe, și la sate. Sunt regiuni bogate, unde situația demografică este catastrofală din cauza acestei tuberculoze, cum este în Teleorman, județul cel mai bogat din Țara Românească, și cum este la Romanaii.

În astfel de condiții nu putem merge înainte cu Neamul Românesc. Trebuie să-i formăm cadrele, dar pentru aceasta trebuie să pornim de la baze serioase.

I. Petrovici: Dacă eu m-am grăbit, a fost pentru că trebuie făcut bugetul și vine și Legea învățământului superior.

Mareșal I. Antonescu: Predecesorii dvs. trebuiau să pună problema cu 4-5 luni înainte de buget. Mai sunt două săptămâni până la apariția bugetului, și nu putem rezolva această problemă sub presiunea secundelor, pentru că nu o rezolvăm serios. Trebuie un studiu serios în această privință.

Paralel cu aceasta, trebuie văzut, dacă nu vom înființa această Facultate de Farmacie la Iași, să mărim cadrele, la maximum, aici. După câte îmi aduc aminte, anul trecut s-a pus problema cadrelor necesare, că nu avem cadre suficiente pentru medici, ca să ne întindem în toate părțile, nici laboratorii, nici clinici. Atunci am spus: să concentrăm mai bine, ca pe câmpul de luptă, toate mijloacele într-un loc, ca să facem o acțiune bună, decât să ne risipim pe toată suprafața și să facem o acțiune mediocră. Mai bine să avem o facultate mai bine dotată, care să facă o acțiune bună și complectă, pentru a scoate elemente serioase de acolo, decât să avem 30 de facultăți, care să scoată elemente slabe, pentru că în felul acesta n-am rezolvat problema, ci am complicat-o; am creat o serie de prezumțioși, cari vin cu pretenții și cari vor crea și alte elemente și mai slabe. Dacă suntem o generație care a făcut ceva, este pentru că am avut oameni bine pregătiți cari au stat în fața noastră pe catedră.

Să pregătim deci elemente serioase; aceasta este toată problema. S-o luăm de la bază.

Ce este cu problema disciplinei în școli? Dle Petrovici, de la Ministerul de Interne, Poliție și Siguranță primesc rapoarte despre ce se petrece în școli, și, în ultimul timp, dnii g-ralii Popescu și Vasiliu și Siguranța mi-au spus că a început, din

nou, în școli acțiunea Frățiilor de Cruce. Au început să se miște și studenții, ceea ce înseamnă că este oarecare delăsare.

G-ral C. Vasiliu: În învățământul secundar și superior sunt 11 cazuri concrete, dovedite și cercetate, ceea ce face dovada că dnii profesori nu se ocupă suficient de disciplină. În învățământul superior sunt cămine, unde vin în contact unii cu alții, și ideile legionare sunt contagioase. Din cercetările polițienești făcute, s-a dovedit că anumite persoane, cari erau urmărite de Poliție, au găsit adăpost în cămine. Cazul ultim semnalat este al acelora fugiți de la Spitalul de nebuni și adăpostiți, timp de aproape o lună, în Căminul Mediciniștilor, ceea ce arată că în aceste cămine disciplina lasă mult de dorit, și probabil și sub raportul educației.

Dacă mi-ați permite, v-aș cita câteva cazuri de la unele licee din țară, când s-au descoperit astfel de lucruri.

Mareșal I. Antonescu: Le cunosc. Ce făceau ei?

G-ral C. Vasiliu: Există un important nucleu de legionari, condus de Frunzetti. Noi am identificat și pe profesori, atât în Facultate, cât și în licee. De exemplu, să luăm învățământul superior: Panaitescu <Petre P.>, Brăileanu <Traian>, Demetrescu Gyr și alții.

Mareșal I. Antonescu: Dar Panaitescu nici nu funcționează.

I. Petrovici: Brăileanu este scos la pensie și Demetrescu Gyr este la închisoare.

Mareșal I. Antonescu: Este închis?

C. Stoicescu: Din ordinul dlui Mareșal, trebuie să fie eliberat.

E. Cristescu: Urmează să fie trimis acum pe front, deși este revizuit medical.

G-ral D. Popescu: Rezoluția nu a venit la noi.

C. Stoicescu: Eu am dat imediat ordin ca să i se dea drumul.

M. Antonescu: Alaltăieri am primit o cerere, semnată de soția lui, în care spune că urmează să fie trimis pe front, cu escortă, și roagă să nu fie trimis cu escortă.

Mareșal I. Antonescu: Acestea sunt exagerări.

G-ral C. Vasiliu: Chestiunea n-a trecut pe la noi.

Mareșal I. Antonescu: De ce să-l trimitеți cu escortă? Cine a dat ordin?

I. Petrovici: Din ceea ce am auzit eu aici, este vorba numai de foști profesori.

G-ral C. Vasiliu: Mai sunt: Zamfirescu Grigore și Crețulescu Nicolae, profesori la Academia de Arte Frumoase.

Mareșal I. Antonescu: Ce au făcut?

G-ral C. Vasiliu: Au fost cercetați pentru rebeliune.

Mareșal I. Antonescu: Așa am fost cercetat și eu pentru bigamie. Aceasta n-o să meargă mereu.

G-ral C. Vasiliu: Atunci, cum se poate explica <faptul> că subsistă legionarismul?

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate contesta că mișcarea subsistă, dar ne trebuiesc dovezi precise.

G-ral D. Popescu: Dovadă precisă și caz concret este că nu se face destulă disciplină în școli.

G-ral C. Vasiliu: N-are nici un profesor curajul să facă o contrapropagandă.

Mareșal I. Antonescu: Școala a fost ca o mare care s-a tulburat și care nu se poate limpezi ușor. Trebuie să lucrăm încet asupra sufletelor. Dar dacă se găsesc la o școală, la un cămin, sau la o facultate elemente care acționează și fac propagandă legionară, atunci eu trag concluzia că în instituția respectivă nu este destulă ordine și că acela care trebuie să se ocupe de disciplina celui așezământ de cultură – liceu, cămin, sau facultate – este slab și nu e nici secondat de profesori.

Eu am luat măsura, prin intermediul Ministerului Școalelor, ca să introducă responsabilitatea profesorilor pentru ținuta, disciplina și acțiunea elevilor și studenților în școala respectivă. Aceasta este o chestiune care ne interesează.

DI. Petrovici a prezentat o serie de probleme, ivite în Școală, de cari noi am luat act. Dar ce măsuri s-au luat, de exemplu, la liceul din Brăila împotriva elevilor cari activează în Frățiile de Cruce? Acolo trebuiesc luate măsuri disciplinare severe.

I. Petrovici: Întotdeauna am trimis un inspector, dintre cei mai buni pe cari îi am la dispoziție, să meargă la fața locului, să cercetez și, mai ales, să stabilească această corelație între corpul didactic, între unii membri ai corpului didactic și aceste focare, care, așa cum ați spus dvs. foarte bine, dle Mareșal, nu se pot potoli dintr-odată. Aceasta este exclus.

G-ral D. Popescu: Dar sunt în creștere.

Mareșal I. Antonescu: Acolo unde sunt în creștere, însemnează că nu s-au luat suficiente măsuri disciplinare, și trebuiesc luate măsuri foarte severe contra directorilor și contra celor cari dirijează școala. Focarele acestea trebuiesc să înceteze. Dacă aș fi eu director al unui liceu în care s-ar petrece asemenea lucruri, atunci ori elevii mei, ori eu. Cine are conștiința răspunderii și a datoriei sale, și își face această datorie cu tot sufletul, așa cum Statul așteaptă de la fiecare din servitorii lui, nu trebuie să lase să se petreacă asemenea fapte în instituția pe care o conduce.

Disciplina trebuie să înceapă din școală. Spiritele majorității elevilor sunt turburate din afară de școală, în afară de cazurile patologice, ale oamenilor cu desăvârșire bolnavi, cari ar vrea ca tocmai în momentele acestea să facă agitații în școli, atunci când ar putea să-și dea seama unde au dus și unde ar putea să ducă, și acum, aceste turburări, și Școala și Statul. Nu este de crezut că tocmai în timpurile acestea de război profesorii s-ar mai putea ocupa cu astfel de agitații. Deci, turburările vin din afară. Dar prin faptul însuși că ele se produc în școli, este un indiciu că este slăbiciune la conducerea unora din ele, și contra acestor domni trebuiesc luate măsuri. Deci, sancțiuni împotriva directorilor de școli și a diriginților cari tolerează asemenea fapte. În școlile în care se găsesc activând Frății de Cruce, directorii și diriginții respectivi trebuie să tragă consecințele dacă nu fac dovada că au acționat serios împotriva Mișcării Legionare. Dacă au stat cu brațele încrucișate și au așteptat ca Poliția să le semnaleze agitațiile de această natură, aceasta denotă că ei sunt oameni cari nu merită posturile încredințate.

Acțiunea aceasta nu este legionară, ci comunistă, pentru că ea întrebunțează mijloacele de care s-au folosit comuniștii pentru dărâmarea fostului Stat Rus, cu toate efectele care au urmat și pe care le cunoaștem.

Deci, continuarea acestui sistem de subminare a tineretului și de îndreptare a lui pe alte căi reprezintă o întreagă acțiune de distrugere a Statului, nu de salvare a lui.

Chiar sub regimul Regelui Carol, n-aș fi tolerat să fie agitat tineretul școlar. Școala nu se poate agita; Școala trebuie să fie exemplul de disciplină în cadrul unei nații. Disciplina își are locul în Școală, ca și în Armată; o disciplină tot așa de severă ca și în Armată trebuie introdusă și în Școală, de la cel mai înalt profesor, până la ultimul elev trebuie s-o pretindem. Dacă nu facem disciplină în Școală, în locul de unde vin toate elitele Nației, atunci Statul este condamnat să intre în anarhie și să dispară.

De aceea țin la această disciplină în Școală, începând de la școala primară și terminând cu Universitatea. Am datoria să intervin în domeniul culturii, cu tot ceea ce este necesar, pentru ca Școala să-și poată îndeplini adevărata ei misiune. Pentru ca Școala să funcționeze în bune condiții, are nevoie să fie înzestrată cu tot ce-i trebuie; profesorii să fie plătiți, ca să aibă o viață ușor asigurată, iar elevii să fie bine îngrijiți. De aceea, fac toate eforturile pentru întreținerea cantinelor și căminelor: ca să pot, încetul cu încetul, crea pentru Școală ambianța de care ea are nevoie ca să dea Statului elementele disciplinare necesare. De aceea, vă rog să luați măsuri foarte drastice, dle Petrovici.

I. Petrovici: Eu cred că ministerul pe care îl conduc are o datorie dublă. Prima datorie, esențială, este să pornească reeducarea sufletească a tineretului. Tineretul a fost bolnav, intoxicat – aceasta este realitatea – și trebuie să se înceapă reeducarea lui sufletească, pe baze noi. Am să mă ocup, cu toate mijloacele care îmi stau la dispoziție, dar aceasta este o operă de durată și nu se pot aștepta rezultate instantanee.

Ce facem până atunci, până când această reeducare a tineretului va reuși? Evident, trebuie luate măsuri pentru paza ordinii. Din acest punct de vedere, Ministerul de Interne le poate fi de un ajutor foarte serios, pentru că raza de acțiune a directorilor de școli nu se poate întinde decât asupra interiorului școlii, nu și în afară, asupra unei păduri, unde se duc elevii ca să facă comploturi și tovărășii de acestea. Așa încât, Ministerul de Interne trebuie să continue a ne da tot concursul său pentru a se păstra ordinea și disciplina până când se va produce acel proces de revenire, în privința căruia sunt foarte optimist, dar care totuși este o operă de durată.

Sarcinile pe care le are ministerul meu sunt două. Prima, în ceea ce privește disciplina, este să cerceteze și să vadă dacă între aceste focare de indisciplină există și oarecari corelații cu unii profesori cari au anumite convingeri – aceasta este o problemă care trebuie urmărită – și care fac ca împotriva unor oameni să pornească unele acuzați, să existe oarecari bănuieli, dar nu certitudini.

Dar chiar în cazul când nu există o astfel de corelație, tot nu poți să spui că toți profesorii sunt răspunzători. Totuși, rămân directorii și diriginții responsabili, dacă nu există disciplină în școala respectivă. Cu aceasta sunt de acord.

În principiu, nu vreau să schimb directori de școli în timpul anului – era o greșeală pe care o făceau partidele politice, schimbând directori de școli în timpul anului – însă pentru cazuri flagrante, nu se mai pune discuție: dacă găsești pe unul incapabil, îl înlocuiești, pur și simplu, chiar dacă ulterior directorul înlocuit face plângere la dvs., dle Mareșal – pentru că toți sunt nemulțumiți de măsurile noastre, se plâng la dvs., iar plângerile lor se întorc din nou la minister – chiar dacă va fi așa, înlocuirea trebuie făcută.

Nu se poate face altfel; din acest punct de vedere nu este nici o îndoială, fiindcă sunt absolut încredințat că Școala, fără ordine, nu poate să existe.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce vă rog, dle ministru Petrovici: de îndată ce se descoperă o astfel de acțiune, să chemați pe dl. g-ral Vasiliu și să vorbiți cu dânsul.

Ați vorbit de elevi cari merg în păduri, ca să facă fel de fel de comploturi. Dacă asemenea elemente există, însemnează că nu se ocupă destul de serios directorul liceului și diriginții respectivi, pentru că, dacă ei și-ar fi exercitat cum trebuie autoritatea și ar fi fost exemple pentru elevii lor, asemenea fapte nu s-ar fi produs. Într-un liceu bine condus nu se petrec astfel de lucruri.

Îmi aduc aminte că la liceul “Matei Basarab”, unde am învățat eu, am avut director pe Demarat, care nu se ocupa serios de noi. Ne aduna din toate părțile, făceam bătaii, intra în clasă după noi, se rățoia la 2-3 inși și pe urmă pleca, în timp ce noi bufneam în spatele lui.

La “Sfântul Sava”, care era un liceu bine condus, nu se petreceau asemenea lucruri.

Prin urmare, totul depinde de autoritatea directorilor și a diriginților; ei fac ordine în școli. Dacă directorul are autoritate, nu mai ajunge nimeni în pădure, ca să pună la cale fel de fel de lucruri.

Deci, dle g-ral Vasiliu, în toate cazurile când într-unele licee se găsesc activând Frății de Cruce, este evident că este o slăbiciune la conducere. Cazurile acestea trebuiesc semnalate, ca să fie schimbați directorii și diriginții respectivi. Și, dacă se mai întâmplă încă ceva, noul director este, nu numai schimbat, ci și mutat din acel liceu.

Pentru mine, profesorul este, întâi, educator. Dacă el nu este educator, atunci Școala nu-și poate îndeplini adevărata ei misiune și este inutil să mai facem vreo teorie.

I. Petrovici: Aș putea să invoc circumstanțe atenuante în favoarea unora. A fost un moment când nimeni nu știa ce metodă a fost mai bună: metoda clemenței, sau metoda severității. A fost o nedumerire generală. Au fost profesori cari au spus: hai să-i luăm cu binele.

Mareșal I. Antonescu: Școala a fost ca o mare, care s-a tulburat adânc și care nu se poate limpezi repede.

A venit, cu o listă, dl. g-ral Vasiliu. În capul acestei liste trebuie să fiu pus eu, pentru că eu am introdus regimul legionar; eu răspund în fața Istoriei. Eu cred

că n-am făcut o greșeală, dar alții au crezut că am greșit. Terții vor judeca. Și dl. Panaitescu, și dl. Brăileanu au făcut greșeli mai mari sau mai mici, pe care nu le judecăm acum. Nu trebuie să spunem, la fiecare pas: cel care este vinovat de ceea ce se petrece la Mediaș este P. P. Panaitescu; cel care e vinovat de ce se întâmplă la Cernăuți este Brăileanu.

G-ral C. Vasiliu: Acela a venit cu Frățiile de Cruce.

Mareșal I. Antonescu: Dacă a făcut o greșeală, el și-a primit pedeapsa. Astăzi, el nu suferă numai consecințele pedepsei lui, dar este disprețuit de toată lumea și nu poate apare decât în mocirla aceea a lui. Societatea l-a pedepsit, așa cum a pedepsit pe toți legionarii. Cum s-a manifestat această pedeapsă? Prin felul cum s-au raliat toți la acțiunea Mareșalului Antonescu.

Problema s-a rezolvat de la sine. Nu mai acuzați însă mereu pe cine a fost în cap. A putut fi un legionar de elită, sau un ticălos. Chiar dacă a fost ticălos, dacă acum s-a îndreptat, noi nu-l mai urmărim pe această chestiune. Au fost unii profesori legionari, cari au fost oportuniști, cum am fost și eu, un oportunist politic. Nu puteam veni decât aducând regimul legionar. L-am pus să facă treabă. Nu a făcut, a fost dat peste cap.

G-ral N. Pălăngeanu: Ar trebui făcută și o contrapropagandă; fiecare profesor să arate păcatele regimului trecut.

Mareșal I. Antonescu: Ar trebui să fie convinși de aceasta și ei. Dar profesorii s-au recrutat așa cum s-au recrutat, ca și militarii și ceilalți. De aceea trebuie să plec de la bază, de la țaran și de la copilul de școală, căci este greu ca un om format într-un fel să se schimbe dintr-o dată. Și iarăși, să-i dau afară pe toți profesorii, nu pot, fiindcă n-am pe cine să pun în loc.

M. Antonescu: Cred că dl. g-ral Pălăngeanu are dreptate dintr-un punct de vedere. Unde se produc asemenea lucruri, alături de măsurile de represiune, care desigur au partea lor educatoare, mai ales pentru profesori, trebuie să se desăvârșească și cu o acțiune de lămurire și de chemarea tineretului la răspundere, arătându-i-se că nimic din ceea ce se împlinesc astăzi nu este incompatibil cu idealurile lui.

Mareșal I. Antonescu: Sunt date deja dispoziții să se facă educația. Este rolul dirigintelui să se ocupe de acest lucru, și când spun aceasta, nu însemnează că trebuie să stea cu bagheta în mână și să-l plesnească atunci când a greșit.

Au fost date dispoziții în acest sens, de dl. g-ral Rosetti, și desigur că dvs. le-ați menținut, dle ministru Petrovici.

I. Petrovici: Cred că le-am sporit.

G-ral N. Pălăngeanu: Trebuie făcută o contrapropagandă, fiindcă elevii sunt legați de jurământul făcut.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o prostie.

I. Petrovici: Marea greutate este că nu toți sunt oameni de curaj. Profesorii se gândesc că cine știe ca va fi mâine, și nu forțează nota.

Mareșal I. Antonescu: Toți cei cari sunt prinși că fac lucruri de acestea să fie luați de gulere și să fie duși unde trebuie. Pentru copiii mici să se facă centre de reeducare – nu-i mai dăm la școală – unde vor învăța o meserie și vor fi redați

societății ca oameni îndreptați, dar cu o disciplină serioasă. Aștept să faceți aceste centre de reeducare, împreună cu Școala, ca să scoatem pe acești copii, condamnați la 10-15 ani, căci nu sunt decât victime.

G-ral C. Vasiliu: Sunt 137.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să-i aducem la aceste centre de reeducare, să le dăm o meserie și apoi să-i aruncăm în viață. Dacă vreunul repetă, în viață, aceste lucruri, însemnează că este un element rău și Justiția va avea să-și spună cuvântul. Dar deocamdată nu putem să-i lăsăm acolo pe aceștia, cari sunt niște victime ale unor greșeli făcute de cei cari ne-au precedat și chiar de noi. Viața trăită în familie și ceea ce au văzut că se petrece în Biserică și în Școală, de dimineață până seara, i-au făcut ce sunt. Acesta este rezultatul unei acțiuni de lungă durată în Statul Românesc, o acțiune de distrugere. Noi nu mai puteam cânta cântece patriotice. Cine cânta era socotit ca neromân și dat afară. Este ceea ce îi spuneam lui Mihai Antonescu: Nu se mai cântă “Deșteaptă-te române”, “Pe al nostru steag”. Lumea nu mai merge la biserică. La școală începuse să se facă o propagandă în contra religiei. Acestea erau acțiuni diabolice, puse la cale pentru destrămarea Neamului Românesc, și în timpul acesta se infiltrau, în conducerea Statului, jidănimia și străinii, și în toate părțile unde puteau să facă afaceri, până dădeau la o parte pe români.

Această acțiune a fost și în Armată, unde s-a dat drumul evreilor, dar noi ne-am ținut bine. Vorbea, adineauri, dl. Mihai Antonescu de evreii din Universitate. Universitatea este de vină pentru aceasta. Și noi, Armata, am suferit influența Congresului de la Berlin, și noi am trăit sub regimul tratatelor referitoare la minorități, dar, cu toate acestea, în Armată am ținut rândurile strânse; cu toate că ar fi putut să vină în cadrele Armatei și jidani, noi îi eliminam, cu mijloace chiar brutale.

Când eram directorul Școlii de Război, a pătruns acolo un domn căpitan, pe care îl chema Marinescu și care a reușit printre cei dintâi la teza scrisă. Am primit o scrisoare de la un camarad, care îmi spunea: Ce faci? D-ta, care ești antisemit, bagi jidanii în Școală? Iată cine este Marinescu. I-am luat memoriul și am văzut că mama lui era evreică. Atunci, am intrat la examenul oral, la care nu luam parte de obicei, l-am frecat două ceasuri și apoi l-am întrebat: Ai convingerea că nu ești pregătit să intri în Școala de Război? Mi-a răspuns: Da, am această convingere. El era bine pregătit, dar când un profesor vrea să te trântescă, te trânteste. Eu te pot trânti pe d-ta, dle Petrovici, în specialitatea d-tale, cu condiția să nu-mi pui nici o întrebare, ci numai să răspunzi; fiindcă dacă pui o întrebare d-ta, s-a dus.

Dar ce ați făcut la Universitatea din Iași? Puteați să eliminați pe jidani la concursuri. Acestea sunt cauzele.

Prin urmare, dle Vasiliu, tot ce se petrece, în această privință, de acum înainte, să te duci personal la dl. ministru Petrovici - să nu se mai trimeată anchete, pe care să se vadă rezoluția: S-a luat act - și, de comun acord, să stabiliți ce trebuie să se facă în această privință.

Țin mult, nu pentru că eu am structura aceasta de soldat și Moș Teacă rigid, dar pentru că este o necesitate de Stat să introducem disciplina în Școală. Să plecăm de la școala primară, cu disciplina învățătorilor, profesorilor.

Ați făcut o lege în ce privește educația fizică, pe care eu am refuzat-o. Am spus: să începem să formăm pe toți învățătorii ca să fie educatori fizici. Este prea târziu când, de exemplu, vine cineva în Armată anchilozat să-i fac o ședință de educație fizică pe săptămână și să cheltuiesc cu profesorii și cu Academia. Trebuie să lucrăm asupra Școlii Normale, pentru ca institutorii să fie educatorii națiunii.

Ce este cu Universitatea de la Cernăuți?

I. Petrovici: Voiam să vă refer ce impresie am cules într-o călătorie făcută la Cernăuți. Acolo s-au exprimat tot felul de doleanțe în ce privește învățământul superior din Cernăuți și, în special, reînființarea Universității. Este o chestiune pe care o cunoașteți, fiindcă vă vin sute de petiții în această privință.

Mareșal I. Antonescu: De la cei interesați.

I. Petrovici: Le-am făcut declarația că chestiunea este deschisă, dar convingerea mea este că nu ne putem gândi, acum, la așa ceva.

Mareșal I. Antonescu: V-am spus care este punctul meu de vedere în această privință: să ne fixăm granițele și, în raport cu opera aceasta pe care o urmărim ca să fixăm granițele definitiv, să stabilim toate elementele de bază, și pe temeiul lor să vedem ce nevoi avem în toate ramurile de activitate publică – de câți ingineri avem nevoie, de câți electricieni, de câți profesori etc. – și plecând de la baza aceasta, să spunem: avem nevoie de institutele cutare și cutare; unde le avem? În cutare și cutare loc.

Aceasta este în funcțiune de posibilități, pentru că, anul trecut, când am adus modificarea pe care am făcut-o, în ce privește Universitatea din Cernăuți am plecat și de la nevoia stabilită atunci, și că nu avem cadrele necesare nici pentru București. Am diluat cadrele făcând Universitate la Cluj, Cernăuți și Chișinău, și de aceea avem elementele slabe cari au ieșit din Universitate, și de aceea s-a produs și indisciplina în Universitate, pe lângă alte cauze: pentru că numai atunci când studenții consideră pe un profesor nepregătit, se anarhizează, și cu drept cuvânt. Și eu am avut o ieșire de anarhie când eram în Școala de Război și un profesor venea și ne spunea năzbâtii. Am sărit în sus. Am tras consecințele, cu clasificarea, și am fost dat de două ori afară. Dar vreau să arăt starea de spirit, indignarea mea în fața unui profesor care venea nepregătit înaintea unor elemente de elită ale nației.

Așa s-a petrecut și cu Universitatea. Dvs. știți mai bine. Să concentrăm mijloacele pe care le avem, ca să scoatem o generație de elită. Vom face Universitatea de la Cernăuți când se vor fixa granițele. În paralel, vom stabili care sunt nevoile noastre în diferitele ramuri de activitate, și, în al treilea rând, în funcțiune de posibilități.

I. Petrovici: Cred că pentru moment nici nu poate fi vorba de acest lucru. Este o chestiune deschisă, în sensul că nimeni nu a spus că este desființată pentru totdeauna. Noi avem, în momentul de față, 250 catedre vacante. Ar însemna să mai adăugăm încă 100 de la Cernăuți. Este clar deci că nu se poate face nimic.

Mareșal I. Antonescu: Dvs. ați spus că suntem într-o așa carență de cadre, încât nu putem înlocui elementele cari pleacă. Aceasta a fost una din considerațiile care m-a făcut, anul trecut, să concentrez la București, și pentru Medicină și pentru alte facultăți. N-am reușit decât poate 50%, dar tot a fost o acțiune bună.

I. Petrovici: În ce privește școlile cari sunt, în momentul de față, la Cernăuți, Facultatea de Teologie am găsit-o într-o ceartă destul de acută cu șeful Bisericii de la Cernăuți, cu Mitropolitul. Mitropolitul are o situație cam paradoxală: are raporturi mai bune cu Școala Politehnică din Cernăuți decât cu Facultatea de Teologie. Și atunci, stând acolo, am făcut și o operă de arbitraj. De obicei, operele de arbitraj sunt cam periculoase: te pui rău și cu o parte și cu cealaltă. Dar, de data aceasta, am avut impresia că i-am împăcat. Este însă următoarea problemă care se pune la Facultatea de Teologie, unde vă adaug că disciplina nu este dintre cele mai perfecte.

Mareșal I. Antonescu: O știu.

I. Petrovici: Mi s-a spus, și s-a insistat, că una din cauzele pentru care Facultatea de Teologie n-are studenții pe care ar trebui să-i aibă, este că nu e bine organizată. Facultatea de Teologie n-ar trebui să aibă studenți externi. Viitorii teologi trebuie să ducă o viață de internat, așa cum este și în seminare, și să se facă o educație religioasă. Or, această educație nu se poate face dacă sunt pe la gazde.

Atunci, problema cea mai importantă este ca la Facultatea de Teologie, în special pentru cei care vor să se facă preoți, fiindcă poate cineva să urmeze teologie numai din plăcere, ...

Mareșal I. Antonescu: Sau ca să distrugă Biserica.

I. Petrovici: ... să adoptăm regimul de internat. Mai mult decât atât, și aceasta a fost opera de conciliațiune pe care am făcut-o, Mitropolitul a insistat ca supravegherea internatului s-o aibă Biserica, Mitropolia, cu organele ei. Așa este, de pildă, și la Sibiu, unde avem Academia Teologică și unde tutela și controlul le are Mitropolia.

Mareșal I. Antonescu: De ei depind acum toate școlile acestea teologice.

I. Petrovici: Facultățile fac parte din învățământ. Eu am căzut de acord ca educația și cultura spirituală în internat să aparțină organelor bisericești, iar cursurile, acelea fac parte din Universitate; nu putem să le lăsăm pe mâna Bisericii. Mitropolitul și-a luat angajamentul ca să întrețină din fondurile Mitropoliei din Bucovina, care sunt destul de mari. 100 de studenți și a pus la dispoziție un local.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu-i întreține pe toți?

I. Petrovici: Zice că acesta este maximum ce poate să facă. Rămâne ca Statul, care a întreținut 60 anul acesta, să sporească numărul lor la 100. Cu 200 de interni, am satisface nevoile Facultății de Teologie din Cernăuți.

Aceasta era chestiunea pe care am ținut să v-o aduc la cunoștință. Are o latură spirituală, anume ca viitorii teologi să ducă o viață de internat, și are și o latură financiară, referitoare la cheltuielile necesitate de internat.

Mareșal I. Antonescu: Problema este mai gravă, din cauză că peste tot este o neînțelegere groaznică între conducătorii Bisericii și elementele care sunt în subordine. Este o operă foarte grea de îndeplinit în această privință. Ne trebuie

timp și nu este nici momentul ca să atacăm această problemă. De aceea, deocamdată trebuie să ne strecurăm printre celelalte greutăți ale vieții și, prin cârpele, să realizăm, unele stări de fapt.

Din această cauză am fost nevoit să desființez Seminarul Teologic de la Curtea de Argeș și să fac, în locul lui, un liceu militar, ca să disciplinez regiunea aceasta, unde credința ar fi trebuit să fie dezvoltată la maximum. Voi ajunge la aceeași concluzie și în privința Cernăuților, pentru că, din datele de la Ministerul de Interne, rezultă că acolo, în loc să se facă școală și disciplină spirituală, se produc dezordini și continuă să se facă politică.

G-ral C. Vasiliu: Chiar este bine să-i ia și să-i mai învârsteze, pentru că 80% sunt basarabeni și nu este nici unul din Vechiul Regat.

Mareșal I. Antonescu: D-ta să urmărești lucrurile de aproape și să le trimiți un avertisment scris, din partea mea, că la cel dintâi act de neregulă constatată, închidem totul. Nu mă interesează că sunt basarabeni, bucovineni etc. Pe mine mă interesează ca acolo să fie o instituție de ordine și de cultură. Dacă nu este, atunci dispăre; și dacă Biserica nu este în stare să-și facă instituțiile necesare și să le conducă cu autoritatea pe care o reclamă aceste instituții, n-am ce să le fac.

Prin urmare, le dai acest avertisment și, la primul pas, închizi și îi trimiți pe front. Sistemul este acesta: stau acolo, fac politică și fel de fel de acte neregulate în contra ordinii în Stat, și scapă și de front, nu-și fac datoria față de neamul lor. Să-și facă întâi datoria față de neam și apoi să vină și să aibă alte pretenții. Așa mi-am făcut și eu datoria timp de 40 de ani.

Ce este cu Legea învățământului superior?

I. Petrovici: A fost la Consiliul Legislativ și mi-au înapoiat-o, cu o serie de observații, cele mai multe, mărunte; vreo două-trei amestecuri în ce privește fondul, pe care le-am refuzat. Au ținut să-mi atragă atenția că nu se vede bine ce însemnează învățământ superior și Universitate și care este menirea Universității. Mi-au arătat cei de la Consiliul Legislativ care este menirea Universității. În sfârșit, am spus că fiecare vede menirea după capul lui, și puterea executivă este răspunzătoare.

Dar, afară de vreo două lucruri fără importanță, restul sunt observații judicioase, pe care le-am admis. Legea se găsește, din nou, la Consiliul Legislativ, pentru ca să aibă viza definitivă.

Am spus lucrurile acestea ca să atrag atenția că este nevoie foarte urgentă de promulgarea acestei legi, pentru că, în momentul de față, învățământul superior nu mai are nici o lege; se conduce după circa 12 legi, în parte abrogate și în parte încă în aplicație.

M. Antonescu: Rog pe dl. ministru să țină seamă că sunt 5 colegi din Universitate în Guvern și să aibă gentilețea să ne informeze asupra conținutului legii.

I. Petrovici: În al doilea rând, este oarecare corelație între această lege și bugetul viitor. Acestea sunt motivele pentru care eu, personal, mă grăbesc, și nu mă grăbesc pentru că sunt un om grăbit, dar pentru că așa este situația. Niciodată nu a intrat în intenția nimănui să facă o lege pe ascuns.

M. Antonescu: Nu o spun cu nici o sensibilitate specială. Dar, de pildă, dvs. spuneți că Consiliul Legislativ însuși a ajuns să discute problemele de principiu. Firește, că sunt atribute care aparțin Guvernului. Dar, deocamdată, nici Guvernul nu le-a exercitat. Și atunci, cum ținem și noi la Universitate, și cred că sunteți convins de aceasta, poate că este bine ca, cel puțin colegii de minister, să cunoaștem cele prevăzute în lege, când o vom discuta.

Mareșal I. Antonescu: Punctul meu de vedere este următorul: este o problemă prea grea și prea vastă, care antrenează după ea prea mare răspundere pentru noi, și în special pentru regimul pe care îl reprezentăm, ca să nu o examinăm cu toată atențiunea cuvenită, pe toate fețele.

Recunosc, împreună cu dvs., că este o chestiune și de timp. Ne presează și bugetul, dar nu e mai puțin adevărat că, cu toată lipsa de timp, trebuie să facem o operă pe care să nu fie nevoie să o modificăm mâine, care să fie o operă serioasă. Știți ce importanță dau învățământului în Stat. Îl pun pe primul plan, chiar înaintea Armatei, pentru că de valoarea elementelor date de învățământ Statului depinde valoarea Statului întreg. De aceea, trebuie să avem toată atențiunea pentru această lege, pentru ca nu cumva să facem erori.

De aceea subscriu la ceea ce spune dl. Mihai Antonescu, că această lege să fie văzută de toți profesorii noștri universitari în Guvern. Și, poate, și din afară, cum fac eu cu multe chestiuni cari mă privesc pe mine. La Armată, unde am o competență destul de mare, mă iertați că sunt lipsit de modestie, mă adresez și altora, și totuși se strecoară foarte multe erori. De aceea, legea aceasta trebuie examinată cu toată atențiunea cuvenită.

I. Petrovici: Eu vreau să vă informez că această lege nu este o improvizație. La această lege s-a lucrat foarte mult. Dl. g-ral Rosetti a numit o comisie de elaborare a unei legi, prezidată de academicianul Racovitză. Din această comisie am făcut și eu parte, și am avut o contribuție destul de serioasă. Eram 5 membri în Comisie. Când am venit eu la minister, am reluat acel proiect – aveam puțin și sentimentul unei paternități parțiale – și am făcut și eu o comisie, care a mai lucrat, așa încât nu este o lege improvizată. Aceasta vreau să spun. Eu nu m-am gândit cătuși de puțin să o trec ca pe o scrisoare la cutie, însă rog să se sistematizeze acest control, ca să nu întârziem. Orice întârziere este vătămătoare. De aceea, să ne întrunim cu toții, sau cum vreți dvs.

Mareșal I. Antonescu: Luați o hotărâre în această privință.

Ce este cu Societatea “Nae Ionescu”?

I. Petrovici: Iată ce este cu această societate: o serie de tineri adepți de ai lui Nae Ionescu ...

Mareșal I. Antonescu: Adică foști adepți.

I. Petrovici: ... vor să întemeieze o societate, cu scopul de a-i tipări operele și a-i difuza ideile lui Nae Ionescu. Este o întreagă academie care are această misiune. Societatea trebuie să meargă la tribunal, ca să devină persoană juridică, dar mai întâi avea nevoie de avizul Ministerului de Interne și de avizul Ministerului Instrucțiunii.

Mareșal I. Antonescu: Surâde Ministerul de Interne.

I. Petrovici: Ministerul de Interne mi se pare că a dat aviz.

G-ral C. Vasiliu: Nu avem cunoștință de aceasta.

I. Petrovici: În tot cazul, a venit la mine să dau avizul. Contenciosul a spus că este foarte normal, și că să dau autorizarea pentru ca această societate minunată să ia ființă. Eu, personal, vă mărturisesc că n-am vrut să dau autorizarea, din două motive, pentru cele două calități ce le am în mine: mai întâi sunt om de cultură, cărturar, și, în al doilea rând, sunt și om de Stat, în fruntea unui departament. Ca om de cultură, găsesc că nu este nevoie de o întreagă academie, ca să se imprime operele lui Nae Ionescu.

G-ral N. Pălăngeanu: Care sunt?

I. Petrovici: Cursurile. De altminteri, s-a și tipărit un volum de Nae Ionescu, fără să fie nevoie de această academie; se zice că are să mai fie încă unul. Iarăși, nu cred că este nevoie de o întreagă academie ca să se difuzeze în țară ideile lui Nae Ionescu. Ca om de cultură, nu pot s-o fac.

Ca om de Stat, mă întreb și eu – este așa de disproporționată această societate față de țelul ei, încât mă tem că se ascunde aici altceva – este nevoie de a menține aici un nume, care are anumite consonanțe, cu anumite idei și o anumită mentalitate, poate împotriva căroră luptăm? Aceasta este părerea mea.

Mareșal I. Antonescu: Iată care este răspunsul meu: am să rog pe dl. Eugen Cristescu să publice fișa lui Nae Ionescu, ca să se vadă ce rol amoral a jucat acest om în Statul Românesc. Nu-i cunosc pe oamenii aceia cari vor să constituie Societatea „Nae Ionescu”, dar în felul acesta îi caracterizez și pe ei, le pun pecetia.

I. Petrovici: Unul din ei este membru al Guvernului.

M. Antonescu: Dl. Vulcănescu.

Mareșal I. Antonescu: Acest Nae Ionescu n-a făcut decât lucruri incorecte. Nici nu știu care sunt operele lui, pe care vrea să le editeze această societate. Am trăit și eu în acest Stat și, în afară de activitatea gazetărească de la “Cuvântul”, nu cunosc alte opere de Nae Ionescu; și încă, chiar și activitatea lui gazetărească este destul de discutabilă. Nu știu care a fost rolul lui în catedră, dar persoane destul de serioase au spus că diploma, pe care el a pus-o în față, nu era reală.

În al doilea rând, știu că pe urma lui Nae Ionescu au rămas numai escrocherii, și față de Stat, și față de prieteni, și față de alții. Pentru un escroc ca acesta să dăm autorizarea care ni se cere?

Legionarii voiau să dea Universității din București numele de Universitatea „Nae Ionescu”. A trebuit să lupt foarte mult cu Brăileanu, ca să împiedic această faptă. Auziți, domnilor: Universitatea Mihăileană, Universitatea “Ferdinand I”, Universitatea “Nae Ionescu”. Nici n-am fi putut pune o pecetie, care să caracterizeze mai bine putregaiul unui Stat, decât această titlatură pe frontispiciul Universității din București: Universitatea “Nae Ionescu”.

I. Petrovici: Eu v-am adus la cunoștință acest fapt, pentru că inițiatorii Societății “Nae Ionescu” se cam enervează.

Mareșal I. Antonescu: Dle Eugen Cristescu, te rog să stabilești fișa acestui om, care avea talent, putea să fie și cult, dar care avea un suflet plin de puroi rău mirositor și care nu putea fi decât distrugător pentru Neamul Românesc.

M. Antonescu: Să cereți de la Ministerul Agriculturii și actele în legătură cu terenurile de la Băneasa. În vreme ce organiza această academie morală a Neamului Românesc, înainte de a muri, Nae Ionescu constituia, împreună cu evrei, anumite societăți, care construiau case cu bani evreiești, în timp ce el făcea propaganda pe care o cunoașteți.

Mareșal I. Antonescu: Dle g-ral Popescu, dvs. să nu dați nici o autorizație. În asemenea cazuri, totdeauna să întrebați Guvernul și mai ales să vă adresați dlui Eugen Cristescu care are multe dosare.

E. Cristescu: Cererea pentru autorizare este făcută la tribunal, dar nu cumva la Ministerul de Interne autorizarea să fie asigurată la vreun funcționar mărunț.

Petre Strihan: Avizele sunt date de Minister, la cererea tribunalului.

E. Cristescu: Cererea ajunge la un șef de birou, care dă aviz favorabil. Eu am fost, 15 ani de zile, director al Siguranței și știu că așa se lucrează.

G-ral C. Vasiliu: Eu am luat notă. Îl cunosc pe Nae Ionescu și toată activitatea lui.

G-ral D. Popescu: Eu nu-l cunosc pe Nae, dar știu că n-a venit chestiunea la mine.

E. Cristescu: Să nu fi dat cineva de la Interne aviz favorabil.

Mareșal I. Antonescu: “Descentralizarea administrației școlare”.

I.C. Petrescu: Dle Mareșal, în audiența de lucru pe care ați binevoit a mi-o acorda, mi-ați dat indicațiuni în privința aplicării sistemului descentralizării administrației școlare. În rezoluția pe care ați pus-o pe raportul meu, ați fost de acord că această descentralizare se impune urgent, fiindcă, cu sistemul centralizat de astăzi, nu se mai poate face nimic.

În perfect acord cu dl. ministru Petrovici, am stabilit un sistem de descentralizare la o primă categorie de școli, adică la cele primare, normale și seminariale, începând de la 15 ianuarie. De la 1 februarie, acest sistem a început să fie aplicat altei categorii, și anume școlilor de învățământ profesional.

După expirarea acestei perioade de o lună și jumătate de administrație descentralizată, pentru direcția cea mai aglomerată, cu aproape 50.000 învățători și profesori, pot să fac o apreciere generală și să înfățișez metodele pe care le-am aplicat. Rezultatele pe care le-am obținut întrec chiar și așteptările cele mai optimiste. Metoda întrebuintată a fost, de fapt, foarte simplă. În primul rând, am căutat să mă asigur de o alegere serioasă la posturile de comandă, adică la conducerea acțiunilor acestor categorii de școli, la cele opt regiuni. Au fost aleși cei mai capabili profesori de pedagogie din întreaga țară.

Pe urmă, s-a făcut alegerea tuturor inspectorilor de circumscripții, cu două-trei județe, asupra cărora ei să-și exercite administrația și controlul, separându-se circumscripțiile, ca să nu mai fie confuzie și ca să se știe precis sectorul delimitat, de acțiunea căruia răspunde fiecare.

S-a făcut apoi alegerea subinspectorilor de plasă, după o metodă cu totul obiectivă. N-a fost numit absolut nici un inspector școlar în Țara Românească fără să aibă motivarea precisă a unui consiliu de inspectori. Este prima dată în istoria

Școalei românești când se aplică un asemenea sistem, în care considerațiile de clică sau de persoane au fost total înlăturate.

Ca dovadă că rezultatele sunt bune, este că la vreo 500 de numiri pe care le-am făcut, au venit câteva – cu totul nelalocul lor – protestări.

Pentru a asigura totuși, în acest sistem de descentralizare, o unitate de concepție, am adoptat procedeul următor: contact direct cu inspectorii generali la regiuni; contact direct cu lumea care cere audiențe, tot la regiuni. La minister nu se mai acordă audiențe; nu se mai primește, de două luni, nici o cerere. Dacă s-ar aplica la toate direcțiile acest sistem, cred că ministerul nostru ar putea câștiga aspectul unui minister apusean, dacă localul i-ar permite.

În afară de aceste măsuri, am mai făcut unele cursuri de îndrumare, ca să se creeze aceeași spiritualitate și aceeași concepție. Cursurile au început deja – eu mă duc la toate – și s-au terminat, până acum, la trei regiuni școlare, iar programul cursurilor a fost înfăptuit pe baza indicațiilor primite de la dvs. și după principiile pe care dvs. le-ați fixat la început: satul să fie privit sub toate planurile, către el trebuie să graviteze continuu atenția noastră; să începem cu învățătorul, deci cu școala primară.

În planul pe care l-am alcătuit, pe cinci zile – sunt date instrucțiuni precise – este cuprins un program de felul cum se va face o anchetă, studiindu-se, în fiecare zi din cele cinci, satul dintr-un anumit punct de vedere: sanitar, economic, cultural, rămânând ca în ultima zi să se dea îndrumări pedagogice. Astfel, satul va fi privit drept o frântură din întreaga realitate a școalei, care stă în permanentă legătură cu toți funcționarii satului.

Am cerut concurs de la Ministerul de Interne, de la Ministerul Agriculturii, de la Ministerul Sănătății și de la Ministerul Economiei Naționale. Toți au privit chestiunea aceasta cu o largă înțelegere și au ținut conferințe de specialitate.

S-au dat circulări cu privire la cultivarea eroismului în școli; s-au luat măsuri pentru confecționarea materialului didactic chiar de către elevi.

În privința desfășurării învățământului pe linii unitare, din cercetările pe care le-am făcut la fiecare regiune în parte, pot să spun că între inspectorii școlari există o emulație îmbucurătoare. Cu ocazia acestor vizite la fața locului, mi s-au prezentat unele cereri și deziderate ale corpului didactic, pe care am să vi le supun și dvs.

Prima constatare, de ordin general, este că frecvența este cu totul deficitară. Aceasta, după cele comunicate de inspectorii școlari și de învățători, se datorește comunicării unei hotărâri a dvs., că se suspendă amenzile școlare. Or, în intențiunea dvs. a fost ca amenzile să se suspende numai pentru cei lipsiți. Dispoziția s-a aplicat însă în așa fel, încât a dus la anularea Legii de obligativitate, fiindcă nu numai cei săraci, dar și cei bogați nu-și mai trimit copiii la școală. De aceea, inspectorii școlari au cerut – și eu am fost de acord – ca să dăm o circulară în sensul ei adevărat.

Mareșal I. Antonescu: Așa trebuia dată de la început. Eu, dacă am pus această rezoluție, a fost pentru că băieții de țărani, fiind desculți, nu pot veni la școală cu picioarele goale prin zăpadă. Dacă vin așa, se îmbolnăvesc și mor, și nu mai avem motive să amendăm pe părinții lor.

Trăim timpuri anormale, în care ni se pun greutăți imense, pe care nu le putem învinge, cu toate eforturile pe care le facem. S-au făcut oarecari îmbunătățiri, au fost îmbrăcați și încălțați mulți copii, dar ceea ce s-a realizat nu este suficient. Puteam noi să aducem, pe o iarnă ca aceasta, copiii desculți la școală?

Explicați rațiunea dispoziției care s-a dat și felul cum ea trebuie înțeleasă. De altfel, mi s-a cerut lucrul acesta și eu am aprobat cererea care mi s-a făcut.

I.C. Petrescu: Alt deziderat: învățătorii provizorii sunt într-o situație destul de grea, pentru că nu primesc în mână decât 3.860 lei pe lună.

Mareșal I. Antonescu: De ce?

I.C. Petrescu: Când sunt numiți, învățătorii sunt provizorii timp de trei ani. Acesta este timpul cel mai greu pentru ei, pentru că n-au nici o gospodărie întemeiată.

Mareșal I. Antonescu: Este deficiența legii dvs. Pot să fie provizorii, însă legea trebuia să le asigure existența.

I.C. Petrescu: Aceasta este leafa reală, prin Legea de salarizare. Iată cum se explică faptul: În tabelele de salarizare există, într-adevăr, pentru învățători, salarii de 6.000, de 7.000 lei, și chiar mai mari.

Mareșal I. Antonescu: Și chiar de 12.000 și de 14.000 lei. Unii învățători pot să aibă 18.000 lei pe lună.

I.C. Petrescu: Eu vorbesc numai de categoria învățătorilor provizorii. Or, tot în Legea aceasta de salarizare se spune că la sate se aplică o reducere de 20%. Aplicându-se această reducere de 20%, se ajunge, cu celelalte rețineri, la 3.800 lei pe lună pentru învățătorii provizorii. Eu aș fi cerut un singur lucru: pentru că nu sunt momente favorabile ca să facem o nouă Lege de salarizare, pentru învățătorii provizorii, cari n-au gospodării în satele respective, să nu se mai aplice această dispoziție de reducere a salariilor lor cu 20%.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

I.C. Petrescu: Nu mai este posibil altfel; oamenii nu mai pot să mai trăiască. Îmi dau seama că această cerere trebuia făcută mai devreme. Am mai primit reclamații de felul acesta, dar atunci când vin în scris, vin mai atenuate. Vorbele au un ecou mai puternic.

Mareșal I. Antonescu: Discutați cu dl. ministru de Finanțe și, dacă întâmpinați rezistență, faceți o cerere pe care eu voi pune o rezoluție în sensul acesta.

I.C. Petrescu: O altă chestiune: Corpul didactic din orașele cu viața scumpă, tot ca la București, ca Timișoara, Arad, Brașov, Sibiu și Iași – sunt, în total, 5 – cere, cu drept cuvânt, să fie trecut în categoria întâi. Cine a trăit la Sibiu, Brașov, Timișoara știe că acolo viața este mai scumpă decât la București. Este iarăși o anomalie a Legii de salarizare, ca aceste orașe să fie trecute în altă categorie de salarizare.

Mareșal I. Antonescu: La Timișoara nu e mai scump decât la București.

I. C. Petrescu: Brașovul și Sibiul.

Mareșal I. Antonescu: Brașovul, da. Sibiul, poate de când a venit Universitatea acolo. Aceasta este vechea luptă a tuturor ca să ajungă la prima categorie de salarizare.

I.C. Petrescu: Este vorba numai de 5 orașe în toată țara.

Mareșal I. Antonescu: Problema este alta. Nu putem să mărim mereu lefurile, căci mergem la inflație și scumpim viața. Soluția este aceea pe care caut să o dau cu mijloace indirecte. Faceți cantine, cum creăm la București, cu 20, 30, 40 lei masa. Creați magazine de consum etc., până vom ajunge să stabilizăm, într-un fel sau altul, prețurile. Dacă mărim lefurile azi, mărim prețurile mâine, mergem pe o scară până la cer. Cu cât dăm mai mulți bani profesorului, funcționarului sau militarului, cu atât banii aceia au valoare mai puțină.

Prin urmare, soluția este să organizăm viața în așa fel, încât fiecare să găsească compensație în altă direcție, nu în leafă. Aceasta este în funcțiunea de organizare a dvs., după cum ne-am organizat noi, Armata, și încerc să organizez și Școala. Acum încerc cu cantinele, ca să vin în ajutorul săracilor, pentru ca să fac o presiune asupra lor, să nu mai ceară sporuri de salarii, fiindcă sporindu-se salariile, se sporește și prețul mărfurilor.

I.C. Petrescu: O altă chestiune, care privește și Ministerul de Interne. În Legea școlară este prevăzut ca 14% din veniturile comunelor să fie trecute la comitetele școlare, care să întrețină școala. Legea administrativă însă nu prevede acest lucru, ci întreținerea școlilor de către comune.

Aici este un permanent dezacord. Primăriile țin, totdeauna, să cheltuiască cât mai puțin cu școlile, și școlile cer cât mai mult. Ca să se termine odată cu această discuție penibilă, și pentru noi și pentru administrație, este bine să se pună de acord Legea școlară cu Legea administrativă și socotesc că această prevedere, care există încă din 1919, de când s-au înființat comitetele școlare, și care s-a dovedit că este cea mai bună, să fie introdusă și în Legea administrativă; cu alte cuvinte, comitetele școlare să fie subvenționate cu cota de 14% din bugetele comunale, la care să se adauge și veniturile întâmplătoare.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o cotă teoretică.

G-ral D. Popescu: Avem 28 de județe, din 44, pe care le întreține ministerul.

Mareșal I. Antonescu: Noi am trăit din teoria anterioarei lui Arvinte: am tăiat dintr-o parte și am cârpit în alta, până când am făcut tot Statul acesta numai zdrențe. Această cotă nu există, în marea majoritate a cazurilor.

Problema o soluționăm altfel. Mai întâi, prin Legea agrară, școlile au obținut câte 10 pogoane de pământ.

I.C. Petrescu: Nu peste tot, căci nu a fost teren.

Mareșal I. Antonescu: Putem spune că 90% legea a fost executată din acest punct de vedere. Totuși nu a fost executată în partea a doua, în partea esențială. Scopul pentru care s-au dat aceste terenuri a fost cu desăvârșire călcat în picioare și aceste terenuri au mers cu totul la altă destinație, cum au mers și terenurile date Bisericii, care au fost exploatate în mod barbar de către preoți, în unele cazuri chiar de episcopi, sau, în cazul Școalei, de către profesori sau directori.

Terenurile au fost date Școalei ca să servească la două scopuri bine definite și indispensabile ridicării acestui neam: întâi, ca să învățăm pe copii o cultură intensivă, să se facă o școală pe aceste terenuri și să-i ocupăm în aer liber; și al doilea, ca veniturile acestor terenuri să poată servi la crearea unei stări materiale mai bune pentru Școală, în ce privește nevoile școlii, reparații etc.

Un alt scop al legii a fost ca să punem la contribuție pe toți oamenii înstăriți, și în special pe proprietari, ca să vină în ajutorul Școalei.

Nici unul din aceste trei deziderate nu au fost respectate. Școala însăși nu a urmărit executarea acestor prescripții legale. Prin urmare, în această direcție te rog să lucrezi, și dl. ministru trebuie să se ocupe de Biserică. Terenurile date de Legea agrară Bisericii, în loc să servească Bisericii, servesc respectivului. Să intrăm în legalitate în această privință. Să terminăm cu abuzurile, pentru că aceasta este o școală nenorocită; copilul care învață la școală știe ce face învățătorul cu acest loc. aude de la părinți și vede că profesorul, în loc să-i facă o educație serioasă, face o educație negativă, și de aceea toate elementele care vin de la țară vin cum vin sub raportul sufletesc, negativ și puși pe jecmăneală, căci așa au văzut la preot, la învățător și la jandarm.

Prin urmare, nu prin cota de 14%, ci prin aceste terenuri să se ajute Școala, căci dacă Școala și Biserica nu vor intra pe făgașul legal, eu voi lua aceste terenuri. Am avertizat și Școala și Biserica, și vă repet acest lucru. Aștept de la dvs. să lucrați foarte mult în această privință.

I.C. Petrescu: O altă chestiune: s-a luat hotărârea, principială, ca, în cazul când împrejurările sunt de așa natură încât să se ajungă la închiderea școlilor, să luăm toate măsurile în acest sens. S-au luat, dar socotesc că, în nici un caz, aceste măsuri n-ar trebui aplicate școlilor primare, care, indiferent de împrejurări, pot continua cursurile până la sfârșitul anului.

Mareșal I. Antonescu: Dar dacă se mobilizează învățătorii?

I.C. Petrescu: Chiar în acest caz, pentru că sunt învățătoare și învățători pensionari cari îi pot înlocui pe aceștia.

Mareșal I. Antonescu: Sunt de aceeași părere, să nu se reducă durata cursurilor. Să fie organizat în așa fel, încât, pe măsură ce pleacă un învățător, să vină altul.

I.C. Petrescu: Vom face apel la Ministerul de Interne, pentru ca în satele unde este un singur învățător, notarul să anunțe imediat, prin telefon, când pleacă învățătorul, pentru ca inspectorii să poată lua imediat măsuri.

Mareșal I. Antonescu: Cursurile să continue până la sfârșitul anului, și la școlile primare, și la licee.

I.C. Petrescu: Probabil că vor fi dificultăți cu rechiziționarea localurilor pentru spitale.

Mareșal I. Antonescu: Nu, pentru că s-au luat alte măsuri în această privință.

I.C. Petrescu: Dl. ministru al Sănătății mi-a cerut pentru 1 iunie.

Dr. P. Tomescu: Numai unele, pentru că noi prevedem unele localuri, care trebuie să fie gata de mai înainte și altele care să fie gata după 1 iunie.

Mareșal I. Antonescu: S-a cerut ca școlile să înceteze la 1 iunie?

I.C. Petrescu: Mi s-a cerut un tablou de școlile care se pot pune la dispoziție de 1 iunie.

Mareșal I. Antonescu: Școala trebuie să-și urmeze cursurile și să se facă cât mai puțin apel la localurile de școală. Am degajat foarte multe și din localurile ocupate de germani, pentru că ei lichidează serviciile lor de aici, așa încât vor fi multe localuri, cred că nu vom mai avea nevoie de școli pentru aceasta. Epuizați, în special, rezervele evreiești, ocupați școlile evreiești întâi, și pe acestea numai după aceea, dar cred că nu vom mai avea nevoie. În cifra de 40.000 de paturi de spitale conțați și pe școli?

Dr. P. Tomescu: Poate numai unele școli, unde s-au făcut și anul trecut anumite amenajări.

Mareșal I. Antonescu: Dar nu le punem în funcțiune decât pe măsura nevoilor. Avem rezerve mari acum.

Se mai organizează spitale și în Transnistria?

Dr. P. Tomescu: 10.000 paturi.

Mareșal I. Antonescu: Se va reduce deci și din acest punct de vedere.

I.C. Petrescu: Să se anunțe, chiar în comunicat, că școlile vor funcționa până la sfârșitul anului. Se aduce o liniștire a spiritelor.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

I.C. Petrescu: O altă chestiune, în privința căreia aș ruga pe dl. ministru al Justiției să ne dea unele lămuriri. Este vorba de situația legionarilor condamnați, cărora li s-a suspendat pedeapsa. Între timp, au fost judecați însă și de comisiile disciplinare ale ministerului și au fost excluși din învățământ. Ce consecință decurge din faptul că li s-a suspendat pedeapsa, din punct de vedere penal?

C. Stoicescu: Nici una.

I.C. Petrescu: Rămân excluși, fără salariu?

C. Stoicescu: Desigur.

I.C. Petrescu: Problema nu este așa de simplă. Am stat de vorbă cu mulți legionari. Iată cazul fostului inspector de la Arad, un om bătrân, care a luptat frumos în timpul războiului trecut și care mi-a spus: Ce era să fac? Am trecut cu grupa. Așa mi s-a spus de la București. Felul cum se prezintă, numai un pericol nu reprezintă.

Mareșal I. Antonescu: Se prezintă acum așa.

I.C. Petrescu: A fost condamnat la 6 luni și exclus din învățământ. Însemnează să rămână pe drumuri. Este o problemă care trebuie examinată. Justiția militară, în momentul când i-a judecat pe aceștia, de multe ori a trecut peste măsura obicinuită, fiindcă așa era situația. Nu știu cum s-ar putea rezolva chestiunea, pentru ca să nu constituie un mijloc de trezire de nemulțumiri.

Mareșal I. Antonescu: Câte cazuri aveți?

I.C. Petrescu: Mai multe.

Mareșal I. Antonescu: Să prezentați o statistică, să vedem care este situația.

I.C. Petrescu: Eu vroiam o rezolvare din punct de vedere juridic.

C. Stoicescu: Din acest punct de vedere, chestiunea este simplă. Ceea ce s-a făcut este o lege de suspendare a pedepsei, nu amnistie, așa încât ei continuă să rămână condamnați.

Mareșal I. Antonescu: Dar ce facem cu oamenii aceștia, cari trebuie să trăiască?

C. Stoicescu: Am pus chestiunea și dvs. mi-ați spus că rămâne pentru mai târziu.

Mareșal I. Antonescu: Mi-ați spus aceasta acum câteva luni. Ce facem acum?

I. C. Petrescu: Eu voiam să am dezlegarea aceasta din punct de vedere juridic.

C. Stoicescu: Nu există dezlegare.

Mareșal I. Antonescu: Sunt și preoți și funcționari.

I.C. Petrescu: Dacă ați sta de vorbă cu unii nenorociți, dle Mareșal, nu știu dacă n-ați vedea că aceștia devin niște revoltați. Chestiunea trebuie judecată de la caz la caz.

Mareșal I. Antonescu: Dar cum se poate face aceasta? Creezi o altă nedreptate, fiindcă toți cei cari rămân pe dinafară vin și reclamă. Ori pui problema deschis, pentru toți, rămânând ca, dacă devin recidiviști, să le aplici pedepse grave, ori n-o rezolvi pentru nimeni.

Dați dvs. soluția, căci am vrut să viu cu o amnistie generală, dar chiar din public mi s-a spus să nu dau amnistie, pentru că sunt oameni perverși, nu pot conta pe ei, pun interesele lor mai presus de interesele Statului. Sub Regele Carol, când se petreceau acestea, lucrul era explicabil. Dar astăzi, când fac toate eforturile ca să salvez Neamul Românesc, când am realizat într-un an ce am realizat, nu se pot tolera fapte de acestea. Sunt multe lucruri pe care nici eu nu pot să le duc la o soluționare favorabilă, pentru că nu pot să satisfac pe fiecare în parte. Sunt dezarmat, și nu știu dacă altul ar putea să le rezolve mai bine. Mă lovesc, la fiecare pas, de această necinste care a pătruns peste tot. Toți au venit și mi-au spus: Dacă faci această amnistie, nu va fi bine. Au fost voci și din presă și din opinia publică.

I. Petrovici: În luna decembrie, aproape ați anunțat această amnistie.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu se petrecea ceea ce s-a petrecut în închisoarea de la Aiud, voiam s-o fac cu prilejul Anului Nou. Am recurs la o altă măsură. Am spus să se facă la închisoare un tablou de cei cari vor să se ducă pe front, și acolo să se reabiliteze.

G-ral C. Vasiliu: Știți câți s-au înscris? Cinci.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, legionari cari nu vor să se ducă pe front.

G-ral C. Vasiliu: Cum spunea dl. Constant: Armata la frontiere, și legiunea înăuntru.

Mareșal I. Antonescu: Când este chestiunea să se ducă să lupte pentru Neamul Românesc, nici unul nu se grăbește. Înainte, spuneau legionarii că nu-i trimet pe front, că-i țin să se compromită în fața Națiunii. Am luat dispoziția să fie trimiși pe front. Acum, toți sunt agățați de toate telefoanele.

G-ral C. Vasiliu: Au la telefon convorbiri ca aceasta: Ni se face inima cât un purice când ne gândim să mergem pe front. Trec din comisie medicală în comisie medicală.

Mareșal I. Antonescu: Am trimis la închisori, să meargă pe front cine vrea.

G-ral C. Vasiliu: Mi-a spus dl. Petrescu că s-au înscris numai cinci, din mai mult de șapte sute.

Dr. C. Dănulescu: S-ar putea publica.

Mareșal I. Antonescu: O să vină și aceasta. Vreau însă să arăt cine sunt domnii cari luptă pentru salvarea Neamului Românesc. De aceea, spun că este o chestiune foarte delicată. Eu sunt foarte frământat, pentru că îmi dau seama că mulți au fost antrenați într-o vâltoare, fără să fie elemente rele. Unii au fost elemente slabe, alții au făcut-o din lașitate, alții din interese egoiste, căci au crezut că se pot pune în evidență, ca să joace roluri mai mari, cari depășeau propriile lor puteri și calități, și apoi s-au văzut cu toții peste cap. Atunci și-au creat situațiile în care sunt. Dar noi avem o situație și mai gravă, pentru că problema ridicată de dl. Petrescu așa se prezintă: Am creat o serie de oameni cari n-au mijloace de existență, și ne întrebăm: ce facem cu ei?

I.C. Petrescu: Chiar prin faptul că s-a creat această categorie: condamnați și cu pedepse suspendate, trebuie să se creeze oarecari perspective pentru viitor.

Mareșal I. Antonescu: Nu-i vom ține așa, la infinit. Le vom da posibilitatea să trăiască.

I.C. Petrescu: Voi mai studia chestiunea, împreună cu inspectorii școlari, la fața locului.

Mareșal I. Antonescu: Nu trebuie să studiezi chestiunea singur, pentru că nu este numai în cadrul Școlii. Ar trebui să vedem pe toți aceștia cari sunt în această situație, să avem niște tabele, să avem evidența lor. Ceva mai mult, trebuie să avem trecutul fiecăruia, căci se poate ca printre ei să fi fost oameni cumsecade, dar au căzut în această greșală și trag consecințe grave. Trebuie găsită o soluție pentru acești oameni.

O altă categorie, cea mai gravă, este a acelor care trebuie să continuăm să-i ținem în închisoare, căci sunt elemente periculoase și nu se pot reface. Dovada o face faptul că mulți, cărora le-am acordat această clemență, s-au apucat de năzbâții. Eu cred că, în majoritatea lor, sunt cazuri patologice.

Să vedeți dvs. petițiile legionarilor cari vor să facă fericirea țării; ce lipsă totală de cultură, de gândire, de ținută. Și aceștia sunt oamenii cari vor să dirijeze, mâine, Statul Românesc și cari se revoltă în contra noastră, cari facem eforturi, spunând că suntem trădători de neam. Să le citiți petițiile. Este o lipsă de cultură totală. Pare că nici clasele primare nu le-au terminat, deși au, poate, licența.

Prof. I. Petrovici: Elevii lui Nae Ionescu.

I. C. Petrescu: O altă chestiune, foarte simplă în formă, dar foarte importantă în fond. Au existat legiuni și până acum, dar nu au existat fonduri în buget, și este o corespondență continuă între noi și Ministerul de Interne, unde să treacă inspectoratele școlare regionale.

Mareșal I. Antonescu: Înființate de d-ta?

I. C. Petrescu: Nu, printr-o lege veche. Ministerul de Finanțe spunea să treacă la Interne. Noi le-am trecut în buget. Trebuie să se hotărască unde trec, și din moment ce se horărăște aceasta, trebuie să fie puse în funcțiune reală.

Mareșal I. Antonescu: Să fie trecute în bugetul dvs., și cu dispoziția de la mine ca să nu fie șterse de Ministerul Finanțelor.

I. C. Petrescu: Deoarece până acum Comisia de judecată era centrală, trebuie făcut un scurt decret în care să se prevadă instituirea acestor comisii descentralizate.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

I. C. Petrescu: Trebuie anulat decretul de acum un an, prin care se prevede o comisie centrală, cu un consilier de la Curtea de Casație, și patru profesori universitari titulari. Această comisie nu poate funcționa în mod obicinuit. Se va ajunge la o comisie practică, compusă din inspectorul general, un magistrat local și un inspector care să facă ancheta.

Mareșal I. Antonescu: De ce vă trebuie magistrați?

I. C. Petrescu: Sunt și aspecte juridice, și trebuie să fie și un magistrat sau un avocat.

Mareșal I. Antonescu: Aceste comisii judecă numai partea tehnică, școlară?

I. C. Petrescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, ce e nevoie să fie un magistrat? Pentru că nu putem să întindem nici pe magistrați în toate comisiile.

I. C. Petrescu: Și eu am fost de acord, însă este nevoie cel puțin de un avocat.

Mareșal I. Antonescu: Dacă un învățător sau profesor este imoral sau fură, îl judecă comisia aceasta, ori trece la Justiție?

C. Stoicescu: Îl judecă din punct de vedere disciplinar.

Mareșal I. Antonescu: Nu este nevoie să fie un magistrat. Când un om a furat, orice cetățean al țării poate să stabilească aceasta.

Petre Strihan: Este adevărat că un magistrat nu vine acolo cu experiența lui penală, deși este o mare legătură între penal și disciplinar. Totuși, fiindcă este o chestiune de procedură ...

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să fie o procedură foarte simplă.

Petre Strihan: În al doilea rând, cred că este bine să fie și o altă persoană, din alt corp, când este vorba să se judece disciplinar, fiindcă acela care vine din afară, vine, oarecum, cu spiritul omului fără angajamente colegiale.

G-ral D. Popescu: Noi, în Armată, când judecăm, nu chemăm un inginer la Consiliul de Război.

Mareșal I. Antonescu: Am impresia că magistrații sunt trași în fel de fel de comisii, și nu trebuie să abuzăm de aceasta. Ei nu pot fi în completele de judecată, fiindcă au fel de fel de comisii. Sunt și interesați, este drept, pentru că li se ușurează viața în felul acesta, dar trebuie să acționăm în contra lucrului acesta, ca magistrații să fie trași în toate părțile.

C. Stoicescu: În regimurile trecute era necesar aceasta, din cauză că inspectorul școlar, de multe ori, din ordinul ministrului, venea și destitua și pe cine nu trebuia.

Mareșal I. Antonescu: Nici magistrații nu se puteau opune. Trebuie să vă judecați dvs., să aveți curajul acesta. La noi, în Armată, ne judecăm singuri.

I. C. Petrescu: O altă chestiune. În buget sunt trecute posturi de inspectori. Din moment ce devin vacante în cursul anului, conform Legii măsurilor excepționale, nu pot fi ocupate. Aceste posturi trebuiesc exceptate, fiindcă nu fac parte din posturile administrative, pentru care s-a întocmit acest decret.

Mareșal I. Antonescu: Este o dispoziție de la Finanțe, nu un decret.

I. C. Petrescu: În buget se prevede o sumă pentru acele creații post-școlare.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să țineți socoteala în structura bugetului viitor că, dacă creați ceva, trebuie să ștergeți ceva, pentru că astăzi toate eforturile, de la ultimul cetățean până la ministru, trebuie să meargă pentru susținerea războiului. Sunt unele departamente care și-au dublat bugetele.

I. C. Petrescu: Avem prevăzute numai 12 milioane pentru aceasta.

O altă chestiune este aceea a cărților didactice.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut ce ai făcut d-ta. Aceasta nu interesează însă Consiliul de Miniștri.

Ce este cu aplicarea Legii de unificare a normelor de recrutare și numirea corpului medical?

Dr. P. Tomescu: Legea, care s-a promulgat de curând, trebuie să fie aplicată cum a fost spiritul ei, în mod integral pentru toate instituțiile și serviciile sanitare ale Statului și pentru așezămintele particulare care primesc subvenții de la Stat, județe sau comune. Atât numirile definitive, cât și cele provizorii se vor face de Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale, după normele Legii sanitare.

Mareșal I. Antonescu: Se înțelege de la sine. D-ta n-ai decât să faci o comunicare și sunt responsabile direcțiile personalului din ministerele respective. Birourile d-tale vor urmări executarea acestei măsuri. De îndată ce a fost numit cineva, fără respectul acestei legi, numirea se anulează.

Dr. P. Tomescu: Ca o consecință a acestei legi, promulgate de acord cu Ministerul Finanțelor, vrem să aducem o lege pentru concentrarea tuturor serviciilor medicale și sanitare la Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale, principiu cu care dvs. ați declarat că sunteți de acord.

O ultimă chestiune: "Consolidarea organizației sanitare din mediul rural, prin înmulțirea medicilor oficiali, în județele unde proporția lor, față de populație, este prea mică și prin ameliorarea situației materiale și morale a medicilor rurali".

Propunem ca, ținând seama de repartitia pe țară a medicilor în mediul rural – într-unele locuri este un medic la 12.000 locuitori, într-alte locuri este un medic la 6.000 locuitori – să prevedem în noul buget mai mulți medici acolo unde proporția este prea mică, ca să putem ajunge astfel la o consolidare a situației.

A doua ameliorare ar fi în ceea ce privește situația materială și morală a medicilor. Într-adevăr, medicii rurali ocupă, în ierarhia noastră, situația cea mai inferioară. Atâta vreme cât vom considera astfel, din punct de vedere moral și

material, pe medicii noștri, nu-i vom putea atrage și nu-i vom putea convinge să se ducă la țară. Și atunci, eu propun ca medicii rurali să fie ridicați mai sus în ierarhia administrativă, pentru că de aceasta se leagă și o salarizare mai bună a lor și se poate consolida și situația lor, care acum este deficientă.

Mareșal I. Antonescu: D-ta știi că eu am fost de acord ca medicii rurali să fie foarte bine plătiți. Am să le asigur și mijloace de transport, ca să găsească interes să rămână acolo și să-și facă datoria în conștiință. Îmbunătățirea s-a adus pe calea bugetară, prin sporirea salariilor.

Dr. P. Tomescu: S-a adus o îmbunătățire situației lor, grație măsurii luate la început, ca să se plătească integral salariul prevăzut în lege, adică 12.000 lei, fără să se facă vreo reducere. Ei bine, ulterior, când s-a făcut noua Lege de salarizare, medicul rural n-a mai fost prevăzut cu salariul corespunzător.

Mareșal I. Antonescu: De ce n-ai spus?

Dr. P. Tomescu: Din punct de vedere financiar, aceasta se părea că este o anomalie. Și atunci, s-a înființat prima de reședință, ca să se corecteze prevederile Legii de salarizare. Ceea ce cer eu este ca, prin Legea bugetară, să se creeze o situație mai bună medicilor rurali.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate ca situația medicilor să fie ameliorată prin acea primă de reședință, ci prin Legea de salarizare. Ceea ce am hotărât eu, să fie respectat, iar dacă s-au făcut schimbări, trebuia să fiu avertizat. A trecut aproape un an de zile și abia la sfârșitul lui aflu că o dispoziție a mea n-a fost respectată.

Dr. P. Tomescu: Legea s-a făcut în octombrie și a fost corectată, în această privință, prin prima de reședință.

Mareșal I. Antonescu: Măsura a fost anunțată, atunci, printr-un comunicat. Când eu anunț ceva, trebuie să respect. Până acum nu m-a prins nimeni cu o minciună. Aceasta s-a întâmplat nu din cauza mea, ci din pricină că n-am fost avertizat la timp. Dacă aș fi știut la vreme, aș fi acționat asupra Ministerului de Finanțe, pentru că eu dacă spun un cuvânt, mă țin de el.

Eu vorbesc foarte puțin, fac cele mai puține promisiuni din câte poate face un om care guvernează, tocmai ca să nu anunț ceva ce nu pot îndeplini. De aceea, trebuie să tac. Dar când anunț un lucru, este o datorie de onoare și o mândrie pentru mine să-mi țin cuvântul.

Deci, așa cum am hotărât pentru medici, așa trebuie să se facă. Te rog să spui dlui ministru al Finanțelor să revină asupra măsurii luate și să plătească integral pe toți medicii rurali, pentru ca ei să aibă salariul pe care trebuie să-l aibă, rămânând ca să le dăm, atunci când vom putea, și celelalte avantagii, așa cum am promis.

Am spus de multe ori, și repet și acum: satul este celula de bază a Statului. Și dacă noi nu ne ocupăm de sănătatea locuitorilor satului, Statul nu se poate ridica nici pe plan economic, nici pe plan militar, nici pe plan politic. Când am hotărât, anul trecut, ca medicul rural să fie plătit așa cum trebuie, a fost din necesitate absolută, pentru sprijinirea acțiunii sanitare la sate. În legătură cu această acțiune am hotărât și înmulțirea numărului studenților de la facultățile de medicină.

Dr. P. Tomescu: Atunci, aş propune şi plata unei diurne de 3000 lei lunar, care totuşi este insuficientă.

Mareşal I. Antonescu: Totul trebuie plătit. Nu se pot face jumări fără să spargi ouă. Nici o instituţie nu poate avea o acţiune cu efecte satisfăcătoare, dacă nu este înzestrată aşa cum trebuie. Mai bine desfiinţezi o instituţie, decât s-o laşi să funcţioneze în condiţiuni anormale, cu rezultate mediocre, pentru că atunci randamentul este inferior; face mai mult rău Statului decât lipsa de elemente, pentru că aceşti oameni vin să facă o şcoală vătămătoare asupra generaţiilor ce urmează. Mai bine luăm problema de la cap, trasând drumuri noi, ca să putem salva neamul acesta, decât să mergem pe vechi drumuri şi metode politicianiste.

Dacă numim un medic, să-i dăm leaşa care trebuie, pentru că, altfel, sau nu se duce la post, sau se duce acolo şi face năzbâtii; dacă numim un învăţător, trebuie să-i dăm posibilitatea să trăiască, fiindcă, altfel, se ocupă de Cooperatie, de bănci populare şi de alte drăcii, fugind de la şcoală, tocmai pentru că nu găseşte acolo posibilitatea să trăiască cu familia lui.

Deci, nu trebuie să acuzăm pe învăţători şi pe profesori că şi-au abandonat catedrele: le-au abandonat din cauza necesităţii lor elementare de viaţă. Este greu să schimbăm o mentalitate, dar trebuie să încercăm, să începem. Sunt obiceiuri înrădăcinate care continuă încă; sunt mentalităţi, pentru înlăturarea cărora trebuie să procedăm cu tot tactul necesar. Pe lângă toate acestea, m-a surprins şi războiul. Trebuie să fac şi să termin războiul; spre el trebuie să mergă toate eforturile noastre. Totuşi sunt anumite probleme care trebuiesc tratate şi luate în serios.

Trebuie să tăiem din cheltuielile care se fac la centru. De aceea v-am adus pe dvs., de la Casa Centrală a Asigurărilor Sociale, ca să vă arăt că la un buget de 2.400.000.000 lei, cheltuielile pentru personal sunt mai mult de 400.000.000 lei. Orişice instituţie economică pusă pe astfel de baze merge, în mod fatal, la faliment. Dacă aceste cheltuieli de personal ar fi reduse de la 400.000.000 lei la 100.000.000 lei, restul ar putea fi folosit pentru investiţii şi nu s-ar mai cere contribuţia Statului. Noi contribuim acolo cu 90.000.000 lei anual.

Dr. C. Dănişă: Cu 80.000.000 lei, care n-au mai fost daţi pe timp de cinci ani în urmă.

Mareşal I. Antonescu: Bine că nu s-au dat. Să reduceţi cheltuielile de personal şi de administraţie.

P. Alexandrescu-Roman: Dle Mareşal, această sumă de 400.000.000 lei merge nu numai la personalul administrativ, ci şi la personalul medical. Cheltuielile pentru personalul medical nu sunt cheltuieli de administraţie, ci cheltuieli de asigurare, pentru că personalul medical este absolut necesar.

Mareşal I. Antonescu: Cât merge la administraţie?

P. Alexandrescu-Roman: Merge 16% din totalul cheltuielilor.

Mareşal I. Antonescu: Este un procent normal?

P. Alexandrescu-Roman: Aproape normal, pentru o instituţie cu un buget de 3.059.000.000 lei.

Mareşal I. Antonescu: Eu am făcut câteva constatări personale. M-am dus prin Sudul Basarabiei şi am vizitat câteva dispensare ale Casei Centrale. Am văzut

acolo cât personal era la fiecare și ce făcea. Era o disproporție enormă între munca personalului și cheltuielile de salarizare și întreținere. La unele instituții, personalul ar fi putut fi redus la o cincime, și încă ar fi fost prea mult.

Dr. C. Dănulescu: Dispensariile erau de-abia instalate de Guvernământul Basarabiei.

Mareșal I. Antonescu: Aș putea să vă dau cazuri și de aici.

Dr. C. Dăniță: Recunoaștem că avem cheltuieli de administrație, pe care, pe cât va fi cu putință, le vom reduce.

Mareșal I. Antonescu: Dvs. spuneți că o parte din aceste 400.000.000 lei sunt cheltuiți nu numai pentru administrație, ci și pentru plata medicilor. Medicii aceștia, pe cari îi plătiți dvs., câte funcțiuni au ei?

P. Alexandrescu-Roman: Medicii cu trei funcțiuni au fost invitați să demisioneze.

Mareșal I. Antonescu: Există medici de ai dvs. cari îndeplinesc câte trei funcțiuni. Așa cum spune dl. dr. Tomescu, avem o pletură de medici în Capitală și lipsă de medici la sate. N-ați reușit să scoateți medicii supra-numeroși din Capitală; scoateți-i cu ciomagul. Nu se poate ca într-unele localități să fie un medic la 3000 locuitori și în alte părți să fie unul la 12.000 de oameni.

Așa cum am spus și altădată, să se respecte principiul: omul și funcțiunea. Cu cei scoși din Capitală vă veți putea umple golurile în alte părți.

La Asigurările Sociale sunt mulți doctori cari nu-și fac datoria; au câte 3-4 funcțiuni în același timp, încasează salarii din 3-4 locuri și nu-și fac datoria la nici unul din ele; în schimb, profită de pe urma tuturor. Recent mi s-a semnalat cazul unui doctor de spital – unde sunt răniți –, care fiind de convență cu infirmiera, scotea medicamente afară. Știți la cine fac aluzie, dle dr. Tomescu?

Dr. P. Tomescu: Da, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Crimă mai mare nu se poate. Este nevoie de control la spitale. La spitalul acesta de la Malmaison, de care s-a ocupat dl. Manolescu-Strunga – mulți spun că alocația dată de Stat pentru hrănirea răniților nu este suficientă – puteți să vă duceți și dvs. orișicând, fără să fiți anunțați, ziua sau seara, și aveți să vedeți ce mănâncă acolo răniții. Într-o singură lună, de când s-a instituit acolo o administrație a mea, pentru control, în frunte cu căpitanul Stroescu, s-au realizat economii de 250.000 lei, la 180 bolnavi. Vedeți, dar, domnilor, cât se fură în celelalte spitale. Se dă și mâncare proastă și se strigă, în același timp, că alocația de hrană nu este suficientă.

V-am mai spus și altădată că am luat și o moară, și o fabrică de ciment, tocmai ca să controlez prețurile și activitatea economică. Într-o singură lună de zile, s-a făcut o economie de 250.000 lei, la un spital, care și înainte era dat de model.

Dr. P. Tomescu: Dar se cheltuia mai mult de 60 lei pe zi pentru hrană, de fiecare rănit.

Mareșal I. Antonescu: Acum se plătește absolut totul. I-am spus căpitanului Stroescu: Să plătești tot, ca să văd cât se cheltuiește și să știi și eu ce trebuie să cred și ce nu din ceea ce mi se spune în dreapta și în stânga.

Dr. P. Tomescu: Este adevărat că și între spitalele noastre sunt unele care dau economii la hrană.

Mareșal I. Antonescu: Dar să se dea și mâncare bună. Nu vreau să se facă economii pe sănătatea soldatului, a copilului etc. dar întrebuintărea banului să se facă cu înțelepciunea necesară și cu corectitudinea cu care avem datoria s-o facem. Aceasta este toată problema.

Iată spitalul de la Ploești, unde răniții stau într-un hal fără hal. Este o bătaie de joc. Și pe cel de la Buzău îl știi d-ta. N-am destui medici, că aș fi băgat și medicii în lagăr. Este o rușine ca un doctor să ia o injecție de a rănitului și să o treacă la particulari. Crimă mai mare nu se poate. Și acest om s-a opus toată vara ca să vină doamne acolo, să se ocupe de spital. Acum s-a văzut de ce a făcut această opoziție.

Dr. P. Tomescu: Din fericire, acestea sunt într-o mică majoritate.

Mareșal I. Antonescu: Sper, pentru salvarea acestui neam.

Dr. P. Tomescu: Dle Mareșal, dați-mi voie să vă prezint situația exantematicului.

Mareșal I. Antonescu: Văd că s-a oprit. Situația este destul de bună. Am văzut că în Basarabia sunt, în total, 93 cazuri, adică nu este atins nici coeficientul normal. În Transnistria, de asemeni, situația este destul de bună. În Moldova este mai rău.

Dr. P. Tomescu: În Transnistria au fost 12.000 cazuri. Acum a regresat.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut: 4000 cazuri. Pentru provincia aceasta, unde boala este endemică și moștenită de la ruși, nu sunt prea multe cazuri.

Dr. P. Tomescu: Dacă în martie și în aprilie ne menținem la 800-900 cazuri, situația este salvată.

Mareșal I. Antonescu: Unde ai avut aceste cazuri?

Dr. P. Tomescu: În toată țara, afară de Transnistria.

Mareșal I. Antonescu: 2.400 cazuri în șase luni, și suntem în război. Câți morți ai avut?

Dr. P. Tomescu: Cam 10%.

Mareșal I. Antonescu: Din tineret?

Dr. P. Tomescu: Nu am situația pe vârste.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, acum trebuie să ducem ofensiva mare în contra tifosului exantematic, căci la sfârșitul lui februarie și în martie cad cei mai mulți, când ies la soare. I-am spus și lui Alexianu să aibă grijă deosebită în Transnistria.

Ce este cu cererea Ministerului Muncii de a i se pune la dispoziție efecte luate de la evrei?

Dle Dănulescu, chestiunea aceasta a ucenicilor constituie o problemă destul de gravă. Are o latură morală, una națională și are și o latură economică și sanitară. Stau cu toții într-o promiscuitate nemaipomenită. Nimeni n-are răspunderea educației, a curățeniei lor, a modului cum sunt hrăniți, cum sunt supravegheați. Toate aceste elemente lăsate la voia întâmplării sunt aruncate, mâine, în viață, ca

elemente răzvrătite, în afară de faptul că majoritatea devin tuberculoși, fiindcă sunt ținuți în condiții neprielnice, ca hrană, aer, curățenie.

Te rog să iei această problemă a ucenicilor în mână, căci, altfel, voi fi nevoit să iau toți ucenicii și să-i trec la Patronaj, să se ocupe doamnele de ei, ceea ce ar constitui o carență a dvs. Vă dau încă timp în această privință. Am mai dat un semnal de alarmă, că toți ucenicii noștri sunt ținuți într-o situație deplorabilă, pentru că toți directorii și intențenții de acolo, întâi fură, iar în al doilea rând îi maltratează, căci, din moment ce furi, trebuie să recurgi la mijloace drastice, ca să nu se plângă. Oamenii aceștia sunt lipsiți și de conștiință și de pregătire. Ar trebui să faceți un curs de selecționare a acestor oameni cari dirijează căminele de ucenici și, în al doilea rând, să faceți un curs, ca să le arătați ce au de făcut și sub raportul administrativ și sub raportul educativ. În al treilea rând, trebuie să faceți un control sever, ca să vă convingeți că măsurile luate se execută.

Dr. C. Dănulescu: Am luat măsuri, dar în 3-4 luni nu se poate face ceea ce nu s-a făcut în 20 ani.

Mareșal I. Antonescu: Nu trebuie să așteptăm 10 ani ca să facem curățenie.

Dr. C. Dănulescu: Am aplicat sancțiuni unde am găsit murdărie.

Mareșal I. Antonescu: Pentru curățenie trebuie o zi ca să se facă. Insist în această privință, să se facă curățenie.

D-ta ceri paturi de la evrei pentru dotarea a 53 cămine cu copiii refugiați din Ardealul cedat; acești refugiați de care trebuie să se ocupe Ministerul de Interne, pentru că acolo s-au făcut cuiburi de toți aceștia cari fug din toate părțile. Sunt acolo dezertori, oameni fără căpătâi, cari nu muncesc, și toți s-au transformat în refugiați. Avem căminuri și un comisariat al lor. De cine depinde acest comisariat?

G-ral D. Popescu: Nu depinde de Interne.

Mareșal I. Antonescu: Să luați dvs. chestiunea aceasta în mână, să vedeți ce se petrece acolo, pentru că au fost localuri luate de la evrei, într-o perfectă stare de civilizație, și le-au adus într-un hal nemaipomenit. Am stabilit ce se petrece acolo, ce fel de oameni sunt acolo, pentru că sunt refugiați cari au luat din 3-4 locuri. A trecut un an și jumătate de la catastrofa granițelor și cine era om, trebuia să ajungă să muncească pe propriile lui picioare, nu să se transforme în paraziți. Aceasta nu se poate. Îi puneți în categoria vagabonzilor, și comisariatul acesta trebuie desființat. Toți refugiații trebuiau să fie plasați; cine nu s-a plasat, nu se va plasa niciodată.

Și această situație este în toată țara. Sunt în regiunea Aradului, în regiunea Turdei. Sunt și intelectuali refugiați, cari au luat și o moșie, și un consiliu de administrație, și sunt și comisari ai Guvernului. S-au instalat, și pozează mereu în victime. Sunt alții cari s-au reîntors în provinciile recuperate, și vor să țină și locurile avute dincoace. Li s-au dat aici situații până vor fi repuși în drepturile lor. Au fost repuși în drepturile lor, ca proprietari de case, de moșii, de afaceri industriale, așa că nu mai au ce căuta aici.

Să terminăm cu sistemul acesta de mulgere la infinit a avuțiilor Neamului Românesc și a naivității noastre.

Prin urmare, în chestiunea refugiaților și în chestiunea ucenicilor să lucați împreună cu Ministerul Muncii, ca să punem regulă în toate acestea. Și la căminurile de ucenici sunt cuiburi de răzvrătire, nu de muncă.

În ce privește Asigurările Sociale, din situația prezentată de dl. dr. Dăniță, am constatat că la încasări de 2.400.000.000, cheltuielile de administrație sunt de 400.000.000.

Dr. C. Dăniță: Am luat măsuri ca, începând de la 1 aprilie, să nu se mai numească nici un medic. Toți medicii cari au 2-3 funcțiuni vor fi lăsați în disponibilitate, și locurile vacante se desființează pentru bugetul viitor.

Mareșal I. Antonescu: Să lucați, în această chestiune, mână în mână cu dl. dr. Tomescu, pentru că mie îmi trebuie coordonarea eforturilor, nu dispersarea lor, și apoi, dumnealui are nevoie de medici. De altfel, faceți parte integrantă din Ministerul Sănătății, și atunci cu atât mai mult trebuie să strângeți rândurile.

Dr. C. Dăniță: Chiar acum va veni la dvs. un decret-lege prin care se desființează toate consiliile de administrație, la cele 25 case de asigurare, care, nu numai că ne împovărează din punct de vedere financiar, dar îngreunează și bunul mers al serviciului nostru.

Mareșal I. Antonescu: Profit de această ocazie ca să atrag atenția tuturor în privința acestei plăgi, a acestor comisii, care pompează și nu fac nici o treabă. Comisiile sunt făcute ca să difuzeze răspunderile. Când cineva nu vrea să-și ia răspunderea, face o comisie. Aceste comisii au dus multe societăți omenești la pieire. Sunt la Ministerul Economiei Naționale peste 20 comisii care funcționează. Nici un om, oricât de energic ar fi, n-are posibilitatea să dirijeze activitatea a 20 comisii, când are încă atâtea direcții de supravegheat. La dvs. sunt foarte multe comisii, cum erau și la Ministerul de Interne, unde au mai dispărut. Vă rog ca aceste comisii să dispară din toate ministerele. Eu lucrez aici, cu toată răspunderea pe care o am în Stat, fără nici o comisie.

Dr. C. Dănulescu: La Ministerul Muncii era numai o comisie, pe care am desființat-o.

Mareșal I. Antonescu: Cât pompau la Casa Centrală?

P. Alexandrescu-Roman: 1.080.000.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta, pe hârtie.

Dr. C. Dănulescu: Aceste consilii mai făceau și mici afaceri, care le aduceau venituri pe căi lăturalnice.

P. Alexandrescu-Roman: Directorii de Case se puneau la adăpostul acestor comisii, pentru a lucra pe contul lor propriu, și aruncau răspunderea asupra comisiilor.

Dr. C. Dăniță: Dacă aceste asigurări nu au mers, este pentru că nu a fost un comandament unic, nu a fost unitate de vederi și de lucruri. Prima măsură a fost să desființez aceste consilii. Chiar acum câteva săptămâni am desființat 52 locuri administrative. Pe măsură ce se vor ivi vacanțe noi, voi desființa aceste posturi, până când voi avea echilibru.

O altă chestiune, pentru că a venit vorba de sănătatea din mediul rural, unde eu am activat timp de 12 ani, chiar în județul Teleorman, de care ați vorbit dvs.,

după mine numărul medicilor va rezolva problema sănătății mediului rural. Medicul trebuie selecționat pentru mediul rural, pentru că acolo medicina este mai grea ca în oraș, și de aceea medicul trebuie să aibă nu numai o pregătire profesională, ci și sufletească. Medicul care se ocupă numai de partea sănătății nu va ajunge la nici un rezultat, dacă nu va colabora cu Școala și cu celelalte ramuri culturale și economice.

Ar trebui studiate în mediul nostru rural instituții sanitare, care să fie viabile în mediul rural, care să țină socoteală de toate nevoile și de toate aceste ramuri de activitate, nu numai de latura sanitară. O problemă acută pentru sănătatea satelor noastre, și care se pune cu toată cruzimea, este aceea a tuberculozei. S-a întâmplat să vin la Asigurările Sociale, unde să am o contribuție specială pentru combaterea tuberculozei, și așa vrea să vă împărtășesc aceste nevoi, pentru ca să facem un front unic în fața tuberculozei.

Mareșal I. Antonescu: Nu mai pledați cauza, pentru că o cunoaștem.

Dr. C. Dăniță: Asigurările Sociale, Ministerul Sănătății și Liga contra Tuberculozei trebuie să facem un front unic.

Mareșal I. Antonescu: Sunt date instrucțiuni în această privință. Luptăm ca să le unificăm și vom face o direcțiune unită. Întâi, trebuie să ne orientăm perfect asupra acțiunii Ligii contra Tuberculozei, a Ministerului Sănătății și a celorlalte societăți, și după aceea vom ajunge la o concluzie care să fie sănătoasă și definitivă, la a cărei soluționare vom ajunge în scurt timp, din punct de vedere teoretic; din punct de vedere practic depinde de energia fiecăruia.

Dle dr. Tomescu, vă rog să faceți tot posibilul ca, în afară de Salvarsam, să dăm gratis, la țară, și medicamentul acela pentru copii, în contra dezinteriei. Trebuie să fie apoi cineva la sate care să fie învățat cum să-l administreze.

Dr. P. Tomescu: Prin surorile de ocrotire.

Mareșal I. Antonescu: Nu intru în detaliu. Trebuie să facem această acțiune, pentru că pierdem, în fiecare an, 100.000 copii, și nu se plânge nimeni de aceasta. Dacă am pierdut pe câmpul de luptă 23.000 oameni morți, toată lumea s-a alarmat. Dar pierdem în fiecare an 100.000 copii și pentru ei nu facem nimic să-i salvăm.

De aceea, am hotărât să fie date gratis medicamentele și să fie administrate gratis de doctori. Te rog să aplici măsura chiar din anul acesta.

Cum stăm în această privință?

Dr. P. Tomescu: Avem o comisie plecată, din nou, în Germania.

Mareșal I. Antonescu: Ce putem să preparăm la noi?

Dr. P. Tomescu: Avem o fabrică, care acum prepară lapte condensat și diferite preparate din lapte, pentru tratamentul diareei infantile.

Mareșal I. Antonescu: Să iei chestiunea aceasta în mână și s-o tratezi cu toată energia. Să distribuie medicamente cât mai repede, și mai ales în regiunile unde mortalitatea este mai mare.

Dr. P. Tomescu: Concomitent, trebuie să facem și broșuri de propagandă, lucru care este în curs de executare.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie făcută educația cuiva de la sat. Învățătorii și învățătoarele ar fi cei mai indicați să se ocupe de aceste lucruri. Am putea să salvăm mai mult de jumătate din copiii pe cari îi pierdem în fiecare an. Și trebuie să socotim că printre aceștia cari pier ar putea să fie oameni de valoare, chiar geniali, dacă ar fi ajutați să trăiască.

Dr. C. Dăniță: O altă chestiune. Noi am luat hotărârea să ne aprovizionăm cu medicamente direct din Germania și din celelalte țări, și am cere să ni se acorde și nouă, ca și Ministerului Sănătății, scutiri de vamă pentru aceste medicamente. Avem și noi spitale pentru răniți.

Mareșal I. Antonescu: Nu este o soluție acordarea de scutiri de vamă, când se deschide o poartă abuzurilor. Mai bine plățiți, și vă ajutăm dându-vă contravaloarea taxelor sub altă formă. Așa fac și cu Ministerul Sănătății; nu mai acord nici o scutire de vamă. De la Regele țării și până la ultimul cetățean, trebuie să intrăm pe făgașul normal. D-ta să-mi spui: Am plătit pentru medicamente atâtea taxe la vamă, și eu dau ordin Ministerului Finanțelor să fie restituite. Altfel, deschidem o poartă abuzurilor, pe care nu mai putem să o închidem.

Ce este cu principiile pentru întocmirea Decretului-lege asupra chirilor?

C. Stoicescu: Aș dori ca chestiunea să fie dezbătută și în fața dlui ministru de Finanțe și a dlui ministru al Economiei Naționale, pentru că fiecare are puncte de vedere deosebite.

Mareșal I. Antonescu: Te rog, dacă poți, să-i întrunești chiar azi, după-masă, la d-ta sau la unul din dâșii, să stabiliți principiile, pentru că nu mai avem decât o săptămână. Eu pot să dau directive în linii generale. În principiu, nu trebuie să scumpim viața, însă nu-i mai puțin adevărat că, deoarece toate ramurile de activitate au beneficiat de sporuri, nu putem merge la infinit, ca să ruinăm o categorie de oameni, cari și-au băgat banii în case. Trebuie să le acordăm un spor, însă trebuie să fiți foarte atenți, fiindcă nu trebuie să vină toți proprietarii la acest spor. Sunt unii cari au închiriat recent casele și deci au beneficiat de sporul datorit liberei tranzacții. Acum, aceștia pleacă de la altă bază decât aceia cari au închiriat acum 5, 6, 7 ani, când viața era normală. Cred că acordând sporurile de chirie, la care au dreptul proprietarii, este drept să țineți socoteala de data când au încheiat contractul.

C. Stoicescu: Aș fi dorit de la dvs. o altă precizie. Ministerul Economiei Naționale cere ca contractele să fie prelungite pe mai mult decât până acum. Știți că, de acord cu dvs., am prelungit contractele din 6 în 6 luni. Comerțianții cer o prelungire mai lungă.

Mareșal I. Antonescu: Cred că au dreptate. Nu se poate ca, din 6 în 6 luni, să fie turburați prin discuții. Suntem angajați într-o epocă destul de tulbură, care va dura. Nu putem spune că războiul acesta, care s-a întins pe toată planeta, se va termina într-o zi sau alta. Se poate termina mai curând decât ne așteptăm, dar, după toate aparențele, date fiind forțele angajate în luptă, el va dura; este un război de uzură.

Atunci, este o problemă nu numai de război, dar și de după război, pentru că chiar după război consecințele de azi vor lucra, mai grav decât azi, și trebuie să

luăm măsuri pentru liniștirea diferitelor clase sociale. Dacă pui pe negustori să schimbe contractul din 6 în 6 luni, trăiesc tot timpul în provizorat. Nici chiar o familie nu se poate ca după 6 luni să fie la discreția proprietarului. Cunoașteți bine metodele întrebuițate de proprietari ca să scape de chiriași, când le fac fel de fel de șicane. Prolunghiți contractele.

C. Stoicescu: Cât timp?

Mareșal I. Antonescu: Este o chestiune de judecată cu Ministerul de Finanțe. Dar cred că 6 luni nu este suficient.

C. Stoicescu: Proprietarii sunt de acord să se prelungească pe un termen mai lung, dar cer un spor mai mare. Dacă am prelungit pe un termen scurt, a fost ca să nu acordăm un spor prea mare.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să ajungem, în Statul acesta – ceea ce am cerut și Economiei Naționale și Finanțelor – la un indice de viață care să lucreze automat în toate ramurile de activitate: s-au scumpit salariile, să se scumpească, cu același coeficient, toate, în mod automat. Trebuie să ajungem la un automatism din acest punct de vedere, ca să fie o dreptate socială.

C. Stoicescu: Voi studia cu dâștii chestiunea și vom vedea ce este de făcut.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să vedeți cu cât s-a scumpit viața și standardul de viață al funcționarului. Am spus că nu se vor spori chiriile, dar le-am făcut alte avantagii. În unele cazuri, le-am dublat salariile. Aceasta nu însemnează că pentru ei le-am acordat condiții fericite de viață. Din contra, sunt niște nenorociți, și vreau să fac mai mult, dar nu pot. Fac eforturi în această direcție, ca să asigur un standard de viață mai ridicat pentru cei cari îl au scăzut în așa hal, încât duc o viață de mizerie, care le compromite sănătatea și posibilitatea de muncă.

C. Stoicescu: În ce privește excepțiunile, care se cer din toate părțile, până acum principiul era: cât mai puține excepțiuni; în general, prelungire pentru toată lumea.

Mareșal I. Antonescu: Și acum tot așa. Legea pe care am făcut-o noi în septembrie a făcut dovada că a fost o lege mai mult sau mai puțin bună, după numărul de procese la care a dat naștere. După informațiile noastre, numărul de procese care au fost în toată țara, pe baza acestei legi, nu este decât de 160.

C. Stoicescu: Din cauză că nu s-au creat excepții.

Mareșal I. Antonescu: Și această lege a fost făcută în două săptămâni. Am dezbătut-o, cu Mihai, zi și noapte. Am mai întrebat în dreapta și în stânga, am fixat principiile generale și s-a făcut dovada că sunt foarte sănătoase.

C. Stoicescu: Menținem principiile.

Mareșal I. Antonescu: Nu faceți excepții, pentru că deschideți poarta certurilor între cele două părți și dați pe seama Justiției o serie de procese în plus.

Să facem dreptate și pentru proprietari. Trebuie să ținem seama și de nevoile lor. Scumpiți chiriile, în sensul ca să contribuie chiriașul cu jumătate din sporul de taxe și sporul de combustibil. Dar nici aceasta nu este drept, că dacă are cineva un singur chiriaș, cota care îi revine este una, și dacă are zece chiriași este altă cotă.

C. Stoicescu: Nu, căci se împarte între toți.

Mareșal I. Antonescu: Am pus pe rapoartele trimese de d-ta că le vom discuta, dle Petrescu. Să treci pe la mine. Dacă vrea, să vină și dl. Petrovici, dar știu că le discutați în acord. Nu le pun în dezbatere, căci este târziu. Totuși, sunt unele lucruri neapărat necesare să intre în atribuția dvs.

Domnilor, mi s-a semnalat un fapt destul de dureros, dacă nu chiar tragic pentru noi: doamna Forțu de la Consiliul de Patronaj, o persoană care pune foarte mult suflet în îngrijirea săracilor și răniților, s-a dus la Gara de Nord, cu un grup de invalizi cari plecau spre casele lor, ca să-i conducă și să-i ajute să se suie în tren. Mergând pe peronul gării, invalizii aceștia s-au întâlnit cu un grup de consăteni de ai lor, cari, cum i-au văzut, au început să strige la ei: schilozilor, șchiopilor, nu vă e rușine să vă duceți acasă așa? Invalizii au început să plângă și nu s-a găsit nimeni acolo, și nici d-na Forțu n-a avut destulă prezență de spirit, ca să cheme pe cineva și să aresteze pe țărani aceia.

Aceștia sunt sau agenți comuniști, sau oameni cu o mentalitate nenorocită. Țăranul nostru este sălbatec, n-are sentimentul de milă, dar să mai aprecieze fapta omului care s-a sacrificat pentru țară; îl descurajează, îl jighește, îl umilește în halul acesta.

Eu am dat o dispoziție pe cale administrativă, ca toți invalizii, orfanii și văduvele să fie tratați în mod special și să li se dea, totdeauna, locul de cinste, la care au dreptul din cauza sacrificiilor făcute de ei, de părinții sau de soții lor. Am făcut un apel călduros la Școală și la Administrație, ca să fie atente pentru executarea acestei dispoziții, care are un rost educativ, pentru că, cu ajutorul ei, vreau să formez generațiile viitoare de oameni cumsecade și de patrioți, ca să-și facă datoria față de Neam, așa cum nu și-a făcut-o altă generație.

Trebuie să vă ocupați foarte serios de această problemă. Invalizii, odată reînțorși la casele lor, să nu ajungă batjocura consătenilor lor, așa cum s-a întâmplat într-unele sate în războiul trecut. Am cunoscut în Moldova cazuri când unii invalizi, reînțorși din spitale, erau dați afară din casă, de femeile lor. Am cunoscut un invalid care era gonit de nevasta lui și silit să doarmă în claia cu fân, în timp ce în casă nevasta dormea cu amantul ei. Astfel de lucruri nu trebuie să se mai întâmple. Pentru aceasta trebuie să intervină autoritatea jandarmului și educația Școlii.

Pe de altă parte, vreau să rog pe dl. ministru al Justiției să facă o lege, prin care să împiedice femeile să divorțeze de bărbații lor, cari și-au lăsat pe câmpul de luptă o mână sau un picior, pedepsind, în același timp, foarte drastic pe cei cari maltratează pe invalizi, pe orfani sau pe văduve. Vă rog să vă gândiți la această problemă. Școala și Administrația să ia toate măsurile pentru ca, în sate, invalizii să fie foarte bine primiți și tratați cu toată atenția la care ei au dreptul. Iar dacă se mai întâmplă fapte ca acel semnalat în Gara de Nord, jandarmul să intervină, cu autoritatea lui, și să pună mâna în ceafa celui care face un asemenea act.

Deci, până când va veni legea, ca să vedem în ce sens urmează să fie rezolvată problema, vă rog să luați măsuri ca asemenea lucruri tragice să nu se mai repete. Ministerul de Interne să ia măsuri în gări, și mai ales în Gara de Nord, și, dacă se mai produc astfel de fapte, vinovații să fie imediat arestați. Dacă i-aș fi

prins pe aceea, i-aș fi făcut și pe ei, numaidecât, schilozi, ca să-i învăț minte și să-i dau exemplul pe țară.

Dr. C. Dănulescu: Dle Mareșal, vă rog să-mi permiteți să fac o rectificare. S-a spus aici că cheltuielile făcute pentru Consiliile de Administrație ale Caselor de Asigurare au fost, în total, de un milion lei. Or, realitatea este că această sumă s-a cheltuit numai pentru Consiliul de Administrație al Casei de Asigurare din București, într-un an de zile. Pentru toate Consiliile de Administrație s-a cheltuit, într-un an, 90.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Vă asigur că s-a cheltuit și mai mult; s-a ajuns poate la 30 sau la 40 milioane lei.

P. Alexandrescu-Roman: Pe hârtie, numai pentru Consiliul de Administrație al Casei de Asigurare din București s-a cheltuit, într-un an, 1.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Trec acum la chestiunea refugiaților. D-na Veturia Manuilă, care pune foarte mult suflet în ajutorarea celor săraci și care are și suflet de femeie, nu numai de funcționară, a prezentat soției mele o listă de oameni lipsiți, cari au fost ajutați cu efecte de îmbrăcăminte și încălțăminte. Unii dintre ei însă le-au vândut. Vă dau lista acestora, ca să-i urmăriți, să-i prindeți și să-i trimiteți în lagăr. Când s-au făcut cercetări, au fost găsiți la căminele de refugiați foarte mulți vagabonzi. N-am ajuns să mă duc și pe acolo, așa cum am fost la Azilul de Noapte, unde sper că s-a făcut ordine. De acolo, toți vagabonzii plecau, la miezul nopții, și făceau fel de fel de tâlhării prin oraș.

G-ral C. Vasiliu: I-am trimis în lagăr și pe ceilalți doi, cari și-au vândut hainele primite de la Consiliul de Patronaj.

Mareșal I. Antonescu: Dvs., dle doctor Dănulescu, cereți să vi se pună la dispoziție efecte de cazarmament luate de la evrei, pentru dotarea a 53 cămine cu copii refugiați din Ardealul cedat.

Dr. C. Dănulescu: Ne trebuiesc aproape 900 paturi pentru noile servicii spitalicești, pe care le-am înființat și pe care le vom mai înființa.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce dispoziție am luat. D-ta n-ai fost de față la Consiliul cu guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei. În Transnistria se găsește, acum, o fabrică de paturi în funcțiune și 10.000 de paturi disponibile. Am dat ordin ca aceste paturi să fie puse la dispoziția spitalelor din țară. În primul rând, trebuiesc satisfăcute cererile spitalelor de răniți și apoi ale celorlalte spitale – era vorba ca din aceste paturi să dăm și pentru recruți, dar problema aceasta a fost rezolvată – și numai după acestea vin și căminele d-tale.

Chestiunea aceasta trebuie tratată cu dl. Alexianu. Poate că dânsul își va da din paturile care se fabrică acum în Transnistria. Să nu aștepti să-ți dăm din cele luate de la evrei, pentru că atunci se ajunge să ai un amestec de paturi, diferite unul de altul.

În ceea ce privește concentrarea serviciilor medicale și sanitare la ministerul dvs., suntem de acord, dle dr. Tomescu.

I. Petrovici: Dle Mareșal, vă rog să-mi îngăduiți, cinci minute, pentru o chestiune care n-a fost pusă la ordinea zilei. Există, de foarte mulți ani, o Casă de Credit și Ajutor a Corpului Didactic, așa cum există și la militari, și la magistrați, și care...

Mareșal I. Antonescu: ... a fost prost administrată.

I. Petrovici: Acum, natural, dacă este vorba să se schimbe conducerea, și administrația să devină mai bună, nimeni nu se poate opune; dar este vorba de altceva: la Ministerul de Finanțe se pregătește un proiect de lege pentru crearea unui Institut Central de Asigurare și Credit, care face să dispară această Casă de Credit a Corpului Didactic, dar nu face același lucru cu Casa de Credit a Oștirii și nici cu Casa de Credit a Magistraților.

C. Stoicescu: Se desființează și Casa de Credit a Magistraților.

Mareșal I. Antonescu: Societatea aceasta nu va lua o formă definitivă până când nu vom pune în discuție legea, pe care n-o vom iscăli imediat ce ne va fi prezentată.

I. Petrovici: Iată, să vă dau un singur exemplu: în trecut, Casa de Credit a Corpului Didactic primea de la profesori depuneri permanente, la care dădea o dobândă de 2%. Capitalul acesta era speculat de Casa de Credit. În al doilea rând, Casa împrumuta pe profesori, luând o dobândă de 5%. Acum, Casa de Credit a Corpului Didactic nu mai are capital propriu; îi pune la dispoziție acest Institut, capital, cu 4%. Și când împrumută el pe profesori, se mai adaugă anumite interese și câștiguri ale acestui institut, în așa fel că dobânda pe care o vor plăti profesorii la împrumuturi va fi cu mult mai mare decât cea plătită de ei până acum.

În principiu, cred că nu este bine să se desființeze un institut verificat și vechi, chiar dacă, pe alocurea, n-a fost bine administrat și să dispară într-un institut nou, despre care nu se știe, în definitiv – viitorul va arăta – ce venituri și ce eficacitate va avea. De aceea, toată dăscălimba de la mine ar cere ca să fie exceptată și Casa Corpului Didactic, așa cum a fost exceptată și Casa de Credit a Armatei.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu dacă va fi exceptată. Noi vrem să facem un Institut de Asigurare, pentru ca atunci când un funcționar iese la pensie, să aibă posibilitatea să treacă, în această fază a vieții, în condiții mai omenești, din punct de vedere financiar, decât trece astăzi. Pe această cale, se caută să se asigure pensionarilor și familiilor lor o sumă de bani și o locuință, în momentul pensionării – ceea ce n-aveți posibilitatea să faceți cu Casa dvs., care, așa cum am spus, a fost prost administrată, un adevărat dezastru. Și noi ne-am administrat rău, în unele cazuri, dar nu atât de dezastruos. S-au petrecut la Casa Corpului Didactic lucruri rușinoase, mai ales pentru corpul profesoral.

I. Petrovici: Cunosc chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: Și atunci, legea aceasta vine cu această reformă. Dacă legea a fost făcută, răsturnând unele lucruri bune, vom vedea atunci când o vom lua în discuție. Nu mă grăbesc cu legile mari, care creează situații definitive pentru viitor; nu semnez ușor legile de bază ale acestui regim.

Ședința se ridică la ora 14, 15.

Stenografi: D. Fierăscu și D. Dumitrescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M, Cabinetul Ion Antonescu, ds. 496 (fost 472), vol. I/1942, f. 234- 311.

8. 1942 martie 7. *Se discută despre stabilirea prețurilor muncilor agricole și ale produselor agricole.*

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de sâmbătă, 7 martie 1942

Ședința se deschide la ora 11, 30, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Au participat d-nii: **g-ral I. Sichițiu**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **C. Stoicescu**, ministrul Justiției; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **Aurelian Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **dr. Sergiu Băcescu**, secretar general la Subsecretariatul de Stat al Muncii; **Paul Horia Suci**, secretar general la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării; **Gh. Mînescu**, director general al I.N.C.O.O.P.-ului.

Mareșal I. Antonescu: Ce ai făcut cu sâmbăta, dle g-ral Constantin?

G-ral C. Constantin: Sâmbăta nu este la mine; este la Ministerul Agriculturii.

A. Pană: N-a ajuns, din cauza Căii Ferate. S-a întârziat cu transportul.

Mareșal I. Antonescu: Nu se strică sâmbăta?

A. Pană: Nu.

Mareșal I. Antonescu: Ce ai făcut cu porumbul din Basarabia, dle Pană?

Ai vorbit cu dl. g-ral Voiculescu?

A. Pană: Nu, n-am vorbit.

Mareșal I. Antonescu: De ce n-ai vorbit aseară? Trebuia aseară să-i vorbești. Ceea ce s-a pierdut odată, e pierdut definitiv.

Domnilor, ne-am întrunit astăzi, aici, pentru chestiunea stabilirii prețurilor muncilor agricole. Ce ați făcut?

G-ral C. Constantin: Dle Mareșal, înainte ca să arate, în detalii, dl. secretar general, Suci, cum s-a tratat problema prețurilor muncilor agricole, să-mi permiteți să vă expun, în câteva cuvinte, cadrul general în care noi am privit problema.

Mareșal I. Antonescu: Cadrul general l-am fixat. Am spus să se stabilească un echilibru, procedându-se treptat, pe etape, fiindcă nu se poate face dintr-o dată totul. Este a doua etapă aceea pe care o parcurgem acum. Trebuie să fie un echilibru între muncă, între prețul muncii, prețul produselor agricole și prețul produselor industriale de mare consum. Aceasta este toată problema: să-mi găsiți ca curbele, pe care mi le-ați prezentat, reprezentând munca, produsul agricol și produsul industrial să se suprapună; curbele reprezentând prețurile acestor trei elemente să se suprapună. Când am stabilit lucrul acesta, atunci avem liniște în Țara Românească.

De aceea, trebuie să faceți, întotdeauna, efortul acesta ca să avem un index de scumpete al fiecărui articol, ca să le ținem pe toate suprapuse, ca toate aceste trei curbe să se suprapună una peste alta. Și în cadrul fiecărei curbe, pentru că sunt mai multe produse, și acolo trebuie să menținem același principiu. Trebuie, adică, să fie o proporție în cadrul fiecăruia din aceste trei elemente: prețul muncii, al produselor agricole și al celor industriale. Să fie o proporție normală, ca în timpurile normale. Aceasta este toată problema care trebuie să fie tratată de dvs. Aceasta este ceea ce trebuie să urmăriți. Simplu, ca ziua.

G-ral C. Constantin: Să trecem direct la metoda de lucru pe care am admis-o.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu vom ține în mână materia primă – fiindcă de acolo trebuie să începem dacă vrem să dirijăm prețurile – dacă nu vom ține în mână prețul muncii, dacă nu vom ține în mână prețul produselor agricole și nu vom ține nici pe acela al produselor industriale, nu vom putea face nimic. Dar trebuie să începem de la materia primă.

Dacă tratăm prețurile la Obor, sau la cutare prăvălie, sau la jidani, n-am făcut nimic, nu ne duce la nici un rezultat. Noi trebuie să mergem la origine, la materia primă, care este prețul la grâu, la porumb, la produsul solului, la produsele industriale de mare consum – produsele de lux nu mă interesează – acolo trebuie să mergem, dacă vrem să avem un rezultat. Dar noi am mers în prăvălii cu controlul, pentru că n-am mers unde trebuie să mergem.

G-ral C. Constantin: Ajungem să comparăm niște prețuri, din care unele nu se pot ști. Astfel, în ce privește materia primă, pentru produsele industriale, aceasta este partea cea mai dificilă pentru noi, pentru că n-o avem noi, trebuie s-o introducem și, de multe ori, cu prețuri ceva mai mari, care influențează, în felul acesta, și prețurile celelalte.

Mareșal I. Antonescu: Problema este aceea pe care v-am arătat-o: trebuie să ajungeți la suprapunerea celor trei curbe. Sigur că sunt dificultăți. Dacă n-ar fi dificultăți, n-ar trebui să ne ocupăm noi de problemă. O problemă <se> naște tocmai din dificultățile intervenite, și rostul nostru este tocmai să rezolvăm aceste dificultăți și să soluționăm, astfel, și problema.

Să citească raportul, dl. Suci.

P. H. Suci: Problema s-a pus cum ați dat dvs. instrucțiunile, ca să stabilim acea armonie între prețuri, de care ați vorbit. Vă înfățișez rezultatele la care s-a ajuns. Sunt prețurile produselor agricole în Țara Românească, acelea care determină și pe cele industriale. Putem ridica puțin prețurile agricole, putem să comprimăm prețurile industriale și, în felul acesta, să se calce acele divergențe existente. Plecând de la materia primă – și fiindcă suntem într-o țară agricolă, cu 80% populație agricolă, trebuie să pornim de la produsele agricole, cu tendința de a putea să adoptăm prețurile industriale acestor prețuri agricole – plecând de la această materie primă, vom putea să stabilim armonia între prețuri.

Mareșal I. Antonescu: N-a fost chemat și dl. dr. Dănulescu?

S. Băcescu: Sunt eu în locul d-sale.

P. H. Suci: Pentru ca să putem stabili, nu fragmentar, ci măcar înăuntrul sectorului agricol, armonia între prețurile produselor agricole și industriale, pentru

ca să nu mai rezolvăm când una, când alta din aceste probleme, ci problema în întregime, am pornit de la acest lucru: prețul grâului și prețul porumbului pot determina, prin corelație față de ceea ce a fost în anii precedenți pentru toate celelalte produse agrare, de aici pornind, plecând de la această bază, aceste prețuri pot determina prețurile produselor industriale. Dar lucrul acesta se poate face mai ales pornind de la o altă problemă – noi ne ocupăm de aspectul economic, pe dvs. vă preocupă aspectul politic și social al problemei – și anume, pornind de la fixarea prețului pâinii, care nu se poate face numai pe considerente pur economice. De aceea, prețul grâului, în genere, va fi determinat de prețul pâinii.

Am plecat de la nivelul prețului grâului. Prețul grâului este de 110.000 lei vagonul; pentru că nu vorbesc de prime, întrucât primele nu reprezintă decât ceea ce pierde grâul prin uscare, prin înmagazinare, prin manipulare. Deci 110.000 lei vagonul este prețul real, primele servind să compenseze ceea ce se pierde la grâu.

Mareșal I. Antonescu: Primele compensează mai mult. Nu pot să fie pierderi de 20%.

G-ral C. Constantin: Au fost prime de încurajare.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate ca un vagon de grâu să sufere o pierdere de 20.000-30.000 lei la vagon, de astă-vară, și ca prețul să fie numai 110.000 lei.

P. H. Suci: Aceasta este din punctul de vedere al nivelului prețului grâului. Este nivelul prețului grâului, care se poate determina prin corelația între ceea ce au reprezentat ovăzul și orzul față de prețul grâului în anii normali. Se pot determina, în raport cu acestea, celelalte prețuri, pe baza acestei corelații.

În al doilea rând, fixând nivelul prețului grâului ca etalon pentru măsurarea celorlalte produse agricole, înăuntrul prețului grâului se poate determina prețul muncii. Făcând acest studiu pentru trecut, am constatat că prețul muncilor agricole reprezintă 10% din prețul grâului. V-am prezentat și niște diagrame ...

Mareșal I. Antonescu: Sunt făcute pe scări diferite și nu reprezintă realitatea. Am primit diagramele, însă sunt făcute la scări diferite, ceea ce nu dă o imagine exactă. Ai d-ta aici, în aceste diagrame, o scară până la 100, alta până la 1000, altă scară de la 1000 la 2000, așa încât proporțiile nu mai sunt egale și comparația nu se poate face. Induc în eroare. Când mi le-ai arătat, am văzut că este, mai mult sau mai puțin, un echilibru, dar, când m-am uitat la scară, am văzut că este o diferență între scările diagramei și deci induc în eroare.

D-ta ești matematician, Constantin. Nu este așa?

G-ral C. Constantin: Da, dle Mareșal, dar nu le-am văzut.

Mareșal I. Antonescu: Serviciul d-tale mi le-a dat.

G-ral C. Constantin: A fost chemat, separat, dl. Suci la dvs.

P. H. Suci: Față de nivelul prețului grâului, determinăm, în raport cu acest nivel, care trebuie să fie prețul muncii cu brațele, preț care servește de preț pilot pentru determinarea tuturor prețurilor produselor agricole, preț reprezentând circa 10%, e media pe ultimii 10 ani, din prețul grâului. Deci va fi 10% față de prețul de 110.000 lei vagonul de grâu. S-a luat media, însă între ceea ce a fost prețul astă-vară, adică 110.000 lei vagonul de grâu, și prețul după acordarea de prime de încurajare, adică 130.000 lei vagonul de grâu, ceea ce înseamnă 120.000 lei

vagonul de grâu, sau 1200 lei suta de kg, la care s-a calculat 10%, cifră ce reprezintă prețul muncii unui bărbat, cu brațele, pe o zi, adică 120 lei. Aceasta este norma de calculare; acesta este prețul pilot pentru muncile agricole, preț stabilit în cadrul prețului grâului. De la acest preț pilot se calculează celelalte prețuri succesive. Aceasta este metoda de calcul, care ar fi foarte obiectivă pentru determinarea prețurilor.

Pentru ca să nu se facă vreo obiecțiune, că prețul acesta ar fi departe de realitatea de astăzi, am făcut o serie de verificări, trei verificări. Am căutat să comparăm acest preț al muncitorilor cu brațele – din care, foarte simplu, pe baza unui procentaj, putem determina prețul muncii cu carul, la arat etc. – și am făcut compararea prețului muncilor agricole cu nivelul costului vieții și cu nivelul salariilor industriale. V-am înfățișat, în raport, care este metoda de calcul. V-am prezentat, ca să fie mai scurt, rezultatul la care am ajuns, după calculele de corelație a prețurilor muncilor agricole în cadrul prețului grâului, și am ajuns, după cum vă spuneam adineauri, la prețul de 120 lei pe zi pentru munca cu brațele a unui bărbat; iar pentru munca cu un car, la 400 lei pe zi. Ceea ce reprezintă 3,5 – aceasta este corelația, aceasta este proporția. De aici se pot determina toate celelalte.

Mareșal I. Antonescu: Car cu două animale?

P. H. Suci: Da. Dacă calculăm comparativ cu costul vieții – în costul vieții intrând și alimentele și îmbrăcămintea și toată gama de nevoi din bugetul țaranului, buget pe care vi-l prezentăm după Institutul de Cercetări Agronomice; dl. prof. Cornățeanu a lucrat la 750 de întreprinderi agricole, în diferite regiuni, în Transilvania, în Moldova, în Dobrogea, și a făcut studii asupra acestor 750 de întreprinderi, pentru un studiu cerut de Institutul Național de Agricultură de la Roma, pentru a determina care sunt cheltuielile pe care le au, care este proporția în care intră fiecare articol, de exemplu, fierul etc., în întreg bugetul respectiv – dacă facem această comparație – și aceasta este prima verificare făcută – dacă acest cost al vieții îl comparăm cu nivelul prețurilor muncilor agricole, stabilit după metoda de adineauri, revine tot la aceeași proporție: 120 lei costul pe zi pentru munca cu brațele, a unui bărbat, și 400 lei pe zi pentru munca cu carul. Aceasta este o primă verificare.

Am făcut apoi o altă verificare, după calculul cu nivelul salariilor industriale, față de nivelul prețurilor muncilor industriale. S-a constatat acest lucru: că salariile industriale, față de prețurile pe care le propunem noi, sunt inferioare prețurilor muncilor agricole. După acest nivel al salariilor industriale, ar trebui să fie fixat prețul muncilor agricole, nu la 120 lei ziua cu brațele, ci numai la 90 lei.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, este o diferență între plata muncii la țară și prețul muncii la oraș.

P. H. Suci: Da. Prețul care s-a propus, în raport cu prețul grâului, când era 110.000 lei vagonul, preț care, urcându-se, ne-a dat media de 120.000 la vagon, preț care corespunde cu nivelul ridicării vieții, preț care însă este superior nivelului salariilor din industrie.

Mareșal I. Antonescu: Și ar trebui să fie invers.

P. H. Suci: Nu. În felul acesta, mărim puterea de cumpărare a țaranului.

Mareșal I. Antonescu: Dar lucrătorul de la oraș are viața mai scumpă, și primește mai puțin.

P. H. Suci: Nu reprezintă decât a zecea parte ...

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să ținem socoteală că lucrătorul de la oraș trăiește într-un mediu mai scump pentru el, decât cel de la țară, care are și alte posibilități de trai, precum și alte nevoi.

P. H. Suci: Problema prețurilor pentru muncitorii de la oraș se rezolvă sub alt aspect. Trebuie ca, la fabrici, să se rezolve pe cale de aprovizionare la prețuri fixe. În felul acesta, li se vine, indirect, în ajutor.

Concluzia noastră este: trebuie să se țină seama de corelația dintre prețurile produselor agricole și prețurile muncilor agricole, fixându-se la 120 lei ziua pentru muncitorul cu brațele, preț care este confirmat și de către nivelul costului vieții țăranului; și fixându-se la 400 lei munca pe zi pentru lucrul cu un car. Față de prețul anului anterior, ca să vedem și comparativ cu realitatea care este situația – aceasta este o altă verificare – rezultă că salariul efectiv, plătit în anul 1941, după Ministerul Agriculturii, ar fi ceva mai mic decât acela pe care îl propunem noi: 120 lei și 400 lei.

Mareșal I. Antonescu: Cifra de 120 lei este luată teoretic, ori este o cifră reală? Țăranul, cu prețul acesta a lucrat?

P. H. Suci: A lucrat, anul trecut, cu 100 lei. Concluzia este aceasta: Prețurile pe care le propunem noi acum reprezintă, la munca cu brațele a muncitorilor, un spor de 20% față de prețul mediu de anul trecut și de 33%, la munca cu carul.

În această situație – deși acesta este un preț mediu pe toată țara, fiindcă există regiuni în care munca este mai intensivă și alte regiuni în care este lipsă de brațe; în Transilvania este altă situație, alt randament în agricultură, iar în Dobrogea este lipsă de brațe – în această situație, este necesar de a se da un surplus de preț, adică nu propriu-zis un surplus de preț, ci să se creeze mai multe regiuni în țară – după cum sunt regiuni de șes, din șesul Dunării, regiuni de munte, regiuni de coline – unde prețul muncilor să difere față de prețul din regiunile unde populația este mai rară ...

Mareșal I. Antonescu: Aceasta înseamnă că d-ta fixezi prețul muncii pe regiuni.

P. H. Suci: Da.

Mareșal I. Antonescu: Dar dai țăranului, tot pe regiuni, ceea ce îi trebuie ca să trăiască? Fiindcă, dacă eu îl plătesc mai puțin într-un loc, pentru că am surplus de brațe, dar îi vând materiile de care are nevoie, el și familia lui, la același preț, atunci, de unde acoperă diferența? Și dacă în acel loc este surplus de brațe, înseamnă că acolo nu este teren agricol destul, și atunci el trebuie să cumpere din altă parte ceea ce are nevoie.

P. H. Suci: Se întâmplă însă altceva: dăm preț mai mare în regiunea întâi, pentru ca, prin diferență de preț, să ducem brațele unde este lipsă.

Mareșal I. Antonescu: Prețul mai mare îl dai la munte?

P. H. Suci: Invers. În Transilvania și Dobrogea prețul este mai mare, fiindcă acolo este lipsă de brațe. Cei de la munte sunt angajați de proprietarii din regiunile de la Dunăre sau de Bărăgan, unde se duc să lucreze.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce am să-ți spun în privința aceasta. Eu am trăit în Anglia în epoca cea mai grea pentru poporul englez, în timpul marelui greve din 1925, grevă care a durat 15 zile, grevă care a surprins Guvernul de atunci, Baldwin, grevă care a ținut două săptămâni. A fost cu atât mai primejdioasă, cu cât Guvernul nici nu se aștepta la ea.

Ei bine, în acel timp, Londra reprezenta o populație de 7 milioane locuitori, cât întreaga Țară Românească înainte de 1918, fiindcă Vechiul Regat avea 7 milioane de locuitori. Pentru aprovizionarea Londrei, trebuiau să intre zilnic în Capitală 10.000 de trenuri, ca să acopere necesitățile zilnice. În timpul grevei, 15 zile n-a mai intrat nimic: n-a intrat nici un tren, și n-a intrat nici un vapor pe Tamisa, în docuri. Deci, pentru acest oraș, pentru aprovizionarea căruia trebuiau 10.000 de trenuri să intre zilnic, deși timp de 15 zile nu a mai intrat nici un tren, cu aprovizionări, nu s-a scumpit viața nici cu o centimă și n-a lipsit nimic din ceea ce trebuie pentru trai. Au fost unele mici lipsuri, dar n-a fost o criză alimentară, deși timp de 15 zile n-a mai intrat nimic în acest oraș, cu o populație de 7 milioane locuitori, oraș pentru aprovizionarea căruia era nevoie să intre 10.000 trenuri în fiecare zi. Fiindcă greva izbucnise prin surprindere, nu se putuse lua nici o măsură, și ea pusese Guvernul în fața unei situații foarte grele, cea mai grea care poate să fie.

În al doilea rând, de la Nord, de la Aberdeen, unde am fost eu, și până la Folkestone, până la Sud, la Canalul Mânecii, marfa nu s-a scumpit. Nu puteam zice că cumpărăm cu un preț la Edimburg, cu altul la Glasgow, ci era același preț pe întreaga suprafață a țării. Deși nu erau aceleași posibilități de cumpărare, deși nu era aceeași viață la Aberdeen ca la Londra, ca la Folkestone, cu toate acestea, nu era nici o diferență de prețuri.

Aceasta înseamnă organizare, aceasta este un ideal de dreptate socială; aceasta este în funcție însă de circulație, de administrație. Sistemul nostru organic este defectuos și bolnav; este așa cum îl cunoașteți cu toții. Este adevărat că sistemul nostru de circulație s-a îmbunătățit enorm în unele compartimente, astfel <este> în sectorul Căilor Ferate. De unde Căile Ferate, timp de 30 de ani, dădeau numai deficite peste deficite, anul trecut, deși eram în perioadă de război, cu toate riscurile zilei și cu toate greutatea de înlocuire a materialului rulant, anul trecut, Căile Ferate au dat un excedent de 5 miliarde lei, ceea ce însemnează că acesta este compartimentul unde am realizat cea mai mare îmbunătățire. Am făcut eforturi multe. Am realizat, în unele direcții, mult; în altele, mai puțin; în alte sectoare, deloc; și sunt chiar compartimente în care am dat îndărăt de când guvernaz eu, și aceasta nu numai din cauza războiului și a vieții, ci fiindcă n-am găsit oamenii cari să mă ajute, să mă înțeleagă și să mă secondeze în lupta de zidire pe care o duc.

Deci, să nu faceți dvs. – cred că este o greșeală – pe regiuni, diferite prețuri.

Cred aceasta și din experiența mea, și din ceea ce am constatat în Anglia, unde m-am ocupat nu numai de chestiunile militare sau industriale, ci și de

chestiunile politice, sociale, gazetărești; de toate m-am ocupat, fiindcă am vrut să mă documentez asupra vieții, asupra organizării acestui Stat, care atinsese perfecțiunea sub raportul dreptății sociale. Am pătruns în toate domeniile de activitate. Aceasta este experiența de acolo. De aceea, în Anglia, unde erau greutăți foarte mari – am văzut în Anglia mizerie pe care n-am putut-o constata nicăieri în lume, astfel la Edimburg, în mijlocul orașului, am văzut copii cu brațele cât degetele, cu capetele exagerat de mari, aceasta din lipsă de hrană, vor fi <fost>, probabil, copii de evrei, în majoritate – chiar în acele locuri n-am constatat să fi fost nici o mișcare socială. De ce? Pentru că dreptatea era împărțită cu egală garanție, de la un capăt la altul al țării, în lungul și în latul țării.

Greu veți stăpâni dvs. prețurile, dacă le puneți, dacă le fixați pe regiuni. Aceasta este părerea mea. Dar vreau să spun, în legătură tot cu aceasta, și altceva: nu este moral și este chiar antisocial ca să fie unii, cari nu sunt mobilizați, cari rămân în țară și cari, tocmai din acest fapt, să profite. Pe când unii sunt mobilizați, stau la cazarmă, pleacă din mijlocul familiei lor, își părăsesc căminul, luptă cu toate dificultățile, lasă celor de acasă grija muncii și a aprovizionării, alții să rămână acasă – și dacă rămân este pentru că așa o cere nevoia, rămân din nevoia de a nu se dezorganiza țara – și să profite? Nu se poate.

Toți trebuie să contribuie la sacrificiul Națiunii, și aceștia de acasă la fel cu cei plecați pe front; cei de pe front au alte riscuri și trăiesc altfel decât cei rămași acasă.

Prin urmare, trebuie să venim noi, cu autoritatea Statului și prestigiul lui, și să impunem o anumită ținută pentru toți, pentru că dacă nu impunem această ținută, ne ducem peste cap. Și ca dovadă că ne ducem, dacă nu facem așa, este faptul că noi, deși suntem țara cu cea mai bună acoperire a monetei din Europa, totuși avem cea mai slabă monedă de cumpărare, mult mai slabă decât au alte țări, mai slabă chiar decât moneda bulgară. De ce? Fiindcă n-am dominat prețurile. De ce n-am dominat prețurile? Fiindcă am recurs la mijloace polițiste, în loc să atacăm problema la rădăcina ei, la originea ei. Aceasta este toată chestiunea. Am asanat, pe cât am putut, moneda, i-am mărit acoperirea în timp de război. Este un caz unic acesta al nostru, ca, în timp de război, să se aducă aur și să se acopere moneda, să se mărească acoperirea ei.

Cu toate acestea, trebuie făcut acum al doilea pas, și trebuie făcut cu curaj. Vor fi și nemulțumiri. Dar, când vom intra în normal, toată lumea va vedea adevărul și va spune: A fost bine așa. Altfel, dacă lăsăm să meargă prețurile așa, ne-am dus peste cap. Pot face orice efort, degeaba va fi. Și nu mă interesează că mă duc eu peste cap, dar se duce Neamul Românesc. Și aceasta nu se poate. Nouă ne trebuie ordine, care nu se poate menține decât cu dreptate socială, nu cu poliție.

Țăranii își dau seama de infinitele greutăți cu care avem de luptat; și la oraș, la fel. Toți au lipsuri, au suferințe de îndurat și, cu toate acestea, nu se mișcă, pentru că își dau seama că e cineva care face eforturi pentru toți, că e cineva în capul Statului care luptă ca să-l salveze. Faptul că știu că este cineva corect în capul Statului, care face eforturi anormale ca să salveze acest Stat, îi face și pe ei să

se supună la aceste suferințe și chinuri, să le rabde altfel decât s-ar fi supus sub un regim Armand Călinescu sau X.

De ce m-am oprit și am făcut această lungă digresiune în privința diferenței de prețuri pe regiuni? Pentru ca să gândiți serios asupra acestei probleme, pentru că eu cred că nu este bine să facem așa.

P. H. Suci: Dle Mareșal, vă rog să-mi dați voie să vă expun pe scurt, în câteva cuvinte, această problemă. Înainte de a se fixa aceste prețuri, n-am mai vrut să se dea deciziuni din Cabinet pe punga oamenilor, cari trăiesc realitatea, fără a ști care este această realitate. Și poate că și aparatul de Stat nu este întotdeauna la înălțime, și nici nu poate să fie pe toate direcțiile. De aceea, s-a făcut convocarea celor interesați, celor în cunoștință de cauză. S-a convocat, astfel, Ministerul Agriculturii, prin dl. secretar general al Uniunii Sindicatelor Agricole. S-a făcut o consfătuire, la care au participat: dl. Cipăianu, fost ministru, dl. prof. Cornățeanu, fost ministru, și alții. I-am chemat pe toți, pentru ca să-și spună fiecare cuvântul, pentru ca să vedem care este calea cea mai justă, care este drumul cel mai bun, auzind și sfatul celor care trăiesc în această viață, în această activitate.

Mareșal I. Antonescu: Ați chemat și pe muncitori?

P. H. Suci: Am invitat Institutul Național al Cooperăției, reprezentat prin Obștii. Fiindcă indivizii nu pot să fie convocați, am chemat pe reprezentanții lor.

Mareșal I. Antonescu: Camerele de Muncă?

P. H. Suci: Ne-am adresat Institutului Național al Cooperăției. Au venit și delegații Ministerului Muncii.

Mareșal I. Antonescu: Din industrie?

A. Pană: Muncitorii agricoli nu fac parte din Camerele Agricole. Trebuie o delegație din zonele de muncitori agricoli, din satele cu muncitori agricoli, să fie chemați și aceștia aici, ca să-i întrebăm și pe ei. Să fie chemați cei din județele Mușcel, Prahova etc.

Mareșal I. Antonescu: Da. Trebuie chemați din diferitele regiuni.

G-ral I. Sichițiu: Din regiunile de unde se dau brațele.

Mareșal I. Antonescu: Da. Dar ce se întâmplă? Dacă, în regiunea a treia faceți prețurile mai mici – aceea este regiunea de munte – ce fac acești oameni? Ei aleargă după porumb toată iarna; tot timpul sunt pe drumuri, de își strică mai mult opinca și haina pe care o poartă. Aceștia aleargă pentru aceste nevoi mai mult decât cei din mijlocul unei regiuni bogate și, în schimb, câștigă mai puțin, sunt plătiți cu mai puțin, deși plătesc mai scump lucrurile de care au nevoie și își uzează și efectele lor alergând după ceea ce le trebuie. Deci, pe când pe de o parte, au cheltuieli mai mari, pe de altă parte să-i plătim și mai puțin? Ceea ce îi doare mai mult pe aceștia sunt lucrurile de îmbrăcăminte și încălțăminte, barchetul și opinca, care s-au scumpit foarte mult. Și ștamba, la fel. Și, dacă este așa, atunci să-i plătim mai puțin? Nu.

P. H. Suci: Criteriile, care au dus la stabilirea acestor regiuni – și toată comisia a fost de acord pentru aceste regiuni – au fost următoarele. S-au luat, întâi, pentru fiecare județ, în parte, care a fost nivelul prețurilor în trecut și s-a determinat nivelul prețurilor mai departe. Și s-a constatat că, în regiunile de munte, nivelul

prețurilor era, realmente, mai scăzut decât prețurile din regiunile de câmpie. La munte, prețurile erau mai scăzute.

Mareșal I. Antonescu: Din nefericire! De aceea se prezintă locuitorii de acolo în starea în care se prezintă: tuberculoși, nehrăniți, neîmbrăcați; fiind nevoiți să accepte situația în care se găsesc, pentru că nu găsesc de muncă. De aceea, din cauza atâtor lipsuri, cad bolnavi și mor de foame. Dar noi facem aici o operă națională.

Ce constatăm în regiunile de munte, când ne ducem acolo? Jale! Casa într-un hal fără de hal, peste tot mizerie, omul îmbrăcat sărăcăcios, copiii nehrăniți și în starea în care sunt și pe care o cunoaștem. Aceasta constatăm în regiunea de munte. Din ce cauză? Din cauză că ei nu pot să-și pună în valoare brațele lor, pentru că n-au posibilitatea de muncă, pentru că trebuie să alege, tot timpul, pe drumuri ca să-și procure cele necesare, pentru că sunt speculați, pentru că atunci când cad pe mâna unui proprietar care îi angajează, acesta caută, numai de câștig, să-i speculeze. Cunoscut cazul când oamenii erau angajați foarte convenabil la început și plecau apoi, la sfârșitul lucrului, jecmăniți de proprietari.

Am un prieten, pe care nu vreau să-l numesc, și care, în fiecare toamnă, își angajează, în condițiuni foarte bune, un administrator de moșie, îl ține până în luna august a anului următor și atunci îi găsește fel de fel de cusururi și-l dă afară, fără să-l plătească. Acesta este un caz cunoscut de mine, personal, și petrecut nu o dată, de două sau de trei ori, ci în fiecare an, în mod regulat. Și ceea ce face el cu administratorul, face și cu servitorii din casă: îi angajează, îi ține câte două, trei luni și apoi îi dă afară sub fel de fel de pretexte.

P. H. Suci: Al doilea argument este că în zona de munte este o sărăcie mai mare și un surplus de brațe de muncă. Și, dacă în regiunile de șes se dau prețuri mai mari, ele au să atragă pe cei de la munte și are să fie această continuă afluență dinspre munte înspre câmpie.

A. Pană: Dintre muncitorii de la munte, sunt plătiți prost numai cei, foarte puțini, cari rămân pe loc. Cei mai mulți pleacă în regiunile de șes, unde sunt plătiți mai bine.

Mareșal I. Antonescu: O parte din cei de la munte pleacă să muncească la câmp. De ce să nu-i plătim mai bine și pe cei cari rămân pe loc, la munte?

P. H. Suci: Atunci, vor rămâne toți pe loc.

Mareșal I. Antonescu: Nu vor rămâne toți, pentru că nu vor găsi toți de lucru. În afară de aceasta, vom interveni cu forța, ca să-i trimitem la muncă.

P. H. Suci: Dvs. veți decide; eu am expus argumentele acestei probleme. Practic, între regiunile 1,2 și 3 n-ar fi mare diferență. În prima regiune, prețurile sunt de 120 lei pe zi, pentru munca cu brațele, și 400 lei pe zi, pentru munca cu carul; în a doua regiune este o diferență de 15% față de prima; la regiunea a treia se mai adaugă încă 10% față de a doua, sau 25% față de prima.

Mareșal I. Antonescu: Așa a fost întotdeauna?

P. H. Suci: Noi am luat și am cercetat un singur an.

Mareșal I. Antonescu: Dar cum era când nu intervenea Statul?

P. H. Suci: Era o diferență, pe baza cererii și ofertei.

Mareșal I. Antonescu: Bine, însă eu îmi mențin părerea că n-ar trebui loviți cei de la munte. Să le fixați și acestora aceleași prețuri ca și celorlalți.

P. H. Suci: Dacă fixați prețuri unitare pe întreaga țară, aveți dreptate și din alt motiv: pentru că prețul grâului și al porumbului sunt unitare pe țară.

Mareșal I. Antonescu: Fixați o singură categorie de prețuri; nu mai complicați problema. Linia aceasta teoretică este foarte frumoasă, însă sunt foarte multe sate, de la Dunăre și până în Bucovina, unde prețurile muncilor agricole nu sunt la fel. Dacă nu fixați aceleași prețuri, dați naștere la confuzii în administrație. Trebuie să facem un lucru practic.

A. Pană: Trebuie să aveți în vedere că în Transilvania nu este lipsă de brațe, dar este un alt standard de viață. De aceea, prețurile muncilor agricole sunt mai ridicate acolo. Dar nici în Transilvania prețurile acestea nu sunt la fel peste tot.

Mareșal I. Antonescu: Să fixăm peste tot aceleași prețuri pentru muncile agricole. Curba aceasta a prețurilor muncilor agricole este foarte frumoasă, dar ea nu este decât o reprezentare teoretică a realităților. Sunt atâtea sate în Țara Românească, pornind de la Dunăre, până în Nordul țării, în care prețurile muncilor agricole nu sunt la fel. Cine ne arată nouă că într-o comună nu este un preț și în altă comună, altul?

Nu e practic să existe prețuri diferite. Faceți aceleași prețuri peste tot. Când englezii au făcut ceea ce au făcut, au chibzuit mult, după o îndelungată experiență. Să luăm, totdeauna, ceea ce este bun de la alții.

P. H. Suci: După ce se fixează prețurile de 120 lei pe zi, pentru munca cu brațele, și 400 lei pe zi, pentru munca cu carul, se determină proporția din trecut și se fixează și celelalte prețuri.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce trebuie făcut prin administrație, este să se ia măsuri în vederea respectării acestor prețuri. Trebuie să pedepsim cei cari dau mai mult. De aceea, am rugat pe dl. ministru al Justiției să participe la acest consiliu. Nu este just că, dacă un om a fost luat de la casa lui și dus pe front – lăsându-și acasă nevasta și copiii, fără posibilități de muncă, de câștig și de întreținere, el având riscul frigului, al suferințelor și al glonțului – să fie pus în situație inferioară față de cei rămași acasă. Și atunci, cei rămași acasă trebuie să fie considerați ca mobilizați.

S-a întâmplat, anul trecut, ca mulți proprietari să aibă de scos din pământ sfeclă de pe sute de pogoane de pământ. S-a încercat ca să fie scoși cu jandarmii oamenii la muncă, dar ei n-au vrut să iasă. Or, aceasta nu este numai o pierdere suferită de proprietarii respectivi, ci este o pagubă mare pentru economia națională. Țăranul nu-și dă seama că din pricina refuzului lui, ajunge să se scumpească zahărul și se produc pagube enorme, din care va plăti și el o parte.

Va trebui să forțăm, cu autoritate, pe țăran să muncească; va fi nevoie să venim cu sancțiuni. Dacă unui om i s-au rechiziționat animalele și riscă să le piardă, înseamnă că un altul, care a rămas cu ele nerechiziționate, are dreptul să se îmbogățească – cerând prețuri mari pe munca lui cu carul – pe spinarea celui care a plecat la război și căruia i s-au rechiziționat și animalele.

De aceea, să introducem obligativitatea muncii; toată lumea să muncească, însă toți trebuie să fie plătiți cu prețurile pe care le fixăm noi. Prețurile acestea să fie unice și fixe pe toată țara.

C. Stoicescu: Acestea sunt prețuri fixe, nu maximale sau minimale.

Mareșal I. Antonescu: Sunt prețuri unitare. Proprietarul este obligat să plătească aceste prețuri. Nici țăranul n-are drept să ceară mai mult, dar nici proprietarul n-are dreptul să dea mai puțin. De ce să ocrotesc pe proprietar, fără să-i impun vreo obligațiune? Acestea sunt prețuri unice pe toată țara, nu maximale sau minimale, ca să nu se dea naștere la atâtea nemulțumiri. Cine nu va respecta aceste prețuri va fi sancționat cu asprime, fie că este un proprietar, care dă mai mult, fie că este un țăran, care cere mai mult.

După ce vom soluționa această problemă în domeniul agricol, cu sancțiuni foarte aspre, vom trece în domeniul industrial. Acolo vom pleca de la prețul materiei prime, nu de la prețurile nenorocitelui de băcan, care vinde cu litra.

G-ral C. Constantin: Numai pentru muncile la vie, care sunt mai grele, va trebui să dăm un spor.

Mareșal I. Antonescu: Să dați un spor.

P. H. Suci: Vom lua un spor de 10%.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu. Este o regulă, care s-a respectat din antichitate și până astăzi: bobul de grâu a reprezentat o anumită contravaloare fixă și respectată peste tot. Astăzi se face socoteala câte kilograme de porumb sunt necesare pentru ca un porc să câștige un kilogram de osânză, și în funcțiune de aceasta i se fixează și prețul.

G-ral I. Sichițiu: Muncile la vie nu sunt mai grele decât cositul și secerișul.

P. H. Suci: Dl. prof. Teodorescu a susținut necesitatea acordării unui spor de preț pentru muncile la vie.

Gh. Minescu: Munca în acord mai este permisă? Țăranii să nu fie păcăliți la munca în acord.

G-ral C. Constantin: Dar și prețurile la munca în acord sunt fixate tot pe baza prețurilor cu ziua.

Mareșal I. Antonescu: În principiu, la munca în acord trebuie să se țină seama de prețurile fixate pentru munca cu ziua.

A. Pană: S-au făcut socotelile acestea. În ceea ce privește muncile la vie, numai câteva, cum este tăiatul și stropitul viei, sunt munci mai grele. Altele însă sunt mai ușoare. Astfel, culesul viilor este cea mai ușoară muncă agricolă.

G-ral I. Sichițiu: Și cea mai grea este cositul.

Mareșal I. Antonescu: Muncile de specialitate să fie plătite mai mult. Noi trebuie să tragem învățăminte din toată experiența noastră. Dacă am fi fost liberi, am fi putut realiza mai mult decât am făcut. Au fost lăsate unele porțițe deschise, odată cu fixarea prețurilor, și pe porțițele acestea s-a pătruns, ca să fie date peste cap unele prețuri.

Trebuie să tratăm problema în toate amănuntele ei, și la suprafață și în adâncime. Așa cum ți-am spus și d-tale, dle Suci, n-am pretenția să găsim o soluție ideală. Și în Germania, cu toate măsurile severe aplicate acolo, și în alte

părți, prețurile au sărit, în ultima vreme. De îndată ce a intrat America în război și lumea și-a dat seama că războiul se va prelungi mult, această stare de psihoză și-a făcut efectele.

G-ral C. Constantin: Germanii au studiat această problemă a prețurilor timp de patru ani.

Mareșal I. Antonescu: N-am pretenția să rezolvăm acum problema în mod complet; o vom soluționa în mod provizoriu, până la toamnă, când urmează a treia etapă, cea definitivă. Atunci voi interveni cu glonțul, ca să ții prețurile în loc, cu o singură condiție: prețurile fixate să fie juste. Când munca unui om este plătită cu 120 lei pe zi, el trebuie să-și aibă pâinea lui asigurată, la un preț corespunzător, ca și mai înainte, și trebuie să aibă posibilitatea să-și procure toate articolele de care are nevoie – pânzeturi și opinci – la prețuri raționale.

G-ral C. Constantin: În vederea aprovizionării țăranilor, trebuie să intervenim masiv cu bumbac și opinci.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să le dăm direct țăranului, de aceea este și dl. Minescu aici. Putem să facem această distribuție și prin micii negustori de la sate, căroră să le dăm un câștig, dar dacă ei nu vor respecta prețurile fixate, nu-i vom mai lăsa să distribuie ei, ci vom împărți noi, direct, bumbacul, opincile, sapele, secele, fiarele de plug și celelalte articole necesare țăranului. Opincile vor fi aduse din Germania, vor trebui să treacă direct în mâinile țăranului, care va plăti 800 lei o pereche de opinci, în loc de 2000 lei. Același lucru cu america: să treacă direct din fabrici, prin I.N.C.O.O.P., la țărani.

Am să-ți spun eu, dle Minescu, ce se petrece la d-ta la Cooperatie.

P. H. Suci: Pentru a termina întreaga chestiune, în legătură cu fixarea prețurilor muncilor agricole, trebuie să spun că este vorba aici de două probleme: este problema fixării prețurilor, care a fost discutată și asupra căreia dvs., dle Mareșal, vă veți spune ultimul cuvânt, și este a doua problemă, tot atât de importantă, aceea a menținerii prețurilor fixate.

Menținerea prețurilor muncilor agricole se poate realiza numai pe trei căi. Dacă se realizează aceste trei mijloace, vor putea fi menținute și prețurile. Mai întâi – și este probabil că dl. ministru al Agriculturii v-a pus în cunoștință – trebuie făcută întreaga organizare, foarte bună, care se pregătește acum, pentru coordonarea muncilor agricole, a celor care rămân în sate, cu agenții agricoli, cu cei mobilizați și cu toți ceilalți. Toată această organizare trebuie făcută pe sate, comune, plăși și județe, pe baza Legii mobilizării agricole.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta s-a făcut. Nu vom realiza o operă ideală, dar totuși va fi un progres.

P. H. Suci: A doua problemă este cea expusă de dvs.: problema aprovizionării directe a țăranilor, fără intermediari. Dacă pentru fiecare nu va fi decât o cotă de 50% din necesar, această cotă să fie distribuită fiecăruia, în mod real, la prețuri determinate dinainte.

În sfârșit, a treia problemă: produsele agricole să fie colectate și cumpărate direct de la țărani, pentru ca producătorii să aibă maximum de preț pentru

produsele lor, adică să li se plătească lor 110.000 lei pentru vagonul de grâu, fără să mai intervină intermediarii.

Realizând aceste trei deziderate, vom putea menține prețurile muncilor agricole.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să le menținem. Am dat sonde cu privire la rezultatele Legii monopolului cumpărării cerealelor. Chiar alaltăieri am vorbit cu cineva, care are două moșii în două județe, și care mi-a spus: legea a avut un efect miraculos, nu mai circulă nimeni la sate, nu mai agită nimeni în privința prețurilor; singura pacoste care a rămas sunt cooperativele, care cumpără din ceea ce se rechiziționează de Subsecretariatul Aprovizionării și, în loc să trimeată unde trebuie, revând cu prețuri mari, tot țăranilor.

De Minescu, am să-ți dau numele cooperativelor din județele Dolj și Mehedinți care fac astfel de operații. L-am chemat special pe proprietarul acesta, ca să-mi dea informații. Tot el mi-a spus că în județele Dolj și Mehedinți sunt cantități mari de grâu.

Ați văzut ce rezultat au dat cercetările făcute într-o comună, după ce trecuse pe acolo comisia de colectare: s-au mai găsit încă 400 vagoane de grâu – notați, într-o singură comună – în afară de ceea ce constatase acolo comisiunea.

G-ral C. Constantin: Este o totală lipsă de conștiință.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, numai într-o singură comună s-au găsit 400 vagoane în plus, peste ceea ce se declarase. Aceasta este realitatea, prin urmare. Trebuie luate măsuri drastice la frontieră, ca să nu iasă nimic. Trebuie măsuri de pază în lungul Dunării și la frontieră; trebuie întărită paza la frontiere, pentru ca să nu se strecoare nimic afară.

În al doilea rând, dacă nu se mai cumpără produsele de la sate, de societățile de altădată, va fi obligat fiecare producător să vândă așa cum a hotărât.

O a treia perioadă: vor fi obligați să cultive pământul. Dacă nu cultivă pământul, îi iau dreptul de proprietate.

G-ral C. Constantin: Mulți s-au îndreptat spre mazăre.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

G-ral C. Constantin: N-au pus grâu.

Mareșal I. Antonescu: Grâu n-au putut să pună. Însă țăranul a mers la mazăre, fiindcă a văzut că îi aduce mai mulți bani. Foarte bine. Și mazărea este avantajoasă. Problema culturii pământului este o operă în care trebuie să evoluăm; și, pe urmă, dacă au mazăre, nu mor de foame, Constantin.

G-ral I. Sichițiu: Mai este și o altă considerație: țăranii s-au convins că grâul pus după mazăre produce îndoit.

Mareșal I. Antonescu: Este o evoluție în cultura pământului. Noi interpretăm, de multe ori, greșit intenția țăranului. Refuz să cred că țăranul n-a vrut să lucreze. Țăranul, dacă n-a pus grâu, a fost din alte cauze. Întâi, fiindcă el este chemat, câte trei-patru zile, pe drumuri, în fiecare săptămână. Pe el îl cheamă jandarmul, îl cheamă primarul, se mai duce la târg și, în felul ăsta, își pierde timpul de lucru.

În al doilea rând, când trebuie să pună grâu, se mai întâmplă că mai este angajat ca să transporte cu căruța. Și atunci, ca să câștige mai multe parale, se apucă și transportă lemne, grâu, porumb – și o face fiindcă acolo câștigă mai mulți bani – și astfel și-a lăsat câmpul nelucrat, muncind în altă parte, făcând transporturi, ca să câștige bani. A venit apoi frigul și ne-a surprins așa.

Dar lucrul acesta nu s-a petrecut astfel numai pentru noi. Aceeași situație este mai gravă încă în Germania. Dar în toată Europa este exact aceeași situație ca la noi. De ce atunci să aruncăm în spinarea țaranului nostru român asemenea acuzații? Trebuie să judecăm în cadrul general al economiei europene. Germania a avut cea mai bună recoltă de sfeclă și de cartofi și, totuși, a pierdut aproape jumătate din ea, fiindcă 50% din această recoltă era înghețată. Și dacă în Germania se întâmplă așa ...

G-ral I. Sichitiu: Că vor să lucreze, dovada au făcut-o în noiembrie, când ieșiseră la lucrul pământului.

Mareșal I. Antonescu: Sigur. Ceea ce trebuie să facem, este să facem dreptate. Trebuie să-i arătăm că ne ocupăm de el și nu lovim în forțele lui, ci punem ordine în toate compartimentele vieții. Trebuie să-i dăm, deci, stambă, fier, opincă – să i le dăm la un preț convenabil. Este o disproporție – cum mi s-a arătat – între produsele țaranului și între ceea ce cumpără el: stambă, opincă. Pe când, la ceea ce produce el, prețurile au crescut cu de 3 sau 4 ori, la ceea ce cumpără, prețurile s-au sporit de 8 și 10 ori. Astfel: opinca a crescut de zece ori, stamba de opt ori. Atunci, aici este dreptatea pe care trebuie să o facem țaranului.

Alteceva: Ce ați făcut cu compartimentele industriale?

P. H. Suci: Pe compartimentele industriale, am pornit cum ne-ați spus dvs.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, prețul muncilor agricole este fixat?

A. Pană: Dle Mareșal, vă rog să-mi dați și mie cuvântul.

P. H. Suci: Prețul fierului. Vrem să determinăm toate prețurile în sectorul metalurgic, pentru armament și uneltele agricole. Operația aceasta în sectorul industrial va cere timp, fiindcă acolo nu avem posibilitate de lucru așa de ușor ca în agricultură, domeniu în care există studii mai precise decât sunt studiile în domeniul industriei.

Acolo vom încerca să facem două etape. O etapă în care vom rezolva, sub presiunea necesității pentru unele lucruri, pentru a câștiga timp, ca apoi, într-o a doua etapă, să facem, pe baza aceleiași corelații, corelația între prețurile industriale și agricole, pentru ca să pornim astfel de la un singur criteriu.

Mareșal I. Antonescu: Ați plecat de la prețul actual al fierului, când ați stabilit prețul muncii? L-ați ținut în socoteală?

P. H. Suci: Da, dle Mareșal. Voiam să vă aducem o situație, comunicată de Ministerul Economiei Naționale. Din această situație, rezultă că, pe când, în 1937, grâul era 5,08 lei kg, în 1941 a ajuns lei 11,70 kg.

Mareșal I. Antonescu: Am această situație. În 1937, Zigel-ele erau 7 lei kg. Și în 1941 au ajuns 11 lei. Aceasta constatăm din acest tablou, pentru anul 1937, când era mai mult sau mai puțin un echilibru între prețuri.

A. Pană: Nu era echilibru. Se stricase echilibrul. Epoca normală nu a fost nici în anii 1930-1931, când erau perturbări economice încă. Ci, ca ani normali ar trebui să socotim 1934, 1935 și 1936.

Mareșal I. Antonescu: Datele acestea sunt din 1937. În 1937, prețul grâului era 5,08, iar în 1941 a ajuns la 11,70 lei kg; zăgel-ele erau 7 lei în kg, în 1937, și ajunseseră, în 1941, la 11 lei kg; fierul țărănesc era 7.00 lei kg în 1937 și a ajuns la 11,00 lei kg în 1941. Vasăzică, fierul țărănesc era 7 lei ...

A. Pană: Zăgel-ele nu sunt fier țărănesc. Din ele se face fierul țărănesc.

Mareșal I. Antonescu: A ajuns numai la 11 lei, fiindcă a trecut asupra zăgel-elor diferența. Era cu două puncte sub zăgel-e, în 1937, și apoi a trecut cu 0,70 deasupra zăgel-elor ...

A. Pană: Agricultorul nu lucrează cu zăgel-e, ci cu fier laminat.

Mareșal I. Antonescu: Deci, față de 1937, în 1941 grâul a crescut de 2,4 ori, iar zăgel-ele de 1,6 ori, și fierul de 2,4 ori. Vasăzică, fierul laminat a crescut față de grâu ...

A. Pană: Prețul fierului a fost, în epoca aceea, relativ normală, 8,65 lei kg, iar astăzi fierul laminat a ajuns la 43 lei kg. Atâta este prețul oficial al fierului laminat. Nu se găsește însă la prețul oficial, dar să-l socotim chiar la acest preț oficial. Astăzi, dacă vrei să cumperi, trebuie să dai un preț mai mare. Dar, chiar dacă rămânem la prețul oficial, la 40 lei, vedem că aceasta înseamnă o ridicare de cinci ori mai mult față de prețul dinainte. Și nici așa nu se găsește.

Mareșal I. Antonescu: Nu se găsește fier, nu pentru că n-ar fi, pentru că, până la urmă, a ieșit. S-a distribuit. Nu-mi aduc aminte cota. Nu știu care este situația. Cât am atins?

I. Marinescu: Dl. g-ral Dobre știe.

Mareșal I. Antonescu: Fierul era ascuns. Când am luat măsurii, în toamnă, când m-am întors de pe front, am putut face față nevoilor. Am dat unde a trebuit. Imediat ce am dat țăranului opinci, fier, lucrul s-a și cunoscut: au început să vină lemnele la gări.

A. Pană: Prețul este de 40 lei kg, fiindcă la prețul oficial, de 38 și ceva lei, se adaugă însă taxele, ceea ce face să revină kilogramul la 40 lei. Or, prețul acesta, de 40 lei kilogramul, față de 8 lei, cât era înainte, înseamnă că astăzi este de cinci ori mai mult acest preț. Or, dacă ar fi să ne raportăm la prețul fierului, ar trebui să se plătească proporțional și celelalte. S-ar ajunge la 200.000 lei vagonul de grâu. Și aceasta se petrece nu numai pentru fier ...

G-ral C. Constantin: Dar în ce raport intervine fierul, în ce cotă intră în această producție.

Mareșal I. Antonescu: Dl. g-ral Constantin a ridicat o chestiune foarte justă: în ce raport intervine fierul în gospodăria țărănească? Ne interesează să vedem și ce raport a fost în anii normali. Ne interesează să știm ce raport există în țările care sunt bine administrate, între fier, între produsele de industrie și produsele solului. Trebuie să știm care a fost raportul acesta în timpurile normale și acest raport trebuie să-l păstrăm și mai departe. Dacă a fost un raport de $\frac{1}{2}$, tot $\frac{1}{2}$ păstrăm și noi

mai departe; dacă a fost 2/3, tot 2/3 păstrăm și noi. Aceasta este toată problema. Nu iau drept bune toate obiecțiunile dlui Pană.

A. Pană: N-am expus chestiunea complex. A fost numai o întrerupere. Am vrut numai să nu se facă o greșeală.

Mareșal I. Antonescu: Ți-am cerut, dle Suciu, să-mi dai un raport asupra situației din Germania și din alte țări agricole, să-mi arăți care sunt acolo raporturile între produsele industriale și produsele agricole. La noi trebuie să ținem socoteală și de următorul lucru: una a fost fierul cumpărat, așa cum s-a cumpărat, din cauza dezorganizării administrative, și altceva este fierul pe care trebuie să-l cumpere țaranul. De aceea, trebuie să luăm măsuri: fie că intervenim direct și suprimăm intermediarul, fie că luăm alte măsuri. S-au găsit dosite mărfuri de 100.000.000 lei numai la un singur negustor, la Craiova. Avea ascunsă acolo marfă de 100 milioane, postav dosit etc. Vă spun acestea ca să vedeți în ce situație este Țara Românească și cu cine avem a face. Dacă așa s-au petrecut lucrurile în Craiova, ce trebuie să se găsească la jidanii din București, ce marfă trebuie să se găsească ascunsă la ei?

Și cetățeanul român își merită orice suferință, merită să fie chiar distrus, pentru că el singur este acela care lucrează la distrugerea lui. Toți jidanii umblă din casă în casă – și chiar și românii – și spun celor cari îi ascultă: Nu cumpărați postav? Nu cumpărați ghetе? Le oferă de toate. De unde le scot? Ei bine, nici unul din aceștia, cărora li se oferă asemenea lucruri, nu vine să-i denunțe; nici unul nu le pune mâna în ceafă ca să-i dea pe mâna sergentului. Se fac complici cu hoții. Deci și ei sunt hoți. Dar să vă dau un caz.

Mi s-a întâmplat ca un mare proprietar, de pe Bulevardul Lascăr Catargiu, să spună unui prieten, acum o săptămână: Iată ce se petrece, peste câteva zile începe revoluția în București. Ei bine, cu toate că au trecut cele câteva zile, revoluția aceea n-a început. Când a fost întrebat: Cum să înceapă revoluția? El a răspuns: Sunt foarte bine informat, cei de la U.C.B. au spus că au arme și veți vedea ceea ce vor face. I-am cerut numele aceluia care a spus aceasta, dar n-a vrut să mi-l dea. Și e un mare proprietar care face aceasta.

Iată de ce hoții procedează după cum se vede; iată de ce ne găsim în această situație, fiindcă ne punem de conivență cu ei. Ca să avem un costum mai mult, sau o pereche de ghetе mai mult, sau ca să facem depozite acasă, nu-i denunțăm. Dar, dacă așa se poartă cetățeanul, noi nu putem face nimic. Autoritatea, din această cauză, este pusă în neputință să-și facă datoria. Și aceasta tocmai din cauza cetățeanului, care, pe de o parte, își pretinde să-ți faci datoria, iar, pe de altă parte, tot cetățeanul acesta contribuie, pe scara cea mai întinsă, la neîndeplinirea măsurilor luate de Guvern. În astfel de condițiuni nu se poate face nimic.

În Bulgaria, dacă leva este cât este, aceasta se datorește faptului că acolo fiecare cetățean dă concurs Guvernului ca să pună mâna pe hoți. Imediat îi pune mâna în ceafă aceluia care vinde marfa pe sub ascuns și-l pedepsește. Din această cauză se menține leva cu puterea de cumpărare pe care o are; de aceea la noi leul are puterea pe care o are.

Prin urmare, dle Suci, să-mi dați acel raport, de care v-am vorbit, referitor la situația din alte țări. Atunci, răspund dlui Pană cu acest raport. Nu-i mai dau nici un argument. Îi spun: Iată, dle Pană, acesta este raportul în Germania, țară industrială și bine administrată; aceasta este situația în altă țară. Și, dacă acolo s-a ajuns la acest raport între agricultură și industrie, aceasta trebuie să fie realitatea. Îi spun: Iată care este raportul între agricultură și industrie în Germania, în Franța, în Elveția, în Italia. Din moment ce aceste țări au soluționat astfel această problemă – căci și ei au industrie acolo, și ei au agricultură, și ei și-au pus această problemă, și ei au urmărit să aibă o anumită proporție, ca să asigure rentabilitatea solului – nu putem să nu ținem seama de acest raport. Ceea ce s-a petrecut în Italia, nu se poate lua drept bază pentru noi, pentru că acolo Mussolini a făcut o politică a grâului și a dat orice preț la grâu. Neținând seama de nimic, a ridicat grâul deasupra produselor industriale, numai ca să dezvolte cultura grâului. A mers bine doi – trei ani, dar, pe urmă, n-a dat rezultate.

P. H. Suci: Am cerut dlui Weinemann, expertul german în țara noastră pentru prețurile agricole, ca să ne dea acest raport. Ni-l va da săptămâna viitoare.

Mareșal I. Antonescu: Bine. Trebuie complectat cu considerente de ordin politic, pentru că la noi s-a făcut o politică de încurajare industrială, timp de 20 de ani după război, când s-a dat drumul la prețurile industriale, care a produs dezechilibrul. Tot astfel s-a produs în Italia, din cauză că acolo s-a dus o politică de preț, la grâu. Dar această politică n-a dat rezultate, căci n-au reușit să facă față problemei.

G-ral I. Sichițiu: Vroiam să adaug, dle Mareșal, că, la prețul grâului, în epoca arătată, nu știu dacă dl. Suci a ținut seamă de faptul că Statul contribuia cu 10.000 lei la vagonul de grâu.

Mareșal I. Antonescu: Indiferent. Dar Statul plătea diferența. Cine venea să vândă la oraș, lua această primă.

G-ral I. Sichițiu: Era față de prețul mondial.

G-ral C. Constantin: Trebuie să-l adăugăm și noi.

G-ral I. Sichițiu: Era prețul nostru.

Mareșal I. Antonescu: S-a făcut o politică agricolă. Se urmărea ca, după război, imediat – dacă nu s-ar fi distrus tonajele, cum s-au distrus; aceasta era politica pe care o făceau americanii, construind milioane de tonaje – se urmărea ca după război, imediat, ei să poată veni și să facă dumping, în lumea întreagă, cu cerealele lor de acolo. Nu se știa ce va fi. De aceea am făcut, anul trecut, Convenția pe zece ani, cu Germania – anul acesta nu și-ar mai fi avut rostul – ca să cumpere produsele noastre agricole de la noi. De aceea, am luat pe credit mașinile acestea.

A. Pană: Mă raliez la metoda aplicată de dl. Suci. Inșă am de făcut o observațiune, în legătură cu stabilirea prețurilor muncilor agricole în corelație cu prețul grâului.

Mareșal I. Antonescu: Și al porumbului, căci grâul îl produce marele proprietar, iar porumbul îl produce țăranul.

G-ral C. Constantin: În legătură și cu prețul porumbului.

Mareșal I. Antonescu: În legătură și cu prețul porumbului, căci dacă pleca numai de la grâu, era o greșeală.

A. Pană: Domnia-sa a făcut media pe zece ani în urmă. Cred că această medie nu este aceea de la care trebuie să se pornească, ci de la anii cari au fost relativ normali, adică atunci când cererea și oferta erau echilibrate. Și, în această perioadă de 10-11 ani, de la 1931-1941, în acest interval nu găsim decât 3-4 ani în această situație. În adevăr, nu putem lua nici epoca de criză, nici epoca aceasta, din urmă, care este influențată de împrejurările războiului. Prin urmare, ar trebui s-o restrângem această epocă, așa cum a fost arătată de dl. Suciu, la perioada la care ne referim. Cred că aceasta este o chestiune care se poate ușor accepta și de dl. Suciu, căci este îndreptățită. Obiecțiunea cea mai importantă însă este că domnia-sa a făcut corelația numai între prețul cerealelor și prețul muncii și a stabilit că ziua de muncă reprezintă un anumit coeficient din prețul grâului. După socotelile mele, acest coeficient n-ar fi așa.

Mareșal I. Antonescu: Să ne fixăm asupra primei idei. Credeți dvs. că grâul a fost plătit cu prețul cu care trebuia să fie plătit, în anii trecuți?

A. Pană: Voiam să spun că trebuie să pornim de la o epocă relativ normală.

Mareșal I. Antonescu: Ar însemna că, dacă n-am pornit de la o atare epocă, să facem pe producător să producă în pagubă, în 1940-1941?

A. Pană: Raporturile între prețurile produselor industriale și acelea ale produselor agricole au fost dezavantajoase pentru agricultură în timpul din urmă.

Mareșal I. Antonescu: Care sunt cauzele? Noi mergem la consecințe ...

A. Pană: Agricultorii au fost mai puțin plătiți în anii din urmă, decât erau plătiți în 1934.

Mareșal I. Antonescu: A produs în pagubă agricultorul, dle Pană?

A. Pană: A câștigat mai puțin.

Mareșal I. Antonescu: A produs în pagubă?

A. Pană: .....

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, nu poți răspunde. A câștigat deci mai puțin. Cum se explică atunci fenomenul că, dacă au câștigat mai puțin, și proprietarul mare are mai mulți bani, și țăranul are mai mulți bani decât au avut vreodată? Dacă au câștigat mai puțin, trebuiau să fi sărăcit.

A. Pană: Are bani, dar n-are ce cumpăra; aceasta este nenorocirea.

Mareșal I. Antonescu: Țăranul are bani și se laudă că are bani. Cum se face aceasta? Este interesant să vedeți lucrurile extraordinare care se întâmplă. Sunt țărani cari se duc la sculptori de cruci pe morminte, pentru cimitire, și cer să le facă cruci de marmoră. Sunt țărani cari comandă, pentru mormintele lor, cruci de marmoră! Părinții mei n-au cruci de marmoră pe mormânt, și mulți au făcut ceva pentru neamul acesta. Vă spun aceasta ca să vă arăt ușurința Neamului Românesc, de sus și până jos, că a ajuns să-și cumpere cruci de marmoră, când nu mai are altceva de cumpărat. Dar acesta nu este un motiv, fiindcă au fost alte vremuri când nu avea.

Deci: țăranul are bani și proprietarul are bani.

A. Pană: Toată lumea are bani.

Mareșal I. Antonescu: Da. Ca dovadă că este așa, ca dovadă că toată lumea are bani, este faptul că niciodată n-a fost un desfrâu mai mare de cumpărături, decât de Crăciun. Toată lumea cumpăra cadouri de tot felul. Niciodată nu s-au făcut, de Crăciun, atât de multe afaceri ca anul acesta. Dar, cu ce s-au făcut aceste cumpărături? Desigur că cu bani. A cumpărat și muncitorul de la oraș, și funcționarul, și producătorul. Au cumpărat toți. Cine cumpăra în prăvălii, de nu puteai să intri? A cumpărat funcționarul, care se vaită că nu-i ajunge leafa; a cumpărat muncitorul, care se vaită că duce lipsă; a cumpărat proprietarul agricol, care se vaită că este plătit puțin.

Să fim oameni serioși! Să vedem problemele deci și prin prisma intereselor generale, nu numai din punct de vedere egoist.

A. Pană: Necontestat că țăranii au mai mulți bani în buzunar, dar reprezintă mai puțin ...

Mareșal I. Antonescu: Dacă ridicăm prețurile, vor reprezenta și mai puțin.

A. Pană: Nu cer ridicarea prețurilor.

A doua observație, în ce privește stabilirea prețurilor muncilor agricole, făcută de dl. Suci, prin raportul între produsele industriale și cele agricole, pentru stabilirea prețului plătit pentru muncă, a doua observație este că se face o eroare atunci când se consideră lumea rurală că intră absolut toată în aceeași categorie.

Lumea de la țară se împarte în două mari categorii. O parte din locuitorii de la țară, locuitorii de la deal, sunt acei cari trăiesc din munca brațelor și au pământ foarte puțin. Gospodăria lor nu este o gospodărie agricolă. Gospodăria lor este la țară, ei sunt săteni, dar n-au gospodărie agricolă. Ei trăiesc în sate, în regiunile de munte, dar pleacă de acolo și se duc să lucreze în alte părți, fiindcă trăiesc din munca brațelor.

O a doua categorie o formează cei din regiunea de șes, în care găsim pe adevărații agricultori, pe acela care are 7-8 hectare și care este cu totul în altă categorie decât muncitorul agricol. Acesta nu vine la proprietar ca să-i muncească. Este în aceeași categorie ca și proprietarul.

Prin urmare, când vorbim de munca agricolă, trebuie să ne referim la aceștia, cari trăiesc din munca brațelor, oameni pe cari nu-i interesează fierul sau alte articole industriale, coasa, secera, lucruri care îl interesează însă pe agricultorul propriu-zis. Pe aceștia, cari trăiesc din munca brațelor lor, pe acest muncitor îl interesează ceea ce îl poate alimenta – pe el și familia lui – îl interesează îmbrăcămintea, încălțăminte. În ce privește muncitorii agricoli, pe aceștia nu-i interesează nici chiar alimentația, pentru că atunci când lucrează în altă parte, li se dă și mâncare. Mâncarea îl interesează însă pentru timpul când nu lucrează, aceasta și pentru el și pentru membrii minori ai familiei. În orice caz, îl interesează mai puțin chestiunea aceasta pe muncitorul agricol decât pe muncitorul industrial. Pe el îl interesează îmbrăcămintea și încălțăminte.

Din cifrele pe care le avem la Ministerul Agriculturii, aceste articole de încălțăminte și de îmbrăcămintă – lăsând la o parte bocancii, cari ar fi dezastru dacă aș vrea să fac comparație și cu ei – luând numai america și opincile, vedem că s-au scumpit de zece ori. Aici este pericol. Când angajam muncitorul agricol,

în anii trecuți, l-am angajat ieftin față de prețurile pe piață, pentru că el avea rezerve. Dar acum, rezervele lui s-au epuizat. Trebuie să-și cumpere alte lucruri. De unde le cumpără? De pe piață. Dar știți care sunt prețurile de pe piață? Înainte, prețul americii pe piață a fost sub 25 lei. Dar să admit că ar fi fost de 25 lei, în epoca aceea normală. Astăzi, însă aproape că nu se mai găsește pe piață, și, chiar dacă se găsește, sau dacă ia direct de la I.N.C.O.O.P., i se cere 250 lei pe metru. Prin urmare, acesta este prețul pe metru, chiar dacă cumpără direct, fără intermediar. Eu, lucrătorului care vine la mine la lucru, îi dau ce-i trebuie. Ei bine, cu toate că el nu plătește transportul, nu plătește lucrul, îi revine cămașa la 1000 lei. Deci îl costă, cel puțin, de zece ori mai mult decât înainte.

Și la opinci, la fel. Opincile au fost 70 lei. Astăzi, sunt 700 lei perechea, la prețul oficial.

Mareșal I. Antonescu: Le vom da la prețul acesta.

A. Pană: Atunci, două sunt soluțiile, ca să nu se obiecteze că cer urcarea prețurilor. Eu aș vrea să revenim la 2000 lei vagonul de grâu, cum era în 1913. Și atunci, să dăm muncitorului agricol – cum se dă soldatului pe front, cum se dă muncitorului din industrie, de către unele exploatari mai mari – să se dea muncitorului agricol încălțăminte și îmbrăcăminte. Pentru că, dacă îi dăm lui, pentru el și pentru membrii minori ai familiei lui, pot să rămână prețurile care au fost. Și prețul grâului poate să rămână mult mai scăzut chiar decât este astăzi. Dar, dacă noi nu suntem în stare să-i dăm acest lucru ...

Mareșal I. Antonescu: Dar vom face eforturi.

A. Pană: ... atunci trebuie să-i dăm puțința ca de pe piață să-și cumpere ceea ce îi trebuie, cu prețurile de pe piață.

Prin urmare, nu s-a făcut, dle Suci, această corelație.

Aceasta ar fi ceea ce aveam de spus în ceea ce privește munca agricolă, nu însă în ceea ce privește exploatarea agricolă. Exploatarea agricolă a cheltuit pentru muncă destul, care are încă tendința de scumpire. Am trimis să găsec oameni pentru seceră, și mi se cere preț îndoit decât anul trecut.

Mareșal I. Antonescu: Voi veni cu o lege.

A. Pană: Se va veni cu legea, sau eu voi intra în lagăr, dacă nu voi respecta legea și nu voi lăsa grâul să se scuture.

Prin urmare, sau îi dăm aceste articole, de care el are nevoie, la prețurile dintr-o anumită epocă – mult mai avantajoase – sau îi sporim salariile în măsura în care el să-și poată cumpăra de pe piață tot ceea ce are nevoie.

Mareșal I. Antonescu: Când îi vom spori salariul, stamba se duce iar în sus. Problema este să dominăm prețurile.

A. Pană: Eu accept orice soluție. Problema este să-i dăm ceea ce îi trebuie; la prețuri scăzute, dacă putem să-i dăm. Din contabilitatea mea, rezultă că 47% din cheltuielile pe care le am reprezentă cheltuieli făcute pentru munca propriu-zisă. În această contabilitate n-am trecut decât cheltuielile propriu-zise; n-am trecut arenda pământului; n-am trecut amortismentul uneltelor. N-am trecut decât impozitele, materialele, munca și oarecari cheltuieli de administrație, care se ridică la 47% din cheltuieli. Însă până la sută la sută din cheltuieli, mai sunt 40% cheltuieli de

materiale. Aceste materiale sunt, în special, materialele feroase. Chiar dacă cumpăr coasa, sapa, ele sunt provenite tot din fier și în strânsă legătură cu fierul. Prin urmare, baza la aceste materiale este tot fierul, care este atât de scump. Dacă m-aș referi la alte materiale, de exemplu la curelele de transmisiune, acelea sunt mult mai scumpe. Am cumpărat curele cu de zece ori mai mult decât era prețul înainte; pe câtă vreme fierul se plătește numai de cinci ori mai mult.

Prin urmare, ar trebui să intre într-o proporție oarecare – și destul de însemnată – și aceste materiale, care reprezintă 40% din cheltuieli.

Mareșal I. Antonescu: Nu le-ați prezentat la comisie?

A. Pană: N-am luat parte la comisie.

Mareșal I. Antonescu: Trebuia să trimiteți pe reprezentantul dvs., dle Pană.

G-ral C. Constantin: Urma să treacă, pe urmă, chestiunea în Comisiunea interministerială și, pe urmă, să ne întrunim, în Consiliu, aici.

Mareșal I. Antonescu: V-am convocat, azi, ca să nu întârziem cu muncile agricole. Prețurile trebuiau fixate din februarie. dle g-ral Constantin, și astăzi suntem în martie. Se fac angajamente agricole. Când am văzut că se întârzie, am forțat mâna și am întrunit acest consiliu. Nu se poate, trebuie să ne fixăm asupra prețurilor, rămânând ca, pe urmă, să venim cu celelalte soluții.

Are dreptate dl. Pană. Îi voi răspunde la toate problemele ridicate. Nu pot recunoaște că n-are dreptate, pentru că, dacă fixăm prețurile numai într-un compartiment, este o muncă inutilă, degeaba am făcut tot acest efort.

A. Pană: Ați dat ordin ca să se facă o socoteală raportată la Germania, la situația de acolo. Dar, în materie de cheltuieli pentru exploatarea agricole, nu se potrivește cu țara noastră.

Mareșal I. Antonescu: Nu este un criteriu în totul. Nu este același lucru. Am spus eu însumi, când am vorbit de Italia.

A. Pană: Sigur; nu este un criteriu infailibil. La noi s-a făcut o industrializare forțată. Mai ales prin contingentare, s-au urcat, în mod forțat, prețurile la articolele industriale. S-a creat, în avantajul industriașilor, un monopol pentru piața internă. Acest monopol a fost așa de avantajos, că, de unde în agricultură n-am putut să ne utilăm, nu ne-am putut procura utilajul necesar, în industrie au fost fabrici care au trebuit să fie închise, pentru că era destul de rentabil să se lucreze numai cu unele din aceeași categorie. Deci, s-au făcut investiții industriale inutile, care au cauzat pierderi mari economiei noastre naționale.

Prin urmare, dacă se aduc prețurile produselor industriale la nivelul lor de acum câțiva ani și se coboară și prețurile muncilor agricole la același nivel, se poate scobori, atunci, și prețul grâului. Dacă nu se va putea, va trebui ca în prețul fixat să se țină socoteala de toate aceste împrejurări. Nu se poate ca să se ia în considerație numai raportul dintre prețul grâului și prețul muncilor agricole și, pe baza lui, să se fixeze prețul acestor munci, ci trebuie să ținem socoteala de toate aceste împrejurări pe care vi le-am expus.

Să se aleagă o soluție, într-un sens sau altul, dar o soluție reală, împotriva căreia să nu se mai poată obiecta nimic. Odată aleasă soluția, să vedem ce-i trebuie

muncitorului agricol, nu la prețurile la care a avut, altădată, aceste produse, dar, în orice caz, la prețuri mult mai scăzute decât cele de astăzi.

Dacă noi nu vom merge la o soluție reală, ci ne vom opri numai la o soluție pe hârtie, atunci vom avea de suferit cele mai grave consecințe. Dacă prețurile agricole nu sunt remuneratorii, agricultura va scădea. Or, astăzi ar fi o adevărată calamitate dacă noi n-am putea măcar să menținem producția noastră agricolă, dacă n-o vom putea spori, ca să putem satisface nevoile noastre și ale altora.

Mareșal I. Antonescu: Eu nu plec de la o situație trecută, sau de la o situație prezentă, ci de la principii mari economice. Am să caut în biblioteca mea și am să-ți dau, dle Pană, o carte a unui mare economist, în care acesta a calculat, pentru toate clasele sociale, raporturile care trebuie să existe între venituri și cheltuieli, ajungând la concluzia că acel care nu păstrează aceste raporturi merge, sigur, la faliment, fie că este agricultor, industriaș sau comerciant. Economistul acesta a calculat cât trebuie să reprezinte, din venitul cuiva, cheltuielile pentru mâncare, îmbrăcăminte, încălțăminte, chirie, educație și distracție.

Vom lua și noi socotelile de la cap și vom aplica aceste principii, stabilind raporturile care trebuie să existe între prețurile produselor agricole și prețurile articolelor de care are nevoie țăranul, pentru acoperirea nevoilor lui. Și, dacă căutăm să vedem ceea ce se petrece în Germania și Italia, unde se pun aceleași problema ca și la noi, este ca să avem un criteriu, în plus, de judecată, în afară de experiența noastră.

În cadrul acestor principii, dacă există un individ, o familie sau un Stat care nu respectă aceste proporții între cheltuielile făcute pentru diferitele nevoi, individul, familia sau Statul acela merge peste cap. Deci, să ajungem să stabilim aceste proporții, să le respectăm și numai atunci vom putea spune că avem o țară bine administrată.

O familie își are existența și liniștea asigurată dacă, din veniturile ei, plătește pentru fiecare nevoie după proporțiile stabilite de o experiență de sute de ani. Dacă însă o altă familie, cu același venit și trăind în același mediu, plătește, de exemplu, în loc de 7% din venit, 30% pentru chirie, fiind deci obligată să ia și să scadă din cheltuielile de hrană, sau de îmbrăcăminte, pentru complectarea chiriei, depășind raporturile fixate de experiența vremurilor, merge, sigur, la derivă.

D-ta, dle Pană, ai avut alături de d-ta mulți oameni cu cari ai pornit deodată în viață. Fiecare din ei are, astăzi, o anumită situație. D-ta ai creat și ai ajuns unde ești, pentru ce? Pentru că ai respectat, fie din instinct, fie cu voință, aceste proporții ale cheltuielilor față de venituri. Alții nu le-au respectat și au ajuns să se ruineze, cheltuindu-și nu numai veniturile lor, dar și ce au moștenit de la alții. Aceasta este situația.

Acum, vreau să examinez, de la început, ceea ce ai spus d-ta.

Țăranii de la deal – și eu sunt de acolo – au posibilitatea, dacă sunt muncitori, să lucreze și să-și dezvolte gospodăriile lor mult mai mult decât locuitorii celor mai bogate regiuni agricole de la șes. Dovada o fac multe sate din regiunea noastră, de dealuri. Iată: Rucărul, Dragoslavele și altele, județul Mușcel întreg, dacă vreți, până la Golești, până în apropiere de Pitești, ce situație

înfloritoare are, și treceți dincoace, în județul Argeș, ca să vedeți câtă sărăcie este acolo. Peste tot este același țăran, care n-are pământ, dar într-un județ el este muncitor și econom și își creează, mereu, alte posibilități de viață, pe când în celălalt județ, nu vrea să lucreze.

Țăranul de la munte poate să-și arendeze pământ la câmp și să vină acolo să lucreze, la epocile potrivite, dar mai are posibilitatea să taie lemne, să care piatră, sau să facă altfel de munci favorizate de natură, pe când țăranul de la câmp n-are aceste posibilități. În regiunea de deal, țăranii au livezi de pruni sau fânețe, ceea ce n-au țăranii de la câmp. De aceea, în județul Mușcel sunt mulți țărani cari sunt mult mai bogați decât locuitorii din județele Teleorman și Vlașca. De ce? Pentru că sunt muncitori și economi și fiindcă exploatează la maximum munca brațelor, care este aurul lor.

Eu consider regiunea de deal drept cea mai bogată. Acolo sunt și vii, și fânețe, iar locuitorii din această regiune au posibilitatea să se ducă și la păduri, la tăiatul lemnului, și la șes, pentru munci agricole. Și atunci, să nu considerăm pe țăranul din regiunea de deal ca și pe un orășean. Dacă trăiește așa cum trăiește și nu-și folosește ziua de muncă, este din pricină că e leneș.

A. Pană: Eu angajez muncitori tocmai din județul Mușcel. Ei vor să vină, ca și în alți ani, dar nu cu același preț.

Mareșal I. Antonescu: Ei trebuie să vină, chiar dacă d-ta nu le vei plăti mai mult ca acum un an. Noi însă trebuie să facem dreptate; să le dăm america și opincile, direct, la prețuri cât mai scăzute, aici ai dreptate d-ta, dle Pană. Noi trebuie să stabilim în ce condiții țăranii vor putea să-și procure lucrurile de care au nevoie. Aceasta este problema. Trebuie să lucrați în compartimentul acesta.

A. Pană: Eu v-aș ruga, dle Mareșal, să ne lăsați să mai lucrăm o săptămână și pe urmă să vă supunem rezultatul.

Mareșal I. Antonescu: Să nu intrăm în aprilie.

A. Pană: Nu va fi din vina noastră.

Mareșal I. Antonescu: Să n-o ia dl. ministru Marinescu drept reproș, fiindcă d-sa muncește din greu, de dimineață și până seara, ca să facă să se respecte prețurile fixate, și toată lumea tot pe dânsul îl critică, dar noi ne găsim. astăzi, în această situație, pentru că n-am putut întocmi la timp Legea monopolului cumpărării cerealelor. Din cauza aceasta, ne izbim astăzi de atâtea greutăți. Dar nici noi nu putem avea pretenția, cât suntem de dezorganizați și așa cum este secundată acțiunea Guvernului, să realizăm ceea ce n-a putut realiza Germania.

Trebuie să facem eforturi ca să nu mai dibuim în întunec și să terminăm odată cu trecutul. Să arătăm că suntem capabili să ne administrăm singuri, ceea ce, până acum, n-am putut dovedi, spre rușinea neamului întreg. În toate compartimentele mă lovesc de tâlhari. Dacă în toată Țara Românească nu există decât 30.000 perechi de opinci, acesta nu este un motiv ca o pereche de opinci să se vândă cu 8000 lei. Dacă nu este destulă america în Țara Românească, aceasta nu este un motiv ca un metru de america să se vândă cu 400 lei. Administrația este de vină dacă se urcă prețurile. Pânzeturile trebuie să se vândă cu un preț bine calculat, după ce a fost socotit și costul materiei prime și cheltuiala pentru energie și

combustibilul și amortizările normale și cheltuielile de administrație și impozitele. După ce au fost socotite toate aceste elemente, atunci autoritatea vine și fixează prețul de vânzare en gros și en detaliu, care nu trebuie să se schimbe de la o zi la alta.

Când vom reuși să lucrăm așa – și nu se poate să nu reușim – atunci și compartimentul agricol va funcționa normal. Aceasta este dreptatea dlui Pană, are și o latură subiectivă, dar eu trebuie să cercetez partea ei obiectivă.

Atunci, concluzia este că noi nu putem fixa, astăzi, prețurile.

G-ral I. Sichițiu: Vă rugăm să ne mai lăsați timp.

A. Pană: Fixarea prețurilor muncilor agricole depinde și de Ministerul de Finanțe.

Mareșal I. Antonescu: Vă rog să lucrați împreună și cu dl. ministru al Justiției.

C. Stoicescu: Eu am să reflectez.

Mareșal I. Antonescu: Fixăm aceste prețuri împreună și trebuie să fim în măsură să le și ținem; și nu le putem ține decât cu sancțiuni foarte drastice. V-am dat exemplul celor 400 vagoane de grâu, care au fost găsite într-o comună prin care trecuse comisia de curățare, ca să vedeți cât de superficial se lucrează. Anul acesta am lucrat așa, dar la anul vom lua grâu la arie.

Gh. Minescu: Cu tractoarele cum rămâne, dle Mareșal?

Mareșal I. Antonescu: Să vii, acum, la mine, împreună cu d-nii miniștri ai Agriculturii, ca să hotărâm distribuirea lor.

Ședința se ridică la ora 13.15.

Stenografi: D. Fierăscu și A. Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 496 (fost 472)/1942, vol. I, f. 312-360.

9. 1942 martie 11. *Se discută despre tăbăcirea pieilor, producția de încălțăminte, fabricarea săpunului și obținerea unui bumbac superior calitativ.*

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de miercuri, 11 martie 1942

Ședința se deschide la ora 18, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**.

Iau parte dnii: **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat pentru Înzestrarea și Administrația Armatei; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **Gr. Popescu**, secretar general la

Ministerul Economiei Naționale; col. C. Sireteanu, directorul Intendenței; dr. Eugen Hațiegan, directorul general al O.R.A.P.-ului.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, v-am convocat pentru astăzi pentru a lua și dvs. cunoștință de memoriul pe care mi l-a înaintat dl. dr. Hațiegan și pentru a asculta expunerea d-sale în legătură cu problema pieilor. Dl. dr. Hațiegan mi-a trimis acest memoriu și mi-a arătat toate problemele, toate dificultățile pe care le are de întâmpinat. Și în această chestiune, ca și în multe altele de natură economică, suferim, în bună parte, din cauză că nu există o coordonare între diferitele compartimente și din cauză că toți se amestecă în atribuțiunile altora. Ca o consecință a acestei lipse de coordonare, vedem mai multe ministere căutând să rezolve aceleași probleme și amestecându-se unele în atribuțiunile altora.

D-sa a venit cu o propunere. L-am ascultat. Aveam datoria s-o fac. M-am hotărât să fac această convocare pentru a vedea și dvs. care este situațiunea, cum și soluțiunile care urmează să fie date acestor probleme.

Problema încălțăminteii este una dintre cele mai acute, care trebuie gândită din vreme, trebuie să-i găsim soluțiunea cât mai practică posibilă, pentru că dacă țărănul, lucrătorul, soldatul, orașeanul rămân desculți, incontestabil că, în afară de aspectul detestabil pe care îl va prezenta, moralul va fi cât se poate de scăzut, iar, pe de altă parte, munca lui va fi o muncă de proastă calitate.

Deci trebuie să lucrăm și aci ca și în alimentație, să găsim soluțiunea, pentru ca să putem să ținem Națiunea aceasta în picioare, pentru ca posibilitățile ei de rezistență să fie sporite.

Dle Hațiegan, te rog să arăți cari sunt dificultățile pe care le-ai întâlnit în calea d-tale, cum și ce soluțiune propui pentru înlăturarea acestor dificultăți.

După expunerea pe care o vei face, fiecare reprezentant al instituției care se ocupă de această materie și care este interesată direct de această problemă își va spune punctul de vedere.

Dr. Eug. Hațiegan: Dle Mareșal, dlor miniștri, în chestiunea pielăriei, părerea mea, pe care am expus-o și în memoriul prezentat, este că trebuie să plecăm de la realități.

Din experiența pe care o am, experiență de trei ani, de când conduc acest compartiment în cadrul Oficiului, am văzut că diferitele departamente n-au ținut seama de aceste realități, pentru ca, în cadrul lor, să ne putem mișca. Am făcut un plan economic, pe care îl prezint și dlui Mareșal, în care arăt ce se poate realiza.

Din cota militară, se poate realiza, lunar: 424.033 kg piei crude, adică peste 42 vagoane de piei brute, pe care le-am putea utiliza pentru cota militară. Ar mai rămâne o cotă de 15% pentru populația civilă, care cotă, la rândul ei, are două compartimente: încălțăminea și compartimentul articolelor tehnice, cari sunt de o importanță capitală.

Dat fiind că această cotă civilă este redusă, din cauză că o mare parte merge pentru cota militară, urmează ca în această privință să găsim o altă soluțiune, mai ales pentru populațiunea săracă.

Pentru Armată avem nevoie de un milion de perechi de bocanci, 150.000 perechi cizme, 8000 atelaje de 3 cai, 1000 atelaje de un cal, 80.000 diferite harnașamente și 60.000 kg blanc, pentru reparațiunile necesare.

Dacă acest plan, pe care îl prezint, este aprobat, el va putea să fie pus în executare imediată și integral chiar în cursul acestui an. Dacă vom avea acest plan aprobat, vom putea urmări executarea lui la fabrici, cu foarte multă ușurință. Astăzi scapă de sub controlul nostru, pe motiv că fabricile au comenzi de la diferite instituțiuni, de la ateliere, Intendență, Aer și Marină etc.

În cazul în care se aprobă planul, vom avea controlul, lunar chiar, la fabrici. Am făcut calculul lunar și vă pot asigura că este posibil să se confecționeze bocanci pentru Armată 10-12.000 perechi.

Mareșal I. Antonescu: Nu se atinge cifra de 1.000.000 perechi bocanci, pe care o cere Armata.

Dr. Eug. Hațiegan: Luând cifra de 1.000.000 perechi bocanci, cerută de Armată, am contat să pot avea la dispoziție și materialul pe care îl am în Transnistria. După informațiunile pe care le-am cules, chiar de pe teren, prin informatorii de acolo, am calculat că voi putea ameliora această cotă militară cu 10-15 piei, lunar.

Mareșal I. Antonescu: Ce însemnează această frază din raport: "Transformați în lucru confecționat"?

Dr. Eug. Hațiegan: În kilograme, ne revin 7.400.000 piei brute. Într-un vagon intră 2000 perechi bocanci. În Transnistria am avea 12 vagoane, lunar.

Mareșal I. Antonescu: D-ta contezi pe 200.000-300.000 perechi pe an. Aceasta este concluziunea la care vrei să ajungi. D-ta ai vorbit de chestiunea evaziunii. Întâi mi-ai prezentat chestiunea deficitului. Ai spus că înainte de război, deficitul nostru intern era acoperit prin importuri, care reprezentau nu știu cât la sută din necesar. Pe mine mă interesează care este acest deficit, socotit în procent, din necesar.

Dr. Eug. Hațiegan: 40-50%

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, cel puțin 50%.

G-ral Gh. Dobre: Față de consumul de acum, înseamnă 1000 de vagoane.

Dr. Eug. Hațiegan: Totalul consumației anuale este de 3000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, este vorba de o treime. D-ta, dle Hațieganu, de câte vagoane ai nevoie pentru tot necesarul țării?

Dr. Eug. Hațiegan: Ca să alimentez și populația civilă, îmi trebuiesc 2935 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este consumația actuală, socotită după nevoile impuse de război, când bocancii se uzează mult mai repede. Importai, înainte, cantitatea de 1000 vagoane. Are dreptate g-ralul Dobre, că atunci nu consumi atât. Atunci importam mai mult.

G-ral Gh. Dobre: Importam și piei semifabricate.

Gr. Popescu: Cifra de 30% import era mărită, din cauza nevoilor dinaintea războiului. Astăzi, când facem calculul, după consumul redus, raționalizat, cifra trebuie să fie alta.

Mareșal I. Antonescu: Astăzi, importul ar trebui să fie mai mic. La un consum raționalizat, ar trebui să ai nevoi mai mici.

Gr. Popescu: A scăzut și producția internă, prin reducerea tăierii.

Mareșal I. Antonescu: Cât ne lipsește nouă, astăzi, din necesar? Odată ce stabilim cât este necesarul și ce producție avem, vedem cât ne lipsește și cum vom putea să umplem acest gol. Prin urmare, vă rog să-mi spuneți care este necesarul, de câte vagoane aveți nevoie și câte aveți.

Dr. Eug. Hațiegan: Astăzi ne sunt necesare 3000 de vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Această cantitate îți trebuie deci, și pentru Armată, și pentru populația civilă. Vasăzică, îți trebuiesc 3000 vagoane. Care este producția d-tale?

Dr. Eug. Hațiegan: Producția este de 850 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, ne lipsește 60% din necesar. Ce facem cu acești 60%?

Dl. Hațieganu spune că acest procent de 60% îl vom putea micșora printr-o bună administrare a stocului produs. Această bună administrare nu este realizată. Dl. Hațieganu spune că defectul trebuie căutat în două direcțiuni: întâi, este lipsa de coordonare și, al doilea defect, este în mâna acelorora cari se servesc de acest material, fie ca să-l prelucreze sub diferite forme, fie ca să-l distribuie pe ascuns. În acest fel și prin asemenea mijloace se produc evaziuni.

Deci, sunt două direcțiuni mari în care trebuie lucrat. Una este în mâna noastră, coordonarea în cadrul acțiunii noastre de guvernământ, și a doua, este să vedem ce facem ca să reducem această evaziune la minimum posibil.

Trebuie să-mi arătați de unde provine evaziunea și care este soluția ca să combatem, total, această evaziune. Al doilea, ce trebuie să facem ca să lichidăm cu această evaziune, să nu mai consumăm energie inutilă prin ordine care se bat cap în cap și cari anihilează toate eforturile dvs.

Pentru aceasta ne-am întâlnit astăzi.

Dr. Eug. Hațiegan: Evaziunea propriu-zisă are, astăzi, două izvoare: primul este cota militară și al doilea, cota civilă ...

Mareșal I. Antonescu: Mi s-a mai spus. Trebuie să reducem sistemul de astăzi și să vedem de unde provine evaziunea. Eu am citit raportul d-tale, dar vreau să audă și dl-or.

Dr. Eug. Hațiegan: Dat fiind că, în majoritatea cazurilor, la comenzile militare care se dau, controlul se face la termene lungi, fabricile au posibilitatea ca materialul intrat în fabricație să-l utilizeze cum vor, chiar în fața controlorilor, fiindcă totdeauna au scuza că au comenzi mai multe și că acest material este al unei alte instituțiuni. În felul acesta, controlul de la fabrică nu este eficace.

Mareșal I. Antonescu: Deci evaziunea începe de la pieile crude și apoi la tăbăcării. În al treilea rând, evaziune la confecții. Așadar, evaziune la producător, evaziune la tăbăcărie și, în al treilea rând, la confecție.

Dr. Eug. Hațiegan: Prima evaziune, aceea făcută la producător, numai prin ajutorul organelor care sunt la sate, jandarmii, primarii și notarii, să dea mână de ajutor collectorului. După măsurile luate, am aranjat ca acești controlori să aibă și o

rută de mișcare în interiorul județului, adică, la fiecare două-trei săptămâni, ei să fie obligați să cerceteze centrele unde sunt tăieri și să recepționeze materia primă.

Mareșal I. Antonescu: Nu trebuie neglijat și faptul că sunt tăieri clandestine.

Dr. Eug. Hațiegan: Dacă vom avea concursul jandarmilor și al primarilor, acestea vor fi evitate.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este o primă chestiune de notat, ca să asigurăm evaziunea la producător. Trebuie să propuneri concrete, trebuie să vedem cine poate să se ocupe de această chestiune; avem nevoie deci de un organ unic.

Prima chestiune este concursul autorității administrative, atât în ceea ce privește tăierile care se cunosc, tăierile de la Abatorul public, cât și tăierile clandestine, sau acele datorite accidentelor.

Dr. Eug. Hațiegan: În același scop, ca să ne asigurăm mărirea stocului de piei, am prezentat dlui g-ral Dobre un plan de organizare a colectării, în dosul Armatei, pe care s-o fac tot eu, urmând ca Ministerul să-mi dea personal, care să poarte uniformă militară, cu încadrare de divizii, personal care să aibă posibilitate să controleze unitățile care sunt în interior sau pe front, ca să pot colecta toate pieile vitelor tăiate.

Dl. g-ral Dobre mi-a făgăduit că va aduce la îndeplinire acest deziderat al meu. Am credința că și de aci vom putea recupera o importantă cantitate de piei care dispar, fie că se preiau de trupele germane, care sunt organizate perfect, lucru pe care l-am constatat, personal, și eu în tot timpul cât am fost pe front și când am văzut această organizare perfectă a trupelor germane, fie ...

Mareșal I. Antonescu: Luau chiar și de la trupele românești?

Dr. Eug. Hațiegan: Da.

Mareșal I. Antonescu: Totdeauna mi s-au dat relațiuni că pieile sunt colectate de către O.R.A.P.

Gr. Popescu: Au fost colectori de la O.R.A.P. pe lângă fiecare divizie.

Dr. Eug. Hațiegan: Numai până la Nistru.

Mareșal I. Antonescu: De ce numai până la Nistru?

Dr. Eug. Hațiegan: Dl. guvernator al Transnistriei nu a acceptat să pună în executare aprobarea dată de dl. ministru Marinescu și ne-a cerut o serie întregă de lucruri, pe care noi nu le-am putut satisface. În primul rând, ne-a cerut să-i punem la dispoziție un număr mare de curele de transmisie, pe care noi nu le avem nici în interiorul țării. De aci, urmează o serie întregă de discuțiuni, cari durează de trei luni, fără ca să putem ajunge la vreo concluzie cu Guvernământul Transnistriei.

Mareșal I. Antonescu: Col. Davidescu, ia notă de aceasta. Incontestabil, că și Transnistria are nevoie de încălțăminte și de curele de transmisiune pentru punerea în funcțiune a fabricilor.

G-ral Gh. Dobre: Este o greșeală a dlui Alexianu, că aceste piei brute nu se pot colecta la timp, și nici d-sa nu va putea să aibă materialul fabricat de care are nevoie.

Mareșal I. Antonescu: Dl. guvernator Alexianu vine la Consiliul de Miniștri în fiecare lună. Atunci se ridică toate problemele cari interesează

Transnistria, și noi le soluționăm. Această problemă nu s-a ridicat niciodată, deși dl. Gr. Popescu a fost de atâtea ori la Consiliu.

Gr. Popescu: Acum aflu de ea.

Mareșal I. Antonescu: Iată, dle Hațieganu, d-ta te-ai plâns că alții nu-ți dau concursul, și vezi, acum, care este situația.

De Transnistria trebuie să ne ocupăm. Trebuie să trimitem oameni cari să colecteze pieile, dar și acestei provincii trebuie să-i dăm ceva în schimbul muncii și a materialului pe care ni-l furnizează. Nu pot să duc pe toți la muncă, cu glonțul în spate, fără ca să le dau ceva. Indiferent ce s-ar fi cerut, ceea ce mă revoltă este că pentru rezolvarea tuturor chestiunilor trebuie să treacă luni de zile.

Dacă este o chestiune care se ridică, trebuie să se găsească soluția imediat, dar trebuie să fie cineva mai mare care să satisfacă interesele, să le armonizeze și să găsească soluția rapidă, căci dacă această soluțiune vine peste un an, ea nu mai are valoare; timpul trece și producem pagube în economia națională.

Dr. Eug. Hațiegan: Eu am sesizat ministerele interesate în această privință. Pot să fac proba.

Mareșal I. Antonescu: Toate s-au oprit în biroul d-tale. Eu ți-am spus că, atunci când ai o nevoie, sau te lovești de ceva, să vii la mine.

Dr. Eug. Hațiegan: Am cerut audiență.

I. Marinescu: Eu v-am rugat să puneți mâna pe telefon, fără să vă anunțați, sau să veniți direct, ca să putem rezolva, imediat, orice problemă.

Dr. Eug. Hațiegan: Evaziunea s-ar reduce, pe o scară importantă, dacă s-ar face cum am avut onoarea s-o spun.

Mareșal I. Antonescu: De exemplu, noi nu mai tăiem viței. De unde vin pieile de viței?

G-ral C. Constantin: Nu se taie decât vițelii accidentați.

Mareșal I. Antonescu: Din această cauză nu mai avem lapte.

G-ral C. Constantin: Eu am făcut un raport, în care ceream permisiunea ca să tăiem o anumită cotă din viței, pentru că, altfel, pierdem laptele.

Mareșal I. Antonescu: Nu l-am văzut.

G-ral C. Constantin: I.-am înaintat.

Dr. Eug. Hațiegan: Înainte de 15 iunie 1940, în ultima lună când s-a oprit tăierea vițelilor, colectam lunar 26 vagoane viței, o cantitate extrem de importantă. Astăzi colectez o cantitate foarte mică.

Mareșal I. Antonescu: Dvs. știți la cât a scăzut cheptel-ul? Cu 30%. Noi, pentru muncile agricole, avem o singură vită pentru un hectar. Țări mai puțin agricole decât noi, și cari trăiesc mai puțin din agricultură decât noi, au zece vite la hectar. Cu zece vite se poate face munca perfect, din toate punctele de vedere. Munca agricolă trebuie făcută repede și, ca s-o faci repede, trebuie să ai mijloace, să ai vitele necesare.

De aceea, munca este aceea pe care o vedem, și rezultatele sunt din ce în ce mai mici, producția de cinci ori mai mică și viața de cinci ori mai scumpă. Dacă n-am avea această situație nenorocită, și Statul ar putea încasa mai mult. S-a făcut o politică greșită, agricultorul n-a fost încurajat, n-a fost învățat cum să lucreze și n-am

putut avea o producție bună. Suntem acum, în ceasul de față, într-un pericol extraordinar. Suntem la 15 martie, zăpada este pe câmp și n-am scos încă un tractor la lucru. Anul trecut, toate erau, la această dată, pe câmp. Dacă ne va rămâne numai o lună de muncă pentru arat și semănat, în condițiunile acestea, nu știu cât ne va rămâne nearat și spectrul foamei va începe să crească.

Când am oprit aceste tăieri, am avut o întregă politică, nu a fost ceva datorit unui capriciu. M-am gândit nu numai la apărarea țării, dar și la înmulțirea vitelor, în momentul în care aveam nevoie de o agricultură mai intensă. Vom înmulți cheptel-ul, și atunci nu vom mai fi obligați să importăm piei. Atunci, nu numai că vei avea piei crude atât cât îți vor trebuie, dar vei putea să și exporti piei.

Aceasta ar fi fost realitatea. Este o aberație ca, într-o țară agricolă, unde trebuie să fie multe animale de muncă, să se importe piei crude; o țară agricolă trebuie să exporte piei, așa după cum exportă cereale și alte produse agricole.

Dar aceasta a fost politica făcută de regimurile trecute și eu nu pot îndrepta totul într-un singur an. Acum trăiesc din cârpeli. Dacă am oprit tăierea vițelilor, a fost pentru că am vrut să măresc cheptelul țării, nu numai cu o sută la sută decât era în septembrie trecut, ci treptat, treptat să ajungem ca numărul animalelor de la noi din țară să devină de zece ori mai mare decât era atunci, pentru că numai astfel vom avea posibilitatea să exportăm cantități mai mari de produse agricole. Am vrut să facem agricultură numai cu brațele țaranului; nu s-a putut și nu se va putea, este o imposibilitate. De aceea am fost nevoit să import mașini agricole din Germania. Dar și politica aceasta a fost criticată. Dl. Garoflid a sărit în sus, spunând că nouă nu ne trebuiesc mașini agricole, ci animale de muncă. Am adus, anul trecut, atâtea mașini agricole câte nu s-au importat în timp de 20 de ani și totuși n-am putut să facem față nevoilor.

Deci, în primul rând trebuie tratată chestiunea evaziunilor, care trebuiesc jugulate. După ce va fi soluționată această problemă, va trebui să ajungeți la o controlare.

Cum se face evaziunea la tăbăcării?

Dr. Eug. Hațiegan: Noi avem două cote: cota civilă și cota militară ...

Mareșal I. Antonescu: Și, din cauza acestor cote se fac evaziunile? Eu știu că, atâta vreme cât suntem într-o economie dirijată, o tăbăcărie nu poate să primească, în kilograme, o anumită cantitate de piei crude, decât cu ordinul unui Oficiu Central.

Care este acest oficiu?

Dr. Eug. Hațiegan: Este O.R.A.P.-ul.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, d-ta repartizezi pieile crude la tăbăcării. Există un raport între pieile crude primite și talpa care urmează să fie livrată; noi știm că din atâtea kilograme piei crude trebuie să iasă atâtea kilograme de talpă, sau de piele tăbăcită.

Tăbăcăriile ce fac cu cantitățile de piei crude primite?

Dr. Eug. Hațiegan: În sistemul actual, eu n-am posibilitatea să controlez producția la tăbăcării.

Mareșal I. Antonescu: Cine o controlează?

Dr. Eug. Hațiegan: Eu controlez numai colectarea și repartiția materiilor brute.

Mareșal I. Antonescu: Acum trec la altă chestiune: din ordinul cui faci d-ta distribuția pieilor crude la tăbăcării?

Dr. Eug. Hațiegan: Din ordinul Ministerului Economiei Naționale.

Gr. Popescu: Pieile crude se împart după capacitatea de producție a fiecărei tăbăcării.

Mareșal I. Antonescu: Dar, la tăbăcării se produc evaziuni. V-am întrebat adineauri și vă întreb și acum: cum sunt posibile aceste evaziuni? Eu nu-mi explic; știu că la atâtea kilograme de piei crude primite, o tăbăcărie trebuie să livreze atâtea kilograme de piei tăbăcite, pe care apoi le ia și le distribuie un anumit organ: atâta într-un loc, atâta într-altul. După calculele tehnice făcute, din materialul brut trebuie să iasă atâtea kilograme de talpă, atâtea kilograme de piele tăbăcită etc.

Deci, nu trebuie să se producă evaziuni; dacă se face un control serios la tăbăcării, pe trei registre, unul pentru materialul brut primit, altul pentru cantitățile de piei tăbăcite, ieșite din tăbăcărie, și altul pentru distribuția mărfii fabricate, atunci evaziunile nu mai sunt posibile.

Totuși, evaziuni se fac. Sunt atâtea cantități de talpă care se vând cu preț de speulă, nu numai în București, dar în toată țara. De unde provin ele? Les de undeva, pentru că din străinătate nu vin. Deci talpa aceasta provine numai de la noi, de la pieile colectate de d-ta, dle. Hațieganu. În loc să meargă la populație, pe prețurile fixate, ajunge să fie speculată pe prețuri mari.

Dr. Eug. Hațiegan: În toată această organizație s-au produs evaziuni. La început nu ne-am dat seama nici noi de ceea ce s-ar putea petrece în tot acest proces de fabricație.

Există două cote: o cotă civilă, pe care o administrez eu în toată regula, cu caiet de sarcini și cu repartizări exacte pentru fiecare fabrică, cu ce trebuie să-mi comunice fabricile ca semifabricate, ca să știu ce să distribuie la comercianți, conform decretului în vigoare. Ce se poate întâmpla? Dat fiindcă, după calculele mele tehnice, trebuie să am un randament de 52% la talpă, fabricantul poate să-mi îngreuneze talpa și, în loc de 520 kg de talpă pentru 1000 de kg de piei crude, poate să-mi dea, în realitate, mai puțin, fiindcă talpa pe care mi-o livrează el este îngreunată, iar lui îi rămâne surplusul.

Mareșal I. Antonescu: Această posibilitate de fraudă trebuie să intre în preocupările dvs.

Dr. Eug. Hațiegan: Și atunci, noi am propus Ministerului Economiei Naționale să întocmească un caiet de sarcini, în care să se precizeze că talpa trebuie să aibă atâta flexibilitate, să conțină atâta grăsime, atâtea materii cenușii etc., după toate prevederile internaționale în vigoare. Acest caiet de sarcini n-a apărut până acum – este în lucru – Ministerul Economiei Naționale fiind aglomerat cu alte lucrări.

Gr. Popescu: S-a terminat.

Dr. Eug. Hațiegan: Acum, din cauza lipsei acestui caiet de sarcini, există această porțiță de evaziune.

Mareșal I. Antonescu: Dar când vor fi aplicate prevederile acestui caiet de sarcini, va mai exista această posibilitate?

Dr. Eug. Hațiegan: Nu va mai fi. Acum însă nu pot să lupt singur cu reaua credință a tăbăcarului și a fabricantului. Dacă acest caiet de sarcini va fi pus în vigoare, vom avea posibilitatea să recuperăm cea mai mare parte din materialele corespunzătoare cantităților de piei brute livrate de noi.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, d-ta nu ești responsabil decât de administrarea cotei civile.

Dr. Eug. Hațiegan: La cota militară, eu primesc din partea Subsecretariatului de Stat al Înzestrării – respectiv de la Ministerul Economiei Naționale, pentru că pe această cale vine comunicarea ...

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, și Înzestrarea și Economia Națională; este băgat aici și Dobre și Constantin și dl. Marinescu, toți suntem.

I. Marinescu: Eu nu dau nimic.

Dr. Eug. Hațiegan: Chestiunea aceasta vine la dvs., la Direcția Materiilor Prime.

Gr. Popescu: Nu este la dvs.

Mareșal I. Antonescu: Dar d-ta, dle Gr. Popescu, nu ești la Aprovizionare?

I. Marinescu: Dânsul este și la mine și la dl. g-ral Constantin.

Gr. Popescu: Acum s-a hotărât: sunt la Aprovizionare. Distribuția cotei am făcut-o noi: 80% pentru Armată și 15% pentru populația civilă.

Mareșal I. Antonescu: Mai întâi, dvs. ați făcut o mare greșală: ați anunțat că veți raționaliza consumul la încălțăminte și apoi ați lăsat să se vândă. A fost o speculă și o înghesuială nemaipomenită la magazinele de încălțăminte. Ar fi trebuit să închizi magazinele până când fixai toate aceste date.

G-ral C. Constantin: Chestiunea n-a fost la mine.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu cine a luat măsura, dar s-a făcut o greșală.

Gr. Popescu: Am trimis organe de control.

Mareșal I. Antonescu: Nu era mai simplu să închizi toate prăvăliile? Acum avem destulă experiență, știm cum este speculat românul și care este psihologia maselor: toți se reped să cumpere. Dvs. însă ați lăsat, din nou, cu voință, populația pe mâna speculanților; și populația a fost speculată.

G-ral C. Constantin: Și acum trebuie să se facă control, pentru că sunt stocuri ascunse.

Gr. Popescu: Ne-a sesizat și Siguranța și Jandarmeria despre cele ce se petreceau la magazinele de încălțăminte. De aceea am lăsat să se vândă numai 20% din mărfurile din magazine.

Mareșal I. Antonescu: Acum s-au calmat lucrurile?

Gr. Popescu: Au intrat în normal. Decizia noastră a apărut pe neașteptate în "Monitorul Oficial"; n-a știut nimeni de ea mai înainte. În ziua apariției s-au produs mari aglomerări la magazinele de încălțăminte. De aceea am permis să se vândă 20% din mărfuri. Unii comercianți au profitat de această împrejurare, ca să vândă mai mult decât atât, mai ales că a fost atunci și o sărbătoare la mijloc.

Mareșal I. Antonescu: Trebuia ca întâi să fie rechiziționată toată încălțăminte – toată marfa ar fi fost ștampilată și nu s-ar mai fi vândut nimic – și apoi s-ar fi venit cu cartela.

Gr. Popescu: Și eu am vrut să fac tot așa, dar comercianții m-au rugat să-i las să vândă, pentru că unii din ei sunt oameni săraci.

Dr. Eug. Hațiegan: În Germania s-au închis toate prăvăliile timp de o săptămână.

Mareșal I. Antonescu: De ce n-ați făcut și dvs. la fel?

Gr. Popescu: Fenomenul acesta s-a produs numai în București; în restul țării totul a decurs în perfectă ordine. Am primit de la prefecturi rapoarte în care se spune: Se aplică deciziunea Ministerului Economiei Naționale.

Mareșal I. Antonescu: În București este mai bine organizată propaganda străină, care caută să provoace dezordini printre cei cari sunt aglomerați la pâine, la petrol, la încălțăminte.

Gr. Popescu: Impresia mea este că în București și publicul este mult mai dezordonat decât în orașele de provincie, unde oamenii sunt mai liniștiți.

În Capitală, s-au spart geamurile la prăvălii, și când negustorii au închis magazinele prin față, unii din clienți s-au dus prin dos. Ca să terminăm acest spectacol, am permis să se vândă 20% din mărfuri.

Mareșal I. Antonescu: Nu mi-ai spus mie la timp, pentru că aș fi adus mitralierele și aș fi tras în cei cari n-ar fi vrut să se retragă. Mie mi se ascund anumite lucruri, ca să nu mă supăr, este o greșeală. Eu fac acte de autoritate, atunci când este nevoie.

Gr. Popescu: Dând posibilitatea să se vândă această cotă de 20%, s-a calmat piața, dar s-a cumpărat prea scump. Dezordinea a încetat imediat ce negustorii au putut să vândă oarecari cantități de mărfuri.

Mareșal I. Antonescu: Câte prăvălii de încălțăminte sunt în București? Nu sunt prea multe. Aproape toate sunt grupate pe cartiere. N-aveai decât să le închizi și să le sigilezi timp de o săptămână, punând la fiecare gardă militară. Nu vine nimeni înaintea glonțului; nu dă nimeni santinela la o parte, fiindcă știe că sub regimul meu nu se joacă. În această privință nu glumesc: trag în orișicine.

Dr. Eug. Hațiegan: După cum v-am arătat, prima posibilitate de evaziune există la tăbăcării; ca să vă convingeți, am adus aici o bucată de talpă, foarte prost lucrată, nu știu de cine. Iată în ce condiții fac unii tăbăcari talpa, atunci când eu le dau piele în condiții foarte bune și materii tenante aduse din străinătate. Pielea a fost tăbăcită într-un timp prea scurt; tăbăcarul s-a grăbit, iar talpa a ieși arsă. Talpa aceasta a fost scoasă în trei săptămâni de la tăbăcit, în loc să fie scoasă după două luni.

Mareșal I. Antonescu: Cine este fabricantul?

Dr. Eug. Hațiegan: Îl căutăm acum.

Mareșal I. Antonescu: El a scos o cantitate mare de talpă?

Dr. Eug. Hațiegan: Nu, o cantitate mică.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta înseamnă că nu există control la ieșirea mărții din tăbăcării.

Dr. Eug. Hațiegan: Nu există caiet de sarcini.

Mareșal I. Antonescu: De ce ați întârziat, până acum, ca să-l faceți? Ce țară dezorganizată!

Gr. Popescu: Caietul de sarcini s-a făcut. Nu s-a întârziat prea mult, fiindcă a fost nevoie să facem anumite calcule de specialitate, cu inginerii noștri. Ne-am orientat și după datele primite de la tăbăcăriile Armatei. Caietul de sarcini este gata de ieri. Îl vom publica. Trebuie să se exercite un control intens, pentru că, chiar cu caiet de sarcini, lăcomia după câștig a unora este foarte mare. Am auzit că unii tăbăcari se laudă că scot talpă în opt zile. Trebuie să luăm măsuri severe. Ne gândim să restrângem și numărul tăbăcăriilor.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu-l restrângeți?

Gr. Popescu: Ne gândim la aceasta; s-au făcut anumite propuneri.

Mareșal I. Antonescu: Acum cunoașteți cererile d-lui Hațieganu și punctul meu de vedere. Care sunt propunerile dvs. referitoare la organizarea controlului, pentru ca evaziunile să nu mai fie posibile?

Col. C. Sireteanu: Controlul la fabrici trebuie să fie făcut cel puțin o dată pe lună. Și acum există control, dar nu în fiecare lună. Comisia care a fost până acum va fi înlocuită cu alta, de specialitate și cu atribuția să se ocupe numai de controlul tăbăcitului. Ofițerii activi nu se pot ocupa prea mult cu acest control, care trebuie făcut în fiecare lună, cu caiet de sarcini. Va trebui controlat materialul tăbăcit și cel care se confecționează. Va fi nevoie să se alcătuiască o comisie care, tot timpul, să exercite numai acest control.

Mareșal I. Antonescu: Acum, când avem o cantitate redusă de materie primă, de ce nu restrângeți numărul tăbăcăriilor?

Col. C. Sireteanu: Aceasta este a doua parte a problemei. Noi suntem de părere să nu se mai dea cotă la toate tăbăcăriile. Să avem numai o serie de tăbăcării, care să poată fi controlată.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu punem într-o singură mână toate acestea? N-ar fi bine să intre într-o singură mână, și Armata, și populația civilă? Și controlul, și distribuirea materialului să fie într-o singură mână, iar Armata să-și primească materialul confecționat? Sau invers, să ia Armata pentru populația civilă, dar ca două autorități să lucreze, aceasta înseamnă că se face evaziune.

Col. C. Sireteanu: O.R.A.P.-ul să fie singura autoritate de Stat care să primească, din mâna colectorilor, pieile.

Mareșal I. Antonescu: D-le Hațiegan, poți să iei asupra d-tale această obligație?

Dr. Eug. Hațiegan: Eu pot să controlez. Eu am materia primă și pentru că acest control se face la timp îndelungat, evaziunea este foarte ușoară. Controlul trebuie să fie făcut cât mai des.

Gr. Popescu: Nu trebuie să ne mulțumim numai cu greutatea. Trebuie să obligăm pe tăbăcari ca să ne restituie același număr de piei fabricate, câte piei crude au primit. La greutate, tăbăcarii pot adăuga ceva și atunci, am introdus, în una din decizii, dispozițiunea ca să se restituie și același număr de piei.

Mareșal I. Antonescu: Da, dar se poate întâmpla să ni se dea piei ca cea arătată de dl. Hațiegan.

Gr. Popescu: Un singur organ trebuie.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, un caiet de sarcini și un singur organ de control. Cine este acest organ de control?

Col. C. Sireteanu: Este Comisiunea Militară, care, în prezent, depinde de noi, și O.R.A.P.-ul, care depinde de Ministerul Economiei Naționale.

Gr. Popescu: O.R.A.P.-ul, prin legea lui de organizare, depinde de Ministerul Economiei Naționale.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, să nu se mai amestece toți în această chestiune. Ce caută g-ralul Dobre aci?

G-ral Gh. Dobre: Eu am cota militară.

Col. C. Sireteanu: Ca să putem urmări tăbăcitul, cota militară și confecționarea materialului.

Mareșal I. Antonescu: Nu vîi în contradicție cu O.R.A.P.-ul?

Dr. Eug. Hațiegan: Eu controlez executarea comenzilor.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu ați făcut-o și până acum?

Gr. Popescu: Întrebarea care se pune este, dacă O.R.A.P.-ul va putea controla Tăbăcăria Militară. Dacă îi dați acest drept și această putere, atunci sistemul este complicat.

Mareșal I. Antonescu: Nu. Îi dăm tot sistemul, complet. Prin urmare, aceasta este soluția.

G-ral C. Constantin: Va fi și un delegat militar.

Mareșal I. Antonescu: Când îmi veți putea prezenta propunerile concrete asupra acestei chestiuni?

Col. C. Sireteanu: Chiar acum.

Mareșal I. Antonescu: Să-mi prezentați chestiunea de formă: unitate de direcție, unitate de conducere și unitate de control.

G-ral C. Pantazi: Sunt două feluri de tăbăcit pielea: lent și grăbit. La noi, la Armată, întrebuițăm sistemul tăbăciturii lent.

Col. C. Sireteanu: Acum am renunțat la aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut într-un buletin ce s-a întâmplat cu niște bocanci dați la trupă, cari s-au desfăcut într-o lună. Ce este cu această chestiune, g-ral Pantazi?

G-ral C. Pantazi: Suntem în cercetare. Toți acești bocanci la care s-a stricat talpa, se cunosc că sunt din cei furnizați înainte de venirea dvs., căci n-au decât un singur rând de talpă. Așa încât sunt comandați dinainte. Vreau să văd dacă sunt recepționați înainte de 6 septembrie, sau după această dată.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să luăm măsuri în contra Comisiei de Recepție.

G-ral C. Pantazi: Avem toate posibilitățile.

Mareșal I. Antonescu: Să-mi arăți pe cine ai găsit vinovat, să dispui aplicarea art. 58 și să-i trimiți în judecată. Aceste comisii de recepție trebuie să fie alcătuite din oameni conștiincioși, serioși și cinstiți.

După război, în 1926, s-au furnizat Armatei bocanci pentru trupă, cu talpă de lemn și cu o pojghiță de piele deasupra. Comisia de recepție era prezidată de g-ralul Ciupercă, care era un naiv, dar un om de bună credință. S-a făcut o anchetă în această privință și, pentru că eu, în raportul meu, am avut cuvinte tari și am arătat că este o crimă și că se face o operă de distrugere națională primindu-se asemenea bocanci – vizam pe ministrul Apărării Naționale de atunci, g-ralul Mircescu – a fost însărcinat g-ralul Popovici cu ancheta. Dosarul este la minister. Prin raportul meu vizam și pe g-ralul Mărdărescu, care era inspector de Armată.

Pe când făcea ancheta, g-ralul Popovici m-a chemat și m-a întrebat: “Ce facem?”

I-am răspuns: “Mergem înainte”. Eu am vizat, prin raportul meu, un inspector de Armată și un ministru de Război. Să vedem dacă este calomnie sau realitate. Din nenorocire, era realitate, căci bocancii recepționați aveau tălpi de lemn, cari s-au desfăcut, așa cum s-au desfăcut aceștia de acum.

Au început din nou aceste operații de tâlhărie?

G-ral C. Pantazi: Sunt bocanci distribuiți în anul 1941.

Mareșal I. Antonescu: Cercetarea să se facă cu cea mai mare energie, de un om competent și cu mare conștiință. Vinovații trebuiesc scoși la iveală, pentru că Statul acesta nu poate să-și bată joc de cetățeni. Eu nu pot pune pe soldat să facă 70 km pe zi, cu picioarele goale. Dacă bocancul se desface din prima zi, înseamnă că am scos Armata din luptă chiar pe câmpul de bătaie.

Vasăzică, iată o operă de distrugere a hotarelor țării, pe care o face un ticălos, care este plătit de Stat, pentru ca să facă această operă de distrugere națională. Ne ducem cu asemenea materiale pe câmpul de luptă, Divizia poate fi bătută, și toată lumea se uită la generalul comandant, și mai sus, până la mine, pentru că se ignorează cauza adevărată a nenorocirii. Una din principalele cauze este și aceasta, pentru că un soldat desculț este un soldat demoralizat, și este un întreg corp ofițeresc care ne judecă și spune: iată condițiunile în care Mareșalul Antonescu ne trimite la luptă. Acestea toate, pentru că un ticălos a luat câteva sute de mii de lei.

Te rog, deci, g-ral Pantazi, să urmărești chestiunea și să-mi raportezi rezultatele.

G-ral C. Pantazi: Se face ancheta.

Mareșal I. Antonescu: Am ținut să precizez punctul meu de vedere în această privință, pentru că această chestiune este o problemă care trebuie tratată cu toată atenția necesară, fiindcă ea are consecințe grave, și pentru Armată, și pentru populația civilă. În ceea ce privește Armata, consecința gravă este că ea poate să fie dusă la înfrângere.

Și armata lui Napoleon a fost învinsă în Rusia. Noi am studiat, la Marele Stat Major și la Școala de Război, campania din Rusia, din 1812, unde armata lui Napoleon a fost învinsă de iarnă. Cauza a fost că soldații n-au putut fi încălțați, și o armată care a rămas cu picioarele goale, în timp de iarnă, este imediat distrusă.

De aceea, vă atrag atenția, nu numai pentru armată, dar pentru Națiunea întreagă, că aceasta este o problemă de cea mai mare însemnătate. Ea are o

importanță capitală asupra acțiunii și a puterii de creație a unui neam întreg în cadrul războiului pentru apărare și în reușita luptei noastre, împotriva unui adversar care este organizat și pregătit, cum este Rusia.

Să luați problema serios în studiu și să nu o considerați ca un lucru secundar. Avem pe câmpul de luptă, astăzi, soldați cari sunt încălțați în condițiuni detestabile, din cauza calității materialului și a modului criminal în care s-a confecționat acest material. Avem distanțe mari de parcurs. Cu cât distanțele sunt mai mari – și ele se vor lungi o dată cu ofensiva din primăvara aceasta – cu atât va trebui să dăm soldatului încălțăminte mai rezistentă. Altfel, pierdem lupta și pierdem și granițele.

Să urmăriți chestiunea în mod serios, ca să nu mai am discuții de acestea și să nu se mai facă evaziuni. În al doilea rând, ca, tot ce avem, să folosim la maximum.

Am dat indicațiuni și în privința cizmelor. Pielea este ca și muniția. Cum muniția nu trebuie să lipsească, nici pielea nu trebuie. Dacă nu avem piele pentru curele, pentru hamuri, pentru hamașament, pierdem războiul, tot așa cum l-am pierde fără muniție.

Trebuie să vă ocupați de această problemă, cu toată atențiunea, și să-mi prezentați, cât mai curând, soluția în această privință, dacă se vor ivi aceleași greutăți de astăzi și, dacă nu va merge, dacă va mai fi evaziune și speculă, atunci voi ști pe cine trebuie să trag la răspundere. Astăzi, toată această chestiune este divizată la multe persoane și nu se poate lucra. Cu aceasta se pierde timpul, se consumă energie, și profită toți tâlharii. Trebuie să se pună capăt acestui lucru, și vă rog s-o faceți.

Ședința se ridică la ora 19, 15.

Stenografi: D. Fierăscu și S. Mihail

NOTĂ

După ridicarea ședinței, domnii miniștri prezenți au făcut cerc în jurul dlui Mareșal și au discutat următoarele probleme:

1. Fabricarea săpunului.

Dl secretar general Grigore Popescu a prezentat dlui Mareșal mai multe probe de săpun, fabricat după instrucțiunile date de Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării.

Dl. Mareșal a dat dispoziții să se reducă cât mai mult numărul calităților și să se imprime pe fiecare calitate prețul de vânzare respectiv, pentru a se putea evita specula. Totdeodată, d-sa a arătat că în Franța s-a descoperit un nou procedeu de fabricare a săpunului, care reduce la 8% cantitatea de grăsime necesară la saponificare, și a autorizat pe dl. ministru al Economiei Naționale să trimeată în Franța un specialist care să obțină informații în această privință.

2. Prețul bumbacului.

Dl. secretar general Grigore Popescu a prezentat dlui Mareșal un album de la Societatea "Românocoton", cuprinzând mostre de diferite calități de bumbac recoltate în țară. D-sa a scos în evidență faptul că, printr-o cultură îngrijită, câțiva mici cultivatori de la noi au reușit să recolteze o calitate de bumbac cu totul superioară, asemănătoare bumbacului egiptean "Akala", care astăzi nu mai poate fi importat.

Dl. g-ral Gh. Dobre a arătat că această calitate de bumbac va putea fi întrebuințată la fabricarea pânzeturilor pentru anvelope.

Dl. Mareșal a aprobat ca pentru acești cultivatori conștiincioși să se acorde o primă de 20% peste prețul fixat la bumbacul egrenat, în afară de alte premii în bani, care le vor fi date personal de D-sa. Totdeodată, se va publica în ziare un articol asupra acestei chestiuni.

3. Prețurile.

Dl. Mareșal Antonescu a dispus ca pe produsele reglementate (sape, coase, fier țărănesc, ghețe, opinci, săpun, articole de încălțăminte etc.) să se imprime prețul de vânzare.

Prețul va cuprinde toate taxele, așa încât nu vor mai putea fi speculați, sub nici un pretext, decât acei cumpărători care înțeleg să se pună de coniventă cu speculanții, în contra intereselor lor, decât să secondeze acțiunea Statului pentru apărarea intereselor lor.

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 496 (fost 472)/1942, f. 361-389.

10. 1942 martie 13. *Se discută despre situația refugiaților din Transilvania și din Cadrilater.*

CONSILIUL DE MINIȘTRI

din 13 martie 1942

Sedința se deschide la ora 12, sub președinția D-lui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Au participat d-nii: **I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat pentru Românizare, Colonizare și Inventar; **dr. Sergiu Băcescu**, secretar general la Subsecretariatul Muncii; **Gh. Munteanu**, comisar general al Refugiaților; **Em. Grigorescu**, comisar general al Dobrogei; **dr. I.C. Costinescu**, președintele Societății Naționale de Cruce Roșie.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, mă iertați că v-am făcut să mă așteptați, dar am avut un Consiliu, care m-a întârziat mai mult.

Dr. I.C. Costinescu: prezintă d-lui Mareșal Antonescu, Conducătorul Statului, niște săculețe cu prăjituri făcute de românii din Timoc și trimise Crucii Roșii (pe fiecare săculeț este trecută câte o urare însoțită de numele și locul trimițătorului).

Mareșal I. Antonescu: Bine. Sunt dintre acei pe care i-am ajutat noi.

Domnilor, v-am rugat să ne întrunim astăzi, pentru ca să punem ordine și în acest compartiment al refugiaților, pentru că am lucrat descusut. Și în acest domeniu, ca și în orice alt domeniu, unde am lucrat descusut, ajungem la risipă de energie, de bani și de timp. De aceea trebuie să luăm măsuri.

Rog pe dl. Dragoș să spună care este situația acestor refugiați, atât sub raportul efortului, pe care îl face Statul și particularii, cât și cum este dusă această acțiune de ajutorare a lor, făcută fie direct cu fonduri, fie indirect, prin faptul că i-am plasat în căminuri sau în diferite situații și le-am dat posibilitatea de trai, punându-le la dispoziție pământul sub formă de arendă și făcându-le alte avantagii.

Titus Dragoș: Am adus materialul necesar. Dl. Munteanu, comisarul general al refugiaților, a adus materialul sintetic necesar, pentru a vă face această expunere.

De la început, țin să vă spun că noi nu ne mai ocupăm decât de refugiații ardeleni; nu mai avem refugiați decât ardeleni, de cari ne ocupăm, fiindcă problema refugiaților, care a făcut parte din Comisariatul Dobrogei și al Bucovinei de Nord, este terminată prin alipirea provinciilor Bucovinei și Basarabiei.

Mareșal I. Antonescu: Nu este terminată, pentru că sunt mulți domni din aceștia, domni de sus și până jos, cari încă mai trăiesc din aceste mijloace de trai acordate refugiaților.

Titus Dragoș: Aceștia nu mai sunt considerați ca refugiați și noi nu ne mai ocupăm de ei. Nu ne mai ocupăm decât de acei de care v-am vorbit.

Mareșal I. Antonescu: Nu vreau să fac din acești refugiați, paraziți ai poporului român. A trecut un an și jumătate de la catastrofă. La început, este adevărat, trebuia să intervenim grabnic, cu mijloace improvizate, ca să-i ajutăm, să-i cazăm, să-i plasăm, să le dăm posibilitatea să mănânce, să trăiască, să-și ducă copiii la școală, să aibă unde se adăposti. Și așa mai departe. Dar, dacă opera aceasta o continuăm la infinit, atunci nu mai este o operă națională, ci este o operă de descurajare pentru cei cari muncesc, fiindcă înseamnă încurajarea trândăviei și parazitismului.

Titus Dragoș: Actualmente nici unul nu mai procedează așa.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu. Eu vreau să văd situația exactă și vreau să coordonăm activitățile depuse în soluționarea acestei chestiuni, pentru că altfel chestiunea se prelungește la nesfârșit și nu vom mai ajunge ca să facem ca fiecare să intre în cadrele de muncă și de activitate ale Statului Român, ale societății românești. Trebuie ca fiecare să intre la locul lui de muncă iar nu să se situeze într-un loc de unde să aștepte cu mâna întinsă pe la toate ușile, ca să poată ciupi cât mai mult.

D-ta, domnule Dragoș, cunoști situația. Ți-am mai afirmat lucrurile acestea. Nu vreau să trec chestiunea aceasta pe planul politic, fiindcă poate tot noi am avea mai mult de pierdut. Dar eu știu că sunt refugiați cari au luat din câte 3-4 locuri ajutoare, în același timp. Și erau refugiați ardeleni. Este o rușine lucrul acesta. Dacă ași publica lista acestora, aceasta s-ar întoarce împotriva noastră, fiindcă n-aș lovi numai împotriva acestor nemernici – merită expresia! Merită calificativul! – dar aș lovi și în interesele superioare ale Neamului nostru, fiindcă atât ar aștepta ungurii.

Vedeți, sunt multe lucruri de acestea asupra cărora trebuie să închid ochii și să tac. Sunt nevoit să fac lucrurile acestea însă. Domnii aceștia cred că sunt acoperiți prin acest fapt. Dar nu sunt acoperiți! Poate va veni o zi când toate faptele acestea vor fi cunoscute, vor fi dezvăluite. Dar, deocamdată, nu pot face lucrurile acestea, pentru că lovesc interesele superioare ale Neamului Românesc și n-o pot face.

Titus Dragoș: Actualmente căutăm să-i știm pe toți cei cari au plecat din Ardealul de Nord.

Mareșal I. Antonescu: Bine.

Titus Dragoș: Vrem să știm pe toți acești refugiați pentru ca după războiul de întregire și a reluării Ardealului de Nord...

Mareșal I. Antonescu: Ardealul de Nord s-a pierdut cu greșelile înfăptuite timp de 20 de ani de zile de către toți, de sus și până jos. Și nu mi se poate pretinde mie, ca să-l aduc într-un an de zile. Ardealul de Nord nu-l putem aduce decât prin unirea noastră a tuturor, prin munca noastră a tuturor, muncă ordonată și creatoare, făcând prin aceasta dovada în Europa de astăzi – și mai ales în Europa de mâine – că suntem un Stat capabil de a ne administra și de a ne governa singuri, conform căilor civilizației și progresului; și că nu suntem o țară de nemernici, cum am făcut dovada în timp de 20 de ani de la Unire. De aceea mă lovesc în Germania de obiecțiuni; de aceea mi se spune: nu sunteți capabili de a vă administra. Lucrul acesta nu-l recunosc în fața lor. În fața dvs., a conștiinței mele, îl recunosc.

În fiecare zi mă lovesc de tot felul de carențe în această privință. Mereu mă lovesc de ușurință, de nepricepere, de tâlhării. Toate acestea la un loc contribuie ca să facă eforturile noastre inutile. Ne sbatem pentru îndreptare și, din aceste cauze, nu vedem rezultatul.

Titus Dragoș: Principiul care ne călăuzește actualmente, în ce privește aceste persoane refugiate, nu este acela al pomenei – iertați-mi expresia – sau al încurajării la trândăvie.

Mareșal I. Antonescu: Domnule Dragoș, știi ce am constatat în căminul refugiaților. Nu cred că nici într-o închisoare s-ar putea găsi o asemenea situație. Și ei erau cazați într-o casă modernă, cu oglinzi, casă mare, din care s-ar fi putut face cel mai frumos institut. Și ați văzut ce au făcut ei acolo, cum au devastat totul numai într-un an de zile. Când m-am dus, i-am găsit dormind – femei, bărbați! – la ora 12 din zi. I-am găsit stând pe pat și dormind, murdari, neglijenți, cu părul vâlvoi, casa în plină murdărie, oglinzile sparte, toată casa distrusă. Iată în ce hal au adus ei casa aceasta. Ne-au scoborât la mentalitatea lor.

Titus Dragoș: Situația aceasta este datorită poate și mării afluențe de refugiați.

Mareșal I. Antonescu: Nu este un motiv.

Titus Dragoș: Sigur. Dar a fost și o lipsă de coordonare și de posibilitate de a se stăpâni lucrurile în acel moment. Actualmente, după dispozițiunile dvs., am trecut acel imobil Societății de Patronaj. L-am terminat din punct de vedere al utilajului...

Mareșal I. Antonescu: Vă spun aceasta numai ca să vedeți cum a fost posibil, ca, după un an și jumătate numai, să ajungă căminul acesta într-un astfel de hal și să găsec într-însul oameni cari parcă erau nihilști, pleava societății românești. Nu s-au refugiat la noi de frica ungurilor, ci din alte motive. Trebuie puși la muncă. În Statul Român nu se poate ca unii să muncească, iar alții să profite, să nu facă nimic, să-și bată joc de cei cari muncesc.

Titus Dragoș: Acesta este tot sensul activității delegației refugiaților: căutarea de a-i plasa în servicii, de a le da de lucru, să muncească.

Mareșal I. Antonescu: Până acum s-ar fi plasat, dacă ar fi fost oameni de plasat. Cred că ar trebui plasați în pușcării! Dacă dorm până la 12, până în miezul zilei, însemnează că lucrează noaptea, înseamnă că umblă noaptea după alte ticăloșii.

Domnule Munteanu, spune d-ta care este situația.

Gh. Munteanu: Domnule Mareșal, avem refugiați la Comisariatul 195.000, din Transilvania. Menționez că la noi s-au înregistrat numai acei cari au dorit să se înregistreze. Acești înregistrați îi am împărții după regiunile de unde provin, după județele de unde vin, după profesii...

Mareșal I. Antonescu: Să ne oprim asupra primei idei: vasăzică sunt 195.000 refugiați. Câți au fost refugiați cu toții?

Gh. Munteanu: 195.000 sunt...

Mareșal I. Antonescu: Ce număr am avut de refugiați din Ardeal, fiindcă în ultimul timp au mai venit și am avut peste 700-800 din acei cari au venit.

Titus Dragoș: Nu s-au înscris toți.

Mareșal I. Antonescu: Cum îi lăsăm pe cei neînscriși? De unde știm de ei?

Titus Dragoș: S-au răspândit prin țară. De la prefecturi.

G-ral D. Popescu: Eu am cifra de 138.800, în total. Am, ceea ce a intrat în fiecare lună, de la septembrie 1940. Din 1938 au intrat 135.000, până în 1940, - numai din Ardeal. De atunci, adică în 1941 și 1942, au mai intrat încă vreo câteva mii. Iar, în ultimul timp, au intrat numai câte 50-60.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta însemnează că nu corespund cifrele d-lui Munteanu cu ale d-lui ministru de Interne.

Gh. Munteanu: Da.

Mareșal I. Antonescu: De aceea v-am chemat, ca să vedeți toată dezarmonia care există și în această problemă și datorită căreia plutim în haos. Trebuie să căutăm să ieșim din haos; să punem ordine.

Dl. Munteanu spune că sunt 195.000 refugiați iar dl. ministru de Interne spune că sunt 138.000. Iar, după aceea, dl. Munteanu ne spune că mai sunt alții neînregistrați cel puțin 30-40, ceea ce face un număr de 45.000 refugiați sau în total o diferență de 100.000 de refugiați netrecuți în cifra ministrului de Interne.

Gh. Munteanu: În afară de aceștia, mai sunt în plus și soldații și acei cari se găseau în țară în momentul cedării provinciilor.

Mareșal I. Antonescu: Domnule g-ral Popescu, împreună cu dl. Dragoș, veți stabili exact care este cifra totală a refugiaților din Ardeal și din alte părți. De asemenea, veți stabili: cine sunt aceștia, ce fac aceștia, unde sunt, cu ce se ocupă.

De multe ori am fost acuzat că sunt în contra ardelenilor. Ticăloșia aceasta nu se poate spune despre mine. Veți vedea că am luptat cum n-a luptat nici un ardelean, ca să aducă acest Ardeal îndărăt. Când veți vedea toată acțiunea noastră, făcută pentru aducerea Ardealului îndărăt – acțiune violentă în această direcție – atunci veți vedea cât de nedreaptă este această acuzație.

Nu sunt în contra ardelenilor. Dar sunt în contra ticăloșilor dintre ardeleni, cari au fost trimiși anume de unguri aici și cari fac la noi acte de spionaj. Sunt, domnilor, unii din acești ardeleni în serviciul spionajului ungar!

Gh. Munteanu: Eu însumi am găsit 5.

Mareșal I. Antonescu: Îi știm. Îi urmărim. Unii sunt în mâna noastră. Alții sunt afară, dar i-am lăsat anume afară. Au fost unii cari au avut un aparat de radio-emisiune și emiteau ungurilor știri de la noi. Unii din acești refugiați au avut această îndrăzneală, încât să emită ungurilor știri despre cele ce se petreceau la noi.

Unii sunt închiși. Îi avem în mână. Alții sunt afară, cu știința noastră, pentru că vrem să prindem toată organizația. Și sunt alții, pe cari nu-i cunoaștem încă. Vom face toate eforturile, până la maximum, ca să-i prindem.

Gh. Munteanu: În 300.000 refugiați sunt multe elemente...

Mareșal I. Antonescu: Sunt în contra acestor domni ardeleni, veniți aici pentru pricopseală, nu pentru muncă ca să redresăm împreună Neamul românesc și pentru ca pe urmă, prin forțele noastre adunate la un loc, să putem readuce Ardealul. Unii din aceștia au venit aici crezând că e pe pricopseală. Nu e pe pricopseală! Ci pe muncă! Și pe muncă de sclavi, ca să putem salva Neamul românesc!

Gh. Munteanu: Sunt puțini, din fericire, aceștia.

Mareșal I. Antonescu: Iar a treia categorie a acestor refugiați o formează acei cari, după ce că nu fac nimic, nu stau decât să șoptească: că guvernul nu face nimic pentru Ardeal, că Mareșalul Antonescu a abandonat Ardealul.

Și a patra categorie este formată din acei cari au luat din câte trei-patru locuri ajutoare: și de la Stat, și de la particulari, de unde au putut.

Gh. Munteanu: Da, s-au întâmplat și cazuri de acestea, fiindcă chiar noi am sezisat organele în drept.

Avem acum un organ de centru, un organ central. Toți refugiații cari vin se înscriu la biroul nostru. Pentru cei din provincie, se trimite fișa de la prefectură. Avem toate datele asupra lor. Așa că acum îi înregistrăm pe toți trecând fel de fel de date împreună cu fotografia lor, pentru cei din București. Cei din provincie, au fotografia acolo. Cu acest sistem îi avem identificați pe toți.

Din aprilie, de când s-au luat măsuri împotriva intrării în țară a refugiaților în mod clandestin, am înregistrat 22.000 de suflete. De la aprilie, de când s-au luat măsurile acestea de restricție, am 22.000 de înregistrări. Cei clandestini...

Mareșal I. Antonescu: Cari fug de armată?

Gh. Munteanu: Mare parte sunt tineri. Majoritatea sunt agricultori, muncitori, funcționari; urmează după aceea ceilalți intelectuali. Majoritatea orașenilor refugiați au venit în cursul anului.

Mareșal I. Antonescu: Domnule general Popescu și domnule Munteanu, pe acești tineri, cari au intrat în Țara Românească, îi primim. Însă vă atrag atenția că ei caută să se strecoare printre lipsa noastră de vigilență și greutățile cu care luptăm în toate domeniile, fiindcă nu avem o administrație pusă la punct. Este administrația pe care am găsit-o și eu n-o pot îndrepta de pe o zi pe alta. Și atunci, ei profitând de această lipsă de vigilență, se strecoară și se angajează la fel de fel de lucruri. Însă, prin această procedare, ei se așază în defect față de legile românești, fiindcă, odată veniți aici, ei nu se fac soldați. Fug de acolo ca să nu se bată pentru unguri. Foarte bine. Îi înțeleg. Îi aprob. L-aș face și eu acest lucru. Dar eu aș veni aici să mă bat, alături de românii de aici, pentru cauza românească, pentru cauza lor!

Dar ei nu fac lucrul acesta. Ei nu se fac soldați. Deci ca să nu ajungă să umplu pușcăriile cu ei, trebuie să acționăm asupra lor, să le atragem atenția, să-i aducem pe drumul pe care trebuie să meargă, fiindcă altfel se expun la pedepsele cele mai grave.

Ne-am înțeles!

Gh. Munteanu: După informațiile mele, majoritatea covârșitoare a acestor tineri se prezintă la cercurile de recrutare.

Mareșal I. Antonescu: Bine. Vreau însă, ca totalitatea lor să facă lucrul acesta. De aceea: să le atragem atenția prin toate mijloacele și, pentru aceasta, să lucrați mână în mână cu Ministerul de Interne. Se poate întâmpla ca unii să greșescă, să facă inconștient lucrul acesta; dar alții o fac conștient. De aceea le atrag atenția de acum, fiindcă eu nu urmăresc să umplu pușcăriile cu acești oameni. Or, dacă procedează așa, se expun la o situație gravă și vor fi chemați mâini să dea socoteală pentru ce nu și-au făcut datoria pentru Neamul românesc și pentru istoria lui. Și atunci vor trebui să sufere pedeapsa pe care am aplicat-o pentru dezertori, care este pedeapsa capitală. Toți cari vor dezerta sunt condamnați la moarte.

Deci trebuie să fie preveniți de soarta care îi așteaptă, dacă nu-și fac datoria față de Neamul acesta.

Gh. Munteanu: Nu stăm de vorbă decât cu acei cari sunt în regulă cu situația militară.

Mareșal I. Antonescu: Bine. De aceea vă atrag atenția în această privință. Să nu se spună mâine că n-am atras atenția. Eu pot împușca pe un român, din Vechiul Regat, pentru că a dezertat și nu voi putea împușca un ardelean, care n-a luptat în vremurile acestea, astăzi când românii din Vechiul Regat luptă pentru Ardeal?

Și în războiul trecut, tot noi, Vechiul Regat, am dat 800.000 de morți pentru Ardeal, tot românii din Vechiul Regat, "Țiganii" (!) din Vechiul Regat, din România Mică au luptat și atunci și luptă și acum ca să readucă Ardealul pierdut, acești oameni cari au fost atât de rău calificați de acei cari au fost dezrobiți. Dacă pe aceștia din Vechiul Regat îi împușc dacă dezertează, atunci ce trebuie să fac acelora cari vin din Ardeal și cari nu vor să lupte alături de noi pentru desrobirea Ardealului?

Gh. Munteanu: După cum cunosc situația, vă aduc asigurare absolut deplină că toată lumea este în vederile dvs.

Mareșal I. Antonescu: Să vedem!

Gh. Munteanu: Am o situație, din noiembrie, începând de când Carpații au fost înzăpeziți, din care rezultă că de la acea dată 6.800 au trecut Carpații ca să vină aici. Îi am pe acești refugiați pe regiuni și județe. Din Someș sunt cei mai mulți refugiați din ultimul timp. Îi am și pe categorii sociale.

Mareșal I. Antonescu: De la granița de Vest?

Gh. Munteanu: Da. Este în județul Someș un prefect, care se folosește de toate manevrele pentru a-i determina pe aceștia să se refugieze la noi. În primul rând, le-a luat toate posibilitățile de câștig. Nu pot face nici o lucrare. Li s-au ridicat toate brevetele. Li se dă numai câte 250 gr de făină pe săptămână. Sate întregi sunt duse la primărie unde li se schimbă numele. Dacă n-au preoți, li se aduc preoți ungurești și îi determină să treacă la religia romano-catolică sau reformată, din cauza acestor preoți.

Acestea sunt cauzele, acestea sunt măsurile de restricție și de asprime care îi determină să se refugieze la noi. Avem 6800 de refugiați...

Mareșal I. Antonescu: Cunoașteți punctul meu de vedere. Dacă facem jocul ungarilor și îi primim pe toți românii aici, atunci am pierdut procesul. Nu aceasta este calea pentru a birui. Trebuie să rezistăm! Trebuie să rezistăm și mai departe așa cum Neamul nostru a rezistat 2000 de ani până acum. S-au agățat de toate stâncile și de toate scorburile de arbori și au luptat, și au rezistat și astfel au asigurat strămoșii noștri perpetuitatea Neamului Românesc.

Trebuie să facem și noi tot așa! Trebuie să stăm, să rezistăm acolo, să ne organizăm. Dacă stam așa și organizăm România Mare și nu ne lăsam pe urechea Genevei, dacă ne-am fi organizat cum trebuie și lucrăm într-o armonie frățască cu toții, dacă nu trăgeam fiecare cum îi convenea mai bine, dacă nu căuta fiecare să apuce cât mai mult – și cu cât fiecare apuca mai mult cu atât era mai bine – dacă nu făceam aceste acțiuni dezastruoase și de distrugere a intereselor noastre românești, ne-am fi prezentat în fața furtunii din 1940 cu o altă forță – nu numai cu altă forță militară, fiindcă forța militară este o consecință a neputinței generale în care a fost așezat Statul Românesc – ne-am fi prezentat și cu altă forță a Neamului întreg. Dar n-am făcut aceasta de la 1918 și până acum. De aceea, trebuie să suferim consecințele atitudinii noastre; de aceea am plătit scump; de aceea vom plăti scump.

Și atunci: toți românii trebuie să stea acolo! Să sufere! Să meargă la spânzurătoare pentru Neamul lor, căci și românii noștri de aici merg la altfel de spânzurători când se duc și luptă în Crimeea, la Odessa. Tot o spânzurătoare este pentru soldatul nostru și lupta din Crimeea: suferă de foame, de frig, de boli, de răni. Și totuși soldatul acesta român stă acolo. Și luptă. Și moare! Și moare pentru cauza noastră a tuturor, și a Ardealului.

Atunci și ei – și aceștia cari vor să vină aici – trebuie să stea acolo. Să reziste. Sunt 1.400.000 de români în Ardeal. Dacă îi aducem aici, am făcut jocul ungarilor. Ungurii însă, de aici, de la noi, nu se disloacă, nu se duc dincolo, la ei. Pe când românii de dincolo, de la ei, sunt dislocați, trec dincoace. Acestea sunt lucruri cunoscute.

Că un prefect face ingerințe, că aceștia au de îndurat suferințe ... - dar cu cât suferințele vor fi mai mari, cu atât pretențiile noastre și justificările noastre vor fi mai mari. Fiindcă voi veni și cu aceste suferințe și le voi alătura drepturilor noastre asupra Ardealului. Voi veni atunci și cu durerile românilor noștri din Ardeal.

Dacă ungurii ar fi făcut o politică conciliantă față de aceste naționalități, am fi luptat mai greu. La viitoarea luptă, pe care o vom duce pe alte căi decât acelea ale armelor, ca să ne stabilim drepturile noastre față de frontiera de Vest, în felul acesta lupta noastră altfel se va prezenta. Dar nu însemnează că, dacă suferă cineva, trebuie să fugă. Suferă și soldatul pe câmpul de luptă și nu fuge, fiindcă dacă fuge, este dezertor de la datorie. Dezertarea de la datorie a fost când preoții, când intelectualitatea, când elita noastră au plecat cu toții de acolo și s-au refugiat. Trebuia să fi luptat împotriva furtunii. Trebuia să rămână să conducă pe românii de acolo. Astăzi românii de acolo au rămas fără conducător. Dacă: preotul fuge, învățătorul fuge, directorul de bancă fuge, oamenii cari s-au instalat în Țara Românească de la Unire, dacă toți fug de acolo, cu cine rămâne țaranul?

Gh. Munteanu: Nu mai are deloc conducători.

Mareșal I. Antonescu: Ce au devenit conducătorii? Cine îi conduce?

Gh. Munteanu: Greșeala este a centrului, fiindcă sub Guvernul Gigărtu, n-a primit nici o indicație.

Mareșal I. Antonescu: A fost o mare greșeală a acestui centru. Dacă era însă o conștiință românească, trebuiau să rămână acolo; nu ar fi fost ascultată această greșeală a centrului. Dar în câte privinți este așa de ascultat centrul? Câte dispozițiuni n-au fost ținute în samă? Chiar astăzi, cu toate greutatea prin care trece Neamul nostru, câte din dispozițiunile centrului au fost ascultate?

Când vă convine, ziceți: centrul a fost ascultat. Dar de ce nu s-a ascultat mai degrabă problema cea mai mare și mai gravă a Neamului Românesc, aceea că fiecare trebuia să stea acolo, în mijlocul cetățenilor pe umerii cărora se ridicase, pentru ca astfel să-și facă acolo datoria. Nu subscriu la acest punct de vedere. Condamn și înfierez și voi condamna și înfiera această atitudine a guvernului de atunci. Dar nu este momentul acum să cercetăm acel ordin. Dar el s-a executat ad-literam fiindcă vă convenea, pe când alte ordine care priveau coeziunea noastră și lupta noastră pentru ridicarea Neamului, acelea nu erau ascultate. E adevărat, guvernele trecute au avut păcatele lor, dar au încercat să facă și lucruri bune, însă n-au putut fiindcă au întâmpinat rezistența periferiei.

Gh. Munteanu: Din partea Comisariatului am făcut trei rapoarte pentru a stabili bine lucrurile de acolo. Sunt 350.000 de români refugiați dincoace iar ungurii au adus acolo conaționali de ai lor, din Pustă, încă 200.000 încât astăzi am impresia că poate majorează chiar ungurii acolo. Este un pericol foarte mare.

Mareșal I. Antonescu: N-am ce să fac. Eu lupt la maximum. Fac ceea ce pot. Dacă toți românii de acolo vor veni aici, n-am unde să-i plasez decât în Transilvania.

Și atunci: ne slavizăm la Est și ne maghiarizăm la Vest!

Vasăzică românii de acolo iau calea cea mai ușoară: a fugi! Dar dacă această cale, a fugi, ar lua-o fiecare soldat din cei cari luptă, dacă ar fugi fiecare soldat din

Muntenia și din Moldova, atunci procesul Neamului Românesc ar fi total pierdut. Dar nu vom câștiga cu calea aceasta a fugi, ci cu cealaltă, a rezistenței.

Așa ne-am menținut; așa am rezistat noi în Principate: ne luptam și când nu mai puteam ne duceam în munți și apoi ne întorceam îndărăt.

Trebuie să rezistăm. Trebuie să stăm cramponați de stânca românească!

I. Petrovici: Sunt 4000 de învățători din Ardeal.

Mareșal I. Antonescu: Este o calamitate. În felul acesta facem tocmai ceea ce vor ungerii.

Suferă de foame? Dar noi n-am suferit de foame în Moldova suferințelor din războiul trecut? Noi n-am îndurat lipsurile? Soldatul nu avea ce mânca altceva decât mazăre și, și aceea era cu gărgărițe. Și cu toate acestea a stat, s-a luptat, a rezistat în Moldova anului 1917-1918. Și suferință era și în spitale. Spitalele noastre erau înghețate! Nu era un lemn de foc! Dar nu se plângea nimeni. Nu protesta nimeni. Răbdam! Am stat pe locurile noastre. Ne-am cramponat de Siret și Carpați ca să ajungem până la sfârșitul războiului.

În sfârșit, Goga a fost trimis la Kiew de a adus pe ardeleni. I-am organizat în batalioane, i-am echipat și i-am condus să-și facă datoria, i-am dus la Mărășești. Au mers până acolo, dar acolo au spus: "Dar n-am înțeles să ne batem". (!)

Sunt lucruri pe care nu le scot, pentru că nu sunt în interesul Neamului Românesc. Eu nu sunt în contra Ardealului. Sunt pentru Ardeal. Îl voi aduce, domnule Munteanu! Îl voi aduce la Neamul românesc!

Dar sunt în contra acestora, pe cari îl fixează acum cari n-au ce căuta la noi aici, ci să rămână acolo, să lupte acolo, să reziste acolo, cum luptăm și rezistăm noi aici. Să lupte și să pregătească momentul pentru ca să facem această unire. Dar dacă ei abandonează lupta acolo, cu atât mai ușor o abandonez eu aici.

Cred că este clar, cred că este logic și cred că este și românește ceea ce spun! Să stăm acolo cramponați! Să suferim și să murim chiar pe locurile noastre românești! Sigur însă că dacă fugim de frică, de lipsă de pâine, de privațiuni, atunci vin ungerii și ne iau locul. Dacă stăm acolo, n-avem să ne pierdem locul, fiindcă sunt și germanii la mijloc. Germanii nu pot să facă prea mult, totuși supraveghează și va veni timpul când vor plăti ungerii pentru această chestiune. Dar, dacă atunci ne vom găsi cu Ardealul golit de români, ni se va spune: dar nu mai sunt românii dvs. acolo!

Gh. Munteanu: Politica aceasta o duc cu multă tenacitate ungerii.

Mareșal I. Antonescu: De ce să nu răspundem și noi cu aceeași tenacitate?

Dar noi nu facem așa. Noi ne pretăăm la jocul lor, le facem jocul și interesul. Eu nu sunt ascultat. Când dau un ordin, ca să stea acolo, atunci nu este ascultat Mareșalul Antonescu. Dar când a venit dl. Gigărtu și a dat un ordin necugetat, numaidecât s-a ascultat acest ordin, fiindcă le-a convenit, deși prin aceasta se slăbea Neamul nostru acolo. Poate la baza acestui ordin a stat gândul de a se salva elita Neamului Românesc de acolo. Dar nimeni nu s-a gândit mai departe.

O greșeală. Dar oricine poate greși. Dar eu de un an și jumătate duc politica contrară și mereu le spun să rămână acolo. Au venit la mine vlădici de acolo, dl. Hațieganu și alții și am stat cu dumnealor de vorbă. Le-am dat toate lămuririle. Le-

am dat să vadă toate eforturile pe care le fac. Le-am arătat memorandum-ul; le-am arătat totul. Știu toată lupta mea pentru Ardeal. Nu există nici un secret pentru domniile lor.

Știu că duc o luptă continuă ca să întrețin la aliați o situație de rezistență împotriva celor cari luptă în contra drepturilor noastre. Și am spus chiar atunci Führer -ului: Dacă 16 milioane de români nu vor scoate 1.400.000 de frați de ai lor din cea mai oribilă sclavie din timpurile moderne, ei bine să piară acești 16 milioane de români! Aceasta i-am spus Führer-ului, în urma unei lungi discuții, să piară 16 milioane de români dacă nu vor fi în stare să scoată 1.400.000 de frați de ai lor din robie.

Dar mâine, dacă nu vor mai fi 1.400.000 de români acolo, cum voi mai putea susține eu această cauză?

Gh. Munteanu: În urma măsurilor luate de dv., domnule Mareșal, numărul refugiaților a scăzut foarte mult. În 1941 au venit numai 6800.

Mareșal I. Antonescu: Să faceți acțiune contrară, domnule Munteanu. Vă vorbește un român care simte românește. Pe dv. vă doare numai Ardealul, pe când eu apăr drepturile Țării Românești întregi. Eu nu sunt nici ardelean, nici valah, nici moldovean, sunt pur și simplu român și lupt pentru cauza tuturor românilor noștri. Și dacă îi fac ticăloși pe unii români din Ardeal, îi fac ticăloși și pe unii români din Vechiul Regat, dacă merită. Pentru mine nu există regionalism sau particularism; există înțelegere pentru cauza românească. Și așa vrea să aibă toți tot atâta înțelegere pentru această cauză, cum am eu.

Deci, ardelenii să nu mai vie aici, ci să stea acolo, să lupte și să moară pentru cauza românească. Ne-a costat acest război 150.000 de morți, răniți și dispăruți. N-a avut atâtea pierderi Ardealul în războaie, în tot timpul existenței lui; și noi le-am avut într-un singur an.

Să piară până la ultimul român, dacă nu se face Unirea; dar să puneți și dv. umărul alături de noi, în lupta noastră. Noi am intervenit și cu sângele și cu aurul și cu grâul nostru și cu munca noastră pentru această unire; și astăzi intervenim la fel pentru același scop. Dar, să intervenim cu toții.

Dr. P. Tomescu: Domnule Mareșal, dacă îmi permiteți să vă dau o informație. Medicii din două județe din Ardeal au luat legătura cu Ministerul nostru, - unul din ei a venit la noi, - și au cerut informațiuni asupra posibilității lor de plasare aici, pentru că acolo au fost scoși cu toții din serviciile publice. Le-am dat indicațiuni - potrivit punctului dv. de vedere - să rămână cu toții pe loc.

Mareșal I. Antonescu: Toți să rămână pe loc. Dacă sunt solidari, românii au să-i cheme când vor avea nevoie de ei. Să se ducă să-i îngrijească numai pentru un blid de mălai; să ajungă în zdrențe, dar să rămână acolo.

Eu ajut cu bani pe românii rămași în Ardealul cedat - chestiunea aceasta să rămână numai între noi - și acum trimet bani acolo. Fac tot ceea ce îmi stă în putință, ca să-i ajut. Am trimes și trimet mereu bani acolo.

Dr. P. Tomescu: Medicii din județele Satu-Mare și Mureș au luat inițiativa aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Am trimis și voi trimite mereu bani, ca să ajut toată intelectualitatea românească rămasă acolo, - dar aceasta nu înseamnă să nu lovesc și să nu iau măsuri împotriva unora din refugiați, cari se fac vinovați, prin anumite greșeli comise împotriva interesului vital al Neamului nostru.

Eu îmi fac datoria față de românii rămași acolo, deși n-am fost ascultat la timp. De mult am atras atenția conducătorilor ardeleni și basarabeni că se face o acțiune centrifugă. Tot timpul s-a făcut o acțiune centrifugă în loc să se facă o acțiune de unire. Numai eu știu cât am luptat împotriva Consiliului Dirigent. Domnul Costinescu făcea parte din guvernul lui Ion Brătianu și știe că Ion Brătianu m-a adus într-o zi ca să execut Consiliul Dirigent, deși atunci eram simplu maior.

S-a dus atunci și se duce și astăzi o acțiune centrifugă. Suntem în război și totuși s-au făcut anumite acțiuni de trădare; s-a comunicat cu Londra în timp de război, prin radio, de oameni de ai dv., domnule Munteanu, pentru ca apoi „Times” să scrie că frontierele Rusiei se întind până cine știe unde. Eu totuși nu deschid acest proces, pentru că dacă ași face-o, aș deservi cauza Neamului Românesc.

În 1916 Carp a fost împotriva intrării noastre în război în contra Puterilor Centrale. Și totuși în ziua când România a ridicat cortina și a arătat direcția în care merge să se bată, Carp s-a retras la el la țară și n-a mai făcut nimic; nu s-a mai gândit să mai intervină cu ceva. Acum, în timp de război, se comunică cu Londra, prin radio. Să fim serioși și să nu ne jucăm cu problemele de existență ale Neamului nostru și cu viitorul Statului.

Gh. Munteanu: Domnule Mareșal, eu am, reprezentată în tablouri și grafice, toată activitatea comisariatului, cu toate cheltuielile și toate ajutoarele care s-au dat, fie prin autoritățile publice, fie pe cale de colecte sau subscripție.

Mareșal I. Antonescu: Aveți tabloul tuturor ajutoarelor date în bani, în efecte și a celor ajutați, prin faptul că au fost plasați? Ați centralizat sumele? La ce total ați ajuns?

Gh. Munteanu: Știm tot ce s-a cheltuit până acum în bani.

G-ral D. Popescu: Aproape 5000 de refugiați au fost primiți în funcțiuni.

Gh. Munteanu: Totalul sumei cheltuite este de 253.789.000 lei. În plus, s-au acordat avansuri de 57.000.000 lei dobrogenilor. Total general: 311.000.000 lei. Din aceste 253.000.000 lei, care sunt numai ajutoare, 125.000.000 lei reprezintă ajutoarele date prin diferitele ministere și comisariatul nostru, 26.000.000 lei reprezintă ajutoarele date prin prefecturi, adică sunt sume trimise tot de diferitele ministere, în mare parte de Subsecretariatul nostru și de Ministerul de Interne...

G-ral D. Popescu: Ministerul de Interne a trimis 60.000.000 lei.

Gh. Munteanu: Eu am aici toată situația.

... plus 102.000.000 lei, bani strânși prin subscripții, colecte publice și donații.

Aici s-ar adăuga și alte donații făcute către cele 11 județe din Ardeal, dar sumele acestea nu le-am putut avea.

Mareșal I. Antonescu: Situația d-tale nu corespunde cu aceea pe care o am eu. D-ta te ocupi numai de refugiații ardeleni?

Gh. Munteanu: M-am ocupat și de refugiații basarabeni.

Mareșal I. Antonescu: Dar mai sunt și basarabeni, care au rămas aici.

Gh. Munteanu: Pentru noi, aceștia nu mai sunt refugiați.

Eu astăzi nu mă ocup decât de două categorii de refugiați: de cei cari sosesc astăzi, timp de 2-3 zile maximum, până când ei se plasează. Dacă sunt muncitori agricoli sau lucrători calificați, nu le dau nici un fel de asistență, ci fac pentru ei numai un singur proces de înregistrare.

Mareșal I. Antonescu: După ce ai făcut acest proces de înregistrare, ai luat legătura cu vreo autoritate?

Gh. Munteanu: Totul depinde dacă este nevoie de vreo intervenție.

Mareșal I. Antonescu: Prima autoritate cu care trebuie să iei legătura, este Ministerul de Interne.

Gh. Munteanu: Noi am avut contact cu Ministerul de Interne prin prefecturi, care îmi trimeteau și mie și Ministerului de Interne, datele necesare.

Mareșal I. Antonescu: Cu Ministerul de Interne trebuie să ai contact permanent, pentru că acolo se urmărește chestiunea aceasta și din punctul de vedere al Poliției și Siguranței.

Gh. Munteanu: Cu Siguranța avem contact în privința persoanelor suspectate de mine.

Mareșal I. Antonescu: D-ta nu poți să le suspectezi pe toate, este imposibil, fiindcă numai după o serie de acțiuni ale cuiva, poți să ajungi la concluzia că acea persoană este suspectă. Dacă vine cineva și îți se prezintă, persoana aceea poate să fie de bună-credință sau de rea-credință. Or, dacă este de rea-credință poate să îți se prezinte în așa fel, ca să te inducă în eroare.

Am întrebuințat pe unul din acești ardeleni la un post de radio clandestin și am descoperit pe urmă că era un spion ungar. Și acest om era un ardelean, întrebuințat de noi. Ca să vedeți în ce situație am fost puși.

Gh. Munteanu: Nici un funcționar public nu este plasat, înainte să treacă pe la Siguranță.

Mareșal I. Antonescu: Cum vezi d-ta pentru viitor, misiunea comisariatului d-tale, după experiența pe care ai făcut-o în trecut? Ce ai de spus?

Gh. Munteanu: Noi nu ne ocupăm și de asistența bolnavilor.

Mareșal I. Antonescu: Aveți și cantine.

Gh. Munteanu: Am avut-o pe cea din Brezoianu.

Mareșal I. Antonescu: Și acolo era un cuib de anarhie.

Gh. Munteanu: Pe vremea legionarilor.

Mareșal I. Antonescu: Și mai târziu.

Gh. Munteanu: Din aprilie, cantina a fost luată de Consiliul de Patronaj. Noi nu mai dăm acum decât bonuri de masă.

Mareșal I. Antonescu: Primeau bonuri de masă și mulți oameni cari aveau posibilități de trai. Or, este nedrept ca la o cantină, făcută pentru oamenii nevoiași, să vină și oameni cu posibilități de câștig.

Gh. Munteanu: Am spus: Nimeni să nu dea ajutoare decât prin noi. Acum am luat contact și cu Consiliul de Patronaj. Zilnic trimetem buletine și avize, pentru ca refugiații să nu ia ajutoare și de la noi și de la ei.

Mareșal I. Antonescu: Ați trimis avize și pentru studenții cari au fost îmbrăcați; și unii din ei au vândut hainele, cu cari au fost ajutați.

Gh. Munteanu: Cazurile acestea au fost semnalate Consiliului de Patronaj și Ministerului de Interne, pentru ca vinovații să fie băgați în lagăr. În general, s-a făcut o operă de ajutorare absolut necesară. Pot să vă spun câți refugiați au trecut prin Serviciul de Asistență și ce ajutoare le-am dat.

Mareșal I. Antonescu: Când vom termina?

Gh. Munteanu: Dăm asistență celor inapți pentru lucru.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut că și Ministerul Culturii Naționale a prevăzut pentru ajutorarea refugiaților 67.795.000 lei în bugetul viitor.

I. Petrovici: Ne-a redus Ministerul de Finanțe.

Mareșal I. Antonescu: Subsecretariatul de Stat al României a prevăzut pentru același scop 500.000.000 lei. Ministerul Sănătății are prevăzut în bugetul global pentru întreținerea ocrotiților. Vasăzică apare și acest minister. Mai departe, Subsecretariatul de Stat al Muncii, a prevăzut și el 94.000.000 lei pentru ajutorarea refugiaților.

Și atunci, ce spun eu? În loc să dăm fonduri de ajutorare a refugiaților la toate ministerele, de ce să nu le prevedem numai la un singur minister, care să se ocupe de această problemă? Nu se poate ca să se ocupe de ajutorarea refugiaților și Ministerul Culturii Naționale și Subsecretariatul de Stat al României și Ministerul Sănătății și Subsecretariatul de Stat al Muncii, fiindcă atunci este dezordine și haos. Din cauza aceasta au venit unii refugiați de rea-credință și fără conștiință românească și au luat ajutoare și de la Ministerul Culturii Naționale, și de la Ministerul de Interne, și de la alte autorități; au luat de unde li s-au dat, strecurându-se prin această slăbiciune și dezorganizare administrativă, prin această ușurință românească. Nu putem să mergem mai departe pe această cale.

Am acest tablou în care se arată toate sumele cu care au fost ajutați refugiații anul trecut. Știu că sunt într-o situație grea, că nu sunt și nici nu pot să fiu înțeles de toți oamenii din Ardeal, deși am făcut tot ce am putut ca să-i fac să înțeleagă scopul luptei mele. Ei trebuie să stea pe loc acolo, chiar cu riscul morții. Și eu am riscuri și eu sunt amenințat în fiecare zi și totuși merg în mijlocul poporului. Voi merge până într-o zi, până când va trage vreunul în mine. Atunci, foarte bine, s-a isprăvit, să vină altul. În luna mai, Führer-ul mi-a spus: Capul d-tale este cel mai scump plătit astăzi. De aceea am ajuns să fiu păzit de Serviciul Secret German. Și totuși nu m-am dat înapoi: Am trecut printre trupe, printre gloanțe, fără teamă.

Deci, oamenii aceștia, cu riscul foamei, cu riscul morții, trebuie să rămână acolo. Să facem orișice eforturi, ca să-i ținem acolo. Altfel pierdem Ardealul. Într-un an de zile au plecat 400.000 de români din Ardealul cedat.

Primul lucru pe care trebuie să-l știm este numărul refugiaților și rostul lor, ca să ne găsim în fața datelor reale ale problemei, nu numai s-o soluționăm teoretic.

Eu mă duc și spun: lupt pentru cauza acestui neam; am 1.400.000 de români dincolo. Și atunci, nu trebuie să fiu pus în situația ca la un moment dat să nu-i mai am acolo. Venind aici, ardelenii ne provoacă o stare de neliniște și de dezorganizare, prin faptul că răspândesc fel de fel de zvonuri; deci, ne slăbesc și

poziția noastră aici, și slăbesc și poziția Neamului nostru, dincolo de Carpați, în locurile de unde ei au plecat.

Aceasta este politica, pe care trebuie s-o facem, domnule Munteanu?

Gh. Munteanu: Toată lumea este de acord.

Mareșal I. Antonescu: Ne slăbim și aici, și dincolo. Nu se poate să mergem așa mai departe. Trebuie să faceți orice ca să împiedicați acest exod al românilor de acolo aici. Tocmai aceasta vor ungerii, ca să plecăm de acolo. Ei împing – și fac totul ca să obțină aceasta – pe românii de acolo, dincoace. De aceea n-am trecut la represalii împotriva ungerilor de aici de la noi, pentru că la noi erau 400.000 de unguri, iar la ei noi avem 1.400.000 de români. Și atunci, noi făceam represalii asupra a 400.000, plecau 400.000 de unguri de la noi, dar ei făceau represalii asupra a 1.400.000 de români. Eu ar trebui să țin seamă de lucrul acesta, deși sunt acuzat că nu am luat această măsură. Dacă ar fi fost mai mulți unguri decât români, nu aveam nici un imbold ca să nu fac represalii asupra lor.

În al doilea rând, n-am făcut politica aceasta de represalii asupra ungerilor de la noi, pentru că am vrut să arătăm Europei că suntem mai civilizați decât ungerii, de la care Neamul Românesc a avut atâta de pățimit.

Deci: trebuie oprit acest exod al românilor de acolo aici. Aceasta, în primul rând. În al doilea rând, trebuie să vedem, câți refugiați sunt aici în țară, unde sunt, unde îi dirijem, ce fac, cu ce trăiesc, - fiindcă numărul lor poate să constituie o problemă ce poate deveni o problemă socială pentru noi. De aceea, trebuie să prevenim această problemă.

Trebuie să ținem în seamă și un alt lucru: cei cari au venit aici, nu știm de ei, nu știm unde sunt și poate că unii sunt chiar în defect față de legile noastre din care cauză se vor duce chiar la moarte, după ce va trece războiul. Din nerespectarea legilor vor avea să sufere pedeapsa capitală. După ce va trece războiul, vor ieși cu toții, vor ieși toți nemernicii cari nu și-au făcut datoria către țară. Ce fac atunci? Vor fi poate iertați, pe când românii noștri au fost împușcați pe front, luptând și făcându-și datoria. Iar cei cari vor fi dezertat fiindcă n-au luptat, aceea au suferit pedeapsa capitală. Și atunci, în ce situație vor fi ei față de noi?

Deci, trebuie să prevenim această situație, trebuiesc luate toate măsurile ca ardelenii să-și facă datoria față de legile țării. Nu se poate așa. Trebuie să stabilim și să știm, pentru toți: unde sunt, ce sunt, ce categorii de oameni sunt, ce vârstă au, cari sunt în vârstă de a face armată, să-i trecem la Cercul de Recrutare, să-i fixăm pe teritoriu, să știm ce profesie au. Să știm totul despre ei. După cum unul este născut într-o comună și toate actele lui sunt acolo și este cunoscut și de primar și de jandarm și de notar și i se poate lua oricând urma lui, tot așa și noi pentru aceștia trebuie să-i fixăm pe teritoriu, ca să avem poziția lor – politic și militar – și să știm de unde le putem lua urma. Ei însă acum circulă cum vor. Basarabeni, bucovineni, ardeleni – toți circulă cum vor și unde vor. Mai mult încă: au început să circule și transnistrienii! S-au găsit unii cari au trecut la noi cu certificate date de germani, venind tocmai de dincolo de Bug. Și autoritățile noastre, pentru că un german oarecare a iscălit – fie un act fals, fie un act adevărat și îmi este indiferent dacă este

adevărat – le-au dat drumul și au ajuns până la București ucraineni veniți de dincolo de Bug!

Creăm un vulcan. Trebuie măsuri foarte drastice în această privință. De aceea: trebuie să se pună ordine asupra acestei probleme din toate punctele de vedere, pe care le-am atacat aici.

Din punct de vedere al finanțelor, trebuie pusă ordine. Trebuie să fie o singură autoritate, care să se ocupe de această chestiune. Din toate celelalte bugete, trebuie să dispară ajutorul către refugiați.

În al doilea rând, această problemă trebuie privită din punctul de vedere al siguranței Statului.

În al treilea rând, chestiunea trebuie privită din punct de vedere juridic: acești oameni să aibă un loc unde să stea, un domiciliu de unde să poată fi găsiți. După cum un om, care stă într-o comună, îl știe și primarul și jandarmul, și notarul, și face parte dintr-un sat, și i se poate lua urma oricând, tot așa și refugiatul trebuie să fie plasat și fixat într-un loc, unde să poată fi găsit. Nu se poate să umble vagabond ici, acolo, și să nu fie găsit nicăieri. Sub masca de refugiat și sub forma aceasta, ei circulă peste tot în Statul Românesc, neavând un domiciliu fix. Și de aici decurg toate consecințele, pe care le știți; consecințe cari pot decurge și pentru cetățean dar și pentru Statul care nu știe să-și controleze pe cetățenii lui.

Gh. Munteanu: În ce privește bugetele: ar fi o chestiune de ridicat. În ce privește Ministerul Educației Naționale, acesta se ocupă numai de elevi și studenți. Ar urma, ca acest minister, care cunoaște situația elevilor și a studenților, să dea el lămuririle și să facă cereri pentru ei...

Mareșal I. Antonescu: Este un singur buget și acesta alimentează Ministerul Instrucțiunii Publice sau al Culturii Naționale – căci și aici a fost o inovație: "Culturii Naționale", în aceasta a stat reforma școliei!

I. Petrovici: Da, s-a schimbat titlul!

Mareșal I. Antonescu: Un singur buget, prin urmare, din care se alimentează toți. Școala trebuie să spună: am atâtia refugiați. Se face controlul respectiv și se dă ceea ce trebuie. Ministerul Culturii va spune: am atâtia refugiați la școlile secundare: în cutare loc; am atâtia studenți în Facultate, refugiați, în cutare și cutare loc. În felul acesta se ține seamă de situația refugiaților și se pun la dispoziția ministerului, fondurile necesare din acest buget. În felul acesta putem privi toată chestiunea în ansamblul ei. La Ministerul Culturii Naționale, vă veți ocupa de chestiunea copiilor. Dar trebuie un organ singur, central, care să se ocupe de această problemă, domnule Dragoș. Din bugetul afectat pentru această chestiune, dai Culturii Naționale cât îi trebuie, după ce ți-a arătat. Așa se pune problema. Trebuie făcut un control acestor refugiați, prin organele care le aveți și cari au această posibilitate.

I. Petrovici: Vin unii cu oarecare acte.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să se țină o evidență a lor. Trebuie să se știe: acesta este refugiatul cutare, din cutare loc, din ținutul cutare, face cutare lucru, trăiește din cutare și așa mai departe. În felul acesta avem și evidența și controlul lor.

Gh. Munteanu: Este exact.

Mareșal I. Antonescu: Este posibil să mai mergem tot așa, ca 15-16 locuri deodată să se ocupe de problema refugiaților.

Este apoi și problema Cadrilaterului, care nu este pusă în ordine. Și cei de acolo, tot așa: circulă oamenii în toate părțile.

Titus Dragoș: De această chestiune s-a ocupat dl. Grigorescu, comisarul general al Dobrogei.

Mareșal I. Antonescu: De aceea am adus astăzi aici problema aceasta, care s-a pus pentru Basarabia și Bucovina – pentru Bucovina este în parte rezolvată, dar nu în total – și pentru Ardeal, pentru că am vrut să punem ordine în această problemă și am vrut să vă arăt care sunt punctele mele de vedere în această privință.

Am vrut să vă arăt constatările făcute și ce trebuie să facem ca să punem ordine în acest haos. Fiindcă, într-adevăr suntem în haos cu problema refugiaților. Vorbesc și pentru Ministerul de Interne, și pentru Românzare, și pentru Comisariatele respective.

Trec la problema celor din Cadrilater. Care este situația? Domnule Grigorescu, și la d-ta este aceeași încurcătură. Sunt oameni cari i-am dus în Basarabia, i-am adus în Vechiul Regat ca să-i plasăm. Trec unii în Basarabia, alții nu și se face o încurcătură nemaipomenită. Și elementele turbure – macedonenii – circulă ici și acolo, își plimbă oile pe unde vor ei și fac nereguli în Țara Românească și fac o operă distructivă, și din punct de vedere social și din punct de vedere moral.

Emil Grigorescu: Cu privire la asistență, pentru evacuații din Cadrilater nu s-a dat, prin Comisariatul General, decât 903.684 lei. În afară de această sumă, care s-a dat prin Comisariatul General, li s-a mai dat și prin intermediul prefecturilor. În total, la Asistență li s-a dat numai 8.621.954 lei.

Mareșal I. Antonescu: Au luat direct de la prefecturi?

Emil Grigorescu: Da.

Gh. Munteanu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Deci, au luat: direct de la ministere, direct de la prefecturi și au mai luat și personal.

De aceea îmi trebuie, domnule Dragoș, un organ central, care să aibă un buget general pentru toate aceste necesități.

Titus Dragoș: Am să iau contact cu toate Departamentele și cu Ministerul Finanțelor.

Mareșal I. Antonescu: Bine.

Astăzi nu există un control pentru ceea ce a dat Statul; nu se știe ce a dat Asistența; nu se cunoaște ce au dat particularii. Și refugiații au luat fiecare și de la ministere și de la particulari, au luat și direct. Au luat din câte 3-4 locuri. Dar nu se poate să mai mergem tot așa. Nu se poate să mai dureze această situație; este o zăpăceală complectă; un haos.

Titus Dragoș: Au fost necesități urgente.

Mareșal I. Antonescu: Toți refugiații la un organ; toate sumele la un organ. Și acest organ central împarte unde trebuie, pentru fiecare minister. Nu să dea Statul, să dea Asistența, să dea particularii, de mai multe ori aceluiași om. Cu un singur organ central, se va proceda ordonat, se va putea face controlul și al lor și al sumelor date. Trebuie făcut un fișier pentru fiecare, așa cum lucrează doamna Mănuilă, care a făcut o operă în această privință. Vom avea în această privință fișiere cum nu sunt nici în străinătate. Astfel de fișiere trebuie să faceți și în chestiunea refugiaților.

Deci, te rog, domnule Dragoș, în această privință să pui ordine și să lucrezi cu Statistica, care are experiență și poate să-ți dea indicație și personal care să facă fișierele acestea.

Gh. Munteanu: Avem prin d-na Mănuilă.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Trebuie făcute aceste fișiere și ținute la curent, ca să nu se mai facă greșeli, pentru ca ei să nu cadă în defect cu legile militare, pentru că, dacă găsesc unul că nu și-a făcut datoria pe câmpul de luptă, îl împușc. Au fugit de la unguri, ca să nu fie împușcați acolo și cad aici în situația de a fi trădători de neam, nefăcându-și datoria militară.

Gh. Munteanu: Numai acei cari nu s-au prezentat n-au fișiere.

Emil Grigorescu: Cifra pe care v-am dat-o, este cifra dată de Subsecretariatul de Stat al Colonizării și Românilor. Noi am luat de la prefecturi situația acelor bani, pe care Subsecretariatul de Stat i-a pus la dispoziția prefecturii, pentru ca să ajute pe bolnavi.

Mareșal I. Antonescu: Cât s-a dat?

Emil Grigorescu: 2.621.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, s-a dat, împreună cu cele 900.000 lei, cca 3-4 milioane lei pentru refugiații din Cadrilater.

Emil Grigorescu: Asistența.

Am să vin la celălalt capitol, care reprezintă avansuri asupra recoltelor, avansuri care se însumează la cifre mai mari. Pe noi nu ne interesează decât ceea ce a dat ministerul nostru prin prefecturi. De un an de zile am dat minimum 10.000-15.000 în total, asistență la cei din Dobrogea. Am considerat că, din moment ce au fost aduși și li s-a dat pământ și casă, că n-ar mai fi cazul ca să le dăm asistență. Din februarie s-a luat măsura aceasta. Dl. g-ral Zwiedeneck a fost de acord. De atunci nu s-a mai dat nici un ban asistență.

Am dat însă avans asupra recoltelor, cum s-a prevăzut în tratatul încheiat la Craiova, despăgubire pentru recolta lăsată în Cadrilater. Am dat astfel, în numerar 62.187.111 lei. Acești bani le-au folosit pentru a-și duce existența în anii 1940-1941, când n-aveau cele necesare.

Mareșal I. Antonescu: Iar ei continuă să pretindă bani, tot în vederea recoltelor acelea. Nu putem însă să dăm la infinit.

Emil Grigorescu: Acești bani li s-au dat într-un mod foarte neregulat și fără nici un criteriu. Astfel, unii au luat maximum, plafonul stabilit, care a fost de 7000 lei. Sunt unii cari poate nici s-ar fi avut de luat decât o parte foarte mică din suma

aceasta de 7000 ca despăgubire pentru recolta din Cadrilater și cu toate acestea au luat maximum.

Mareșal I. Antonescu: Alții au luat mai mult?

Emil Grigorescu: N-au luat peste 7000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Dar au luat mai mult decât trebuia, decât li se cuvenea din 7000.

Emil Grigorescu: Da. Dar, de la acești oameni, noi ne putem despăgubi, fiindcă au drepturi de despăgubire și asupra imobilelor lăsate în Cadrilater. Încât, atunci când se va face compensația între drepturi și datorii, atunci se va vedea dacă este unul care a luat mai mult decât i se cuvenea. În orice caz, aceasta nu constituie o problemă. De altfel, va fi o sumă foarte mică.

În afară de banii cari s-au dat avans asupra recoltelor, cari erau un drept al lor, li s-a mai dat în natură din porumbul rămas de la bulgarii refugiați din Dobrogea, li s-a dat pentru 9.751.951 lei, cari se operează la partida evacuatului respectiv și se scade din drepturile lui de despăgubire.

Mareșal I. Antonescu: Ce valoare a avut porumbul acesta lăsat de bulgarii evacuați? Ce valoarea au avut recoltele lăsate de bulgarii la noi și ce valoare au avut acelea pe cari le-am lăsat noi acolo.

Emil Grigorescu: Este un dezacord, fiindcă bulgarii pretind că au lăsat o cantitate mai mare și noi susținem că au lăsat o cantitate mai mică.

Mareșal I. Antonescu: Cât este?

Emil Grigorescu: După datele delegatului Comisiunii Mixte: 2.400 vagoane; după datele administrative, pe care le-am cules de un an de zile, sunt trecute 1.500 vagoane. Deci este o diferență de 900 vagoane între ceea ce pretinde delegatul Comisiunii Mixte și ceea ce pretind primarii noștri că au găsit.

Mareșal I. Antonescu: Cum poate să fie această diferență? Noi știm câte hectare de pământ au lăsat, știm cu ce erau cultivate, știm cât porumb s-a produs la hectar în trecut. Socoteala este ușor de făcut, cu oarecare aproximație. Vom avea o cifră, un rezultat nu matematic exact, dar vom fi aproape de realitate. Dar 900 vagoane înseamnă o diferență enormă.

Emil Grigorescu: Am o delegație administrativă, care se ocupă numai de lichidarea acestei chestiuni, face verificare tuturor actelor venite de la primar, tablouri cuprinzând ceea ce s-a distribuit la coloniști, se face socoteala pe cât era în trecut, se stabilește deficitul care privește primăria respectivă față de ceea ce s-a dat mai mult.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să mergeți la fiecare comună dvs., să-mi faceți această statistică, ca să știm pe cei vinovați de a se fi folosit de această evacuare, de evacuarea populației bulgărești din Dobrogea. Admit că bulgarii sunt incorecți; admit chiar că la incorectitudinea bulgărească se răspunde cu incorectitudine românească, dar nu este mai puțin adevărat că vreau să știu care este exact situația. Și nu se poate să nu stabilim exact situația. Trebuie să fie un criteriu de apreciere justă în tratativele pe care le ducem cu bulgarii pe această chestiune. Dacă s-ar fi văzut în fiecare sat bulgăresc – ei erau grupați pe sate în Dobrogea – dacă dvs. ați fi descins în aceste sate și ați fi văzut la fața locului

situația, dacă organele dvs. ar fi descins la fața locului peste capul administrației, ați fi știut exact care este situația. Nu s-ar fi întâmplat ca după un an și jumătate să nu știm care este situația exactă. Se știe câte pogoane de porumb, câte hectare au fost însămânțate în toamna anului 1940, în Dobrogea, și atunci, știindu-se câte kg s-au produs la ha, se înmulțea numărul hectarelor cu numărul kilogramelor și se știe cantitatea aproximativă.

Emil Grigorescu: Acestea sunt situațiile pe care le dau primăriile, ni le dau primarii. Este o situație generală...

Mareșal I. Antonescu: Ți le dau primarii, cari se pare că vor să se înfrupteze din acestea.

Emil Grigorescu: Socotelile mi le dau cu chitanțele evacuaților, cu socoteala pe tablouri. Am 127 de trimiteri la Parchet, până în momentul de față, pentru cazurile pe care le-am găsit în Dobrogea, pentru jafurile comise. Așa au procedat în trecut. Am trecut pe la multe primării. Dl. ministru de Interne a fost în Dobrogea și a făcut inspecții în câteva centre de colonizare. Am fost la primării, am văzut situația, am dresat acte, i-am trimis în cercetarea Parchetului, pentru că nu pot justifica toate cantitățile. S-a furat foarte mult. S-a furat.

Mareșal I. Antonescu: Cred. De aceea trebuie control.

Emil Grigorescu: În afară de aceasta, sunt o serie de cereale pe care nu le-am mai distribuit.

Mareșal I. Antonescu: Vreau să știu exact care este situația. Iată de ce întreb, pentru că noi am dat niște sume acestor evacuați, le-a avansat Statul în contul recoltei lor și în contul pagubei suferite de pe urma evacuării lor forțate din Cadrilater. Vreau să știu: ce au lăsat bulgarii, cât face în raport cu ceea ce am lăsat noi la ei. Prin urmare, vreau să am un bilanț exact al profiturilor și pierderilor pe care le-am realizat și sub raport material, o dată cu pierderea fruntariilor dinspre Sud. Dar o situație exactă. Ce s-a furat de către ai noștri, trebuie să intre în paguba Statului. Vom despăgubi sau nu Statul; dar nu putem socoti că au fost 2.400 de vagoane și că s-au furat 2000. Să spunem care sunt, numai atât trebuie să spunem, numai cifra exactă; ceea ce s-a furat este vina noastră. Noi trebuie să dăm cifra reală.

Emil Grigorescu: Delegația română a rămas la 2.400 vagoane, cifră pe care o acceptă.

Motivul, pentru care nu vă pot da acum o situație definitivă este că am 143 comune evacuate din Dobrogea, din care 107 comune sunt evacuate de bulgari, iar 36 sunt evacuate de germanii cari s-au repatriat. Or, 143 de comune, sunt destul de multe; înseamnă 23.000 de patrizi pentru locuitorii respectivi, pentru care trebuie să se facă această operație.

Mareșal I. Antonescu: Vom ajunge la un moment dat să vedem clar și corect și în această problemă.

Emil Grigorescu: Peste o lună și jumătate veți avea un răspuns.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie ca în toate aceste probleme să vedem clar. Or, noi nu vedem clar nici astăzi. După un an și atâtea luni, nu putem vedea încă clar.

Titus Dragoș: Se lucrează foarte intens, domnule Mareșal, dar sunt mari dificultăți; este lipsă de personal.

Mareșal I. Antonescu: A fost atâta timp în spatele nostru.

Emil Grigorescu: Au lucrat foarte mult la Direcția Administrativă.

Mareșal I. Antonescu: Să nu fie și birocrația care să țină în loc chestiunea.

Emil Grigorescu: Am obținut unele rezultate. Rezultatele se văd în cele 127 de procese trimise la Parchet. Acestea sunt rezultatele muncilor depuse.

Mareșal I. Antonescu: Să nu ne coste birocrațismul mai mult decât însuși procesul.

Emil Grigorescu: Am lucrat cu funcționari foarte puțini. N-am avut mai mulți la dispoziție. De aceea s-a și întârziat.

În afară de aceste cereale care s-au dat evacuațiilor din Cadrilater, li s-a mai dat de către Comisariatul General inventar agricol viu și mort. A rămas de pe urma germanilor repatriați, inventar în valoare de 3.894.946 lei, pe care l-a preluat Statul Român. Acest inventar constă în mașini, căruțe, pluguri, grape, semănătoare etc. Cea mai mare parte din acest inventar a fost atribuit tot la coloniști, în contul acelor despăgubiri asupra recoltelor. S-a dat prețul evaluat de Comisiunea Româno-Germană, la care s-a adăugat 20% pentru lipsurile care au survenit între timp.

Li s-a dat și inventar viu, în afară de inventarul mort și anume, li s-a dat inventarul viu rămas de la germanii repatriați. Erau: 2.118 cai, 915 boi, 840 porci, dintre cari foarte puțini s-au mai găsit, fiindcă au mai tăiat în iarna anului 1940; însumând în total 46.042 000 lei tot acest inventar viu. În cea mai bună parte, unde acest inventar a fost atribuit la coloniști în contul aceleiași despăgubiri. După o dispozițiune a d-lui g-ral Zwiedeneck, când era subsecretar de Stat la Românzare, urma ca acei cari au luat acest inventar să plătească Statului în doi ani de zile.

Domnului ministru Dragoș, mi-am permis ca să-i supun chestiunea, fiindcă am crezut că ar fi mai bine ca să încaseze de la ei, pe de o parte, plătind 3% și apoi despăgubindu-i; de aceea am crezut că e mai bine să facă compensația operând la partida fiecăruia.

Mareșal I. Antonescu: Cea mai bună soluție.

Emil Grigorescu: Dl. ministru a găsit această soluție.

Încât, din suma totală, convenită pentru despăgubirile asupra recoltei abandonate, care se ridică la aproape 525.000.000 lei după socotelile delegației române, care nu este conformă cu totalul socotelilor delegației bulgare, care pretinde cu totul altă cifră, care s-ar ridica numai la 150.000.000 lei, asupra acestor drepturi de despăgubire, am dat sumele pe care vi le-am arătat.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, recolta, după evaluările dvs. – nu ale bulgarilor – lăsată de noi în Cadrilater se duce la 525.000.000 lei și noi am dat până acum bani pentru acoperirea despăgubirilor...

Emil Grigorescu: Am dat 62.000.000 lei în numerar avansuri asupra recoltei.

Mareșal I. Antonescu: Le-ați mai dat și inventar.

Emil Grigorescu: Inventar agricol mort, în valoare de 38.000.000 lei. Este o cifră aproximativă aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Și inventar viu?

Emil Grigorescu: 46.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Deci 146.000.000 lei. Ei ar trebui să mai primească restul?

Emil Grigorescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Restul de 300.000.000 lei?

Emil Grigorescu: Da: 300.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Cum lichidați aceste conturi? Trebuie să ajungem la o lichidare a lor. Fiind o chestiune de 300.000.000, trebuie s-o lichidăm, domnule Dragoș.

Titus Dragoș: Este cu privire la recoltă.

Mareșal I. Antonescu: Da; cu privire la recoltă. Cu restul terenului, se lichidează prin faptul că au fost împrumutați. Prin urmare, recolta trebuie s-o lichidăm.

Deci, să-ți iei această notă, domnule Dragoș, ca să terminăm cu această problemă, fiindcă altfel sunt o serie infinită de procese, care nu se mai termină. Trebuie să lichidăm această chestiune, fie că vom cădea la un acord cu ei, fie că facem o tranzacție cu ei și le dăm nu chiar cele 300.000.000, care mai sunt. Dar, în orice caz, trebuie să lichidăm cu această problemă; trebuie să terminați cu chestiunea recoltei.

Titus Dragoș: Este chestiunea Ministerului de Finanțe.

Mareșal I. Antonescu: Îți dau d-tale problema aceasta s-o studiezi și să ajungeți la un acord – împreună cu comisariatul respectiv, - să vedeți cât putem să le mai dăm prin tranzacțiune cu ei și pe urmă vine modul de plată, pe care îl găsim noi: sau ne împrumutăm, sau găsim o altă soluție, ca să nu facem inflație. Dar vreau să lichidez problema, fiindcă mi s-au prezentat și mie reclamații pe această chestiune. De aceea, trebuie să terminăm cu această chestiune. Procesul nostru cu bulgarii rămâne proces, dar nu continuăm procesul cu acești evacuați. Nu se poate ca lucrurile să mai dureze astfel. Trebuie să lichiăm într-un fel sau altul. Să facem tranzacțiune cu ei, să le dăm banii la care au dreptul pe baza acestei tranzacțiuni, le dăm sub formă oarecare – recoltă, inventar mort, bani – dar trebuie să lichidăm procesul acesta și să lăsăm ca să discutăm pe urmă procesul celălalt cu bulgarii, când va fi timpul.

Emil Grigorescu: Este un arbitraj la Berlin pe această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Știu. Dar este o chestiune delicată pentru germani. Ei nu vor să ne indispună nici pe noi, nici pe bulgari; ca, de altfel, și pe unguri. Deci nu trebuie să ne așteptăm la o soluționare a acestui arbitraj. Deși s-ar putea, cred că cel mai bine este să ajungem la o soluție. Nemții au interes și de bulgari, și de noi. Ei nu vor să nemulțumească pe nimeni. Este o problemă ușor de înțeles.

Emil Grigorescu: În privința tranzacțiunii, cred că evacuații nu vor consimți la o tranzacțiune după care vor avea să primească mai puțin decât au avut. Sunt foarte mulți cari au contestat tablourile făcute de Comisiunea Mixtă. Am 700 de contestații.

Mareșal I. Antonescu: Este o chestiune pe care o veți trata. Atunci le tai și calea oricărei investiții. Dacă nu vor consimți, poate nu vor primi nimic. Până la urmă, tot Statul Român este acela care va suferi paguba, care va ieși păcălit, - ca în toate acțiunile pe care le duce Statul. Ei vor fi profitorii. Este exact?

Emil Grigorescu: Este exact, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Când spun lucrul acesta, o fac pentru că vreau întotdeauna să ajut pe cel lovit. Dar, când cel lovit cauză să profite de loviturile primite de la soartă – lovituri care apasă asupra noastră a tuturor – când văd că ei caută să profite de pe urma națiunii, atunci nu mai am nici o milă. Acești domni refugiați vin aici ca în Arcadia ferice și nu se identifică cu suferințele și greutățile noastre. Și vor să treacă cât mai mulți la noi, fără să ia parte la suferințele celor din Vechiul Regat. Aceasta a fost așa în războiul trecut și nu vreau să mai fie așa.

Deci, trebuie să mergem la o tranzacție. Nu înțeleg spiritul nostru de conciliațiune, decât ca să se termine cu această problemă.

Emil Grigorescu: Da, trebuie să se termine odată cu problema aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Vreau să terminăm odată, fiindcă până la urmă acela care va pierde va fi tot Neamul Românesc. Nu este o pierdere a Neamului Românesc? Nu este exact?

Emil Grigorescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, de ce să piardă numai românii din Vechiul Regat? Cei din Cadrilater să nu piardă nimic? Același lucru și cu ardelenii. Ei să nu piardă nimic? Numai noi să pierdem totul? Vă întreb și pe dvs. Când este o pagubă a Neamului Românesc, trebuie să piardă numai românii din Regat? Numai ei să plătească toate pagubele? Nu! Pagubele acestea le punem în comun și le suferim cu toții. De ce numai noi să suportăm aceste pagube, să le suferim tot noi acei cari am avut de suferit ceea ce am suferit, din cauzele pe care le cunoașteți, din cauza venirii lor, când am contribuit cu obolul nostru ca să-i ajutăm, ca să-i ușurăm. Să-i ajutăm, dar să sufere și ei; nu să suferim numai noi totul.

Nu putem da sută la sută celor din Cadrilater. De aceea am vorbit de tranzacțiune. Este o acțiune gândită, care își are argumentele ei. Unul din argumente vi l-am spus: trebuie să suferim cu toții. Dacă ei vor să nu sufere nimic și numai noi să suferim, acei din Vechiul Regat, atunci vor risca să nu mai aibă nimic. Deci: tranzacțiune veți face cu ei.

Emil Grigorescu: Da, domnule Mareșal. Au venit în total din Cadrilater 23.175 capi de familie.

Mareșal I. Antonescu: Câți au fost cu toții?

Emil Grigorescu: Au fost 126.000 suflete. Pe noi, la colonizare, ne interesează numai numărul capilor de familie.

Mareșal I. Antonescu: Câți macedoneni sunt între ei?

Emil Grigorescu: Sunt 4.665 macedoneni. Din aceștia am reușit să duc în Dobrogea de Nord și în Bucovina de Sud, după aprobarea dv., numai 65 capi de familie. Restul au rămas acolo.

Mareșal I. Antonescu: Bine că n-au fost duși mai mulți, fiindcă ei au o altă mentalitate.

Domnule Petrovici, chestiunea care te privește și pe d-ta, am pus-o la punct.

I. Petrovici: Eu vream să pun o singură problemă: refugiații au avut legături cu ministerul meu sub două forme: sub forma elevilor și a studenților, cari au primit ajutoare de la Stat, și sub forma profesorilor și a învățătorilor. Pentru aceștia, nu s-a cerut nimic deosebit, pentru că ei au fost plasați în locurile vacante din învățământ; s-au creat mici catedre, din frânturi de ore și așa mai departe. Dar, chestiunea pe care vreau s-o aduc la cunoștința dv. este că marea majoritate din ei vor să se definitiveze. Eu personal însă n-aș vrea să-i definitivez, pentru că destul și-au părăsit locurile lor; dacă i-ași mai și definitiva, parcă această părăsire ar deveni și mai categorică. De aceea, aș vrea să-i mai țin pe acești profesori și învățători refugiați în situația în care se găsesc; pentru acest motiv, am suspendat și transferările.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bună măsură. Nu există nici o diferență de salarizare între ei și ceilalți profesori?

I. Petrovici: Nu, nu, toți sunt tratați la fel.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, la ajutoare nu mai merg. Ei nu mai primesc nici un ajutor, o dată ce i-am plasat. Măsura pe care ați luat-o, să nu-i definitivați a fost foarte înțeleaptă.

O singură autoritate rămâne să se ocupe și de studenții refugiați, cari vor trebui și ei fixați în anumite locuri.

I. Petrovici: În fond, de ce era nevoie de fonduri și pentru ei? Pentru că este vorba de studenți orfani sau săraci, cari se bucură de mari scutiri de taxe. Or, pentru aceste scutiri, acordate elevilor refugiați, pierd enorm comitetele școlare.

Mareșal I. Antonescu: Dv. n-aveți posibilitatea să știți cari elevi și studenți sunt orfani și săraci și cari nu. Nici nu știți dacă părinții lor au fost plasați sau nu. De aceea, toată opera de ajutorare a refugiaților trebuie să fie consemnată într-un singur loc, unde fiecare refugiat să aibă fișa lui și unde să se știe cine trebuie ajutat și cine nu. Altfel, este o harababură întreagă. Cunosc cazuri ale unor copii, cari sunt ajutați la dv., din fondurile Ministerului Culturii Naționale, dar în același timp părinții lor sunt plasați în slujbe și primesc și ei ajutoare.

I. Petrovici: Dacă se centralizează toate datele, se pot face verificări.

Mareșal I. Antonescu: Tocmai aceasta m-a determinat să vă chem pe toți aici astăzi.

Gh. Munteanu: Eu i-am identificat pe toți.

Mareșal I. Antonescu: Nu primește ajutor decât cel care are viza unui organ central.

Dr. I. Costinescu: Refugiații au carnete.

Mareșal I. Antonescu: S-au tipărit sute de carnete false.

Titus Dragoș: Cu sistemul acesta se face o centralizare și se ține o evidență a tuturor refugiaților.

G-ral D. Popescu: Acești 138.000 refugiați au fost înscriși la noi. Toți tinerii valizi au fost comunicați cercurilor de recrutare.

Mareșal I. Antonescu: Eu am aici trecuți 138.000 oameni.

G-ral D. Popescu: Toți sunt înscriși la birourile de populație.

Mareșal I. Antonescu: Au plecat de la noi, dincolo, 52.000 de unguri.

G-ral D. Popescu: Au plecat și 2659 români.

Mareșal I. Antonescu: Da, au trecut 297 în septembrie, 1184 în octombrie, 1139 în noiembrie și 39 în decembrie 1940. Domnul Munteanu are mult mai mulți refugiați pe lista d-sale. De aceea trebuie să le stabilim situația la toți, ca să clarificăm lucrurile.

Gh. Munteanu: Avem și mulți expulzați. Eu n-am decât 5800 de expulzați înregistrați și după cât știu sunt vreo 12.000. Au fost expulzați locuitorii unor sate întregi din Ardeal și n-au fost înregistrați.

Mareșal I. Antonescu: De un an jumătate ne găsim în această situație. De aceea, trebuie să întocmim o evidență complectă a tuturor refugiaților, pe categorii, vârste, profesii și modul cum au fost plasați, pentru că va veni într-o zi judecată supremă, când va trebui să dezbaterem acest proces cu ungurii, în fața altora. Atunci va trebui să venim cu date certe și categorice, ca să ne putem dovedi afirmațiile. Se împlinesc aproape doi ani de zile de la catastrofa prăbușirii granițelor și n-am făcut aproape nimic. Pacea poate să vină dintr-o zi în alta, după cum poate să vină și după mulți ani de acum înainte. Dacă se încheie pace curând, noi suntem surprinși nepregătiți și nu vom putea dezbate acest proces cu argumente solide, care să nu poată fi răsturnate de unguri. Din ce cauză? Pentru că nu ne organizăm serios. Aceasta nu este numai o chestiune de politică internă, ci și o problemă de politică externă. Eu mă voi duce să discut și să apăr drepturile Neamului Românesc la masa verde. Or, dacă mă voi prezenta acolo cu grafice bine făcute și cu date certe, afirmațiunile mele vor fi luate în considerare.

Eu am asistat la debaterile procesului optanților de la Geneva și am văzut cum, față de afirmațiunile foarte frumoase, care erau făcute de Titulescu și aplaudate de toată sala, contele Apony venea cu date și cu cifre precise, spunând: Domnul Titulescu afirmă cutare lucru, dar iată realitatea. Și atunci Titulescu tăcea. De aceea, eu nu vreau ca mâine să fiu silit să fac numai afirmații nedovedite, mai ales că nici nu voi avea puterea să le fac cu vorbe frumoase, ci vreau să mă duc cu acte categorice, cu cifre și situații precise.

Gh. Munteanu: Domnule Mareșal, pot să vă dau o informație pentru dv.: în foarte scurtă vreme am să vă pot prezenta toate datele care ni s-ar putea cere în legătură cu problema refugiaților și cu repartizarea lor pe sate, vârste și profesii.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta ne trebuie. Să puneți ordine în înregistrarea tuturor refugiaților cari vin de dincolo.

Gh. Munteanu: Fișele pe care le am sunt foarte bine lucrate.

Emil Grigorescu: Domnule Mareșal, din totalul celor 23.175 evacuați din Cadrilater, au fost răspândiți până în momentul de față 11.124 în județul Constanța și 7.017 în județul Tulcea. Din aceștia, au fost colonizați, provizoriu, 9.748 în județul Constanța și 6135 în județul Tulcea. În județul Constanța ne-au mai rămas neplasați 1376 de evacuați, iar în județul Tulcea 882.

Mareșal I. Antonescu: De aceea stau suprapuși.

Emil Grigorescu: Acesta este motivul pentru care, în unele sate, stau două familii în aceeași casă.

Totalul celor neplasați este de 6402, împărțiți în județele Constanța, Tulcea, Rădăuți, Suceava, Iași și alte 46 județe. Pentru aceștia, trebuiesc găsite posibilități de colonizare în alte părți, pentru că nu mai au loc în satele din care au plecat bulgarii și germanii.

Mareșal I. Antonescu: Avem locuri suficiente în Basarabia de Sud – 480.000 hectare – dar nu pot să mă grăbesc cu colonizarea, pentru că acestea sunt terenuri rezervate luptătorilor. Nu pot acum să iau nici o decizie definitivă, fiindcă, dacă câștigăm războiul, Transnistria n-am s-o mai las din mână. Transnistria va fi spațiu vital românesc de unde am să dau afară pe toți străinii și am să aduc în locul lor români. Trebuie să mai așteptăm puțin. Nu pot să încep acum cu colonizarea celor din Cadrilater, când cei rămași invalizi din actualul război, aleargă peste tot ca să ceară pământul promis de Mareșal în Basarabia. Nu pot să fac o operă de colonizare, care să aibă aceleași rezultate ca și reforma agrară. Trebuie să studiem serios lucrurile; trebuie să grupăm pe coloniști după regiunile de proveniență, după obiceiurile lor, ca să avem ordine și siguranță; trebuie apoi să-i dotăm cu inventar viu și mort și cu institute de credite, ca să poată să treacă în condiții avantajate la noua lor viață.

Dacă mă duc în Basarabia cu coloniști din Cadrilater, atunci se va repeta și acolo ceea ce s-a petrecut în Dobrogea, unde cei mai îndrăzneți – mai cu seamă macedonenii – s-au repezit să pună mâna pe locurile cele mai bune; atunci ar rămâne românii noștri cu cele mai proaste pământuri.

Câți evacuați ai d-ta? Cât pământ vrei să dai de fiecare cap de familie?

Emil Grigorescu: Mai am 6400 de evacuați neplasați, cărora ar trebui să le dăm ca câte 15 hectare de fiecare. Ar face în total 90.000 ha.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, un sfert din pământul disponibil în Basarabia de Sud ar urma să se dea acestor evacuați din Cadrilater, din cari foarte mulți sunt macedonenii. Or, pentru macedonenii, nu pot să lovesc la infinit pe românii cari luptă pentru cauza românească. Mai întâi trebuie să ne îngrijim de ai noștri, cari luptă ca să țină aprinsă făclia Neamului Românesc. Altfel, ei s-ar duce acolo și ar lua cele mai bune locuri din Basarabia, așa cum au făcut și în Dobrogea. Trebuie să mai așteptăm. Cum au stat până acum, să stea și de aici înainte. O parte din ei au trecut în Basarabia.

Emil Grigorescu: De la 1 decembrie, comisariatul nu se mai ocupă de colonizarea propriu-zisă, fiindcă s-a înființat un Inspectorat special al colonizării.

Titus Dragoș: După-masă, la ora de lucru, directorul Colonizării va face o expunere în această privință. Am luat înțelegere cu Ministerul Agriculturii să folosească coloniștii aceștia, dacă are nevoie de brațe de lucru.

Mareșal I. Antonescu: Dacă îi ducem acolo, ni se va pune mai târziu problema: cum îi scoatem?

Titus Dragoș: Acum sunt duși acolo numai pentru muncă.

Mareșal I. Antonescu: Nu vom avea posibilitatea să arăm și să însămânțăm toată suprafața disponibilă, din Sudul Basarabiei, deși vom duce acolo 400 de tractoare. N-avem nici brațe de lucru, nici animale, nici pluguri câte ne trebuie ca

să cultivăm tot Sudul Basarabiei. Dacă vor rămâne 100.000 hectare necultivate, vom duce acolo oi din Dobrogea și din Transilvania.

Să mai așteptăm. O problemă grea de rezolvat este aceea a coloniștilor cari stau suprapuși pe locuitorii unor sate din Dobrogea. Din cauza aceasta s-au și învrăjbit unii cu alții. Dacă războiul cu Rusia s-ar fi terminat în toamna trecută, i-am fi dus pe acești evacuați și i-am fi colonizat în Transnistria.

Titus Dragoș: Tot în Transnistria.

Mareșal I. Antonescu: Nu pot să-i pun, până când nu se termină războiul.

Titus Dragoș: În Nordul Basarabiei?

Mareșal I. Antonescu: Atunci trebuie să-i scoatem pe cei de acolo? Să-i punem în locurile jidovești.

Titus Dragoș: Din Nordul Basarabiei și al Moldovei.

Mareșal I. Antonescu: Nu; nu vreau să slăbesc Neamul Românesc la granițe. Vreau, la granițe, să fac ca pe timpul lui Ștefan cel Mare: să pun coloniști, cari să fie o garanție pentru țară. Vreau să pun coloniști cavaleri ai Ordinului „Mihai Viteazul”, acolo. Aceștia să fie adevărați colonizatori. Așa vreau să fac toată granița de sus și până jos.

Titus Dragoș: M-am referit la județul Botoșani, nu chiar la granițe. Numai de moșiile jidovești din acest județ era vorba.

Mareșal I. Antonescu: Poți s-o faci. Acolo este o regiune slăbită.

Noi însă trebuie să ne întărim granițele. Granițele noastre trebuiesc întărite cu români aduși de prin Oltenia, din Teleorman, din Gorj, să fie români din acei cari sunt dârji și rezistenți în lupta cu greutățile vieții.

Titus Dragoș: În județele din Nordul Moldovei. Avem interes să mai animăm satele.

Mareșal I. Antonescu: Bine.

Basarabia s-o lăsați, fiindcă vreau – mai ales în Basarabia de Sud – să duc elemente sănătoase românești.

Am văzut o statistică pentru Basarabia. Din 440.000 de oameni recrutabili, cari trebuie să facă serviciul militar în Basarabia, 120.000 sunt ruși. Prin urmare, un sfert din totalul celor recrutabili sunt ruși, cu toate că am dat afară atâți jidani. Deci, problema sub raportul etnic în Basarabia se prezintă destul de prost, fiindcă un sfert din Basarabia este rusească. Vedeți ce au făcut într-un secol și ceva acolo.

În Bucovina este mai proastă situația.

Titus Dragoș: Da.

Emil Grigorescu: Pentru rezolvarea acestei probleme, care privește și sănătatea publică, pentru că stau într-o casă câte două-trei familii, ar trebui găsite soluții pentru aproximativ 2000 de familii.

Mareșal I. Antonescu: Pentru toată această chestiune vom mai vorbi și după masă. Dar trebuie studiată problema și de văzut prin proprietățile jidovești, proprietățile mici rurale, ca să-i punem pe acolo. Basarabia însă trebuie s-o păstrăm, ca să tratăm altfel problema, cu mase mari. Anume: vreau să fac acolo sistemul obștiilor. Dau 15-20 ha. De veci, dar nu mai au dreptul să împartă

pământul, ci trebuie să lucreze numai în obște. Dotez apoi obștile cu ceea ce au nevoie: tractoare, semănătoare etc., dar n-au dreptul să facă diviziunea pământului.

Emil Grigorescu: Restul de 4000 sunt răspândiți prin județe.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este soluția problemei: să-i puneți în locurile de prin Moldova – Botoșani și regiunile acestea – dar în tot cazul trebuie scoși, de acolo pentru ca să nu mai stea suprapuse câte două-trei familii.

Acesta este efortul, pe care trebuie să-l faceți, domnule Dragoș.

Titus Dragoș: Da, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Și eu am fost în satele din Dobrogea și am constatat vrajba de acolo. Macedonenii stau cu cuțitul la brâu și îi terorizează pe acei cari sunt vechi proprietari.

Emil Grigorescu: Aici este situația Comisariatului General, de când s-a înființat și până astăzi; v-am făcut o serie de grafice și câteva tablouri.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este numai o latură a Comisariatului. Dar latura cealaltă, cu bulgarii, cu comisiunile care tratează cu bulgarii, cum stăm? De aceasta nu te ocupi d-ta?

Titus Dragoș: Se ocupă dl. Horia Grigorescu.

Mareșal I. Antonescu: Când vom considera problema terminată?

Emil Grigorescu: Ar putea să vă răspundă numai dl. Horia Grigorescu și dl. g-ral Grigorescu. Dumnealor cunosc și au studiat problema.

Titus Dragoș: N-au fost invitați astăzi aici.

Din ceea ce spune dl. Horia Grigorescu, se pare că bulgarii nu sunt dispuși să termine problema. D-sa mai are credința că, chiar dacă câștigăm procesul, ei nu vor respecta hotărârea.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să avem răbdare; să avem mare răbdare.

Eu tratez problemele Statului Românesc, succesiv.

Am tratat Estul. Va veni problema Vestului. Și a Sudului.

Titus Dragoș: Procesul este în faza de formalități.

Mareșal I. Antonescu: Bulgaria și-a slăbit, ca și Ungaria, poziția internă. Și și-a slăbit-o cum ne-am slăbit noi după războiul cel mare. Dar ei s-au slăbit mai mult decât noi. Vor fi însă prinși și ei la strâmtoare, cum ne-au prins ei pe noi. Trebuie să ne întărim și să așteptăm.

Bine, domnule Grigorescu.

La Muncă, cum se prezintă chestiunea refugiaților?

Sergiu Băcescu: La Muncă avem următoarea situație. Vorbesc de trecut. Am internat 1200 de ucenici gratuit complet, în diferite căminuri.

Mareșal I. Antonescu: Cine v-a dat acești ucenici?

Sergiu Băcescu: I-am cerut prin Comisariat și îi primim cu formele venite în regulă.

Mareșal I. Antonescu: Toți?

Sergiu Băcescu: Vin din diferite părți...

Mareșal I. Antonescu: Am întrebat, fiindcă iată ce se întâmplă în București. Se petrece aici următorul fenomen: se găsesc pe stradă copii, cari circulă liberi pe străzile Bucureștilor fără să se ocupe nimeni de ei. S-au găsit unii oameni mișoși

cari au luat pe unii din ei și se ocupă de creșterea lor. Dar nu vine nici un părinte să-i reclame. N-am mai pomenit aceasta. Așa se petrece în București, lucrul acesta. Cunosc câteva cazuri. Eu însumi cunosc patru cazuri de copii găsiți pe stradă și cari au fost luați de unele persoane miloase, care i-au îmbrăcat și se ocupă de ei. Unii din acești copii sunt elemente foarte bune. Am constatat că pe copiii aceștia nimeni nu i-a reclamat. Aceștia trebuie să fie desigur copii de ai refugiaților. De aceea v-am spus că suntem în haos.

Apoi, sunt peste 100.000 oameni veniți în București, în Capitală, tocmai în momentul acesta când trebuie să desconggestionăm Capitala. Or, tocmai acum lumea vine în Capitală și rămâne aici.

G-ral D. Popescu: A scăzut mult procentul acestora.

Sergiu Băcescu: Domnule Mareșal, în privința altor chestiuni, țin să vă mai aduc la cunoștință că am mai creat încă 150 locuri, care sunt libere; n-au fost ocupate. Le-am creat prin Comisariat. Sunt 50 de locuri la „Principesa Maria”...

Mareșal I. Antonescu: Ați primit ajutoare speciale de la Stat pentru ucenici?

Sergiu Băcescu: Nu, domnule Mareșal. Au fost fonduri luate direct din fondurile Ministerului.

Mareșal I. Antonescu: Dar văd că Ministerul Muncii este prevăzut cu 100 milioane lei.

Sergiu Băcescu: Aceea este altă chestie.

Situația este așa: pentru amenajarea de căminuri noi cu o capacitate de 2.600 ucenici, pentru refugiați, am prevăzut 94 milioane pentru viitor. S-a întocmit un Decret pentru 100 milioane, pe care l-a luat dl. Ministru Dănulescu, când a avut întrevvedere cu dvs. A luat hotărârea ca să facă un decret, prin care să ajungă la înzestrarea repede a lor, pentru că, pe cale de licitație, nu se poate face.

Mareșal I. Antonescu: De unde se ia fondul?

Sergiu Băcescu: De la fondul Muncii.

Mareșal I. Antonescu: De unde este acest fond?

Sergiu Băcescu: Nu este de la Stat. Este alimentat fondul Muncii prin taxele plătite de străinii cari lucrează în țară. Sunt taxe de la lucrători. Nu-l obținem prin Ministerul de Finanțe.

Dr. P. Tomescu: Este un impozit direct, pe care l-au făcut legiuitorii mai de mult, l-au pus pe diverse industrii. Este un fond special.

Sergiu Băcescu: Este un fond special al nostru.

Mareșal I. Antonescu: Din ce ați cerut acești 94 milioane lei?

Sergiu Băcescu: Tot din fondul acesta. Nu este un fond de la Stat. Acești 94 milioane lei nu reprezintă propriu-zis un fond pe care l-am putea pune la dispoziție pentru refugiați. Este prevăzut acest fond pentru amenajarea de căminuri și de tot ceea ce trebuie ca ele să aibă o capacitate de primire până la cca 2600 ucenici. Nu pot disloca acești bani, pentru că ne gândim nu numai la refugiați, ci și la ucenici.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, și refugiații și copiii cari merg la școală, toți trebuie să treacă printr-o organizație centrală, printr-un organ central, care le face fișiere, îi fixează pe un teritoriu, ca să știm unde sunt, unde îi putem găsi, de

cine depind. Sunt cetățeni cari umblă peste tot dar nu lasă nici o urmă nicăieri. Trebuie să facem o lege de obligativitate pentru aceștia, ca să se fixeze într-un loc. N-au dreptul să circule de colo până colo, fără să aibă un domiciliu. Și noi circulăm, dar avem și un domiciliu fix. Sunt mulți refugiați cari n-au un domiciliu, și neavând un domiciliu, - un domiciliu fix – nu le putem ști urma. De aceea trebuie făcută o lege – să lucați împreună în privința aceasta – și să căutați să vedem cum îi putem obliga să aibă un domiciliu fix, ca să le știm urma. Le facem aceste fișiere, îi urmărim, știm de ei în felul acesta.

Datorită acestor nereguli, au căzut mulți în păcatul că fac chiar și spionaj la noi. Au fost trimiși de unguri ca să facă spionaj în contra Neamului Românesc.

Sergiu Băcescu: Au mai fost plasați prin Oficiul Central de Românzare, vreo 800.

Mareșal I. Antonescu: Văd că și Societatea Crucea Roșie s-a ocupat de această chestiune.

Dr. I. Costinescu: Da, domnule Mareșal. Noi am înțeles, în ajutorul pe care îl dăm, să procedăm la fel cum am ajutat Armata, adică atunci când se întâmplă o calamitate undeva, să intervenim. Așa s-a întâmplat cu sosirea acestor refugiați, expulzați de acolo, mai cu seamă cu cei trimiși din Ardeal. A trebuit să intervenim.

Asupra celor din Basarabia și din Bucovina, chestiunea însă este închisă. Ajutorul dat acestora s-a terminat. Chestiunea lor este închisă. Am cheltuit 50 de milioane cu ei. Mai mult cu alimentele. Acum nu mai cheltuim nimic cu ei. Nu le mai dăm nimic.

Mareșal I. Antonescu: Bine.

Dr. I. Costinescu: Haosul a fost mai mare. Cei ce veneau din Basarabia și din Bucovina, veneau în număr imens. Era turburător modul cum veneau ei fără nici o regulă. Acum chestiunea lor s-a terminat; s-a închis. Chestiunea ajutorării basarabenilor și bucovinenilor refugiați este complect închisă. Nu ne mai ocupăm de ei.

Au rămas acuma numai cei din Ardeal. Am lucrat și acolo, am lucrat mult cu filialele din Ardeal, din apropiere. Chestiunea lor era foarte gravă, fiindcă veneau în țară goi, nemâncați, bolnavi. Atunci am făcut cantine, infirmerii și am încercat să-i plasăm. Am făcut totul în legătură cu autoritățile.

Mareșal I. Antonescu: Cu autoritățile locale?

Dr. I. Costinescu: Da. Am mers chiar până la fruntarii, până la granițe. Cei din Turda și de la Arad, aceea au lucrat mai mult, pentru că acolo veneau mai mulți, cu trenurile, când erau expulzați. Soseau la noi și atunci imediat erau triați, spălați, hrăniți, îmbrăcați; erau unii complect goi, nu aveau decât doar cămașa pe ei. Acolo au lucrat 15 filiale de ale noastre: Alba-Iulia, Turda, Arad, Timiș, Beiuș, Cluj, Deva, ...

Mareșal I. Antonescu: Luau deci, din mai multe părți. Aici e toată chestiunea. Au fost refugiați cari au luat și de la filiala de la Arad și de la Turda...

Dr. I. Costinescu: Nu le dădeam bani. Îi îmbrăcam, le dădeam rufărie și înainte le făceam deparazitarea. Am avut întotdeauna un stoc mare de cămăși și

ismene, din care le dădeam câte un rând, ca să aibă o rufă de schimb. Și, pe cât am putut, le-am dat paltoane, îmbrăcăminte, lucruri cari s-au împărțit de către filiale.

De la centru am trimis o sumă numai, cu care să poată pleca ei – între 20.000 și 50.000 lei – la fiecare filială, iar restul le-au adunat ele de acolo.

La cei din Bucovina, s-au adunat cele 51 de milioane prin donație. Noi n-am cerut nimic de la nimeni. Statul n-a dat nimic.

O a doua chestiune: banii au fost împărțiți în cea mai mare parte ca alimente.

Titus Dragoș: Până la 31 decembrie 1941, Crucea Roșie a dat exact 48.892.431 lei, din care 48.463.000 lei pentru Bucovina și Basarabia, iar pentru Ardeal 369.000 lei.

Dr. I. Costinescu: Sume mari s-au cheltuit acolo.

Mareșal I. Antonescu: Acestea sunt date în natură?

Titus Dragoș: Sunt bani.

Mareșal I. Antonescu: Ați dat refugiaților bani?

Dr. I. Costinescu: Sunt sume date în natură; nu s-au dat în bani.

Titus Dragoș: În bani.

Gh. Munteanu: Înainte de a lua ființă Comisariatul, s-au dat bani. S-a dat câtva timp, până la 20 septembrie 1940, înainte de a lua ființă Comisariatul.

Mareșal I. Antonescu: Dl. dr. Costinescu spune că n-a dat bani, iar dvs. spuneți că s-a dat.

Dr. I. Costinescu: S-au dat foarte puțini. La Arad s-au dat 7000 de lei. În București n-am dat nimic. Noi, principal, nu dăm bani.

Mareșal I. Antonescu: Dumnezeu spune că s-au dat bani.

Gh. Munteanu: În primele trei-patru săptămâni, la început, s-au dat. În septembrie 1940.

Dr. I. Costinescu: La Ciuvica am dat; anul trecut. În 1940 am fost solicitat să dăm acest ajutor. S-a distribuit o sumă, dar nu o sumă mare. N-aveam de unde să dăm cele 40 de milioane. S-a dat puțin.

Gh. Munteanu: Pentru Ardeal s-a dat; s-a dat pentru Basarabia și Bucovina prin prefecturile de județ și prin organizațiile dvs. din țară.

Mareșal I. Antonescu: N-are importanță. Fapt este că s-a dat.

Dr. I. Costinescu: S-au dat puțini bani: ca să se suie în tren. Dar nu li s-au dat bani; li s-a luat bilet de tren. Au fost trecuți ca bani dați în mână, dar n-a fost așa. În genere s-au dat foarte puțini. V-am dat exemplul de adineaori, când la Arad s-au dat 7000 lei, iar restul s-au dat sub altă formă. Sumele date în bani sunt foarte mici. Sunt extrem de mici sumele care s-au dat ca bani în mână.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce urmăresc este ca să închid asemenea porți pentru viitor. Aceasta urmăresc.

Dvs. ați spus că nu vă mai ocupați de această chestiune?

Dr. I. Costinescu: Ne mai ocupăm numai de chestiunea ardelenilor aproape de graniță; cum este cazul cu cei de la Turda. Trebuie să continuăm cu cantinele și cu măsurile de ajutorare pentru cei de acolo. La Arad, același lucru. Sunt două puncte în care se lucrează. În celelalte, nu se mai lucrează.

Mareșal I. Antonescu: Sub formă de cantină, trebuie să ajutați.

Ca o concluzie a celor discutate astăzi: întâi, trebuie să stabiliți o evidență completă, totală și sinceră a trecutului; să cuprindeți toate furturile făcute de administrația centrală și toate eforturile făcute la periferie de către prefecti, fie prin buget, autonom, prin subscripție publică, prin bugetele județelor, comunelor și municipiilor, fie prin întrebuintarea de fonduri date de la centru. Vasăzică, în primul rând, trebuie să stabiliți toate aceste date.

Gh. Munteanu: Le avem pe toate.

Mareșal I. Antonescu: Să faceți lucrul acesta împreună cu Crucea Roșie, împreună cu toți acei cari au sărit în ajutorul refugiaților în epoca de cataclism.

Gh. Munteanu: Avem date asupra a ceea ce s-a dat.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

Ce faceți pentru viitor?

Ceea ce a rezultat din discuția de astăzi!

Vasăzică, lucrați mână în mână cu Ministerul de Interne, pentru că dvs. aveți evidența tuturor refugiaților. Trebuie ca fiecare refugiat, care a venit până acum, să-și aibă fișierul lui, după care să știm: cine este, de unde a venit, când a venit, unde se găsește, ce face, ce domiciliu are, ce ajutor primește, de la cine îl primește, ce ajutoare a primit, ce ajutoare urmează să mai primească, ce situație militară are, și așa mai departe. Nu poate nimeni să mai primească ajutor, nu trebuie nimănui să i se mai dea ajutor fără copia acestui fișier, care este un fel de carnet al refugiatului, în care sunt cuprinse toate aceste date.

Trebuie să faceți, în privința aceasta, o dispoziție generală, cuprinzând datele arătate, care vor fi trecute pe răspunderea aceluia cari dau din fondurile Statului sau particulare. Trebuie să se facă o verificare, ce se dă, cui se dă. În ceea ce îi privește pe particulari, fiecare face ce vrea. Nimeni însă nu poate da ceva, când i se prezintă cineva ca refugiat, fără să vadă acest fișier, unde trebuie să se arate exact întreaga situație pe care o are refugiatul. De acolo se va vedea ce ajutor a primit, ce drept are să mai primească ajutor. Acesta este principiul.

Ceea ce urmăresc este ca să nu fac din acești refugiați niște cerșetori și vagabonzi ai Neamului, ci niște oameni muncitori alături de noi, luptători alături de noi, pentru ca să fim pregătiți cu toții pentru lupta de reconstituire a Statului Românesc. Nu vrem aici nici paraziți pe planul social, nici pe planul național, ci vrem oameni cari să muncească alături de noi pentru redresarea Neamului Românesc. Nu mă mai uit îndărăt. Nu mai deschid nici un proces asupra trecutului, ca să nu turbur țara. Merg înainte.

De aceea trebuie ca toată lumea să contribuie cu munca, cu priceperea, cu sacrificiul de care fiecare este capabil, la această străduință comună de ridicare a Neamului. Acesta este principiul. Acum suntem într-o zăpăceală. Trebuie să ieșim din această zăpăceală. Ea a fost scuzabilă la un moment dat, fiindcă s-au abătut prea multe catastrofe peste Neamul nostru. Ne-au zăpăcit – și au făcut-o mai ales pentru că eram o țară dezorganizată. Chiar dacă am fi fost o țară organizată și încă toate câte au venit pe capul nostru ne-ar fi dezorganizat. Orice țară, oricât ar fi fost de organizată, s-ar fi dezorganizat, dacă ar fi primit atâtea lovituri câte am primit noi în anii 1940 și 1941.

Deci: ca să pui ordine, aștept de la d-ta, domnule Dragoș. Deci, vei proceca așa cum ți-am arătat. Vei stabili evidența de care am vorbit, după ce stai de vorbă și cu Societatea de Cruce Roșie, care se va ocupa de problema ajutorării refugiaților sub aspectul cantinelor. Vei vedea tot ceea ce s-a făcut de autoritatea periferică sau centrală.

Pentru viitor, aplicând indicațiile pe care vi le-am dat, veți ști după ce norme veți lucra în această privință.

Ședința se ridică la ora 13,50.

Stenografi: D. Fierăscu și A. Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 496 (fost 472) /1942, f. 390-451.

11. 1942 martie 17. *Se discută despre prețul muncilor agricole și despre inundațiile din Giurgiu și din localitățile învecinate.*

CONSILIUL DE MINIȘTRI PENTRU FIXAREA PREȚURILOR AGRICOLE

de marți, 17 martie 1942

Ședința se deschide la ora 11, sub președinția d-lui **Mareșal Ion Antonescu**.

Iau parte d-nii: **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **C. Stoicescu**, ministrul Justiției; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **A. Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării; **Sergiu Băcescu**, secretar general la Subsecretariatul de Stat al Muncii; **Paul Horia Suci**, secretar general la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării.

Mareșal I. Antonescu: La ce hotărâre s-a ajuns, general Constantin, în chestiunea fixării prețurilor muncilor agricole?

G-ral C. Constantin: În Consiliul de la 7 martie am arătat metoda întrebuințată de noi pentru calcularea prețurilor muncilor agricole. Am expus punctul nostru de vedere în privința acestei stabiliri de prețuri și am atins atunci și chestiunea menținerii acestor prețuri pe un timp mai îndelungat.

Dl. ministru Pană a avut de făcut rezerve în privința metodei folosite de noi, și atunci chestiunea a fost trecută delegației economice a guvernului, unde d-sa a expus punctul d-sale de vedere, adică cum înțelege să se stabilească prețurile, și a arătat, pe lângă metoda corelației, cum și alte metode ale d-sale.

Rămâne ca astăzi, în Delegația Economică a guvernului care urmează să aibă loc după-masă la ora 5, să ajungem la un punct de vedere care să ne ducă la

stabilirea acestor prețuri. Dacă îmi îngăduiți, să vă rezum punctul de vedere al nostru, pot să vă spun că noi plecăm de la prețul grâului și al celorlalte cereale, și în interiorul acestui preț, pe cale de corelație, ținând seama de un termen de 6-7 ani ...

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, rămânea să vă întruniți, să tratați și să rezolvați problema în ansamblul ei.

G-ral C. Constantin: Trebuie să ne întrunim astăzi după-masă, în Delegația Economică. Eu am rugat pe dl. general Stoescu să vă raporteze acest lucru și să nu vă mai deranjeze astăzi, din moment ce mâine putem să vă prezentăm problema rezolvată.

Mareșal I. Antonescu: Nu are, deci, nici un rost Consiliul de acum.

Am primit o notă de la ministrul Finanelor. Generalul Stoescu m-a rugat s-o țin pentru ca s-o punem în acord cu prețurile.

V-aș ruga, ca după-masă să discutăm și această notă în Consiliul Economic, care va avea loc la Președinție.

Ce măsuri ați luat în legătură cu catastrofa de la Giurgiu?

G-ral C. Constantin: S-au luat măsuri urgente, și de către Ministerul Apărării Naționale, și de către mine.

Mareșal I. Antonescu: Populația aceasta trebuia să fie evacuată din timp. Este atâta lume prinsă acolo de această catastrofă.

G-ral C. Constantin: Marea majoritate a populației a fost evacuată...

Mareșal I. Antonescu: Nu! Comuna Costinul este complet inundată, afară de vreo 60 de case. Evacuarea nu se poate face din cauza blocurilor de gheață care nu se pot sparge decât prin bombardamente.

V-am spus acest lucru încă de acum o lună, că trebuie luate măsuri de evitarea inundațiilor și de evacuarea populației, și văd că acum încă sunt locuitori cari stau în comunele inundate. Mai sunt mulți și în Giurgiu neevacuați încă. Pe aceștia cine îi hrănește? Sunt depozitele Armatei de acolo. S-au evacuat? De atâta vreme vorbesc mereu de chestia inundațiilor. Au rămas depozite întregi acolo, se prăpădește averea Statului, și nimeni nu ia o măsură de îndreptarea acestei nenorociri. Toate acestea le plătește nenorocitul acesta de popor. Nu se îndreaptă nimic.

Dacă v-ați duce să vizitați periferia orașului v-ați îngrozi de ceea ce ați vedea acolo. Am văzut în cartierele din jurul Gării de Nord, oameni maturi și copiii cari trăiesc într-o promiscuitate îngrozitoare și într-o murdărie teribilă.

Duceți-vă și dvs. la Odessa și veți avea ocazia să vedeți acolo, că orașul se termină acolo unde începe imediat câmpul. Până la ultima casă de la marginea orașului puteți vedea curățenie desăvârșită, case mari, iar nu mizeria pe care am constatat-o eu.

La noi nimeni nu se ocupă de nimic; totul a mers în derivă, toate autoritățile s-au contracarat una pe alta, și situația nenorocită continuă și astăzi.

În chestia inundațiilor v-am vorbit încă de acum o lună și v-am atras atențiunea că vor veni inundații catastrofale. Nu dau nici o despăgubire, dacă nu se evacuează populația. V-am prevenit și v-am rugat, să evacuați sate întregi, cu avutul lor, cu furajele necesare, cu vite, cu lucrurile din casă, ca să nu mai vină

oamenii în fiecare an și să ceară despăgubiri de la mine. Statul acesta nu poate să fie mulș mereu.

La ce oră este consiliul după-masă?

G-ral C. Constantin: La ora 5.

Mareșal I. Antonescu: Mai este o chestiune serioasă, aceea a aprovizionării populației care se evacuează. Trebuie să brutării, trebuie pâine și de abia acum am început să trimitem acolo bărcile din Cișmigiu.

Am fost ieri în cartierul Chykn-Tei. Am văzut 20 de cârciumi; o cârciumă la 10 case și o singură brutărie la tot cartierul. Toți muncitorii vin la cârciumă, beau toată noaptea, se îmbată, și nu se duc să vadă dacă familia are ce mânca. Am numărat 20 de cârciumi și o singură brutărie. Lumea de acolo merge kilometri întregi ca să ia o pâine, însă cârciuma o are la 10 case. Aceasta este administrația făcută, aceasta este gospodăria Statului, care a vrut să ia prin alcool totul de la muncitor, să-i strice și sănătatea și să-i ruineze și familia. Aceasta este politica Statului românesc făcută până astăzi.

A. Pană: În chestiunea inundațiilor cari vin primăvara...

Mareșal I. Antonescu: Anul acesta este un an excepțional.

Colonel Davidescu, comunică să vină automobilul ca să merg împreună cu general Pantazi, la Giurgiu.

A. Pană: ... Trebuie de văzut dacă cu spărgătoarele de gheață, nu s-ar putea lucra din timp, ca să liberăm Dunărea, începând de jos în sus.

Nenorocirea acum este mare, căci s-a început să se spargă de sus în jos.

Mareșal I. Antonescu: Am văzut la cinematograful, niște spărgătoare de gheață, cari lucrează pe Elba. Ar trebui să avem și noi asemenea spărgătoare pentru Dunăre.

Domnule Marinescu, te rog să vezi aceste spărgătoare, cerând să ți se facă o demonstrație. Să te pui de acord cu ministrul lucrărilor publice și cu amiralul Păiș, să studiezi problema aceasta și dacă aceste spărgătoare au dat rezultate bune, să le comandați, pentru că altfel în fiecare an pierdem miliarde din cauza inundațiilor.

A. Pană: Dunărea s-a dezghețat spre izvoare și este înghețată în jos. Din această cauză se fac inundațiile.

Ședința se ridică la ora 11,15.

Stenografi: D. Fierăscu, S. Mihail

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 496 (fost 472)/1942, f. 453-458.

12. 1942 martie 20. *Se discută despre: noul proiect de Lege a minelor; contractul cu germanii în privința pescuitului în bălțile românești; executarea noilor acorduri comerciale și de plăți cu Germania; valorificarea fructelor (fabrici de marmeladă) etc.*

ORDINEA DE ZI

a

CONSILIULUI ECONOMIC DE COORDONARE ȘI DE APROVIZIONARE

vineri, 20 martie 1942

1. Memoriul dlui Mircea Cancicov / lucrarea se găsește în mapa cu acte.
2. Noul proiect de Lege al minelor / lucrarea se găsește în mapa cu acte.
3. Proiectul de încheiere a unui contract între Ministerul Agriculturii și Domeniilor și Societatea româno-germană de pescuit.
4. Executarea acordurilor comerciale și de plăți cu Germania.
5. Ofițer, ofițer.
6. Valorificarea fructelor / lucrarea se găsește în mapa cu acte.
7. Nota Cabinetului Militar din 9 martie crt., referitoare la întocmirea situației exportului efectuat în Germania / lucrarea se găsește în mapa cu acte. Pentru această chestiune a fost invitat domnul inspector Țuțuianu de la Ministerul Economiei Naționale.
8. Proiectul de decret-lege pentru centralizarea problemelor de energie.
9. Rezultatul anchetei referitoare la stabilirea răspunderilor în chestiunea încheierii unui contract pentru cumpărarea a 1.150 tractoare din Germania.
10. Dosar cuprinzând tabloul cu societățile care au făcut importul și exportul cu Germania, cum și natura acestor societăți (firme individuale, societăți) și naționalitatea capitalului.
11. Memoriu dlui general Năsturaș, referitor la Șantierul naval Galați.
12. Nota Direcției Generale C.F.R. relativă la hotărârea domnilor miniștri al Lucrărilor Publice și al Economiei Naționale asupra cauzei de revizuire a prețului din contractele pentru furnitura de cărbuni C.F.R. pe exercițiul financiar 1941-1942.
13. Raportul nr. 3571 A./1942 al Subsecretariatului de Stat al Marinei, referitor la problema finanțării imediate a Direcțiunii Dunării Maritime.
14. Nota dlui subsecretar de Stat al Înzeștrării Armatei cu privire la situațiunea capitalului societății Concordia, pentru a se aprecia dacă nu este cazul să se asigure primatul românesc în această întreprindere / în mapă.

15. Referatul dlui subsecretar de Stat al Înzestrării Armatei cu privire la cererea Regiei Autonome C.F.R. de a răscumpăra obligațiunile 4,50% C.F.R. emisiunea 1935 (circa 90 milioane) la cursul de 92 suta din valoarea lor, adică la același curs la care fuseseră primite. (Lucrarea se găsește în mapa cu acte.)

16. Referatul dlui subsecretar de Stat al Înzestrării Armatei, referitor la greutățile ce se întâmplă cu achiziționările soldurilor vechilor comenzi din Franța și trecerea de noi comenzi. (Lucrarea se găsește în mapa cu acte.)

17. Referatul Subsecretariatului de Stat al Înzestrării Armatei cu privire la stabilirea unor norme speciale pentru contractele de furnituri și lucrări militare care se plătește din fondul Apărării Naționale. (Lucrarea se găsește în mapa cu acte.)

18. Proiect de decret-lege prin care se asigură primatul românesc în întreprinderile industriale, propus de Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei. (Lucrarea se găsește în mapa cu acte.)

19. Referatul Subsecretariatului de Stat al Înzestrării Armatei, privitor la măsurile ce urmează a fi luate pentru asigurarea cotei de 26% acțiuni U.D.R. convenite concernului H.G.W. (Lucrarea se găsește în mapa cu acte.)

20. Sporirea tarifelor C.F.R. în legătură cu situația bugetului pe 1942-1943 a acelei administrații.

21. Politica frigului.

22. Politica energiei.

23. Lucrările tehnice ale administrațiilor locale.

24. Casa de Pensii C.F.R.

25. Plata taxelor forfetare de către C.F.R.

26. Propunerea pentru legiferarea înlăturării evaziunii rezultată prin tăierea animalelor în abatorul comunal.

27. Expunerea principiilor pentru raționalizarea consumului de lemne de foc și petrol pe anul 1942/1943.

CONSILIUL ECONOMIC DE COORDONARE ȘI DE APROVIZIONARE

vineri, 20 martie 1942

Ședința se deschide la ora 11,00 sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte domnii: **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **g-ral N. Stoescu**, ministrul Finanțelor; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Înzestrarea și Administrația Armatei; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină;

Aurelian Pană, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat pentru Românilizare, Colonizare și Inventar; **g-ral C. Florescu**, primarul general al Capitalei; **g-ral N. Bădescu**, comisarul general pentru Aprovizionarea cu lemne; **N. Răsmeriță**, secretar general la Ministerul Finanțelor; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **col. C. Sireteanu**, directorul Intendenței; **Șt. Lascăr**, directorul P.A.R.I.D.-ului; **I.N. Fiñescu**, președintele Consiliului Creditului Industrial Național.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, o primă chestiune, pe care vreau s-o deschidem provizoriu astăzi, este aceea a memoriului dlui Cancicov. Dv. știți că dl Cancicov a fost rugat de mine ca să se informeze asupra situației noastre economice, pentru că eu am înțeles în tot timpul guvernării mele să folosesc sfaturile și experiențele tuturor acelor care au militat în această problemă economică, în genere, problemă atât de gravă nu numai la noi, dar peste tot. Și deci, este o datorie, și din partea mea, ca Conducător (*sic!*) al Statului, și a dv., ca să ascultăm pe orice om care este competent în această materie.

Natural, acestea nu ne angajează la nimic. Le luăm sau nu în considerație. Se poate ca informațiile să fie superficiale și concluziile la care a ajuns să nu fie cele mai bune în ce privește datele unei probleme oarecare. M-am adresat dlui Cancicov și d-sa mi-a răspuns prin memoriul acesta, – abstracție făcând de unele lucruri, care nu sunt conforme cu seriozitatea, pentru că ajungem la concluziuni fără să le documenteze într-o măsură care să le facă demne de luat în considerație – memoriul pe care vi-l pun la dispoziție. După ce-l veți citi – și să nu vă supărați de ceea ce vă vizează după ce veți lua cunoștință de acest memoriu, îl vom discuta în amănunt.

Eu i-am cerut, în baza acestui memoriu, dlui Cancicov să-mi arate care sunt documentările care i-au servit ca să ajungă la concluziunile la care ajuns. Însă domnul Cancicov s-a derogat de la aceasta, ceea ce mi-a făcut impresia – dacă nu a unei lipse totale – a unei oarecare lipse de seriozitate. Am văzut, în același timp, și influența unor anumite cercuri în ce privește redactarea și concluziunile acestui memoriu.

Trecem la punctul 2 din ordinea de zi: “Noul proiect de Lege a Minelor”. Ce este cu acest proiect?

I. Marinescu: Suntem gata. Ați hotărât dvs. să facem o comisiune, care să-l cerceteze. Dar trebuie mai întâi o comisiune mai restrânsă, care să-l examineze, pentru că trebuiesc avute în vedere, în primul rând, păstrarea fondului și în al doilea rând încurajarea societății românești, îngrijirea de această producție. Ca să putem discuta aceste chestiuni, cum trebuie, cred că este mai bine să le punem într-un cerc mai restrâns.

Mareșal I. Antonescu: Da.

I. Marinescu: Propun pe dl. profesor Mrazec, fost ministru, pe...

Mareșal I. Antonescu: Nu mă interesează detaliile. Chestiunea trebuie să fie terminată odată. Nu putem duce la infinit discuții, care și așa au alunecat pe o pantă unde nu se mai termină. Am trasat principiile. Nu alterez fondul, în special mă refer la chestiunile cari privesc economia noastră generală. Printre aceste probleme, în primul rând intră problema subsolului nostru, a petrolului. Acesta trebuie să fie respectat. Acesta este primul principiu.

Al doilea principiu, care trebuie să fie respectat, este acela ca să se asigure Statului rezerve suficiente. Mergem la a doua structură, dar trebuie să asigurăm rezervele Statului. Rezervele acestea le asigurăm prin faptul că rezervăm regiuni întregi pentru Stat. Aceasta este însă o chestiune de ordin tehnic, pe care trebuie ca dvs. să o puneți la punct. Principiul este ca să se asigure rezervele viitoare pentru Statul nostru, bine înțeles mergându-se pe liniile trasate la timp: adică trebuie să contribuim la câștigarea războiului cu toate mijloacele noastre, pentru că degeaba ne rezervăm petrol, dacă pierdem războiul din cauza unei lipse de petrol, în consumația necesară războiului. Am asigurat – poate platonice – puncte în viitoarele posesiuni petrolifere, care și le va asigura Axa pe planul mondial, în cazul când va câștiga victoria. Totuși, indiferent de această asigurare, pe care am luat-o, suntem datori să contribuim și dacă putem să facem să coincidă cele două lucruri: pe de o parte, să contribuim la maximum, prin economii, ca să nu se mai consume inutil gazul, petrolul și, pe de altă parte, să facem o exploatare rațională la maximum, dar în același timp să rezervăm și regiuni, și posibilități de viitor pentru Stat.

Aceasta este ceea ce mă interesează. Problema trebuie soluționată.

Ce ați făcut cu memoriul dlui Eftimie Antonescu?

I. Marinescu: L-am văzut. Sunt gata.

Mareșal I. Antonescu: Acest memoriu a fost prezentat de dl. Stoicescu care spune că e făcut realmente pe baze lipsite de seriozitate, pentru că se spune că majoritatea micilor producători rafinori erau reprezentați, când în realitate nu era reprezentată decât “Mica”, prin două societăți interesate, și un domn Stoenescu, fără calitate.

I. Marinescu: Era inginerul Rusu-Abrudeanu, secretar general.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, din 9 reprezentanți, se prezintă numai 3, din care doi reprezintă una și aceeași persoană, iar al treilea este dezavuat. Este o acțiune neserioasă. Regret pentru dl. Eftimie Antonescu, dacă lucrurile stau așa cum le-a arătat dl. Stoicescu de la Banca Națională.

I. Marinescu: Nu stau așa. Este o colaborare cu societățile românești. E o condiție de drept elementară. În ce privește structura mai mare de 1000 de hectare, toți geologii recunosc, chiar și geologii nemți, că Moldova este aproape inexistentă în ce privește câmpul nostru de activitate. Pentru a se ști posibilitatea de producție, trebuie să se stabilească anticipativ pe fiecare sondă, producția pe 5 ani de zile. Vedeți imposibilitatea.

Din acest punct de vedere soluția dată este mai rea. Am să vă arăt soluția la care am ajuns eu. Sunt gata cu lucrările. Când veți hotărî dvs., eu vi le pot prezenta: luni, marți... Este o conferință pe care o vom ține și la care veți veni și dvs. poate.

Mareșal I. Antonescu: De ce să vii în această conferință? Principiile mari le-am pus.

I. Marinescu: Vreau să vă arăt care sunt soluțiile.

Mareșal I. Antonescu: Mi le arătați când sunt gata. Dacă n-ați ajuns la înțelegere între dvs., vii eu în sânul conferinței. Dar altfel, nu vii; nu vii decât dacă nu vă înțelegeți. Așa, conferință peste conferință și comisiune peste comisiune n-au altă soartă decât să amâne și să înmormânteze problemele grele. Or, datoria conducătorului de Stat este nu să se pună la adăpostul comisiunilor, ci să-și ia răspunderea. Dar, ca să-mi iau această răspundere, trebuie să am un proiect de lege care să respecte principiile puse de mine.

I. Marinescu: Domnule Mareșal, pentru aceasta, vă rog să-mi fixați o audiență de lucru.

Mareșal I. Antonescu: Sunt la dispoziția permanentă a dvs.

I. Marinescu: Vă mulțumesc, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Deci, am terminat cu chestiunea aceasta.

În legătură cu proiectul de Lege a minelor: am primit o telegramă de la dl. Neubacher, care îmi solicită o audiență, ca să prezinte un document de la Mareșalul Göring. Dar, am spus că nu mai lucrez cu dl. Neubacher și sunt consecvent. Dl. Neubacher a patronat anumite lucruri în Țara Românească, pe care le-am dezavuat public și oficial așa încât nu pot reveni.

I. Marinescu: Nu este scrisoare în legătură cu Legea minelor, ci în legătură cu comanda de conducte pentru aducerea gazului la București.

Mareșal I. Antonescu: Vei discuta d-ta.

Am cerut plecarea d-lui Klugkist din țară. I-am spus generalului Reinicke: nu mai discut probleme economice decât cu una și aceeași persoană, cu dl. Killinger, care trebuie să-și ia răspunderea raporturilor și economice și politice. Nu vreau să mă trimeată de la unul la altul. Experiența acesta a fost destul de proastă pentru noi.

Tot în legătură cu această problemă: continuă încă camioanele germane să facă contrabandă la Feleac și la Timișoara. De aceea, am închis frontierele. Am dat ordin să se închidă frontierele și de acum înainte nu mai are voie nici un camion de acesta să treacă frontierele. Autoritățile germane n-au putere să împiedece pe subalternii lor să facă lucrul acesta. De aceea am dat dispoziția că nu mai are dreptul să mai treacă nici un camion izolat sau în grupe de 2-3, ci numai trupele constituite și acelea știute de noi. Numai trupele constituite pot să treacă, cu știrea noastră pentru ca să nu se mai întâmple nici o neregulă pe teritoriul românesc.

Eu cunosc chestiunea. Am pus problema în întregul ei. Am clarificat-o. Nu mai admit echivocuri. Problema am clarificat-o de la Berlin, așa că dvs. trebuie să executați aceste dispoziții. Mi s-a și spus chiar să și trag. N-am să ajung acolo. Însă dau acest semnal. N-am să fac aceasta, n-am să dau acest spectacol, ca să râdă Londra, să râdă jidanii din Țara Românească. Nu voi trage. Dar iau măsuri de oprire a lor. Se va comunica generalului Speidel. Să se facă o notă pe această chestiune.

“Proiectul de încheiere a unui contract între Ministerul Agriculturii și Domeniilor și Societatea româno-germană de pescuit.”

I. Marinescu: Am discutat în delegațiunea interministerială o serie de articole din proiect. A rămas să cerceteze dl. ministru Pană și restul articolelor, urmând ca să se prezinte luni cu un proiect definitiv pe această chestiune.

A. Pană: S-a discutat în Delegația Economică; s-au cercetat articolele; s-au făcut o serie de observațiuni aproape toate foarte îndreptățite. Au rămas 8 articole, pe care să le facem în sensul în care le-a stabilit Delegația Economică și urmează ca apoi să le discutăm tot în Delegația Economică.

I. Marinescu: Nu. Atunci nu mai terminăm niciodată.

G-ral N. Stoescu: Am cerut o situație de valoare a investițiilor, pe care societatea țintește să le facă pe baze contractuale; am vrut să știm care este sfera de producție probabilă.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta nu poate s-o spună.

G-ral N. Stoescu: Dl. Bușniță, de la P.A.R.I.D...

Mareșal I. Antonescu: Nu stau de vorbă cu acest domn, care a încurcat P.A.R.I.D.-ul ani de zile. Ca să închirieze limanul Nistrului anul trecut, pe 6 ani, dlui Grivița, s-a grăbit s-o facă. A trebuit să vin eu de pe front ca să rup acest contract.

A. Pană: Lascăr este acesta; nu este Bușniță.

Mareșal I. Antonescu: Nu știu. P.A.R.I.D.-ul merge la Parchet; ca și C.E.C.O.P.A.V.A.; ca și toate celelalte. A fost administrație dezastruoasă. Ordinele nu le-au executat. Dau ordin să meargă dosarele la Parchet și nu le duc la Parchet. Își permite un funcționar din Ministerul Agriculturii ca să nu țină seamă de rezoluția mea de anul trecut și succesiv de rezoluțiile pe care le-am pus ca să se trimită chestiunea la Parchet. Și, în loc să ajungă acolo, sunt reținute dosarele.

Când revin asupra acestei chestiuni – și aceasta este a doua serie de bătăi de joc – atunci se trimit la Parchet acte fără importanță, acte care nu sunt în legătură cu problema. De aceea suntem în situația de astăzi a țării. Este un angrenaj dezastruos, în care sunteți prinși, fiecare în departamentele unde acționați și cădeți victimă în acest fel ca și toți predecesorii dvs.

Chestiunea stă așa: producțiunea noastră de pește a fost dezastruoasă, de când s-a constituit acest P.A.R.I.D. Este un lucru, pe care nu poate să nu-l cunoască dl. Pană. De când funcționează această societate, Statul suferă de lipsă de pește. Este exact, domnule Pană?

A. Pană: Este exact, domnule Mareșal, sistemul a fost defectuos.

Mareșal I. Antonescu: Cine este vinovat?

A. Pană: Toată conducerea politică a țării.

Mareșal I. Antonescu: Și la P.A.R.I.D. în special? Dar au fost atâtea alte instituții la care, cu toată conducerea politică a țării, așa cum a fost ea, dacă au fost români adevărați și oameni corecți acei cari le conduceau, ei au știut să facă față situației. Nenorocirea Statului a fost această conducere politică, dar ea a fost dată peste cap tocmai ea care căuta să lovească și să dea ea peste cap. S-a lovit această conducere de mine și la Statul Major, și la Minister și a căutat să mă dea peste cap.

Dar cine s-a dat peste cap? Tot așa mi-a făcut și la Ministerul Apărării Naționale, dar eu am rămas în picioare, fiindcă mi-am făcut datoria. Așa trebuiau să facă și P.A.R.I.D.-ul și C.E.C.O.P.A.V.A., dacă la conducerea lor se găseau oameni cum trebuie, cari să știe să opună rezistență și să stea în picioare. De aceea ei s-au dat toți peste cap, eu nu. Eu numai în aparență am fost dat peste cap: și de la Marele Stat Major, și de la Ministerul de Război. Dar, în realitate, eu am rămas tot în picioare. Și dovada o face faptul că sunt unde sunt astăzi. A fost o întregă coaliție, ca să fiu distrus, pentru că eram jenant pentru toată lumea. Dacă rezistau la C.A.P.S., la P.A.R.I.D., la C.E.C.O.P.A.V.A., în toate părțile, nu se petreceau cele ce s-au petrecut. Desfid să se găsească că am executat vreodată un ordin în contra legii. Din contra: n-am executat și n-a putut nimeni să mă facă să execut un astfel de ordin. N-au putut decât să spună că sunt anticarlist și mai știu ce alte fleacuri. Dar toate au trecut peste mine, cum trec lucrurile ușoare.

Prin urmare, aceasta este chestiunea: producția noastră de pește a fost deficitară. La mare, suntem într-o stare de dezorganizare rușinoasă. Ne-au luat înaintea bulgarii. Este adevărat și lucrul acesta, domnule Pană?

A. Pană: Da, este adevărat.

Mareșal I. Antonescu: Noi pescari români n-avem.

De când funcționează P.A.R.I.D.-ul?

A. Pană: Din 1895.

Mareșal I. Antonescu: Din 1895, se putea ca până astăzi să avem ce ne trebuie. Dar noi nu avem pescari români: nici la Dunăre, nici la Deltă, nici la mare. Este exact? Cine trebuia să facă această operă?

A. Pană: Statul trebuia să o facă.

Mareșal I. Antonescu: P.A.R.I.D.-ul.

Vasăzică, la mare, suntem într-o stare dezastruoasă. Pescari români nu avem. Școli de pescari români nu avem, instrumente de pescuit ne lipsesc. Dijma a fost în condițiuni nenorocite și hoțiile au fost acelea cunoscute, pe care le cunosc și eu perfect de bine. Când eram ofițer la Regimentul 1 Roșiori Galați, acum 40 de ani, mă duceam la pescării și licitam pentru regiment. Dacă scoteam icrele și le vindeam, carnea era gratis. S-au făcut tâlhării enorme. Am o îndelungată experiență și cunosc de aproape jaful la care a fost supus neamul acesta românesc. Cunosc tot ceea ce a avut de suportat neamul nostru din partea regimurilor politicianiste. Dar nu vreau să fie supus și sub guvernul actual la fel.

Vasăzică: pește nu avem, pescari nu avem, instalații de pescuit nu avem. Nu avem nimic. Ce a făcut P.A.R.I.D.-ul cu toate beneficiile pe care le-a luat? Fiindcă oricât ar fi fost împiedecat de guvernării din regimurile trecute, ar fi putut să realizeze ceva. Dar ce a făcut? Frigorifere nu avem; șalupe de transportat peștele nu avem. Am fost în Deltă și am văzut oamenii ducându-și cu lotca peștele tocmai la Brăila și la Galați și până acolo se strica peștele de pe Canalul Filipoi.

A. Pană: Nu avem să luăm apărarea P.A.R.I.D.-ului.

Mareșal I. Antonescu: Am găsit o evreică care a fost dată la o parte prin justiție, i s-a rupt contractul și cu toate acestea ea a mai funcționat 7 ani tolerată de domnii de acolo și se căuta ca ministrul să treacă peste hotărârea justiției. Dar nu se

poate așa. Acum tocmai acești domni se opun să facem un contract cu societățile germane, cu o societate căreia i-am pus condițiuni lămurite. Am spus: media producției pe ultimii 5 ani- de la aceasta am plecat...

I. Marinescu: ... acesta trebuie să fie punctul nostru de plecare. Vorbesc de producția din Dunăre, nu de la mare; pentru că acolo suntem inexistenți. Prin urmare, media pe ultimii 5 ani, de acolo plecăm, aceasta este a neamului românesc. Ceea ce se va scoate mai mult, din acest surplus, jumătate revine neamului românesc și jumătate o ia partea cealaltă. Dar chiar și asupra acestei jumătăți din producție, după ce am scăzut partea care ni se cuvine nouă, eu, Statul Român, pot decide dacă această jumătate îți revine d-tale, dacă o exportăm sau dacă rămâne economiei noastre naționale. Acestea sunt principiile, care, dacă apar în convenție, restul îmi este indiferent.

A. Pană: Nici nu mai discutăm chestiunea aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Se poate mai clar decât așa?

În al doilea rând, sunt pescari români cari vor să se înfigă ei și cer să fie încurajați. Foarte bine. Nu dăm toate bălțile societății germane, ci numai câteva bălți din Sudul Basarabiei și la Marea Neagră, unde suntem fără nimic. Le vom da numai anumite bălți. Vom vedea dacă vin cu frigorigere, cu instalațiile necesare și dacă vor strânge producția în condițiunile fixate.

Ce vedeți defectuos în acest sistem?

A. Pană: Nu vreau să apăr P.A.R.I.D.-ul. Recunosc toate greșelile pe care le-a făcut. Dar nu este mai puțin adevărat...

Mareșal I. Antonescu: Cum se explică faptul că, după un an de zile, după ce am luat P.A.R.I.D.-ul în mână, se găsește pește pe piață? A trebuit să intervin eu, care nu sunt specialist, să văd problema, să caut soluția. Am văzut că n-aveau gheață, n-aveau instrumente de pescuit, n-aveau unde să depoziteze peștele. Am văzut că sistemul licitației era nenorocit, am studiat, când m-am dus în Deltă, și pe Canale, am examinat toată problema. Am venit la București, l-am chemat pe dl. Marinescu și i-am spus ceea ce trebuie să-mi facă. Rezultatul a fost că s-a găsit pește toată iarna – și într-o iarnă ca aceasta – atât la București, cât și în toată țara. Și peștele s-a menținut la același preț.

I. Marinescu: A fost jumătate prețul.

A. Pană: Este altă conducere a Statului și lucrurile merg mai bine.

Mareșal I. Antonescu: Dar Mareșalul Antonescu poate să dispară. Nu pot eu să fiu peste tot. Tot așa a mers treaba la brigăzi, când le-am comandat. Mergea perfect treaba cât am fost acolo. Când am plecat, nu mai mergea. Trebuie să organizez Statul, pentru ca să nu încapă pe mâini de șnapani.

A. Pană: Noi nu discutăm decât clauzele contractului și ne referim la P.A.R.I.D. pentru informații tehnice. Dar ei nu decid nimic. Decide Delegația Economică.

Mareșal I. Antonescu: Dar ce au făcut specialiștii până astăzi?

A. Pană: Ați spus-o dvs. singur. Nu-i vom lăsa pe ei să decidă. Însă trebuie să-i întrebăm pentru unele lucruri de specialitate; trebuie să ne dea unele date, ca să asigurăm mai bine producția.

Mareșal I. Antonescu: Pe mine nu mă interesează specialitatea, ci producția. Și toată lupta pe care o duc, este ca să dezvolt producția. Am găsit o situație în ce privește această problemă, foarte rea: nu există un frigifer, nu există instalații, nu există nimic. Nu există nici o posibilitate de păstrare a peștelui, când producția este maximă și atunci surplusul de pește trebuie sau să se piardă, sau să se vândă cu un preț de nimic și pe urmă să fie speculat de către alții. Statul trebuie să-și facă silozuri, frigifere, instalații pentru organizarea producției etc. Statul, dacă nu poate să-și facă singur acestea, ce să facă? Să rămână fără ele? Dacă dv. credeți că puteți să realizați acestea, ceea ce se face prin acest angajament, eu dau peste cap angajamentul acesta; dar dacă dv. nu vă luați această obligație, să am ce-mi trebuie și la Mare și la Dunăre, dacă nu puteți face ceea ce aș obține eu prin acest angajament atunci vă dau peste cap pe dv. Fiindcă nu se poate să stăm cu țara în loc pentru chestiuni de formă.

Aceasta este situația.

Care sunt principiile care le pun ei?

G-ral N. Stoescu: Prin contract, societatea nu și-a luat angajament ferm în ce privește aducerea vaselor; iar vasele pe care le aduce sunt de un tonaj necorespunzător pentru Marea Neagră.

Mareșal I. Antonescu: Am spus societății: Dacă nu vă țineți de angajament, acordul se rupe.

G-ral N. Stoescu: Nu este prevăzut precis...

Mareșal I. Antonescu: Voi rupe contractul, cum l-am rupt și pe acela cu Guido Schmidt. Acordul eu l-am rupt, deși acesta reprezintă o forță în industria germană. Au venit miniștri străini și le-am spus: Iau această măsură, pentru că nu se țin de angajament. De aceea, contractul pentru mine nu mai există. Am spus-o și fratelui lui Göring. Am dat dispoziții dlui Mihai Antonescu ca să rupă.

Același lucru îl fac și cu societatea aceasta. Pun clauze categorice. Dacă nu se țin de ele complet și din toate punctele de vedere, se rupe și acest contract.

A. Pană: Este ceea ce facem noi.

G-ral N. Stoescu: Este ceea ce am dorit și noi.

I. Marinescu: Să fixeze domnul Pană ziua când ne va prezenta observațiunile d-sale.

Mareșal I. Antonescu: Acestea nu sunt chestiuni care să se poată amâna mereu, fiindcă intrăm în sezonul de pescuit. În felul acesta ei să ne demonstreze că nu mai pot face nimic din cauza întârzierii.

A. Pană: Chestiunea este în Delegația Economică. Domnii de la P.A.R.I.D. sunt întrebați numai asupra unor chestiuni tehnice.

I. Marinescu: Să fixăm un termen.

G-ral N. Stoescu: În cursul săptămânii viitoare.

Mareșal I. Antonescu: Nu mai admit amânarea pentru cursul săptămânii viitoare.

G-ral N. Stoescu: Aseară am primit proiectul.

I. Marinescu: L-am mai discutat și altădată.

A. Pană: S-a schimbat.

I. Marinescu: Chestiunea aceasta se poate discuta într-o zi și merită această chestiune să ne oprim o zi asupra ei și pe urmă să o prezentăm dlui Mareșal. S-o prezentăm luni.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate amâna la infinit toată chestiunea. Se dezgheață bălțile, sezonul de pescuit trece. Ei mi-au spus: dacă ne dați posibilitatea de lucru mai repede, ne luăm răspunderea că producția va crește chiar în primăvara aceasta. Dacă întârziem, nu vor mai putea face aceasta. Ori noi amânăm săptămână cu săptămână, lună cu lună și pierdem timpul.

În discuția cu mine, ei au admis principiile puse de mine. Se pune problema dijei de 20%. Ce este cu aceasta?

I. Marinescu: Au admis cum ați spus dv.

A. Pană: Mi s-a spus că înainte era 40%...

Mareșal I. Antonescu: Înainte dijma Statului era 40%?

A. Pană: Așa era: 40%. Dacă o dăm cu 20%, însemnează că Statul păgubește diferența.

Mareșal I. Antonescu: Din ce păgubește?

A. Pană: Din producție, din ceea ce se recoltează.

Mareșal I. Antonescu: Din surplusul de producție?

A. Pană: Din tot ceea ce se va pescui, vor da 20%. Până acum se dădea 40%.

I. Marinescu: Nu este așa. Îmi pare foarte rău că trebuie să spun astfel. Am vorbit la P.A.R.I.D. A fost vorba ca să se dea dijmă media ultimilor cinci ani de zile, pe care urmează s-o ia Statul. Domnii de la P.A.R.I.D. au fixat totul la cifra de 15%. Eu am ridicat-o la 20%. Dacă media ultimilor cinci ani a fost 40%, 40% trebuie să fie și în contract. Ce poate să fie mai clar și mai simplu decât atât?

G-ral N. Stoescu: Eu controlez datele. Mie mi-a venit aseară chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: Care este media, domnule Marinescu?

A. Pană: Să vă citesc art. 139 din contractul propus.

I. Marinescu: Postelnic să vă dau o cifră. Media, pentru Sudul Basarabiei, pe ultimul an, era de 33%.

Mareșal I. Antonescu: Am spus să mi se dea media pe ultimii cinci ani. În natură. Nu vreau bani, pentru că astăzi banul are o valoare, mâine altă valoare. Și la fel să se facă cu toate contractele din producție. Nu mă interesează banul.

Prin urmare, acesta este principiul pe care l-am pus. Îmi este indiferent ce spun oamenii de la P.A.R.I.D. Media ultimilor cinci ani, ca dijmă Statului, este un principiu rău, domnule Pană?

A. Pană: Nu, domnule Mareșal.

Dați-mi voie să vă citesc art 39: "Drept plată pentru folosirea apelor menționate în art. 3, se stabilește o arendă anuală egală cu media produsului pescuit de Direcția Comercială a Pescăriilor Statului din ultimii cinci ani". Vasăzică, se socotește fără pescuitul la mare. "Se stabilește această arendă anuală de 20% din valoarea peștelui pescuit prin plata arendei se consideră achitate toate dările către Direcțiunea Comercială a Pescăriilor Statului".

Prin urmare, din ceea ce pescuiesc, fără nici o legătură cu trecutul, dau 20%.

Deci, nu putem da noi dlui ministru Marinescu, cu ușurătate care ar fi fost condamabilă, aprobarea. Înțeleg că acest contract, care este foarte important, pentru că el ar putea să compromită interesul nostru, să-l cercetăm în amănunțime. Înțeleg, de asemenea, ca să descărcăm Statul de anumite întreprinderi, pe care le pot face bine și particularii și să le dăm pe seama particularilor. Să le dăm o parte.

Mareșal I. Antonescu: Cât reprezintă acea parte?

A. Pană: O parte importantă a bălților.

Mareșal I. Antonescu: Cât este în sută?

A. Pană: Cred că este ...

Mareșal I. Antonescu: Nu este pe "cred".

A. Pană: Vă voi da datele exacte. Nu le am în memorie toate datele.

Aceasta reprezintă cam 110.000 hectare, ceea ce reprezintă cam un sfert din suprafața bălților noastre, care este cam de 400.000 hectare.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică suprafața totală a bălților, care ar urma să fie arendate, reprezintă cam un sfert din ceea ce avem noi; deci ne-ar mai rămâne nouă trei sferturi din această suprafață. Și atât nu este suficient, ca să dăm în arendă la pescarii români? Ce au făcut ei până acum?

A. Pană: Ba da, domnule Mareșal. Eu nu mai discut chestiunea aceasta, odată ce dv. ați stabilit principiile.

Mareșal I. Antonescu: Dar principiile stabilite de mine sunt bune?

A. Pană: Da, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: D-ta mi-ai spus, într-o conversație particulară, că găsești convenția foarte bună.

A. Pană: Așa cum o știam, domnule Mareșal. Or, eu nu admit ca în loc de 40% dijmă, Statul să se mulțumească numai cu 20%.

Gh. Minescu: La un singur lac mare, Ialpușul, dijma a fost de 33%.

Mareșal I. Antonescu: Cât a fost media dijmei pe ultimii cinci ani? P.A.R.I.D.-ul a fixat-o întâi la 15%.

I. Marinescu: Și a mai cerut apoi încă 15% pentru investiții.

Mareșal I. Antonescu: Să mergem până la fund în examinarea acestei chestiuni. Eu am pus principiul mediei pe ultimii cinci ani, iar P.A.R.I.D.-ul, pe baza acestui principiu, a fixat dijma la 15%. Cifra aceasta urmează să fie controlată, deși domnul Marinescu n-a putut s-o inventeze de la dânsul.

Vasăzică, media dijmei în ultimii cinci ani a fost de 15%. După o săptămână de zile sau două, după ce a spus așa, P.A.R.I.D.-ul s-a răzgândit și a cerut altă dijmă. Așa, ar fi putut să se răzgândească luni întregi și ani de zile; sunt mulți cari se răzgândesc timp de mulți ani, dar activitatea Statului nu poate rămâne în loc pentru un "rond de cuir" care ține lucrările în sertar. Deci P.A.R.I.D.-ul s-a răzgândit și a mai cerut încă 15% dijmă, pentru investiții. Să vedem dacă este drept.

Când societatea aceasta vine și arendează un sfert din suprafața totală a bălților noastre, se poate întâmpla să fie mai mult sau mai puțin, eu n-am nici o cifră, deci datele trebuie verificate, și când face investiții pentru această suprafață, i se pot impune obligațiunile, pe care le pretinde P.A.R.I.D.-ul și care este evident că sunt ridicate cu scopul de a împiedica încheierea contractului.

P.A.R.I.D.-ul mai cere încă 15% dijmă pentru investiții, când până acum n-a avut nimic. Dar, care investiții, pentru că investițiile le face societatea? Vasăzică, se cere ceva pentru investițiile celelalte, din restul țării.

Și atunci, te întreb pe d-ta, domnule Pană, care te-ai ridicat prin muncă: ai accepta această clauză?

A. Pană: Aceasta a fost o convorbire particulară, pe care eu n-am cunoscut-o. Dacă însă această afacere aș face-o în folosul meu personal, n-aș aproba ca, dacă Statul a luat 40% dijmă până acum, de aici înainte să ia 20%. Rămâne să controlăm dacă într-adevăr până acum Statul a luat o dijmă de 40%. Vom face cum ați spus dv., domnule Mareșal, vom calcula dijma plătită în anii anteriori și o vom impune tot pe aceasta de aici înainte, dar în întregime.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este soluția. Ce am spus eu, domnule Marinescu, atunci când P.A.R.I.D.-ul a cerut întâi 15% și apoi încă 15%? Și vă întreb eu acum: este normal să se lucreze așa?

A. Pană: Nu este normal și n-ar fi trebuit cerut.

Mareșal I. Antonescu: Am răspuns atunci: spuneți germanilor să nu dea nici 15%, nici 30%, ci 20%, plecând de la ideea că 15% a fost media dijmei în ultimii cinci ani.

Vă întreb eu și vă rog să-mi răspundeți nu ca miniștri, ci ca oameni de pe stradă: Este un principiu sănătos în această chestiune?

A. Pană: Domnule Mareșal, să vedeți câte aspecte are această problemă. Aproape toate lacurile din Sudul Basarabiei au fost ale Liceului Bulgăresc din Bolgrad. Noi am venit, imediat după dezrobirea Basarabiei, cu un decret arătând că respectăm proprietatea celor cari au avut-o. Așadar, mai mult sau mai puțin, trebuie să respectăm acest principiu.

Mareșal I. Antonescu: Nu "mai mult sau mai puțin"; îl respectăm.

A. Pană: De ce spun așa? Pentru că s-a emis în Delegația Economică ideea că Liceul Bulgăresc din Bolgrad ar fi avut numai o folosință asupra lacurilor, nu și o proprietate.

Mareșal I. Antonescu: Și atunci, pe această controversă juridică, stăm cu brațele încrucișate și piordom producția?

A. Pană: Nu stăm; cercetăm situația.

Mareșal I. Antonescu: De ce Ministerul Agriculturii n-a clarificat până acum această poziție juridică?

A. Pană: Lacurile au fost stăpânite de Liceul din Bolgrad.

Mareșal I. Antonescu: Cu ce drept sau fără drept?

A. Pană: La un moment dat liceului acestuia i s-au luat lacurile, dar din cauza unei intervenții externe, i s-au dat înapoi.

G-ral N. Stoescu: Dat fiind că această chestiune a stat luni de zile în studiu, vă rog să îngăduiți și Delegației Economice s-o mai cerceteze câteva zile.

Mareșal I. Antonescu: Acum câteva luni a fost un Consiliu de Miniștri la Tighina în tren. Am spus atunci că trebuie să activăm pentru intensificarea producției peștelui, pentru că este vorba de un aliment necesar populației sărace, care trebuie să-i fie asigurat, mai ales acum în timp de război, când este lipsă de

carne. Am arătat atunci că armata consumând foarte multă carne, n-avem posibilitatea să dăm populației nici măcar cantitatea strict necesară pentru hrană. În afară de aceasta, noi consumăm un kilogram și jumătate de pește pe an de cap de locuitor, pe când în alte țări din lume se consumă minimum 4,800 – 5 kg pe cap de locuitor. Iată deci un aliment indispensabil, pe care nu-l putem da țaranului, din cauza lipsei. Și dacă, pe lângă subnutriția, la care este expus țaranul, din cauza lipsei peștelui, mai adăugăm și subnutriția cauzată de lipsa cărnii și a altor alimente, atunci constatăm că o catastrofă stă deschisă în fața acestui neam. Neamul piere. De aceea, în regiunile cele mai bogate ale țării bântuie tuberculoza, tocmai din cauza crimelor făcute de regimurile care au condus țara. N-am cuvinte să le înfierez în public, pentru că nu este acum momentul să agităm opinia publică, din cauza greșelilor trecutului; ar fi o lipsă de înțelepciune dacă aș face-o.

Duceți-vă prin cartierele din jurul Gării de Nord, pe unde intră în București atâția străini; intrați prin acele case dărăpănate și aveți să vedeți acolo mizeria cea mai oribilă de pe suprafața pământului: trăiesc în cea mai cumplită sărăcie oameni, copii și femei veniți de la țară. Toți cei cari vor să se înstărească și să lucreze se revarsă în această Capitală, care a ajuns un fel de turn al lui Babel; toți intră în acest mediu de depravare generală, în care se roade și se distruge vloga Neamului Românesc.

Duceți-vă în cartierul Ghica-Tei și ceea ce veți vedea acolo să spuneți aceluia cari n-au niciodată nici un ban pentru ajutorarea săracilor. Ce stare de mizerie este și acolo! O cârciumă la zece case și o singură brutărie pentru un cartier întreg. Toți muncitorii aceea, cari cer la Ministerul Muncii să li se sporească salariile, pentru că nu le ajung banii, în fiecare sâmbătă seara, în loc să se ducă cu leafa acasă, se duc să bea prin cârciumi, rămân acolo și a doua zi, duminică, și nu sunt în stare să se ducă luni la serviciu.

Nu s-a interesat nimeni niciodată de oamenii aceștia.

Și cu pâinea, și cu carnea, și cu peștele s-a petrecut același lucru totdeauna. Noi trebuie să dezvoltăm producția și dezvoltarea aceasta o facem cu ajutorul celor cari pot s-o facă. Dacă dv. sunteți în stare să dezvoltați producția de pește, pe bazele pe care s-au angajat germanii, vă dau dv. imediat această concesiune. Dar mai târziu, să nu veniți cu vorbe, ci cu realități, pentru că cei cari nu-și vor ține cuvântul vor fi puși la zid și împușcați.

A. Pană: Pe baza acestui contract poate să se angajeze orișicine, pentru că nu există o obligațiune fermă.

I. Marinescu: Un contract poate fi obiect de discuții mii de ani. Să vorbim serios, domnule Pană. Noi nici asupra titlului contractului nu ne-am înțeles. De abia l-am citit și mi s-a spus: Ce titlu este acesta? Și a trebuit să discutăm o jumătate de oră dacă trebuie să punem arendare sau concesiune, pentru ca la urmă să amânăm această chestiune pentru mai târziu.

G-ral N. Stoenescu: Da, pentru că titlul are consecințe asupra executării contractului.

Al. Ottulescu: Da, domnule Marinescu, dacă este contract de concesiune, trebuie să cuprindă o clauză de răscumpărare.

I. Marinescu: Pe baza legii din 1929, nu s-a făcut nimic până astăzi. V-am rugat să-mi spuneți care este contractul, în care s-a prevăzut o clauză de răscumpărare, care a fost respectat.

Al. Ottulescu: Toate concesiunile au clauze de răscumpărare.

I. Marinescu: Dacă ne luăm după legile care împiedică orîșice acțiune, atunci nu mai facem nimic. Dar domnul Mareșal a spus, citând cuvintele lui Tache Ionescu: Mai bine un lucru ceva mai prost, decât nimic.

Mareșal I. Antonescu: Hotărârea mea este ca cel mai târziu miercuri să-mi prezentați lucrarea terminată. Eu îmi voi lua personal răspunderea în fața nației, sau și-o vor lua aceea căroră li se vor arenda aceste bălți, în cazul când contractul cu germanii nu se va încheia. Și răspunderea este următoarea: să văd că a crescut producția de pește în cursul anului în care intrăm acum. Să se arendeze la români, în cazul când nu vom încheia contractul cu nemții, însă cei cari nu vor realiza o sporire a producției vor fi puși la zid și împușcați.

Nu se poate să piară un neam pentru câțiva cari vor să se îmbogățească; eu vreau și trebuie să dau populației pește mult și ieftin. Pe urmă, Statul va lua taxe mici asupra unui volum mare de afaceri și va avea mai multe beneficii decât încasând taxe mari asupra unui volum mic de producție.

Aceasta este nenorocirea în care ne zbatem acum: volum mic de afaceri impus de taxe mari; mergem încet, încet la asfixierea neamului românesc.

G-ral N. Stoenescu: Numai faptul că, în loc de 40% s-a pus 20%, cum a spus domnul Pană...

A. Pană: Trebuie să mai controlez.

Mareșal I. Antonescu: Ia notă despre această chestiune, Davidescu. Să trimeți chiar astăzi pe cineva de la Președinție la P.A.R.I.D. ca să vadă care a fost media dijmei în ultimii cinci ani.

A. Pană: Așa mi s-a afirmat.

Mareșal I. Antonescu: Să destitui pe acela care ți-a făcut afirmațiunea aceasta, dacă se va dovedi că ea este inexactă.

Lucrările acestea trebuie să fie permanent gata înfățișate pe grafice.

Când eram la Statul Major, aveam totul gata pentru orîșice problemă care ar fi putut să fie ridicată. A venit generalul Petain în 1933 când era șef la Statul Major și am discutat cu el toate problemele militare. Când discutam o problemă de Stat Major, s-a întors către Delmas și i-a spus: Noi n-avem la Statul Major la noi problema aceasta. Să faci un raport, și să arăți cum se lucrează aici, ca să facem și noi la fel. Și o instituție de Stat Major este cea mai vastă instituție într-un Stat.

Așa am făcut cât am fost eu acolo, dar după ce am plecat, iarăși hârtiile au început să fie prezentate prost, varză, în dosare.

Deci, domnule Pană, domnii de la P.A.R.I.D. trebuie să-ți dea d-tale datele necesare.

A. Pană: Ieri am primit contractul și n-a fost timp să se facă toate lucrările.

Mareșal I. Antonescu: Dar de când se tot discută această problemă?

I. Marinescu: Problema aceasta s-a mai discutat și anul trecut, – am să aduc stenogramele, – când am spus că trebuie să ajungem la o sporire a producției de pește.

După ce m-am întors din Deltă, am pus din nou această chestiune într-un Consiliu.

În sfârșit, în toamnă v-am prevenit să-mi prezentați toată chestiunea studiată pe toate fețele ei, pentru ca în anul viitor să putem ajunge la o producție sporită de pește. Am spus că eu personal mă ocup ca tot materialul pescăresc capturat în împrejurimile Odessei să fie adus în ajutorul producției noastre naționale.

Iată câtă importanță am dat eu acestei chestiuni. Dar, ceea ce am spus eu, a fost pus la dosare în ministere. Au trecut 6 luni și suntem încă în discuția elementelor generale și superficiale ale acestei probleme.

A. Pană: Toată eroarea este că în loc să se discute la Ministrul Agriculturii, contractul acesta a fost discutat la două ministere. Trebuie să fim puși în curent cu tratativele care au urmat. Eu am știut de o anumită arendă, care a fost prevăzută în prima redacție a acestui contract, dar toate celelalte chestiuni s-au discutat ulterior.

Mareșal I. Antonescu: Dar toate celelalte lucruri, care s-au petrecut la P.A.R.I.D., dv. le-ați știut și n-ați luat măsuri ca să le împiedecați. De exemplu, contractul acela cu evreica din Sudul Basarabiei, contract desființat de justiție, continuă să fie aplicat de domnul Lascăr și de ceilalți domni de la P.A.R.I.D.

A. Pană: Este chestiune de expropriere.

Mareșal I. Antonescu: Este indiferent aceasta. Era un act de justiție, care trebuia să fie executat. Nu s-a executat.

Dar închirierea bălților Limanurilor Nistrului? Admiteți contractul făcut? Imediat s-au și prezentat clocanii, profitorii și au închiriat de la P.A.R.I.D. cu 6 milioane lei. Cum îl găsiți acest contract?

A. Pană: N-a venit la mine contractul.

Mareșal I. Antonescu: Închiriază Ministerul Domeniilor. De ce Ministerul Domeniilor n-a făcut nici o reacțiune? Din contra. A trebuit să vin eu și să-l rup. Iată, acum este de vină domnul Marinescu; sunt de vină toți miniștri!

A. Pană: Nu apăr pur și simplu P.A.R.I.D.-ul, ci apăr pur și simplu interesele Statului.

Mareșal I. Antonescu: Aveați datoria d-voastră – dumneata, domnule general Sichițiu, domnul Mareș – să intrați acolo ca Hristos în Biserică și cu bice cu plumb în vârf să-i plesniți pe toți.

A. Pană: Admiteți articolul care se referă la pescuitul pe care îl va face societatea? Societatea va pescui în mod intens. Se spune că societatea va face investiții, dar nu se arată ce investiții. Admiteți aceasta?

Mareșal I. Antonescu: Sigur că nu se poate admite.

A. Pană: De aceea noi trebuie să discutăm acest contract. Noi trebuie să apărăm interesele Statului.

Mareșal I. Antonescu: De ce nu le apărați și la celelalte instituții, care depind de dv.?

A. Pană: Eu, personal, le apăr pe toate.

I. Marinescu: Mi se face o învinuire, că am executat un ordin al dv. Dv. ne-ați chemat, cu domnii Pană, Bușniță, Lascăr. Am discutat toată problema peștelui. Urma ca Ministerul Agriculturii să vă prezinte un plan.

Mareșal I. Antonescu: N-a venit nimic.

I. Marinescu: Eu am executat ordinul dv.

Mareșal I. Antonescu: Este ordinul dat din octombrie.

Ce a venit până acum la mine în ce privește studiul dezvoltării producției de pește?

A. Pană: Pe baza ordinului dv. s-a întocmit un plan, care trebuie executat. Imediat ce s-a aprobat acest plan, am trimis în Germania, ca să iau contact cu fabricile care lucrează vasele și frigiferele de care avem nevoie. Nici astăzi nu s-a terminat chestiunea, când a trecut la domnul ministru Marinescu.

I. Marinescu: La mine a trecut numai ordinul precis al dlui Mareșal, ca să mă ocup de crearea unei societăți care să mărească producția.

A. Pană: Frigoriferele le-ați luat dv. Ați propus ca să fie făcute de o anumită societate. Dar n-am înțeles de ce să fie făcute de o singură societate. Ar dura prea mult, fiindcă nici germanii nu ne pot livra materialul de care avem nevoie. Chiar și în contractul acesta, alcătuit de d-l Marinescu, este o clauză care anulează orice obligațiune de termen, întrucât se spune că ei, atât timp cât va dura războiul, nu se obligă să aibă vasele prevăzute în contract, ci numai dacă vor găsi vase disponibile. Dar nu vor găsi.

I. Marinescu: Au societăți în Grecia, unde nu se lucrează. Dacă războiul durează, ei vor aduce de acolo. Noi ne mulțumim să se poată lucra.

A. Pană: Dacă germanii nu vor să-și ia obligația, cum putem impune noi germanilor ca neapărat să aplice programul nostru de lucru?

Mareșal I. Antonescu: Care este soluția? Stăm de producția veche cât va dura războiul? Ori avem datoria să încercăm orice efort ca să sporim această producție?

A. Pană: Sunt de părere ca să încercăm orice, chiar dacă vor aduce vasele acestea, dar să aducă un număr suficient și din acelea care se pot întrebuința ...

G-ral N. Stoescu: Să spunem că, pe durata războiului, să aducă vasele pe care le pot găsi. Însă, să se prevadă în contract: imediat ce războiul va înceta vasele pe care le vor aduce să corespundă necesităților noastre pentru Marea Neagră și pentru Dunăre. Să le precizăm.

Mareșal I. Antonescu: Mie, speculațiile – de orice natură – nu-mi plac. Sunt adversarul lor. Am pus principiul clar, simplu, lămurit? Acesta trebuie să fie respectat! Am spus: să se calculeze producția medie pe cinci ani? Principiul acesta să se aplice. La fel: surplusul de producție să se împartă între mine și germani; 50% pentru mine, 50% pentru ei. Toate clauzele trebuie să fie puse categoric și toate trebuie să fie respectate în întregime. Din ceea ce rămâne, din 50% din surplus, eu decid dacă se exportează sau nu. Aceasta este o primă clauză categorică.

A doua clauză: dijma este aceea care s-a luat pe ultimii cinci ani.

Dacă din aceste clauze nu se respectă prima clauză, dacă adică nu sporesc producția și dacă n-aduc tot ceea ce le trebuie ca să sporească producția, nici ei n-au nimic. Nu iau nimic. Ce este mai simplu decât aceasta?

A. Pană: Dar ei, dând dijmă de 20%, vor fi foarte mulțumiți cu producția actuală, pe care nu vor căuta s-o sporească și societatea totuși va merge admirabil de bine.

Mareșal I. Antonescu: Vor trebui să sporească producția.

A. Pană: Dacă nu sporesc producția și nu-și iau obligația să facă îmbunătățiri, atunci este foarte ușor să găsim în Țara Românească persoane cu bani de la Banca Națională, cari să ia această concesiune, mai ales că s-ar putea să dea pentru această concesiune 20% în loc de 40%. Bălțile altădată, anul trecut, dădeau 40% dijmă.

Mareșal I. Antonescu: Îți iei d-ta angajamentul, pentru toată suprafața țării, să dai acest 40%?

A. Pană: 20%.

Mareșal I. Antonescu: 40%.

A. Pană: Nu pentru toate bălțile; dar pentru anumite bălți bune. Anul trecut pentru Greaca a fost 40%.

Mareșal I. Antonescu: Nu se pune problema așa. 40% pentru toată țara, aceasta este dijma care s-a luat de Statul Român. Așa se afirmă adineauri. Când se spune că s-au luat 40% dijmă, nu mă interesează de unde s-a luat. Este o cifră repartizată pe toată Țara Românească. De la o baltă s-a luat – poate 10%, dar de la alta s-a luat 60 sau 70% și atunci a ieșit media de 40%.

Și atunci și d-ta: îți iei angajamentul că Statul va avea o dijmă de 40% la o cantitate X din producția necesară? Căci așa se pune problema, nu micșorând producția, fiindcă eu urmăresc sporirea producției.

A. Pană: De aceea trebuie examinat cu atenție contractul, pentru ca obligațiile să fie ferme, să nu fie numai pe hârtie.

I.N. Fițescu: Domnule Mareșal, dacă îmi permiteți: Dv. ați pus un principiu, care este sănătos, anume acela că aparține populației românești cantitatea de pește pescuit în ultimii cinci ani. Acesta este principiul de bază. Mi-e teamă că se va constata o cantitate, după documente care nu corespund realității; - se va constata o altă cantitate decât cea reală. Dar mi s-a spus că se pescuiește pește și că se face contrabandă. Populația mănâncă mai mult pește decât se arată că ar ieși din apele P.A.R.I.D.-ului.

Mareșal I. Antonescu: Unde se duce peștele?

I.N. Fițescu: La populație, care mănâncă pește din contrabandă. Mănâncă pește din contrabandă: așa mi s-a spus.

De aceea, luându-se datele oficiale, îmi e teamă ca nu cumva societatea să dea drept pește pescuit cantitatea după acele date oficiale și populația să aibă mai puțin pește decât înainte. De aceea vă rog să dispuneți să se examineze această problemă. Dv. sunteți preocupați ca populația să aibă cât mai mult pește. Dar, vă rog să examinați dacă nu cumva, potrivit acestui contract, populația va avea mai puțin pește din cauza contractului acestuia.

Mareșal I. Antonescu: Ce va face societatea cu acest pește?

I.N. Fițescu: Trebuie o soluție.

Mareșal I. Antonescu: Să admitem că este așa. Aceasta e situația. Nenorocită țară de tâlhari de sus până jos.

I.N. Fițescu: Societatea va spune: atât este constatat că s-a pescuit în ultimii cinci ani, atât dăm.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate.

I.N. Fițescu: Contractul trebuie astfel redactat, principiile dv. trebuiesc înfățișate și prezentate într-o formă tehnică adecuată, pentru ca nu cumva să se trădeze intențiile dv.

I. Marinescu: Domnul Fițescu vrea să spună că media din cifre nu este media reală; că pescarii ar face contrabandă; că pescarii ar pescui ceva pește ceea ce știm noi, că a pescuit ceva pe care nu-l putem pune în contract, pentru că acest ceva nu este cunoscut de P.A.R.I.D.; că, deci, cifra pe care o punem noi ca medie în contract este mai mică decât situația reală.

I.N. Fițescu: Așa sunt informat și pentru că doresc să ne întemeiem pe o cifră reală, de aceea am ridicat chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: D-ta spui că știi acestea după informații. Dar multe se spun în Țara Românească. După aceste informații ale d-tale, ar rezulta că peștele pe care îl mâncăm este din contrabandă. Dar este posibil ca tot peștele mâncat în Țara Românească iarna aceasta, care a fost mult mai mare decât iarna trecută, care a fost o iarnă foarte grea, este posibil ca tot acest pește mâncat în iarna aceasta să fie de contrabandă?

Gh. Minescu: Nu este de contrabandă nici un kilogram din ceea ce am desfăcut noi.

Mareșal I. Antonescu: Cât ai desfăcut?

Gh. Minescu: Față de o valoare de 60 milioane lei, anul trecut, anul acesta am desfăcut pentru 270 milioane lei.

Mareșal I. Antonescu: Dacă eu sunt greșit...

Gh. Minescu: I.N.C.O.O.P.-ul n-a putut lua din contrabandă.

I.N. Fițescu: Nu de la I.N.C.O.O.P.

Mie mi s-a spus de către domnul Portocală, de la Brăila: Eu cunosc situația de la Brăila; eu cunosc cum se face pescuitul; știu cum fac contrabandă...

Mareșal I. Antonescu: Domnule Fițescu, d-ta crezi că tot ceea ce îți spune domnul Portocală este o realitate? Realitatea este a cifrelor.

Vă rog nu dați din cap, când eu vă pun în fața cifrelor și nu luați drept bune numai afirmațiile unui domn care n-are nici o răspundere în Stat. Domnul Minescu are răspundere și spune că față de 60 milioane lei, cât s-a vândut în 1940, s-a vândut apoi de 280 milioane lei.

Este posibil, într-un an de război, într-un an de iarnă ca acesta, e posibil să vină domnul Portocală să spună că peștele pe care îl mănâncă populația românească este pește de contrabandă?

Domnule Minescu, te rog să comunici oficial această cifră.

Este posibil să mai stăm la îndoială între ceea ce afirmă domnul Portocală și ceea ce spune domnul Mînescu de la I.N.C.O.O.P.?

I.N. Fiñescu: Am atras atenția să se verifice.

Mareșal I. Antonescu: Multe lucruri primesc și eu aici din informații. Multe mi se aduc de toți domnii parapohisiți. Acum vine și domnul Dimitriuc, care îmi spune că chestiunea petrolului este dezorganizată. Când era dumnealui ministru, primeam tot felul de informații împotriva dumnealui, spunându-se că ce face e contra Statului, contra intereselor lui. Acum, dumnealui a întors pagina și spune că alții nu se pricep.

Domnul Portocală spune că se face contrabandă.

A. Pană: Se face în mică măsură.

Contraamiral N. Păiș: Se face în mică măsură. Se dă la anumiți potențați.

Gh. Mînescu: Și eu afirm: se face contrabandă, însă nu într-o proporție așa de îngrijorătoare, ca să ne împiedece să facem un contract.

G-ral N. Stoenescu: Care este procentajul?

Mareșal I. Antonescu: Este o întrebare lipsită de...

G-ral N. Stoenescu: Cer numai o indicație.

Gh. Mînescu: Văd în contractul pus de d-l Marinescu o clauză.

Mareșal I. Antonescu: Procentaj de câtă contrabandă se face, – aceasta depășește orice măsură, orice limită a inteligenței mele.

G-ral N. Stoenescu: Când domnul Mînescu face afirmația că se face contrabandă, dar nu într-o proporție așa de mare, nu atât de mult, însemnează că are anumite indicații.

Gh. Mînescu: Domnul Marinescu a pus o clauză care ne apără de scoaterea din țară a peștelui, prea mult. D-sa a spus: excedentul, peste această cantitate, se împarte în două părți, din care una va putea fi exportată, pe baza autorizației speciale a Ministerului Economiei Naționale. Prin urmare, poate ministerul să nu dea autorizație și rămâne peștele în țară. Domnul Fiñescu a pus problema ca să nu rămână în țară prea puțin pește.

Mareșal I. Antonescu: Era pusă în principiile pe care le-am dat la alcătuirea angajamentului. Nu aveam nevoie s-o spună d-sa.

I.N. Fiñescu: M-am referit la art. 17 din contract: “Societatea semnatară este obligată să desfacă cel puțin 50%, pe piața internă, din produsul anual pescuit în apă dulce; să desfacă o cantitate egală cu media pescuitului din ultimii cinci ani. Această cantitate se va stabili prin proces-verbal, pe bază de documente”.

Din cauza aceasta am ridicat chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta nu se poate...

I. Marinescu: Aceasta este o garanție că, ceea ce am avut în ultimii cinci ani, va trebui să ni se dea și de acum înainte.

Mareșal I. Antonescu: Am spus așa: Media ultimilor cinci ani, aceea trebuie s-o aibă în consumație Neamul Românesc. Ceea ce se produce mai mult, se împarte. Deci, viu și corectez chestiunea aceasta. Dacă d-l Pană spune că dijma a fost 40% în ultimii cinci ani, să se ia 40% la cantitatea de pește pe care am produs-o noi în ultimii cinci ani.

G-ral N. Stoenescu: Din lacurile acelea.

I. Marinescu: Da.

G-ral N. Stoenescu: Din lacurile – pe țară – care sunt exploatare; ca să avem acolo o situație mult mai bună.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Să mergem și pentru lacurile acestea la 40%. Nu admit ca să dăm dijma mare la alții, pe urmă.

Însă teamă îmi este că avem să pierdem, pentru că dijma, care a fost luată de P.A.R.I.D., a distrus producția. Și ca probă că a distrus producția, este faptul că n-am avut producție de pește. A trebuit să vin eu și să iau măsurile pe care le-am luat – și de care nu sunt mulțumit, pentru că n-au dat încă toate rezultatele așteptate. Aștept rezultatul școlilor de pescari și ceea ce avem comandat în Germania. Ceea ce ne vine, de vine de la Odessa și de la Bugaz, ca material de pescuit.

Contraamiral N. Păiș: Pe Dunăre nu există nici un vas de transportat peștele. Peștele se duce cu șalupa, unde se amestecă cu păcură și se murdărește; și apoi este aruncat în apă.

Mareșal I. Antonescu: Numai politicienii sunt de vină că nu există, din 1895 și până astăzi, un vas de transportat peștele pe Dunăre? Știți câte milioane de kilograme de pește stricat se aruncă în Dunăre? Cine a suportat paguba acestor milioane?

A. Pană: Eu nu apăr deloc pe P.A.R.I.D.

Mareșal I. Antonescu: Cine se mai menține la Direcția P.A.R.I.D.-ului continuă sistemul. Nu se poate aceasta.

A. Pană: Între clauze se prevede și înființarea unei instalații de pescuit pe Insula Șerpilor. Nu trebuie să întrebăm și Marele Stat Major, când se fac aceste instalații?

Mareșal I. Antonescu: Eu sunt Statul Major: se pot face pe Insula Șerpilor, care nu reprezintă nici o valoare tactică, nici strategică. O poți pune în buzunarul d-tale.

A. Pană: Și-au luat angajamentul de a face două școli de pescari. Dar acum în contract nu mai este vorba de școli, ci de două centre.

I. Marinescu: Este tradus rău.

Mareșal I. Antonescu: Ce importanță are dacă le numim centre sau școli? Centrul de pescari, sau școală de pescari, - ce diferență este?

Vedeți cum căutați midi a quatorze heures!

Altă obiecțiune.

A. Pană: Caietul de sarcini.

Mareșal I. Antonescu: Puneți ce vreți.

I. Marinescu: Dați-mi voie să vă citesc articolul 18: "Societatea semnatară se obligă a înființa, în primul an de exploatare, cel puțin un centru pentru formarea practică a tinerilor pescari români pentru pescuitul marin și cel puțin un centru pentru formarea practică a tinerilor pescari români, pentru pescuitul de apă dulce.

În aceste centre, se va da preferință copiilor de români etnici.

Societatea se obligă a înzestra elementele formate în aceste școli cu unelte și sculele necesare exercitării meseriei lor.”

Mareșal I. Antonescu: Ce este de spus?

A. Pană: Nu este bine redactat. Trebuie altă redacțiune.

Mareșal I. Antonescu: Dacă îl redactezi dumneata, nu va zice domnul Marinescu că este bun.

I. Marinescu: Primesc orice redactare.

A. Pană: Este apoi chestiunea caietului de sarcini și a dijei care trebuie să fie dată.

M. Vulcănescu: Era o chestiune în legătură cu finanțarea, care nu este bine precizată. Societatea cu ce bani va veni? Banca Națională...

Al. Ottulescu: N-am discutat această chestiune.

I. Marinescu: Am o scrisoare, în care se obligă să aducă vapoare, unelte, mașini, plăși, atâtea cât vrem noi. Urmează să punem capital și atât cât vrem să-l mărim. Capitalul lor este de 20 milioane. S-ar merge la 30 milioane. Ei acceptă să vină cu 45% în materiale și instrumente și noi cu 55% în bani.

M. Vulcănescu: Capitalul lor astăzi este de 20 milioane. Aceasta înseamnă că vor cere credite la Banca Națională de 200 milioane lei.

LN. Fințescu: Capitalul întreg este de 20 milioane. Este capitalul simbolic. Și cer finanțare de 200 milioane lei, adică de la emisiunea Băncii Naționale...

I. Marinescu: Ca să poată porni, fac o societate de 20 milioane. Ca să strâng 11 milioane, îmi este ușor, îi strâng în două zile. Dar ca să strâng 200 milioane, va trebui multă vreme. Va trebui să suportăm tratative, tocmeli și nu facem nimic și pierdem și vremea lucrului. Pornind cu 20 milioane, putem începe și punem în statut că societatea își va mări capitalul. Noi vom da 55%. În scrisoarea pe care mi-a făcut-o, ei declară că acceptă acest lucru. Dar dacă plecăm de la început, cu preocuparea ca să avem 200 milioane, se pierde prea multă vreme.

Mareșal I. Antonescu: Ce aveți de spus, domnule Ottulescu?

Al. Ottulescu: Societatea vine cu mijloace proprii de 20 milioane lei și îi mai trebuie credite, adică mijloace străine, în valoare de 200 milioane lei. 100 milioane lei, îi trebuie fond de rulment și 100 milioane împrumut pe termen, pe trei-patru ani.

Or, mie mi se pare că o societate, care are 20 milioane capital și care nu are alte garanții, nu poate să pretindă să aibă credite de 200 milioane, fiindcă de unde are să ia creditele acestea? Are să le ia de la Banca Națională, adică cu emisiunea Băncii Naționale.

Noi n-am discutat chestiunea aceasta ieri, fiindcă eram asupra contractului, dar chestiunea a rămas s-o discutăm, să vedem în ce formă de finanțare vom proceda, fiindcă dumnealor zic că aduc credite în mașini.

Dar eu cunosc sistemul de a aduce credite în mașini. Germanii au sistemul ca, de câte ori aduc credite în mașini, să își rezerve proprietatea mașinilor, printr-o clauză expresă, spunând că se rezervă dacă nu li se vor plăti la termen. Așa că mașinile acestea în realitate nu sunt o garanție, pe care să se poată conta. Toată chestiunea este de a se ști dacă ei înseamnă o societate care nu oferă altă garanție

decât cu 20 milioane capital și de a ști apoi dacă i se poate face credit de 200 milioane. În al doilea rând, trebuie să știm dacă acest credit trebuie făcut prin emisiunea Băncii Naționale.

I. Marinescu: Este o scrisoare, prin care grupul german își precizează atitudinea, din acest punct de vedere. Dați-mi voie să v-o citesc:

“Grupa germană se obligă să execute toate investițiunile prevăzute în contract în modul cel mai minuțios și cel mai exact, și anume: în raport cu participațiunea sa în capital și credit. Scopul reglementării de față este exclusiv de a fi dispensați de nevoia de a face transferul de capital și a da posibilitatea de a face, cu toate dificultățile stării de război, investiții în adevăr în stil mare. În cazul când s-ar dori ca participațiunea germană să fie făcută sub forma de numerar, grupa germană este de acord și cu această propunere. În acest caz, vasele, mașinele, plasele etc., urmează a fi cumpărate în Germania, procedeu care, indiscutabil, este mai complicat decât cel prevăzut. Grupa germană se angajează în mod ferm să investească în plenitudinea proporției prevăzute. Ea se declară de acord de pe acum cu orice majorare de capital, menționându-se în mod explicit că se păstrează și mai departe raportul de participațiune de 55% pentru partea românească și 45% pentru cea germană.”

Grupa germană este complet clarificată că are de adus și suportat în întregime toate creditele corespunzând participațiunii sale. Din motive de oportunitate, grupa germană aduce partea ei de credite sub formă de unelte, vapoare, materiale și așa mai departe. Grupa germană n-a fost niciodată în îndoială privitor la aceste obligațiuni ale sale. Dacă o majorare a cuantumului creditului va apărea necesară grupa germană are de suportat cota ei de credit. Dacă ar mai exista contrar tuturor așteptărilor, îndoiei, se poate preciza, – pe cale de protocol special, – participațiunea germană sub formă de credit, care de altfel se înțelege de la sine.”

Deci ei știu despre ce este vorba atât în ce privește creditul, investițiile cât și capitalul; știu și despre modul cum se împarte această contribuțiune. Ei vin însă cu mărci și trebuie să le dăm lei. Nu vor să ceară bani la Banca Națională. În loc de credit în bani, ei aduc credit în vase, în mașini, plase.

Al. Ottulescu: Dar domnul Melinte și ceilalți, de unde vor avea credite? Dv. știți că partea noastră de 55% o vor aduce ai noștri; această proporție de credit o vor aduce ai noștri. De unde?

I. Marinescu: Băgăm P.A.R.I.D.-ul și I.N.C.O.O.P.-ul, cari sunt acționari.

I.N. Fințescu: Soluția ar fi ca acest capital să nu fie numai de 20 milioane: 10 milioane lei capital românesc, 10 milioane capital german. Să fie 100 milioane, adică o cifră care să acopere investițiunile; și credit numai de 100 milioane lei de rulment, se poate da de Banca Națională. S-ar putea da 100 milioane lei pentru rulment de Banca Națională. N-ar fi pe termen lung. Nu s-ar da pentru investiții. Nu se contrazice cu nimic principiile de bancă.

Al. Ottulescu: Ca principiu: eu nu pot să mă pronunț asupra unei chestiuni de felul acesteia, pe care am auzit-o abia ieri, la ora 11, și am auzit-o tocmai în momentele acelea când se transmitea prin radio discursul dlui Mihai Antonescu, și când toată lumea s-a strâns să-l asculte. Nici n-am putut citi atunci această

chestiune. Abia după prânz am luat cunoștință de ea, și la ora 7 am și fost convocat la domnul general Stoenescu, ca să discut chestiunea aceasta din punctul de vedere al finanțării.

Dar, în condițiunile acestea, este greu de lucrat.

I. Marinescu: Până miercuri avem timp.

Al. Ottulescu: Da, până miercuri; dar domnul Mareșal îmi pune chestiunea acum.

De aceea spun: întotdeauna, când se studiază o chestiune, trebuie ca de la început toată lumea interesată să participe în această discuțiune, și să se facă o lucrare care să conțină, să fie produsul unei colaborări comune. Nu trebuie ca cineva, în mod izolat, să lucreze fără ceilalți și pe urmă să-i consulte și pe ceilalți, - adică să se reia de la capăt toată chestiunea. În felul acesta, se pierde multă vreme. Dacă într-o chestiune sunt mai multe instituțiuni, sunt mai multe autorități interesate, trebuie să examineze împreună de la început această lucrare. Apoi toată lumea știe despre ce este vorba și treaba merge mai repede.

I. Marinescu: Am examinat-o cu P.A.R.I.D.-ul, cu Ministerul Agriculturii, care era poate interesat...

Al. Ottulescu: Și eu, care trebuie să dau 200 milioane, sunt interesat; fiindcă eu nu mă pot juca cu emisiunea băncii Naționale.

I. Marinescu: Este mai interesant să stabilim de la început condițiunile...

Al. Ottulescu: Nu poți face nimic fără finanțare.

I. Marinescu: O putem discuta într-o singură ședință.

Al. Ottulescu: Ieri am primit hârtia aceasta.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, v-am arătat care sunt principiile puse la baza contractului și amendarea care am adus-o pe această chestiune. Dar nu trebuie să meargă discuțiunea luni de zile.

I. Marinescu: Miercuri hotărâm într-un fel sau altul.

Mareșal I. Antonescu: Deci: se va socoti media ultimilor cinci ani de producție.

I. Marinescu: Minus anii 1940 și 1941, cari n-au fost ani buni.

Mareșal I. Antonescu: Da.

La bălțile, care se dau în exploatare, trebuie să se tăstreze dijma aceasta. Sunt obligați să plătească această dijmă.

Dacă această dijmă putem s-o aplicăm și la surplusul de producție din acele bălți, cu atât mai bine. Dacă fac rezistență pe această chestiune, mă mulțumesc la surplus cu o dijmă mai mică, nrăsturnând însă principiul ca surplusul să se împartă între noi și ei, jumătate luând noi și jumătate rămânând pentru export, care se va face cu autorizația noastră. Deci jumătate din surplusul de producție merge pentru consumul intern și Statul face ceea ce vrea el cu cealaltă jumătate a surplusului: îl dăm în consumație sau îl exportează. Acestea sunt principiile pe care le-am pus.

I. Marinescu: La mare?

Mareșal I. Antonescu: Vorbesc pentru bălți. La mare venim la urmă.

Trec la chestiunea cealaltă, a școlilor și a angajamentelor pe care le iau: în această privință rămân intacte principiile fixate. Noi trebuie să ne formăm în timp

pescarii de care avem nevoie. Ceea ce n-am făcut 46 ani, trebuie s-o facem în doi-trei ani de zile: să ne formăm pescari români la Dunăre și Mare.

Fără această operă, noi nu vom putea să ne asigurăm o producție românească bună, pentru că suntem la discreția inamicilor noștri, în special a inamicilor slavi, a bulgarilor și lipovenilor de la Marea Neagră. Eu am fost și la Constanța și am mers până la Balcic și la Varna. Și acolo au venit tot bulgarii, cu organizații de ale lor ca să organizeze pescuitul. N-am fost în stare, timp de 30 ani, cât am avut Cadrilaterul, ca să ne facem o organizație românească de pescuit. Am fost la Cavarna, la Balcic și m-am interesat de toată chestiunea. Știu ce reprezentau ei. Nimic românesc. Absolut nimic românesc.

Din această cauză trebuie să pășim cât se poate de repede la realizări și la formarea de pescari români. Ei au o vastă experiență, câștigă în Marea Nordului, în această privință. Cunosc mai bine pescuitul, dar trebuie să ne formăm pescari români.

Mai întâi trebuie să realizăm, cel puțin în ceea ce privește pescuitul, o dotare maximă cu toată aparatura necesară, ca să putem asigura conservarea și sărarea peștelui în cele mai bune condițiuni: deci frigorifere, vagoane frigorifere, vapoare pentru transport și tot ce este necesar din aceste investiții, care ne-au lipsit total, din care cauză economia noastră națională a pierdut sute de milioane lei anul, dacă nu miliarde, fără să se aplice vreo sancțiune criminalilor, ori și-au bătut joc de sănătatea poporului nostru. Nu ies din acest principiu.

Până acolo am mers cu indignarea, încât îmi venea să pun mâna pe revolver și să trag, atunci când vedeam cum se aruncă în Dunăre la Galați mii de kilograme de pește stricat. Nimeni n-a plătit aceste pagube; le-a plătit neamul nostru, masa aceasta anonimă, pe spinarea căreia s-au făcut toate crimele.

Pe urmă, chestiunea finanțării o voi discuta special cu domnul ministru al finanțelor, domnul guvernator al Băncii Naționale și domnul Fințescu.

Dacă va cădea acest contract, îmi rezerv dreptul să aleg între a merge pe linia acestei inacțiuni totale sau a arenda aceste bălți unor pescari români, cu angajamentele care se vor lua din partea celor cari au sabotat producția.

Anul trecut am dat P.A.R.I.D.-ului 118 000.000 lei. Anul acesta cât este prevăzut?

Șt. Lascar: Noi rulăm aceeași sumă.

Mareșal I. Antonescu: Și mai aveți încă o sumă.

Șt. Lascar: Mai avem 40.000.000; avem fonduri constituite din beneficiile din trecut.

Mareșal I. Antonescu: Cât primeați înainte?

Șt. Lascar: Nici o sumă.

Mareșal I. Antonescu: Vedeți, domnilor! Și cei cari sunt vinovați de greșelile trecutului mai îndrăznesc să critice. Eu în timp de război am făcut un pas mare înainte în producție, distribuție și românizare. Suntem departe de ideal, dar totuși, în aceste vremuri grele, am deschis drumuri noi pentru economia românească. Și totuși sunt nemernici cari sau își bat joc de aceste eforturi, sau ne critică.

La Agricultură, cât ați primit dv. acum și cât primeați înainte?

G-ral N. Stoenescu: Vă spun eu, domnule Mareșal: Am dat 560.000.000 lei.

A. Pană: S-a angajat aproape întreaga sumă; au mai rămas vreo 120.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Cât primea înainte Agricultura, în afară de buget?

G-ral N. Stoenescu: Nimic.

Mareșal I. Antonescu: Acesta este un efort făcut dintr-un buget de război, și pentru Agricultură, și pentru Comunicații, și pentru Economia Națională. Înainte nu se dădea nimic, nici măcar Armatei; nici răniții nu erau îngrijiți.

Am să vă dau un caz: în războiul trecut un soldat a fost rănit și a fost nevoie să i se amputeze ambele picioare; băiatul lui, în războiul acesta – vedeți ce coincidență nenorocită – a fost și el rănit și i s-au amputat și lui picioarele. Astăzi, băiatul are proteze și poate să umble aproape ca orișicare altul, iar tatăl lui n-are nici astăzi protezele și este purtat pe brațe ca un manechin, de 25 ani de zile. Așa s-au îngrijit regimurile trecute de invalizii neamului. Am să public acest caz și am să arăt: iată ce administrație au făcut altădată cei cari critică astăzi.

Eu, în timp de război, în condițiile mult mai grele în care se duce războiul acesta, față de războiul trecut, realizez lucruri, pe care n-au fost capabili să le îmfptuiască cei cari critică. După o lună de război, în 1916, în Capitală totul era dezorganizat; nu mai funcționa nici lumina electrică, nici apa. Comparați cu situația de astăzi, cu vremurile de criză prin care trecem și cu prăpădurile naturale, prin care am trecut.

Prin urmare, trebuie să cercetați dispozițiunile referitoare la finanțare. Dacă acest contract nu ajunge să se încheie, domnul Pană trebuie să-și ia răspunderea că, cu pescari români, va spori producția de pește.

Vasăzică, miercuri să am soluția definitivă scrisă și iscălită de toți. Cei cari nu sunt de acord să arate aceasta și să iscălească și ei.

Să plecați totdeauna de la această iee: producția trebuie sporită, iar nu să se copleșească lumea cu taxe și impozite așa cum facem acum. Trăim de pe urma sufocării nației cu impozite și taxe puse asupra producției. Nu putem să ieșim din această situație și să respirăm o altă atmosferă decât sporind producția, făcând orișice sacrificii și înlăturând resturile naționaliste, pentru că mai naționalist, mai român și mai dezinteresat decât mine, desfid să se mai găsească cineva în Țara Românească.

I. Marinescu: Domnule Mareșal, în ceea ce privește executarea noilor acorduri comerciale și de plăți cu Germania, am făcut situația primului trimestru. Acordul n-are fixată o sumă globală; se prevăd numai 300.000.000 Reichsmark pentru petrol. Exportul nostru în acest trimestru a fost de 108.000.000 Reichsmark, din care numai petrolul reprezintă 76.000.000 Reichsmark. Trebuie să menționez că, la export petrolul intră acum cu o valoare dublă față de anul trecut.

Mareșal I. Antonescu: Noi am făcut convenția trecută la prețuri speciale, pentru petrol și păcură. Ei s-au angajat în schimb să ne dea armament tot la prețuri speciale. S-a urmărit compensarea?

I. Marinescu: Se pare că noi am fi primit mai mult armament decât petrolul furnizat. Am discutat și am stabilit că compensarea să se facă în tot cursul contractului. S-a constatat apoi că este vorba aici numai de o chestiune de contabilizare, dar că în realitate conturile aproape s-au balansat. A fost o cantitate de armament care a fost contabilizată mai târziu.

G-ral Gh. Dobre: Eu am dat toate datele.

Mareșal I. Antonescu: Este un folos pentru țara noastră să mergem înainte?

G-ral Gh. Dobre: Acum s-a terminat.

I. Marinescu: Nu, nu, continuăm.

Mareșal I. Antonescu: Avem interes să continuăm?

I. Marinescu: Aceasta depinde de planul de aprovizionare cu armament.

Mareșal I. Antonescu: Iată ce instrucțiuni vă dau: am discutat și cu Reichsmareșalul Göring și cu generalul Reinecke asupra unei idei, care mi-a venit de la Ministerul de Finanțe: să facem un cont special pentru armament; nu putem să dăm grâul, porumbul și petrolul românesc, în schimbul armamentului care se consumă pe câmpul de război, și în interesul Germaniei și al altor țări, și care nu constituie marfă de schimb pentru țărani noștri cari dau cereale. Ei dau o marfă, noi trebuie să le dăm altă marfă.

Și atunci, chestiunea aceasta trebuie discutată. Când s-a făcut primul angajament în această direcție, acela a fost mai mult un angajament politic decât economic. Noi nu eram angajați atunci în război alături de Germania, pentru o victorie comună. Astăzi, Țara Românească nu mai poate fi sărăcită. Când facem atâtea jertfe, când ne vărsăm sângele pentru o cauză comună, trebuie să tratăm problema altfel și s-o discutăm cu toții și pe toate fețele.

Contractul care s-a încheiat atunci a fost antieconomic. Trebuia găsită o altă soluție pentru plata armamentului.

N. Răsmeriță: Acordul este încheiat de domnul Slăvescu în martie 1940.

Mareșal I. Antonescu: Nu mă mai preocup de cine l-a încheiat. Noi mergem înainte. Va veni o epocă, când vom discuta toate aceste lucruri; poate că va veni foarte târziu, ar fi chiar mai bine și mai înțelept să nu mai vie niciodată.

Noi vom merge înainte pe această chestiune. Am spus și Mareșalului Göring și lui Ribbentrop și lui Reinecke: Până unde merg eu să tot dau grâul, porumbul și petrolul românesc, în schimbul armamentului care se consumă?

Am dat grâu, petrol și aur în schimbul munițiilor. Aceasta puteam s-o facem atunci când ne înarmam împotriva intereselor germane. Atunci când domnul Slăvescu a încheiat acel contract, Germania avea impresia netă, – și realitatea de atunci corespundea acestei impresii, – că ne înarmăm împotriva ei. Atunci, a luat produsele noastre, care valorau aur, ca să ne dea în schimb armament. Putem să mergem înainte pe această cale?

Al. Ottulescu: Nu e bună.

Mareșal I. Antonescu: Este în dezavantajul nostru și pentru faptul că, la contul de armament, noi vom apare cu o cotă de armament mai scăzută, plătită cu petrol.

Deci, pentru această problemă, sunteți avertizați toți: și Economia Națională, și Finanțele, și Banca Națională.

M. Vulcănescu: Problema are și un aspect monetar, care trebuie examinat cu toată atenția.

I. Marinescu: Exportul nostru de petrol pe primul trimestru a fost de 76.000.000 Reichsmark, în timp ce importul de armament singur a fost de 126.000.000 Reichsmark.

Mareșal I. Antonescu: Nu mă interesează armamentul; mă interesează că dau grâu și petrol pentru el. Și cu atât devine mai oneros acest contract, cu cât crește volumul exportului de petrol, dictat de necesitățile războiului. Numai Neamul Românesc să suporte acest sacrificiu? Germania, care nu poate câștiga războiul fără petrolul nostru, nu trebuie să ne ajute? Deci, problema trebuie tratată deschis și trebuie făcute studii și la Economia Națională și la Finanțe și la Banca Națională.

Nu mă interesează cât armament importăm. Dacă Germania are nevoie de armata și de petrolul românesc, noi trebuie să suportăm numai cota-parte de armament, care ne privește.

Dar, eu am dus chestiunea și mai departe: sunt și state care profită de pe urma acestui război, fără să facă sacrificii. Dacă bolșevismul se prăbușește, toate Statele din Europa, chiar și acelea care nu luptă, cum sunt Elveția, Spania, Portugalia, Suedia, Bulgaria, chiar și Italia, care nu contribuie pe câmpul de luptă cu o proporție corespunzătoare de forțe, scapă de anarhie. Bulgaria s-a mărit și, la adăpostul luptei pe care o ducem, se umflă, fără să vie cu vreo contribuție. Ar trebui deci ca toate țările din Europa să fie obligate să contribuie la sacrificiile războiului. Dacă Germania nu poate impune acest punct de vedere țărilor care nu iau parte la luptă, totuși noi trebuie să arătăm că ea nu poate duce războiul fără petrolul nostru. Noi nu putem să luptăm fără armamentul pe care ni-l dă Germania, dar nici Germania nu poate să lupte, fără petrolul nostru. Atunci, cine suportă pagubele.

Domnul Slăvescu când a încheiat acest contract, se găsea în alte condiții politice decât astăzi. Eu am aruncat acum primele sugestii în această direcție; trebuie să luptăm și să perseverăm. Va veni domnul Clodius la București. Până atunci chestiunea aceasta să fie foarte neted înfățișată în scris. Neamul Românesc merge la ruină din această cauză și eu nu pot să patronez această ruină.

Trebuie să găsim și aici o formulă ca și pentru petrol. Poate că angajamentul pe care și l-au luat Germanii referitor la petrol va avea rezultate reale. Va trebui deci, ca printr-o formulă oarecare să ni se dea posibilitatea să fim despăgubiți pentru grâul și petrolul date în schimbul armamentului. Cine despăgubește? Învinsul, cu bani, sau în teritorii: iau un teritoriu și-l administrez un număr de ani, până când mă despăgubesc; produc 3 kile la hectar, iau două kile și le aduc în țară și una o las acolo.

Cred că este destul de clar și de complet ceea ce am spus eu.

Acum, ce am spus eu lui Reinecke, până când vom ajunge la un acord în această privință. Dacă pentru un fleac ca acesta, pierdem luni de zile cu discuțiile, dar pentru o problemă mai importantă, cât vor dura tratativele?

Atunci, i-am spus d-lui Reinecke să se gândească foarte serios, pentru că țăranul și muncitorul din regiunea petroliferă și din regiunile noastre industriale sunt în lipsă. Vă spuneam la un moment dat că n-avem destulă încălțăminte și îmbrăcăminte pentru acești muncitori. Eu mâncare pot să le dau – așa i-am spus dlui Reinecke, dar îmbrăcăminte și încălțăminte, nu. Și fără aceasta nu pot să lucreze. Te rog să pui problema Mareșalului Göring, fiindcă problema aceasta se pune și în materie de petrol și în industria noastră și pentru țăranul care va produce. Acestora, noi trebuie să le dăm ceea ce au nevoie.

Deci, să nu schimbăm cu ei aur cu armament. Ei trebuie să ne dea cota-parte, necesară ca să intervenim în ajutorul regiunilor petrolifere și industriale; să putem da oamenilor: bocanci, postav, pânzeturi. Aceeași problemă se pune în toate regiunile.

Deci, este o chestiune, pe care am tratat-o cu Reinecke. Reinecke și-a luat notă și o va discuta cu Führer-ul. I-am mai spus: veți produce criză de muncă în Țara Românească, pentru că producătorul n-are contravaloarea muncii lui. Și aceasta este o chestiune esențială în eforturile pe care Germania le face.

I. Marinescu: Dacă ținem socoteală de schimbul de mărfuri, între noi și Germania, soldul este în favoarea noastră. Am exportat cu 32 milioane Reichsmark mai mult, decât am primit.

Mareșal I. Antonescu: Dacă v-ați pus în acord cu Neubacher? D-sa spune că noi suntem debitori.

I. Marinescu: Dacă ținem socoteală și de armament.

Mareșal I. Antonescu: Am exportat mai mult?

I. Marinescu: Dacă adăugăm armamentul situația se ranversează. Am importat de 76 milioane Reichsmark plus armament de 130 milioane. Dar, în realitate, nu tot acest armament s-a importat. Dar s-a contabilizat. Eu vă spun situația la 31 decembrie.

Mareșal I. Antonescu: În privința aceasta, am spus g-ralului Dobre: nu consider ca armament trecând în debitul nostru definitiv, decât armamentul intrat în țară. Pe acesta îl contabilizăm, pentru că noi am mai avut armament comandat în Germania și a fost luat pentru nevoile armatei germane. Și atunci, se poate întâmpla iarăși ca și acest armament, contabilizat ca armament românesc după comenzile făcute în Germania, să fie în realitate un armament care să treacă apoi în serviciul armatei germane.

Într-o situație, dată de generalul Dobre, am văzut că una din comenzile noastre a trecut la germani și atunci a fost totuși trecută de Neubacher în control nostru.

G-ral N. Stoescu: Dacă sunt plătite, nu le pot lua germanii.

Mareșal I. Antonescu: Le-au luat.

G-ral N. Stoescu: Plătite?

Mareșal I. Antonescu: Ce înțelegeți prin plătite? Sunt prin clearing. Noi am avut comenzi în fabrici, lucrările au fost supravegheate de comisiunea noastră; se lucra pentru noi; unele au fost recepționate. Însă apoi, au fost luate...

G-ral Gh. Dobre: Și încărcate în vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Și sunt trecute apoi în contul debitor al nostru, și contul este în defavoarea noastră după teoria d-lui Neubacher. Dar noi nu suntem senegalezi.

Trebuie să lucrați strâns pe această chestie, împreună cu dl. general Dobre.

I. Marinescu: Da, domnule Mareșal. În principiu, importul german în acest trimestru s-a executat într-o cantitate acceptabilă, - pentru particulari. Două categorii sunt care au fost sub media cerută: 25% coeficientul. În acestea sunt colofoniul, oțeluri nobile, oxid de mangan și de mercur.

Cartofi și sămânță trebuia 1000 de tone. Sunt 420 comandate; au intrat 258 de tone în țară din întreg contingentul. Suntem în deficit în ce privește untura de pește, sămânța de in. Am făcut comenzi pentru minereu de fier. În ce privește cauciucul: din 60.000, au intrat 10.000 efectiv. 50.000 sunt pe drum. Restul este în curs de executare.

În ce privește execuția importului pentru autorități, ea este mai ridicată, în afară de unele produse pentru care contractele trebuiau să treacă înaintea prin licitație publică și să se supună unei serii întregi de formalități. Am rugat pe dl. ministru Stoenescu ca să facă un proiect de lege, prin care să simplifice situația.

G-ral N. Stoenescu: S-a făcut pentru toată lumea.

I. Marinescu: Atunci vom putea trece la comenzile de Stat.

Deci, ca și la particulari, pentru primul trimestru execuția aceasta este normală, cu excepția a 2-3 articole, care nu sunt însă de prea mare necesitate.

Mareșal I. Antonescu: Intră aici și Guido Schmidt?

G-ral Gh. Dobre: Nu.

I. Marinescu: Numai în cadrul ministerelor economice...

G-ral Gh. Dobre: Și din minereurile de fier n-a venit.

I. Marinescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Cocsul?

I. Marinescu: O parte este pe drum; o parte, oprită prin diferite porturi.

Mareșal I. Antonescu: Zagel-ele?

I. Marinescu: O parte au venit. Numai minereul de fier și oțelurile nobile n-au venit.

G-ral Gh. Dobre: Ei așteaptă crom și molibden.

I. Marinescu: Am dat ordin. Dar și acolo m-am lovit de Legea licitației publice: nu pot da fără licitație. Dar este numai un singur cumpărător. Cum pot să fac licitație? Comisiunea a spus că nu este valabilă licitația și că trebuie făcută o a doua licitație.

De aceea, am hotărât să dau cromul, rămânând ca formalitățile de preț să se facă în urmă. Și l-am dat. așa că este rezolvată și chestia cromului.

Mareșal I. Antonescu: Să nu cazi și d-ta în vinele pentru care am trimis la Justiție pe alții: au ordonat sumele, după ce s-au făcut cheltuielile, după ce au

făcut cheltuielile neaprobat. Nu suntem într-un regim normal, dar trebuie să ieșim din această situație. Ce este cu Legea contabilității?

G-ral N. Stoescu: Vorbiți de legea cea mare?

Mareșal I. Antonescu: Acea este modificată acum. Dacă se cere ca operațiunea să se facă prin licitație publică și nu este decât un singur vânzător sau nu este decât un singur cumpărător, ce facem?

M. Vulcănescu: După legea actualmente în vigoare, au voit să lucreze dacă motivează.

Mareșal I. Antonescu: "Ofil, Ofir." Ce este cu aceasta?

I. Marinescu: Este vorba de colectarea lânii. Dvs. ați hotărât ca colectarea lânii să se facă de sindicatele agricole. Dar v-am rugat, la 11 martie să încuviințați să fac un Oficiu, așa cum s-a făcut O.R.A.P.-ul, O.D.E.S.F.E.R.-ul.

Mareșal I. Antonescu: Ei spun că se va scumpi produsul.

I. Marinescu: Nu.

Am vorbit cu dl. general Dobre, care este de acord, ca să încredințăm fabricanților...

Mareșal I. Antonescu: De ce să scoateți sindicatele agricole, dacă au lucrat în trecut?

I. Marinescu: N-au organizație. N-au făcut ei.

Mareșal I. Antonescu: Totuși, când au fost lăsați să facă, au făcut. Anul trecut au fost împiedecați și n-au făcut.

I. Marinescu: N-au fost împiedecați.

Mareșal I. Antonescu: Sindicatele agricole se plâng că nu sunt lăsate să colecteze lâna.

Le-am arătat obiecțiunile care mi s-au adus: că lâna colectată prin sindicatele agricole este proastă, este udată, este cu urină, are nisip, e murdară, pentru că n-au sindicatele agricole organizația necesară.

A. Pană: Lâna este recepționată de organele fabricelor, care refuză lâna proastă.

Mareșal I. Antonescu: N-avem voie să refuzăm lâna, căci avem lipsă de lâna.

A. Pană: Lâna a fost recepționată de fabrici. Nu este exactă această afirmație.

Mareșal I. Antonescu: Mi-a spus mie dl. Mareș.

Dar s-a refuzat să se recepționeze lâna? Suntem noi într-o situație de a putea refuza lâna?

A. Pană: Nu. Dar trebuie făcut un scăzământ.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate așa. Trebuie să luați măsuri ca să nu se strice lâna, căci atunci se distruge avuția națională și veți face și dvs. din lâna proastă, stofă de calitate proastă. Și tot noi păgubim, pentru că dacă facem ștofe de calitate proastă, soldatul rupe haina mult mai repede. Câștigă unul, dar plătește masa întreagă.

Deci, avem tot interesul ca lâna să nu fie lăsată să fie stricată: că acești oameni cari aduc lâna, să nu o aducă plină de urină și de nisip. Să nu se mai facă

aceasta. Acei cari vor să facă oficiul, spun că se organizează cu organe de colectare la teren și nu vine lâna până la fabrică. De ce să vină lâna până la fabrică, - pentru ca pe urmă s-o refuze?

A. Pană: Nici lâna nu vine până la fabrică, fără ca să fie recepționată la origine de organele fabricii. Numai excepțional se primește direct la fabrică și numai de la elementele în care fabrica are încredere. De exemplu, noi trimitem lâna direct la fabrică și totdeauna ne-a fost primită. Vorbesc de trecut. Pe câtă vreme, nu tot așa se poate întâmpla cu micul producător, care nu recoltează lâna în condițiuni bune, încât ea vine cu corpuri străine mai multe.

Mareșal I. Antonescu: Nu mai facem procesul acestei chestiuni. Dar este cât mai bine și cât mai în interesul economiei naționale, ca să avem toată lâna, toată producția de lâna și să nu mai pierdem timpul și să obținem lâna în condițiunile cele mai bune. Deci, trebuie să găsim această soluție.

Țin să vă pun la curent cu o altă chestiune, în legătură tot cu această problemă. A venit la mine dl. Manolescu-Strunga, care s-a oferit să organizeze un mijloc pentru colectarea lânii. Cu această ocazie, mi-a spus d-sa, trebuie să sporim producția lânii, prin obținerea unei oi de calitate superioară.

I-am răspuns: dar de ce n-o face Ministerul Agriculturii? Mi-a spus: da, însă este divergență de păreri. Institutul Zootehnic, prin dl. Radulovici, este pentru selecționare, ceea ce face ca problema să meargă foarte încet. Ei vor să aplice însă sistemul prin încrucișare, care dă rezultate mult mai mari.

Eu ascult toate problemele, domnule Pană, și stau deasupra tuturor, pentru că n-am nici un interes: n-am nici oi, n-am nici moșie, n-am nici fabrică, n-am nici acțiuni, n-am nimic. Deci, sunt pe deasupra tuturor și pot să le ascult pe toate.

Mi-a spus deci, că sunt două sisteme de îmbunătățire a rasei: prin selecționare – cum vrea Institutul Zootehnic – și prin încrucișare, cum vor dumnealor. Mi-a adus statistici germane, în care mi-a arătat cum germanii au îmbunătățit rasa oilor prin acest sistem și cât a câștigat economia națională, sub raportul cărnii, al laptelui, al lânii.

N-am dat nici un răspuns dlui acestuia, decât i-am spus: nu văd de ce, dacă sunt două sisteme, să nu le aplicăm pe amândouă: lăsăm Ministerul Agriculturii să lucreze prin selecționare, va da un rezultat – și facem alături și o societate care să lucreze prin încrucișare – și vom avea un alt rezultat. Lucrăm în ambele feluri, ca să vedem realitatea. Suntem datori să facem această experiență.

Vă dau în discuția dvs. această problemă. De aceea am și pus-o acum. Eu nu am de protejat pe nimeni: nici pe dl. Manolescu-Strunga, nici pe fratele meu, nici pe tatăl meu, pe nimeni. Însă, este o idee care mi se prezintă și care trebuie să fie aplicată, în materie de colectare a lânii. Chestiile mărunte, discuțiile pe detalii, doar suntem de rasă latină, discuții infinite, nu mă interesează. Ci mă preocupă ce facem pentru că să soluționăm această problemă. Nu este de ajuns numai să discutăm, ci trebuie să găsim o soluție imediată.

Anul acesta, se va merge pe chestiunea colectării cu syndicatele agricole și vom vedea ceea ce va da.

În ce privește organizarea colectării lânii pentru viitor și îmbunătățirea rasei oilor, chestiunea aceasta trebuie discutată și trebuie realizată pe regiuni, cu începere din anul viitor, asigurând producția cea mai bună.

A. Pană: Domnule Mareșal, ...

Mareșal I. Antonescu: Ascultă, domnule Pană, până când termin.

A. Pană: Mă iertați că vă întrerup, dar vi s-a prezentat chestiunea complet falsă.

Mareșal I. Antonescu: Îmi spui după ce termin eu. D-ta ești nerăbdător. Se poate să mi se fi prezentat complet fals, dar am și eu capul meu, am și eu experiența mea, nu sunt un om care să nu pot pricepe și să nu pot judeca.

A. Pană: Noi suntem de acord cu dl. Manolescu-Strunga, însă...

Mareșal I. Antonescu: Vă supun dvs. chestiunea aceasta, pentru ca s-o luți în discuție. După ce îmi veți prezenta argumentul dvs., voi decide.

Deci, chestiunea are două laturi: o chestiune de principiu, care trebuie discutată și o veți face într-o lună două, este chestiunea îmbunătățirii lânii și rasei oilor și este o a doua chestiune, de execuție imediată, colectarea lânii însă, nu mai avem timp. În curând începe tunsul oilor și nu mai putem până atunci să ne organizăm pe alte baze. Trebuie să mergem cu organizațiile existente și acestea sunt sindicatele agricole.

Deci: Armata să se folosească de mijloacele pe care le are și, împreună cu sindicatele agricole, să ia toate măsurile, pentru ca lâna să fie tunsă fără a se da vreo posibilitate de a se strecura lână udată, murdară, plină de nisip. Acestea sunt procedeele care se întrebunțează ca să vândă Statului, armatei, nisip și nu lână! În felul acesta își îmbracă acești ticăloși copiii lor, cari merg la război dezbrăcați sau îmbrăcați cu ștofe proaste.

Prin urmare, așa se va lucra pentru anul acesta.

Pentru anul viitor: avem 14 luni înainte, aveți deci, timp destul să-mi propuneți soluții definitive dvs. împreună cu Ministerul Agriculturii, cu Ministerul de Finanțe, cu Banca Națională, cu toți cei interesați. Cu toții băteți-vă și cu ciomegile – dar pentru anul viitor, pentru organizarea de viitor. Pentru anul acesta însă, trebuie lucrat cu urgență. Nu putem să mai stăm de acum înainte două-trei luni, ca să ne organizăm.

Vă rog să luați notă, ca să nu rămână lucrurile moarte, cum au rămas cu această chestiune până acum.

A. Pană: Vreau să vă complectez o informație. Am întrebat pe dl. Mareș, care este organizarea Uniunii Sindicatelor Agricole?

Mareșal I. Antonescu: Nu mai intrăm în aceste detalii.

A. Pană: N-au decât două sindicate agricole pe țară. Există Uniunea, dar nu există sindicatele.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ești în luptă cu ele. Dar să plecăm de la stările de fapt de astăzi. Poate dl. Garoflid să fie așa cum este. Dar pe mine nu mă interesează din câte elemente este compusă Uniunea. Știi că anul trecut, fiindcă a fost exclusă Uniunea, nu s-a putut face colectarea.

A. Pană: Ea a făcut-o.

Mareșal I. Antonescu: De ce lipsește atunci lâna?

A. Pană: Lipsește ca și grâul acum. Dl. ministru Constantin n-a putut constata decât o anumită cantitate de grâu, care este sub realitate. Anul trecut, când era Uniunea Sindicatelor, n-a putut face colectarea, pentru că nu a existat constrângerea care trebuie să existe pentru orice colectare. Pentru o bună colectare trebuie să intervină și autoritatea, și Armata. Altfel, nu se poate face. Or, nici Oficiul, nici syndicatele agricole n-au jandarmi, ca să colecteze lâna forțat. Lucrul acesta trebuie să se facă în anul acesta.

Mareșal I. Antonescu: Colectarea trebuie să se facă la tunsul oilor. Atunci să se urmărească câte oi sunt și să se oprească mișcarea oilor dintr-un județ în altul.

A. Pană: La tunsul oilor trebuie să fie și un reprezentant al autorității.

Mareșal I. Antonescu: Sigur.

A. Pană: Oile însă trebuie lăsate să se deplaseze, ca să poată fi hrănite.

Mareșal I. Antonescu: Da; însă trebuie urmărită deplasarea lor.

Trecem mai departe: "Valorificarea fructelor."

N-am văzut lucrările, dar chestiunea nu este așa urgentă.

I. Marinescu: S-a hotărât. Ați aprobat. Am dat autorizațiile convenite. A comandat I.N.C.O.O.P.-ul două unități.

A. Pană: Chestiunea este în lucru.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea este numai îndrumată; trebuie însă perfecționată și dezvoltată.

A. Pană: La anul vor putea fabrica, numai fabricile Statului, 400 vagoane de marmeladă.

Mareșal I. Antonescu: Adică anul acesta.

A. Pană: Da.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu aveți altceva, faceți marmeladă din morcovi, din dovleac, din orice. Marmelada din dovleac este foarte bună. De aceea cultura dovleacului trebuie dezvoltată. Această marmelată este foarte hrănitivă și foarte bună. Dacă nu aveți fructe, faceți marmeladă din orice se poate.

Trebuie rezolvată problema zahărului. Lucrul care ne-a ajutat foarte mult a fost zahărul.

Cum mai merge cu desfacerea marmeladei, domnule Minescu?

Gh. Minescu: Potrivit.

Mareșal I. Antonescu: I.N.C.O.O.P.-ul nu-și poate desfăce acum cantitatea de marmeladă pe care o are, fiindcă, prin propaganda făcută de noi și prin ajutorul dat populației, toată lumea s-a aprovizionat, toți și-au făcut sau și-au cumpărat marmeladă. Așa că nu mai cumpără deocamdată. Mi-e frică să nu se piardă calitatea.

Gh. Minescu: Tratez în Elveția.

G-ral C. Constantin: Vom reduce cantitatea de zahăr și atunci se va căuta mai mult marmelada.

Mareșal I. Antonescu: Nu se poate. Marmelada servește pentru un scop și zahărul pentru altul.

G-ral C. Constantin: Dacă vindem marmeladă, însemnează că vindem zahăr, fiindcă 50-60% din ea este zahăr.

Mareșal I. Antonescu: Nu mă interesează acest calcul. Ceea ce urmărim noi este ca să hrănim populația. Vânzarea zahărului, aceasta nu mă interesează. Eu urmăresc să hrănesc populația.

G-ral C. Constantin: N-avem zahăr. Până la noua recoltă, sunt redus la 500 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Problema marmeladei se pune primăvara și toamna.

Deci trebuie să producem și pentru la anul maximum de fabricație de marmeladă. Dv. trebuie să interveniți pe piața cu zahărul, pentru ca la anul viitor populația să aibă ceea ce îi trebuie în această privință.

Eu nu fac calculul cât zahăr intră la marmeladă. Eu vreau să hrănesc populația. Eu vă dau principiul, pe care dv. trebuie să-l executați. Anul trecut, pentru că am fost ascultat în această privință, la compartimentul acesta, din acest punct de vedere, avem acum o situație destul de bună. Mult mai bună decât a fost în timpurile normale; înfinit mai bună decât a fost în timpurile normale. Atunci nu exista un vagon de marmeladă făcut de Stat.

Gh. Minescu: Astăzi avem 160 vagoane, făcute numai de noi.

Mareșal I. Antonescu: Și anul acesta trebuie să avem marmeladă.

G-ral C. Constantin: Eu am 30 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Vedeți, deci care este situația: de unde înainte nu exista nimic, astăzi, vasăzică în timp de război, avem 190 vagoane făcute numai de Stat.

A. Pană: Deosebit de ceea ce mai are Ministerul Agriculturii, care însă nu poate face față, nu poate satisface cererile de marmeladă, care îi sunt adresate.

Mareșal I. Antonescu: Dar I.N.C.O.O.P.-ul cum de n-o poate desface?

A. Pană: A noastră e mai bună decât a I.N.C.O.O.P.-ului. Aceasta este explicația. (Răsete).

I. Marinescu: Să facem expertiza. (Ilaritate).

Mareșal I. Antonescu: Bine că mai și râdem, domnilor.

În orice caz, trebuie să mergeți pe linia aceasta, pentru că a dat rezultate bune. Cu zarzavaturi uscate, cu marmelada suficientă, reușim să facem față nevoilor. De aceea, mergeți pe linia aceasta, continuați, pentru că în felul acesta putem veni în ajutorul populației în momentele grele ale pieții, adică în lunile aprilie-mai și octombrie-noiembrie. În aceste luni trebuie să intervenim masiv pe piață cu zarzavaturi uscate, cu paste făinoase, cu marmeladă, pentru că atunci este criză de producție; este trecerea de la un sfârșit de producție la un început de producție și în această perioadă se produce o criză și criza aceasta trebuie s-o dominăm la anul, nu vreau să mai am în octombrie și noiembrie situația de anul acesta, pe care am avut-o din cauză că n-am fost prevăzători din acest punct de vedere. Eu am fost – personal – dar n-am fost ascultat.

Gh. Minescu: Domnule Mareșal, pentru înlesnirea introducerii consumului de marmeladă: n-ar fi cazul ca domnul ministru de Finanțe să accepte ca taxa de

4% să se plătească o singură dată, pentru ca să mă pot duce cu marmelada la mahala?

Mareșal I. Antonescu: Mi s-a spus că dacă trece pe la două-trei cooperative, se pune de trei-patru ori taxa de 4% pe aceeași cantitate vândută. Dar aceasta este o operație absurdă. Și la fel se petrec lucrurile și cu felul țaranului, și cu alimentele stricte necesare! Dar, în felul acesta, se scumpesc lucrurile de strictă necesitate la infinit.

G-ral N. Stoenescu: În acest mod, se elimină intermediarul.

Mareșal I. Antonescu: Am eliminat intermediarul și a apărut taxa de 4%.

G-ral D. Popescu: Și la cereale, tot așa.

Mareșal I. Antonescu: Acesta este intermediarul cel mai groaznic, care a apărut: 4%!

G-ral N. Stoenescu: Din cauza acestei taxe, se suprimă intermediarul. Astfel, I.N.C.O.O.P.-ul nu mai lucrează prin intermediari, ci lucrează singur.

Mareșal I. Antonescu: Dar veți vedea că se plătește de mai multe ori taxa de 4%.

Gh. Minescu: Sigur că da. O cooperativă, care este o unitate aparte, este separată, trebuie să plătească și ea 4%; cooperativa aceasta nu este ca o sucursală a mea, ci este o instituție inde pendentă.

Mareșal I. Antonescu: Și atunci plătește și ea încă o dată 4%, pe același articol.

Eu spun: un articol, pentru care s-a plătit odată această taxă – un articol de consumație, de mare consumație, alimente, îmbrăcăminte – să nu plătească decât o singură dată 4%. Acesta este principiul.

G-ral N. Stoenescu: Dar tot acest 4% merge pentru necesitățile războiului.

Gh. Minescu: Trebuie luată această măsură, ca să se poată introduce acest articol.

G-ral C. Constantin: La grâu...

G-ral N. Stoenescu: La grâu, este aplicată această măsură: se plătește o singură dată.

Mareșal I. Antonescu: Am aici o notă, în contra I.N.C.O.O.P.-ului. N-am timp acum, o s-o discutăm altădată.

Se cumpără vagonul de porumb cu 90.000 și ajunge la 140.000 la cumpărător.

Gh. Minescu: A fost porumb uscat artificial. Mi-a spus domnul Șeicaru.

Mareșal I. Antonescu: Pe tema aceasta – porumb uscat artificial – putem ajunge atunci la orice preț.

Gh. Minescu: Nemții plătesc 140.000 lei, dacă este uscat artificial. Or, diferența dacă realizăm această operație, intră direct în casa Statului. Așa că n-am interes să intervin.

Mareșal I. Antonescu: Sunt unii oameni, cari se tot plâng...

G-ral C. Constantin: Diferența intră în casa Statului, dar nu se poate impune atât, nu se poate ridica atât, încât să se scumpească pâinea.

Gh. Minescu: Nu câștigăm noi, I.N.C.O.O.P.-ul, absolut nimic; dar să nu mai piardă Statul mereu.

Mareșal I. Antonescu: Am constatat că oficiile conduse de Stat, scumpesc viața. Și în exemplul acesta, la fel. Mi se arată cum s-a urcat prețul: porumbul de la 90.000, prin intermediul I.N.C.O.O.P.-ului, a ajuns 140.000 lei vagonul de consumator. Așa mi s-a arătat într-un memoriu.

Gh. Minescu: Vă rog să-mi dați să examinez memoriul acela. Se găsește cu 12,50 lei porumb, adus în București, la prețul maximal. Nu s-a scumpit cu nimic. Trebuie văzută toată cheștiunea.

Mareșal I. Antonescu: Vei lua atunci d-ta nota aceasta.

Mai este și cheștiunea lânei aici, pe care mi-o semnaleză și domnul care mi-a dat această notă.

Ce este cu asigurările agricole? Domnul Dănulescu vrea să facă asigurările agricole. Domnul Mareș îmi spune că cheștiunea nu trebuie acum.

Cheștiunea trebuie făcută de Ministerul Agriculturii.

A. Pană: Muncitorii agricoli...

Mareșal I. Antonescu: Pentru muncitorii agricoli, sunt de acord că trebuie să facem ceva ca să-i asigurăm.

Din ce cauză? Din cauză că acești muncitori agricoli nu sunt ajutați de nimeni; sunt lăsați la discreția soartei. Dacă muncitorul agricol se îmbolnăvește, el nu-și mai poate face munca lui. De aceea, trebuie și el să fie ajutat la asistența socială, pentru că el nu este asigurat la Asigurările Sociale.

Trebuie găsit mijlocul prin care să ieșim din această situație. Îmi este indiferent cine va face lucrul acesta: Asigurările Sociale, Ministerul Muncii, Ministerul de Domenii. Dar trebuie să se facă ceva. Trebuie să ne gândim serios la această problemă, la problema muncitorului agricol în Țara Românească. Avem o minoritate de 160.000 muncitori industriali și avem apoi o majoritate de muncitori agricoli, aceea pe cari îi formează țăraniii noștri, cari sunt la discreția tuturor bolilor care distrug. Mai cu seamă a tuberculozei. Avem tuberculoză în Făgăraș, Brașov, Teleorman, Mehedinți, Câmpulung, Dâmbovița, Prahova. Nu putem să lăsăm să mai dureze această situație. Ei se îmbolnăvesc și mor, pentru că Statul nu poate face totul. De aceea ne trebuie un regim de asigurare, care să ne asigure și posibilitatea însănătoșirii naționale.

A. Pană: Avem la Ministerul Agriculturii un proiect gata. Am să vi-l prezint săptămâna viitoare.

Mareșal I. Antonescu: Eu încă o dată spun: Mi-e indiferent cine îl face, dar trebuie să se facă. Vreți să-l faceți dv., la Ministerul Agriculturii, foarte bine; să rămână atunci domnul doctor Dănulescu numai cu asigurările lucrătorilor de la orașe.

Domnul Mareș spunea că nu este acum momentul să facem această reformă.

A. Pană: Eu nu sunt de părerea domnilor Mareș și Garoflid în această privință.

Mareșal I. Antonescu: Domnul Garoflid susține și interesul general, dar de multe ori apără și interesele personale. Domnia-sa are meritul realizărilor pe care

le-a făcut în agricultură, dar eu vreau ca oamenii să stea deasupra intereselor lor personale și să susțină numai ceea ce este în interesul colectivității. Marile mase populare, care au fost exploatare de la fanarioți și până astăzi – și fanarotismul continuă – trebuiesc scoase de sub teasc, ca să aibă posibilitatea să trăiască și să respire. Spun aceste lucruri fără să fiu un demagog, pentru că eu știu să plesnesc pe țaran dacă este obraznic, dar îi recunosc drepturile. Așa am procedat și cu soldații. Eu sunt cel mai bun părinte al celui care își face datoria, dar sunt dușmanul cel mai aspru al aceluia care nu și-o face.

Ce este cu presele pentru ulei?

G-ral N. Stoescu: S-a terminat ancheta.

Mareșal I. Antonescu: Se spune aici că a intervenit domnul Iordan, care este interesat.

G-ral N. Stoescu: Domnul Iordan este directorul Oficiului Uleiurilor.

Mareșal I. Antonescu: Eu am pus o rezoluție: În politica economică, un Stat trebuie să știe să piardă, ca să-și dezvolte producția. Știu că s-au făcut erori în ceea ce privește presele acestea.

G-ral N. Stoescu: Noi nu ne atingem de teascuri. Presele țărănești nu sunt ale țăranilor.

Mareșal I. Antonescu: Să-mi arătați câte prese țărănești sunt în Țara Românească.

G-ral N. Stoescu: Am aici rezultatele unei anchete făcute la 313 prese țărănești.

Mareșal I. Antonescu: Numai atâtea sunt toate?

A. Pană: Sunt peste 1000 de teascuri și 500 prese țărănești.

Mareșal I. Antonescu: Țăranii câte au din acestea?

A. Pană: Propriu-zis, țăranii n-au nici teascuri nici prese. Așa cum se întâmplă cu morile și presele de uleiuri aparțin unor surtucari. Țăranul merge la presă să-și facă ulei, așa cum merge la moară să-și facă mălai.

Pe noi ne interesează ca țăranii să aibă ulei.

Mareșal I. Antonescu: Și pe noi ne interesează să-i antrenăm pe țărani în viața economică.

A. Pană: Tocmai că această burghezie este ieșită tot dintre țărani.

Mareșal I. Antonescu: Ce am spus eu anul trecut, domnule Pană? Am arătat că trebuie să ajungem la industrializarea produselor agricole; să formăm această burghezie țărănească, de oameni înstăriți, cari să întemeieze ateliere sau mici fabrici pentru pălării, ghete sau opinci. Aceasta este burghezia pe care vrem s-o formăm și s-o înstărim acolo la țară. Dacă ei încep cu prese sau cu mori, eu închid ochii asupra unor oarecari nereguli care se fac, tocmai ca să dezvolt aceste activități. Țăranii să intre în viața economică, cu posibilitățile lor, industrializându-și produsele.

Deci, în soluția pe care o dați, să țineți socoteala totdeauna de rezoluția pe care am dat-o.

G-ral N. Stoescu: Îmi permit să vă prezint situația actuală, pentru că este necesar să aveți unele elemente. Repet: presele țărănești nu sunt în proprietatea țărănilor.

Mareșal I. Antonescu: Dar cine le are?

G-ral N. Stoescu: Sunt orășeni, comercianți, avocați dacă vreți.

I. Marinescu: Domnul Rizescu-Brănești are două.

G-ral N. Stoescu: Nu-i acuză nimeni dacă nu sunt țărani.

În al doilea rând, din ancheta făcută la 313 prese rezultă că prețul mediu al actualelor instalații – cumpărate mai de mult – este de 800.000 lei fiecare, iar beneficiul net realizat este de 500.000 lei pe an. În această materie, n-are nimeni nici o documentare statistică, în afară de Ministerul Finanțelor.

Care este consecința? Proprietarii de prese țărănești câștigând așa de mult, cumpără pe sub mână sămânță de floarea-soarelui și o plătește cu 160.000 lei vagonul, în loc de 124.000 lei și fabrică ulei, care tot pe sub mână ajunge fie în orașe fie la fabricile de săpun. Uleiul fabricat de ele nu este din cel mai bun; este un ulei nerafinat, brut.

Mareșal I. Antonescu: Dacă afacerile acestor proprietari de prese sunt așa de înfloritoare, de ce nu organizăm noi prin I.N.C.O.O.P. astfel de întreprinderi; dăm 800.000 lei pe presă și câștigăm 500.000 lei într-un an.

G-ral N. Stoescu: Acum costă 2.000.000 lei o presă, cu instalații cu tot, dar chiar la prețul actual, tot este o afacere.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, să faci d-ta, Constantin, prese de ulei.

I. Marinescu: Câștigul cel mare al preselor țărănești se explică și prin faptul că ele beneficiază de un regim fiscal, special; nu plătesc impozite decât 20.000. – 50.000 lei pe an.

Și atunci, iată soluția pe care am dat-o eu: teaurile și presele țărănești, cu o capacitate sub 200 litri pe zi rămân libere; toate celelalte trec la fabrici.

Mareșal I. Antonescu: Cum le calculați capacitatea?

I. Marinescu: O socotim după posibilități. L-am rugat pe domnul ministru de Finanțe să facă o anchetă ca să vedem dacă ne limităm la această capacitate de 200 litri.

Mareșal I. Antonescu: Acum, incontestabil că trebuie să țineți seama și de principiul pe care l-am pus. Dat fiindcă țăraniii luptă acum și sângerează într-o proporție cu mult mai mare decât orășenii, duceți-vă în spitale și întrebați pe răniți ce sunt și au să vă răspundă ca și mie, aproape toți, că sunt plugari, ...

I. Marinescu: De aceea nici nu ne atingem de teaurile și de presele mici.

Mareșal I. Antonescu: ...dat fiindcă ei sunt cei mai numeroși din cei cari se sacrifică, ei bine, închid și eu ochii asupra unor lucruri, care îi privesc. De aceea i-am lăsat și anul trecut și îi las și acum, cu voință, să se îmbogățească. Cine cumpără ouă și găini la orașe? O mică burghezie românească și o foarte mare burghezie evreiască. Ori țaranul era speculat înainte de toată această burghezie evreiască, care îi vindea cu prețuri mari și fierul de plug și cămașa și cojocul, luându-i, în schimb, aproape pe nimic produsele lui. Negustorii jidani se duceau prin sate și adunau ouă. La Bistrița, pe când eram în închisoare, se vindea un ou cu

90 bani, iar în București era 5 lei. Îmi venea să sparg închisoarea, când vedeam cum un jidan perciunat venea până în poarta mănăstirii și aduna ouă. Acum las și eu pe țărani să vândă găinile, găștele și ouăle așa cum vor, fără să lovesc în această masă impozabilă.

I. Marinescu: Nu se atinge nimeni nici de teacuri, nici de presele cu capacitate mică.

A. Pană: Proprietarii de presă de ulei să plătească impozite, dacă câștigă. Eu țin numai ca această industrie făcută de țărani chiaburi să nu fie desființată.

Mareșal I. Antonescu: Absolut de acord. Să aveți în vedere rezoluția pusă de mine în această privință.

„Nota Cabinetului Militar din 9 martie c., referitoare la întocmirea situației exportului efectuat în Germania”.

I. Marinescu: Am cercetat eu personal. Țuțuianu nu este în stare să răspundă de situație. Am dat ordin să fie înlocuit. Toată dificultatea vine de acolo că germanii lucrau cu cinci departamente deodată. Și atunci, este foarte greu să strângi date și să întocmești situații.

Mareșal I. Antonescu: Sistemul continuă și astăzi: germanii deschid ușile peste tot și obțin de la fiecare câte ceva; ce n-au obținut de la d-ta, obțin de la dumnealui, și așa mai departe. Știu să stăruie cu o perseverență diabolică, care le face cinste. Eu regret din tot sufletul că noi n-avem români cari să facă la fel. Ei merg cu toată perseverența și obțin tot ce vor, din cauză că nu suntem organizați.

Așa se întâmpla înainte și cu atașaii militari: se duceau și obțineau ce voiau, până când eu am pus pricipiul că nici un atașat militar nu se duce la Statul Major decât pe o singură ușă, la un singur birou și vorbește acolo cu un singur ofițer. Imediat a pus ordine, iar atașaii militari n-au zis nici pîs.

Ceea ce s-a făcut atunci cu atașaii militari, am cerut să se facă acum cu germanii: cu o singură autoritate să vorbească și să trateze și acel organ să țină evidența tuturor relațiilor economice cu Germania, pentru ca să se împiedice orîșice abuz.

Nu sunt ascultat. Domnul Țuțuianu s-a ocupat de această chestiune și când a fost vorba să fie chemat și întrebat, atunci, d-ta, domnule Marinescu, l-ai înlocuit, pentru că nu este în măsură să corespundă însărcinărilor care i s-au dat. Vedeți pe ce mâini sunt date interesele Statului.

Acesta este principiul, pe care vă rog să-l respectați și să-l executați cu toții. Dacă se mai produc abuzuri, este din cauză că nu executați această dispoziție. Eu când iau o hotărâre, cuget asupra ei și-mi iau răspunderea. N-are nimeni voie din comisia dlui Neubacher să intre prin toate ministerele. Tot ce au de spus, să spună numai la un biurou de la Ministerul Economiei Naționale, destinat special pentru aceasta. Nu se poate ca ei să te sâcăie toată ziua, așa cum veneau și aici, până când i-am spus dlui Mihai Antonescu să nu mai primească pe nimeni. Au încercat să vină și la mine dar le-am închis ușa. Eu nu sunt în capul Statului și nici dv. Nu sunteți acolo unde sunteți, ca să fiți totdeauna la dispoziția lor.

Prin urmare, aceasta este hotărârea mea. Să-mi prezinți, domnule Marinescu, o notă scrisă că s-a realizat această idee.

Ședința se suspendă.

La redeschidere.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, am fost nevoit să suspend ședința, pentru că am dat oră de audiență dlui senator Puricelli.

Ora fiind înaintată, v-aș ruga...

Ing. C. Bușilă: Domnule Mareșal, am două chestiuni urgente: chestiunea bugetului Căilor Ferate și chestiunea tarifelor.

Mareșal I. Antonescu: Am spus principiul meu: dacă ridicăm tarifele, scumpim viața.

Ing. C. Bușilă: De aceea am venit cu această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Nu sunt de părere să ridicăm tarifele.

I. Marinescu: Mai ales când este excedent.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea tarifelor poate veni mai târziu. Nu este în funcțiune de buget.

Cum mergeți cu celelalte probleme?

Când lupt să stabilizez prețurile și viața, cum voi putea să reușesc, dacă vin în fiecare zi cu câte o sporire nouă. Nu se poate așa. Nu este logic ceea ce facem.

Ing. C. Bușilă: Alaltăieri, când am fost la dv., v-am prezentat niște cifre. S-a studiat din nou chestiunea și s-a obținut de la 27 miliarde, la 25 miliarde 900 milioane.

Țin să vă atrag atenția că întreținerea căilor ferate se ridică cu 204.000.000 lei...

G-ral N. Stoenescu: Din totalul de 2.000.000.000 reprezintă 10%.

Ing. C. Bușilă: S-au redus de la reparațiile de locomotive, de la investiții...

Mareșal I. Antonescu: Acesta este principiul pe care l-am pus. Nu mai intrăm în detalii, fiindcă sunt inutile.

Nu putem, când facem o politică de stabilizare a prețurilor, să mărim tarifele.

V-am ajutat din buget în raport cu măsura încasărilor și cheltuielilor.

Ing. C. Bușilă: Bugetul se va încheia deficitar.

Mareșal I. Antonescu: Deficitar.

Toate eforturile pe care le fac, le fac ca să stabilizez viața. Urmăresc să normalizez viața din punct de vedere economic. Punem ordine și pe urmă vedem ceea ce mai trebuie reparat. Reparăm unde s-au produs lacune. Dar nu se poate să facem o operă așa de mare, fără să nu creăm unele dezavantajii.

Ing. C. Bușilă: Dați-mi voie atunci să fac propunerea următoare: ca să putem vedea, dacă este nevoie de urcare de tarife, să se examineze aceste tarife, care trebuiesc echilibrate și aplicate de Calea Ferată în raport cu condițiunile mărfurilor, în raport cu valoarea mărfurilor.

Mareșal I. Antonescu: Sigur.

Ing. C. Bușilă: Propuneți pe cineva de la Aprovizionare ca, împreună cu Calea Ferată, să studieze această chestiune: ...

Mareșal I. Antonescu: De acord.

Ing. C. Bușilă: ... ajustarea tarifelor la valoarea mărfurilor.

Mareșal I. Antonescu: Puteți taxa cu orice tarif mărfurile care nu sunt de mare consum și de interes general. Însă, tot ceea ce intră ca marfă de mare consum, aceasta trebuie să fie favorizată la tarif, pentru că lupta noastră este să oprim aici prețurile. Nu mai putem reveni; nu ne mai putem întoarce; trebuie să ne oprim aici. De aceea am și spus: nu mai sporesc lefurile la funcționari, dar îi ajut pe funcționari: cu magazine de consum, unde le dau marfa direct, fără intermediari; prin cantinele pe care le fac pentru funcționari; prin cantinele pentru familiile funcționarilor. Este o operă vastă, care se face acum, care se țese pe toată suprafața Țării Românești.

În al treilea rând, vin iarăși în ajutorul funcționarilor prin instrucțiunile date Armatei și I.N.C.O.O.P.-ului, ca să mărim suprafețele cultivate cu legume, pentru ca să le putem da zarzavaturi uscate.

În al patrulea rând, am spus ca să facem la Armată și să venim pentru ei cu bocanci, cu haine; să le standardizăm acestea pentru necesitățile personalului Căilor Ferate și al celor din regiunile industriale. Numai așa putem domina piața.

G-ral Gh. Dobre: Sunt 600.000 de persoane.

Mareșal I. Antonescu: Nu-i putem ajuta pe toți. Ajutăm pe cei cari au leafă sub 10.000, nu pe funcționarii mari. Când am spus că ajutăm pe funcționari, aceasta am înțeles. Trebuie să faceți lucrul acesta. Să standardizăm totul. Cât vom fi siliți să aplicăm acest regim și cât vom duce Țara Românească ca pe o cazarmă? Cât va dura războiul. Eu trebuie să iau măsurile necesare, pentru ca să asigurm viața normală a acestei țări.

Adineauri senatorul Puricelli mi-a spus că este o operă grandioasă ceea ce s-a realizat de noi. D-sa mi-a spus: când vin din altă țară, văd abundența de aici.

Și atunci, vă spun: când este abundență pe piață, oricare ar fi greșelile celelalte, se face dovada că aici este o țară care este administrată cum nu se întâmplă în alte țări. Prin urmare, sunt lucruri cari s-au realizat.

Trebuie să continuăm cu sistemul acesta. Și ca să putem face efortul de război, ne trebuie liniște în Țara Românească. Dar, ca să am liniște în Țara Românească, eu trebuie să dau funcționarului, muncitorului ceea ce îi trebuie lui ca să poată trăi, el și cu familia lui. Dar, cu mijloacele care i le punem la dispoziție, sporind mereu lefurile nu facem nimic, fiindcă se vor spori și prețurile.

De aceea, și sporirea tarifelor va aduce scumpirea vieții, fiindcă ea va cere o sporire a lefurilor, care va duce la o ridicare a prețurilor; și așa mai departe.

Ing. C. Bușilă: Trebuie să căutăm să le examinăm în raport cu viața.

Mareșal I. Antonescu: De acord.

Ing. C. Bușilă: Altfel bugetul va fi deficitar.

Mareșal I. Antonescu: Bugetul nu mă ...

G-ral N. Stoescu: Domnule Mareșal, am studiat chestiunea. Au o rezervă latentă, care le va permite să se echilibreze.

Ing. C. Bușilă: 1.700.000.000 lei..

G-ral N. Stoescu: L-am studiat cu d-l Orezeanu, în detaliu.

Ing. C. Bușilă: Mi-a spus d-l Marinescu: vă aduc reproșuri pe chestiunea Frigului. În această chestiune am chemat un domn de la firma "Linde", care s-a

angajat și i-am spus să ne facă proiectul. Am fixat până acum 300 de frigorifere. Aceste frigorifere, după un proces-verbal, care este la Ministerul de Industrie, sunt arătate acolo. Chestiunea interesează și pe d-l Marinescu pentru păstrarea alimentelor conservate.

Mareșal I. Antonescu: Ce diferență este între dv. și d-l Marinescu?

I. Marinescu: Diferența este că nu s-au ales locurile.

Am trimis la 12 februarie o adresă dar nu s-au ales locurile. Ce fel de proiecte pot să facă, dacă nu știu locurile în care vor fi plasate.

Ing. C. Bușilă: Proiectele sunt proiecte tip. Adresa n-a venit la 12 februarie la mine; n-a ajuns la 12 februarie, ci în martie. Imediat ce a ajuns i-am dat curs.

I. Marinescu: La 12 februarie v-am trimis o adresă. V-am mai trimis alta mai târziu și v-am mai trimis una cu privire la credite. Trei adrese v-am trimis.

Ing. C. Bușilă: Eu nu voi face discuțiuni inutile cu d-l Marinescu. Eu vreau să fixez rolul ministerului. S-a executat foarte puțin, pe baza procesului-verbal care s-a făcut între...

Mareșal I. Antonescu: Între cine?

Ing. C. Bușilă: Între domnul Marinescu și „Linde”. „Linde” este o firmă foarte importantă. Dar ca ea, mai sunt altele. Prin protocolul încheiat, noi plătim 7% pentru aceste proiecte, pentru aceste lucrări. După aceea trebuie să-i dăm toate lucrările ei și toate furniturile, ca să facă toate acestea.

Prin urmare, este un fel de monopol de construcție, care se dă acestei firme. Mai mult încă, dacă noi nu vom lucra cu dânsa și vom vrea, după ce ne-a prezentat proiectul, să efectuăm lucrările acestea cu altcineva, atunci „Linde” reduce 2% din această cotă, rezervându-și numai 5% pentru facerea proiectelor. În afară de aceste lucrări, mai sunt unele furnituri din Germania și mașini izolate, care se pot face unele în țară.

De aceea, eu am spus: să căutăm să modificăm aceste clauze. Înțeleg să vină să ne facă proiectul – deși nici aceasta n-ar fi trebuit numaidecât – dar pentru celelalte lucrări... este apoi chestiunea caetului de sarcini. Avem unul făcut. Noi cerem proiectul pe baza caietului nostru de sarcini. Dar s-a venit cu acest proces-verbal, pentru ca „Linde” să facă așa cum se prevede acolo. Ei să facă proiectele dar să-mi lase mie libertatea ca după aceea să mă pot adresa oricui să facă lucrarea aceasta. Aceasta este și în interesul Statului, mai ales pentru lucrările făcute pentru țară. Pentru acestea, de ce să angajez pe „Linde” să-mi facă zidăria și nu pe un antreprenor român.

Ministerul Lucrărilor Publice trebuia să fie întrebat pe această chestiune, odată cu Ministerul Economiei Naționale. De aceea, vă atrag atențiunea asupra acestui lucru, ca să studiem lucrarea, ca să modificăm condițiunile procesului-verbal încheiat.

Mareșal I. Antonescu: Trebuia să vă puneți de acord mai dinainte, nu să rupă unul ceea ce a făcut celălalt. Așa facem noi.

Ing. C. Bușilă: N-am cunoscut acele chestiuni.

Mareșal I. Antonescu: Țara Românească are lipsă de frigorifere, de silozuri etc. Această situație nu mai poate să dureze. D-ta cunoști. Nu mai putem pierde

nici un moment pe această cheștiune, pentru că toată economia națională se învârtete în jurul ei. Fiindcă n-avem abatoare, frigorifere mobile, frigorifere fixe, silozuri, din această cauză avem starea de astăzi. De aici pleacă toată criza de aprovizionare a neamului românesc. Capitala aceasta n-are posibilitatea să-și facă un depozit, o rezervă, din care să se alimenteze la vreme de nevoi. Dacă aduce primăria cartofi, se strică, fiindcă n-are unde-i depozita; dacă aduce Ministerul Aprovizionării cartofi, la fel; dacă a adus Patronajul cartofi, ca să hrănească populația, s-au stricat și aceștia pentru același motiv. Și așa se întâmplă în toate părțile. Se strică mari cantități de mărfuri și populația n-are ce mânca. Un oraș cu un milion de locuitori, să n-aibă silozuri, să n-aibă frigorifere, să n-aibă unde depozita zece vagoane de marfă? – aceasta este gospodăria făcută de către guvernării noastre. Dar noi trebuie să ieșim din această situație. Și cât mai repede. Aceasta scumpește și viața, fiindcă neavând unde să depozităm suntem la discreția căruțelor care intră zilnic în București și cer ce prețuri vor. Se poate ca un milion de oameni să fie la discreția lor? Este admisibil să mai mergem înainte pe această cale?

Dar ce a făcut până acum Ministerul Lucrărilor Publice? Acesta nu este un proces al d-tale personal, domnule Bușilă; dar acum, când facem un lucru, vin inginerii și spun: de ce să faceți așa?

Ing. C. Bușilă: Eu n-am spus așa. Dar am găsit că nu este în interesul Statului ca să dăm monopol de construcție unei singure firme.

I. Marinescu: Dv. mi-ați ordonat să mă ocup de această problemă, care este o problemă vitală pentru viața românească. Am cercetat-o...

Mareșal I. Antonescu: Pe dumnealui îl interesează numai clădirea...

I. Marinescu: Am făcut o conferință, la care am chemat: Ministerul Agriculturii, Pescăriile Statului, Administrația Porturilor, Ministerul Lucrărilor Publice, Institutul Cooperativ, Regia C.F.R., Academia de Înalte Studii Comerciale, Uniunea Sindicatelor etc.; am chemat specialiști din toate ramurile, fiindcă am vrut să fiu informat, fiindcă n-am pretenția să știu toate. După ce am făcut studii, după ce am discutat, s-a întocmit un proces-verbal iscălit de toți acești reprezentanți – chiar și de reprezentantul dumnealor. După ce am fixat toate lucrările, care trebuiau făcute, v-am raportat și dv. Am cerut germanilor să ne recomande o casă și am intervenit ca să ne punem de acord cu germanii în ce privește importul acestor instalații. Am dat comanda; s-a pus importul instalațiilor în acordul cu Germania; s-a pus și importul a 50 de autocamioane frigorifere.

Mareșal I. Antonescu: În convenția economică?

I. Marinescu: Da, domnule Mareșal.

Și atunci, am cerut Legației Germane să-mi recomande Casa cea mai bună. Am recomandația Legației, deci este cu garanția Statului German, că firma cea mai bună este „Linde”. Am chemat și pe reprezentantul firmei.

Mareșal I. Antonescu: Pe baza principiului pe care l-am pus: că se tratează de la Stat la Stat.

I. Marinescu: De aceea, am chemat pe reprezentantul firmei ca să facem un contract – ca să zic așa – la cheie. Am făcut un anteproiect. L-am trimis Ministerului de Lucrări Publice pentru execuție, cu ordinul dv. Ministerului

Lucrărilor Publice la 14 martie i-am trimis proiectul de lucrări, prin care se studiază problema Frigului. O studiem și noi la Ministerul Economiei. Le-am spus: toate chestiunile pentru lucrările interesând rețelele frigorifice vor fi rezolvate de Ministerul Lucrărilor Publice, care este organul de îndrumare, coordonare și control al tuturor instalațiilor frigorifice. Dumnealor vorbeau și de un orgar, – cereau să facem un consiliu frigotehnic. Or, dv. ați ordonat să trecem la executare. De la 12 februarie. Ministerul Lucrărilor Publice știa de lucrare. Casa din Germania urma să-și trimească reprezentanții, căci dv. ați ordonat să se execute lucrarea. Au venit reprezentanții.

Mareșal I. Antonescu: Ședința a avut loc la 12 august. În capul listei este Ministerul Lucrărilor Publice.

Ing. C. Bușilă: Dar când s-a luat hotărârea? La 2 martie am primit înștiințarea. Dar eu n-am stat degeaba. De altminteri, chestiunea Frigului am prezentat-o eu într-un Consiliu de Miniștri de astă-vară, înainte de a merge în comisiune.

I. Marinescu: Dv. spuneți că s-a primit în martie...

Ing. C. Bușilă: Știu că se tratează de la Stat la Stat, dar eu mi-am făcut datoria să vă aduc această chestiune. fiindcă mi se pare că în acest mod s-a acordat monopol unei singure firme. Dacă firma este garantată de Statul German n-am nimic de zis.

Mareșal I. Antonescu: Ce garanție pot lua mai mult, decât să cer Statului German să-mi recomande el firma, pentru că așa am pus principiul: se tratează de la Stat la Stat.

Dar ce s-a făcut până acum în atâția zeci de ani pe chestia frigoriferelor? Când vrem să facem ceva, intervin obiecțiuni de ordin administrativ.

Ing. C. Bușilă: Noi nu suntem în întârziere. Avem caietul de sarcini, avem proiectul.

Mareșal I. Antonescu: Atunci, eu?

Ing. C. Bușilă: Dar ce pot face eu cu fixarea locurilor pe teren? Au fost puse pe hârtie, în procesul-verbal. Părerea mea este ca I.N.C.O.O.P.-ul și Ministerul Agriculturii să examineze lucrul acesta și să spună dacă sunt sau nu bine plasate.

Mareșal I. Antonescu: S-a examinat.

Ing. C. Bușilă: Să nu se repete greșeala făcută cu abatorul de la Constanța.

Mareșal I. Antonescu: Văd că este trecut în procesul-verbal specificarea locului: la Galați, se arată ce capacitate trebuie să fie, pentru cât pește, pentru câte vagoane, pentru câtă brânză; la Constanța, la fel. Prin urmare, opera pe care o ceri d-ta este făcută. Și-au spus părerea toți delegații. La Tulcea, la fel: se spune câte vagoane trebuie să fie magaziile, pentru brânză, pentru pește. La Jurilovca, la Sfântu-Gheorghe, la fel. Tot așa, pentru Ploești-Brașov, locurile au fost fixate de comisiunea aceasta.

I. Marinescu: Cu acordul unanim al tuturor.

Ing. C. Bușilă: Prin urmare, nimeni nu va protesta pe urmă.

Mareșal I. Antonescu: Este semnat de toți delegații acest proces-verbal. De ce faceți atunci obiecțiuni de acest fel?

Ing. C. Bușilă: Nu fac obiecțiuni, am vrut numai să arăt care este situația.

Mareșal I. Antonescu: Aceste chestiuni au fost puse în actul încheiat de la 20 August și astăzi suntem la 20 martie...

Ing. C. Bușilă: Poate să fie și mai mult. N-avem nici bani.

Mareșal I. Antonescu: Este altceva.

I. Marinescu: Creditul intră în acord.

Ing. C. Bușilă: Terenurile cine le dă?

I. Marinescu: D-voastră.

Ing. C. Bușilă: De unde să le luăm?

I. Marinescu: V-am comunicat.

Mareșal I. Antonescu: Terenurile am să le dau eu.

Ing. C. Bușilă: Trebuie să știm cine se ocupă de terenuri.

Mareșal I. Antonescu: Ministerul Agriculturii va vedea. Trebuie să se aleagă locul cel mai bun de plasat. Sunt comisiuni care se ocupă. Avem o lege care ne dă dreptul să expropriem.

Ing. C. Bușilă: Domnul Marinescu se supără.

I. Marinescu: Nu mă supăr. Nu fac decât să raportez executarea ordinelor pe care mi le-a dat domnul Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: N-are nevoie să se supere domnul Marinescu, pentru că eu am dat ordin. Și am dat ordin, pentru că noi n-avem ce face dacă nu luăm măsurile care trebuie. Noi nu putem dezvolta producția, dacă nu soluționăm chestiunea aceasta.

Ing. C. Bușilă: Întreagă această chestiune se face de Ministerul Lucrărilor Publice prin Direcția Porturilor, care a studiat această chestiune de la început. Domnul Marinescu o studiază numai din punct de vedere economic, dar Ministerul Lucrărilor Publice trebuie s-o rezolve.

Mareșal I. Antonescu: A fost delegatul dv.

Ing. C. Bușilă: Tot noi trebuie s-o rezolvăm. Vorbesc numai de construcții. Exploatarea nu mă interesează.

Mareșal I. Antonescu: Se va face această chestiune.

I. Marinescu: Doamne Mareșal, vă rog să-mi dați voie să vă citesc copia adresei pe care am trimis-o dlui ministru al Lucrărilor Publice la 2 martie: „În complectarea adresei noastre nr. 5444, Cab., din 12 februarie 1942, am onoare a vă face cunoscut că plata instalațiunilor necesare pentru realizarea rețelei de frigorifere urmează a se face în cadrul Acordului de credit româno-german din 4 decembrie 1940, complectat prin art. 83 al protocolului confidențial din 17 ianuarie 1942, care la punctul h, al articolului sus-citat, prevede: „Livrările pentru instalarea abatorului din București și rețeaua instalațiunilor frigorifere”.

Mareșal I. Antonescu: Credit pe termen lung, cu dobândă de 3 jumătate la sută. Și dv. sunteți nemulțumiți?! Suntem în cadrul Acordului de credit româno-german din 4 decembrie 1940.

Ing. C. Bușilă: N-am ajuns acolo. N-am prețurile. Acum studiez chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: Dar ca să studiezi cheștiunea, trebuia să fie o bază de plecare.

Ing. C. Bușilă: Am făcut un program.

Mareșal I. Antonescu: Trebuia să fie un program.

Ing. C. Bușilă: Îl respect. Am dat caetul de sarcini.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine ai făcut.

Ing. C. Bușilă: Nu se poate să mi se reproșeze că n-am făcut.

Terenuri, n-am dat; am să cer Ministerului de Agricultură să fixeze terenurile.

Mareșal I. Antonescu: La fața locului.

Ing. C. Bușilă: Am să iau pe „Linde”.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine.

Vedeți dacă în acele locuri are și Statul proprietăți. Dacă nu, expropriați, căci avem o lege în această privință și putem face aceasta. Numai să nu expropriați pentru un lucru de nimic câte 100 hectare, cum s-a petrecut cu Radiodifuziunea, care îmi cerea la Giurgiu 180 hectare. Nu dau: le-am spus.

Ing. C. Bușilă: Domnule Mareșal, fiindcă deschideți cheștiunea aceasta: mi-a cerut Ministerul Propagandei. Stația de telegrafie fără fir de la Zeessen este o stație care ocupă 300-400 hectare. Trebuie atâta teren, fiindcă este nevoie de antene foarte mari. Vor să facă aici o stațiune care să comunice cu toată lumea.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine. Am răspuns: acest teren de 300 hectare, ori îl găsiți în locuri neproductive, ori luați unul mai mic. Cereau la Giurgiu. Îl pot pune în locuri neproductive, în pădurea de la Mihai Bravul. Îl duc într-o regiune unde pot continua exploatarea lemnului și nu scad din venitul Economiei Naționale. Sau, dacă îl duc la Giurgiu, îl punem în regiunile expuse inundațiilor și cultivăm restul terenului.

Ing. C. Bușilă: Este pericol. Pot fi ucise vitele.

Mareșal I. Antonescu: Dar nu pot scoate 200 hectare din economia națională.

Ing. C. Bușilă: Asupra suprafeței au dreptate. Să nu se ducă în Bulgaria.

Mareșal I. Antonescu: Nu se duc în Bulgaria, fiindcă societatea este deja făcută. Nu vreau să fac Stat în Stat, căci nu suntem majoritari, avem foarte puține nume acolo. De aceea, nu vreau să fac Stat în Stat cu această societate. Aceasta este cheștiunea. Sunt cheștiuni de ordin politic acestea.

Ing. C. Bușilă: Numai asupra terenului mă pronunț.

Mareșal I. Antonescu: Nu scot din producția națională o suprafață atât de mare în teren, mai ales în Vlașca, unde terenul este scump și este folosit. Să caute în altă parte terenul. Se poate pe lângă Giurgiu, într-o regiune cu mai mică valoare a terenului sub raport agricol, teren de care mă pot despărți mai ușor.

Prin urmare, - revenind - cheștiunea aceasta din punct de vedere tehnic se execută. Treceți la execuție fiindcă se leagă cu cheștiunea peștelui: nu putem spori producția până când nu avem posibilitatea să și păstrăm această producție.

Restul cheștiunilor când le facem?

Ce facem cu chestia prețurilor? A trecut o săptămână. Ce ați făcut în această privință?

G-ral N. Stoenescu: Vă referiți la chestiunea generală?

Mareșal I. Antonescu: Da: prețul muncilor agricole.

G-ral N. Stoenescu: V-am raportat. V-am dat notă.

Mareșal I. Antonescu: N-am văzut-o.

G-ral N. Stoenescu: Este la dv.; de alaltăieri, dată de domnul Vlădescu, în mapă.

Mareșal I. Antonescu: Ai tranșat chestia? Ești de acord cu d-l Pană? Poate aici este și d-l Pană de acord odată.

G-ral N. Stoenescu: Domnul Pană a făcut oarecari rezerve. Am să vă raportez. Așa cum le-am fixat noi, ele încă sunt mai mari față de prețurile care se plătesc actualmente. V-am rugat să le considerați ca prețuri maxime, pentru ca să nu ridicăm noi prețul muncilor agricole.

Mareșal I. Antonescu: D-ta, domnule Pană, ce ai spus în această privință? Până acum ai fost mereu în dezacord.

A. Pană: Am cerut să se amâne chestiunea, pentru că acum prețul muncilor este sub ceea ce trebuie să fie. Trebuie să fie 250 lei pe zi pentru munca cu brațele, sumă care este absolut indispensabilă pentru ca să-și poată întreține muncitorul viața, el și familia lui. Dar astăzi acest preț este sub 250 lei.

G-ral N. Stoenescu: L-am pus 135-145 plus hrana și îmi permit să vă raportez că am ținut seama de aceste nevoi. În afară de documentarea noastră științifică, am luat nevoile unui muncitor agricol și am stabilit, împreună cu domnia din Delegația Economică...

Mareșal I. Antonescu: Stabiliți și prețurile celelalte.

G-ral N. Stoenescu: Am hotărât și organizarea aprovizionărilor. Domnul Minescu a primit de la mine indicații. Îmi aduce planul de aprovizionare.

Gh. Minescu: Pentru pâlmași. Sunt în funcțiune de unealta lor. Unii vin cu coasa, cu secera lor.

G-ral N. Stoenescu: Nu este o statistică a pâlmașilor din țara noastră?

A. Pană: Nu este posibilă, pentru că pâlmașul lucrează când în agricultură, când la pădure.

Mareșal I. Antonescu: Bine; vom vedea chestiunea.

Ședința se ridică la ora 14.25.

Stenografi: D. Fierăscu și Alfred Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 506 (fost 478)/1942, f. 378-469.

13. 1942 martie 27. În Consiliul de Miniștri cu guvernatorii provinciilor dezrobite se discută despre: acordarea de credite provinciilor; regimul juridic al Transnistriei; revizuirea impozitelor agricole stabilite; regulamentul legii din 4 septembrie 1941, pentru reglementarea cetățenei locuitorilor din Basarabia și Bucovina de Nord; situația Odesei etc.

ORDINEA DE ZI

A

CONSILIULUI DE MINIȘTRI CU DOMNII GUVERNATORI

de vineri, 27 martie 1942, ora 10

I. Chestiuni referitoare la Guvernământul Basarabiei:

1. Situația creditelor.
2. Situația proprietarilor agricoli refugiați, ce nu au revenit definitiv în Basarabia.
3. Situația transporturilor efectuate în cursul lunii martie 1942.
4. Situația muncitorilor ce trec la lucru în Regat și care amenință să ia proporții;
5. Situația evreilor din Basarabia;
6. Majorarea la 50% a indemnizației de reședință pentru funcționarii din Basarabia.

II. Chestiuni referitoare la Guvernământul Bucovinei:

1. Tractoriștii și mecanicii agricoli, indiferent de vârstă, să fie mobilizați pentru lucru, sau cel puțin în timpul sezonului să fie repartizați pe județe pentru a se putea pune în funcțiune toate tractoarele, motoarele și mașinile agricole.

2. Majorarea numărului funcționarilor polițienești, în special agenți și personal de birou.

Majorarea fondului de informație și dotarea unităților polițienești cu foi de drum pentru transportarea arestaților.

3. Să se trimită personalul tehnic necesar pentru supravegherea și conducerea lucrărilor de drumuri.

4. Să se fixeze, cât mai neîntârziat prețul muncilor agricole. Asupra acestei probleme s-a intervenit la Ministerul Agriculturii și Domeniilor, cerând să se dispună asupra revizuirii prețurilor maxime de arendă, a prețurilor minimale ale muncilor agricole și a condițiilor maxime pe dijmă.

5. Să se evite, atât cât împrejurările vor îngădui rechiziționarea vitelor în timpul campaniei de însămânțări de primăvară, 15 martie – 31 mai.

6. Să se revadă impozitele agricole stabilite, deoarece aceste impozite au ajuns să fie într-unele locuri mai mari decât arenzile.

7. Sume necesare pentru paznicii de păduri și C.F.R.

8. Să se stabilească cotele de bumbac necesare pentru fabricile de textile, deoarece materiile prime de care mai dispun se vor termina în mai puțin de 4 luni.

9. Până în prezent nu s-a precizat rolul experților agricoli germani, veniți în fiecare județ câte unul și unul la sediul guvernământului.

10. Să se avizeze asupra propunerii domnului expert agricol Wilke, cu privire la organizarea de gospodărie model mari, după modelul german.

11. Până în prezent n-a apărut regulamentul la Decretul-lege nr. 2509 din 4 septembrie 1941 pentru regulamentarea cetățeniei locuitorilor din Basarabia și Bucovina de Nord.

12. Chestiunea cenzurei la Cernăuți.

13. Se resimte o mare lipsă de semințe, în special cele de legume.

14. Repararea mașinilor agricole se face în condițiuni nesatisfăcătoare, din cauza lipsei de mecanici nepregătiți.

15. Lipsă de personal în serviciile centrale și exterioare.

16. Să se ocupe, cu precădere, toate farmaciile vacante din cuprinsul provinciei.

17. Să se definitiveze medicii a căror prezență în organizarea sanitară a Bucovinei este necesară și să se detașeze surori de ocrotire, ținând seama de faptul că elevele din prima promoție a Institutului din Cernăuți vor absolvi școala peste câțiva ani.

III. Problema aprovizionării cu lemne de foc și combustibil lichid a provinciilor.

IV. Chestiuni propuse de Ministerul Agriculturii:

a. Problema muncitorilor agricoli din Basarabia;

b. Porumbul de sămânță din Basarabia.

V. Raportul nr. 1500, din 19 februarie c., al subsecretarului României, cu privire la problema cultivării în primăvară a suprafețelor de terenuri agricole disponibile în Basarabia. (Lucrarea se găsește în mapa cu acte.)

VI. Tabel cuprinzând diferite chestiuni. (A se vedea Anexa nr. 1, întocmită de Cabinetul B.B.T.).

VII. Tabel cu chestiuni extrase din Rapoartele săptămânale nr. 27, 28 și 29. (A se vedea Anexa nr. 2.)

VIII. Nota cabinetului militar din 24 martie c., referitoare la darea de seamă asupra activității Serviciului de capturi și recuperare Odessa, în perioada 15 februarie – 15 martie crt. Distribuirea capturilor. (Lucrarea se găsește în mapa cu acte.)

IX. Nota Cabinetului Militar din 24 martie 1942, referitoare la textul unei scrisori adresate de o germană repatriată din Bucovina în Reich către o prietenă a sa din județul Storojineț. (Lucrarea se găsește în mapa cu acte.)

X. Raport despre activitatea Serviciului petițiilor și reclamațiilor de la Președinția Consiliului de Miniștri. (Lucrarea se găsește în mapa cu acte.)

XI. Guvernământul Transnistriei nu a prezentat nici o chestiune.

CONSILIUL DE MINIȘTRI CU DOMNII GUVERNATORI AI PROVINCIIILOR DEZROBITE

vineri, 27 martie 1942

Sedința se deschide la ora 10.15, sub președinția domnului **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte domnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral N. Stoescu**, ministrul Finanțelor; **dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **C. Stoicescu**, ministrul Justiției; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Înzeestrarea și Administrarea Armatei; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **Aurelian Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, pentru Muncă; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **prof. I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Școale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat pentru Românzare, Colonizare și Inventar; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **Gh. Minescu**, director general al I.N.C.O.O.P-ului; **prof. I. N. Fiñescu**, președintele Consiliului Creditului Național Industrial; **GH. Alexandrescu**, director general al Creditului Național Agricol.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, aveam înainte obiceiul ca o dată la două săptămâni, să facem un Consiliu al Afacerilor Interne, unde luau parte miniștrii Justiției, Muncii, Școalei, în fine, toate Departamentele, cari trebuie să-și coordoneze activitățile în cadrul intern al țării, după cum Departamentele economice se întrunesc și își coordonează activitățile lor.

Din cauza războiului, și a altor cauze, s-a cam pierdut acest obicei. Ne-am resimțit de aceasta lipsă într-un Consiliu de Miniștri care privea și celelalte Departamente.

Colonel Davidescu, să iei notă de această chestiune.

Trec acum la problemele pentru care ne-am întrunit astăzi, adică privind Consiliul de colaborare între Ținuturi și Vechiul Regat.

Domnilor, în primul rând vă rog să luați act de memoriul pe care l-a făcut dl. Vlădescu, care este însărcinat de Președinție să coordoneze activitatea și să facă legătura între Ținuturi și țară.

L-am trimis în Transnistria, Basarabia și Bucovina, pentru a constata unele stări de fapt la fața locului și pentru a semnală lucrurile cari trebuiesc îndreptate.

Memoriul a fost întocmit, l-am citit, este destul de voluminos, are 70 de pagini. Vă rog, și pe dumneavoastră, domnilor guvernatori, să luați act de el, în părțile în care vă privesc, și în părțile care privesc legătura cu țara.

Am dat dispozițiuni, ca până la mai, când dl. Vlădescu va merge din nou în provincii, să se remedieze aceste stări de fapt. În special vă atrag atenția asupra neregulelor sub raportul financiar, controlul și mănuirea fondurilor, cum și încheierile gestiunilor să se facă în conformitate cu legile țării. Să nu se mai spună, că greșelile sunt datorate lipsei de timp. Să nu se mai spună, că greșelile sunt datorate lipsei de timp, sau faptului că nu sunteți secondati cum trebuie în această privință.

Nouă ne trebuie o gestiune foarte ordonată, fiindcă numai printr-o asemenea gestiune putem pune regulă în țară și vom putea pune capăt tuturor neregulelor de care au profitat oamenii incorecți, cari s-au putut strecura, fie prin dispozițiile legii, fie lipsei de control.

Trec la ordinea de zi.

Ați discutat, domnilor guvernatori, unele probleme între dumneavoastră.

G-ral C. Voiculescu: Da.

Mareșal I. Antonescu: Basarabia se plânge iarăși de o situațiune care nu s-a ameliorat încă sub raportul creditelor. În Consiliul trecut am hotărât, și ați căzut de acord, că trebuie să activați. Noi trebuie să punem pe picioare această provincie, prin acordarea de credite. Din luna trecută până acum nu s-a făcut absolut nici un progres în această direcțiune.

În special, în materie de credit agricol primesc plângeri de la marii proprietari, că nu sunt ajutați.

Dl. general Voiculescu mi-a spus în această privință, că și marii proprietari, și cei mijlocii, sunt în parte vinovați. Mai întâi, că preferă să stea la București sau în anumite centre și nu se ocupă de proprietățile lor, iar alții din cauza grevării care apasă asupra lor de către administrație.

Unii sunt datori în toate părțile, și astăzi mai vin și cer credite.

Oricare ar fi cauza, pe mine mă interesează un singur lucru: am spus și repet, mă interesează să amelioresz producția acestei țări, făcând o politică de sporirea producției. Atâta vreme cât nu punem în valoare aceste pământuri, suntem o țară dintre cele mai sărace din Europa. Suntem niște oameni săraci într-o țară bogată, pentru că nu știm să ne punem în valoare bogățiile și nu suntem în stare să ne coordonăm munca. Din cauza dezorganizării, din cauza lenei, am pierdut locul pe care îl avem de una din cele mai principale țări din Europa.

Pentru aceasta trebuie să asigurăm, în domeniul agricol, sporirea producției, care mai ales astăzi, în timp de război, prezintă o necesitate capitală. Nu putem să

lăsăm pe marele proprietar de pământuri din Basarabia, și nu putem să lăsăm pe țaran, lipsiți de sprijinul necesar, pentru ca munca lor să fie rodnică.

Gh. Alexandrescu: În urma ordinului dvs., am trimis în Basarabia, un director...

Mareșal I. Antonescu: Care înainte de orice, și-a început activitatea prin a cere un automobil, pentru ca să se plimbe prin toată Basarabia.

Aceasta nu înseamnă a lucra în materie de credite.

Gh. Alexandrescu: De la 26 octombrie până acum, am dat credite în valoare de 301 milioane pentru Basarabia și 15 milioane pentru Bucovina.

Mareșal I. Antonescu: Dl. general Voiculescu spune că s-au dat numai 5 milioane.

G-ral C. Voiculescu: Până la 20 martie s-au dat 5 milioane.

Gh. Alexandrescu: Dl. guvernator al Basarabiei probabil că are situațiunea creditelor acordate de sucursalele noastre.

Vă rog să luați act, că eu sunt Centrala. Eu dau aci credite independent de sucursale, și le dau încă dinainte de a avea aceste sucursale. Deci, în afară de sucursale, am dat direct de aci credite pentru proprietarii din Basarabia.

Mareșal I. Antonescu: Adică, proprietarii, mari sau mici, iau credite și prin sucursală, și prin Centrală? Este bun sistemul acesta? Le dăm posibilitatea oamenilor incorecți ca să se plângă la guvernatori că n-au credite, fiindcă nu figurează în registrele sucursalelor, și, pe altă parte, d-ta le dai de aci.

Nu este aceasta o procedură bună.

Gh. Alexandrescu: Am dat credite de aci, pentru ca să nu se întârzie cu poșta.

De altă parte, am trimis de la Centrală un subdirector, cu drepturi de director general, care să poată da direct împrumuturi până la 2 milioane lei. La un moment dat am obținut de la Creditul Agricol Ipotecar o desistare generală pentru toate creditele din Basarabia.

Pentru că nu am avut posibilitatea să fiu pus în posesia tuturor dovezilor de proprietate pentru asigurarea creditului, m-am limitat să cer orice fel de dovadă, din care să se vadă, că acești oameni au avut vreodată un drept de proprietate asupra pământului respectiv.

Mareșal I. Antonescu: Mie nu-mi trebuie o pledoarie întregă, pentru ca să mi se explice cum se dovedește proprietatea asupra unui teren, sau condițiile cerute pentru un industriaș sau un comerciant. Detaliile tehnice, nu mă interesează. Mă interesează efectele. Cauzele nu mă interesează, pentru că nu am timp să intru în detalii.

Dacă pentru toate treburile Statului voi asculta pledoarii, atunci m-am înecat. Eu primesc regulat de la provincii situațiunea lunară.

D-ta spui că ai dat 361 milioane pentru Basarabia.

De ce sucursalele nu ți-au comunicat d-tale, general Voiculescu, creditele acordate și quantumul lor?

Pe de altă parte, ce înseamnă această sumă acordată pentru toată întinderea provinciei?

Printre provinciile cari au trecut prin catastrofă, Basarabia este cea care a suferit mai mult. Vreau să știu care este raportul între creditele acordate, și suprafața provinciei?

Gh. Alexandrescu: Eu, pentru ca să pot da credite, trebuie să am suprafața de pământ a aceluia care solicită creditul.

Mareșal I. Antonescu: Încă o dată, trebuie să știți că economia unei țări nu se duce de câțiva indivizi după concepția lor personală.

De asemenea, trebuie să știm care este inventarul viu sau mort al producătorilor de pământ, pentru că în funcție de acest inventar va fi și producția.

Când țaranul nostru, pe toată suprafața țării, are un inventar mort de 1500 lei de ha, când în Elveția acest inventar reprezintă 45.000, în Bulgaria 10.000 și în Germania 20.000, atunci putem vedea ușor de ce nu avem o producție bună.

Trebuie să facem toate eforturile ca Statul să dea posibilitatea țaranului, să aibă un inventar, și numai în urmă să-l pot trage la răspundere de ce producția lui nu este suficientă. El are o vită la hectar, un inventar mort de 1500 lei, pe când în alte țări raportul între inventare este enorm.

În astfel de condițiuni, desigur că țaranul străin produce mai mult decât cel român. Noi facem o cultură și o producție de 4 ha egală cu cultura ungară pe un ha.

Vedeți dar, de unde vine sărăcia.

Pentru 2.700.000 ha arabile, nu înseamnă nimic ceea ce ați dat dvs., mai ales într-o regiune care era total secătuită, care nu a fost tratată cum trebuie de regimul precedat de mine, care n-a fost ajutată ca să-și facă un inventar, și care n-a obținut niciodată credite.

Cât am dat eu?

A. Pană: 900 milioane.

Mareșal I. Antonescu: Niciodată nu s-a dat în trecut asemenea sprijin.

Dacă ați vedea dvs. câte miliarde am dat eu acum pentru ca să dezvolt economia națională. Eu nu vreau să secătuesc această economie națională acum în epoca de război. Vreau să dezvolt această economie națională, pentru că numai astfel voi putea face față situației. Desigur că roadele vor ieși la iveală mai târziu. Trebuie însă ca toți, toate instituțiile care acordă credite, să mă ajute. De aceea fac astăzi o politică a creditelor de investiții.

Am spus și o repet și astăzi, că dau credite nelimitate pentru producție.

Ce discut acum, domnule Alexandrescu, este pentru întreaga țară. Profit de această problemă pentru o provincie, pentru a discuta serios chestiunea în legătură cu toată țara, ca să nu ne apuce anul viitor să discutăm din nou creditele pentru agricultură. Aceste credite pentru anul 1943 trebuie să fie în mâna țaranului, cel mai târziu la februarie 1943.

Astăzi suntem în aprilie 1942, și mai discutăm încă problema creditelor țărănești.

Am dat credite pentru viticultură de 300 milioane lei și nu s-a putut uza de aceste credite. Viticultorii aveau nevoie imperioasă de aceste credite. După ce am acordat această sumă, fiecare a început să pună tot felul de piedici. Aceste piedici

au făcut ca să nu se poată da creditele acordate, căci din cifra de 300 milioane lei, nu s-a dat decât suma de 38 milioane lei.

Îată, domnilor, cum cea mai bună intenție pe care am avut-o ca să aț viticultura a rămas literă moartă.

Prof. Gh. Alexianu: Anul acesta s-a mărit.

Mareșal I. Antonescu: Am dat credite la țărani fără dobândă, și cu dobândă de 1%.

Cât a fost creditul țărănesc? Am deschis acest credit și nu s-a făcut uz de el din cauza Legii conversiunii. Eu nu vreau să se spună că dau credite pe hârtie, și în realitate agricultorul nu le vede, căci dacă ar fi așa, aș fi un demagog.

Deci problema aceasta a creditului agricol o rezolvăm astăzi cum putem, dar trebuie să fie rezolvată acum, și pentru anul viitor. Trebuie să mergem pe această bază: avem nevoie de credit foarte mare pe care să-l dăm țaranului și în general producătorului, pentru ca să-și refacă inventarul viu și mort.

Anul trecut se spunea că nu avem cheptel. Cheptelul pe care l-am avut în trecut nu reprezintă nici a zecea parte din cheptelul Neamului Românesc. Refacerea lui nu se poate face fără credite.

Gh. Alexandrescu: Am dat 8000 lei la ha pentru inventar.

Mareșal I. Antonescu: Eu vă rog să nu mai trimiteți în provincie inspectori cari, primul lucru pe care îl fac este că se uită să vadă ce ar putea lua mai bun de acolo, ce afaceri ar putea face, pentru ca în urmă să-și dea demisia. Lucrul acesta nu este cinstit. Sunt o serie de funcționari cari au procedat în acest fel, mai ales în Bucovina.

Nu este vinovat dl. general Calotescu în această privință, dar prin faptul acestor funcționari se prejudiciază neamul românesc.

Situația proprietarilor agricoli refugiați ați discutat-o. Situația transporturilor efectuate în cursul lunii martie, de asemenea.

Eu aș dori, ca cifrele pe care la aduceți aci să corespundă unele cu altele, să nu se mai întâmple ca acum, când dl. general Voiculescu îmi dă o cifră, și dl. Alexandrescu altă cifră. Trebuie ca aceste cifre să corespundă în mod matematic. Când sucursala a spus d-lui general Voiculescu, că atâta este suma, atât trebuie să fie, și aceasta trebuie să fie o realitate și trebuie să fie egală cu cea de la centru.

Dacă există coordonare în administrația Statului, atunci mergem la derivă și se petrece la fel ca și atunci când pe un vapor ar conduce 30 de piloți în loc de unul.

Gh. Alexandrescu: Mai este o problemă în Basarabia, aceea a proprietarilor dispăruți sau deportați. În locul lor, adeseori se prezintă soția sau o rudă, ca să ceară credite. Am făcut toate sacrificiile, dar aci nu am nici o putere. Ar trebui să se dea o dispoziție, ca pe baza unui certificat oarecare, să se dea dreptul să ceară aceste credite.

Mareșal I. Antonescu: Câți sunt, și ce suprafețe reprezintă?

Gh. Alexandrescu: Nu am situația.

Mareșal I. Antonescu: Una este soluția pentru câteva cazuri, și alta este soluția pentru mii de hectare.

I.N. Fiñescu: Eu am făcut un proiect în legătură cu rezolvarea acestei chestiuni, care l-a trimis la Consiliul Legislativ la începutul lunii martie. Nici până acum n-a venit de acolo.

Mareşal I. Antonescu: La Consiliul Legislativ se împotmolesc multe. Sunt însă o mulţime de decrete care vin pentru toate fleacurile, cari trebuiesc trimise la Consiliul Legislativ. Pentru fiecare lucru trebuie un decret.

Am vorbit cu dl. Mihai Antonescu în această privinţă, însă trebuie să lăsăm să vină lucrările de la Consiliul Legislativ. Trebuie să facem un lucru serios. Desigur, că dacă stă de la începutul lui martie, faptul este justificat, căci este o lege importantă.

I.N. Fiñescu: Consiliul Legislativ şi-a dat avizul şi l-a trimis la Ministerul Finanţelor.

Mareşal I. Antonescu: Trebuia să se procedeze invers, adică înainte de a fi trimis la Consiliul Legislativ, să fie trimis la Departamentele economice.

Să nu mai trimiteţi nimic la Consiliul Legislativ, înainte ca Departamentele să se pună de acord.

Aceasta este partea cea mai slabă a guvernării mele, dezarmonia între autorităţi. N-am reuşit încă în această direcţiune, deşi mă zbat cum nu s-a zbatut nici unul din şefii din trecut.

Ţin aceste Consilii de Miniştri, nu pentru că îmi place. Mă doare capul de atâta vorbă. Eu am fost omul care am trăit numai în tăcere. De când sunt aci, m-am transformat într-un avocat care vorbeşte continuu.

Eu am mai participat la Consiliile de Miniştri din trecut, – dl. Petrovici le ştie – când se vorbeau fel de fel de lucruri, se făcea haz, dar afaceri de Stat sau coordonări în toată administraţia Statului, foarte rar se făceau.

Trecem acum la punctul 4 din Ordinea de zi: „Situţia muncitorilor ce trec la lucru în Regat şi care ameninţă să ia proporţii”.

Sunt 460.000 oameni cari ar trebui să fie mobilizaţi. Dacă se iau câteva zeci de mii pentru drumuri, mai rămân 400.000. Din această sumă, marii proprietari nu vor lua decât 30.000 – 40.000. Aceasta este problema.

Deci nu trebuie să ne speriem. Totdeauna s-a întâmplat aşa. Dacă un ţăran dintr-o comună oarecare nu avea de mâncare, şi spunea că nu are de mâncare întreaga comună, că este o lipsă groaznică, prefectul comunica că situaţia este alarmantă.

Noi totdeauna facem din chestiuni fără importanţă, chestiuni universale.

G-ral C. Voiculescu: Am stabilit cu dl. ministru Pană să se ia din Bucovina de Nord.

Mareşal I. Antonescu: Să se ia de la Nord, pentru că regiunile din Sud au fost golite. Se pot lua 40.000 – 50.000 de oameni din Basarabia.

Am întrebat pe generalul Voiculescu dacă a primit instrucţiunile pentru cartofi. Am întrebat şi celelalte procincii şi mi-au comunicat că n-au primit nimic.

V-am spus şi vă repet, că trebuie să cultivăm cartofii pe o scară foarte întinsă.

A. Pană: Orice a fost sămânță bună de cartofi, a fost dată pentru însămânțare.

Mareșal I. Antonescu: Meiul, cartofii și legumele pot să ne scape de lipsa de hrană.

Pentru Bucovina, ce ai făcut d-ta, domnule general Calotescu? Ați discutat cu Statul Major problema tractoriștilor și a mecanicilor agricoli? Problema este rezolvată.

Mereu sunt alarmat în chestiunea personalului tehnic. Noi nu putem face față nevoilor Neamului Românesc în nici un sector economic sută la sută. Este adevărat că am ajuns, la unele ministere, să depășim necesarul, la centru, dar la periferie tot mai este nevoie de personal de specialitate. Mereu găsesc funcționari în birouri, în loc să-l găsim pe teren.

Nu e mai puțin adevărat însă că sunt și goluri mari în personalul de direcție. S-a întâmplat că în Bucovina am trimis pe un singur om, pe Pavelescu și i-am spus: Fă românizarea. L-au asaltat toți tâlharii, cari stau la răscruci, l-au compromis și ne-au compromis și pe noi.

Ing. C. Bușilă: Eu am dispus ca tot personalul nostru detașat acolo să rămână în locurile unde a fost detașat. Dacă vom mai avea personal în plus, vom mai trimite. Domnul general Calotescu însă s-a alarmat crezând că eu am să chem înapoi la centru funcționarii pe cari i-am detașat în Bucovina.

D-voastră, domnule Mareșal, spuneți că este și criză de personal de direcție la periferia țării. Incontestabil că avem prea mult personal în centrală. Noi însă am trimis cât am putut mai mulți funcționari pe teren. Avem dificultăți însă în privința plății lor. Indemnizațiile acelea de 10% și diurnele sunt ridicole, pentru că cu 300 - 400 lei pe zi, un om nu-și poate plăti cheltuielile de întreținere.

Mareșal I. Antonescu: Dar câți au stat înainte în inactivitate, luând indemnizații, fără să iasă pe teren? În trecut, luând indemnizații, fără să iasă pe teren? În trecut, luau indemnizații și nu ieșeau pe teren.

Ing. C. Bușilă: Cred că sunt în acord cu dv. ca să remediem ce a fost înainte. Cu personalul tehnic pe care îl avem căutăm să facem cât mai mult față nevoilor. Domnul Alexianu s-a supărat...

Mareșal I. Antonescu: Cunosc chestiunea. Eu v-am spus dv., domnule Bușilă, să trimeteți tehnici în regiunea Hagi-Bei, unde sunt inundații.

Ing. C. Bușilă: S-a dus acolo un inspector general și i s-a interzis să comunice direct cu ministerul. Domnul Mladenovici i-a spus că guvernământul îi interzice funcționarului nostru să comunice direct cu ministerul.

Prof. Gh. Alexianu: Să nu știu și eu ce se petrece acolo?

Ing. C. Bușilă: Tot personalul trimis a avut ordin să nu facă nimic peste capul dv. Dar când a fost vorba de chestiuni de ordin tehnic, a fost nevoie să se ceară relații la București.

Prof. Gh. Alexianu: Domnul Mladenovici este omul meu și n-are nici o legătură cu digul de la Hagi-Bei.

Ing. C. Bușilă: Dar din cauza digului de la Hagi-Bei, se inundă șoseaua.

Prof. Gh. Alexianu: Nu este exact: n-are nici o legătură digul cu șoseaua. Șoseaua de la Nicolaiev este acum deschisă. Am dărâmat o fabrică și am făcut și alte lucrări cu inginerii primăriei. Aceasta este realitatea.

Mareșal I. Antonescu: Dar șoseaua aceasta este într-o stare foarte proastă. Cum ai găsit-o, Davidescu?

Prof. Gh. Alexianu: Acum situația este mult schimbată în bine.

Ing. C. Bușilă: Șoseaua a fost inundată din cauza digului. Iată planul, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Cunosc chestiunea. Am văzut schița aceasta de zece ori până acum.

Ing. C. Bușilă: Domnul Mladenovici, care este inginer inspector general, poate să aibă un rol și pentru digul acesta.

Noi ne luptăm cu germanii ca să avem singuri stăpânire asupra portului Odessa. Ni s-a spus însă că este al guvernământului, care, dacă vrea, îl concesionează. Or, eu nu știu dacă guvernământul poate să concesioneze un port.

Mareșal I. Antonescu: Să mă ascuți și pe mine: Transnistria este o provincie care se administrează singură; n-are ce căuta acolo Ministerul Comunicațiilor; nu putem face acte de imixtiune în administrația acestei provincii, pentru că s-ar putea pune anumite chestiuni de drept internațional, care ar putea avea consecințe pentru neamul românesc. N-a venit momentul pentru germani, cu atât mai puțin pentru noi, ca să facem acte care s-ar putea întoarce împotriva Neamului Românesc, la masa verde.

Transnistria se administrează ca o provincie aparte, ca o țară ocupată, nu ca o țară anexată. Este o diferență enormă în dreptul internațional între o situație și alta.

Să nu luați lucrurile așa, pentru că s-ar putea întâmpla să decurgă din ele consecințe importante pentru neamul românesc. Anumite lucruri pe care noi le-am făcut în trecut au fost plătite foarte scump la congresele de pace.

Să-ți dau un exemplu: Galiția și Protectoratul sunt administrate ca țări aparte de Germania. Când trenurile germane trec în aceste două guvernăminte, la frontieră sunt considerate ca și cum ar trece în altă țară, în Franța sau în Belgia, iar cheltuielile făcute cu aceste transporturi sunt trecute la contul Germaniei, deși țările acestea sunt cucerite și administrate de germani. Și dv. vreți ca eu să fac altfel?

Deci domnul Alexianu administrează Transnistria ca pe o țară ocupată, unde Bucureștiul nu se amestecă. Eu ți-am spus d-tale, domnule ministru Bușilă, să trimiteți ingineri să vadă care este situația la Hagi-Bei, pentru că mă interesează în cadrul Transnistriei și din punct de vedere economic și din punct de vedere politic, ca să facem dovada că suntem în stare să administrăm bine o provincie, și germanii de aceea sunt acolo: ca să vadă și să compare administrația dintr-o provincie ocupată de ei, - și în același timp, pentru că am nevoie de aceste lucrări, din motive militare. De aceea, te-am rugat să ne ajutați.

Am trimis acolo două controlori, care să cerceteze starea de fapt. O cunosc acum, pentru că am văzut-o și cu ochii domnului Alexianu și cu ochii domnului Bușilă și cu ochii controlorilor mei.

Nu trebuie să facem în Transnistria acte de imixtiune, care să ne compromită pozițiile viitoare. Nu trebuie să facem din această Rusie un dușman de moarte pentru noi. De aceea, noi facem o administrație mult mai omenoasă, pentru că ne purtăm cu populația altfel decât germanii; nu omorăm decât pe cei cari fac acte contrare ordinii și siguranței noastre; nu maltratăm această populație, ci dimpotrivă, îi tratăm pe toți cât se poate mai bine. Populația din Odessa mănâncă pâine și carne ca și noi, iar prizonierii ruși mănâncă la fel ca soldații noștri. De ce să facem acte neomenoase, pentru ca apoi să ni se spună: iată cum se poartă administrația românească? Și aceasta o fac în interesul Neamului Românesc, nu pentru mine, Mareșalul Antonescu.

În 1919 eram gata să pierdem Basarabia, din cauza generalului Davidoglu, care comandă o divizie de cavalerie la Bălți și care, pentru că i s-au împușcat trei soldați, cari se întorceau din permise la Crăciun, a distrus vreo 7 sate și a omorât o mulțime de oameni. Ei bine, din cauza aceasta, Conferința de Pace de la Paris revenise asupra hotărârii de a ni se da Basarabia, pentru că: suntem o țară de sălbateci. A trebuit să mă duc eu la Paris și să vorbesc cu oamenii politici și conducătorii militari ai Franței și Angliei, pentru ca Basarabia să rămână a noastră. Sunt lucruri mici, care pot fi plătite scump.

Ing. C. Bușilă: La Odessa noi n-am făcut acte de imixtiune. Portul este sub conducerea comandantului militar de marină.

Mareșal I. Antonescu: Realitatea nu este aceasta.

Ing. C. Bușilă: Dv. m-ați trimis să vorbesc cu nemții.

Mareșal I. Antonescu: Ia și d-ta convenția care este între mine și ei în această privință. Germanii n-au rămas în port decât pentru un singur motiv: ei au experiență și pot să pună în valoare portul acesta, de unde noi alimentăm tot frontul; trebuiau să ne ajute, până când marinarii și tehnicienii noștri ar fi putut singuri să ia în primire și să administreze portul în bune condiții.

Pentru că n-am putut să ne formăm personalul tehnic necesar, – s-a întâmplat accidentul de la Odessa și s-au mai petrecut și alte lucruri, – s-a cerut o prelungire de termen chiar din partea românilor noștri. Am vorbit cu domnul amiral Păiș și am constatat că ei nu ne jenează cu nimic la Odessa.

Odessa este însă luată în stăpânire definitivă de noi, pentru că este cucerire românească. N-are nimeni dreptul să stăpânească acolo, în afară de noi.

Ing. C. Bușilă: Nemții au acolo portul militar. Toate celelalte se fac de români.

Mareșal I. Antonescu: Comandamentul e român.

Ing. C. Bușilă: Noi am trimis acolo funcționari fiindcă ni s-a cerut de guvernământ. Nu se pune însă chestiunea concesiunii, pentru că aceasta ar fi un act care nu s-ar putea face decât în caz de anexiune.

Mareșal I. Antonescu: Iată cum este mai bine: personalul tehnic, pe care îl trimiți acolo, îl pui la dispoziția domnului Alexianu.

Toată ziua trebuie să stau să rezolv probleme de susceptibilități între dv. Transnistria este casa domnului Alexianu, unde dânsul trebuie să fie singur stăpân.

Ing. C. Bușilă: Înțeleg autoritate administrativă, dar din punct de vedere tehnic să nu se amestece. Funcționarii trimiși acolo să aibă dreptul să se adreseze ministerului pentru lămuriri de ordin tehnic.

Mareșal I. Antonescu: Acestea sunt principiile, pe care le-am pus și pe care vă rog să le respectați. Cred că este elementar într-o casă, unul singur trebuie să fie stăpân. Așa este și la ministerele dv., unde fiecare dintre dv. este stăpân. Altfel, este cacofonie și dezordine, iar cel care stă în cap nu este în stare să conducă, pentru că toți îi pun piedici și îi stau în cale. De aceea sunt familii, societăți, orașe și State rău administrate, pentru că toată lumea se amestecă; fiecare face ce vrea: așa vreau, așa fac, restul nu mă interesează.

Am dat ordin ca produsele să circule liber prin țară, după sistemul vaselor comunicante, ca să nu mai existe autarhiile județene ale prefecturilor și fiecare să facă ce vrea; am ridicat barierele dintre prefecturi, întărind barierele la frontiere. Și totuși, și astăzi mai sunt încă prefecti, cari își permit să blocheze mărfuri. Se colectează ouă, păsări sau alte produse și nu le lasă prefectul să iasă din județul lui. Aceasta nu se poate. De aceea, am dat dispoziții să fie destituiți prefectii cari iau asemenea măsuri. Se colectează grâu de sămânță într-un județ, iar prefectul se opune. Nu se poate. Trebuie să ne învățăm să executăm un ordin. Să fie cineva care să dirijeze, iar ceilalți să meargă după el.

Prin urmare, chestiunea personalului tehnic s-o discuți d-ta, domnule Alexianu, și să vezi ce este de făcut. Am spus aseară domnului general Voiculescu – ai asistat și d-ta – că eu nu văd criza de personal numai în numărul insuficient al oamenilor. Fiecare funcționar să muncească ca și mine: unul să lucreze cât trei și când va ajunge să muncească atât, va primi leafa a trei oameni. Cât timp însă zece funcționari nu fac nici atât cât ar trebui să facă unul singur, nu sporesc salariile. Numai când fiecare funcționar va ajunge să muncească cât trei sau patru, va avea dreptul să primească o leafă mai mare. Acum însă suntem în situația inversă: zece funcționari lucrează cât unul singur.

De aceea se și explică de ce la noi Calea Victoriei este plină la orice oră din zi cu lume care se plimbă. Sunt oameni cari circulă: copiii, femeii, militari cari își târăsc săbiile, toți trângănesc fel de fel de lucruri. Nu știu dacă eu am mers până acum în total 24 ore pe Calea Victoriei, și sunt bucureștean, am învățat în București.

Spectacolul acesta este numai în orașele mari dinspre Orient. Am fost la Berlin de trei ori: o dată înainte de război și de două ori după război. Acolo, orașul este gol; fiecare muncește la birou, la fabrică, sau în cazarmă. Duceți-vă și dv. și aveți să constatați același lucru. Țările unde lumea se plimbă, țările care erau înainte vizitate de foarte mulți turiști, au ajuns acum la dezastru.

Să se fixeze cât mai neîntârziat prețul muncilor agricole. Trebuie să se știe însă că pentru considerațiunile arătate de domnul Pană nu voi trece, pentru produsele agricole, pentru prețurile de anul trecut. Nu sunt dispus să ridic prețul vagonului de grâu. Dv. proprietarii reprezentați 11% din agricultura noastră și eu nu pot să scumpesc viața la 90% de locuitori, pentru zecimea de populație pe care o reprezintă proprietarii.

Am dispus să vi se facă toate înlesnirile în ce privește personalul și mâna de lucru. Am dat ordin să vi se dea și prizonieri, argați mobilizați pentru lucru; muncitorii agricoli vor obține mobilizări pentru lucru, dar vor scumpi produsele. Nu mai tolerez să se ridice nici tariful la Calea Ferată, nici impozitele. Din contră, domnul ministru de Finanțe mi-a prezentat o serie de degrevări de impozite, pe care le-am primit. Dacă nu ne oprim cu scumpetea atunci ne angajăm într-o catastrofă așa cum s-a angajat Germania după războiul trecut.

Văd că este trecută în ordinea de zi chestiunea rechiziționărilor. Nu se va mai rechiziționa decât în cazuri cu totul excepționale.

Anul trecut au fost ridicați 100.000 cai, față de 1.200.000 cai, deci mai puțin de 10%. Aceasta nu reprezintă un mare neajuns, o catastrofă pentru agricultură. Anul acesta, de asemenea, s-au făcut rechiziții tot în mică măsură; am adus o parte din cai înapoi, apoi s-au mai adăugat și caii cari au fost împărțiți agricultorilor, au mai venit și tractoarele, în așa fel încât putem spune că din punct de vedere al tracțiunii, fie mecanice, fie animale, situația nu este mai grea decât cea de anul trecut.

Am dat dispoziții să se lucreze intens, din zori și până în noapte, iar acolo unde se poate, să se lucreze ziua și noaptea fără întrerupere. Proprietarii de tractoare, oricine ar fi ei, să fie obligați să lucreze și noaptea cu tractoarele însă arătura să fie bună. Vă anunț că voi controla chiar eu să văd tractoarele lucrând noaptea.

De asemeni, în regiunile în care lucrul se termină mai repede, să luați tractoarele să le treceți imediat în județele limitrofe. Și când spun aceasta, mă gândesc la d-ta, domnule general Calotescu. Județele Botoșani și Iași trebuiesc ajutate. D-ta să ai grijă de aceasta. De aceea, tractoarele d-tale să lucreze intensiv zi și noapte. Nu ne uităm al cui este pământul; nu tratăm cât se va plăti. La toamnă, din producțiune se va face calculul pentru plata arăturii, dar deocamdată preocuparea noastră esențială este arătura, și semănatul. Nu tratați cu nimeni asupra prețului. Trece tractorul și ară și pe urmă venim și facem socoteala sub formă de recoltă.

Trecem la punctul 6: revizuirea impozitelor agricole stabilite, deoarece aceste impozite au ajuns să fie în unele locuri mai mari decât arenzile.

G-ral C. Calotescu: La 2000 lei arendă la hectar a ajuns să se plătească 2500 lei taxe și impozit.

Mareșal I. Antonescu: Am vorbit cu d-l ministru al Finanțelor chiar dimineață și i-am spus că nu admit acest lucru, căci aceasta ar însemna să distrugem producțiunea. În loc să încurajăm producțiunea prin taxe mici, noi o distrugem prin taxe exorbitante. Statul să-și scoată banii de care are nevoie de la volumul mare al afacerilor, iar nu de la taxele mari.

Domnule Marinescu, s-a născut problema alimentării fabricilor textile cu materii prime. Se pare că organele Ministerului Economiei Naționale sabotează aprovizionarea acestor fabrici cu materii prime. Materiile prime de care dispun fabricile textile se vor termina în câteva luni. Ce ne facem? De atâta timp eu mă străduiesc să armonizez munca între provincii și Regat. A fost o idee a mea ca să fac aceste provincii, autonome la început, ca să le pot da viața lor proprie. N-am

reușit – o recunosc. Sunt un învins în această chestiune și aceasta se datorește faptului că cei de acolo sunt sabotati de organele dv. de aici, domnule Marinescu. Orice chestiune se târăgănește în timp și în spațiu. Este și aceasta o sabotare deghizată, pe care nu poți s-o vezi, nu ști de unde vine, doar o simți. Se fac referate, hârtii peste hârtii și se târăgănește totul. Mai bine este să dai o soluțiune proastă, dar imediată și la timp aplicată decât o soluțiune genială venită după ce a trecut inamicul peste d-ta. Soluțiunea care a dus la câștigarea războiului a fost soluționarea cea simplă și clară și a aplicat-o rapid, acela a învins. Noi căutăm într-una soluțiuni savante, dar ținem în loc lucrurile și în felul acesta se produc pagube mult mai mari decât dacă am aplica imediat o soluționare proastă.

I. Marinescu: Am dat pentru provincii pe cei mai buni oameni și dumnealor mi-au confirmat acest lucru.

Hârțiile n-au întârziat la mine la minister. În Basarabia l-am trimis pe inginerul Nicolaescu, un tehnician desăvârșit; în Bucovina am trimis un alt inginer, la fel de capabil.

Mareșal I. Antonescu: Mi se semnalează că sunt fabrici textile acolo care nu mai au materie primă decât pentru patru luni. Trebuie de pe acum să le procurăm altă materie primă, să le reînnoim stocul. Fabrica nu trebuie să primească materia primă chiar în clipa când are nevoie de ea, ci cu mult mai înainte. Trenurile circulă așa cum circulă acum; fabrica trebuie să ia măsurile de depozitare și sunt fel de fel de formalități și de aceea noi trebuie să rezolvăm din timp această problemă și să nu așteptăm ziua în care fabricile nu mai au ce pune în lucru.

I. Marinescu: Până acum mie nu mi s-a comunicat nimic. Astăzi mi se aduce la cunoștință; iau notă de acest lucru și mâine chestiunea va fi rezolvată.

Mareșal I. Antonescu: Sunt probleme care trebuie să meargă de la sine, fără alte intervenții. Asemenea lucruri nu trebuie să ajungă la d-ta sau la mine.

În ce privește experții agricoli germani cari au venit la noi să știți că aceștia sunt neoficiali; n-avem nici un angajament cu ei. Nu-i putem da afară. Este o chestiune delicată. Ei au venit nechemati de nimeni. Poate că ei au intrat în cadrul principiului pe care l-am stabilit cu Führer-ul ca să mă ajute. Führer-ul mi-a spus: Am făcut experiențe tragice în unele împrejurări și aș vrea ca d-ta să fi cruțat de asemenea experiențe. Folosește-te de experiența mea. Eu am avut timp și am putut face și experiențe triste, dar d-ta n-ai timp pentru așa ceva.

Probabil, în cadrul acestei discuții, ar intra și venirea acestor experți. Bineînțeles că acești experți trebuiesc folosiți. Să stea autoritățile locale de vorbă cu ei, căci sunt sigur că au de învățat multe de la acești oameni și sub raportul științei, și sub raportul energiei și al patriotismului. Într-un cuvânt trebuiesc tratați amical, nu ignorați, și consultați, însă trebuie să se știe că n-avem nici o obligație față de ei. Dacă vă recomandă lucruri adaptabile la noi, le puteți accepta, dacă nu, le arătați că nu se pot aplica la noi procedeele recomandate, dar trebuie să procedați cu delicatețe. Tot așa eu, când am stat de vorbă cu Ribbentrop, când am vorbit cu Göring ori cu Clodius, le-am spus: Aceasta se poate, cealaltă nu se poate la noi. Chiar când este vorba de nemulțumiri, trebuie să vorbim deschis, nu cu ascunzișuri.

În ce privește organizarea de gospodărie mari model după modelul german, noi trebuie să începem să mergem de la simplu la compus și pentru aceasta trebuiesc bani. D-ta, domnule general Calotescu, mi-ai spus că ai un fond. La cât se ridică acest fond?

G-ral C. Calotescu: Ministerul Finațelor nu mi-a admis ca bugetul meu să intre în bugetul Statului și am în buget un fond de românizare de 140 milioane și un fond de rulment de 100 milioane, rămânând ca acești bani să-i vărs tezaurului.

Eu am cerut ca acest buget care rămâne afară de bugetul Statului să deconteze ceea ce nu se cheltuiește, la fiecare buget anual și în legătură cu el să pot face diferite cheltuieli: de pildă 25 milioane pentru experții agricoli; 10 milioane pentru căminuri ce urmează să fie înființate de diferite instituțiuni.

Mareșal I. Antonescu: Pentru tot ce este în legătură cu dezvoltarea producțiunii, trebuie să facem sacrificii.

Efortul nostru principal trebuie să fie spre câștigarea războiului dacă nu dezvoltăm economia națională. Cum am reușit să dăm peste 30 miliarde într-un an pentru economia națională, tot așa trebuie să facem și acest efort. Voi da publicității zilele acestea cifrele și voi arăta ce efort am făcut noii într-un an de război pe plan economic, în comparație cu ceea ce s-a făcut înainte. Domnii cari critică ar putea să fie întrebați: ce au făcut cu banii? Eu cum am putut face atâtea eforturi într-un an de rasboi, cu atâtea cataclisme și am ajutat producțiunea într-o măsură nemaîntâlnită până acum: am plătit datoriile vechi ale Căilor Ferate de 3 miliarde; am dat un credit de 3 miliarde pe deasupra; am asanat datoriile ofițerilor care reprezentau un miliard; am dat agriculturii un miliard pentru investițiuni noi; pentru școli am dat 400 milioane. Cum am putut noi da toate acestea într-un an de război și înainte nu s-a putut da? Aceasta este marea întrebare la care domnii cari critică nu pot răspunde.

Sunt însă lucruri mici, de care ne împiedicăm și noi și aceasta eu nu pot s-o admit. Domnul ministru de Finanțe îmi pune piedici. Noi am hotărât într-un Consiliu de Miniștri să li se dea agenților noștri de informații încă 1600 lei. Un agent care are 3000 lei lunar trebuie să se ducă la cafenea, la cinematograful, chiar la teatru, pentru că acolo poate să capete el informații și pentru aceasta se cere cheltuială și de aceea noi am hotărât să-i dăm încă 1600 lei.

G-ral C. Vasiliu: S-a hotărât printr-un Jurnal al Consiliului de Miniștri, jurnal care a fost semnat și de d-l ministru de Finanțe. Nici până azi jurnalul n-a fost executat.

Mareșal I. Antonescu: Toți miniștri în cap cu mine au rămas niște caraghioși, deși domnul ministru de Finanțe a semnat chiar el acest jurnal.

Domnule general Stoenescu, asemenea lucruri eu nu pot admite și dacă mă pui în asemenea situațiuni, pe chestiuni atât de mărunte, să știți că ne separăm.

Oamenii aceștia nu-și pot îndeplini misiunea lor și noi, deși am hotărât să le dăm cei 1600 lei, nu ne ținem de cuvânt. Eu cunosc generali de corp de armată care au luat misiuni pentru inspecții, pe care nu le-au făcut. Nu este însă mai puțin adevărat că dacă trimet pe cineva să facă o inspecție, trebuie să-i dau posibilitatea să o facă. Nici d-ta în locul lui n-ai putea s-o faci cu 3000 lei.

Am hotărât în Consiliul de Miniștri, ai semnat și d-ta, domnule ministru de Finanțe, și nici după cinci luni Ministerul de Finanțe nu a onorat semnătura mea și a dv.

A doua chestiune: am hotărât anul trecut ca jandarmii pedestri, cari ședeau în cea mai neagră mizerie, să aibă un adăpost omenos. Am dat ordin să se termine clădirea în care ședeau ei și s-au cheltuit 10 milioane și am hotărât să se plătească bani. Nici până azi nu s-a plătit, deși noi le datorăm mult acestor oameni, cari au reprimat în mare măsură mișcarea din ianuarie trecut.

G-ral C. Vasiliu: Eu am prezentat decretul domnului ministru de Finanțe, dar d-sa mi-a spus că este contra Legii contabilității publice și că trebuie să facem această procurare de fonduri pe altă cale.

G-ral N. Stoenescu: V-am spus, domnule Mareșal, că nu veți reuși niciodată să găsiți Ministerul de Finanțe în defect. Dați-mi timp, foarte scurt, ca să rezolv această problemă. În ce privește cei 10 milioane pentru jandarmii pedestri, i-am spus domnului general Vasiliu că nu semnez acest decret, pentru că eu îl apăr pe Mareșalul Antonescu și i-am dat soluțiunea acestei probleme, spunându-i să se mărească fondul de la „interese superioare de Stat”. De ce nu mi-ați cerut suplimentarea acestui fond, căci vă dădeam imediat.

G-ral C. Vasiliu: Domnul general Popescu nu a acceptat această soluțiune. D-sa a spus că nu vrea să-și majoreze acest fond.

Mareșal I. Antonescu: Vedeți și dv.: suntem sau nu într-o casă de nebuni? Se hotărăște un lucru și după ce trec luni de zile, aruncă vina unul pe altul și acum eu am ieșit marele vinovat.

G-ral N. Stoenescu: Să-mi fi făcut comunicarea că dv. ați aprobat acest credit.

Mareșal I. Antonescu: Păcat că nu s-a inventat mașina care să înregistreze câtă cheltuială de energie inutilă s-a făcut pentru rezolvarea unui lucru și atâția oameni așteaptă ca să se rezolve o problemă simplă!

Vodă zice da! Hâncu zice ba!

Jandarmii aceștia ne-au apărat viața noastră și a familiilor noastre și a societății românești. Capitala dacă intra pe mâna rebelilor, țara întreagă era pe mâna lor și praful se alegea de noi toți. Eu nu am așteptat nici un fel de formalități de contabilitate și am spus: să se dea zece milioane pentru terminarea clădirii. Dacă nu o făceam, astăzi trebuia să plătim mai bine de 30 milioane.

La fel se petrec lucrurile și la Armată. Șeful Domeniilor Militare, care este un om perfect cinstit, este cel mai încuiat om pe care l-am întâlnit în viața mea și din cauza lui Statul a pierdut multe miliarde. Eu desfîd să se găsească în toată administrația mea, în 40 ani, un singur lucru în care Statul să fi pierdut o centimă; dimpotrivă, Statul a câștigat.

Trecem la punctul 11 din ordinea de zi. Nici până în prezent nu a apărut regulamentul cetățeniei locuitorilor din Basarabia și Bucovina de Nord.

C. Stoicescu: A fost făcut regulamentul, apoi a fost trimis domnilor guvernatori ca să-și dea avizul asupra lui, și sper că zilele acestea îl voi avea cu observațiunile dumnealor.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să punem la punct această problemă.

Să nu mai apară pe viitor nici o lege care să nu aibă regulamentul ei. Avem legi de 40-50 ani, al căror regulament nu a apărut nici până astăzi.

La sfârșitul legii se spune: Un regulament va face aplicarea acestei legi, și regulamentul nu apare.

Titus Dragoș: Aceasta este o clauză de stil. Regulamentele sunt inutile în majoritatea cazului.

Contraamiral N. Păiș: Pentru marină, de 64 ani, de când a apărut legea, regulamentul tot nu a luat ființă.

Mareșal I. Antonescu: Vedeți că aici nu mai este vorba de o clauză de stil. Noi nu aveam nevoie de asemenea clauze și dacă un regulament nu este necesar, să nu se mai pună această lege. Legea pentru organizarea marinei are nevoie de un regulament, căci această lege este o sintetică așa cum vrem noi să facem viitoarele legi ale Statului, și dispozițiunile de amănunt să fie dezvoltate prin regulament, și prin actele ministrului ca să trecem răspunderea asupra ministrului. Azi avem legi care ne trimit la regulamente, care regulament nu există.

C. Stoicescu: Legea pentru organizarea Basarabiei și Bucovinei are nevoie de un regulament, căci trebuie să se știe exact cum se reglementează cetățenia acestor locuitori.

Mareșal I. Antonescu: Este o problemă capitală, căci este vorba de cetățenia locuitorilor din aceste provincii.

C. Stoicescu: În lege sunt fixate principiile de norme generale, însă trebuiesc prevăzute formalitățile pentru dovedirea și constatarea naționalității.

Mareșal I. Antonescu: Domnul Cancicov mi-a semnalat printr-un memoriu, că, între altele, cauza dezastrului care amenință țara stă în faptul că nu toate legile sunt semnate de ministrul Justiției și că pentru a remedia această situație trebuie neapărat ca nici o lege să nu mai apară fără semnătura ministrului Justiției.

C. Stoicescu: Este o practică ce exista în timpul Parlamentului; dar din moment ce Parlamentul a dispărut nu văd necesitatea ca ministrul Justiției să semneze toate decretul.

Mareșal I. Antonescu: Iată, catastrofa Neamului Românesc sub regimul nostru, – căci așa are aerul domnul Cancicov să spună, – se datorește faptului că domnul ministru al Justiției nu semnează el toate legile. Dar eu nu văd cum d-ta ai putea să controlezi toată activitatea Statului. Ar fi o fericire pentru mine să poți face d-ta acest lucru.

Prof. Gh. Alexianu: Pe vremuri ministrul Justiției era păzitorul sigiliului Statului, garde de sceaux, așa era în Franța și probabil d-sa de acolo se inspiră.

I. Petrovici: Niciodată nu citea ministrul Justiției legea.

I. N. Fintescu: Erau și miniștri cari citeau legea, de pildă un Toma Stelian.

C. Stoicescu: Pe timpul lui Toma Stelian era un Parlament.

Mareșal I. Antonescu: Nu discutăm dacă este mai bine sau mai rău fără Parlament. Aceasta este o problemă pe care omenirea o discută de veacuri, și trece de la o extremă la alta: trece de la tiranie la demagogie și de la demagogie și anarhie la tiranie. Fiecare sistem are inconvenientele și avantajele lui.

Domnul Șeicaru scrie un articol foarte frumos în „Curentul” și spune că dictatura este bună cu condiția să găsești oameni.

I. Petrovici: Orice lege trecea prin Parlament, până la urmă ieșea mai stricată decât era înainte.

Mareșal I. Antonescu: În preajma închiderii Parlamentului, Parlamentul se transforma într-o adevărată fabrică pentru votarea legilor.

M. Vulcănescu: Unitatea legislativă este dată în sarcina Comisiunii Legislative.

Mareșal I. Antonescu: Este mai corectă procedura pe care am vrut s-o institui eu: întâi legea să o facă departamentul respectiv, cu toate organele lui; apoi să se întrunească ministrul cu conducătorii celorlalte departamente interesate și să pună legea și după aceea să meargă la Consiliul Legislativ, care deși uneori spune lucruri care nu sunt în căderea lui să le spună, dar totuși face observațiuni interesante și în urmă să vină decretul să-l semnez. Se întâmplă însă că, întrucât suntem într-un regim revoluționar, suntem în căutarea unui sistem pe care din ce în ce îl concretizăm mai bine, dar până atunci Statul trebuie să meargă și să dregem ceea ce am găsit stricat și ceea ce strică sub noi. Deci, să se facă imediat acel regulament.

C. Stoicescu: Imediat ce am avizul domnilor guvernatori, voi face regulamentul.

Mareșal I. Antonescu: Acest lucru are o importanță politică foarte mare, întrucât cetățenii de acolo ajung să nu mai creadă în definitivă noastră stabilire în Basarabia și Bucovina.

Dacă regimurile trecute n-au făcut progresul pe care trebuiau să-l facă, apoi aceasta a fost și din cauză că periferia a sabotat fie din frică, din lașitate, fie din rea-voință toate măsurile luate la centru.

Basarabienii, bucovinenii și chiar mulți ardeleni, oameni de seamă, i-am auzit eu, – nu erau siguri de unire, n-o vedeau eternă. Și atunci, ardelenii continuau să aibă raporturi cu ungurii, vorbeau ungurește, ca să nu se dezobișnuiască, citeau ziare ungurești, mergeau la Budapesta de Paște și de Crăciun, în loc să meargă la București, pentru că noi eram țigani, buni numai să ne vărsăm sângele și să dăm aurul nostru.

Lipsă de semințe cred că nu mai e; cred că chestiunea s-a pus la punct. Ar fi catastrofal ca acum să mai fie lipsă și de semințe. Nici în Vechiul Regat cred că nu lipsesc semințele.

A. Pană: Ultimele transporturi pentru prima parte a campaniei sunt terminate. Profit că este aici domnul general Voiculescu ca să-l rog să dea ordine organelor agricole din Basarabia să înlesnească colectarea porumbului.

Mareșal I. Antonescu: Domnul general Voiculescu mi-a spus că la Chitila sunt 100 de vagoane de orz foarte bun de sămânță. Un cerc de recrutare a pus mâna pe el și spune: Plătește-l, - parcă l-ar fi cumpărat el. Poate că aceasta o face din ordinul unui capsoman mai mare decât el. Soluția este: orzul să se dea imediat fără bani, pentru că domnul general Voiculescu n-are fabrică de bani, iar domnul ministru de Finanțe nu-i dă.

G-ral N. Stoescu: I-am dat, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Dar nu i-a ajuns. Nu știu eu câmpurile necultivate pentru că un comandant de cerc de recrutare nu vrea să libereze, fără plată, un orz bun de sămânță. Tot ce este bun de sămânță va fi însămânțat.

Acum ieșiți din încurcături și în ce privește hrana cailor, pentru că au să înceapă să înverzească câmpiile.

Deci, orzul să fie liberat fără plată și la recolta viitoare, se va rambursa Armatei sau aceluia cerc de recrutare orzul pe care l-a dat acum. Nu mai scoatem din casa Statului zeci de milioane de lei, ca să dăm pe semințe, ca și cum domnul general Voiculescu ar avea o fabrică de bani.

Problema se rezolvă în sensul acesta: nu se dau bani pentru bani. Orice se dă din depozitele Armatei sau din acelea ale d-tale, domnule general Constantin, pentru sămânță, se va înapoia, în aceeași cantitate, după recoltă.

G-ral C. Constantin: Am dat și eu 2500 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Le vei primi înapoi după recoltă. Nu dăm bani pentru semințe, ca să nu tipărim mereu hârtie monedă la Banca Națională.

Problema surorilor de ocrotire este secundară.

Dr. P. Tomescu: S-a rezolvat.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să se rezolve.

„Problema aprovizionării cu lemne de foc și combustibil lichid a provinciilor”.

A. Pană: Mi s-au semnalat unele cazuri, unde nu sunt suficiente depozite pentru cantitățile necesare. Am luat măsuri și am cerut să mi se semnaleze toate cazurile de felul acesta. Societatea „Distribuția” are depozite peste tot.

Mareșal I. Antonescu: Mie nu-mi trebuiesc tabele cu cifre verzi și albastre, de ce cantități există în fiecare depozit. Pe mine mă interesează cât satisfac aceste cantități existente la sută din nevoile regiunilor respective și care sunt aceste nevoi pe timpul campaniei agricole. Dacă cunosc aceste proporții, pot să te chem pe d-ta, domnule Pană, pe domnul Marinescu și pe cineva de la „Distribuția”, ca să organizăm imediat împreună aprovizionarea regiunilor lipsite. Trebuie să intervin eu, pentru că mulți nu fac decât de frică; când aud de numele meu se pun pe treabă. Altfel, stau degeaba și fumează țigări.

Mie îmi trebuie să știu cât reprezintă cantitățile existente față de necesitățile de aprovizionare ale fiecărei regiuni. Așa trebuiesc făcute graficele.

I. Marinescu: Am făcut socoteala. În total este nevoie de 120 trenuri. Le-am programat pe epoci: acum trebuiau trimise 34 trenuri; am trimis 33 din ele. În Transnistria trebuiau trimise 9 trenuri și le-am trimis pe toate 9.

Sunt dificultăți la descărcări.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este chestiunea: nu se descarcă la timp cisternele, de care avem nevoie, mai ales acum când, pentru un tren care pleacă în Germania, 9 trenuri goale sunt pe drum; aceasta este proporția.

La încărcare merge perfect, pentru că am luat măsuri din vreme. Ar trebui ca și pentru descărcări să se formeze echipele necesare, fiindcă acum cisternele stau în stații și așteaptă ca țărani să vină să-și ridice combustibilul.

A. Pană: Se mai pune și chestiunea lipsei de butoaie.

Mareșal I. Antonescu: Problema descărcării se poate rezolva și altfel. Dacă aș fi eu acolo guvernator, aș avea pe masa mea zilnic programul trenurilor cu datele sosirilor tuturor cisternelor la stațiile de destinație. Și atunci, cu trei zile înainte, aș da ordine prefectilor respectivi ca în ziua cutare toți țăranii cari se aprovizionează de la gara cutare să fie prezenți acolo să descarce cisternele care sosesc cu trenurile de aprovizionare.

A. Pană: În Vechiul Regat, noi, Ministerul Agriculturii, am cumpărat vase și le-am distribuit în toate părțile.

Mareșal I. Antonescu: Să fiți în permanentă legătură cu Calea Ferată; și să știți din vreme data sosirii cisternelor în fiecare comună, pentru ca să chemați la timp în fiecare gară, prin prefecti, pe țăranii cari urmează să se aprovizioneze de acolo. Aceasta, până când vom avea posibilitatea să înființăm depozite fixe.

A. Pană: Numai dintr-un singur loc am avut o reclamație.

Mareșal I. Antonescu: Am chemat aici pe Penescu și pe Greceanu, în chestiunea cauciucului sintetic și le-am dat sarcina ca din acest cauciuc să fabrice și benzi pentru roate, ca să înlocuiască fierul. Am mers și mai departe și le-am spus să facă și potcoave pentru boi și cai. Ei mi-au răspuns că au problema în studiu și vor putea să fabrice ebonit pentru potcoave.

Le-am spus să vină la d-ta, domnule general Dobre, pentru ca împreună să întocmiți un plan de lucru, pe aceste chestiuni, pentru ca, începând din toamnă, să putem introduce, pentru țărani, benzi de cauciuc sintetice pentru roți. Până atunci vom putea rezolva definitiv problema fabricării cauciucului sintetic. Mă s-a spus că acest cauciuc n-are suficientă flexibilitate. Tot e mai bine însă să dai ceva, decât nimic.

Domnule general Dobre, te rog să dai toate înlesnirile pentru soluționarea acestei probleme, fiindcă sunt fel de fel de oameni interesați, cari o țin în loc.

Despre problema muncitorilor agricoli din Basarabia s-a vorbit.

„Porumbul de sămânță din Basarabia”.

Nu se găsește porumb de sămânță?

A. Pană: Sperăm totuși că se mai găsește.

G-ral C. Voiculescu: Mai puțin decât cantitățile care s-au cerut.

A. Pană: Rugăm să se dea ordine pentru înlesnirea colectărilor în județele Bălți și Orhei.

G-ral C. Voiculescu: Acolo a fost o producție foarte slabă, din pricină că nu s-a făcut a doua prașilă la porumb. Ce se va găsi se va da.

Mareșal I. Antonescu: Sunt informat că în unele părți, țăranii au vândut semințele care le-au fost date. Toate arieratele pentru sămânță să fie achitate Statului, pentru că cine nu va plăti va trage consecințele. Anul viitor nu voi mai deschide un credit special pentru procurarea de semințe. Din creditul deschis anul acesta, să vă formați fonduri necesare și pentru anul viitor. Trebuie să se întorcă înapoi și de la marii proprietari și de la țărani – la aceștia și sub formă de muncă – costul semințelor date pe credit.

Am dat în studiu chestiunea inundațiilor. În Țara Românească se produc multe inundații din cauza unor proprietari agricoli cari s-au sustras de la obligațiunile impuse de Legea de expropriere și n-au făcut îndiguirile, pe care erau datori să le facă. Am constatat că domnul Alimăneștianu și alți mari proprietari n-au făcut îndiguirile la care erau obligați. Aceștia, dacă nu vor face îndiguirile imediat, am să le aplic sancțiunile prevăzute de Legea agrară.

A. Pană: Este vorba de o chestiune mai vastă pe care am să v-o supun.

Mareșal I. Antonescu: În orișice caz, proprietării cari nu și-au îndeplinit obligațiile vor trage consecințele.

A. Pană: Vă voi supune întreaga chestiune.

Mareșal I. Antonescu: În ceea ce privește Transnistria, domnul Stuckhardt a fost entuziasmat de ceea ce s-a făcut acolo. Cu un personal administrativ și tehnic redus s-au făcut lucruri foarte mari. De aceea, domnule Alexianu, eu ți-u să-ți aduc mulțumiri, pentru ceea ce ai făcut acolo, în numele guvernului.

În această privință, ai fost ajutat și de generalul Vasiliu, care a pus în funcțiune o mulțime de fabrici. Am să-i aduc mulțumiri și lui. Meritul lui este că a lucrat cu d-ta în mod armonios, fără să vă contracarați unul pe altul.

Cu un personal redus ați făcut lucruri bune, iar administrația d-tale este luată de model.

În ceea ce privește chestiunea lefurilor funcționarilor din Basarabia și Bucovina, în raport cu salariile plătite în Transnistria, răspunsul meu a fost: personalul din Transnistria lucrează izolat, într-un mediu dușmănos, fiind amenințat în fiecare clipă, ceea ce nu este cazul în Basarabia și Bucovina. În astfel de condițiuni, personalul din Transnistria trebuie plătit altfel decât cel din celelalte provincii.

S-a născut un incident în ceea ce privește înaintarea acestor funcționari, iar acum se spune că aceste înaintări ar fi legale, chiar corespunzătoare statutului funcționarilor.

Eu însă îmi mențin principiul pe care l-am pus, ca și în Armată: nu se poate ca funcționarii detașați la periferie să ia înaintea camarazilor lor rămași în restul țării și dintr-o cauză sau alta să înainteze, pentru ca dacă cei detașați iau două-trei grade înaintea celorlalți, înseamnă că rămân nedreptățiți ceilalți colegi ai lor. Dacă funcționarii detașați ar rămâne perpetuu în Basarabia, Bucovina sau în Transnistria, atunci chestiunea nici nu s-ar mai pune. Dar nu acesta este cazul aici; unii din ei se vor întoarce și vor trece înaintea foștilor lor colegi rămași la centru.

Am dat însă funcționarilor detașați alte avantagii: locuințe mult mai ieftine și mai bune decât aveau aici, posibilități de viață mult mai ieftină decât în Vechiul Regat.

Într-adevăr, și la Cernăuți și la Chișinău și în special la periferia acestor provincii, viața este mult mai ieftină decât în Capitală.

Totuși eu reflectez asupra acestei probleme pentru că sunt un om care sufăr, atunci când nu-mi pot ține cuvântul dat. Am să văd ce este de făcut.

Trebuie să restabilim sistemul vaselor comunicante în Țara Românească în toate domeniile. Am luat această măsură în privința prețurilor, în privința

funcționarilor și o vom lua și sub forma Legii administrative, ca să ajungem la un sistem unic de administrare a țării: așa cum este guvernată acum Basarabia și Bucovina, vor fi guvernate și toate celelalte provincii ale țării.

C. Stoicescu: Producerea d-lui guvernator cu privire la înaintări și încadrări am constatat că este perfect legală.

Mareșal I. Antonescu: A fost acuzat că a făcut ilegalități, deși d-sa s-a menținut în cadrul statutului funcționarilor publici și statului Basarabiei și Bucovinei.

Noi, aici la Președinție suntem în căutarea unui sistem similar cu cel din Armată: un organ central care judecă toate propunerile la avansare pentru aceeași categorie de funcționari, pentru ca să fie aceeași categorie de funcționari, pentru ca să fie aceeași măsură și aceleași drepturi pentru aceeași categorie de funcționari.

Domnule Alexianu, ce chestiuni speciale ai d-ta?

Gh. Alexianu: N-am nimic special.

Mareșal I. Antonescu: Cum stăm cu lucrările agricole?

G-ral C. Voiculescu: în Sudul Basarabiei au început.

A. Pană: De asemenea au început în Banat și în partea de Apus a Transilvaniei. În Vechiul Regat încă n-au început. Cred că într-o săptămână vor începe și aici. Grâul de toamnă se prezintă destul de bine. Chiar și cel semănat târziu a răsărit sub zăpadă.

Mareșal I. Antonescu: În privința d-lui Clodius, care tratează cu dvs., rămâne bine stabilit ceea ce am discutat la conferința împrejurul mesei rotunde de la mine. Eu i-am spus d-lui Clodius că nu ne putem angaja într-o cursă a prețurilor cu Germania. I-am spus să reflecteze asupra acestei chestiuni.

A doua chestiune este că nu trebuie să mai balansăm aurul nostru, petrolul și grâul cu producțiunea de război. Trebuie să ni se dea aur pentru aur. Să mi se dea ceea ce îmi trebuie pentru țaranul și muncitorul român.

Altminteri, ducem Țara Românească la ruină economică. Astăzi Bulgaria stă deoparte; Elveția stă deoparte și la sfârșitul războiului pe care noi îl ducem cu atâtea sacrificii, toți vor profita și în acest timp noi consumăm aurul nostru și luăm în schimb ghiulele. Trebuie să găsim o soluție.

I-am spus d-lui Clodius: pâinea pe care nu v-o dau trebuie s-o dau s-o consume cei 5-6 sute mii soldați pe care îi am în cazărmi, pentru că mi s-a cerut armată. Altminteri n-aș avea nevoie să hrănesc atâtea soldați. Alegeți între grâu și soldații cari luptă. În mâna dvs. stă alegerea, nu în mâna mea.

I-am amânat în această privință până la noua recoltă. Noi nu putem să vă dăm dvs. grâul și porumbul nostru ca să-l duceți în Belgia, în Elveția, și în alte părți și noi să fim amenințați de spectrul foametei aici. Dacă va fi nevoie noi vom micșora rația fără ezitare. Însă până acum nu este nevoie de așa ceva. Va fi mai greu cu îmbrăcămintea. Chestiunea încălțăminteii sper s-o rezolvăm. Trebuie să facem toate eforturile ca să transformăm industria noastră textilă pe alte baze de materie primă și anume pe materia primă care există la noi în țară. Trebuie încurajată producțiunea de cânepă.

A. Pană: Anul acesta producțiunea de cânepă va fi cel puțin îndoită.

Mareșal I. Antonescu: Pentru aceasta trebuie să ne pregătim din timp. Să cereți d-lui Clodius să ne ajute cu mașini pentru fabricațiune.

Ce s-a făcut cu capturile de la Odessa? Văd că se împart la diferite ministere și constat aici o mulțime de lucruri alandala. De pildă s-au distribuit unelte de atelier mecanic la Școala de Ofițeri de Infanterie și sunt o mulțime de acestea. Dacă veți examina tabloul, veți găsi o mulțime de anomalii. Vreau să se organizeze un control al distribuirii acestor materiale. Noi am luat din Ungaria materiale de 30 de miliarde și ne-am bătut joc de ele.

Prof. Gh. Alexianu: Îmi permit să vă semnalez în această privință o anumită situație: vin la Odessa diferiți directori de întreprinderi, de fabrici din țară, care, găsind acolo diferite mașini, instrumente, aparate, vin apoi și îmi cer să le dau acele mașini.

Mareșal I. Antonescu: Acest lucru s-a întâmplat în toate domeniile. Domni de aceștia ne-au provocat perturbări pretutindeni.

Incontestabil că unele din fabricile din Odessa trebuiesc evacuate. Trebuie să ținem seama de faptul că Odessa a fost un oraș cu 700.000 locuitori iar astăzi a ajuns la mai puțin de 300.000. În al doilea rând Odessa era destinată să deservească nu numai Transnistria ci și mare parte din Ucraina și Caucaz, iar pe viitor Odessa nu va mai servi acestor ținuturi. Deci sunt multe instalații care nu mai sunt corespunzătoare situației actuale. De aceea avem interesul să scoatem din Odessa tot surplusul, dar fără ca prin aceasta să provocăm o criză socială sau industrială în acest oraș. Dacă le lăsăm pe loc nu știm ce va fi la încheierea păcii. Rămânem sau nu rămânem cu Transnistria? Nu putem face acte de anexiune, dar ca ocupant militar, după dreptul ginților pot să iau de acolo ce vreau. Deci d-ta, domnule guvernator, vei hotărî ce este indispensabil să rămână acolo și ce nu, să fie adus aici. Dar să nu se ia mașini izolate, ci întreprinderi întregi. În acest fel să se procedeze nu numai pentru Odessa, ci pentru întreaga Transnistrie. De acord cu dl. general Vasiliu să aducem toate fabricile pe care nu le socotim necesare acolo.

Atâta vreme cât nu suntem stăpâni pe Crimeea și pe Sevastopol și chiar dacă vom fi stăpâni pe Crimeea, dar nu vom ocupa porturile de la Marea Neagră din regiunea Caucazului, riscăm ca la Odessa să avem noi distrugerii. Flota sovietică poate veni să bombardeze portul. Poate să încerce și o debarcare și atunci nu este mai bine să aducem aceste fabrici în țară, ca să le punem la adăpost?

Până acum văd că evacuarea merge în ritm accelerat. S-au adus peste 1000 de vagoane.

În chestiunea portului Odessa, dualitatea să înceteze. Acordul făcut de mine cu germanii în august era pe timp limitat. Poate să rămână comandantul militar al portului, însă n-au dreptul să ridice nimic de acolo. Odessa este cucerire românească și cel care cucerește este și stăpânul obiectului cucerit.

Prof. Gh. Alexianu: Nu ridică nimeni nimic. Dl. Neubacher mi-a spus că ne cedează imediat portul în administrația noastră și ne cere, dacă n-am fi de acord ca Portul de petrol, care este distrus, să li-l dăm lor sub formă de concesiune de port liber, de porto-franc, ca atunci când se cuceresc și celelalte porturi, să-l poată pune în funcțiune.

Mareșal I. Antonescu: Nu fac nici o convenție de porto-franc. D-ta poți să le pui portul la dispoziția lor, însă cu un act scris numai pe timpul cât va dura războiul și în raport și paralel cu interesele noastre.

Prof. Gh. Alexianu: Acest port prezintă importanță chiar și pentru viitoarea Ucraină. Petrolul venea pe mare de aici iar de aici se transporta prin Transnistria cu trenurile. Acum situația la Kiev, la Charcow și la Nicolaev este dezastruoasă și nu se poate compara cu cea de la noi. Germanii ne-au mărturisit ei singuri: dvs. în Transnistria trăiți în altă lume. Noi n-avem lumină, n-avem cărbuni, n-avem alimente. Totul este epuizat.

Mareșal I. Antonescu: Germanii au făcut greșeala că au ridicat totul de la locuitori. Noi n-am făcut această greșală.

Trebuie însă să încetăm cu dualitatea care există la sate: Germanii sunt tratați altfel decât celelalte națiuni. Nu trebuie să se facă nici o excepție. Populația germană să fie tratată la fel cu celelalte națiuni. Nu există națiune privilegiată. Din moment ce nu este privilegiată națiunea noastră moldovenească, nu poate fi privilegiată națiunea germană. În cadrul națiunii românești nu există națiune privilegiată. Ungurii fac o greșală în această privință și o vor plăti foarte scump. Foarte deseori mi se cere să le aplic represalii ungarilor și de multe ori sunt tentat s-o fac, dar socotesc că nu este bine. Mai bine este să merg pe linia cea dreaptă, pe linia civilizată și umană, decât să mă las târât de patimă.

Prof. Gh. Alexianu: Germanii se poartă mult mai severi dincolo de Bug cu populația. Sunt mai brutali.

Mareșal I. Antonescu: D-ta să mergi pe această linie și dacă mai sunt încă privilegii prin satele germane din Transnistria, acestea să dispară complet. Anul acesta am dat și românilor și germanilor jumătate din recolta găsită acolo; anul viitor vom face la fel. Dacă se clarifică situația militară în Rusia, atunci le dăm și pământuri, rezervând pământuri pentru coloniștii români. Voi face împrumuturi pentru țărani până la 100 pogoane de individ. Vrem să facem o proprietate românească aici ca pe timpul lui Ștefan cel Mare, o proprietate de graniță.

Prof. Gh. Alexianu: Odessa poate avea și în viitor relațiuni cu Rusia, până la Moscova, pentru că tot grâнарul Ucrainei se va scurge pe calea apei. Odessa va avea un foarte mare viitor.

Mareșal I. Antonescu: Eu am tratat cu Führer-ul și această problemă. Toate produsele petroliere din caucaz spre Europa se vor scurge prin portul Odessa. Deci Odessa se va dezvolta din acest punct de vedere. Nu vreau însă să mă angajez asupra formei pe care o va avea portul Odessa. Indiferent însă de formă, fondul va fi același: germanii vor beneficia la maximum de acest port, însă cu acte în regulă, ca să nu vină cu o servitute pe spinarea Neamului Românesc. Eu pot dispărea de pe o zi pe alta. Dar trebuie să se găsească după mine urme scrise. Chestiunea portului franc nici nu o punem în discuție.

Ing. C. Bușilă: Germanii vor utiliza portul Odessa dar ne rămâne nouă să-l administrăm și pentru aceasta n-avem nevoie de nici un act.

Mareșal I. Antonescu: Am discutat chestiunea cu Führer-ul și cu Mareșalul Göring și Führer-ul mi-a spus: te rog să ne dai și nouă posibilitatea să facem ce/a. Nici o discuțiune asupra formei juridice. Deci, aceasta este formula între mine și Germania: te rog să ne dai voie și nouă, germanilor, să utilizăm acest port. Acest port a fost cucerit de noi și dăm numai ce vrem, bineînțeles că noi nu facem acte de egoism.

Consiliul se ridică la orele 12,15.

Stenografiat de: I.C. Vasilescu, D. Fierăscu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 509 (fost 481)/1942, f. 184-230.

14. 1942 martie 31. *Se discută despre bugetul pe exercițiul financiar 1942/1943 și despre conducta pentru aducerea gazului de sondă la București.*

ORDINEA DE ZI A CONSILIULUI DE MINIȘTRI

de marți, 31 martie 1942, ora 11

Bugetul general al Statului pe anul financiar 1942/1943

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de marți, 31 martie 1942

Ședința se deschide la ora 11.20, sub președinția domnului **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte domnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **g-ral N. Stoenescu**, ministrul Finanțelor; **dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **C. Stoicescu**, ministrul Justiției; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Înzeestrarea și Administrarea Armatei; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **Aurelian Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, pentru Muncă; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat pentru

Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **prof. I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Școale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Româniezării, Colonizării și Inventarului; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne.

G-ral N. Stoenescu: Domnule Mareșal, domnilor Miniștri, anul 1941 a fost anul reîntregirii de la Răsărit. Depășind o răscruce a soartei sale, unit în jurul Regelui și a Conducătorului său, poporul românesc s-a legat – prin interesele sale permanente și prin conștiința solidarității europene – de Germania și Italia, în misiunea înfrângerii definitive a bolșevismului.

Primăvara anului a fost un timp de așteptare. O vreme de tămăduire tăcută, prin muncă și disciplină, a rănilor îndurate prin sfâșierea trupului țării săvârșită cu un an mai înainte.

Pe măsură ce vârtoarea războiului se apropia de marginile pământului românesc, creștea în suflete nădejdea ceasului dezrobitor și datoria pregătirii.

Când armatele românești au pășit peste hotarul vremelnic, Neamul Românesc și-a regăsit, o dată cu lupta pentru strămutarea acestuia la marginile adevărate ale românismului, și misiunea lui istorică de poartă a creștinătății și de strajă a civilizației europene la gurile Dunării.

Sarcini noi și de tot felul, din care unele nemaiîntâlnite, s-au pus neamului românesc din clipa dezrobirii.

Nu numai reclădirea din temelii a așezărilor românești pustiite de urgie, nu numai adunarea iarăși laolaltă a fiilor neamului risipiți pe tărâmurile celelalte, nu numai reșezarea rânduielilor românești, a datinilor și credinței moldovene, la locurile de cinste, ci mai ales regăsirea unor suflete clătinate din temelii de contactul vremelnic cu o lume de neoameni.

Vindecarea rănilor iscate de război, în țară, și anume: ajutorarea familiilor celor duși să lupte, asigurarea unui trai omenesc celor schilodiți, văduviți sau rămași fără de sprijin, precum și asigurarea necesarului acelora ce trebuie să alunge rămășițele dușmane dincolo de apele Niprului și de Crâm, au reprezentat obligațiuni noi și grele din punct de vedere financiar.

Astfel, finanțele României, aflate la începutul anului trecut sub semnul pregătirii și al așteptării, s-au așezat la urmă, hotărât, sub acela al războiului.

Orânduirea economiei românești fusese adânc tulburată în echilibrul diferitelor ei sectoare, prin dezmembrările teritoriale din 1940, care au pus hotare între numeroase centre românești de prelucrare și de producție a materiilor prime.

Ea s-a văzut stabilită în același timp în aprovizionările sale din afară, prin tăierea celor din urmă legături cu piața internațională a materiilor prime și prin neputința de a găsi o compensare a acesteia în legăturile ei comerciale cu continentul european, aflat el însuși în tensiunea unui efort maxim de pregătire militară.

Ea s-a văzut și mai slăbită de succesiunea cu totul neobișnuită a doi ani agricoli submediocri datorită condițiilor climei anormale, urmați de amenințarea

unui al treilea an, a cărei iarnă timpurie a întrecut în asprime toate iernile ultimului veac.

Economia românească s-a văzut, de asemeni, redusă în puterile ei lucrătore destinate producției celor necesare pentru acoperirea nevoilor obișnuite ale vieții prin concentrarea masivă a puterilor sale de lucru și a mijloacelor sale financiare, în vederea efortului militar și a celui de înzestrare a Armatei.

În această situație a producției, economia românească a trebuit să facă față, în cursul anului 1941, unei cereri sporite de mărfuri. La cererea obișnuită de mărfuri pentru aprovizionarea populației civile și pentru exportul normal, s-a adăugat o cerere suplimentară permanentă, atât pentru constituirea stocurilor necesare luptei și întreținerii armatei țării și pentru hrănirea trupelor aliate cu care a luptat înfrățită pe teritoriul național, cât și pentru aprovizionarea cu combustibil mineral a întregului efort al coaliției căreia ne-am alăturat politicește.

Nu a lipsit nici efortul de intensificare și mecanizare a muncilor agricole, care a căutat să compenseze deficitul materiilor prin sporirea suprafețelor cultivate și prin deplasarea culturilor de la producțiile elementare de cereale, spre culturile de plante speciale de folos producției industriale.

Nu a lipsit nici efortul de organizare a mâinii de lucru, a transporturilor, a aprovizionării și a aparatului de credit, circulație și distribuție, atât în domeniul agricol cât și în cel industrial, în vederea acoperirii lipsurilor iscate de îndrumarea principală a producției spre nevoile războiului din afară și de eliminare simultană a ovreilor din rosturile precumpănitoare ale vieții noastre economice, eliminare care a constituit aspectul intern al războiului românesc.

Totuși, sub efectul împuținării mărfurilor de consum în fața cererii stăruitoare, echilibrul vieții economice a suferit prin aceea că prețurile nu au putut fi stăvilite în anumite sectoare.

Statul a trebuit să intervie tot mai mult, în viața economică a țării, mai întâi spre a fixa prețurile, apoi spre a remedia lipsurile economiei libere, acolo unde s-au ivit și la sfârșit, spre a prelua asupra lui sarcina organizării producției, circulației, distribuției și consumației mărfurilor din sectoarele deficitare.

Strânsă între exigențele aspre ale războiului și deprinderile individualiste înrădăcinate ale românului, economia românească a reușit totuși să treacă acest examen, răspunzând cu succes misiunilor ce îi fuseseră desemnate în ordinea importanței lor. Ea a izbutit astfel să asigure în condiții satisfăcătoare aprovizionarea armatelor române și aliate care se băteau pe teritoriul țării și să furnizeze coaliției combustibil în cantități cu mult superioare acelorora din anul precedent. Nu însă fără sacrificii din partea populației civile, nu fără o tot mai accentuată intervenție a Statului în toate sectoarele producției, circulației, distribuției și consumului de mărfuri.

Înțelegător al jertfelor românești și al cauzelor cu totul speciale și trecătoare ale acestui dezechilibru, Imperiul German, cu care România poartă astăzi peste 80% din comerțul ei exterior, nu s-a sfiit să contribuie, către sfârșitul anului, la îmbunătățirea stării noastre economice, consimțind la o îndreptare parțială a

balanței sale comerciale cu România, prin sporirea exportului și către noi și prin asigurarea mijloacelor necesare întăririi poziției noastre monetare.

Prinse în angrenajul arătat mai sus, finanțele țării Românești au avut de făcut față, cum am văzut, în exercițiul 1941/42, unei multiplicități de sarcini.

Ele au trebuit să asigure, în primul rând, satisfacerea netulburată a nevoilor de întreținere a aparatului de Stat. Sarcină singură copleșitoare, dacă ne gândim la extensiunea spre care tindea acest aparat, prin dezvoltarea neconținută și, în genere, de nedorit, a funcțiilor sale economice, într-o vreme de lipsă de brațe, și dacă ne gândim la nevoia de a asigura satisfacerea punctuală a nevoilor de personal și material ale Statului, fără a coborî sub un anumit nivel de viață și sub un anumit quantum determinat de materiale, într-o perioadă de nestabilitate a valorilor. Misiunea finanțelor publice a fost, în acest sector, o misiune de adaptare atentă la urmările pe care le putea avea variația valorilor atât asupra puterii reale de cumpărare a creditelor de personal și material, cât și asupra volumului materiei impozabile.

Rezultatele acestei politici se vădese în faptul că – cu toate vicisitudinile vieții economice – aparatul de Stat a funcționat normal, ajutând cu succes efortul militar prin felul în care și-a îndeplinit funcțiunea. Cei care-și aduc aminte de perioadele de pace, în care salariile nu se plăteau la vreme și furnizorii își așteptau rândul cu lunile și cu anii și compară această situație cu felul în care Statul și-a plătit, în plin război, salariații și furnizorii, nu pot să nu-și dea seama de însemnătatea progresului înfăptuit sub acest raport.

În locul îngrijorării și nesiguranței zilei de mâine, aceștia au găsit nu numai un debitor punctual, dar și un contractant înțelegător, care nu s-a sfiit să le revizuiască prin legi speciale, condițiile și angajamentele sau salariile, trecând peste cele existente, atunci când – în lumina schimbării de împrejurări – aceste condițiuni, angajamente ori salarii nu i s-au mai părut echitabile. Și dacă, cu tot dezechilibrul câtorva sectoare ale ei, viața economică a putut să-și urmeze cursul neîntrerupt, lucrul se datorește desigur, în mare măsură, și exactității cu care Statul și-a îndeplinit angajamentele și a purtat de grijă, omenește, celor cu care a fost adus a lucra. E aci un progres netăgăduit în relațiile dintre Stat și public, realizat de regimul instaurat de Mareșalul Antonescu.

Finanțele au trebuit să asigure, în al doilea rând, pregătirea și purtarea efortului militar, asigurându-i, în țară și peste graniți, mijloacele potrivite. Rezultatele acestui efort sunt cunoscute și nu cer nici un comentariu. Misiunea Finanțelor a fost, în acest sector, o misiune de prevedere, de concepție și înfăptuire a mijloacelor celor mai potrivite finanțării acestui efort, precum și de chibzuire a măsurii în care sfortărea financiară cerută de efortul militar putea și trebuia să fie așezată asupra generației actuale sau a celor viitoare, precum și a măsurii în care jertfa generației actuale trebuia împărțită asupra diferitelor resurse de care dispune această generație.

Rezultatele obținute în acest sector, cercetate cu amănunțime mai departe, dovedesc că România a isbutit să facă față nevoilor primului an de război, acoperind aproape 3/5 din cheltuielile totale ale Statului cu resurse definitive

provenite din veniturile exercițiului curent, așa că numai 2/5 din sarcina financiară totală a primului an de război se va răsfrânge asupra generațiilor viitoare. Aceste cifre constituiesc, fără îndoială, pentru finanțele Statelor aflate în război, un adevărat record.

Alături de efortul necesar asigurării funcționării normale a aparatului de Stat și de cheltuielile războiului, finanțele țării au mai trebuit să facă față unor sarcini multiple, menite pe de o parte să asigure celor încercați pe câmpurile de bătaie și familiilor lor p existență vrednică - în cu totul alte condiții decât cea care le-a fost hărăzită în urma războiului trecut - și să asigure o bază financiară administrației și refacerii provinciilor desrobite, bază pe care - în starea în care au fost lăsate de dușman - aceasta nu și-o puteau afla în resursele lor proprii.

Finanțele publice au trebuit să asigure, de asemeni, finanțarea unui progres de înfăptuiri economice legate de extinderea activității Statului în sectorul producției, circulației și controlului consumației și finanțarea unui plan de investiții destinat nu numai să umple golurile producției din perioada de război, dar și să asigure acestei producții puțința de a se înfățișa, la pace, în condiții care să aducă țării maximum de foloase în viitoarea competiție mondială pentru atragerea clienților ei firești de pe piața europeană.

Valoarea acestui ultim efort nu apare decât în parte în situația anuală a finanțelor Statului, deoarece, conștient de caracterul productiv al acestor cheltuieli, Ministerul Finanțelor s-a trudit și a reușit să asigure, pentru cea mai mare parte a acestora, mijloace de finanțare, prin recursul direct la credit și la disponibilitățile private, mijloace a căror rambursare s-a asigurat pe seama rezultatelor financiare ale fiecărei investițiuni în parte, ținându-se seamă de planul lor de rentabilitate. În această categorie intră aproape toate investițiile făcute pe credit de C.F.R., Uzinele de fier Hunedoara, sau alte întreprinderi ale Statului.

În sfârșit, finanțele publice au avut de făcut față unor operațiuni financiare de o amploare necunoscută până acum, cărora Ministerul Finanțelor le-a asigurat numai prin Tezaur, rambursarea punctuală a angajamentelor. S-au realizat astfel operațiuni masive de epurare și conversiune a Datoriei Publice în țară și în străinătate, în vederea înelsnirii de noi operațiuni financiare.

Domnule Mareșal, vreau să fac o paranteză: în această privință, sunt în măsură să vă dau informații pe care, fatal, nu le putem trece în textul expunerii de motive, care însoțește bugetul, fiindcă toată operațiunea de răscumpărare a rentelor este în curs și are un caracter absolut confidențial. Până acum am reușit să acumulăm piețele germană și italiană și, în mare parte piața suedeză, iar în parte piețele Elveției, Franței și Angliei, - într-o valoare totală de aproape 17.000.000.000 lei, valoarea nominală, răscumpărată cu 2.488.000.000 lei, sau, altfel zis, cu:

14,68%, - considerând că parte din aceste rente n-aveau cupoanele plătite de multă vreme. Încât, în modul acesta, a fost răscumpărată și valoarea titlurilor și valoarea cupoanelor în restanță.

Mareșalul I. Antonescu: Dintr-o datorie totală de .....?

G-ral N. Stoescu: De 93.000.000.000 lei.

Mareșalul I. Antonescu: Avem 112.000.000.000 lei.

M. Vulcănescu: Cu prime. Aici este fără prime.

G-ral N. Stoescu: Cu prime, aici s-ar ridica la 26.000.000.000 lei.

Mareșalul I. Antonescu: Vasăzică, suntem la a cincea parte.

G-ral N. Stoescu: Da. Operația este în curs.

Mareșalul I. Antonescu: Ce se speră să mai obținem?

G-ral N. Stoescu: Sperăm să obținem ceea ce avem în Elveția.

Mareșalul I. Antonescu: Domnilor miniștri, aceasta este politica pe care am vrut s-o fac: de la început, o repet și astăzi, – între alte probleme mari naționale – o dată cu războiul acesta am vrut să lichidez și problema datoriilor externe. În privința aceasta, vom continua să facem eforturile necesare, pentru ca să strângem de pe piață tot ceea ce este rentă românească, la prețuri cât mai avantajoase pentru noi. Însă, îndată ce s-a simțit această intenție a noastră, imediat a început să crească. La început: putem cumpăra în condițiuni mult mai avantajoase rentele; însă, cum au simțit corbii și oamenii de afaceri acest lucru, au încercat să le adune și să le treacă Statului Român cu preț mai urcat, realizând ei câștiguri enorme.

G-ral N. Stoescu: Că am putut face aceasta, e un proces natural, datorită numai prosperității finanțelor Statului. Astfel, renta de consolidare a atins cursul cel mai mare, pe care l-a avut vreodată, 45%; în interior renta de consolidare e de 3%, adică sub 7%, care era prevăzută ca dobândă legală. Faptul acesta este datorit încrederii în rentele Statului Român și aceasta este ca o consecință a felului cum finanțele Statului sunt gospodărite, – fiindcă fatal străinii se interesează de aceasta.

Revin la textul expunerii de motive.

Conceput ca un buget de așteptare, înzestrat cu însemnate rezerve latente menite să nu lase Statul nepregătit oricare ar fi fost să fie evenimentele, bugetul general al Statului pe 1941/42 era destinat să se dezvolte alternativ, după cursul pe care l-ar fi luat aceste evenimente, într-un buget de război, sau într-un buget masiv de investiții.

Bugetul ordinar de cheltuieli nu a mai înfățișat acest angrenaj, cum am văzut, decât bugetul cheltuielilor normale de întreținere a aparatului de Stat, totalizând, până la 20 martie 1942, o sumă de 33,6 miliarde lei, adică circa 23% din totalul cheltuielilor efective ale Statului Român din aceeași perioadă. În aceste cifre nu sunt cuprinse cheltuielile Armatei, începând din momentul declarării stării de război.

Acestui buget i s-a adăugat bugetul special al apărării naționale, cuprinzând cheltuielile de investiții ale armatei de uscat, ale aerului și marinei și un minimum de investiții și concentrări, acoperite cu resurse repetabile.

S-a mai adăugat, de asemeni, un plan financiar, cuprinzând, în primul rând, un credit special al cheltuielilor de întreținere a armatei pe picior de război, apoi cheltuielile corespunzătoare planului de investiții productive și, la sfârșit, cheltuielile corespunzătoare operațiunilor financiare speciale ale Statului Român.

La acestea ar trebui adăugate - pentru bună rânduială - garanțiile date de Statul Român la împrumuturile de investiții și producție făcute cu sprijinul său, dar rambursabile din venitul întreprinderilor investitoare, garanții care deși nu

constituiesc cheltuieli, necesită totuși din partea Ministerului Finanțelor o supraveghere atentă a debitorilor.

Cheltuielile totale ale exercițiului 1941/42 se ridicau, la 20 martie 1942, la 149.728 milioane, din care 33.568 milioane lei, adică 23% reprezintă cheltuielile bugetului ordinar, 91.095 milioane lei, adică 60,5% reprezintă cheltuielile pentru înzestrarea și întreținerea armatei, 2.564 milioane lei adică 1,5% reprezintă investiții făcute din plan și 22.499 milioane lei, adică 15% reprezintă operații financiare.

Sarcinile acestea, care ar putea părea exorbitante, au putut fi totuși suportate și aduse la îndeplinire, datorită unui efort continuu de prevedere, de chibzuință, de cumpătare, de inventivitate creatoare și de ordine, a căror preocupare constantă nu a fost numai grija de procurare a resurselor, ci și grija de ordine constantă, nu a fost numai grija de menajarea facultăților contributive și de bună gospodărie a cheltuielilor. Mai presus de toate a stat însă, preocuparea dacă efortul cerut de aceste prevederi va putea fi efectiv suportat de activitatea noastră economică.

Căci orîșice economie are o capacitate maximă de lucru și o limită interioară de elasticitate, a cărei depășire nu poate fi realizată, oricare ar fi mijloacele financiare puse la contribuție.

Prin grija constantă de a nu depăși aceste limite, Ministerul Finanțelor s-a găsit, mai mult ca oricând, în acord cu factorii interesați ai producției, pe a căror consultare și pe a căror cooperare și-a întemeiat activitatea și și-a rectificat neconținut pozițiile.

Veniturile bugetare ale Statului în exercițiul 1941/42, adică resursele lui cu caracter repetabil, însumau, la data de 20 martie 1942, 80.102 milioane lei, adică 53% din totalul resurselor folosite în acel interval.

La aceasta țin să adaug, în afară de text, că Ministerul de Finanțe germane felicita că a reușit să acopere nevoile Statului cu 50% din veniturile repetabile și făcea afirmația că este singura țară din Europa care a realizat acest lucru. În realitate, noi am realizat mai mult decât germanii în acest domeniu, fiindcă noi am reușit să acoperim 53% din totalul resurselor, cu aceste resurse repetabile.

Continui textul:

„Resursele extrabugetare definitive ale Tezaurului reprezentau, la aceeași dată, 9.136 milioane lei adică 6% din același total. Așa că resursele definitive ale tezaurului provenite din veniturile ordinare și extraordinare ale exercițiului însumau, la un loc, 89.238 milioane lei, adică 59%”.

Prin urmare, mai mult chiar, decât spuneam adineaori, mai mult cu 6%, dacă contăm și pe veniturile extraordinare; ceea ce face un total de 9%, reprezentând ceea ce am realizat noi mai mult decât germanii.

Restul mijloacelor utilizate totalizau 61.827 milioane lei, adică 41%.

Din acestea, împrumuturile rambursabile la termen, contractate în țară și în străinătate, utilizate până la aceeași dată, reprezentau, laolaltă, 56.197 milioane lei, adică 37%, din care numai 12.000 milioane lei – Reichsmark, franci elvețieni etc. – adică 8%, constituiesc apelul făcut de Tezaur direct în lei la Banca Națională a

României. Dacă însă ținem seama și de sprijinul Băncii Naționale în alte monede, procentul atinge 15%.

Mijloacele de trezorerie folosite prezentau 5.630 milioane lei, adică mai puțin de 4%.

Dacă ținem seamă că din aceste resurse de trezorerie, 4.810 milioane lei, adică 3,3%, reprezintă preluări de mijloace în marea lor majoritate din conturile Datoriei Publice externe neîntrebuințate în anii precedenți, care au servit în acei ani la acoperirea provizorie a cheltuielilor extraordinare ale exercițiilor trecute, regularizate în cursul exercițiului actual prin acoperirea cu resurse definitive ale acestuia, se vede că descoperirea reală a Tezaurului din exercițiul în curs este de numai 820 milioane lei.”

Țin să pun accentul pe faptul că eu am utilizat din veniturile asigurate ale tezaurului meu 4.810.000.000 lei ca să regularizez gestiunile trecute ale foștilor miniștri de Finanțe, ce sunt moștenitori, pe care noi am vrut să le asanăm, ca să nu rămână să greveze și mai departe asupra bunei gospodării a finanțelor Statului, aceste resturi destul de importante. Așa că eu am rămas, de pe urma acestui act de altruism, am rămas descoperit cu 820.000.000 lei, pe care deci n-am reușit să-i regularizez în cursul anului acestuia bugetar, dar care vor fi regularizați în cursul anului viitor, imediat ce vom avea posibilitatea unui excedent.

„Dacă însă ținem seama și de resursele Tezaurului, de care acesta va putea dispune în chip cert, cum sunt subscrierile încă nefolosite ale Imperiului Reîntregirii, care depășesc 13.000.000.000 lei”, – vă informez că acum au depășit 15.000.000.000 lei, pe ziua de ieri – dar din care numai circa 8 jumătate la sută au fost folosite de Tezaur, se vede că acesta posedă, încă de pe acum, mijloacele definitive de acoperire a celei mai mari părți a avansurilor împrumutate de trezorerie în cursul anilor trecuți din conturile speciale nefolosite ale Datoriei Publice.

„Acest fapt confirmă afirmația că descoperirea reală a Tezaurului nu depășește 820.000.000 lei, adică 0,5% din totalul cheltuielilor, sau produsul încasărilor repetabile ale bugetului, pe timp de cel mult trei zile”.

„Finanțele publice s-au aflat în această situație relativ favorabilă, datorită existenței unui puternic excedent al bugetului ordinar, care a putut fi utilizat imediat la acoperirea cheltuielilor războiului, precum și datorită contractării unei serii de împrumuturi și resurse speciale, pe care Tezaurul și le-a putut procura pe piață și în străinătate, direct sau cu ajutorul Băncii Naționale a României”.

În ce privește excedentul, care este dezvoltat mai departe, doresc să vă informez, că acest excedent atinge actualmente, dacă nu ținem seama de cheltuielile războiului - deci de toate cheltuielile războiului - deci de toate cheltuielile făcute de Armată, cu începere de la 22 iunie 1941, cheltuieli care au fost plătite din credite extraordinare speciale de război și care deci au fost scoase din bugetul general al Statului - atunci acest excedent se ridică la 30.584.000.000 lei.

Dacă menționăm în bugetul ordinar al Statului armata, în forma în care ea a fost pusă în acel buget, adică numai cheltuielile efectivelor ei de pace, atunci bugetul general al Statului se ridică la un excedent de 19.872.000.000 lei.

Excedentul bugetului ordinar s-a realizat atât prin faptul că încasările au depășit prevederile, cât și prin anularea unor credite din bugetul ordinar și prin trecerea unora din cheltuielile armatei în creditul de război.

Sporirea încasărilor s-a datorit efortului fiscal făcut îndeosebi în sectorul contribuțiilor directe și exploatărilor economice ale Statului, precum și conjuncturii ascendente a vieții economice, care a înlesnit lichidarea impozitelor directe și a sporit randamentul impozitelor indirecte.

Celelalte resurse ale tezaurului, rambursabile în exercițiile viitoare, au fost realizate, cum s-au arătat, prin lansarea împrumutului Reîntregirii prin utilizarea pe o largă scară a bonurilor de Tezaur, combinată cu mobilizarea lor parțială de către Banca Națională a României și prin contractarea unor împrumuturi în RM. și lei în Germania și la Banca Națională a României.

Iar mijloacele de trezorerie au fost realizate, în primul rând, prin utilizarea fondurilor depuse în conturile de așteptare ale Datoriei Publice și, în al doilea rând, prin concentrarea disponibilităților Statului și mobilizarea lor.

Pentru aceasta au fost necesare: punerea Băncii Naționale în stare de a aduce Statului ajutorul său, pe care Statul a realizat-o prin diferitele acorduri cu Germania și prin convenții încheiate cu această Bancă și acordarea de înlesniri fiscale în vederea destezurizării și atragerii depozitelor în bănci, precum și în vederea încurajării plasamentelor în valorilor mobiliare.

Am văzut că paralel a fost necesar un efort intens de dirijare a vieții economice în mai toate sectoarele ei, efort merit să supleze deficiențele naturale ale producției față de un consum mărit, într-o perioadă de dezorganizare provocată de război și de împrejurările speciale ale acestuia. De asemeni a fost necesar un efort de raționare a consumului și un efort pentru asigurarea colectivă a aprovizionărilor.

Aceste eforturi, necunoscute în timp de pace, nu s-au făcut, repetăm, fără dificultăți, într-o economie doprinsă cu obiceiuri de înrădăcinat individualiste ca acele ale românului. Pentru realizarea lor, Statul Român a avut concursul Statului German.

Privind în lumina împrejurărilor întâmpinate și a efortului făcut, rezultatele obținute de politica financiară a Statului, a căror expunere amănunțită se face în paginile următoare, cu rezerva impusă de caracterul special al unora din cheltuieli, – este vorba de cheltuielile care privesc apărarea națională, – se poate dobândi încrederea că finanțele publice, cumpănite cu chibzuială, sunt încă de pe acum pregătite să facă față – peste toate greutățile învinse până acum – efortului cerut de exercițiul viitor, în condiții mai lesnicioase decât acelea ale exercițiului ce expiră, chiar dacă viața economică nu ar izbuti să iasă, nici prin efortul de planificare, din dificultățile ei actuale.

Faptul acesta îngăduie Ministerului Finanțelor să ia inițiativa ruperii cercului vițios în care s-a angajat economia românească începând din anul 1934 și să

prezintă țării – deși în război – cel dintâi buget fără spor de fiscalitate, asigurând, prin aceasta, producătorilor, o bază stabilă pe care să se poată întemeia organizarea activității lor economice.

Bugetul general al Statului pe 1942/1943 se prezintă în linii mari cu aceeași structură ca și acela al anului trecut.

Și el se compune din:

a) Un buget ordinar al cheltuielilor Statului cuprinzând totalitatea cheltuielilor necesare asigurării funcționării normale a aparatului de Stat. Acest buget cuprinde și cheltuielile normale ale apărării naționale. Și tot lui i se adaugă subvențiile acordate bugetelor Basarabiei și Bucovinei, pentru întregirea resurselor ce le sunt necesare peste resursele lor proprii ce nu figurează în bugetul general:

b) Un buget special al apărării naționale care cuprinde cheltuielile de înzestrare ale armatei de uscat, aerului și marinei;

c) Un buget al întreprinderilor economice ale Statului;

Alături, Ministerul Finanțelor a întocmit un plan financiar care cuprinde:

- Cheltuielile suplimentare de înzestrare a armatei;
- Cheltuielile de întreținere a armatei de operațiuni;
- Investițiunile civile;
- Operațiunile financiare speciale ale Statului.

La acest plan urmează a fi virate, în contul creditului de război, și cheltuielile efectuate apărării naționale prin bugetul ordinar, - bineînțeles atâta timp cât ne vom găsi în stare de război.

În ceea ce privește planul financiar, faptul că țara se găsește deja în război a permis întocmirea lui pe aceleași principii ca și ale unui adevărat buget. Se înțeleg însă motivele pentru care acest plan nu poate dobândi publicitatea pe care o are bugetul general al Statului.

Ceea ce trebuie reținut este faptul că toate cheltuielile din plan sunt prevăzute ca și acelea din bugetul general al Statului și că pentru acoperirea lor sunt prevăzute încă de pe acuma resursele necesare, al căror caracter esențial stă în aceea că ele vor permite acoperirea cheltuielilor fără ca Ministerul Finanțelor să recurgă la împrumuturi noi de la Banca Națională a României.

Țin să pun accentul pe faptul că, în războiul trecut, creditul de război era delimitat, iar Ministerul de Război de atunci cheltuia, fără ca aceste cheltuieli să fie în nici un fel disciplinate de acela care avea răspunderea administrării finanțelor Statului.

Astăzi, în deplin acord cu Ministerul Apărării Naționale și Marele Stat Major, am elaborat bugetul de război, pe ipoteza de război, pe care o vom realiza, așa că creditul de război nu este nelimitat, ci este mărginit și încadrat în articole bugetare, bineînțeles mai elastice, pentru că aceasta depinde de starea de război, dar totuși limitate, așa că, din acest punct de vedere Ministerul Finanțelor a luat în mână supravegherea acestui sector, care în războiul trecut i-a scăpat complet.

Inutil să vă spun că în rasboiul trecut, acest credit special era acoperit de Banca Națională prin emisiuni.

Cifra bugetului ordinar pe 1942/43 s-a fixat la 72.530 milioane lei, adică cu un spor de 27.660 milioane lei față de aceea a bugetului anului precedent.

Acest spor, ca și structura cheltuielilor noului buget, reprezintă o adaptare la sporul de prețuri realizat în ultimul an, precum și la noile funcțiuni ce cad în sarcina Statului Român prin dezrobirea Basarabiei și Bucovinei de Nord.

Departamentele au dobândit, în general, credite cu o putere de cumpărare echivalentă aceleia pe care au avut-o în cursul anului trecut.

Pentru cheltuielile de personal s-au prevăzut sporuri de 13.619,7 milioane lei, afectate sporului pensiilor de pace și de război și 8.995,9 milioane lei pentru acoperirea sporului de salarii acordat în octombrie trecut și menit să asigure funcționarilor Statului un nivel de viață asemănător celui din perioada întocmirii bugetului precedent. S-a prevăzut, de asemeni, un spor de cheltuieli de material însumând, fără pensii, 5.560,5 milioane lei, menit să asigure departamentelor posibilitatea desfășurării unei activități cel puțin la nivelul celui din exercițiul precedent, ajustându-se cheltuielile nivelului prețurilor din sectoarele corespunzătoare.

Ținând seama de raportul sporului cheltuielilor de personal față de sporul costului vieții, se constată că bugetul ordinar actual a deplasat asupra funcționarilor o parte a sarcinii care ar fi apăsât numai asupra păturilor producătoare, în caz că s-ar fi sporit iar impozitele, pentru a ajusta nivelul salariilor la nivelul exact al prețurilor. Făcând aceasta, Ministerul Finanțelor a fost conștient că menirea sa este să asigure o egală repartizare a sarcinilor războiului asupra tuturor păturilor sociale.

Pentru înlesnirea funcționarilor, Ministerul Finanțelor va îngriji însă ca – de acord cu Banca Națională – să ia ființă și să se finanțeze un vast aparat de aprovizionare, care să compenseze, prin ieftinătatea produselor, comprimarea salariilor reale ale funcționarilor rezultată din această comprimare relativă a salariilor reale.

Este însă necesar ca păturile producătoare să înțeleagă că sacrificiul cerut în acest an salariaților publici, care au beneficiat de sporuri de ajustare în cursul anului trecut, a fost impus numai în vederea sporului producției în toate sectoarele activității economice și cu convingerea că numai prin dezvoltarea acestei producții, aceste pături vor putea menține avantajele ce li s-au creat astfel.

Este o a doua contribuție a finanțelor la politica generală de stabilitate a prețurilor reclamată imperios de nevoile ceasului de față, care nu se poate asigura decât prin acoperirea – prin muncă fără preț și prin inițiativa categoriilor producătoare – a golurilor ivite în anumite sectoare ale producției, care au determinat dezechilibrul prețurilor în anul trecut.

La aceste sporuri, se adaugă sporul automat de 2.572,9 milioane lei, al Datoriei Publice interne, în sarcina căreia cade, în acest an, reluarea serviciului integral al rentelor interne unificate în anul trecut, consolidarea unor datorii către Banca Națională a României și serviciului noului împrumut al Reîntregirii.

Privite în altă desfășurare, sporurile necesare pentru asigurarea dezvoltării anumitor activități socotite insuficiente ale aparatului de Stat, sau pentru inițierea

unor activități noi ale acestuia, reclamate imperios de nevoile ceasului de față, se cifrează la 12.268,1 milioane lei.

În această categorie intră sporurile prevăzute pentru asigurarea administrației românești în provinciile dezrobite din răsărit și miiazănoapte cu 5.235 milioane lei, sporurile pentru întărirea ordinii de Stat, a acțiunii de propagandă indispensabile în vreme de război și a asigurării buneii funcționări a Ministerului Apărării Naționale în îndeplinirea misiunii lor actuale, cu 4.450,2 milioane lei, precum și sporurile necesare organizării statisticii, aprovizionării, românizării vieții economice etc., cu 2.582,9 milioane lei.

Extinderea acestor activități în plină perioadă de război, s-a făcut din convingerea că țara noastră are nu numai de câștigat războiul, dar și de creat, în vederea păcii, o organizație și un număr de investițiuni, care să-i permită să se prezinte cu maximum de eficacitate în viitoarea competiție europeană.

Cu toată această dezvoltare, cifra globală a bugetului în curs, al cărei spor atinge + 57,3% față de aceea a cifrei bugetului precedent, comparată cu sporul nivelului prețurilor, judecat prin costul vieții care reprezintă + 41%, se înfățișează cu o cifră adaptată noii întinderi a țării și echilibrului de război. Ea reprezintă un efort de comprimare a puterii reale de cumpărare a creditelor afectate cheltuielilor de personal existente, în favoarea creațiilor noi, precum și a creditelor afectate anasamblului cheltuielilor ordinare, în favoarea celor de război.

Am spus că principala caracteristică a noului buget este că, deși întocmit în plină perioadă de război, el reprezintă primul buget fără spor de fiscalitate. El reprezintă, repetăm, un efort de a rupe cercul vițios și cursa urcării alternative a impozitelor, prețurilor și emisiunii, care caracterizează finanțele publice ale României începând din anul 1934.

Scopul acestui buget este să nu aducă o nouă grevare a vieții economice atât de încercată în resorturile ei proprii, ci să contribuie, pe cât posibil, la stabilizarea condițiilor activității productive.

Pentru aceasta, evaluările s-au făcut cu prudență în toate compartimentele, ținând seama de riscul inerent al unei comprimări a conjuncturii în unele compartimente.

Efortul fiscal s-a limitat astfel la o mai bună administrare a impozitelor existente, concentrându-se în special asupra impozitelor directe, unde bugetul urmează să beneficieze de rezultatele recensământului fiscal efectuat la sfârșitul exercițiului și în vederea cărei împrejurări, evaluările, față de încasările probabile ale exercițiului 1941/942, au sporit cu 2.121 milioane lei, sau 20,1%. Acest efort s-a mai accentuat în direcția unei mai bune gospodării și dezvoltări a activității întreprinderilor productive ale Statului, ale căror excedente, adaptate noii conjuncturii, au fost sporite cu 8.252,8 milioane lei, sau 61,2%.

În acest fel, s-a evitat sporul impozitelor indirecte, care afectează direct prețurile pe existența cărora s-au bizuit finanțele publice în cursul ultimilor ani. Evaluările acestor venituri s-au redus cu 6,8%.

Bugetul va putea astfel face față, ca și cel de anul trecut, oricărei situațiuni conjuncturale.

Cât privește planul financiar, el va beneficia în acest an, pe lângă resursele pe care le va obține de pe piața internă, de credite însemnate de RM. dobândite atât în urma balanței active a României cu Germania, cât și în urma creditului nou de 600 milioane RM. (36 milioane lei) obținut în Germania, peste vechiul credit acordat anul precedent, în cadrul planului decenal de investiții româno-german, și care nu este încă nici el folosit în întregime.

Faptul că, după un an de grele eforturi, Statul înțelege să menajeze facultățile contributive, nemaipunându-le nici o sarcină nouă, e menit să asigure vieții economice baza de stabilitate indispensabilă normalizării prețurilor și dezvoltării inițiativelor de producție.

Mai mult decât atât, noul buget aduce, în vederea atingerii aceluiași scop al nivelării prețurilor și dezvoltării producției, un număr de degrevări pentru anumite situații speciale, în privința cărora experiența a arătat necesitatea unei ușurări a contribuabililor.

„Astfel, pentru exercițiul 1941/42, s-au făcut următoarele degrevări:

În materie de contribuțiuni directe. La impozitul agricol:

Inaugurându-se o politică fiscală de apărare biologică a rasei, s-au prevăzut scăderi de impozit între 10% și 25% pentru sătenii cu copii mulți, în raport cu numărul lor;

- S-a redus impozitul agricol cu 10% pentru exploatarea de păduri de câmp și cu 25% pentru exploatarea de păduri.

La impozitul pe clădiri:

- S-a extins regimul de scutire pentru clădirile rurale și asupra sătenilor proprietari cari nu au ca ocupație principală agricultura;

- S-a redus cota de impozit de la 32% la 25% pentru micii proprietari urbani.

- S-a redus de la 5% la 1,5% rentabilitatea pe baza căreia se calculează venitul impozabil al terenurilor virane, în raport cu valoarea lor venală;

- S-au prevăzut înlesniri pentru sinistrații de cutremure și bombardamente, acordându-se scăzăminte de sarcini ipotecare contractate pe termene scurte de la orice instituție de credit.

- S-au prevăzut că, pentru imobilele din stațiunile balneoclimaterice, nu se vor stabili impuneri pe exercițiul 1942/43, decât dacă aceste imobile vor fi întrebuințate.

La impozitul mobilier:

- S-a redus de la 25% și 22% la 20% cota de impozit mobilier pentru veniturile de înscrieri funciare;

- S-a redus de la 33% la 20% cota de impozit mobilier pentru dividende. S-a soluționat astfel un important deziderat al lumii noastre comerciale și industriale;

- S-au comprimat în așa fel cotele progresive pentru veniturile din redevențe, care la veniturile mai mari (împreună cu impozite indirecte) ajungeau să absoarbă aproape întregul venit, încât toate impozitele cumulate nu vor putea depăși în niciun caz cota de 80%.

La impozitul pe salarii:

- S-au amenajat și degrevat simțitor cotele progresive la impozitul pe salarii;

- S-a majorat planul de neimpozabilitate la salariile agricole de la 2000 la 4000 lei lunar, prin modificarea legii pentru încurajarea agriculturii.

În sfârșit, la impozitul supracotă s-au adus degrevări la supracota aferentă impozitului agricol pentru agricultorii mici și mijlocii.

- În materie de impozite indirecte, s-a prevăzut scutirea de impozitul pe cifra de afaceri pentru bumbacul brut indigen și orezul indigen.

- S-au acordat următoarele degrevări la taxele de timbru și la impozitul pe acte și fapte juridice:

- Impozitul de 1‰, prevăzut de lege fondului Național al Aviației, la care erau supuse aproape toate actele juridice, a fost desființat, nemaifiind integrat în cotele de impozit ale Legii timbrului, aducându-se astfel o importantă degrevare și simplificare taxării actelor juridice, care, prin structura lor, sunt strâns legate de întreaga desfășurare a vieții economice și juridice.

- O altă importantă degrevare constă în faptul că nu s-a integrat în Legea timbrului nici taxa fixă de aviație, – de 2 lei – asupra acțiunilor societăților pe acțiuni, care rămâne desființată.

- S-au scutit de plata taxelor de timbru fix, de 20 lei și respectiv de 40 lei, scrisorile și notele de comandă de orice fel pentru mărfuri, la comercianți și industriași.

- S-a extins scutirea de ținerea și timbrarea registrelor la micii meseriași, comercianți și industriași, de la 60.000 lei venit până la 100.000 lei venit.

- S-au exonerat notele de consum până la valoare de 50 lei de orice taxe de timbru, note care până în prezent erau supuse timbrului de aviație.

- Plafonul de lei 300, fixat pentru neobligativitatea timbrării facturilor între comercianți și industriași, a fost majorat la 500 lei;

- S-au scutit de impozitul de echivalent bunurile mobiliare de orice fel.

De asemeni, s-au scutit de plata aceluiași impozit imobilele aparținând instituțiilor și așezămintelor de binefaceri, cum și imobilele persoanelor juridice impuse de lege, dar servind ca localuri de școală, cu excepția celor evreiești.

În fine, valoarea scutită a imobilelor parohiale supuse impozitului de echivalent a fost ridicată de la 1 la 2 milioane pentru imobilele parohiilor rurale și de la 3 la 5 milioane pentru imobilele parohiilor urbane, iar cota impozabilă a fost totodată redusă la jumătate.

- S-au scutit de orice taxă de timbru și impozit proporțional biletele și câștigurile Loteriei de Stat.

- S-au redus impozitul proporțional pentru vânzările efectuate de agricultori de la 2% la 1%, păstrându-se bineînțeles scutirea de acest impozit la vânzările de cereale.

La taxele de consumație s-au acordat următoarele degrevări:

- S-au scutit de orice taxe culturile de bumbac și orez indigen, scutiri care împreună cu scutirile de impozitul pe cifra de afaceri, – menționate mai sus – sunt menite să încurajeze și să sprijine dezvoltarea acestor culturi, introduse de curând în țara noastră.

- Morile țărănești cu valțuri și morile țărănești cu pietre, care macină grâu numai pentru nevoile consumului casnic al sătenilor, au fost scutite de taxe de consumație pe kg de făină produsă, plătindu-se în schimb o taxă forfetară anuală de pe metrul linear de valț sau pereche de pietre.

Taxele forfetare anuale, fixate în locul taxei de consumație, fiind aici în raport cu activitatea întreprinderilor, acestea vor fi ușor suportate.

Prin modificarea adusă Legii impozitului pe spectacole s-au acordat scutiri pentru:

- Manifestările organizate de echipele Fundației Culturale Regale „Mihai I” pentru muncitorii agricoli săteni.

- Reprezentațiile date de Caravana Cinematografică a Ministerului Propagandei Naționale cu filmele prevăzute de art. 56 din lege, cum și cu alte filme culturale și de propagandă.

- Manifestările artistice și sportive organizate de Oficiul „Muncă și Lumină”, precum și reprezentațiile date de cinematografele muncitorești și de Caravana Cinematografică a Organizației „Muncă și Lumină”.

- Reprezentațiile Teatrului Religios, când prețurile de intrare sunt de 80 lei, inclusiv, de persoană.

- S-a redus de la 14% la 7% impozitul pentru reprezentațiile festive date de marile talente, protagoniști ai scenelor românești și pentru turneele cu piese dramatice sau lirice românești de mare valoare artistică, în scop de propagandă națională.

Prin modificarea adusă Legii impozitului pe automobile:

- S-au scutit de acest impozit autovehiculele școalelor de șoferi folosite ca material didactic.

- De asemenea, s-au scutit și automobilele invalizilor de război, ce le servesc la deplasări, indiferent de numărul locurilor autovehiculului.

În sfârșit, prin modificarea Legii impozitului excepțional 4%:

- S-au scutit vânzările făcute de Stat direct sau prin Camerele și Sindicatele Agricole, țăranilor agricultori proprietari a maximum 10 ha.

În cadrul acestor scutiri, intră toate cumpărările de mașini agricole, semințe, cereale sau orice alte bunuri distribuite de Stat pentru aprovizionarea regiunilor lipsite.

Altă caracteristică a acestui buget stă în faptul că el duce mai departe măsurile de unificare și simplificare a impozitelor, inițiate în anul precedent.

În acest sens:

- S-au unificat prin noul cod de procedură fiscală, grupându-se și sistematizându-se într-un tot organic, toate normele de stabilire, percepere și urmărire a drepturilor fiscale, care figurau disparat în diversele legi de impozite sau în legi speciale.

Pe viitor, contribuabilul se va adresa în materie de procedură fiscală unei singure legi, în care va găsi o procedură mai simplă și unitară.

- S-a modificat sistemul de impunere a impozitului pe venitul comercial și industrial, revenindu-se la principiul general al impunerii după bilanț ca o limită

inferioară minimală de impunere, rezultată din aplicarea coeficienților de rentabilitate din sistemul precedent, la o cifră de afaceri definită de Comisia Centrală Fiscală ținând seama de cheltuielile ce trebuie defalcate din încasări pentru fiecare categorie de întreprinderi.

- S-au unificat taxele și impozitele prevăzute de Legea Fondului Național al Aviației cu Legea timbrului, abrogându-se o suprapunere de așezări fiscale asupra aceleiași materii impozabile.

Această reformă are în condițiile economice actuale avantajul atât de mult apreciat, de a aduce pe piața comercială o pronunțată destindere, prin înlăturarea unor cauze de nemulțumiri în raporturile dintre fisc și contribuabili. Este o simplificare de importanță foarte mare pentru lumea noastră economică.

- O altă modificare a legislației fiscale prevede reorganizarea controlului departamentelor în vederea simplificării și unificării operațiunilor de control, care împovărează întreprinderile particulare.

Modificările și complectările aduse celorlalte articole din legile de impozit nu reprezintă în realitate decât o serie de precizări și armonizări de taxe izvorâte din necesitatea de a veni în sprijinul contribuabilului.

În acest domeniu, sunt de menționat următoarele principale ameliorări ale textelor fiscale.

- S-a determinat, în funcție de valoare, scutirea averilor succesoriale țărănești, deferite descendenților și soțului supraviețuitor, înlăturându-se astfel inechitatea care izvora din achitarea vechiului text al art. 17 din Legea timbrului, deoarece lotul de împroprietărire nu este de aceeași suprafață cu valoarea pe întreg teritoriul țării.

- S-au modificat condițiunile ce trebuie îndeplinite pentru ca o persoană să fie considerată săracă în sensul Legii timbrului, majorându-se venitul minimal și dându-se astfel posibilitatea celor săraci să-și poată revendica drepturile pe cale judecătorească.

- Sancțiunii severe aplicate de art. 75 din Legea timbrului comercianților și industriașilor care efectuează vânzări de mărfuri fără eliberarea și timbrarea facturilor, i s-a adus un corectiv de natură a înlătura pe viitor nemulțumirile celor de bună-credință pentru care rigorile textului de lege menționat erau prea apăsătoare.

- Printre condițiunile de scutire prevăzute de art. 9 din legea impozitului pe cifra de afaceri și care trebuie îndeplinite de atelierele de meserii, este și aceea ca numărul lucrătorilor să nu fie mai mare de 7.

Prin modificarea adusă acestui articol, s-a introdus mențiunea ca în numărul lucrătorilor să nu se socotească practicanții cu contract în regulă la camerele de muncă.

- Prin legea din 1 aprilie 1935, taxa de consumație asupra lămpilor electrice (becuri) a fost așezată pe kg, indiferent de puterea de luminare a becurilor.

În ultimul timp, mărindu-se numărul tipurilor de lămpi electrice și perfecționându-se fabricația, s-a constatat că greutatea lămpilor electrice nu crește

proporțional cu puterea lor de luminare, astfel încât lămpile electrice, diferite ca mărime, deci și ca efect luminos, suportau aproape aceleași taxe.

Prin noua așezare a taxelor de consumație asupra lămpilor electrice, în raport cu puterea lor de luminare în wați, iar nu după greutate, taxele sunt mai echitabile și mai ușor de perceput.

În ce privește țesăturile de lână, deși prețul lor de vânzare s-a urcat foarte mult, vechile taxe de consumație au fost menținute.

O altă caracteristică a acestui buget stă în faptul că finanțele locale au fost așezate pe baze noi, afectându-li-se cote însemnate din diferitele contribuțiuni directe, menite să le asigure nu numai acoperirea funcțiilor ce revin comunelor, în conformitate cu noua organizație a Statului și reforma administrativă, dar și constituirea unui fond comun destinat să servească drept fond permanent reînnoibil care să îngăduie, pe lângă echilibrarea bugetelor județelor și comunelor, și mobilizarea acestor resurse cu ajutorul creditului, în vederea dezvoltării unui plan de investiții care să asigure progresul administrațiilor locale.

Bugetul actual modifică, în sfârșit, raporturile financiare cu guvernămintele Basarabiei și Bucovinei, a căror autonomie fiscală s-a limitat la administrarea cheltuielilor și veniturilor proprii, trecându-se asupra Statului perceperea resurselor cu așezare comună celor din restul Regatului și acordându-se provinciilor, în loc, o subvenție globală.

Creat pe aceste baze și evaluat cu prudență, bugetul exercițiului viitor este destinat să constituie o coloană de sprijin pentru politica revendicărilor naționale și pentru ducerea mai departe a războiului nostru sfânt, iar din punct de vedere economic reprezintă o confirmare a politicii de stabilitate a prețurilor pe care o urmărește guvernul țării înlăturându-se înrăurirea pe care sporirea fiscalității o reprezintă ca factor de creștere a prețurilor, fără a se atinge totuși prin aceasta sistemul de finanțare a războiului.

Domnule Mareșal, decretul-lege pentru evaluarea și perceperea veniturilor și fixarea cheltuielilor Statului pe exercițiul 1942/43 a fost adus la cunoștința domnilor miniștri și, printr-o încheiere a domniilor lor, am fost autorizat ca să-l supun spre semnare Domniei Voastre, - lucru pe care l-ați făcut chiar ieri.

Cu aceasta, domnule Mareșal, țin să exprim mulțumirile Ministerului de Finanțe pentru veghea permanentă pe care ați avut-o asupra noastră, pentru îndreptările, pe care întotdeauna ați știut să ni le dați, pentru ca conducerea acestei nave – pe care o prezintă finanțele Statului în vremurile acestea excepțional de grele – să poată să ducă carul Statului spre țelul pe care dv. i l-ați impus în anul financiar care expiră astăzi – și deci să dea tuturor colaboratorilor domniei voastre satisfacțiunea de a fi putut împlini din planul de realizări pe care și l-au propus totalitatea acestor idei, - transpuse în cifre.

Mulțumindu-vă cu recunoștință, domnule Mareșal, pentru contribuția dumneavoastră în activitatea pe care Ministerul de Finanțe a desfășurat-o în acest an, vă asigurăm și vă rugăm să priviți cu încredere deplină că noul an, care se deschide, vă va aduce aceeași garanție și aceeași siguranță de desfășurare a planului, care este conținut în bugetul general al Statului și, mai ales, al planului

financiar, astfel încât politica, pe care dv. înțelegeți s-o desfășurați în anul viitor financiar, să găsească în finanțele Statului sprijinul necesar pentru realizarea ei integrală.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor miniștri, la venirea regimului, pe care am greua sarcină să-l conduc, – regim din care și dv. faceți, voit sau nevoit, parte – știți cu toții că țara noastră a fost angajată într-un vârtej ameteitor de criză: economică, politică și socială.

Criza economică a culminat în anul trecut, exact în perioada în care ne găsim astăzi, cu spectrul foamei, care ne amenința. Eram chemați, mai bine zis eram puși să facem față la dificultăți imense de aprovizionare, atât în ce privește Capitala cât și țara întregă.

Criza politică a culminat cu catastrofa granițelor.

Iar criza socială a culminat cu rebeliunea, care era adusă de soartă și care, în concepția acelor cari urmăreau prăbușirea neamului român, trebuia să completeze opera de prăbușire a granițelor, prin opera de prăbușire totală a existenței noastre.

Cu ajutorul dv. – și în special cu ajutorul țării întregi – noi am reușit să trecem destul de bine criza, am reușit să ieșim din acest vârtej, care amenința să zdruncine total creditul politic al Statului și al nostru personal și ne-am regăsit acest echilibru în condițiuni superioare, cu atât mai superioare cu cât, ieșind din acest vârtej, ne-am angajat în lupta care este chemată să asigure, poate pentru îndelungată vreme, și liniștea, și prosperitatea, și granițele neamului românesc.

Dar nu este suficient ca să constatăm că ne găseam într-o criză; ci trebuia să găsim și soluțiile acestei crize. Și nu este ușor ca să găsești soluțiile unei atari crize. Pentru ca să le găsim, trebuia să mergem adânc – să nu constatăm numai la suprafață – ci trebuia să vedem care au fost cauzele care au provocat această întreită criză: economică, socială și politică. Și de aceea a trebuit să mergem în profunzime.

Este, cred ușuratec să acuzăm anumiți oameni, cari ne-au precedat la conducerea Statului, și să spunem că numai lor le revine vina situației disperate în care ne-am găsit și din care, cu ajutorul lui Dumnezeu și al înțelepciunii neamului, am ieșit.

Criza aceasta este mai întâi o criză de natură mondială, care ne-a lovit și pe noi. Prin urmare, trebuia să ne oprim din acel vârtej, care ne angrenase și pe noi, care s-a născut de pe urma războiului mondial și care era ca o consecință a greșalelor făcute în cadrul războiului mondial, din cauza modului cum acest război a fost lichidat pe plan politic, economic și social.

Dar, la această cauză de ordin general, la aceste cauze de ordin general, care ne depășeau, trebuie adăugată și o cauză de ordin specific românesc, trebuiesc adăugate cauze care sunt datorate nu numai greșelilor oamenilor, cât și circumstanțelor în care s-a dus războiul trecut și pierderilor pe care ni le-a provocat acest război, atât în ce privește forțele noastre, energia noastră, cât și în ce privește economia neamului nostru.

Războiul trecut aş putea să spun că a fost – şi insist şi subliniez acest lucru, pentru că domnul general Stoenescu, în expunerea pe care a făcut-o, alături de ceea ce a scris în acest text, a făcut o comparaţie între ceea ce se petrece azi, cu ceea ce s-a petrecut în acel război – dus în condiţiuni mult mai grele.

În războiul trecut, România a avut să facă faţă unor greutăţi pe care eu le socotesc mult mai mari decât cele de astăzi. Când ne-am retras la Iaşi, tot organismul economic al Statului a fost total prăbuşit. Şi atunci au trebuit să ducă acest război în condiţiuni poate unice în istoria războaielor lumii. Din această cauză, producţia Statului a fost dezorganizată, şi la Iaşi, în Moldova, în colţul acela retras din ţară, unde ne grămădisem cu toţii, cu armata, cu refugiaţii şi apăsând asupra noastră, a tuturor, armata rusească, care însuma la un moment dat peste 1.300.000 de oameni, - toate acestea au pus guvernul de atunci în imposibilitatea de a face faţă nevoilor, pe care le reclama războiul.

Din această cauză, s-a trăit numai din emisiunea Băncii Naţionale. Războiul s-a ţinut cu această emisiune, care a ruinat total Statul şi ale cărei consecinţe economice, financiare le-am resimţit până astăzi. Şi, dacă nu venea războiul, în care ne găsim astăzi, desigur că criza şi consecinţele ei mai durau.

Trăind şi făcând şcoală în acel război, pentru că împrejurările mi-au dat putinţa ca să trăiesc viaţa şi calvarul oamenilor, care conduceau Statul în acele clipe groaznice de furtună pentru neamul nostru, am luptat şi lupt, după cum v-aţi dat seama, la fiecare pas, ca, în paralel cu acţiunea de redresare a Neamului Românesc şi de salvare de păcatele trecutului şi de reîntregire a neamului să fac şi o operă de creaţie ca să sporim producţia şi să realizăm de aici acoperirea în mare parte a eforturilor pe care le reclamă războiul pe care îl ducem.

Prin urmare, aceasta este lupta pe care am dus-o şi lupta pe care o voi duce şi de acum înainte.

Aceasta este sarcina Ministerului Economiei Naţionale ca: sporind producţia şi făcând eforturi în această direcţie să ajungem să creăm venituri pentru Stat, nu din impunerea cetăţenilor în parte, a activităţii fiecăruia, ci din volumul de producţie pe care îl vom realiza, din eforturile pe care le vom face ca să sporim producţia în plină dezvoltare a războiului.

Domnilor miniştri, în expunerea pe care v-a făcut-o dl. ministru de Finanţe regret că a omis să vă arate, să menţioneze toate enormele eforturi, pe care le-aţi făcut dv., împreună cu mine, în timpul acesta scurt de guvernare şi în plină perioadă de război şi că n-a arătat cum maşina aceasta a Statului, angajată în vrie, situaţie în care ne găseam împreună cu Statul şi cu întreaga lui organizare economică, cum am făcut tot ce este posibil ca să redresăm Statul, să-l împiedicăm să se prăbuşească definitiv şi, în acelaşi timp, am căutat să-i dăm balonul de oxigen de care avea nevoie, care să-i înlesnească posibilitatea lui de trai, de elan - Stat cu care luasem hotărârea pe urmă să ducă războiul acesta.

Vă reamintesc, în treacăt, din memorie şi domnul ministru de Finanţe să mă corijeze dacă memoria m-a înşelat, asupra cifrelor, - vă reamintesc că, în afară de efortul de război, am dat prin bugetul ordinar al Statului, în timp de un an şi câteva

luni, am acordat 1.000.000.000 lei din bugetul ordinar, bani cu care am plătit datoriile ofițerilor.

500.000.000 lei s-au acordat acum pentru Institutul de Asigurare al tuturor funcționarilor, institut nou creat.

500.000.000 lei s-au acordat?

G-ral N. Stoescu: Da: 500.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Cu 3.000.000.000 lei am plătit datoriile Statului către Calea Ferată și, datorită acestui fapt, am putut să dau Căile Ferate baza necesară, ca ele să își poată face ceea ce au făcut în plină perioadă de război, reușind ca, în loc să dea îndărăt, ele să meargă înainte. Pentru că, cu această achitare de datorii ale Statului, Căile Ferate au putut să-și sporească în plin război capacitatea lor, care astăzi este aproape – pe toate liniile principale – îndoită față de trecut.

Am plătit 4 miliarde și jumătate lei restanțe de rechiziții vechi, făcute de către acei cari ne-au precedat la conducerea Statului. Rechiziționările de la proprietari făcute în anii 1938, 1938, 1940, erau în restanță. Acele restanțe le-am luat asupra mea și le-am plătit din bugetul ordinar.

S-a dat I.N.C.O.O.P.-ului 3.000.000.000 lei, și datorită acestui credit deschis I.N.C.O.O.P.-ului, am putut să dăm viață acestei instituții. S-a lucrat în condițiuni foarte grele – în unele locuri am avut și decepții – dar am dus lupta ca să distrug cangrena. Datorită acestui fapt, I.N.C.O.O.P.-ul a reușit să realizeze ceea ce a realizat – și care nu este ceea ce ați văzut dv. la expoziție, ci mai mult – în opera de românizare, pentru că prin ajutorul acesta s-a susținut principiul – și a fost înlesnit I.N.C.O.O.P.-ului să ducă lupta aceasta – s-a susținut principiul românizării și am putut noi, cu coatele, să dăm la o parte pe evrei aproape din toată viața economică a neamului românesc. Această viață economică era absolut acaparată de evrei și de străini. Și, tot ceea ce îi trebuia țaranului, totul era vândut, tot prin evrei și la preț scump, pe când românul producea ieftin și vindea acelora de la oraș, de la care pe urmă cumpăra scump.

Plătim 5.000.000.000 anual ajutor mobilizaților. Dv. știți că în războiul trecut nu s-a plătit nici bonurile de rechiziție, pentru rechizițiile care s-au luat și nu s-a dat nici un ajutor mobilizaților. Noi onorăm această datorie a Statului român, conștiincios și la timp. Sânt oarecari nereguli, dar sunt infinit de mici față de neregulele dinainte. S-au dat sporuri de lefuri funcționarilor, care se cifrează la 7 miliarde lei. Mi se pare că aceasta este cifra: 6-7 miliarde lei.

G-ral N. Stoescu: 8 miliarde lei.

Mareșal I. Antonescu: 8 miliarde lei. Pensionarilor li s-au dat sporuri de pensie în valoare de aproximativ 2 miliarde lei.

G-ral N. Stoescu: Mai mult.

M. Vulcănescu: 4 miliarde lei.

Mareșal I. Antonescu: Deci 4 miliarde lei spor de pensie.

Ne costă războiul aproximativ 200 miliarde lei.

G-ral Gh. Dobre: Peste.

Mareșal I. Antonescu: Peste 200 miliarde lei.

Vă trec prin înaintea ochilor acest tablou ca să vedeți și să simțiți mai bine realitățile și greutățile cu care am avut de luptat.

Cu toate aceste greutăți am reușit să mențin pe plan social, economic, financiar viața Statului acolo unde o știți că este astăzi. Și, pentru ca să simțiți mai bine acest lucru, trebuie să-l comparați cu ceea ce este în jurul nostru și cu ceea ce se petrece pe toată suprafața globului.

Avem 800.000 oameni mobilizați. Acești oameni consumă pâine, sunt îmbrăcați așa cum îi vedeți că sunt îmbrăcați și în special consumă și rod din buget și din posibilitățile de redresare ale Statului.

Toate acestea sunt sume care mi-au fost luate mie din planul de investiție pe care eram hotărât să-l execut ca să pot spori producția țării.

În cadrul planului de canal – pe care l-am respectat integral anul trecut – am dat sume importante și pentru agricultură și pentru zootehnie și pentru P.A.R.I.D. Am luat față de țară anumite angajamente, pe care cred că le-am onorat până la ultima centimă. Cât am dat pentru agricultură, domnule Pană?

A. Pană: 9.000.000.000 lei, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Am întocmit un plan decenal, care urmărește – și cred că va realiza – scopul să sporească producția în Țara Românească, printr-o cultură intensivă a pământului. Rezultatul acestui plan va fi că se vor îmbunătăți mijloacele de trai ale țaranului, i se va ridica standardul de viață și vor fi sporite și veniturile Statului în epoca de după război, când se vor crea și posibilități economice noi și pentru țara noastră.

Deci, orișicare ar fi dificultățile războiului, trebuie să mergem înainte pe acest drum, pentru că numai sporind producția vom putea obține veniturile necesare pentru întreținerea războiului, așa cum le-am obținut în primul an.

Aceleași investiții le-am făcut și pentru unele compartimente industriale. La Hunedoara am dat 647.000.000 lei; la Astra am dat 400.000.000 lei; la șantierele navale am dat 150.000.000 lei. Dv. știți că Hunedoara era o instituție industrială care aparținea Statului, dar care era închisă complet, aproape moartă, din cauza acelora cari aveau tot interesul s-o distrugă. Or, noi avem în planul nostru dezvoltarea tuturor acestor întreprinderi, tot pentru a spori producția.

G-ral N. Stoescu: Majorările de capital au fost de 955.000.000 lei, iar creditele de producție au fost de 223.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Pentru prima oară de când există Eforia Spitalelor Civile și Spiridonia, au primit de la mine anul trecut fonduri ca să poată trăi, fiindcă altfel mureau, nu din lipsă de venituri, ci din cauza proastei administrații. Din pricina aceasta am fost silit să trimit la Parchet toată administrația Eforiei. Ce va ieși, vom vedea. Este un lucru destul de dureros, dar a trebuit să-l fac, pentru că administrația acestor așezăminte a fost ruinată, din cauza condițiilor în care a fost făcută.

Am dat Eforiei Spitalelor Civile 112.000.000 lei și Spiridoniei 30.000.000 lei. Nu știu cât s-a dat pentru clinici.

G-ral N. Stoescu: Pentru clinici și laboratoare s-au dat 251.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Am dat pentru cantine și căminuri sute de milioane de lei.

G-ral N. Stoescu: S-au dat 219.000.000 lei pentru Asistența Socială; 269.000.000 lei asistență pentru scopuri culturale și 320.000.000 lei pentru refugiați.

Mareșal I. Antonescu: Am deschis credite pentru drumuri și căi ferate.

G-ral N. Stoescu: S-au dat: 3.836.000.000 lei.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, în plin război am făcut construcții de căi ferate și de drumuri. Am construit linia București-Craiova dintr-un credit de 8.000.000.000 lei, din care mare parte a fost angajată în Germania.

Iată o foarte sumară expunere și o exactă probă a situației eforturilor noastre financiare făcute în cadrul bugetului ordinar.

Ei bine, domnilor, cu un astfel de tablou ne putem prezenta cu fruntea sus în fața celor cari ne judecă aspru pentru felul cum administrăm finanțele țării și cum ducem barca Statului, în momentele de furtună groaznică, care amenință nu numai Statul nostru, ci toate statele și caută să ne dea de toate stâncele ca să ne distrugă.

Domnilor, noi vom continua această acțiune, pentru că orișicâte greutăți întâmpinăm în calea noastră, datoria noastră este ca, cu cât dificultățile sunt mai mari, cu atât eforturile și dârzenia noastră să sporească, pentru că numai acei oameni cari, în toate timpurile, nu s-au dat bătuți de greutățile ce le-au ieșit în cale, au putut să ducă popoarele pe care le-au condus la limanuri sănătoase și le-au scos din impasul în care s-au găsit.

Eu am credința fermă că, cu toate greutățile pe care le-am întâlnit și pe care le-am învins și cu toate dificultățile pe care le mai avem înaintea noastră, eu voi ajunge la sfârșitul guvernării pe care o conduc, cu convingerea fermă că, ajutat de alți buni români, cari sunteți dv., am făcut maximum de eforturi ca să pot realiza toate dezideratele și toate postulatele neamului românesc.

Țin în special să mulțumesc domnului ministru al Finanțelor și domnului Vulcănescu pentru munca titanică, pe care au trebuit s-o depună ca să poată ține și duce finanțele țării în condițiile pe care le-ați ascultat de la domnul general Stoescu și din scurtul rezumat, pe care am avut cinstea să vi-l fac.

Țiu să mulțumesc și personalului Ministerului Finanțelor pentru efortul pe care l-au depus în această direcție, fiindcă, într-adevăr aceste mulțumiri sunt foarte bine meritate.

Este incontestabil că Ministerul Finanțelor, împreună cu Ministerul Economiei Naționale sunt cele mai mult atacate de toată opinia publică, pentru că sunt ministerele care se lovesc și trebuie să învingă cele mai mari dificultăți. Am speranța că, așa după cum am învins aceste greutăți în anul financiar care se termină astăzi, vom reuși să le învingem și în anul viitor.

De altfel, aspectul sub care ne prezentăm astăzi este foarte îmbucurător în raport cu cel sub care ne-am prezentat în toamna trecută. Am fi putut să ducem acest război, fără nici o inflație. A trebuit totuși ca această inflație să se facă, pentru că a trebuit să venim în ajutorul principalului nostru aliat, Germania. Dacă n-am fi avut această destul de mare servitute, situația noastră ar fi fost alta. Dar nici nu

puteam să iau asupra mea singur această acțiune militară, pentru că numai cu ajutorul germanilor pot să aduc Basarabia și Bucovina în hotarele firești ale neamului nostru, consolidând o situație mai bună pentru viitor și câștigând poziții, pe care nu le vom mai pierde de data aceasta, poziții care ne pot duce la întregirea – vă pot asigura; să aveți această certitudine – totală a neamului românesc.

A trebuit să plătim într-o anumită direcție această contribuție și de sânge, pentru că datorită prezenței germanilor s-a ridicat moralul neamului românesc. Altfel s-a simțit poporul nostru atunci când a văzut baioneta și tancul german îndreptate împotriva baionetelor pe care rușii le țineau înfipte aproape în inima neamului românesc, în Bucovina, pe linia Prutului și la Dunărea maritimă. Deci, noi trebuia să facem oarecare concesii; le-am făcut. O parte din aceste concesii le-am și acoperit, dar ele ne-au dus la o situație foarte gravă a finanțelor noastre, sub raportul monetar.

De aceea, a trebuit să iau la întoarcerea de pe câmpul de luptă măsuri foarte serioase, care și-au făcut foarte curând efectul și continuă să și-l facă și astăzi. Deci, măsurile acestea s-au dovedit foarte sănătoase, având în vedere rezultatele obținute. Datorită lor s-a oprit și inflația Băncii Naționale, ba chiar volumul emisiunii a dat înapoi, și s-a împiedecat și cursa vertiginoasă a prețurilor, din cauza cumpărăturilor făcute în mod neregulat de trupele germane în România. Toate acestea sunt oprite pentru totdeauna, iar situația se ameliorează din ce în ce mai mult. Depinde deci de noi și numai de noi, pentru ca în viitor să putem menține această situație.

Deci, sub raportul inflației și al dezechilibrului prețurilor, eu consider că momentul cel mai acut al crizei este trecut și că trebuie să căutăm să ne menținem în situația în care ne găsim.

Pentru viitor situația trebuie examinată cu toate seriozitatea pe plan economic general. I-am vorbit și aseară domnului general Stoenescu în această privință. Dacă noi am putut să trăim din bugetul ordinar și să facem față nu numai nevoilor de viață ale neamului românesc, ci și la trei cincimi din cheltuielile războiului și să mai facem și investiții, să plătim și arierate, să adunăm și rente străine și să răscumpărăm, aceasta s-a datorat faptului că producția a fost împinsă la maximum. Din această producție, au rezultat încasări destul de bune pentru Stat.

Noi însă nu trebuie să scăpăm din vedere că avem în fața noastră spectrul foamei, datorit condițiilor cu totul nefavorabile în care intrăm în noul an de munci agricole; în al doilea rând, avem perspectiva foarte gravă a lipsei de materii prime, care se accentuează din ce în ce mai mult. Și atunci, trebuie să căutăm surse noi de venituri pentru Stat. Aceste surse noi de venituri nu pot fi găsite decât în orientarea muncii noastre; nu în impozite, pentru că acestea nu pot pune capăt crizei economice și nu în legi restrictive, pentru că acestea nu pot împiedica crizele sociale. Trebuie să creăm venituri pentru Stat dintr-un spor de muncă și din ordine fiindcă numai cu acestea vom putea pune capăt și crizei economice și crizei sociale. Asupra acestui lucru vream să vă atrag atenția, pentru perioada de muncă ce începe de astăzi, pentru activitatea noastră economică din 1942/43.

Știu, domnilor, că ați avut mari dificultăți, că fiecare din dv. – cum era normal și cum era natural – ați dorit să realizați cât mai mult pentru departamentul dv. Nu putem să facem un efort mai mare decât acela care s-a făcut. Oricare dintre dv. ar fi stat în locul domnului general Stoescu ar fi primit din partea celorlalți ceea ce domnul general Stoescu a primit de la fiecare din dv.

Deci, să fiți foarte înțelegători din acest punct de vedere și să vă gândiți că în timp de război toate eforturile trebuie să meargă spre câștigarea lui, iar finanțele Statului trebuie să fie așa de bine administrate încât noi să nu creăm pentru generațiile care vor veni în urma noastră dificultățile pe care le-au creat cei cari au condus războiul trecut și cari au pentru ei circumstanțele atenuante, pe care am ținut să le subliniez la începutul expunerii mele de astăzi.

Prin urmare, trebuie să ne gândim cu foarte mare grijă să nu lăsăm generațiilor viitoare servituți economice, care să împiedece dezvoltarea neamului nostru în noile lui granițe, pe care noi, cu munca și sacrificiile noastre le vom crea și le vom lăsa moștenire. Să compensăm toate lipsurile și toate dificultățile financiare de astăzi prin munca noastră, prin conștiința pe care o depunem, prin ordinea în care facem această muncă și prin coordonarea mijloacelor noastre de lucru.

În cursul anului trecut 1941, am suferit de lipsa de coordonare pe o scară mai puțin întinsă decât în 1940, în acțiunea întreprinsă de dvs., lipsă de coordonare, care a anihilat foarte multe din eforturile, pe care dv. le-ați făcut cu atât de mare conștiință și inimă românească, ca să puteți duce departamentele dv. pe căile superioare reclamate de interesele neamului.

De aceea vă rog și insist să căutați să lucrați armonios, să gândiți în profunzime, nu numai la suprafață la toate problemele, asupra cărora sunteți chemați să vă spuneți cuvântul.

Toate problemele cu caracter de durată, pe care sunteți chemați să le soluționați în cadrul departamentelor respective, dacă sunt considerate în mod izolat, creează dificultăți celorlalte departamente cu care faceți sistem. Statul este un organism viu, a cărei celulă nu poate trăi independent. Dacă Ministerul de Finanțe ar lucra numai pentru el, dacă economia națională ar avea în vedere numai interesele ei proprii, dacă școala n-ar ține seama de nevoile altor autorități, atunci totul nu este decât un ansamblu dezorganizat, care duce Statul în mod fatal la dezechilibru și la prăbușire.

Deci, principala dv. linie directoare trebuie să fie ca să vă organizați în cadrul departamentelor fiecăruia în sistemul pe care îl propuneți dv., și care la rândul lui trebuie să se încadreze în sistemul general al Statului.

Fără această armonie, cele mai bune intenții, cele mai bune idei directoare, care emană de la dv. nu servesc la nimic.

Deci, aceasta este principala grijă a mea: să stabilesc o armonie completă în acțiunea dv. pentru că, dacă nu mergem pe drumul reclamat de principiul acesta, atunci degeaba ne zbatem noi, fiindcă nu vom culege roadele care se cuvin muncii dv.

Acestea sunt cele ce aveam să vă spun ca încheiere la expunerea făcută de dl. ministru al Finanțelor.

I. Petrovici: Domnule Mareșal, vă rog să-mi dați cuvântul.

Mareșal I. Antonescu: Poftim.

I. Petrovici: Domnule Mareșal, domnilor colegi, ca cel mai vechi dintre miniștri – și sunt convins că pot vorbi în numele tuturor pe baza unei armonii, care poate în alte împrejurări n-a existat perfectă, dar în chestiunea aceasta sunt convins că există – să-mi permiteți să aduc mulțumirile noastre domnului ministru de Finanțe, generalul Stoenescu, care în ciuda tuturor dificultăților, pe care le străbatem și a tuturor greutăților, cu care a avut de luptat, s-a dovedit – aceasta am constatat-o în repețite rânduri – în spirit culant și comprehensibil. O spun aceasta, tocmai fiindcă am lucrat cu alți miniștri de Finanțe și deci o pot spune în comparație. Am lucrat cu miniștri de Finanțe civili și profesioniști, dar, de multe ori, rezistența pe care o întâmpinam, în condițiuni relativ mai ușoare pentru viața Statului, era neasemănat mai mare decât aceea pe care am întâmpinat-o în mod natural la domnul ministru de Finanțe.

Întotdeauna cererile individuale ale departamentelor sunt mai mari decât ceea ce se poate acorda. Cu toate acestea d-sa a dat dovada în toate împrejurările de un spirit larg de înțelegere și foarte multe din pretențiile, care la un moment dat i s-au părut poate mai puțin legitime, analizându-le mai de aproape, le-a satisfăcut.

D-sa a înțeles un lucru: că este o chestiune de orgoliu pentru un Stat ca, chiar atunci când este în stare de război să nu prejudicieze complect viața sa, chiar în acele domenii cari par mai îndepărtate de scopul războiului, cum este viața culturală a unei țări, viața artistică a unei țări. De obicei, acest lucru nu s-a întâmplat niciodată în statele mari, dar, se cam întâmplă în țările mici, care au resurse limitate. Totuși, d-sa a combinat așa lucrurile, cu multă chibzuială și înțelegere încât a putut să satisfacă toate interesele momentului, care sunt covârșitoare în ce privește lupta noastră națională fără ca să sacrifice prea mult și interesele celorlalte ramuri de activitate, - chiar cum spuneam adineauri, a acelor ramuri cari par a avea o mai puțină legătură cu eforturile războiului.

Pentru aceste considerațiuni am ținut ca – sunt convins că sunt în asentimentul perfect al dv. al tuturor – să aduc mulțumirile noastre domnului ministru de Finanțe și totodată să asigur pe dl. Mareșal Antonescu că în toată munca aceasta, pe care o depunem fiecare la departamentele respective, suntem preocupați, în modul cel mai statornic, ca să nu vătămăm cu absolut nimic, printr-o greșală, printr-o inadvertență, prestigiul de care d-sa trebuie să se bucure în țara aceasta, prestigiu care evident este opera sa personală, dar care totuși poate să fie micșorat și prin greșelile colaboratorilor.

Ca șeful unui departament, care nu poate să aducă contribuții economice, pentru că este un departament cu altă misiune, (în totuși, cu sprijinul acesta, să asigur pe dl. Mareșal, că, în ciuda unor aparențe, starea de spirit și ordinea în tineretul nostru fac progrese simțitoare. Aceasta este o problemă care mă preocupă în mod conștient, inde pendent de celelalte griji și preocupări pe care trebuie să le am la ministerul meu.

Ei bine, țin încă o dată ca să-i spun – și știu foarte bine ceea ce îi spun și sunt foarte bine informat -: starea de spirit se îmbunătățește. Nu există nicăieri în tineret un curent ostil muncii noastre. Pot să existe cazuri izolate, însă, în realitate, munca pe care o depunem în mod neadormit pentru lecuirea sufletească a tineretului nostru începe să își dea roade vizibile.

Domnule Mareșal, vă mulțumesc pentru că mi-ați acordat cuvântul pentru ca să spun cele ce am spus, și vă rog să credeți că, în împrejurările cele noi care încep acum și care nu sunt deloc mai ușoare decât acelea care au fost, veți găsi în colaboratorii dv. voința de a domina orice oboseală pentru ca fiecare să facă un maximum de efort. Eu, în domeniul pedagogic împărtășesc această maximă pe care nu-o împărtășesc alți pedagogi, că, pentru ca un om să dea tot ceea ce poate da, trebuie să îi ceri mai mult decât poate și, cel puțin în ce privește pe colaboratorii dv. imediați, fiecare dintre noi aplică față de sine însuși această maximă: Fiecare ne cerem mai mult decât putem tocmai pentru ca să vă dăm dv. și țării tot ceea ce putem.

Mareșal I. Antonescu: Domnule ministru, vă mulțumesc foarte mult pentru cuvintele exprimate în fața Consiliului.

Sunt sigur de cele afirmate de dv.

Văd situația Statului cum trebuie să vadă orice conducător, adică cu foarte mare optimism.

Nu mă opresc înaintea dificultăților care stau în cale, dificultăți care, cum am spus în cuvântarea cealaltă, trebuie să le căutăm în adâncime și deci, ca să putem soluționa problemele, trebuie să ne ducem la găsirea cauzelor adevărate și apoi aceasta ne va duce la găsirea remediilor potrivite pentru a înlătura aceste cauze. Și de aceea, în problema aceasta mare a școlii, a tineretului, sentimentul acesta îmi dă răbdarea necesară, pentru că nu se poate rezolva problema aceasta cu bagheta magică și nu se pot rezolvi dintr-o dată tulburările acestea care provin dintr-o serie infinită de greșeli, - voite sau pricinuite de incompetență – și ca rezultat a unui mediu în care ne-am zbatut atâta vreme, mediu destul de nenorocit pentru neamul nostru românesc.

Pe planul acesta, deci, sunt liniștit. Și, aceasta cu atât mai mult cu cât eu sunt un om care nu m-am speriat în viața mea de alte greutăți mult mai mari decât capriciile unor tineri iresponsabili cari sunt antrenați de cele mai mici adieri de vânt.

Vom persevera să lucrăm în folosul școlii, pentru ca, prin îmbunătățirile pe care le aducem în acest domeniu, să putem realiza ceea ce reclamă interesele noastre – nu interesele fiecărui copil sau interesele fiecărui grupuleț care nu contează în raport cu interesele superioare ale țării noastre.

Pentru că ați sfârșit cu acea maximă, pe care ați subliniat-o: eu pot să vă asigur că n-am ajuns la momentul de a vă cere tot ceea ce puteți și sunt departe de a vă cere mai mult decât puteți. Însă dacă interesele superioare ale neamului mă vor forța să vă cer acest lucru, să fiți sigur că nu voi sta la îndoială.

Înainte de a ridica ședința, am să vă spun două chestiune urgente, care privesc: una Ministerul Economiei Naționale și cealaltă Ministerul Comunicațiilor.

Am primit o comunicare de la domnul Neubacher, în ce privește conducta pentru gazul de sondă, la București. N-am citit toată scrisoarea. Am numai un rezumat, pe care mi l'a făcut Secretariatul. Este o scrisoare a Mareșalului Göring privitoare la instalația conductei Ploiești-București. Mareșalul arată, prin scrisoarea sa, că fierul pentru executarea comenzilor de țevi a fost pus la dispoziție, dar românii n-au făcut comanda. Probabil că în România nu există claritate cu privire la persoana antreprenorului care să execute comanda.

Ing. C. Bușilă: Astăzi a venit.

Mareșal I. Antonescu: Dați-mi voie să termin. În continuare, se arată că este dispus să ne pună la dispozițiune un antreprenor german care să preia construirea și punerea în funcțiune a conductei. Orice pierdere de timp face ca să nu se poată termina conducta și duce la situația ca în războiul comun să lipsească carburanții necesari. Acestea, le spune Mareșalul Göring.

Ca să pun capăt situației și competiției care există între diferitele departamente – cine face aceasta, cine face cealaltă, se certau departamentele între ele – am spus: să ia Calea Ferată gestiunea, să construiască ea, dat fiindcă avea experiența din trecut. De aceea am dat chestiunea în sarcina Căii Ferate, de când m-am întors din Germania, de la începutul lunii ianuarie. Și astăzi, după ce au trecut două luni, mă găsesc cu această chestiune. Dar acestea sunt lucruri cari pe mine mă irită, ca să văd că mi se trimite din partea germanilor o astfel de scrisoare, în care mi se atrage atenția asupra acestei chestiuni. De ce ați întârziat?

I. Marinescu: Domnule Mareșal, atunci când ați dat dv. ordin eu am trimis chestiunea. Întârzierea a provenit din cauza germanilor exclusiv, pentru că, după ce am făcut calculele cu ei, pe diametrul de 20 țoli, ei mi-au declarat că nu pot lucra așa.

Mareșal I. Antonescu: Este o lună de atunci.

I. Marinescu: Am discutat o lună cu ei ca să văd dacă sunt în stare să ne livreze la diametru de 12 țoli sau la altă dimensiune.

Mareșal I. Antonescu: Ei ne-au răspuns de o lună de zile că nu pot da la diametru de 20 țoli, ci numai de 12 țoli. Și am spus: contractați pe 12 țoli, însă cu garanțiile cerute.

I. Marinescu: Am urmărit chestiunea. Calea Ferată a cerut oferta, pe care n-a primit-o decât acum două zile. Nu este vina Căii Ferate.

Ing. C. Bușilă: Ordinul s-a dat la 12 martie.

Mareșal I. Antonescu: Cel scris; dar cel verbal s-a dat demult.

Ing. C. Bușilă: Oferta s-a cerut și a sosit azi. V-am adus proiectul de lege, ca să vedeți dv. această chestiune. Va lucra probabil „Vifo”, care a făcut conducta de la Giurgiu și care face conducta de la Constanța.

Mareșal I. Antonescu: Ce faceți acum?

Ing. C. Bușilă: Facem comenzile.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să dăm răspuns lui Neubacher. Să-mi dați dv. datele exacte. Să vă întruniți dv., domnule Bușilă și domnule Marinescu, amândoi, ca să dăm un răspuns. Chestiunea acum nu este cine e vinovat – noi sau ei – ci faptul că s-a pierdut două luni de la ziua de când am stabilit definitiv să ne

dea conducta. Am pierdut două luni în tratative. Este adevărat că nu s-ar fi putut începe lucrul, pentru că a fost vremea defavorabilă. Dar lucrările trebuiau să fie făcute.

Ing. C. Bușilă: Se lucrează la traseu.

Mareșal I. Antonescu: Nu puteți face șanțul?

Ing. C. Bușilă: Cu vremea aceasta, nu.

Mareșal I. Antonescu: Dar dacă vine vreme bună?

Ing. C. Bușilă: Atunci, da.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie să începute lucrările înainte de a veni conducta.

Ing. C. Bușilă: Mai este o chestiune.

În primul rând, este chestiunea de principiu a exploatării conductei. Este trecut aici: exploatarea conductei va fi făcută de Calea Ferată, adică va fi adoptat același sistem de la conducta de petrol: Calea Ferată a construit-o și tot Calea Ferată o exploatează.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce mă interesează este să se construiască întâi conductă; deocamdată exploatarea nu mă privește; avem timp de discuție până la toamnă.

Ing. C. Bușilă: Calea Ferată a tratat cu Societatea de Gaz și Electricitate, pentru încheierea unei convenții de distribuire a gazului metan la București.

Mareșal I. Antonescu: Deocamdată nu se pune nici chestiunea tratatelor cu Societatea de Gaz și Electricitate, pentru că mai întâi vom aduce gaz de sondă numai pentru atelierele Căilor Ferate și pentru industriei. Deci, domnul Caramfil rămâne deoparte. Eu văd, în primul rând, interesele Statului, iar domnul Caramfil le vede pe ale Societății. Și eu trec cu un tanc de 90 de tone, dacă rezistă la unul de 5 tone, peste cel care, pentru anumite interese de grup, se opune intereselor permanente ale Statului. Eu nu mă opresc la pretențiile domnului Caramfil.

Ing. C. Bușilă: Este vorba numai de distribuția gazului metan.

Mareșal I. Antonescu: Ceea ce trebuie să facem este să construim conducta. În prima etapă vom deservi cu gaz de sondă atelierele căilor ferate și industriei, iar în a doua etapă vom furniza gaz de sondă și particularilor. Până atunci avem tot timpul să discutăm cu dl. Caramfil sau cu altul, dacă dânsul va continua să aibă o anumită atitudine.

Ing. C. Bușilă: Noi facem o lege pentru construirea conductei, împreună cu „Vifo”.

Mareșal I. Antonescu: D-ta să studiezi chestiunea și să prezinți răspunsul cu date precise. Dacă din înșirarea datelor, va rezulta o vină pentru germani, bine; dacă, dimpotrivă, va reieși că noi suntem vinovați de întârziere, vina o iau asupra mea.

Ing. C. Bușilă: Tratativele referitoare la diamentrul conductei au fost duse de Ministerul Economiei Naționale.

Mareșal I. Antonescu: Domnule Stoicescu, vom discuta împreună după Consiliu în privința aceluia tablou al condamnaților.

Am aici o scrisoare a doamnei Irina Sturdza, o doamnă foarte cumsăcade care pune foarte mult suflet în operele de asistență. Acum lucrează la Crucea Roșie, este în Transnistria și conduce în condițiuni foarte bune o cantină la Golta, pentru răniții și soldații noștri.

Doamna Sturdza spune că acolo este prefect colonelul Isopescu care are o situație perfectă. L-am întrebat pe Alexianu care mi-a confirmat că prefectul acesta este foarte bun, vorbește și nemțește. Golta este un oraș chiar pe Bug, trei sferturi în Ucraina și un sfert dincoace. Deci, acolo trebuia trimis un om cu foarte mult tact pentru că este în permanent contact cu administrația germană. Ei bine, pe acest om, care a reușit în condițiuni perfecte, vrea să-l ia generalul Vasiliu de acolo.

G-ral D. Popescu: Este prefect, domnule Mareșal?

Mareșal I. Antonescu: Este delegat cu conducerea prefecturei. A fost comandantul legiunii de jandarmi și în această calitate ține locul prefectului, care a fost mutat în altă parte. De când este el acolo, județul merge foarte bine.

Aceasta este boala Neamului Românesc: punem un om într-un loc și tocmai când administrația lui merge mai bine și dă roade, îl luăm de acolo și îl ducem în altă parte. Așa s-a făcut și la Marină: a fost schimbat tot personalul de pe distrugătoarele noastre. Dacă un om a reușit, să fie lăsat pe loc; să fie schimbat numai dacă n-a reușit. Fiți siguri, că dacă aș trăi o mie de ani, v-aș lăsa să rămâneți pe locurile dv. pe cei cari reușiți să faceți o bună administrație fără să mă uit că mai sunt o mie de competitori pentru fiecare loc. N-am simpatii pentru nimeni. Am numai dorința ca fiecare să servească țara, așa cum o servesc eu.

Deci, chestiunea aceasta a lui Isopescu o pun principal, pentru că pe acest domn nu-l cunosc nici la față. Am profitat cât a fost domnul Alexianu aici și i-am cerut relații despre acest prefect. Mi s-a răspuns că el a reușit foarte bine acolo.

Te rog însă, domnule general Popescu, să nu aibe vreo consecință pentru cariera lui faptul că s-a făcut această intervenție pentru el.

G-ral D. Popescu: Nu, domnule Mareșal.

Sedința se ridică la ora 13,20.

Stenografi: D. Fierăscu și A. Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 497 (fost 472) / 1942, f. 459-519.

15. 1942 aprilie 17. *Mareșalul Ion Antonescu informează Consiliul de Miniștri despre constatările făcute în timpul inspecției efectuate în Basarabia, Bucovina și Transnistria (se referă la situația din agricultură, industrie, lucrări publice, școli, spitale, administrație etc.).*

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de vineri, 17 aprilie 1942, ora 11

Sedința se deschide la orele 11, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte dnii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **C. Stoicescu**, ministrul Justiției; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral GH. Dobre**, subsecretar de Stat pentru Înzestrarea și Administrația Armatei; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat pentru Aer; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat pentru Marină; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat pentru Educația Extrașcolară; **Aurelian Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românilor, Colonizării și Inventarului; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, am ținut să vă întrunesc ca să vă fac o foarte rapidă expunere asupra lucrurilor constatate de mine în această destul de îndelungată inspecție și vizită pe care am făcut-o pe front și în regiunile alipite, pentru ca să servească de orientare pentru dvs. și, în al doilea rând, pe baza documentelor pe care le veți primi, să treceți imediat la realizările și îndreptările necesare.

Plecând, prima mea grijă a fost să ajung pe front de sărbători, ca să fiu în mijlocul soldaților, ca o îmbărbătare pentru ei și să le aduc și salutul și dragostea frățească a țării noastre care, datorită sacrificiilor și luptelor lor, precum și greutăților pe care le îndură, trăiește azi în această complexă liniște pe care o simțiți dvs. cu toții, o simte țara întreagă, care vă dă posibilitatea să lucrați în ordine și să contribuiți la munca aceasta constructivă pe care o depunem cu toții ca să salvăm și să reclădim Statul Românesc.

Am vizitat Crimeea. N-am putut să mă duc și în Doneț și la Marea de Azov, deoarece terenurile erau așa de desfundate încât cu automobilul nu se putea circula, iar terenurile de aterizaj nu îngăduiau avioanelor de mare tonaj să aterizeze. Din

această cauză am renunțat să mă duc și în Doneț și la Marea de Azov, deși aceasta era intenția mea.

Am văzut acolo toate marile noastre unități: am văzut Divizia X-a, Divizia XIX-a, Divizia I-a și Divizia IV-a Vânători de Munte. Vă pot asigura, cu îndelungata mea experiență militară, că am găsit acolo o stare mai mult decât îmbucurătoare, o stare de spirit, de disciplină și de ordine la soldații și la ofițerii noștri care provoacă nu numai admirația străinilor și a șefilor lor direcți, dar care trebuie și are dreptul total la recunoștința noastră și a Patriei.

Disciplina Armatei noastre și instrucția Armatei noastre, contrar de ce se petrece în războaiele îndelungate și în războaiele duse în afara granițelor și la distanțe îndepărtate, disciplina acestor soldați și spiritul lor de sacrificiu și de luptă este într-un ascendent vizibil, și vă pot spune că armata noastră din Crimeea, cu toate pierderile enorme pe care le-a avut, cu toate suferințele pe care le-a avut de îndurat, și din cauza timpului și din cauza atacurilor continui la care a fost supusă în timpul acesta îndelungat de iarnă riguroasă, în orice caz a progresat și ca disciplină, și ca ținută, și ca încredere în victoria finală.

Este un răspuns categoric, drastic și demn de ostaș dat tuturor celor din spate care sunt animați de alte sentimente și cari au avut îndrăzneala nenorocită să afirme că soldatul român și țăranul român nu se luptă și nu se bate în afara granițelor.

Soldatul român a făcut dovada și în această privință – în acest război – că poate fi pus pe picior de egalitate cu cei mai buni soldați din lume, pentru că el și în interiorul granițelor, și la granițe, și la depărtări imense de aceste granițe, se bate, pentru că are conștiința și bunul simț că oriunde se bate el se bate pentru apărarea granițelor și pentru prosperitatea neamului lui. Pe când aici, cei cari stau pe la Melody Bar sau mai știu pe unde, vorbesc în numele lui fără să aibă această calitate, soldatul român a dat răspunsul și îl dă zilnic.

În ce privește modul de întreținere a soldatului, am constatat o situație foarte îmbucurătoare. Soldatul este foarte bine îmbrăcat și își primește toate drepturile lui. Au încetat stările de neglijență pe care le cunoașteți și care constituiau durerea noastră a tuturor. Soldatul trăiește într-o înfrățire absolută cu șefii lui. Este o unire sufletească și omenească cum rar se poate vedea.

Am văzut unități în Munții Crimeii, la înălțimile cele mai mari de traversare a acestor munți peste Marea Neagră (sic), care s-au prezentat cum rar mi-a fost dat, în îndelunga mea viață militară, să văd că s-au prezentat, sub raportul disciplinei, ținutei și atitudinii lor marțiale.

Să credeți că și în ce privește Armata, ca și în toată această îndelungată vizită pe care am făcut-o, nu a fost o trecere superficială. Am intrat în cele mai mici amănunte. A fost mai mult decât o inspecție; a fost un control pe care l-am făcut și Armatei, și administrației civile, și școalelor, și justiției, și tuturor organelor noastre care la periferie ne ajută, pe baza instrucțiunilor date de aici de la centru, ca să facem din această țară ce visăm cu toții și ceea ce ne reclamă și istoria și concetățenii noștri, cari ne-au dat încrederea să-i guvernăm. Și când vorbesc de ce am constatat la soldatul nostru, să știți că am aprofundat problemele din linia întâia; am fost până la cele mai apropiate linii de dușman, până în spate.

Am găsit Divizia X-a, Divizia I-a și Divizia IV-a absolut în condiții desăvârșite. Le-am cercetat la posturile lor de comandă, în felul lor de viață. I-am întrebat pe soldați și pe ofițeri asupra greutăților pe cari le-au avut, asupra știrilor pe care le au de la familiile lor, dacă primesc sau nu ajutoarele ce se dau. Afară de unul sau două cazuri, n-am găsit absolut nici o plângere în această privință. Toți se declară foarte mulțumiți. Este încă o dificultate sub raportul corespondenței, al poștei, însă sper că prin măsurile care s-au luat acum două săptămâni și prin îmbunătățirea timpului, și soldații noștri, deși luptă atât de departe de țară, vor putea să simtă că sunt chiar în mijlocul țării lor.

Raporturile acestor soldați cu germanii sunt excelente. Soldatul și ofițerul german sunt în admirația soldatului și ofițerului român. Și, în adevăr, acest soldat merită această admirație.

El a fost criticat, a fost ofensat, în primul rând, de propria lui țară, care pierduse încrederea în el. Dar el a făcut dovada – și este o răzbunare a lui astăzi – și face această dovadă zilnic, că este altul atunci când i se dă ce-i trebuie și când conducătorii cari îl duc la luptă și izbândă dau cei dintâi exemplul.

Așa de ridicat este spiritul de luptă al acestor ostași cari se bat acolo, încât am găsit ofițeri cari refuză să primească concedii pe care să vină să le petreacă în țară. Au fost și sunt ofițeri cari au primit concedii, dar au renunțat la restul concediilor când au găsit atmosfera pe care au găsit-o aici, și pleacă înapoi pe front, pentru că acolo socotesc că este o atmosferă mult mai sănătoasă, mai românească, decât în Capitală și în restul țării.

Au fost unități cari au refuzat să primească pe cei pe cari i-am trimis ca să se reabiliteze pe front. Sunt simptomele unei stări cu desăvârșire sănătoasă, a unui organism care asigură în condiții optime viitorul și speranțele noastre.

De aceea, eu n-am puterea și talentul ca să slăvesc, să mulțumesc acestor oameni, cari pentru noi toți luptă cum luptă și fac ceea ce fac.

Am văzut trupele care sunt în interior, cum și trupele de la Odessa. Și acolo situația este foarte bună.

Am întâlnit trupe care mergeau către front. Situația lor era mai puțin bună, dar nu din cauza soldatului, ci a greșelilor pe care le face conducerea, Statele Majore.

V-am spus eu dvs. de nenumărate ori că Statele Majore sunt acelea care au înfrânt și înfrâng trupele prin lucruri neaprofundate, necugetate, prin măsuri superficiale, nestudiate.

Am găsit batalioane care aveau trenarzi și camioane care ședeau, când puteau să le ducă ranițele. Erau soldați care se deplasau către Odessa și Nicolaev, pe o vreme detestabilă, și Statele Majore îi îngrămădiseră în niște sate existente pe hârtie, sate Potemkin. Hrana lor era detestabilă. Din cercetările pe care le-am făcut, am constatat că vina nu o putem arunca pe lipsuri, ci că organizarea aprovizionării, a marșurilor și a cantonamentelor s-a făcut în condiții detestabile.

Statul Major a dat această însărcinare Armatei a III-a, la Tiraspol. Armata III-a a trecut-o Corpului II; Corpul II a trecut-o Diviziei de Fortificații; Divizia, unui birou de acestea și soldații au suferit.

În ce privește încadrarea, am găsit batalioane de marș care mergeau pe front cu comandanți de batalion ofițeri de rezervă de 47-48 ani, iar comandantul activ fusese mutat și pus să păzească un lagăr de prizonieri.

Am găsit iarăși pe front comandanți cari au fost schimbați după ce au dus la victorie trupele lor, dar s-au cramponat și nu au vrut să cedeze locul celor cari au venit să le ia comanda. Vedeți, încă un simptom al disciplinei și spiritului înalt de care sunt animate aceste trupe și acești ofițeri. S-au făcut greșeli cu astfel de mutări de birocrație, pentru că erau ofițeri cari voiau să-și facă stagiul și erau trimiși acolo. Au fost locotenenți-colonei cari au comandat regimente. Nu aveau calitatea, dar au rămas. Au fost lăsați luni de zile și acum s-au trimis ofițeri mai vechi și aceștia au fost lăsați ca ajutoari, ceea ce este o greșală capitală. Un ofițer care a rămas la comanda unei unități și a făcut o unitate model, trebuia să fie lăsat la comandă când a făcut dovada că este un om de mână întâi și, în nici un caz, nu putea fi lăsat ajutorul unității pe care a dus-o la victorie. Și sunt lucruri care fac dovada unor situații neaprofundate îndeajuns de birourile care se ocupă cu această problemă.

Am trecut în interior, în Basarabia, și am găsit la unele unități o situație excelentă, iar la altele o situație dezastruoasă.

Dezastruoasă la Tulcea, la Cetatea Albă; destul de slabă la un regiment din Chișinău; foarte bună și chiar excelentă la celelalte unități.

Dezastruoasă la Marină. Marina nu este condusă, n-are amiral. În așa hal este de necondusă, încât chiar amiralul, care nu făcuse nici o inspecție la Sulina în tot timpul iernii – am găsit trupele de Marină de la Sulina și Comandamentul în complectă necunoștință de misiunea și de îndatoririle lor – amiralul, în fața căruia constatam lucrul acesta, mi-a spus: Domnule Mareșal, am spus de mult că trebuie să ni se aducă cineva din afară. Amiralul acesta a recunoscut situația, crezând că-mi face plăcere. De altfel, mi-a mai repetat aceasta, că a spus și astă vară să aduc pe cineva din afară din Marină. El este amiral și nu a putut să-și pună ordine.

Ori Marina se îndreaptă, ori pățește acest lucru, aduc pe cineva din afară. Pun în capul Marinei un călăreț sau un infanterist sau un artilerist, sau pun un magistrat, sau un avocat; în sfârșit, voi găsi pe cineva.

Am găsit o unitate de Geniu de Marină mobilizată, trimeasă de la Galați la Cetatea Albă, la Port, ca să facă lucrări de șosele. Aceasta este iarăși opera Statului Major. Dar la Cetatea Albă aveam elemente de muncă de folos obștească, care să facă această șosea de 3 km. Au fost mobilizați oamenii la Galați, au fost îmbrăcați ca țiganii, și fără nici un control asupra încadrării, mijloacelor și posibilităților de muncă, fără instrumente au fost trimiși, și i-am găsit în Port la Cetatea Albă cu un aspect detestabil. Veneam de pe front și a fost primul meu contact cu spatele frontului. Și dvs. știți că dezorganizarea armatelor și înfrângerea lor nu a venit niciodată din linia întâi. Soldatul care luptă în linia întâi este mai conștient decât acela din spate. Dar cel din spate dacă ajunge într-o astfel de situație scapă din mâna șefilor. Și însemnează că nu aveți șefi când unitățile se prezintă astfel.

Am găsit în interior unități admirabile, din toate punctele de vedere: și al instrucției, și al cazării, și al alimentării, și al spiritului; ceea ce însemnează că nu este o stare generală, și această stare este datorită unor cauze care depășesc puterea

de creație a comandanților locali, fiind datorită oamenilor cari sunt puși acolo. Regimentul de la Cetatea Albă merge cum merge pentru că i s-au numit 5 comandanți de regiment în două luni și niciunul nu s-a prezentat; s-au învățat să nu se ducă.

Când stăm la discuție cu comandanții de regimente, atunci începe să stea și soldatul la discuție cu comandantul de regiment. Pe astfel de baze nu putem merge înainte. Trebuie să întronăm în această armată disciplina, ceea ce înseamnă că de la general și până la soldat trebuie să ne supunem cu toții la aceleași reguli. Cum n-are voie soldatul să discute, nu poate să aibă voie nici căpitanul, nici colonelul, nici generalul. Cum soldatul trebuie să stea drept în fața superiorului, tot așa trebuie să stea și generalul în fața superiorului. Nu se poate o disciplină pentru ofițeri, alta pentru generali și alta pentru soldați; și din acest punct de vedere vă rog să luați măsurile care trebuiesc luate pentru ca să ieșim din această situație.

Este o imposibilitate ca un regiment să meargă bine dacă n-are comandant, și este inadmisibil să stăm la discuție și să ne tocim cu comandanții dacă vor sau nu să se ducă. Ai văzut d-ta ce era în spatele acestui regiment. Ne vătăm că nu avem paturi, și toată iarna au stat strânse unul peste altul 40-50 de paturi în zăpadă și în ploaie, când puteau fi luate de acolo.

Ați văzut automobile blindate cucerite, pe care trebuia să le punem în funcțiune, și care din iunie, de când le-am cucerit, stau la Orhei. Sunt la depozitul de la Noua Suliță peste 200 vagoane. Sunt mașini, lucruri care sunt utile și economiei naționale și Armatei, care stau acolo. Avem pe toată suprafața Basarabiei comisii care au strâns, au acaparat aceste materiale și le țin. Am văzut elice de avioane etc.

V-aș ruga, cu insistență, ca să vă reuniți câte 3-4 miniștri, să cereți câte un vagon de la Comunicații și să faceți ceea ce fac eu: să mergeți din comună în comună, din oraș în oraș, din județ în județ, să stați de vorbă cu toți oamenii, cum am stat eu, cu lucrătorii, cu meseriașii, cu judecătorii, cu toată lumea, ca să vedeți care sunt doleanțele lor, cum merg lucrurile, pentru că eu numai așa am putut să mă informez și am aflat multe lucruri, din care unele sunt îmbucurătoare și altele rele. Dar nimeni n-are pretenția că toate pot merge în condiții perfecte, căci nicăieri perfecțiunea nu a putut fi realizată; și mai puțin puteam s-o realizăm noi într-un timp așa de scurt și trecând prin furtuna prin care am trecut și trecem.

Dacă scoborâm în mijlocul acestor oameni, pe care îi conducem și de soarta cărora ne ocupăm, și dacă punem dragoste și voință de a-i îndrepta, atunci trebuie să strângem contactul cu ei, și în primul rând trebuie să faceți pe subalternii dvs. să aibă și ei acest contact. Sunt lucruri care se petrec și toate acestea pleacă din mentalitatea birocratică, care este încă detestabilă, pentru că nu cunoaștem starea reală. Ordinele care se duc de la centru la periferie sunt neexecutabile, fiindcă nu țin seamă de realitatea locală, așa încât provoacă perturbații și nemulțumiri.

În ce privește Armata, am fost însoțit de dl. ministru al Apărării Naționale, care a luat notă de tot ceea ce am văzut, așa încât nu mai intru în detalii în această privință. Pot să vă spun numai că sunt greutăți foarte mari, însă aceste greutăți sunt învinse și că Armata noastră – am vizitat și magazii și gospodării – este foarte bine

hrănită și înapoia frontului, astăzi, este foarte bine îngrijită și lucrează intens ca instrucție. Echipamentul acestei armate este mai bun și mai complet decât era când am intrat în război.

Datorită strădaniei d-lui general Pantazi și a colaboratorilor săi și a d-lui g-ral Dobre, noi am reușit să facem contrariul de ce s-a petrecut în campania trecută. Pe măsură ce trece timpul, în loc să se înrăutățească situația echipării și armamentului, se îmbunătățește. Sacrificiile făcute și metoda și energia depusă și-au dat roadele. Am constatat, și la Bălți, și la Cetatea Albă, și în alte părți, magaziile Corpurilor pline cu lucruri noi, și am dat chiar ordin ca în cazul unei eventuale mobilizări a acestor unități să nu fie întrebuițate aceste lucruri noi, pentru că au al doilea și al treilea rând de efecte. Prin urmare, situația noastră este asigurată și în ce privește echipamentul și în ce privește armamentul.

Din punct de vedere al hranei, situația este iarăși perfectă, hrana fiind asigurată. Sunt unii soldați cari s-au plâns, la Cernăuți, că nu li se ajunge mâncarea. Plângerea este justificată, însă ea nu depășește cadrul normal al celor constatate de toți comandanții mai în vârstă din oștire, pentru că întotdeauna recrutul, când vine, este pus la o muncă încordată, la o muncă neobișnuită, o muncă ce diferă total, ca și hrana, de munca și hrana pe care o avea înainte de a fi încorporat. Din această cauză se produce o reacțiune, în care organismul reclamă să fie hrănit mult mai mult.

Facem eforturi în această privință. Am dat indicații generalului Pantazi ca să sporim la maximum. Aici s-a făcut o greșeală: generalul Constantin a tratat pe soldați ca și pe evrei.

Timp de 30 de ani am luptat și n-am reușit în această privință. Alocația care se dedea de bugetele Armatei nu îngăduia, înainte de război, să dăm rația necesară hranei soldatului și calului. Astăzi alocația ne îngăduie să depășim această rație, adică să dăm soldatului calorii mai multe decât cele prevăzute în regulament, calculate de intendenți. Și d-ta, d-le Constantin, ai spus să nu se depășească alocația. Dar trupele pot fi hrănite mai mult, afară de pâine, bine înțeles. D-ta ai spus să nu se pună cartofi și zarzavat de cât este prevăzut în regulament, și unitățile au zarzavat care se strică.

Mi-au spus comandanții de unități: avem zarzavat și putem să punem mai mult în mâncarea soldaților. Au făcut rău că n-au pus; au făcut greșeală unele din ele că au executat ordinul dv.; nu trebuiau să-l execute. Unele corpuri au cantități imense de zarzavaturi, care au să fie aruncate sau au să se strice, din cauza căldurii.

Intendența a dat ordinul și d-ta, d-le general Constantin, te-ai pretat la acest lucru și ai hotărât să nu se depășească alocația. Dar dacă, cu foarte puțină cheltuială în plus, pot să dau o hrană mult mai bună soldatului, de ce să nu-i dau.

Eu am hotărât că tot ce trece peste nevoile de hrană ale soldaților și nu poate fi consumat, să fie dat mai bine la săraci, decât să fie aruncat, pentru că nu este acum momentul să se strice alimentele soldaților, din cauza acestei chinezării burocratice.

Dacă corpurile au posibilitatea să dea o rație de trei ori mai mare, decât scrie la regulament, s-o facă. De altfel am și dat ordine în acest sens.

O altă slăbiciune a Armatei am găsit-o în încadrarea destul de slabă a unităților. Majoritatea ofițerilor era de rezervă. La Cetatea Albă, comandant de regiment nici nu exista, ajutorul comandantului de abia venise de scurtă vreme, ofițeri activi era câte unul de fiecare companie, iar ofițerii instructori de la plutoane erau toți de rezervă.

În astfel de condițiuni, risipim banii Statului. În timpul acesta, sunt foarte mulți subofițeri activi înapoi. La un cerc de recrutare, la Orhei, am găsit 42 de subofițeri și 20 de ofițeri – într-un ținut unde nu se fac lucrări de mobilizare, ci se pun la punct numai situațiile din trecut; și într-o vreme când noi n-avem subofițeri activi la front. În felul acesta oamenii noștri sunt răspândiți; nu ne folosim mijloacele așa cum trebuie, pentru că nu le coordonăm în mod înțelept. Din această cauză noi n-avem posibilitatea să ne încadrăm cum trebuie unitățile, nu din pricina lipsei de cadre, ci din felul cum sunt repartizate ele. Această greșeală provoacă o rea încadrare a unităților noastre.

La comandamentul Diviziei a X-a, de pe front, am găsit un pluton întreg de ofițeri. Să-mi iertați lipsa de modestie, dar pot să vă spun că eu am o vastă experiență în ceea ce privește statele majore ale unităților. În războiul trecut am dus operațiile întregii Armate românești, având la comandamentele marilor unități numai jumătate din numărul ofițerilor câți erau înainte. La aceste comandamente, adică la creierii gânditori ai oștirii, eu aveam numai câte trei-patru ofițeri de Stat Major, iar restul erau ofițeri de rezervă; unii erau avocați, alții erau ingineri, iar unii dintre ei erau chiar și agronomi. Într-adevăr, nu este nevoie de ofițeri de Stat Major, ca să facă buletine și să încheie situații, după un anumit calapod.

Deci, o altă slăbiciune a Armatei noastre este această încadrare, care nu provine atât din lipsa cadrelor, cât din proasta lor repartiție.

O altă cauză care face ca încadrarea să fie slabă, este că mulți ofițeri răniți – și am avut mai mult de 4000 – nu se mai întorc la unitățile la care au luptat. Este o greșeală enormă. Un ofițer, care a fost rănit și s-a vindecat, trebuie să se întoarcă la corpul la care a luptat, ca să întrețină spiritul de luptă și credința în victorie a soldaților lui. Aceasta face și superioritatea trupelor noastre care luptă în Rusia: ofițerii de acolo nu vor să plece de pe front. De îndată ce un ofițer este rănit, trimis la spital și e pus în contact cu această lume din spatele frontului, începe să-și schimbe mentalitatea pe care și-a format-o pe câmpul de luptă.

Deci, să revizuiți această situație, pentru ca toți ofițerii, cari au fost răniți și s-au vindecat, să se întoarcă la unitățile în cadrul cărora au luptat. Sunt și cazuri care ne impun să facem altfel, dar aproape întotdeauna ofițerul care a luptat și a fost rănit, trebuie să se întoarcă la unitatea lui după ce se vindecă, pentru că numai așa se formează și se întreține spiritul de luptă, de care avem nevoie.

O altă mare slăbiciune este această risipă care se face cu milițienii și împotriva căreia am luptat de atâtea ori. Am găsit milițieni, stând la câte o ușă de santinelă, fără să știe să mânuiască arma. Nici nu sunt hrăniți cum trebuie; au câte 30 lei pe zi alocație de hrană, care nici nu li se plătește la timp; la toate oficiile de telefoane de prin sate, la toate primăriile, la toate tribunalele sunt milițieni, deși au fost puși la locurile lor sergenții de stradă. Prin urmare, se face un abuz

nemaipomenit în această privință. Au fost luați milițieni, li s-a dat o armă pe unăr și au fost puși de santinelă, când s-a auzit că trec eu în inspecție. Restul zilei, probabil că ei sunt servitori sau fac alte lucruri. Pe toată Valea Prahovei avem milițieni cari fac de gardă, deși în regiunea aceasta avem trupe.

Am dat instrucțiuni ca să se revină la măsura pe care o luasem anul trecut, înainte să înceapă războiul, când am arestat pe toți comuniștii, i-am internat în lagăr și apoi am dat un comunicat în care am arătat că pentru orișice act de sabotaj am să împuşc atâția comuniști. Am să fac și acum la fel, considerând comuniști și pe legionari și pe toți cei cari se agită, acum când țara este în stare de război.

Aceasta este măsura care trebuie luată. Pentru 2 000 de zănateci, câți sunt în Țara Românească, n-o să ținem noi 10 000 de oameni bătrâni cu arma pe umăr, tocmai acum când sunt necesari să fie la casele lor, ca să-și muncească pământurile și să se ocupe de familiile și de copiii lor. Nu putem să ținem pe oamenii aceștia, numai ca să ne păzim ca nu cumva un comunist, un legionar sau un jidan să nu facă vreo năzbâtie. Nu pot să țin toată țara cu baioneta la armă, numai pentru câțiva zănateci. Pe aceștia am să-i distrug cu alte mijloace.

În ceea ce privește spitalele Armatei, pe care le-am vizitat, le pot împărți în două categorii. Ce am găsit pe front în Crimeea? Totul în stare foarte bună, la superlativ. Dintre spitalele dinapoia frontului, unele erau foarte bune, iar acela pe care l-am inspectat la Bălți era foarte rău întreținut. De altfel, era acolo un medic maior, care avea toată lista de bucate pe haina lui; burta îi era într-o parte, chipiul în altă parte; se cunoștea că era un om care se gândea numai la stomac, care mânca de dimineața până seara. În curtea spitalului era o murdărie înspăimântătoare; ca să prezinte un oarecare aspect de curățenie, el pusese ca în magaziiile lui să se așeze hârtia albă prin rafturi – acoperise toată murdăria cu hârtie albă. În privința Spitalului Militar de la Cernăuți, pe care cerusem de două ori să-l văd, am fost manevrat de dumnealor în așa fel că n-am mai putut să-l inspectez. Până la sfârșit, domnul general Pantazi mi-a spus, la miezul nopții, că nu merită să vizitez spitalul acesta.

Spitalele trebuie puse în condițiuni bune. Am dat sarcina aceasta domnului general Pantazi. N-am preocupat nici un sacrificiu pentru îmbunătățirea stării sanitare a Neamului nostru, pentru că mi-am dat seama că dacă un popor nu este sănătos, nu poate muncii, nu poate lupta și nu poate avea un moral ridicat. De aceea, trebuie să ne ocupăm, în primul rând, de hrana și sănătatea neamului acesta. Mă preocupă totdeauna să dau hrana și îngrijirea sanitară necesară poporului nostru, pentru ca, în paralel cu acestea, să am dreptul să-i cer să muncească, să producă, să creeze și să lupte. Aceasta este o acțiune pe care n-o fac din metode demagogice.

De aceea, soldatul trebuie să fie bine hrănit, bine îmbrăcat și bine îngrijit sufletește și trupește atunci când este rănit sau se îmbolnăvește. Acestea sunt lucruri care trebuie neapărat să intre în preocupările dv. într-un grad foarte înalt, ca să putem pune armata noastră la nivelul la care trebuie.

Trec la celelalte probleme care vă interesează pe dv. În ceea ce privește problema agricolă, am avut satisfacția deosebită să constat că toți prefectii mi-au

afirmat că programul agricol va fi realizat sută la sută, cu toate greutățile ce le au de întâmpinat și cu toată vremea aceasta, care se pune în calea noastră și nu ne dă posibilitatea să valorificăm ceea ce am pregătit sub raportul muncilor agricole. Totuși, cu toată această situație, toți prefectii m-au asigurat că în Basarabia și Bucovina planul agricol se va realiza sută la sută.

De altfel, am trecut prin atâtea comune și, cum am spus adineauri, n-am trecut ca turist, ci am aprofundat toate problemele în legătură cu agricultura. M-am convins că toată lumea, de la țaran, agent agricol, jandarm agricol și până la primar, notar și pretor își dă seama de importanța acestei probleme. Toată lumea lucrează într-o armonie desăvârșită și cu mare pasiune, ca să realizeze dezideratele și să satisfacă eforturile pe care noi le facem aici ca să asigurăm existența acestui Neam. Totul este pus la punct din acest punct de vedere.

Am găsit jandarmi agricoli, cari, într-un timp record, s-au pus la curent cu îndatoririle lor și cari pun foarte mult suflet în activitatea pe care o desfășoară. Nu s-a fixat însă nimic până acum în privința plății lor. Aceasta este o problemă care trebuie soluționată, pentru că ei nu știu cu cât vor fi plătiți. Leafa lor este 600 lei pe lună, ca și a soldaților.

A. Pană: Am dat ordin să li se dea un supliment de leafă.

Mareșalul Antonescu: Ce supliment? Trebuie să-i plătim bine, pentru că acești oameni au făcut dovada că sunt mult superiori agenților agricoli. Între jandarmul agricol și agentul agricol m-am edificat cine este mai bun. Aș merge până acolo încât să renunț la agentul agricol, în schimbul jandarmului agricol, care a dat atât de bune rezultate. Am găsit agenți agricoli cari nu știu nimic și am găsit jandarmi agricoli cari își fac datoria cu prisosință: au mers din casă în casă și știu acum pentru fiecare țaran în parte, în ce stare îi este plugul, câte vite are, câtă sămânță are și câtă îi lipsește, cu cine se asociază ca să muncească și așa mai departe. Am controlat datele acestea la țaranii din comuna respectivă și am constatat că erau exacte.

Deci, iată o problemă pe care o putem socoti rezolvată, dacă nu-i lăsăm pe acești oameni din mână.

Acum, fiecare țaran știe ce are de semănat și ce ajutor are să primească de la consătenii lui. Unii din ei, întrebați de mine dacă le convine să le dirijăm noi munca, mi-au răspuns că le convine și că vor face ceea ce le ceream, pentru că își dau seama că muncesc tot pentru ei.

Prin urmare, din acest punct de vedere, constatăm că s-a creat o stare foarte îmbucurătoare, pe care trebuie s-o menținem, și chiar s-o îmbunătățim, fără însă să descurajăm pe acești jandarmi agricoli, pe cari trebuie să și-i echipăm, fiindcă de îmbrăcămintea și de drepturile lor nu s-a ocupat nimeni până acum. Este o chestiune pe care te rog s-o aprofundezi și să mi-o prezinți cât se poate de repede, domnule Pană.

Celelalte elemente ale Statului ne arată că acolo unde pretorul și notarul sunt oameni de mână întâi, sunt puse la punct în condiții perfecte și ideale.

Mijloacele sunt suficiente în Basarabia, și ca brațe de muncă, și ca animale, și ca tractoare, ca mijloace mecanizate.

În Transnistria situația este mai grea în Sud. În Nord, prefectul de la Moghilev, cu care am vorbit, m-a asigurat că realizează muncile agricole sută la sută. Pe măsură ce venim către mare și ne ducem către Est, situația devine mai grea. Totuși, tot ce trebuie pentru munca cu mijloace mecanizate este aproape asigurat. M-am interesat: uleiurile, motorina, tractoriștii și tot ce trebuie ca să înceapă să funcționeze sunt la locul lor. Deci, din acest punct de vedere, pot să spun că situația muncii agricole este foarte îmbucurătoare. Trebuie să mergem în direcția aceasta.

Ca arătură, în afară de Nordul Basarabiei, județul Hotin, situația din Basarabia este excelentă. Țăranii noștri sunt extrem de mulțumiți. Au tot ce le trebuie; au rezerve de bucate, care ne vor folosi în cazul unui an deficitar. În orice caz, n-am, din acest punct de vedere, nici o neliniște.

În ce privește starea vitelor, mai în toată Basarabia nu este destul de îmbucurătoare. S-au făcut și greșeli, dar a fost și lipsă de furaje. Mai ales din vitele pe care le-am adus din Transnistria și din oile aduse s-au pierdut multe, cu toate eforturile făcute de mine și cu toate că am atras atenția în această privință tuturor, începând cu d-nii Alexianu și Voiculescu. Pentru că au fost aduse în condiții grele, aceste vite au avut de suferit și multe au pierit. Am găsit în județul Hotin 30% pagubă la oi.

Pe măsură ce ne scoborâm, aceste pagube au scăzut. Bineînțeles, justificare putem găsi pentru orice, și justificări am găsit și acolo, la oamenii cari trebuiau să răspundă de această chestiune. Nu e mai puțin adevărat însă că dacă s-ar fi făcut eforturi și s-ar fi pus mai mult suflet și mai multă atenție în această privință, pagubele ar fi fost mult mai mici. Eu mă consider principalul vinovat, pentru că am dispus să se evacueze din Transnistria toate oile și toate vitele. Am făcut-o însă pentru că atunci nu era ordine în administrarea Transnistriei, și germanii, italienii, și toată lumea, începuseră să facă jafuri acolo. De aceea am vrut să le aduc, și le-am adus în condițiile în care le-am adus. Dar acum nu mai este jaf, pentru că nici germanii nu mai fac nimic fără administrația românească, așa încât afară de cazuri izolate, lăsăm aceste vite pe loc.

Am dus luptă ca aceste vite să fie bine îngrijite. Nu au fost, și a venit și febra aftoasă și altele. Dar, din ceea ce am avut, avem un fond destul de mare. Sunt încă vite în Transnistria și i-am dat instrucțiuni, chiar zilele trecute, d-lui Alexianu ca să pregătească această problemă, pentru ca în august să putem scoate vite de acolo; și vom scoate și tractoare, căci sunt peste 4 000, și mai sunt 1 000 de reparat, adică 5 000. Sunt și vite, porci în special. Am dat ordin să se crească porci pe o scară foarte întinsă, așa încât, cu începere din luna august, vom putea să pompăm din Transnistria și să aducem în Vechiul Regat cantitățile de care avem nevoie.

Luați notă ca să fie pregătită de acum în condiții bune această operație și să nu se mai execute în modul destrăbălat în care s-a executat.

Trec la chestiunea administrativă.

Sub raportul administrației, în Transnistria situația este destul de bună. N-aș putea să mă pronunț însă definitiv, pentru că în Transnistria nu m-am oprit decât numai la Odessa și la Tiraspol. De aceea n-aș putea să trag o concluzie în această

privință. Am vorbit cu prefectul de la Moghilev, și îmi rezerv dreptul să fac aceasta mai târziu, când voi avea puțința să intru mai aprofundat în problemele administrative ale acestei provincii.

Am constatat însă că acolo e o perfectă ordine. Noi nu avem nemulțumirile pe care le au germanii în teritoriile ocupate. Chiar când au lansat parașutiști și teroriști, aceștia au fost prinși, așa încât, deși administrația este redusă la extrem, deși mijloacele de siguranță pe care le avem sunt, pot să spun, destul de slabe, pentru că avem un punct foarte vulnerabil, care este Odessa, unde am concentrat majoritatea acestor mijloace, însă dat fiind ce s-a petrecut în Transnistria, mai ales în epoca aceasta grea de iarnă, pot trage concluzia – și cred că nu greșesc – că administrația este și în Transnistria pe un tărâm foarte bun. Probabil că sunt și acolo multe dificultăți, erori, dar nu poate să aibă nimeni pretenția să realizeze perfecțiunea într-un timp așa de scurt și într-o astfel de regiune.

Această stare se datorește și administrației, dar se datorește mai mult spiritului populației, care a căpătat convingerea că administrația românească este o administrație foarte binevoitoare lor, este o administrație mult superioară administrației rusești, și – vă rog să rămână între noi – chiar în comparație cu administrația care este la germani, dincolo. Germanii le-au luat mai mult decât le-am luat noi și se poartă mai brutal cu ei, din cauză că au mijloace de siguranță și de supraveghere mai restrânse. De aceea trebuie să procedeze la acte de teroare ca să poată să-i țină în înspăimântare.

În sfârșit, suntem și noi în parte slavi, așa încât afinitatea este mai mare și deci raporturile acestea sunt explicabile. Românii sunt foarte blânzi; își împart pâinea și tutunul cu ei, ceea ce a creat o stare de spirit foarte favorabilă.

Aceasta nu trebuie să facă să ne culcăm pe o ureche, pentru că în momente grele care, desigur, vor mai veni, vor căuta să scoată mulți șerpi capul la drum și atunci se va vedea adevărata situație.

Prin urmare, sub raportul administrației în Transnistria nu pot să vă dau indicații mai largi, căci nu am. Dar după aparențe putem fi mulțumiți.

Trec la ceea ce se petrece în Basarabia, în Bucovina și la Tulcea.

Am profitat de faptul că am fost pe Dunăre, până la Sulina și Vâlcov, și chiar la Jibieni, unde nu a călcat niciodată prefectul, ca să constat stările de lucruri de acolo.

Am căzut prin surprindere. Când am descins la Vâlcov, am spus că vreau să mă duc acolo.

Pot spune că în Basarabia administrația este îndrumată pe căi aproape ideale. Am găsit peste tot primării model, posturi de jandarmi model, școli model, preturi model. Probabil că sunt și altele, care încă nu sunt model. Dar acolo unde este prefectul o mână de fier, situația a ajuns aproape ideală.

Citez județul Bălți în această privință, județul Chilia Nouă, județul Lăpușna, care se prezintă foarte bine. N-am putut să mă duc la Soroca, dar prefectul mi-a făcut o impresie admirabilă.

Vă rog și pe dvs. să vă duceți să vedeți ce se petrece și ce s-a realizat în această privință. Am găsit în județul Fălești o școală model. A fost o luptă mare să

fie desființată, pentru că dl. Oteteleșanu a dat ordin din birou ca să fie desființată; și eu n-am găsit în viața mea o instituție mai exemplară ca aceasta. Au luptat oamerii aceștia să nu fie desființată.

De aceea, vă rog să vă duceți la fața locului, pentru că nimeni nu ște adevărata situație – chiar Davidescu mi-a dat Decretul în timpul drumului – nimeni nu cunoaște stările de spirit. Este ceva de revoluție pentru cine se duce și vede ce se petrece la fața locului: spitale model, primării model, școli model, posturi de jandarmi model. Sigur că mai sunt lucruri rele de stârpit, dar le vom învinge și le vom stârpi.

Vă rog ca atunci când vă duceți în inspecție să nu vă mulțumiți să vă primească primarul la gară, să luați parte la banchete cu cuvântări; să descindeți în noroi și pe ploaie și să vedeți realitatea. Și această realitate este extrem de îmbucurătoare.

Am găsit la Vâlcov o primărie model, un post de jandarmi la fel. La Jibrieri, unde nimeni nu se aștepta să mă duc, am găsit școală model, primărie model, post de jandarmi model; trupele care erau pentru paza malului, în condiții excelente; unitatea de artilerie cu caii, cu oamenii, cu hrana și cu echipamentul excelente; jandarmii într-o ținută foarte bună. Învățătorii se prezentau în condiții superioare, dormici de a avea realizări.

Același lucru l-am constatat la Chișinău, l-am constatat în județul Orhei. Am avut o decepție cu mănăstirea Curchi. Am găsit o murdărie nemaipomenită și m-a dus acolo episcopul, cu sila, căci nu era în program, să-mi arate ca ceva extraordinar această mănăstire. Îmi pregătise, bineînțeles, acolo o masă cu pește din eleșteu, cu fel de fel de lucruri. l-am spus: eu nu sunt omul mesei.

Am găsit mănăstirea, chiliile, curtea, călugării, într-o stare de murdărie, de nepieptănare și de aspect dezastruos din toate punctele de vedere. În schimb însă, prin toate sertarele pe care puneam să le tragă – și ezitau să le deschidă, ținându-le încuiate – numai mâncăruri înfundate, slănină, ouă roșii, cozonaci, sticle de vin. Pentru burta lor era tot; pentru restul nimic. Ceea ce m-a făcut să spun și starețului, și episcopului și mitropolitului: dacă mănăstirile nu-și înțeleg rostul lor în viața actuală a Neamului Românesc și în viața viitoare, sunt menite să dispară. Facem din ele altceva: școli, sanatorii, case de corecțiune, orice, nu cuiburi de paraziți și de murdărie.

Prin urmare, domnule Petrovici, vă rog să luați chestiunea aceasta în mână și să facem ceea ce fac eu acum pentru închisori, unde facem ateliere. Închisorile vor trăi prin ele, și vom putea construi chiar alte închisori, prin munca acestor închisori.

Tot așa mănăstirile să servească, cum au servit și în epoca voievodală, de instituții de înălțare a Neamului Românesc pe toate planurile. Nu sunt în stare să facă lucrul acesta, atunci nu avem nevoie de călugări, nu avem nevoie de paraziți.

Este o mănăstire foarte bogată: are 50 fălci de pământ, 20 de vie, 20 fâneață, eleștee, surse pe care ei le speculează. Acestea toate le-am aflat trase de mine cu forcepsul, căci, bineînțeles, nu mi-ar fi spus; și desigur că nu mi-au spus tot, căci întâi îmi spuneau că au numai 50 ha. Am întrebat: Dar aia nu ai? Și atunci mi-a spus.

În tot cazul, situația este aceasta. În schimb însă, toate bisericile din Basarabia se prezintă foarte bine, sunt foarte bogate, foarte îngrijite și este o stare de spirit foarte îmbucurătoare. Și preoții, și toți ceilalți cu cari am vorbit, mi-au afirmat că în toată lumea este o redresare spirituală; bisericile sunt pline, și la orașe, de intelectuali, și la sate, de țărani, ceea ce înainte nu era; erau abandonate din cauza greșelilor preoților, care și acum fac greșeli, în Basarabia mai puțin ca în trecut. Trebuie să eliminăm pe toți cei cari greșesc, prin măsuri foarte drastice. Nici o ezitare în aplicarea măsurilor administrative.

Vorbesc cu d-ta, domnule general Popescu, pentru Vechiul Regat: contra celor cari se abat de la regulile care interesează progresul și ordinea în Stat, cele mai drastice sancțiuni. Preotul care nu este ceea ce trebuie să fie la amvon și în satul, în parohia lui, nu mai are ce căuta acolo. Poate să-l susțină toate Sinodurile din lume, nu mă interesează. Mie îmi trebuie preot care să îndeplinească și o funcțiune socială, nu numai spirituală. Dacă, paralel cu funcțiunea spirituală, nu îndeplinește și o funcțiune socială, n-are ce căuta, se exclude din mijlocul acestei comunități românești.

Acestea sunt cadrele Neamului Românesc: preoții, învățătorii, profesorii, medicii, militarii, funcționarii. Aceștia trebuie să îndeplinească nu numai funcțiunea lor, ci și o funcțiune socială. Dacă învățătorul nu face la sat și educația satului, și nu face la catedră educația copiilor și nu-i îndrumază, cum a început să se facă în unele sate din Basarabia, nu are ce căuta acolo. Așa este și cu directorul de liceu și cu preotul și cu celelalte organe administrative ale Statului.

Cred că în această privință suntem absolut înțeleși, și dacă nu acționăm în această direcție, nu redresăm Neamul Românesc. Cu cât vom ști să acționăm mai înțelept, mai energic și cu metode mai superioare, cu atât vom reuși să redresăm Neamul Românesc mai repede. Degeaba ne zbatem la București și dăm cele mai bune soluții pentru probleme, dacă aceste antene, acești ochi, aceste părți din sufletul, din simțirea și din ființa noastră, care sunt la periferie și risipite pe întreaga țară, nu acționează la unison; nu facem nimic. Și pentru ca ei să acționeze la unison cu noi, trebuie să-i formăm pe toți.

Este, din acest punct de vedere – cum am spus – o stare foarte îmbucurătoare. Am găsit școli primare model la sate, în județul Bălți. În alte județe n-am avut timp să mă duc. M-am dus acolo, pentru că nu mai fusesem de când s-a eliberat provincia și am văzut sate, cu școli primare pe care le puteți aduce în Vechiul Regat și le puteți duce în mijlocul Europei ca să servească de model tuturor, și nimeni nu va îndrăzni să facă cea mai mică critică, pentru că din punct de vedere al aspectului, al muncii care se depune și al metodei, este aproape perfecțiunea.

Am găsit la școala primară de la Fălești mormane de cânepă aduse de țărani gratuit. Și nu le aduceau, dacă nu simțeau că este lucru corect și că este o necesitate pentru copiii lor să învețe ceea ce trebuie. Am văzut lucruri realizate acolo: căpestre, funii, șleauri și lucruri de pescărie, pe care le importam din Germania, și care sunt făcute și prezentate în condiții perfecte. Puteți să le duceți la cele mai

pretențioase magazine din Capitală, să spunei că vin din Londra, pentru că se prezintă ca și cum ar fi confecționate acolo, nu în satul Făleşti.

Am văzut fire de cânepă la fel cu firele de mătase. Putem trece deci la dezvoltarea industriei textile și să umplem golurile pe care ni le lasă bumbacul, și să revenim pe căile normale de alimentare și îmbrăcăminte ale Neamului Românesc, pe care am stat 2 000 de ani, dar pe care le-am abandonat pentru ca să importăm stambă din străinătate.

Prin urmare, din punctul de vedere al școalei primare, eu sunt foarte mulțumit și ceea ce vă rog este să trimiteți acolo să vă formați cadrele.

Gospodăria comunale au început să se facă peste tot în Basarabia. Sunt unele județe – eu nu am aici datele, dar le-am văzut atunci în trecut – care au gospodării comunale model, unde se găsesc reproducători și toată instrumentația necesară pentru agricultură și celelalte munci. Sunt multe în județul Lăpușna. Se creează acum în jud. Bălți, în Orhei și în celelalte. Deci și din acest punct de vedere situația este îmbucurătoare și te rog, dle Pană, să o urmărești de aproape.

Să credeți că nu este ușor să fiu păcălit. Am o experiență atât de vastă, încât cunosc imediat ce este superficial, ce este roue pe buze, pe obraz, și ce este murdăria. În toate părțile nu erau pregătiți pentru vizita Mareșalului Antonescu. Unii nici nu aflase; alții, cu câteva ore mai înainte, cel mult cu 24 ore mai înainte, așa încât nu s-ar fi putut da cu ulei, nu s-ar fi putut vopsi băncile și paturile, nu s-ar fi putut face saltele și pături, și ceea ce am constatat eu.

Este lucru sănătos, nu este numai varul care a jucat, pentru că nu era spoit nicăieri. Aceasta a fost teoria noastră până acum: când venea o inspecție, varul acoperea murdăria. Vedeai alb peste tot: vedeai toate zidurile albe, toate lucrurile erau albe; varul salva totul în Țara Românească. Nu aceasta era situația acum.

Trec la chestiunea liceelor.

Am vizitat foarte multe școli. Afară de foarte rare excepții, este acolo o muncă foarte metodică și foarte intensivă și se pune atâta pasiune că este mișcător, pentru această redresare.

Am văzut școli care nu au fost niciodată așa de curate și așa de bine prezentate. Și mai ales sunt în măsură să apreciez această muncă și să aduc toate elogiile și omagiile mele, și ale țării, pentru că știu în ce haos am luat noi Basarabia când am cucerit-o vara trecută, și știu cât erau de distruse aceste lucruri.

A fost un liceu la Chișinău, unde se găsea Comandamentul nostru imediat după cucerirea Chișinăului și unde am intrat de două-trei ori. Acum nu l-am mai recunoscut. Am întrebat: acesta e liceul unde era Comandamentul Român? Nu-mi venea să cred.

Am văzut, din acest punct de vedere, și la Chișinău și la Bălți și la Cernăuți, lucruri extraordinar de interesante: toate chestiunile puse la punct, muncă pricepută și făcută cu suflet și patriotism; elevele și elevii în foarte bune condiții, hrana foarte bună; baia, internatele, toate acestea în condiții perfecte.

Trebuie să mergem pe acest drum și să-i încurajăm, pentru că începuturile sunt foarte îmbucurătoare. Material didactic există mai peste tot, afară de Cernăuți, unde la Politehnică am constatat că sunt extrem de scumpe cărțile: 300 lei o carte

de 20-30 pagini. Nu este un volum care interesează pe toată lumea, dar nu este mai puțin adevărat că o carte de chimie are formule clasice care nu sunt proprietatea exclusivă a celui care a făcut cartea, și 300 lei este un preț exagerat. Trebuie să ieșim din situația aceasta.

Iată, un caiet de 6 lei, care are numai 9 foi, și pe care numai figura Regelui are valoare. Vedeți ce speculă. Câte caiete de acestea trebuie să cumpere un copil de clasele primare? Pentru că așa am început toți și așa va fi întotdeauna: copilul face litere pe pagina întreagă; cu cât ești mai mic, imaginea trebuie să fie mai mare, ca să te impresioneze. Așa face copilul cu toate lucrurile. Și un caiet de acesta îl umple într-o săptămână. Vasăzică, este un tribut care se plătește acestor jidani – trebuie văzut cine face specula aceasta – tribut care se ridică la sume mari. Sunt lucruri mici, care trec neobservate, dar care au consecințe foarte mari, și trebuie să le examinăm cu toată atențiunea, fiindcă ele stau la baza unor organizări serioase.

I.C. Petrescu: Se pot monopoliza.

M. Antonescu: Am discutat cu dl subsecretar de Stat, Petrescu, chestiunea și săptămâna viitoare vom lua o măsură.

Mareșal I. Antonescu: La toate școlile am găsit o dotare cu instrumente cum n-am mai văzut. Școala Politehnică de la Cernăuți va deveni centrul principal de formarea tehnicienilor noștri, pentru că are o posibilitate enormă în această direcție. Am găsit studenți veniți din Oltenia, plecați de la alte școli, pentru că au aflat că acolo au mai multe posibilități de a se instrui. Căminul este în condiții perfecte; sălile de laborator și tot materialul pentru lucrările de laborator, la punct; toate, afară de scumpetea cărții. Fiecare profesor avea laboratorul lui, și deci avea posibilitatea să-și facă singur lucrările de laborator și cercetările, ceea ce noi n-am avut până acum; nu a stat în gândul nostru să dăm posibilitate profesorilor să lucreze și, de aceea, n-am făcut acest lucru.

Acum acest lucru s-a creat la Cernăuți, și mă felicit că am avut această tărie de a rezista furtunii care se dezlănțuise: toți voiau desființarea. Am avut, în special, intuiția și am creat la Cernăuți un centru politehnic care poate servi de model.

Am văzut în viața mea două politehnici care aveau tot ce le trebuie: una la Varșovia, creată de polonezi, și una în Anglia. Pot să spun că acest institut pe care l-am găsit la Cernăuți este azi în imaginea mea exact la fel cu acelea pe care le-am vizitat la Londra și la Varșovia.

Prof. I. Petrovici: Am dat și acum fonduri, fiindcă are nevoie să se dezvolte.

Mareșal I. Antonescu: Are condiții perfecte de dezvoltare și cred că acum profesorii de la Politehnică nu vor mai avea de ce să se plângă. Cu timpul, poate vom face o centralizare, pentru că nu trebuie să risipim mijloacele noastre. Ca și pe câmpul de luptă: acela care își risipește forțele, este învins; acela care strânge forțele într-un singur punct, reușește.

În ce privește însă profesorii de la aceste școli superioare, este o mare bubă care trebuie vindecată. Majoritatea profesorilor sunt legați și de Iași. Unul este director la Uzina Electrică, altul subdirector; altul este la tramvaie. Trebuie să încetăm cu acest sistem; le-am spus tuturor în față: să încetăm cu profesorii ambulanti, cu sezonistii, la școlile superioare și la facultăți.

Profesorul trebuie să fie atașat de școală. Eu, adică Statul, trebuie să-i dau toate posibilitățile ca să poată trăi, să nu mai aibă nevoie de aceste lucruri. Toți aveau câte două lefuri. N-am nimic de zis; să le aibă, dar la Cernăuți, nu să fie călare pe calea ferată tot timpul.

Prof. I. Petrovici: Aceasta a fost o situație tranzitorie, fiindcă Politehnica a stat la Iași până în toamna aceasta și oamenii nu s-au putut desface ușor.

Mareșal I. Antonescu: Tocmai de aceea vă rog ca, începând de anul viitor, să ieșim din anormal și să intrăm în normal și din acest punct de vedere.

Trec acum la chestiunea spitalelor. Am găsit toate spitalele în stare bună, în afară de unul singur, și anume spitalul de boli mintale de la Cernăuți, condus de doctorul Constantinescu. Aceasta este o instituție vastă, cu posibilități imense, dar care lasă foarte mult de dorit sub raportul gospodăresc. Am auzit că doctorul Constantinescu este un medic foarte bun. El are nevoie acolo însă și de doamne de la Crucea Roșie și de la Consiliul de Patronaj, care să-i pună ordine în gospodăria spitalului.

Într-adevăr, de la intrare am văzut toată situația. Cearceafurile erau murdare și rupte; saltelele proaste, paturile nevopsite, totul în dezordine, bucătăria, deși era foarte modernă, totuși intendentul de acolo nu era în stare să dea nici un fel de detalii în ceea ce privește hrana bolnavilor. Spălătoria și călcătoria, de asemenea, erau într-o stare detestabilă. Se vedea acolo lipsa unui om care să conducă cum trebuie o instituție.

Dacă n-aș fi văzut și n-aș fi constatat altă situație la toate celelalte spitale – și am vizitat destul de multe; sunt trecute aici pe hartă – atunci aș crede că nu s-a putut altfel. Însă când toate celelalte spitale sunt într-o stare de progres netăgăduit, iar cel din Cernăuți este într-o stare detestabilă, am dreptul să condamn pe cei cari îl conduc și-l administrează.

Am găsit la unele spitale o situație atât de înfloritoare, încât pot să spun despre ele ceea ce am spus pentru unele preturi, primării și școli: că putem să le ducem în mijlocul Europei și să spunem: Pofțiți, îndrăzniți și comparați aceste instituții cu ale dv. Și nici una din ele nu va putea fi criticată.

Am vizitat, acum, la Chișinău câteva spitale pentru a treia oară și am constatat că se găsesc pe o linie ascendentă. Ori, atunci când găsesc spitalul din Cernăuți și cel militar de la Bălți într-o stare deplorabilă, am dreptul să înfierz pe acești domni, cari n-au pus instituțiile lor pe același picior cu celelalte.

Am găsit la Hotin un spital splendid; la Chișinău am găsit trei spitale foarte bune, iar al patrulea ceva mai slab: am găsit un spital bun la Fălești și unul la Noua Suliță. Acolo era un doctor foarte bun, spitalul era în bună ordine, dar localul era detestabil. La Fălești, tot așa, localul era detestabil însă spitalul era condus în condițiuni superioare de medicul șef; se cunoștea că acolo este un om care știe cum să-și conducă instituția.

În ceea ce privește hrana și condițiile în care erau întreținuți bolnavii la aceste spitale, nu s-ar fi putut pretinde ceva mai bun. Bolnavii erau bine hrăniți, nu mai erau speculați, ca înainte, de medici – am dat sonde prin toate părțile – iar tratamentul sifilisului se face din plin pentru toți, în mod gratuit.

Toate spitalele aveau o înzestrare mai bogată ca înainte și un surplus de medicamente. Doctorii au afirmat că niciodată n-au cunoscut această bogăție și abundență de instrumentație.

La Bălți am găsit un spital civil admirabil, condus de doctorul Stoian, alături de un spital militar detestabil. Și nu-mi închipui că n-am avut și noi, Armata, aceleași mijloace ca și Ministerul Sănătății. D-ta, d-le doctor Tomescu, ți-ai adunat o mare parte din mijloacele necesare pentru dotarea spitalelor din Basarabia și din capturi. În această privință, te rog să fi mai puțin egoist și să lucrezi cu dl general Pantazi în așa fel ca, din capturi, să facem și noi dotarea spitalelor militare la fel ca a celor civile.

În ceea ce privește lenjeria de pat și de corp, s-a atins aproape perfecțiunea. Mai sunt mici lucruri care trebuiesc completate, dar nu putem avea prea multe pretenții.

O dificultate mare și o greșeală care se face, sau dacă nu o greșeală, în orișice caz un lucru care nu este destul de bine examinat, este problema încadrărilor. Toți s-au plâns în această privință. Erau medici cari au fost trimiși să înființeze un spital special pentru tratarea orbilor și după ce au ajuns acolo, când au fost să-și primească bolnavii, au fost mobilizați. La alte spitale unde erau foarte mulți bolnavi, medicii primiseră ordine de mobilizare. La Fălești, spitalul era gata să rămână fără medici. Am dat ordin să rămână tot pe loc. La alte spitale, la fel. Apoi, dacă pleacă azi unul, mâine altul, ce facem? Sunt anumiți medici, cari stau la București și pe cari d-ta, d-le doctor Tomescu, nu poți să-i scoți din Capitală ca să-i trimiți în spitalele din linia întâi. Dacă nu-i poți scoate d-ta, am să-i scot eu, fiindcă cei mai buni chirurghi trebuiesc trimiși în spitalele din prima linie. Dacă tratăm bine pe răniții cari vin în spitalele din linia întâi, ușurăm mult situația spitalelor din zona inferioară. Deci, cei mai buni chirurghi ai noștri trebuiesc trimiși acolo.

Cu d-rul Constantinescu s-a întâmplat același lucru ca și cu ceilalți: a primit ordin ca să organizeze un spital pentru 500 răniți și, în același timp, a primit alt ordin ca să plece la mobilizare. Cu alte cuvinte, omul pe care îl trimit să organizeze ceva, îl iau de acolo și-l duc înaltă parte. Acestea sunt lucruri care produc dezarmonie și au, de multe ori, rezultate catastrofale. Dacă noi am salvat mare parte din răniții noștri, aceasta se datorește faptului că am repartizat medici buni la spitale. Greșelile de anul trecut au fost reparate; experiența de acum un an trebuie folosită.

Am vizitat spitalele din Tiraspol: unul al Crucii Roșii, mai bun, și altul de zonă interioară, mai puțin bun, care însă face totuși eforturi ca să se perfecționeze.

Sunt spitale pe care le-am vizitat astă toamnă de două ori și la care am constatat un real progres. Un progres remarcabil am constatat la Chișinău, la Bălți, la Cernăuți și la Hotin. Deci, în această privință, te-aș ruga, d-le doctor Tomescu, să te ocupi de aproape, împreună cu Armata. De altfel, am să vă convoc într-o ședință specială, ca să vă arăt adevărata situație. Atât am avut de spus în privința spitalelor.

Trec acum la chestiunea lucrărilor publice. Am constatat și în această privință – datorită în mare parte Armatei, Marelui Stat Major și unui colonel Dumitrescu, care se ocupă acolo – lucruri foarte îmbucurătoare. Pentru știința

Consiliului, am să vă arăt ce s-a realizat sub raportul Căilor Ferate, datorită Ministerului Lucrărilor Publice și Direcției Generale a Căilor Ferate. După aceea, am să vă înfățișez ce s-a lucrat în materie de șosele, datorită Statului Major, Ministerului Lucrărilor Publice și colaborării organelor administrației locale.

În privința Cailor Ferate, cu munca titanică, pe care o cunoașteți, s-a ajuns să se normalizeze aproape 1 500 km de cale ferată, din care 1 200 km de linie ferată și 300 km de linie de garaj; s-au construit și s-au reparat 200 poduri; s-au construit stații și halte din nou; sunt în construcție 15 stații și cantoane; s-au reparat 150 de stații, cantoane, pavilioane și remize și sunt în reparații peste 60 de cantoane.

În toate călătoriile pe care le-am făcut cu trenul acolo – și am parcurs aproape întreaga rețea a Basarabiei – ochii mei au fost tot timpul pe fereastră. Am constatat o perfectă ordine în gări. Am văzut că există curățenie și ordine, că s-a creat acolo o altă atmosferă și că toată lumea și-a dat seama că aspectul provinciei trebuie să se schimbe și din acest punct de vedere.

N-am constatat încă același lucru și în Vechiul Regat. Stațiile sunt murdare, localurile ruinate, personalul neîngrijit. Veți primi, d-le ministru Bușilă o comunicare cu toate detaliile celor constatate de mine. Dincolo, în Basarabia, unde tot calea ferată conduce, fiindcă se lucrează într-o altă ambianță și cu alt suflet: de toată lumea, este o altă situație.

Acestea sunt constatările mele. Eu spun și lucruri bune și rele, așa cum le-am cunoscut. Pentru aceasta nu trebuie să ne supărăm, ci trebuie să îndreptăm neajunsurile, fiindcă de aceea suntem în capul conducerii țării: nu ca să ne laudăm cu ceea ce facem bine sau să ne doară ceea ce facem rău, ci să depunem toate eforturile noastre pentru îndreptarea relilor. Deci, să nu faceți chestiuni de susceptibilități.

Cu un cuvânt, în Vechiul Regat am constatat o situație deplorabilă, pe când dincolo de Prut rezultatele sunt îmbucurătoare.

Calea Ferată face eforturi ca să pună în bună stare și drumurile de fier din Transnistria. Se sporește capacitatea liniei ferate de la Odessa. Eu doresc ca această linie să fie chiar dublată, pentru că avem nevoie nu numai de transporturi militare, ci fiindcă această linie ne va servi la alimentarea frontului, odată cu șoselele Odessa-Tiraspol și Odessa-Ovidiopol-Burgas, care vor înlesni circulația din spatele Armatei combatante, pentru că de această circulație pe calea ferată și pe șosele depinde buna întreținere a frontului și victoria noastră. Toate lucrurile acestea se înlănțuiesc.

Căile Ferate din Transnistria au fost trecute în administrația românească. Până acum au fost amenințate de germani. Aceasta a fost una din greșelile noastre, când am încheiat convenția cu germanii în privința Transnistriei. Căile Ferate din Transnistria au fost mai rău administrate sub germani, decât le-am fi administrat noi. Aceasta nu este o critică pe care o fac germanilor, care operează pe tot continentul, din care cauză și-au diluat mijloacele și posibilitățile. Noi nu le-am diluat pe ale noastre, deși suntem o țară mică și trebuie să facem eforturi mari pe suprafețele întinse cucerite. Totuși, din cauza muncii continue care se depune, facem față într-un grad superior cerințelor războiului, și pe front și în spitale.

Calea Ferată până la Varvarovca și Nicolaiev va fi gata până la 15 aprilie. În felul acesta, noi vom reuși să legăm Țara Românească cu ținuturile din regiunea Niprului. Vom putea duce trupele noastre până acolo și vom putea face totdeauna evacuări din această regiune.

În privința Căilor Ferate, tot ca un efort foarte îmbucurător și ca un merit important al realizărilor acestei instituții și ale organelor tehnice a Ministerului Lucrărilor Publice, trebuie să arăt că, în paralel cu normalizarea liniilor, s-au făcut și importante lucrări de reparații și de punere în ordine a întregii rețele de cale ferată, într-o regiune care a fost total devastată sub acest raport. Nu trebuie să uitați că toate liniile care leagă Prutul de Nistru au fost strămbate de o organizație specială rusească, care, pe măsura retragerii trupelor, venea cu pluguri speciale care smulgeau și strămbau liniile, făcându-le complect neîntrebuințabile. Am putea spune deci că lucrările au trebuit să fie total refăcute. Și vă rog să țineți seama că această acțiune a fost desfășurată pe 1 200 km de linie.

De asemenea, gările au fost devastate de armata rusească și lăsate fără instrumentația necesară asigurării circulației. N-au mai rămas nici ace, nici aparate de semnalizare în gări. Toate au trebuit să fie refăcute din nou. Și în tot timpul lucrărilor de refacere și reparare nu s-a întâmplat nici un accident în această provincie. Deci, totul face dovada unei administrații superioare, care depășește orice pretenție și admirație din partea țării.

În raport cu aceste lucrări, s-a sporit și capacitatea trenurilor, de la 20 la 25 trenuri pe zi. Oricât ar fi cineva de puțin tehnician, totuși își dă seama că un spor de cinci trenuri pe zi, însemnează un aport foarte important sub raportul militar și economic.

Pentru cele înfăptuite, din punctul meu de vedere, aduc mulțumirile mele Ministerului Lucrărilor Publice și Direcției Generale a Căilor Ferate. Sub raportul căilor ferate, mai este foarte puțin de făcut în Basarabia. Mai avem de realizat legătura de la Soroca, – vă rog să vă notați, d-le ministru Bușilă. S-a stabilit traseul, lucrările au să înceapă prin Instituția muncii de folos obștesc, rămânând ca, după ce vom avea terasamentele gata și când ne vor veni liniile, să începem lucrările de montare, ca să legăm Hotinul cu Mămăliga și cu Noua Suliță. Sunt singurele lucrări pe care trebuie să le mai facem, în afară, poate, de legătura Chișinăului cu Crasna, ca să legăm direct Țara Românească cu provincia de peste Prut.

Încolo, rețeaua de căi ferate din Basarabia putem să spunem că, după ce se vor realiza aceste trei linii, va fi complectă. Mai mult nu se poate cere.

Linia Bălți-Chișinău, prin Orhei, este ușor de făcut, căci nu reclamă lucrări de artă. Sunt chestiuni care trebuiesc studiate ca traseu, căci avem catarpilarele necesare după ce vom termina șoselele, așa încât atunci când se va termina războiul și vom avea posibilitatea să avem material de șine și gări, să putem să le punem în funcțiune.

Trec la chestiunea drumurilor.

În privința drumurilor pot să vă anunț că s-a făcut în Basarabia o operă care depășește toată activitatea de 170 ani, rusească și românească.

Am găsit, la intrarea în Basarabia, 1100 km de șosea care era în foarte proastă stare. Mare parte din acești 1100 km este opera administrației românești, în acest răstimp de 23 - 24 ani de dominație românească acolo, așa încât eu spun, și cu acest prilej, ceea ce am afirmat și altădată, că cu toate păcăturile regimurilor trecute, totuși, într-o perioadă scurtă, de 25 ani, și dat fiind că nu aveau putina să facă ceea ce fac eu, căci erau legați toți de mâini și de picioare, din cauza politicii demagogice și a conducerii, totuși au realizat foarte mult din acest punct de vedere în Basarabia. Când administrația trecută a reușit, înainte de catastrofa din 1940, să realizeze 1000 km de șosea, față de nimic realizat în 150 ani de dominație rusească, nu putem spune că noi am avut o administrație mai păcătoasă decât cea rusească, ceea ce n-am ezitat să afirmăm tot timpul, ca să ne jurăm unii pe alți, partid politic pe alt partid politic, în fața Europei întregi, care lua notă de acese lucruri. Nu este adevărat; administrația a fost mult superioară celei rusești. Tot ce s-a creat, și care ne servește nouă de bază acum ca să realizăm și să complectăm, s-a creat de administrația românească în 25 ani de dominație românească în Basarabia. Acum, bineînțeles, complectăm, perfecționăm și remediem toate greșelile făcute.

Am găsit deci în Basarabia 1100 km de șosea, pe care am sporit-o. Am construit în campania de lucru de anul trecut, Armata împreună cu antreprizele, aproape 500 km de șosea. Am făcut – și aceasta este opera îmbucurătoare pe care trebuie s-o anunț – în cursul acestei ierni, peste 380 000 metri cubi de piatră în Basarabia și 100 000 și ceva metri cubi de nisip. Socotind 800 - 1000 metri cubi de kilometri lungime – dv. puneți 300 - 400 metri cubi – pentru ca să asigurăm șoselele, și având lucrările deja trasate în cursul anului, vom putea face în cursul acestei veri încă 400 km de șosea în Basarabia. În paralel cu aceasta se lucrează la încă 300 km de traseu de șosele. Avem grupuri de oameni cari lucrează la șosele, la punerea pietrei pe traseurile făcute anul trecut, și acum avem o altă organizație care lucrează la deschiderea de noi traseuri de șosele strategice și economice în Basarabia, care trebuie să fie terminate până la sfârșitul anului 1943, și vor fi terminate.

Am văzut ceea ce n-am văzut în viața mea pe șoselele din Basarabia: piramide de piatră înalte cât omul, una lângă alta, făcute în cursul acestei ierni.

Până la 15 iulie – mi s-a făcut afirmația – vom avea șosea Reni-Bolgrad, prin Ismail-Chilia Nouă-Cetatea Albă, carosabilă în condiții perfecte pentru automobile; până la 15 iulie va fi gata șoseaua Sculeni-Fălești-Bălți și Fălești - Soroca; deci două mari transversale de la Prut la Nistru.

Avem a treia transversală, făcută în toamna trecută, Ungheni-Iași – căci și aceasta s-a făcut acum carosabilă – spre Chișinău și Tighina.

Avem, legat în condiții perfecte, Chișinăul, prin Orhei, cu Bălți.

O altă șosea transversală, care leagă Prutul cu Nistrul este Hotin-Noua Suliță, o șosea foarte bună. Are însă unele lucruri pe care le voi spune la sfârșit, ca să luați notă să fie complectată șoseaua de rocada care există acum de la Nord la Sud și șoseaua Cetatea Albă-Chișinău. Va fi gata la 15 august.

Șoseaua Chișinău-Bălți este gata. Șoseaua Bălți-Edineți-Noua Suliță va fi gata și ea până la toamnă. Vom avea deci în Basarabia un sistem de șosele care leagă Prutul cu Nistrul, și acelea care merg de la Nord la Sud, necesare ca să ne putem mișca din punct de vedere strategic.

Urmează să mai complectăm această rețea cu unele drumuri care sunt de importanță economică, și le vom face. Anume, vom lega Bolgradul direct cu Tighina și Chișinăul, și vom face șoseaua de la Comrat la Chișinău, care este pe valea râului Ialpuț, care merge spre Nord.

Iată sistemul de șosele care avem garanția, sută la sută, că le vom realiza până la sfârșitul anului 1943, terminând cu opera aceasta de reconstrucție de care Basarabia avea nevoie – toată lumea striga că nu s-a făcut nimic – și din care cauză nu se putea pune în valoare bogăția acestei provincii. Insist asupra acestui lucru, pentru că trebuie să lucrăm intensiv, ca să putem realiza aceasta până la sfârșitul anului 1943. După aceea trec în Vechiul Regat, ca să realizez și aici rețeaua de șosele. Bineînțeles, lucrez și aici ce avem nevoie, dar ca să putem lega această rețea care se face acum cu rețeaua din Vechiul Regat, cu Bucureștiul, și cu rețeaua frontului, trebuie să se facă lucrări foarte mari în Transnistria.

Trebuie terminată, neapărat, șoseaua Odessa-Tiraspol, ca să nu ne apuce ploaia, ca anul trecut. Șoseaua Odessa-Nicolaiev este foarte bună. Trebuia ridicată cu un metru, și am pus să se facă aceasta. Dacă facem aceasta, facem șoseaua Tiraspol-Catargi, direct Nicolaiev, care trebuie să ne asigure legătura spatelui cu frontul. Este o lucrare pe care trebuie s-o urmărim împreună cu Armata, fiindcă trebuie o colaborare strânsă în această privință. Dacă în Basarabia s-a lucrat ce s-a lucrat, a fost datorită acestei strânse colaborări, care trebuie să fie și în Transnistria.

La Odessa trebuie pusă problema celor două lacuri, Hagi-Bey și celălalt, unde digul trebuie neapărat făcut, deoarece constituie un pericol permanent pentru circulație și din punct de vedere sanitar. Vagonetele se împingeau cu brațele, când avem mașinile care pot face într-o zi ceea ce se face în 30 zile cu brațele.

O altă operă, care privește Lucrările Publice și Marina. Avem la Odessa depozite enorme de capturi, cu care cred că ne putem acoperi o mare parte din lipsurile pe care le avem în țară. În special ne asigurăm fierul vechi și deci funcționarea industriei noastre metalurgice și siderurgice, cel puțin pe un an.

Mi se pare că vă trebuie cam 12 000 vagoane fier vechi pe an pentru Reșița, Titan și Hunedoara. La Odessa sunt 10 000 vagoane fier vechi, calculat până acum. Cred că vom scoate 15 000 vagoane. În țară avem 1-2 000 vagoane anual. Vom putea realiza deci 17-18000 vagoane, ceea ce înseamnă că un an și jumătate, aproape doi ani, suntem asigurați și putem dormi liniștit în ce privește funcționarea industriei noastre metalurgice. Este deci o situație îmbucurătoare față de situația moștenită.

Problema este să cărăm cât mai repede acest fier vechi, căci mi-e frică că vor veni rușii cu bombardamente și poate vor și debarca la Odessa, și tot ce am strâns se pierde.

Pentru aceasta am activat evacuarea de la Odessa. Generalul Vasiliu, de care nu aveam o opinie prea bună, dar pe care mi-am schimbat-o acum – eu sunt corect

– a activat în această direcție. A făcut greșeli mari, care, la un moment dat, făcuse să-l apreciez rău. Statul a pierdut miliarde în fortificațiile făcute, și care nu au servit la nimic, nu pentru că nu ne-au atacat rușii, dar chiar dacă ne atacau nu serveau la nimic. Dovada au făcut-o rușii cu Linia Stalin, pe care am trecut-o fără să am o sută de morți. Aici a fost lupta mea, și m-a învins Vasiliu, pe spinarea Neamului Românesc.

Dar recunosc că la Odessa a făcut o operă extraordinară. Nu pot să stau de vorbă cu dânsul, căci este o bibliotecă deranjată, dar acolo a făcut o operă mare. Strânge fiecare lucru și îl plasează.

Am spus să fie aduse cum sunt și să le clasăm aici. Faptul că se clasează acolo ia timp enorm, și imobilizăm și atâția soldați, cari ar trebui să fie în altă parte, numai pentru că vrea să facă această clasare. Vrea să facă un magazin „Lafayette” la Odessa și va veni într-o zi flota rusească cu debarcarea și se alege praful de acest magazin „Lafayette”.

Am spus: Nu-mi trebuie magazin „Lafayette” la Odessa, ci la București.

Să vorbiți deci cu Finanțele și cu Antrepozitele. Domnii generali Pantazi și Dobre, și Statul Major, au instrucțiuni de la mine în această privință. Se vor trimite toate lucrurile aici, și se vor clasa pe categorii, cu inventar trimes de acolo. După aceea le punem într-un mare antrepozit și le distribuim, cu control, ca să nu ne găsim ca în războiul trecut.

Deocamdată d-l general Vasiliu procedează acolo în Țară; el hotărăște cui trimite cutare și cutare lucru. Așa s-a făcut că a trimes alandala. Am văzut că a trimes unele lucruri la instituții care nu au ce să facă cu ele. De aceea mai bine le aducem într-un antrepozit, le clasăm și apoi le împărțim.

Sunt lucruri de fier vechi care trebuie să meargă direct la Reșița etc., dar trebuie adus tot, inclusiv armamentul. Acum iau un vagon de aici, îl încarc pe sfert la un depozit, îl mut cu brațele la alt depozit, unde îl mai încarc un sfert, și așa mai departe. Vedeți ce timp se pierde.

Prin urmare, trebuie să facem eforturi coordonate din acest punct de vedere, ca să ridicăm tot ce este la Odessa.

Și mai avem și alte lucruri de ridicat. Avem de adus multe tractoare. Eu, cu ce produce Transnistria – și a produs destul până acum – cumpăr. Cumpăr cu mei 100 tractoare. Alexianu vrea să le ia acolo, dar are destule și le-am oprit. Vom face societatea de care i-am vorbit d-lui Mihai Antonescu, de comasarea muncii. I-am spus: dau din tractoarele din Transnistria la reparat, și altele le aducem în Vechiul Regat, facem un stoc de tractoare din acestea și din cele cumpărate din Elveția și din altă parte, pe care le constituim aportul Statului în această societate de comasare a muncii.

M. Antonescu: Eu am discutat cu domnul ministru Pană problema această tehnică a tractoarelor.

Mareșal I. Antonescu: Tot în legătură cu aceasta – am uitat să vă vorbesc la capitolul agriculturii – am găsit la Hotin peste 25 garnituri mari, care nu folosesc la nimic. Am găsit caterpilare, care stau pe câmp. Am găsit autoblindate, care pot fi puse în funcțiune, și noi comandăm la București. Fiecare, cum a strâns într-un

depozit ceva, îl ține și se fălește că are depozit. Dar sunt lucruri care trebuiesc date în economia națională. Aceste 25 garnituri am dat ordin să fie trimise în județele cu culturi intense, ca Ialomița, Teleormanul și Vlașca.

Vor fi și în altă parte; nu le-am văzut.

Domnilor, v-am adus la cunoștință, deci și din acest punct de vedere, ce am văzut și ceea ce am hotărât să se facă. Trebuie lucrat încontinuu cu domnul Alexianu, pentru 1000 de tractoare, pe care vreau să le aduc înainte de arăturile din toamnă, căci am rugat pe domnul Mihai Antonescu, care a luat inițiativa acestei societăți de comasare a muncii, să lucreze pentru ca să o punem în funcțiune de la desmiriștirea care va urma după recoltă.

Trec la chestiunea industrială, pentru ca apoi să vorbesc de Justiție.

Chestiunea industrială am găsit-o în Basarabia îndrumată în condiții foarte bune. S-a lucrat cu mai multă libertate. Domnul general Stoescu mi-a smuls un decret lege, pe care cred că voi fi nevoit să-l urc, căci am văzut cum stau lucrurile.

Fabrica de uleiuri de la Bălți, care mergea în condiții perfecte, a trebuit să se oprească, căci îi trebuia autorizare de la București – până atunci îi trebuia de la Guvernământ – și această autorizare nu a venit. Centralismul acesta și biurocratismul din București, gelos pe ce se petrece la periferie, a vrut să acapareze și această provincie. Dacă va fi nevoie să rup acest decret, îl voi rupe. Nu ezit să desfac un lucru făcut, dacă văd că am greșit, căci eu sunt un om care dacă bag piciorul într-o groapă, îl trag, nu mă duc până la fund. Așa am făcut toată viața.

Industria este pusă pe cale foarte bună, și în ce privește producția propriu zisă, și în ce privește încasările fiscului. De exemplu, la două fabrici de uleiuri vizitate la Bălți, care au fost ridicate din cenușă și sunt puse în funcțiune, lucrând din plin, și rezultatele practice pentru fisc sunt importante. Jidanul care le avea, înainte plătea 180 000 lei pe an fiscului, și acum, în câteva luni, Administrația Basarabiei a plătit 170 milioane. Și fabrica era înainte imensă; acum nu lucrează nici a zecea parte, căci este o ruină.

Același lucru și la Cernăuți, și în toate părțile. De aceea Țara Românească era cum era; și aceasta este explicația că în timp de război, fără să facem împrumuturi, ducem și războiul. facem și investiții mari de a spori producția, și am realizat și un excedent, datorit Ministerului de Finanțe – căci are și merite Ministerul de Finanțe, nu face numai de acestea de care v-am spus – care se ridică la 25 miliarde. În direcția aceasta este o operă foarte bună.

O.F.A.U.L.-ul și-a întins ghiara de caracatiță să pună mâna și aici, dar chiar azi dimineață am pus o rezoluție în această privință, în care i-am tăiat și această ghiară, căci prin taxele puse scumpește lucrurile și n-am nevoie de aceasta. Acum mi-am deschis ochii și examinez și situația O.F.A.U.L.-ului. Noi n-am creat lucrurile acestea în beneficiul câtorva oameni, ci în beneficiul tuturor. Dacă este vorba să scumpim viața cu o astfel de organizație, mai bine le desființăm. De altfel O.F.A.U.L.-ul nu este făcut de mine; l-am găsit.

Prin urmare, în Basarabia am găsit o situație – comparată cu aceea găsită în Basarabia în octombrie trecut – admirabilă.

Am trecut la Cernăuți. Am vizitat acolo o fabrică mare, care lucrează pentru Armată lucruri din metal. Am mai vizitat o altă fabrică de pânzeturi, care de la distanță mi-a atras atenția, și mi-a mirosit că acolo este o coadă de topor, un ticălos de român dat afară, și care voia să deschidă la București o filatură mai mare decât a lui Rizescu. Cercetând, am aflat că în spatele lui este un jidan. Fabrica însă funcționează.

Am vizitat o altă fabrică, a unui legionar, Noveanu, admirabilă din toate punctele de vedere.

Generalul Calotescu a fost un burocrat, a stat în Cernăuți, dar acolo a realizat lucruri mari sub raportul punerii pe picioare a acestor întreprinderi. Magazinele sunt toate deschise, cu vitrine mai bogate ca în București, aranjate cu mult gust. Nu știu dacă domnul Petrovici a avut aceeași impresie când a fost acolo.

Orașul este refăcut din toate punctele de vedere și, ca aspect, nici nu se poate compara cu ce am văzut la germani. Este o stare normală. Mitropolitul și toți mi-au spus: Nici nu simțim că suntem în război. Este o situație mai bună decât am avut anul trecut.

Am găsit la Cernăuți un depozit complet aprovizionat, un fel de magazin general, pentru alimentarea tuturor funcționarilor din Bucovina. O bogăție în acest magazin cum n-ați putut vedea, nici la Paris: stive întregi de cutii de conserve, de zacuscă, de săpun etc., și toate – cercetate de mine – la prețuri care, în comparație cu cele de pe piață, ajungeau la jumătate, și la săpun chiar la o treime.

Am trecut vis-a-vis, la magazinul I.N.C.O.O.P.-ului, care iarăși poate să servească de model al abundenței care există în Țara Românească. Plin cu tot ce-i trebuie țaranului: lucruri de mare consum, fier țărănesc, sape, grape, tânăcoape, lanțuri, etc. și aceasta după ce s-au săturat toți, căci mi s-a spus că acum federalele nu mai cer. Și totuși magazinul este plin și acum; ca să vedeți situația pe care o avem în această țară, de care se plâng domnii de la București, cari stau prin cafenele și teatre, cari trec dintr-un cinematograf în altul și apoi vin și critică. Duceți-vă să vedeți care este realitatea la periferii.

În ce privește alimentarea. În general am constatat că se face în bune condiții. Am constatat la Hotin oarecari dificultăți. Probabil că țaranii au, dar mai cer, ca să aibe și rezerve, și probabil că și din cauză că este o regiune de munte. Acolo trebuie să facem puține eforturi, domnule Constantin, ca să facem față. Încolo, totul este în bune condiții și din acest punct de vedere.

În general deci, în ce privește impresia pe care am avut-o asupra modului cum este organizată viața industrială și economică din Cernăuți și Bucovina, pot să vă spun că aceste impresii sunt excelente. Este acolo o luptă teribilă dusă în contra necinstei și în contra organizării de către nemernici cari vor să pună mâna pe lucruri și să se îmbogățească, și de aci toate anchetele și toată nemulțumirea pe care am avut-o.

Fapt este că industria funcționează normal. Capacitatea ei de lucru este ca și mai înainte, și randamentul ei este foarte mare. O problemă importantă este aceea a materiilor prime. Până acum industria a funcționat cu materiile prime găsite pe loc. Se ceartă cui aparțin, și mulți vor să pună mâna pe ele. Chiar consulul german are

pretenții asupra unor fabrici, care ar fi fost ale unor jidani supuși germani. Acum însă nu se dă nimic. Este o presiune clasică, cunoscută, care se face. La București cineva închide canaia și sub raportul creditelor, și sub raportul materiilor prime. Mi s-a afirmat acolo că dacă creditele continuă ca până acum și dacă nu se va da materie primă de aici, cota parte care trebuie să se dea, după șase luni toate fabricile din Cernăuți vor fi închise. Este cineva la d-ta, domnule Marinescu, care ține în loc, căci așa s-au dus funcționarii acolo să pună ordine, și în loc de aceasta au luat pentru ei tot.

Trebuie pusă ordine și în această privință. Sunt încă la București, la d-ta în minister, oameni cari strâng canaia, ca să-i forțeze pe aceștia să cedeze, să-i treacă ca copărtași la asociație, sau să le dea bani. Și mi s-a afirmat, cum v-am spus, că dacă 6 luni mai durează această situație, care acum este foarte înfloritoare, toate fabricile din Cernăuți vor fi închise.

În ce privește creditele în Basarabia, am cerut din octombrie să facem o lege în această privință, domnule Stoicescu, și nici până acum nu a ieșit, ca să putem da mai ușor credite.

M. Antonescu: Este vorba de Legea pentru regimul proprietății?

Mircea Vulcănescu: Nu, pentru posibilitatea de a acorda împrumut pe gaj și ipotecă proprietarului aparent.

M. Antonescu: Aceea nu este încă promulgată?

Mareșal I. Antonescu: Nu. Din octombrie se plimbă din loc în loc, și fiecare face câte o observație.

M. Antonescu: Eu i-am dat forma definitivă.

Mircea Vulcănescu: S-a trimes departamentelor, în forma definitivă, de către d-l Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Vasăzică, domnule Marinescu, iată cum facem dovada că nu putem merge înainte, deși începuturile sunt ideale. Este un lucru bine pus la punct, funcționează și produce. Dar aceasta s-a făcut de către organele locale și pentru că s-a găsit materia primă. În ziua când această materie primă s-a dus peste cap, s-au dus și aceste industrii, care funcționează cu credite luate cu picătura.

Am ajuns la soluția că dacă legea aceasta nu iese ...

M. Antonescu: Chiar după amiază.

Mareșal I. Antonescu: ... dau 800 milioane credit Guvernământului, pentru ca acesta să acorde credite direct, și este pe responsabilitatea mea.

Îmi iau eu răspunderea pentru banii pe care îi va pierde Statul în aceste împrumuturi. S-au pierdut atâtea miliarde până acum, ne-am bătut joc și de granițe și acum să stăm pe loc? Să zicem că din aceste 800 000 000 lei se vor pierde 100 000 000. Dar cât va realiza Statul ca spor de producție de pe urma creditelor pe care le va acorda din această sumă?

Trebuie să ne luăm riscul să pierdem ceva, fiindcă nu este posibil să nu avem nici o pagubă. Nici Statele, nici indivizii singuri nu pot să facă nimic, dacă nu-și iau riscul asupra lor. Nu putem realiza nimic în domeniul economic, dacă nu riscăm. Statul trebuie să știe să piardă, ca să poată crea, pentru că același lucru îl face și individul. Nu știu dacă dv. ați citit cartea – și erați mai indicați s-o faceți

decât mine – în care un membru al familiei Rotschild explică cum a ajuns această familie să aibe o avere imensă, cu principiul acesta: am știut să pierdem la timp. Aceasta este toată chestiunea.

Prin urmare, subliniez că astăzi avem o situație foarte bună, însă riscăm s-o pierdem, dacă continuăm să punem piedici la centru. Datele acestea nu sunt adunate la Guvernământ, ci la mine, care mă lovesc zilnic de greutate. Am umbat din fabrică în fabrică, am stat de vorbă cu conducătorii, cu tehnicienii, cu lucrătorii și mi s-au spus lucrurile în față: dacă vreți să aflați adevărul, acesta este.

Peste tot este același lucru. Am intrat în catedrala de la Hotin, unde m-a primit un preot bătrân îmbrăcat în odăjdii și cu crucea în mână. După ce mi-a dat crucea s-o sărut, l-am întrebat ce se petrece acolo. A tăcut și când am insistat, a izbucnit în plâns și mi-a mărturisit că nu poate să-mi spună. L-am dus atunci în altar și acolo am insistat din nou: aici ai să-mi spui tot ce ai pe suflet. Și atunci, preotul mi-a spus: Domnule Mareșal, vreți să îndreptați țara, dar nu sunteți ascultat, urmat și înțeles. Apoi mi-a dat pe față o mulțime de ticăloșii petrecute la Hotin – un județ de periferie care n-are cale ferată și unde nimeni nu s-a dus să facă un contrcl. Din cauza aceasta s-au făcut acolo o mulțime de tâlhării.

Mai am o chestiune: Justiția. Am vizitat tribunalul de la Tulcea și voi spune ce am găsit acolo. Tulcea este într-o situație dezastruoasă. Prefectul mi-a făcut o impresie deplorabilă, era și bolnav de sciatică de multă vreme; când îmi făcea expunerea, din când în când tresărea. Dar oricât de bolnav ar fi fost, nu se văd deloc rezultatele activității sale. Nimic, n-a cărat un metru cub de piatră toată iarna. L-am întrebat: de ce n-a cărat? Mi-a răspuns: Am cărat lemne.

Lemne am găsit în toată Basarabia. Provincia aceasta, care striga că n-are lemne nici pentru școli, nici pentru spitale, nici pentru localurile publice, acum are destule. M-am interesat în toată Basarabia și am găsit, și din acest punct de vedere, o situație admirabilă. Toate școlile și toate spitalele au avut lemne toată iarna, și s-a putut face focul ca să nu sufere de frig nimeni. Acum au rezerve mari de lemne pentru iarna viitoare. Și în Basarabia și în Bucovina am văzut depozite mari de lemne de rezerve.

Ori, cum a putut să-mi spună mie prefectul de Tulcea că a cărat lemne toată iarna, când județul Tulcea este un județ plin de păduri și transportul lemnului se poate face foarte ușor. Auziți răspuns: Prefectul n-a cărat piatră, pentru că a trebuit să care lemne toată iarna.

Orașul Tulcea este într-o stare înspăimântătoare. La prefecturile din Basarabia s-au realizat foarte multe îmbunătățiri cu câte cinci oameni, pe când la Tulcea nu s-a făcut nimic, cu 30 funcționari. Și mi s-a spus că acum, după noua repartizare, această prefectură trebuie să aibe 100 funcționari! Iar situația este dezastruoasă!

Acum, în ceea ce privește instanțele judecătorești, am găsit pe toți judecătorii la locurile lor. Am vizitat Tribunalul și Curtea de Apel de la Chișinău. Tribunalul de la Orhei s-a prezentat în condițiuni foarte bune. Tot așa am găsit și Curtea de Apel de la Cernăuți, însă localul era murdar. Tribunalele noastre sunt murdare, domnule Stoicescu. Înainte se spunea că spitalele și școlile noastre nu pot fi ținute

curate și totuși s-au ținut. Așa se pot ține și tribunalele. Cred că putem înființa un anumit sistem după care justițiabilii să nu fie lăsați să intre murdari în localurile instanțelor judecătorești.

M. Antonescu: Cei de la penitenciare pot fi aduși să facă curățenie.

Mareșal I. Antonescu: Am vizitat Tribunalul de la Orhei care are un local admirabil. Am admis că poate să fie puțină murdărie acolo unde stau oamenii, așteptând să le vină rândul să se judece, dar n-am înțeles de ce dincoace de balustradă, pe locul unde stau membrii Tribunalului, să fie tot atâta praf ca și dincolo. Nu trebuie însă, domnule Stoicescu, să faceți observații acestui tribunal pentru chestiunea aceasta, fiindcă este o întreagă mentalitate de refăcut, mai ales că n-am găsit toate localurile instanțelor judecătorești în aceeași situație.

Justiția trebuie să servească de exemplu și de aceea trebuie prezentată așa cum trebuie. Am găsit magistrați îmbrăcați prost. Mi-a ieșit, odată, înainte un general, cu toate butonierele de la haină destrămate și cu hainele murdare de fel de fel de pete. I-am atras atenția. Magistrații sunt în aceeași situație. Trebuie să-i învățăm să se prezinte așa cum trebuie. Nu vreau să fac o cazarmă din această țară, dar vreau să fac o țară disciplinată, o țară de muncă și de ordine, despre care să nu se mai spună că nu este capabilă să se administreze singură, că este o Abisinie în mijlocul Europei. Pentru aceasta, toată lumea trebuie să se schimbe. Am văzut magistrați nebărbierți, atunci când m-am dus în inspecție. Ce trebuie să fi fost în alte zile?

În Basarabia am văzut cum foarte mulți funcționari de diferite categorii, chiar doctori și profesori, cari fuseseră pe front, se prezentau ca la Armată. Același lucru l-am constatat la personalul primăriilor de la sate. Vă rog să puneți ordine la toate instituțiile, pentru că felul acesta de a se prezenta al cuiva nu poate să ne facă rău, ci dimpotrivă ne face bine. Așa cum un ofițer pretinde unui soldat să i se prezinte într-o ținută ostășească și să-i vorbească tare, tot așa și dv. când vorbiți cu generali mai vechi decât dv., să nu vă prezentați într-o ținută nedemnă de un ostaș, fiindcă exemplul trebuie dat de sus.

Încă o dată accentuez: nu vreau să fac din această țară o țară de Moș Teacă, ci o țară de muncă și de ordine. Când d-ta, domnule Ministru al Justiției, te vei duce să inspecțezi un tribunal, toți magistrații și funcționarii să te aștepte la linie, nu cu mâinile la spate, neîngrijiiți și cu un aspect detestabil, pentru că omul de pe stradă și străinul vede, observă, ia exemplu și exagerează această pildă de ținută destrăbălată.

Toți să fie disciplinați și ascultători față de șefi. Cred că sunt înțeles. În Școală trebuie să se facă la fel. Când eram copil, aveam doi unchi inspectori la Căile Ferate: Grigore și Petre Antonescu; unul era la Craiova și altul la Pitești. Când eram în Școala Militară și mă duceam la ei, vedeam că există mai multă disciplină la inginerii și funcționarii din biurourile lor, decât la noi la Școala Militară. Este adevărat, domnule Bușilă?

Ing. C. Bușilă: Da, domnule Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Era disciplina introdusă de Miculescu și de Duca la Căile Ferate. Acum a fost părăsită, dar trebuie să revenim la ea.

În Școală și în Justiție, trebuie să facem la fel ca și în Armată, fără însă ca să facem din țară o cazarmă. Vă cer lucrurile acestea, pentru că știți în ce situație re-a dus destrăbălarea.

Am terminat cu Justiția. Pot să vă spun că și aici impresiile mele au fost foarte bune. Te-am rugat, d-le Stoicescu, să ieși în cercetare tribunalele de la Hotin și Cernăuți.

Crimele au diminuat. Se provoacă însă foarte multe avorturi. Am văzut multe femei infectate din această cauză. Doctorul Stoian de la Bălți mi-a spus: Domnule Mareșal, într-un caz de avort provocat, constatat de mine și dat pe mina tribunalului la Chișinău, vinovatul a fost achitat. Am atras atenția președintelui și procurorului asupra acestui caz. Procurorul a scădat-o; mi-a spus că de abea acum a fost mutat în postul acela. Ori nu este posibil, domnilor, ca atunci când un doctor afirmă, pe conștiința lui, că a fost provocat un avort, fără să mai existe vreo îndoială, vinovatul să fie făcut scăpat.

Am trecut la tribunal și acolo am ținut o conferință administrativă, așa cum am făcut în toate părțile, și le-am atras atenția asupra acestui caz.

Dv. știți care este mortalitatea infantilă la noi. Acum au început și avorturile să ia proporție foarte mare la sate, nu numai la orașe. Nu putem remedia această situație nenorocită, decât dacă dăm două-trei exemple. Dacă împușcați o moșe, sau pe altcineva care s-a făcut vinovat de provocare de avort, nu mai încercați nimeni să mai facă astfel de fapte. Vă rog să luați act de această chestiune, d-le Stoicescu.

În privința judecării proceselor, am văzut că nu se produc prea rari întârzieri, afară de Curtea de Apel din Cernăuți, unde este nevoie să se creeze încă o secție.

În ce privește munca, n-am inspectat decât un cămin de ucenici, unde am găsit o curățenie făcută de circumstanță. Era acolo un preot care comenta Evanghelia, în loc să facă predici de morală. De altfel și în școlile primare am constatat acest lucru. La Cernăuți, un preot comenta Evanghelia la ora de religie – făcea teorie – în loc să dea lecții de morală.

În toate școlile am constatat că directorul, profesorii și preoții nu se duc în casă, să se ocupe de copii, să dea sfaturi părinților. Trebuie activat în această direcție.

Domnilor, ca să termin, am să vă spun că în această inspecție am stat de vorbă și în privința traiului funcționarilor și greutăților pe care le au. Am întrebat de la cel mai mic, de la servitor, de la sora de caritate, până la medic și până la magistratură, pe toți; la sate, pe primari, pe notari etc. Toți au fost cercetați de mine asupra mijloacelor date de Stat și dacă au posibilități de trai.

În unanimitate aproape, pot să spun că au declarat că le ajunge. Basarabia și Bucovina au de altfel un regim special, cu 30% mai mult. Ceva mai mult, la Orhei, directoarea de școală mi-a spus, în fața tuturor: Domnule Mareșal, nu eșit să vă spun că îmi e chiar prea mult, avea 17 000 lei pe lună.

Deci, din acest punct de vedere situația este foarte bună. Vom veni în ajutorul funcționarilor și cu magazinele acestea de consum, și cu cantine, cu tot.

Celelalte chestiuni sunt de minimă importanță. Vă voi da amănunte, pe departamente, căci sunt lucruri care ne privesc pe toți și pe care trebuie să le îndreptăm. Sunt și lucruri foarte rele și nu vreau să treacă de la dv., ca multe ordine date, în timpul campaniei din vara trecută, pe front, când, la un moment dat, se întâmplase că trupele se cam paralizase la Odessa, și aceasta a ajuns la Moscova, care, prin radio și prin publicitate, a făcut ceea ce știți.

Eu de abea am plecat în Crimeea și Radio-Londra a și anunțat că sunt în Crimeea. Vedeți ce bine este organizat serviciul acesta de informații al inamicului la noi în țară. Cine sunt ticăloșii care servesc pe inamic, nu este greu de știut; sunt în mare parte evrei, și am prins din nenorocire și români, dar nu pot să-i judec, pentru că nu vreau să fac greșeala de la Riom. Ei vor fi însă judecați într-o zi.

V-am adus și aceste dosare, ca să vedeți burocrația, care este încă în plină floare la noi. Vedeți, telegrame care costă milioane și care nu și-au făcut nici un efect. Bineînțeles, în dezesperare de cauză, când un om a luat situația pe care ai luat-o d-ta, d-le general Constantin, dă strigăte de alarmă, S.O.S., în toate părțile. Și acesta este S.O.S.-ul d-lui general Constantin, în toate aceste direcții.

Noi am făcut organizarea pe care o avem acum căci ne-a surprins dezorganizarea de anul trecut, însă până la toamnă putem să ne organizăm și să schimbăm sistemul acesta de colectare. Nu ezit totuși să vă spun că burocrația încă face ravagii foarte mari, chiar și în aceste provincii, și cu atât mai mult trebuie să facă în Vechiul Regat.

Am găsit la un post de jandarmi șase registre, în care trebuia să opereze în fiecare zi. Am găsit la prefectura de Tulcea 400 dosare, în care trebuiau să opereze cei de acolo. Am găsit hârtii la unele primării, care se înregistrau în două-trei registre.

Să vă dau cazuri ca să vă cruciți și dv.: unui țăran i se îmbolnăvește o vacă, și n-are voie să o taie. Atunci face o cerere scrisă la Primărie – are, n-are cine să i-o scrie – pe care Primăria o înregistrează. După aceasta, cererea e trimeasă, cu adresa scrisă – în timpul acesta vaca moare – la veterinarul comunei, ca el să se ducă și să constate. Acesta o înregistrează și, întrebat de mine, mi-a spus că nu este veterinar, ci este numai un agent veterinar, care nu știe nimic. Acest agent veterinar trebuia să se ducă să vadă vaca. Trimete iar Primăriei hârtie, și Primăria hotărăște dacă are dreptul sau nu să taie vaca.

La postul de jandarmi de care v-am vorbit am găsit un registru. Avea încă unul, spunea el, de procese-verbale, când și de cine a fost inspectat. Dar avea un registru în care nota: Am intrat la 7,10 în birou; la 7,20 am fost chemat la garnizoană; la 8 m-am întors; la 8,30 am ieșit să fac cutare lucru. Râdeți, domnilor, dar să știți că aceasta este o tragedie.

Mai avea un registru de inspecție, de ce făcea zilnic. Îi ceruse aceasta comandantul de garnizoană, ca să-l țină de scurt. Ca să vedeți dv. – iertați-mi expresia – până unde merge imbecilitatea omului. Cum putea să-l controleze că a venit la biurou la 7,10 și nu la 7,30? Și omul trebuia să stea toată ziua cu creionul în mână.

Așa aveam programele în Armată: de la 7 la 7,15, cutare lucru; de la 7,15 la 7,25, cutare lucru. Acesta era programul pe care îl avea fiecare, de la caporal până

la comandantul de companie, și când venea cineva în inspecție, dacă nu aveai acest program, erai instructor prost; nu mai interesa că mergea foarte bine compania.

Am găsit pe unul M.O.N.T. – M.O.N.T.-ul acesta căruia o să-i dau foc – la Apărarea Pasivă, la Orhei, făcând niște situații foarte mari cu mobilizările pe loc, și ce trebuiau să facă, cum trebuiau să pună tumba în funcțiune etc. Și nu aveau nimic din toate acestea. Dar situația aceasta mai fusese cerută în ianuarie.

Am întrebat atunci: Ai mai înaintat-o? - Da. Și era un funcționar care avea și o dactilografă. Avea vreo 6 tabele, pe care le înainta din nou, căci i le ceruse tot un M.O.N.T. de la Chișinău, și aceluia i le ceruse un M.O.N.T. mai mare, de la Statul Major.

Dar ce conținea această situație? Nimic practic, pentru că acela nu avea nici o putință să facă ceva. **Apărare pasivă la Orhei!** Era să vină aviația rusească de la 1500 km. să bombardeze orașul Orhei, care n-are nimic de stricat.

Aceasta este **birocrația românească.**

Domnilor, cu aceasta am terminat. Cred că memoria nu m-a înșelat și n-am scăpat prea multe lucruri din ce am văzut. Restul îl veți vedea într-o lucrare scrisă, care se întocmește; însă ca o concluzie generală, vă spun ceea ce v-am spus când am început această lungă expunere: **rezultatele sunt mai mult decât îmbucurătoare în toate domeniile.** Bineînțeles, perfecțiunea nu a realizat-o nimeni și n-o va putea realiza nimeni niciodată, însă am această ambiție și dorință pentru Neamul Românesc, să arăt și țării, și străinătății, că acest Neam este capabil de o altă administrație, de o altă moralitate, și de un alt spirit de jertfă. Și dovada este în parte făcută, pentru că și în Transnistria, și peste tot, noi am reușit să punem mai curând decât credeau ei – și poate speram noi – ordine, și ordine exemplară. Și ei nu vor întârzia să compare cu ceea ce au făcut în teritoriile dezrobite de ei sau pe care le-au cucerit, și să constate că noi le-am luat înainte în această privință.

Dovada este făcută că românul nu poate fi mai prejos, că nu poate să fie numai abisinianul Europei, ci și germanul și francezul Europei, dacă are exemplul.

Domnilor, vă mulțumesc.

Ședința se ridică la ora 13.30.

Stenografiat de: D. Fierăscu și N. Dumitrescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 497 (fost 472 II)/1942, f. 520-584.

**Constatările domnului Mareșal Ion Antonescu din inspecția în Basarabia,
Bucovina și Transnistria**

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

1. Primăriile:

Primăria Vâlcov:

- Localul Primăriei foarte bine întreținut.
- Se face multă birocrație:
- Secretarul Primăriei, deși absolvent al Institutului de Științe de Stat, nu se putea descurca în registrele ținute de un funcționar, plecat în concediu;
- Se continuă înregistrarea hârtiilor în 2-3 locuri; exemplu: cererea pentru eliberarea unui bilet de vită s-a înregistrat și în registrul de intrare și ieșire, deși era înregistrată în registrul cu recipise.

Domnul Mareșal dorește să se simplifice înregistrările și să se reducă la minimum lucrările de birou, pentru ca oricare din funcționarii primăriilor, preturilor, prefecturilor să se poată ușor descurca. Hârtiile să nu se eternizeze în birouri și solicitanții să fie cât mai simplu și repede satisfăcuți.

Primăria din Dinăuți (Hotin)

- Comuna n-are primar.
- Notarul slab.
- Birourile Primăriei sunt instalate într-o casă, în care locuiește și proprietarul casei.

Trebuie să se găsească o soluție pentru instalarea Primăriei în bune condițiuni, fie în casele rămase de la evrei, fie construindu-se, prin munca de folos obștesc, un local propriu pentru primării.

Primarul orașului Hotin – inginerul Marcu – se pare a fi un om foarte întreprinzător; poartă însă povara unei acuzațiuni de când era în serviciu la Arsenalul din Târgoviște.

Acest primar a cerut Guvernământului să se concesioneze Primăriei Hotin linia de autobuze Hotin – Cernăuți; cererea este îndreptățită.

Domnul Mareșal a aprobat, principial, să se dea în arendă, pe timp limitat, moșia luată în mod abuziv pentru exploatare de fostul prefect de Hotin, Gherman.

Cât privește propunerea inginerului Marcu, de a se instala o centrală electrică pe Prut, la Lipcani, se va cere avizul Ministerului Lucrărilor Publice, și dacă lucrarea este realizabilă fără cheltuieli din partea Statului, poate fi aprobată.

Primăria din Orhei:

- Prea mulți funcționari.

- Un funcționar se ocupa numai de problemele M.O.N.T., lucrând la reproducerea unei situații – în șase exemplare – care, în realitate, mai fusese înaintată încă o dată, în luna ianuarie 1942.

Pentru reducerea lucrărilor în legătură cu M.O.N.T.-ul, Cabinetul Militar a primit însărcinarea să facă un studiu împreună cu organele competente din Marele Stat Major.

- Lucrări prea numeroase, încâlcite și nelogice, pentru eliberarea unui permis de tăierea unei vite bolnave.

Primăria comunei Sângerei Vechi este foarte bine condusă și bine organizată de notarul comunei.

Jandarmul agricol foarte bine instruit, cunoscând perfect îndatoririle.

Domnul Mareșal a găsit că administrarea acestei comune se face în foarte bune condițiuni.

Să se verifice dacă în adevăr comuna a cumpărat 42 tauri, la ce valoare se ridică costul acestora și care este explicația acestei stări de prosperitate, pentru a o putea extinde și la alte comune.

Primăria comunei Răuțel:

- Are un notar foarte destoinic; fiind întrebuințat la două comune, primește leafă dublă.

- Prin activarea acestui notar, s-a adus Statului un venit de 10 000 milioane lei.

Primăria Municipiului Chișinău:

- Ospătăriile comunale și cantinele sunt bine organizate și conduse.

- Azilul de orfane, foarte bine organizat și gospodărit.

Primăriile de la sate cer stăruitor înființarea unui post de agent statistic, pentru ca notarul comunei să nu mai fie absorbit tot timpul de numeroasele lucrări statistice, ce i se cer de către diferite autorități.

2. – Preturi

Pretura din Noua Suliță:

- Personal foarte numeros: un prim pretor și doi pretori.

- Prezența celor doi pretori a fost slab argumentată de prim-pretorul, care a afirmat că se deplasează continuu, însoțit de unul din pretori, fără ca totuși în plasa sa să se vadă efectele acestor deplasări.

3. – Prefecturi.

Vizita la Prefectura din Tulcea:

- Prefectul bolnav și necorespunzător funcțiunii.

- În prezent, la Prefectură sunt 26 funcționari și urmează a mai fi angajați încă 7 funcționari; iar după indicațiunile Ministerului Afacerilor Interne, ar trebui să ajungă la 100 funcționari.

În comparație cu organizarea din Basarabia, unde prefecturile au numai 5-7 funcționari – inclusiv dactilografii – numărul de funcționari ai prefecturii Tulcea, s-a părut domnului Mareșal cu desăvârșire exagerat. Opera acestor numeroși funcționari rezultă din declarația subprefectului, care arată că Prefectura ține circa 450 dosare.

- Pe teritoriul acestui județ, nu s-a cărat deloc piatră.

4. – Jandarmii.

Postul de jandarmi din comuna Sângerei Vechi este construit din munca de folos obștesc.

Clădirea este relativ mare, având 5 camere spațioase.

S-au cheltuit numai 4500 lei pentru o parte din tabla acoperișului acestei clădiri.

Postul de jandarmi din comuna Jibrieni este foarte bine instalat și într-o stare de curățenie perfectă.

Se face însă prea multă birocrație.

Sunt 6 registre, dintre care două tratează despre activitatea postului de jandarmi. Cercul de Recrutare Constanța a cerut acestui post o copie după un livret militar.

S-a constatat o abundență suspectă de cozonaci (9 cozonaci).

- În clădirea postului se găsesc depozitate câteva vagoane de porumb și fasole, date în seama Primăriei și blocate de Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării. Felul cum sunt păstrate aceste cereale lasă de dorit.

- Școala primară este neîncăpătoare pentru numărul de elevi ai comunei.

5. – Guvernămintele Basarabiei și Bucovinei

- Comunele urbane și rurale din aceste Guvernăminte să primească bunuri (imobile sau terenuri agricole) din cele intrate în patrimoniul Statului, pentru ca, din venitul lor comunele să se poată reface și să-și dezvolte așezările locale.

Domnul Mareșal dispune ca din bunurile rămase de la evrei să satisfacă nevoile de cazare ale funcționarilor, dându-li-se dreptul să locuiască și cerându-li-se în schimb să întrețină localurile și să plătească impozitele către Stat și comună ce revin fiecărui bun în parte.

BĂLȚI

- Fabricile de ulei bine îndrumate; în curs de reparare. Foarte corectă administrație: pe când înainte <de> a fi româniplată Statului numai 180 000 lei impozite anuale; în prezent au plătit impozite de 17 milioane lei.

Fabrica de zahăr Zarojeni

A calculat socotelile țaranilor pentru acionturile primite de la ruși, socotind rubla la 40 lei.

Domnul Mareșal dispune să se controleze dacă socotelile făcute de fabrică, cu acionturile primite de țărani în ruble de la vechea Administrație rusească, sunt îndreptățite, deoarece numeroși țărani s-au plâns că, în loc să primească beneficiu, au avut ei de plătit resturi fabricii.

Controlul va fi foarte serios și va începe cu anul 1940, înainte de evacuarea Basarabiei de Administrația românească.

Cernăuți

- Fabrica „Moravia”(textile) se plânge că O.D.S.F.E.R. nu a permis importul a patru vagoane de fier laminat pentru caele.

- Fabrica de textile „Trinaco” are ca supraveghetor pe generalul de rezervă Grigorovoci, care primește, pe lângă pensie, lunar 16 000 lei (spor și deplasare).

Domnul Mareșal dorește să i se aducă la cunoștință care este utilitatea acestor supraveghetori, care sunt întreprinderile la care funcționează, care sunt cheltuielile pe care le face Statul cu ei și care sunt beneficiile Statului de pe urma activității lor.

Hotinul, datorită lipsei de legături ușoare cu Cernăuții, nu intră în componerea Camerii de Comerț din Cernăuți. Dacă situația durează, Ministerul să ia măsuri de dezvoltarea Camerii de Comerț din Hotin.

Față de constatarea președintelui Camerii de Comerț, că în județele Dorohoi și Rădăuți numărul de evrei și români comercianți este egal, și că în părțile ucrainiene din județele Cernăuți și Storojineț nu sunt români pentru a deschide întreprinderi comerciale, domnul Mareșal cere să se facă propagandă în regiunile repute ca având oameni întreprinzători – olteni, de exemplu – și admite ca pe lângă români și germani să fie primiți și huțanii la deschiderea de întreprinderi comerciale.

BASARABIA

- Legea Financiară nr. 231, din 25. III. 1942, producând imixtiuni contrare Legii de organizare a Guvernământului Basarabiei, și-a produs efectele. (Fabricile de ulei așteptau de două săptămâni răspunsul Ministerului de Finanțe la probleme, care înainte erau imediat rezolvate de Guvernământ).

Domnul Mareșal dorește să se respecte Legea de organizare a Guvernământului Basarabiei, deoarece efectele ei salutare s-au văzut. Legea va fi din nou prezentată domnului Mareșal, pentru a fi retrasă sau modificată.

- Deși a fost ordin ca românilor să li se schimbe rubla cu 6 lei, nu cu un leu cum s-a făcut pentru celelalte naționalități, nu s-a dat nici până astăzi diferența de 5 lei, și populația continuă să aștepte.

Domnul Mareșal întreabă pentru ce nu s-a rezolvat problema schimbului rublelor, așa cum a ordonat încă de astă toamnă, și cere să i se propună imediat măsuri de realizare.

- Depozitul C.A.M. din Noua Suliță are trei funcționari și locuință pentru director, ceea ce reprezintă cheltuieli ce par a nu fi în raport cu veniturile.

BUCOVINA

- Se pune problema creditului pentru întreprinderile intrate în patrimoniul Statului.

Arendașii fabricilor, neavând cu ce gaja împrumuturile, nu pot să-și procure credite.

Se impune să se acorde un credit de 800 milioane lei Guvernământului Bucovinei.

- Domnul Mareșal socotește că s-a întârziat cu crearea băncilor țărănești în Nordul Bucovinei. Cele 255 milioane lei credite plasate până acum în comerțul și industria din Bucovina reprezintă prea puțin față de nevoile mereu crescânde.

Ucrainenilor nu li se vor face aceleași avantajii de credit ca românilor.

Problema creditului agricol să fie pusă în ordinea de zi a Consiliului de colaborare cu ținuturile.

- Creditul Industrial nu lucrează în condițiile dorite. Directorul din Cernăuți afirmă că a primit numai trei cereri. Reprezentanții industriașilor și comercianților răspund că aceasta este datorită condițiilor grele în care se acordă creditele. Răspunsurile la cererile de credit vin foarte greu, cu mari întârzieri. Domnul Gheorghe Filipescu arată domnului Mareșal că o cerere făcută la 4 noiembrie 1941 la Institutul de Credit Românesc a primit răspuns abea la 31 ianuarie 1942. O altă cerere, tot de la 4 noiembrie 1941, a lui Ranca Pamfil, a primit răspuns negativ abea la 6 martie 1942.

- Prefectul de Câmpulung arată că scutirea de impozite a Fondului Bisericesc din Bucovina, considerat ca proprietate de Stat, a dus la ruina unora din comune, lipsite azi de acele impozite, care constituiau singurele lor resurse.

Domnul Mareșal ordonă să se studieze această situație, împreună cu Ministerul Justiției. Până atunci, Guvernământul să dea fondurile strict necesare comunelor.

- Organele fiscale din județul Rădăuți au fixat chirii foarte mari la casele intrate în patrimoniul Statului. Cererea fiind mică și salariile funcționarilor reduse, casele au rămas goale.

Domnul Mareșal dispune să se egalizeze condițiile de utilizarea bunurilor din partea de Nord și de Sud a Bucovinei, să se stabilească un drept la locuință după salarii și greutățile familiare și să se satisfacă nevoile funcționarilor, fiind date în folosința lor.

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DOMENIILOR

- Asociația pescarilor „Nisetrul” din Vâlcov nu și-a primit uneltele de pescuit în valoare de 3 jumătate milioane lei, cerute prin I.N.C.O.O.P.

Uneltele de pescuit ar fi luat altă destinație.

Să se facă o inventariere a preselor de fân și paie și să se întocmească un plan pentru utilizarea lor la balotarea furajelor ce se transportă.

Pe viitor, nu se va mai permite decât transport de furaje balotate, care asigură economia și în transport și în conservare.

- Există în județul Hotin 25 secerători-treierători, care trebuie să fie duse în Vechiul Regat, convenind pentru exploatările mari agricole. Sunt rămase de la ruși.

- Mortalitatea la oi este foarte ridicată în acest an.

În județul Iași ajunge până la 20%.

În comuna Dinăuți, județul Hotin, la unii locuitori le-au murit toate oile.

- Numeroși locuitori din Basarabia se plâng că li s-au luat vitele de către trupele germane în trecere.

Vor fi despăgubiți din vitele ce se aduc din Transnistria.

Se vor întocmi tabele de ceea ce au ridicat Germanii, la care se vor alătura dovezile necesare, pentru a li se cere contravaloarea.

- La Prefectura județului Hotin și la Camera Agricolă nu au sosit instrucțiuni pentru colectarea lânii și nici instrucțiuni pentru valorificarea pielicelelor de miel karakül.

- În județul Hotin s-au găsit prospecte pentru cultura plantei kok-Sagâz(?) dătătoare de cauciuc.

În județ s-au cultivat, de ruși, circa 45 ha.

Trebuie continuată experiențele și procurate mașinile necesare.

Date amănunțite se găsesc la Camera Agricolă din Hotin și au fost expuse domnului Mareșal, arătându-i-se niște instrucțiuni rusești.

- Codrul Orheiului este neîngrijit. Nu s-a rărit tulpinele tinere și nu s-au curățit arborii de omizi.

Pomii de pe șosele vor fi, în viitor, plantați și îngrijiți prin serviciile horticulturale ale Ministerului Agriculturii.

- Iazurile comunale să fie toate semănate cu nutreț, dând un randament mai mare decât iarba care crește pe ele.

Islazurile comunale să fie îngrijite și amenajate pentru pescuit.

- Toate comunele să aibe grădini de zarzavat pentru îndestularea populației, îmbunătățirea hranei țăranului și pentru promovarea grădinăritului la țară.

- La moara satului Slobozia (Orhei), locuitorii declară că preferă să plătească măcinișul în bani, nu în uium.

OBSERVAȚIUNI GENERALE

Jandarmii agricoli își cunosc și își îndeplinesc bine îndatoririle.

Până în prezent, activitatea lor, privitor la selecționarea semințelor și planul însămânțărilor, a dat rezultatele așteptate.

- Să se studieze dacă agentul agricol nu ar putea fi înlocuit prin jandarmul agricol.

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE ȘI AL COMUNICAȚIILOR

1. – Căile Ferate

- Gările sunt, în general, murdare.

- Personalul lasă de dorit, ca ținută și atitudine.

Se menționează cazul șefului gării Iași, care s-a prezentat în ținută neregulamentară în fața Domnului Mareșal.

- Lipsă de ordine, în general (Buzău, Periș, Iași).

- Căminul de ucenici C.F.R. de la Chișinău este nefolosit.

- Dacă nu este necesar Căilor Ferate Române, va fi dat Ministerului Muncii, pentru ucenicii din Chișinău, cari duc mare lipsă de clădiri.

- Să se studieze o legătură de cale ferată cu orașul Hotin și Soroca.

- Se va face planul astfel ca Guvernământul Bucovinei și Prefectura Hotin să lucreze terasamentul, iar lucrările de artă și așezarea liniei să se execute atunci când împrejurările vor permite.

2. – Porturi.

- Portul Ismail are nevoie de o gară de pasageri.

- În acest port, germanii construiesc o mare magazie de cereale.

- Clădirea Serviciului Hidraulic din Ismail este în reparație. Când va fi gata?

3. – Uzine.

- Să se examineze proiectul de construirea unei uzine electrice la Lipcani, întocmit de primarul oraşului Hotin – inginer Marcu – care nu ar cere o contribuţie din partea Statului.

Capitalul necesar construirii acestei uzine ar putea fi acoperit de localităţile din regiune şi prin participarea la exploatare a fabricii germane furnizoare a maşinilor.

4. – Alunecări de terenuri.

- La Vărzăreşti şi Şipoteni s-au produs alunecări de teren.

- Să se trimită o comisiune tehnică, care să studieze la faţa locului remediarea acestui fenomen.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

1. Palatul de Justiție din Chişinău:

Bine instalat, dar curăţenie insuficientă.

2. Tribunalul din Hotin:

- Se cere înfiinţarea unei a doua secţii (înainte de ocuparea Basarabiei de ruşi existau trei secţii).

- Curăţenie insuficientă.

3. Tribunalul Cernăuţi:

- Curtea de Apel din Cernăuţi arată că îi este imposibil să rezolve procesele în curs. Deşi zilnic se judecă 35-40 procese, abea în octombrie viitor se va putea ajunge cu lucrările la zi. Cere înfiinţarea încă a unei secţiuni.

- Se va înfiinţa încă o a doua secţie la Curtea de Apel şi Tribunal.

4. Observaţiuni generale:

Se relevă pretutindeni o scădere a numărului de crime şi delictе, în general.

- Pentru descongestionarea Justiţiei de numeroasele procese de sabotaj, domnul Mareşal doreşte să i se prezinte o altă soluţie, şi anume să se ia de la Justiţie procesele de sabotaj şi să se treacă unei alte instanţe, care să dea numai pedeapsa de internare în lagăr.

- În ce priveşte ancheta pe care o întreprinde procurorul din Cernăuţi privitor la felul cum s-a făcut românizarea, domnul Mareşal cere Justiţiei să arate pe vinovaţi, fără nici un menajament.

- Domnul Mareşal atrage în mod deosebit atenţiunea organelor locale privitor la românizarea numelor. Să nu facem din ucraineni români.

- Preşedintele Camerei de Comerţ din Cernăuţi cere să se admită numai pentru Bucovina constituirea de societăţi cu răspundere nelimitată.

- Domnul Mareșal este împotriva particularismelor și cere ca Ministerul Justiției, împreună cu Economia Națională, să studieze problema și să facă propuneri domnului Mareșal.

- Tot Primăria Cernăuți a cerut urcarea taxei veterinare la cota actuală a prețurilor.

Operația nu s-ar putea face decât prin lege.

Domnul Mareșal a ordonat ca stabilirea cotelor variabile, cum sunt aceste taxe, să nu mai fie pusă în legi, ci în regulamente, care se pot adapta la situații prin modificări ale departamentelor de resort.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII ȘI MUNCII

1. Spitalele din Chișinău:

Spitalul de contagioși, spitalul Central și spitalul „Regina Maria”: curățenie exemplară, o bună îngrijire a răniților și bolnavilor. Hrană excelentă (60-80 lei).

2. Spitalul mixt din Fălești:

Nu întrebuințează alocația în întregime, deoarece rațiile sunt limitate.

3. Spitalul Central Mixt Nr. 1 – Băieți:

- Foarte curat și bine organizat.

- Conducere: Dr. Stoian.

4. Spitalul Civil Mixt din Noua Suliță:

- Are un local mizerabil, însă singurul medic (un chirurg cu reputație) depune o activitate remarcabilă.

- Trebuie să se construiască un local nou și spitalul să fie încadrat și dotat așa cum cere rostul său în această regiune.

5. Spitalul din Hotin:

- Foarte curat, foarte bine organizat și cu o foarte bună îngrijire a bolnavilor.

- Personalul spitalului pare însă prea numeros în raport cu numărul paturilor.

6. Dispensarul din Boian:

- Baia dispensarului, insuficientă pentru populația numeroasă și întinderea de 14 km a comunei.

- O coloană sanitară mobilă desființată (prin concentrarea medicilor) și-a depozitat lăzile (cantinele) la acest dispensar.

- Se impune ca numele bolnavilor de sifilis, plecați la Armată, să se comunice de dispensare unităților respective.

7. Spitalele din Cernăuți:

a) Spitalul de copii:

- Foarte bine din toate punctele de vedere;
- Copiii (în special convalescenții) trebuie să fie ocupați, să învețe ceva.

b) Spitalul de boli mintale:

- Nu are frigider;
- Gospodăria spitalului lasă de dorit.

Administratoarea nu cunoaște exact situația, și masa ce se dă bolnavilor nu este destul de abundentă, deși spitalul dispune de o grădină de zarzavat proprie și o bucătărie modernă, bine înzestrată.

8. Avem trei centre pentru tratarea turbării și 38 subcentre.

S-ar putea reduce la un centru pe provincie dacă s-ar combate câinii vagabonzi. (Ținem recordul în Europa cu numărul cazurilor de turbare).

9. Căminul de ucenici din Cernăuți:

- Curat, bine condus.

- De revăzut așezarea dulapurilor și programul prea teoretic al învățământului de seară.

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

ȘCOLI PRIMARE:

Comuna Jibrieni (Chilia):

Localul școlii, foarte curat; materialul didactic insuficient; localul neîncăpător; institutori activi și cu tragere de inimă.

Comuna Copăceni (Bălți):

Buna gospodărie și buna îndrumare a învățământului practic: copii sunt învățați să facă împletituri de cânepă, pe care comuna voiește a le dona Armatei.

Pentru încurajarea acestei activități, s-a hotărât să se înapoieze țăranilor cânepa lucrată.

Fălești (Bălți):

Săli de cursuri insuficiente, deoarece o parte din clădirea școlii primare este ocupată de profesoare.

Domnul Mareșal dispune ca profesoarelor să li se dea locuință în casele rămase de la evrei, pentru a libera clădirea școlii și a-i permite funcționarea în condiții normale.

Comuna Dinăuți (Hotin):

Localul școlii și cantina lasă de dorit.

Hotin:

Școala primară în general foarte bine.

ȘCOLI SECUNDARE:**Chișinău:**

- Liceul Comercial de Fete: curățenia lasă de dorit.
- Liceul teoretic de fete „Regina Maria”: curățenia și ordinea foarte bine.
- Liceul eparhial și Școala Normală de Fete, deși de curând instalate: curățenia și ordinea sunt mai presus de orice laudă.
- Școala Normală „Mihai Viteazul”, deși instalată într-un local vechi, totuși lipsa de curățenie contribuie la aspectul neplăcut, care se datorește nepriceperii sau inactivității directorului.

Orhei:

- Gimnaziul Industrial foarte bine îndrumat; ateliere numeroase și foarte bine dotate cu scule și instrumente; localul lasă de dorit – să i se caute un altul.

Bălți:

- Liceul de Băieți „Ion Creangă”: foarte bine; internat improvizat în curtea școlii; elevii disciplinați, curăți și bine îmbrăcați.
- Liceul Comercial are un profesor de matematică rus. Trebuie să se caute o soluție pentru a separa Liceul Comercial de Liceul „Ion Creangă”, amândouă ocupând în prezent același local.

Hotin:

Gimnaziul Industrial, Gimnaziul Teoretic de Fete și Gimnaziul de Băieți: în general foarte bine.

Cernăuți:

- Liceul de Fete „Oltea Doamna”, prea puține ore de Educație Fizică: clasele I-a și II-a câte două ore; clasa VIII-a nimic; restul claselor câte o oră pe săptămână.
- Localul foarte curat și bine întreținut; directoarea conduce școala cu multă pricepere; învățământul pare a fi bine îndrumat. În general, liceul s-a prezentat foarte bine.
- Școala de Gospodărie: foarte bine organizată și bine condusă.

ȘCOLI DE AGRICULTURĂ:

Fălești:

- Școala Agricolă Supraprimară: clădirea foarte frumoasă și încăpătoare; a fost construită cu banii comunei și locuitorilor. Ministerul Educației Naționale a voit să schimbe destinația acestei școli practice și de deosebită valoare.

În prezent, școala desfășoară o activitate din cele mai frumoase: împletituri de cânepă și de rafie, grădinărie, creșterea vitelor, pomicultură formează activitatea acestei școli exemplare.

Materialul prim este dat de săteni; materialul prelucrat va fi dat tot lor.

Acest fel de școli, care să funcționeze în special iarna, să fie organizate în toate satele, să aibă caracter regional, să aibă de scop dezvoltarea industriei casnice și formarea meșteșugurilor în pătura țărănească.

ȘCOLI SUPERIOARE:

Politehnica din Cernăuți:

- Directorul Uzinei Electrice din Iași este și conferențiar la Politehnică.

- Cursurile, foarte scumpe: 300 lei cursuri de chimie analitică.

Studentii duc lipsă de încălțăminte și îmbrăcăminte. Să se caute o soluție satisfăcătoare.

BISERICA:

Chișinău:

- Catedrala în reparație.

- Bisericile din oraș: bogate și în foarte bună stare.

- Biserica „Ciuflea” întreține o cantină și desfășoară o activitate de asistență socială lăudabilă.

Mănăstirea Curchi: curățenia lasă de dorit, atât a călugărilor, cât și a localului.

Mănăstirea este foarte bogată, dispune de 50 ha teren și de două eleștee, însă nu desfășoară nici o activitate demnă de trecutul istoric al mănăstirilor noastre.

Mănăstirea mai posedă și 20 hectare de vie, 20 hectare pășune și o moară.

Are nevoie de reparațiuni, în valoare de două milioane, spre a repara stricăciunile produse de bombardamentul rusesc.

Domnul Mareșal a acordat 500 000 lei pentru reparații.

Comuna Slobozia (Orhei):

Biserica bine întreținută; preot foarte inimos; domnul Mareșal a domat 20 000 lei pentru săraci (s-au predat preotului).

Observațiuni generale:

- Toate profesoarele să urmeze cursul de menaj, pentru a putea fi și educatoare ale viitoarelor gospodine.

- Școlile de la sate să aibe ateliere de lucru.

- Să se generalizeze „colțul pios” în școli, pe cât posibil la fiecare clasă, nu numai într-o cameră a școlii.

- Toate școlile să-și facă cantine pentru copiii săraci, unde aceștia să primească la prânz o hrană caldă și abundentă. Întreținerea cantinelor să se facă cu ajutorul fondurilor Consiliului de Patronaj, prin donațiuni benevole din partea populației, sau – după cum s-a experimentat în anumite regiuni – gospodinele din localitate să pregătească, pe rând, hrana copiilor.

La unele școli această idee a cantinelor a fost greșit înțeleasă, dându-se copiilor numai pâine și ceai sau puțin lapte.

Cantinele să aibă de scop nu numai o bună hrănire a copiilor, dar și evitarea drumului acasă la amiază și scutirea părinților de a le da masa de prânz, precum și educarea copiilor. Profesorii să asiste, pe rând, la aceste mese și să folosească timpul spre a da sfaturi și îndrumări.

- Instrumentele de fizică de la toate liceele din țară să fie reparate prin grija Ministerului.

- Căminele Culturale să fie trecute de la Fundațiile Regale, la Ministerul Educației Naționale.

- Învățătorii și preoții să viziteze casele credincioșilor și elevilor, ca să vadă cum trăiesc, ce mănâncă, care le sunt nevoile etc.

- La Cernăuți, caietele de școală foarte scumpe: 6 lei un caietel de câteva pagini.

- Să se examineze problema liceelor ce aparțin Mitropoliei Bucovinei.

- Domnul Mareșal nu admite ingerințele pe care le fac preoții uniți, veniți în Bucovina. A dat dispoziții Guvernământului să interzică această propagandă.

- Domnul Mareșal a aprobat plata a 9 milioane lei către Creditul Urban, pentru ca clădirea în care se găsește căminul Politehnicei să devină total proprietatea Statului.

- Domnul Mareșal a răspuns, privitor la situația nelegalizată a unora din profesorii Politehnicei, că noua lege este în curs de elaborare și va aduce o clarificare a situației.

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

SUBSECRETARIATUL DE STAT AL APROVIZIONĂRII

1. – Orhei:

a) Centrul de strângere Orhei are 10 ofițeri și 180 trupă. A strâns, de la înființare până acum, 300 vagoane cereale.

Efectivele și cheltuielile acestor centre sunt exagerate față de rezultatele obținute.

Se va renunța la proiectul de transformare a acestor centre de strângere în centre de exploatare. Rolul acestora trebuie să fie luat de cooperative.

b) Cantitatea de piele și talpă, cu totul insuficientă față de nevoile populației.

c) Federala Orhei: bine organizată.

Numărul membrilor și capitalul dovedesc o activitate crescândă și rodnică.

2. – La depozitul „I.N.C.O.O.P.” din Tighina:

S-a sustras un vagon de zahăr, care a fost transportat la Odessa (cu camioane militare) și vândut cu 1200 lei/kg.

Să se cerceteze cazul, să se stabilească vinovații și să se urmărească aplicarea sancțiunilor.

3. – În regiunea Noua Suliță și Dinăuți (Hotin):

Lipsă accentuată de porumb.

Domnul Mareșal ordonă să se cerceteze dacă s-au satisfăcut cererile și dacă porumbul sosește la vreme pentru a putea fi întrebuințat la semănat.

4. – Fabrica din Zarojeni:

- Dispune de 40 vagoane de borhot uscat și un grajd pentru 150 vite, totuși nu se întrebuințează pentru îngrășatul vitelor.

Să se ia măsuri neîntârziate.

- Ministerul Apărării Naționale să instaleze imediat în grajdul fabricii unul din parcurile de vite din regiune, sau să se caute o altă soluțiune pentru folosirea borhotului depozitat.

5. – Cernăuți:

a) Țesătoria „Româno-Negro”:

- Pânzeturile colorate au fost blocate de Armată, de multă vreme (Cu ce scop?).

- Țesătoria cere o cotă de mătase artificială de la societatea „Vâscoza” și „Apertura”.

b) Cooperativa funcționarilor și I.N.C.O.O.P.: foarte bine aprovizionate.

6. – Pentru colectarea cerealelor și pentru diferite probleme de aprovizionare s-a purtat o corespondență extraordinar de voluminoasă, dovadă dosarele.

SUBSECRETARIATUL DE STAT AL ROMÂNIZĂRII, COLONIZĂRII ȘI INVENTARULUI

Fabrica de zahăr de la Zarojeni are un personal de circa 30 persoane, dintre care 8 evrei; la această întreprindere nu sunt întrebuințați decât doi funcționari români.

Domnul Mareșal dispune să se treacă, treptat și cât de curând, la românizarea fabricii.

Numeroși români din Nordul Basarabiei și Bucovinei poartă nume de ucrainieni și polonezi.

Domnul Mareșal nu a aprobat¹ pentru a se evita introducerea în sânul comunității etnice românești a străinilor oportuniști. Se menține deci obligația de a prezenta documente (Mitropolia Bucovinei declară că bisericile posedă documente care datează de la începutul secolului trecut) sau susținerea cererii prin jurământul a doi martori.

La Hotin:

- **Preotul și judecătorul din Hotin** afirmă că se procedează în mod necinstit cu administrarea bunurilor, intrate în patrimoniul Statului.

Se citează cazul fostului prefect Gherman, care și-a arendat sieși o moșie de 200 pogoane.

Între cei denunțați pentru acapararea de bunuri evreiești este și secretarul Florescu, al Guvernământului Bucovinei.

Se vorbește și de oameni de paie, cari ar acoperi pe evrei, încă conducători ai unora din bunurile intrate în patrimoniul Statului.

- **Este necesar să se dea în folosință circa 1500 ha.** orașului Hotin, pentru a-și crea veniturile necesare refacerii orașului.

Domnul Mareșal socotește că astfel de măsuri pot fi aplicate și la alte orașe, spre a le mări posibilitățile de refacere.

- **La Briceni**, moara este exploatată de un pretor și de fostul prefect Gherman.

- **Casele rămase de la evrei** să fie date ca locuințe funcționarilor de Stat, cari vor fi obligați să le întrețină și să plătească Statului impozitele respective, la care sunt impuse aceste case.

Ce rămâne în plus, constituie venit pentru Stat, venit care poate fi cedat – pe timp limitat – comunei, pentru refacere.

- **Să se studieze înlocuirea „oamenilor de paie”** (cozi de topor), cari camuflează pe evrei.

---

¹ Omisiune în text, pentru: „schimbarea numelui”.

Să li se dea termen fix, apoi să fie trimiși în lagăr.

- Domnul Mareșal interzice ca funcționarii să ia din bunurile intrate în patrimoniul Statului, în scopuri comerciale. Funcționarii sunt trimiși pentru administrație, nu pentru afaceri.

Situația celor veniți ca funcționari, cari apoi au demisionat pentru a acapara bunuri, va fi examinată, și acolo unde s-au produs abuzuri funcționarii vor fi deferiți Justiției și li se vor retrage concesiunile acaparate prin abuzul situației în care se găseau.

- Prefectul de Câmpulung se plânge că nu poate lucra cele 600 hectare rămase de la ungurii și germanii plecați, deoarece Centrul Național de Românzare nu a ajuns încă la o hotărâre privitoare la situația acestor proprietăți.

Domnul Mareșal a recomandat să fie date în dijmă, dacă nu se gisesc arendași. Dacă nu le pot da nici în dijmă, să fie lucrate prin munca de folos obșesc.

GUVERNĂMÂNTUL BUCOVINEI

- Primăria Cernăuți a cerut să i se dea în proprietate materialul rezulta din dărâmături, pentru ca din vânzarea lui să poată plăti mâna de lucru necesară înlăturării tuturor urmelor războiului.

Domnul Mareșal a aprobat.

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 509 (fost 481)/ 1942, f. 231-262.

16. 1942 aprilie 24. *Se discută despre: situația deosebit de gravă a producției industriale (de energie, criza materiilor prime, de pielărie etc.); situația din agricultură (unde sunt necesare măsuri de sprijinire a producției); colaborarea economică cu Germania (care este foarte defectuoasă); asigurarea cu alimente a populației etc..*

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de vineri, 24 aprilie 1942

Sedința se deschide la ora 11,15, sub președinția domnului **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Iau parte d-nii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **prof. Ion Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **prof. dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **C. Stoicescu**, ministrul Justiției; **Ion Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul

Apărării Naționale; **Aurelian Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat pentru Înzeestrarea și Administrația Armatei; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Apărării Naționale, pentru Aer; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat al Marinei; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat pentru Aprovizionare; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat pentru Românzare, Colonizare și Inventar; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al C.F.R.; **g-ral C. Florescu**, primarul general al Capitalei; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **g-ral N. Bădescu**, comisar general pentru Aprovizionarea cu Lemne; **Col. C. Sireteanu**, directorul Intendenței; **I.N. Fiñescu**, președintele Consiliului de Administrație al Creditului Național Industrial.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor miniștri, țin, de la început, înainte de a intra în ordinea de zi, să vă atrag atențiunea, ca, pe viitor, să nu-mi mai trimiteți note anonime, atunci când este vorba de interese superioare de Stat.

Când aveți de comunicat ceva, vă rog să semnați nota pe care mi-o trimiteți. Ai luat notă, d-le g-ral Orezeanu!

M. Antonescu: Domnilor miniștri, dl. Mareșal Antonescu a anunțat că va înscrie printre preocupările Guvernului, de cea mai mare însemnătate, reorganizarea producției noastre și adaptarea producției agricole și industriale, atât la starea de război, cât și la împrejurările economice cari trebuiesc pregătite în vederea momentului când se va trece de la starea de război, la starea de pace.

Sunt o serie întregă de considerațiuni, cari pot fi făcute asupra problemei reorganizării producției noastre.

Din nefericire, situația producției, și în special a producției industriale, este atât de gravă, încât trebuie să renunțăm chiar la considerațiunile de planificare, la perspectivele prea mari pentru organizarea producției noastre și adaptarea ei, pentru a înfrunta împrejurările războiului și criza economică care va urma, și să ne gândim, pur și simplu, la soluțiuni imediate pentru a salva producțiunea noastră industrială.

Fără îndoială însă, va trebui să înjghebăm un minimum de metode, de mijloace noi și de căi de refacere a producției industriale, pentru că împrejurările economice vor merge agravându-se de acum înainte în întregul continent.

Când am pornit la această idee a cercetării problemei producției în genere, era în urma unei discuțiuni pe care am avut-o cu dl. Mareșal Antonescu, care îmi mărturisea grija de a adapta economia noastră la criza europeană.

Criză europeană nu a existat până astăzi. Criza economică europeană va începe abia în noiembrie anul acesta. Tot ce a fost până astăzi în Europa și ceea ce am numit criză europeană, n-au fost decât simptomele foarte ușoare ale adaptării economiei de pace la economia de război, pe care psihologia și nevoile mulțimei

le-au primit ușor. Aceste adaptări au fost ca o stare de psihologie disciplinată, pentru că războiul a impus națiunilor o serie de restrângeri.

Din toamna acestui an, criza economică va fi mult mai gravă. Vom intra în primul ciclu al crizei economice de producție în Europa.

Nu este vorba de nici un pesimism și nici de alarmare, dar sunt unele eventualități, pe care trebuie să le prevedem, fără a exagera nimic din conținutul lor. Trebuie să avem și puterea de a le preîntâmpina.

Țara noastră, cu o majoritate a populației țărănească, cu un țăran care are nevoi puține și care este un producător care își organizează într-un adevărat sistem autarhic viața lui economică, noi suntem cei mai puțin primejduiți de criza economică europeană.

O țară agricolă, cu o populație țărănească cu un sistem autarhic de producție și consumație al cetățeanului, este cel mai sigur mijloc care supraviețuiește într-o criză continentală de producție industrială și agricolă și poate preîntâmpina probleme sociale cu mai mare ușurință.

De altă parte, datorită simțului moral, datorită conștiinței naționale pe care, hotărât, a creat-o regimul Mareșalului Antonescu în țară, datorită spiritului de încredere pe care l-a adus Mareșalul în rândurile mulțimei și a simțului de dreptate pe care, cu instinctul lor, masele noastre îl simt mai mult ca altă dată, cu tot elementul de încredere pe care l-a adus Armata noastră prin vitejia ei, elementul psihologic de rezistență în fața crizei economice este și mai întărit.

De aceea, constatările pe care le vom face, constatări care reprezintă o serie de lucruri grave, datorită celor expuse, nu ne pot duce la un sentiment de descurajare. Trebuie însă să luăm măsuri, pentru că producția noastră industrială este într-o gravă descreștere, pentru că nu avem o politică economică unitară, care să creeze organe de informație continuă, pentru a putea remedia imediat crizele locale acolo unde se ivesc, pentru că, în sfârșit, trebuie să legăm politica economică a producției, de politica internațională a schimburilor și în această perioadă de război, să facem, cu orice preț, ca, aducând toate jertfele noastre pe planul național și dând pe piața internațională o serie de mărfuri, să ne asigurăm totuși în schimbul lor, și un minimum de materii pentru producția noastră industrială.

În sfârșit, trebuie să ajungem la o ameliorație a prețurilor printr-un acord între prețurile industriale și agricole, și pe piața noastră, și pe piața internațională, după cum trebuie să revizuiim, cu sinceritate, cu un curaj plin de riscuri, politica noastră de credite și politica noastră financiară și de fiscalitate, pentru ca, prin aceste mijloace, să sprijinim producția, să înlesnim consumația, să nu împiedicăm importul, prin taxe excesive, și să ne epuizăm masele de impunere, dărâmand elementele economice pe care se reazămă producția.

Iată în considerațiuni generale – voi reveni mai târziu – iată ce trebuie de făcut: pentru că nu avem vreme de discuții de principii, pentru că vreau să înțelegeți că avem datoria să sprijinim pe Mareșalul Antonescu, care nu poate să poarte și răspunderea conducerii Armatei, și a războiului, și a tuturor sectoarelor vieții economice, voi sfârși prin a vă cere fiecăruia dintre dvs., domnilor miniștri, indiferent de pregătirea dvs. și de departamentul pe care îl dețineți, să ne asociem

strădania, pentru a împărți în sectoare întreaga țară, să cercetăm situația economică a fiecărui județ, cu ochii noștri, pentru ca în consiliile economice viitoare, pe care va trebui să le ținem în fiecare săptămână, să veniți aci cu datele pe care le veți căpăta în urma anchetelor pe care le veți stabili, spre a putea avea oglinda situației reale, să putem veni cu soluțiuni imediate pentru organizarea industriei mari, mijlocii și mici, pentru înlesnirea administrației acestor industrii prin credite, printr-o politică nouă pe care trebuie s-o facem în materie de producție industrială și agricolă.

Trec la înfățișarea concretă a acestei situații. Știu că acest lucru va mâhni pe dl. Mareșal, care cunoaște bine situația, dar care avea încă iluzia că nu este atât de gravă, pentru că în raport internațional noi ne asigurăm unele importuri de materii prime, neobținute însă în realitate.

Iată situațiunea producției industriale: aci este criza cea mai serioasă și mai amenințătoare. Iau întâi industria siderurgică. La Reșița, având o capacitate de 20 000 tone lunar, avem această situațiune, că de la 18 656 tone producție în octombrie 1941, am ajuns la 10 334 tone în ianuarie 1942.

La Hunedoara, cu o capacitate de 10 000 tone medie lunară, cu patru cuptoare, s-a lucrat numai cu două cuptoare, și am plecat de la 1826 tone în octombrie 1941, la 823 tone în februarie 1942.

La Titan – Nadrag – Calan, cu o capacitate de 6 000 tone medie lunară, în noiembrie 1941 producția a fost de 4917 tone, în decembrie 2861, și în februarie, 3219 tone.

Prin urmare, situația producției este foarte gravă.

Cauzele acestei coborâri așa de grave a producției noastre siderurgice sunt desigur de cercetat. Nu pot să fac acum o analiză prea amănunțită. Vă semnez că, în principal, lipsa fierului, lipsă pe care dl. Mareșal vă roagă să o remediați cel puțin de acum înainte, ca să nu se mai repete întârziere în colectarea lui din Basarabia și Bucovina, această lipsă s-a datorat și prea multor discuțiuni din punct de vedere administrativ, din care cauză nu s-a mai putut face nimic.

Mareșal I. Antonescu: Situația s-a ameliorat datorită fierului adus de la Odessa.

M. Antonescu: La Reșița s-a ajuns să nu aibă fier decât numai pentru trei zile. La Titan – Nadrag – Calan s-a ajuns la epuizarea completă.

Mareșal I. Antonescu: La ce dată?

M. Antonescu: În februarie.

Mareșal I. Antonescu: Situația s-a ameliorat.

M. Antonescu: Veți vedea rezultatele. La oțelării, timp de 8 săptămâni, Titan – Nadrag – Calan nu a lucrat nimic, pentru că n-a avut materia primă. La Hunedoara s-a început lucrul de abia la noiembrie 1941. O situație grea, datorită lipsei de materii prime, dar nu numai aceasta a fost cauza, ci a contribuit și lipsa combustibilului, lipsa cărbunelui, căci la Hunedoara s-au oprit oțelăriile din cauza lipsei cărbunelui.

Mareșal I. Antonescu: Și a păcurii.

M. Antonescu: Și a cărbunelui, și a păcurii.

În ceea ce privește furniturile de cărbuni, aci este o problemă. Vom veni și la soluții. Este o problemă care va trebui s-o rezolvăm cu tot curajul și să înlăturăm discuțiile inutile care se poartă astăzi între Ministerul Economiei Naționale, Ministerul Lucrărilor Publice, Calea Ferată și industriile de cărbuni.

Evident că instituția Căilor Ferate, care are răspundere gravă și care trebuie să satisfacă atâtea nevoi, nu poate să fie lăsată la discreția industriei producătoare de cărbuni, obligată fiind să plătească orice preț, numai din cauză că nu are la dispoziție nici un stocaj. La un moment dat, Calea Ferată nu avea decât o rezervă pentru 18 zile. Ea nu poate să ajungă la discreția societăților producătoare și nu poate fi lăsată la liberul joc de prețuri pe care l-ar fixa societățile producătoare.

Cred însă că totuși trebuie să facem o distincție între Calea Ferată și Stat, ca instrumente de conservare ale ordinii publice, ale ordinii de război, și între industriile care produc pentru câștiguri, întemeiate deci pe principiile comerciale, și să admitem printr-o formulă pe care va trebui s-o găsim, unele prețuri pentru Calea Ferată, care are această răspundere mare, și alte prețuri pentru industriile remuneratorii.

Lipsa minereului de fier este cea mai gravă amenințare pentru producția noastră siderurgică. Hunedoara, de exemplu, a terminat laminatul la Ghelar. În Acordul din 17 Ianuarie, Guvernul Reichului se obligase să ne dea 300 000 de tone minereu.

Din aceste 300 000 tone, Domnule Mareșal, nu se poate conta, din nenorocire, decât pe 7 000 tone, pentru că 130 000 tone minereu au fost introduse în Acord, ca urmând să fie date din regiunea de la Prijedor, și aceasta este o regiune în frământare și nimeni nu poate să conteze pe producția și extracția din această regiune.

De asemenea, în acordurile cu Guvernul Reichului și cu H.G.W. s-a stabilit un principiu de colaborare prin substituirea materialelor de fier pe care le-au luat trupele germane anul trecut. Acordul prevedea un angajament ca să ni se dea 20 000 tone de brane, și din acestea n-au venit decât 4125. H.G.W., de asemenea, în urma acordurilor încheiate anul trecut, ținând seama că vom ajunge la o criză a materiilor prime într-o perioadă când materiile prime sunt stăpânite pe piața europeană, ne făgăduise o cantitate de 64 000 tone, la care se și obligase. Din această cantitate de 64 000 tone, nu am primit decât 1 000.

Este adevărat că această cantitate ni se făgăduise tot din regiunea Prijedor.

Eu trag o concluzie, că este necesar, atunci când facem angajamente internaționale, în care este vorba de condițiuni de extracție și lucrări de extracție a materiilor pe care urmează să le primim, să avem întâi informațiuni serioase asupra posibilităților reale de livrare, iar nu să facem sisteme de compensație pe hârtie și importuri imposibile, pentru ca să ajungem, într-o bună zi, contând pe un asemenea import, să nu avem nimic.

În ceea ce privește colaborarea cu H.G.W., colaborare pe care dl. Mareșal Antonescu o cunoaște în amănunt, vă rog să vedeți că eu mi-am făcut datoria, și față de dl. general Dobre care a asistat la discuțiile din anul trecut și la convorbirea mea cu dl. Göring, fratele Reichsmareschalului l-am rugat pe acesta din urmă să

atragă atențiunea Reichsmareșalului asupra situației grele create de această colaborare. I-am spus, deschis, că nu este vorba aci numai de compromiterea colaborării germano-române, că aci nu este vorba numai de compromiterea primului pas pe care îl face industria germană prin această activitate industrială, ci că aci este vorba de un lucru mult mai grav: Guvernul Român, când a făcut acest acord privitor la H.G.W., l-a făcut ca să asigure industriei noastre producția, pentru ca industria germană să poată da industriei noastre speranțe și pentru perioada următoare războiului, când se va trece, cu siguranță, la o revizuire a sistemului de producție a industriei europene, și când noi, românii, avem interesul ca să ne vedem salvată industria noastră.

I-am arătat că este foarte grav dacă acest acord nu duce la rezultat.

S-a făcut exproprierea proprietății Malaxa, pentru că anul trecut dl. Malaxa nu înțelegea să-și dea aportul său și aceasta ne-a obligat să trecem la soluția expropriării, ca să putem avea libertate de acțiune. Această măsură am luat-o în interesul industriei, în interesul Statului și în interesul evoluției și organizării acestui Stat.

Dacă astăzi, acest rezultat al activității industriale în întreprinderea Malaxa nu ar fi satisfăcător, s-ar compromite însăși ideia morală pe care stă Guvernul, mai ales în exproprierea Malaxa, și acest lucru, care ar produce prejudiciul Guvernului, nu putem să-l compromitem atât de ușor.

Desigur, cu aceeași obiectivitate cu care am prezentat punctul nostru de vedere, trebuie să recunosc și dificultățile pe care le are și industria germană în acest moment, când are răspunderea distribuirii materiilor pe întregul continent, în susținerea unui front care apără Europa de comunism, dificultăți în legătură cu distribuirea acestor materii la fabricile de armament, că nu este ușor să privim problema colaborării industriale germano-române și să venim cu soluțiuni grave, ci trebuie să venim cu soluțiuni practice.

Întreprinderile H.G.W. trebuie să mai înțeleagă că noi urmează să vedem care este minimum de producție pe care îl poate asigura – eventual să limiteze această activitate industrială, ca să nu ajungem, sau să o compromitem, sau să ne luăm libertatea pentru o parte din această activitate industrială, rămânând să o împlinim prin propriile noastre mijloace, prin folosirea fierului vechi – sau dacă grupul H.G.W. înțelege să ne dea tot sprijinul excepțional de bun, respectând toate angajamentele, fără îndoială că este și în interesul nostru ca să asigurăm aceasta cât mai bine.

O serie de experiențe, făcute până astăzi, ne obligă, și pe dl. ministru Dobre și pe mine, ca în privința termenului și a executării obligațiilor, să fixăm, de data aceasta, și pactul comisoriu pentru cazul în care obligațiunile nu s-ar executa la termen.

Trebuie să vă arăt că deși în lista B. se prevăzuse 5 000 tone cabluri electrice, în practică nu vom avea nimic, pentru că se cere la Berlin înglobarea contingentului de cupru și plumb la cablurile electrice. Cum contingentele de cupru și plumb nu sunt prea mari, se înțelege că niciodată nu vom avea cabluri electrice.

Pe de altă parte, prețurile s-au ridicat cu 60% pentru unele articole, cum ar fi de pildă, sulfatul de cupru.

Va trebui, dar, să punem și problema prețurilor în raport cu aceste împrejurări, și când voi veni la chestiunea schimburilor, voi da soluțiunile pe care va trebui să le adoptăm.

În ceea ce privește sulfatul de cupru, am obținut 2500 de tone din contingent.

La condițiile acestea grave, datorite lipsei materiilor prime și neexecutării unor obligațiuni internaționale, sau îngreunarea condiției de import în România, prin ridicarea prețurilor, sau din cauza dificultăților de transport, se mai adaugă la criza industriei și lipsa de condiții avantajoase pentru producția noastră, în special condițiile de aprovizionare în anumite regiuni, cari au fost foarte grele. Din această cauză, în unele regiuni din țară a trebuit să se întrerupă lucrul în anumite epoci.

În special, în regiunea Petroșanilor, din cauza dificultăților de aprovizionare, și mai ales din cauza lipsei de încălțăminte, s-a ajuns la situațiuni grave.

Domnule ministru Constantin, tot ceea ce spun eu nu constituie un reproș la adresa dv. Cunosc toată strădania făcută de dvs. și vă sunt recunoscător pentru activitatea pe care ați depus-o. Este însă o constatare care trebuie înlăturată. În Bucovina, la un moment dat, sistemul de distribuire în județe a aprovizionărilor a făcut ca lucrătorii să părăsească fabricile.

Este un lucru semnalat de dl. general Dobre. Lucrătorii au plecat ca să se aprovizioneze de la sate și din această cauză s-a oprit lucrul în câteva industrii.

Mi se mai semnalează din diferite părți anumite neajunsuri și am chiar o serie de reclamațiuni. Mi s-a semnalat că prețurile n-au fost fixate pentru toate industriile și nici prețurile lucrătorilor n-au fost fixate, din care cauză există o stare de nemulțumire și o scădere a producției.

Se mai adaugă la acestea o lipsă de coordonare în ceea ce privește politica financiară de comenzi și de producție. Deci o politică economică a producției, nu numai politica de prețuri sau de aprovizionare. Așa de pildă: situația Rogifer-ului, care este proprietatea noastră, a Statului, pentru că, deși nu am plătit pe dl. Malaxa pentru partea care i s-ar cuveni, suntem totuși proprietarii acestor întreprinderi, acestor fabrici, și avem răspunderi grave, nu numai o răspundere de Stat care organizează producția, dar o răspundere de proprietari cari își administrează bunurile, mai ales în împrejurările pe care le cunoaștem, a condițiilor în care se administrează aceste bunuri.

La Rogifer mi s-a semnalat o lipsă de comenzi. În trei luni de zile s-a ajuns la o desființare bruscă a capacității de reparare a motoarelor la această întreprindere.

N-au oțeluri, nici în țagle, nici trase; n-au ferro-aliaje; stocurile de oțeluri de calitate sunt aproape epuizate.

Aici situația este mai gravă. De aceea am lăsat-o la o parte, ca să arăt că este legată și de politica noastră militară. Stocurile de oțeluri lipsesc așa de mult, încât, în termen de 6 luni, fabricația de muniții va scădea cu 80%.

Mareșal I. Antonescu: Fabricația generală a munițiilor, sau numai fabricația locală, la această industrie?

M. Antonescu: Situația este următoarea: Pentru reparații și alte activități industriale obicinuite, scăderea este foarte mare. Tuburile nu funcționează; pentru muniții, producția a scăzut în martie la focoaie, 15% din mașini au fost oprite, iar la obuze 60% din mașini au fost oprite. Dacă la acestea se adaugă și lipsa de oțeluri, ale cărei stocuri vor scădea, în 6 luni producția aceasta de muniții se va reduce cu 80%, la întreaga fabricație de muniții. Aceasta este situația relatată de Rogifer.

De asemenea, pentru ferro-wolfram, nu s-a putut aduce din Suedia, din cauza unor dificultăți de aprovizionare, deși se pare că s-au dat comenzi.

Această situație a Rogifer-ului, care este datorată nu numai lipsei materiilor prime, ci și unor condițiuni de fabricație, din punctul de vedere al fabricației în sine, duce la constatarea că trebuie imediat să se organizeze un grup de conducere industrial pentru dirijarea și distribuirea materiilor prime și supravegherea condițiilor de producție.

Lipsa de coeziune între organele noastre de Stat, lipsa unei politici de Stat în ceea ce privește comenzile, finanțarea și toate înlesnirile pe care trebuie să le dăm producției, mai ales în această perioadă, în care întâmpinăm atâtea dificultăți naturale, fac imediat necesară o organizare unitară a întregii industrii siderurgice, ca să se poată supraveghea și importul materiilor prime și distribuirea lor și organizarea condițiilor de producție și facilitarea lor prin toate mijloacele a acestor condițiuni.

Pentru a înlesni producția, trebuie, de asemenea, ca Ministerul Economiei Naționale, împreună cu Ministerul Armatei – ținând seama de nevoile Armatei în primul rând – împreună cu Ministerul Agriculturii și asociind, pentru înlesnirea finanțării, pe domnul Guvernator al Băncii Naționale și pe domnul Președinte al Consiliului de administrație al Creditului Industrial, să stabilească imediat principiile unei politici de finanțare și a unei politici de comenzi, pentru că nu este posibil, chiar dacă sunt diferențe de prețuri industriale între prețurile internaționale și prețurile românești, în această perioadă în care trebuie să facem toate eforturile pentru a sprijini activitatea industriei noastre, să facem economii pentru prețuri, indiferent de alte conjuncturi, pentru simpla considerație că nu putem asemăna prețurile producției din Germania – o țară saturată industrial și cu un trecut industrial de un veac de autarhie economică, o țară, care stabilește distribuția materiilor prime în Europa și care, din punct de vedere economic intern, a ajuns la o disciplină absolută a prețurilor – nu putem asemăna, din toate punctele de vedere, condițiunile de producție ale acestei țări cu acelea ale țării noastre, unde nici una din aceste condițiuni nu poate fi considerată că există.

De aceea, politica prețurilor, fără să ducă la o excesivă ridicare a acestor prețuri și deci la o răsturnare a politicii prețurilor urmărită de Guvern, trebuie, mai ales, pentru articolele necesare apărării naționale și pentru produsele esențiale producției noastre agricole, să-și revizuiască complect acțiunea ei.

Dacă nu vreți să acordați suplimente de prețuri și să lăsați la o parte comparația cu prețurile de pe piața internațională, va trebui să dăm alte avantagii,

fie prin credite, fie prin reduceri de impozite, fie prin alte mijloace, pentru ca totuși să stimulăm producția noastră, prin politica de finanțare, pe care o urmărim.

De altfel, fără ca eu să păstrez un regim rigid, conservator, pentru politica financiară și care mi-am făcut datoria să îndeplinesc însărcinarea, pe care mi-o dăduse domnul Mareșal Antonescu, de a găsi soluții la Berlin pentru echilibrul nostru de emisiune, eu care am luptat să aduc trei vagoane de aur în România, în această perioadă grea, când aurul este atât de rar în Europa și când nu era ușor să cer Germaniei aur, în acest timp când are atâtea greutăți ea însăși, nu eu am să merg și să recomand o politică de inflație, cu atât mai mult cu cât, datorită acestei epuizări economice, datorită reducerii producției, vom trece la un fenomen de deflație foarte grav, care, din punct de vedere economic, va fi fenomen de deflație, iar din punct de vedere financiar va fi fenomen de inflație, fiindcă incapacitatea de producție, de punere la dispoziție de mărfuri pe piață, va face ca producătorul să-și țină banii – producătorul agricol nu va avea ce să-și cumpere – iar Banca Națională va trebui totuși să practice o politică de inflație, pentru că nevoi de circulație vor continua să existe și, pe măsura absorbirii monedei de către producătorii, cari nu vor avea ce să cumpere cu ea, va trebui, pentru nevoile circulației, să se emită altă monedă, în așa fel că vom ajunge la o situație cu totul paradoxală: fenomen de deflație economică și fenomen de inflație în emisiune.

De aceea cred că putem evita această situație printr-o nouă politică de credit. Aceasta nu însemnează inflație, dacă sporești producția, nu însemnează riscuri pentru Stat, pentru că mărand producția, mărești masa impozabilă și sporești veniturile Statului. Nu fac domnului guvernator al Băncii Naționale, care sunt sigur că este de acord cu mine, nici un fel de teorie financiară. Domnia-sa știe, tot așa de bine ca și mine, că dacă mergem cu sistemul fiscal de atacare a maselor de impuneri, pe care le avem viabile, fără să le substituim, în același timp, alte mijloace pentru organizarea fenomenului de producție și întreținerea activității economice, vom ajunge într-o bună zi să epuizăm toate resursele de impuneri, vom ajunge, pentru nevoile Statului, ca Ministerul Finanțelor să atace ce mai rămâne din producția noastră, ca să întrețină Statul, adică, prin politica noastră de impuneri, vom ajunge să paralizăm activitatea economică a Statului, prin urmare însăși viața și însăși existența lui.

De aceea, cred că o politică de revizuirea totală a sistemului de credite și o încurajare, chiar cu riscuri mari, a producției, în această perioadă, se impune ca o necesitate absolută, dacă vrem într-adevăr să întreținem producția industrială în țara noastră.

Am luat exemplul industriei mari. Pentru industria mijlocie, mică și pentru industria de alte categorii, vă voi arăta îndată o situație tot atât de gravă.

Pentru industria siderurgică trebuie ca colectarea fierului vechi, în special în Basarabia și Bucovina să fie utilizată cât mai intens. Cred că I.N.C.O.O.P.-ul poate, în această privință, să dea un ajutor prin organele sale, pentru ca, împreună cu organele de care dispun Armata și Ministerul Înzestrării, să poată totuși să încerce să scoată tot ce este fier vechi în Basarabia și Bucovina.

Domnul Mareșal Antonescu a dat dispozițiuni; rămâne să se execute transporturile de fier vechi de la Odessa, stabilindu-se primatul lor asupra tuturor celorlalte transporturi. Mai ales transporturile militare la întoarcere pot fi foarte bine folosite pentru aducerea fierului vechi. Altfel riscăm ca, într-o zi, să ajungem la paralizarea industriei noastre siderurgice.

Apoi, trebuie să organizăm transporturile în interior. Mi s-a semnalat că la Reșița și chiar între Laromet și Rogifer, în circulația industrială interioară, transporturile se fac cu atâtea întârzieri încât, datorită felului cum ele sunt organizate, sunt și aici unele dificultăți de producție.

Prin urmare, trebuie ca organul care se va înființa pentru dirijarea tuturor industriilor, format din conducătorii tuturor întreprinderilor de specialitate, să țină o sedință pe săptămână, în prezența ministrului de resort, a ministrului Comunicațiilor și a directorului general al Căilor Ferate, ca să stabilească un program de transporturi și de aprovizionare cu materie primă și un program de transporturi în circulația interioară dintre industrii.

De asemenea, pentru cărbuni, trebuie să găsim o soluție mai rapidă. Domnul Marinescu trebuie să țină seama, în politica de distribuire a cărbunilor, de necesitățile apărării naționale și de primatul pe care trebuie să-l aibă transporturile destinate industriei siderurgice, agriculturii și nevoilor noastre imediate. De aceea, să se dea preeminența acestor transporturi.

O spun și ca ministru al Propagandei: Într-o perioadă de război, când consumul de hârtie s-a redus cu 50%, se cere anul acesta ca producția de hârtie să fie cu 15 000 de tone mai mare decât anul trecut. A sporit într-o perioadă de război consumația de hârtie? Nu este admisibil să lăsăm acest joc liber, ci trebuie să stabilim o preeminență în producție.

Industria de hârtie, fără îndoială că este foarte importantă; producția de hârtie este necesară pentru presă, pentru activitatea de realizări practice ale Școlii și de luminarea satelor, urmărite de domnul Mareșal Antonescu și pe care Ministerul Educației trebuie să le înfăptuiască. Dar aceasta nu însemnează să mărim consumația de păcură pentru o industrie care alege o perioadă de război ca să prospere, atunci când cu totul alte industrii trebuie să aibe preeminența, ca să putem exista.

Pentru pielărie, situația este foarte proastă. Nevoile Armatei sunt de 1500 vagoane, iar ale populației civile sunt de 3 216. În total, necesitățile noastre anuale sunt de 4 722 vagoane, pe când producția indigenă este numai de 760 vagoane. Deci, avem un deficit de 4000 vagoane.

Tanantele, de asemenea: la un consum de 2 365 vagoane, avem 151 vagoane astăzi, sau în drum. Prin urmare, problema tanantelor este una din gravele probleme, fără de care nu putem soluționa problema industriei pielăriei. Chiar înainte să venim la Consiliu, domnul Mareșal Antonescu a avut la d-sa pe dl col. Sireteanu, care i-a prezentat unele soluții luate deja la Subsecretariatul de Stat al Înzestrării. Domnul g-ral Dobre și dl col. Sireteanu lucrează pentru ameliorarea condițiilor de aprovizionare a Armatei cu produse de pielărie.

Tanantele sunt esențiale. Prin urmare, trebuie să căutăm să le introducem în orișice acord economic, ca să ni le putem procura de unde le găsim. Trebuie să facem imposibilul pentru aceasta.

Pentru lână. Față de 3 500 vagoane lână nespălată și 1 400 vagoane lână spălată, cât reprezintă necesitățile noastre, avem un stoc de 131 vagoane. Este adevărat că trebuie să contăm pe o producție de 900 vagoane și pe un import de 250 vagoane lână, în așa fel că se va putea ajunge la o soluție.

Din toate aceste situații, rezultă o lipsă de coordonare și de dirijare a producției și a legăturii care trebuie să existe între producție, activitate administrativă și de încheiere de acorduri internaționale, pe care o practicăm. De aceea, în viitor va trebui să facem o ședință săptămânală, în care să discutăm această problemă. Am organizat la Ministerul de Externe o comisie pentru executarea tuturor acordurilor economice, care ține ședințe în fiecare săptămână. Până acum, rezultatele sunt foarte bune. Am să vă spun îndată ce cred că mai trebuie făcut.

Va trebui ca și pe plan intern să ajungem să fixăm un organ permanent, nu numai cu atribuții administrative, ca un Consiliu Economic, dar și pentru corelația permanentă care trebuie să existe între nevoile industriei și condițiile de producție zilnică, ca să nu mai ajungem în situațiile acestea: să avem numai 151 vagoane tanante, față de 2361 vagoane, câte ne sunt necesare, sau, ca anul trecut, când am fost nevoit să telegrafiez domnului Ribbentrop, ca să-l rog să ne trimeată 60 vagoane de sfoară de hârtie, pentru că începuse secerișul și noi n-aveam sfoară pentru legat snopurile.

Prin urmare, totul trebuie făcut din vreme, totul trebuie coordonat și prevăzut, ca să ieșim din situația de astăzi.

A venit dl col. Sireteanu și a prezentat d-lui Mareșal Antonescu o serie de soluții. În legătură cu industria de pielărie și cu organizarea producției de încălțăminte, pentru ca aceste soluții să poată fi puse în practică, tanantele vor fi esențiale. Deci, trebuie luate măsuri, ca să le scoatem de unde putem.

În ceea ce privește producția de petrol, acolo situația din punctul de vedere al producției este excelentă: producția de petrol a sporit – vă voi arăta cifrele – în mod considerabil. Dar și aici, vă dați bine seama că avem numai avantajul moral și politic al sporului de producție, și nu pe cel economic; avem avantajul moral și politic, pentru că sprijinim cu petrol românesc războiul de care depind granițele noastre și, în orișice caz, prin care ne-am câștigat pământurile de la Răsărit și prin care trebuie să ne recâștigăm toate drepturile, dar din punct de vedere economic, deși am ajuns să sporim în această perioadă, exportul nostru în mod considerabil – în ultimele patru luni, față de epoca corespunzătoare a anului trecut, aproape l-am dublat – avantajii nu există, fiindcă prețul petrolului este foarte scăzut, pentru că noi ajungem să întreținem cu petrolul nostru războiul, așa că nu mai avem cantități disponibile pentru schimburi internaționale remuneratorii.

Firește că trebuie să mergem mai departe așa. Domnul Mareșal Antonescu este angajat în această luptă, într-o luptă leală și nu poate face altfel decât așa. Dar trebuie să tragem toate avantajele.

Așa, de pildă, prin scrisoarea d-lui Clodius din 17 ianuarie s-au făgăduit o serie de instalații în mod gratuit, pentru intensificarea producției de petrol, și până acum nu ni s-au dat. Se așteaptă Legea Minelor. Legea Minelor va veni și va înlesni producția.

În producția de petrol, noi n-avem toate avantajele situației noastre. Când producția noastră de petrol este numai spre folosul Germaniei și Italiei și când, din punct de vedere economic, n-avem absolut nici un folos, nu este posibil să se amâne furnizarea acestor materiale până la introducerea noii legi a minelor.

Mareșal I. Antonescu: Răspunsul meu este că nu iscălesc Legea Minelor până ce nu se execută aceste comenzi. Această Lege a Minelor am să o revăd, dar în orice caz, chiar dacă voi ajunge la un perfect acord, eu tot nu o iscălesc.

M. Antonescu: Această Lege a Minelor, pentru că eu fac aci constatări de ordin general...

Mareșal I. Antonescu: Asemenea presiuni eu nu le înghit.

M. Antonescu: Au fost multe discuțiuni și mare dezacord între societăți...

Mareșal I. Antonescu: Producția nu este influențată de Legea Minelor, și nici nu va crește a doua zi în mod automat, de la semnarea legii. Chestiunea are un caracter pur tehnic și administrativ și din această cauză a dat rezultatele pe care le-a dat.

Legea Minelor este în legătură cu viitorul. Ei vor să facă o presiune asupra mea. Nu iscălesc Legea Minelor, chiar dacă am ajuns la un perfect acord cu dvs. Aceasta s-o știe clar dl. Neubacher. În această chestiune, noi nu avem decât avantajii politice și diplomatice, iar nu materiale.

Eu văd, dle Marinescu, că d-ta tratezi cu dl. Klugkist. Vă rog să nu-l mai primiți în minister. Eu nu stau de vorbă cu acest domn. Am citit într-o notă că veți discuta din nou o problemă cu dl. Klugkist.

I. Marinescu: Mi-a spus dl. general Reinecke că îl recheamă. Atunci era absent dl. Neubacher.

Mareșal I. Antonescu: Pentru mine nu există dl. Klugkist.

M. Antonescu: Alături de soluțiunile de ordin general, de coordonarea marilor probleme, coordonarea activității administrative și a politicii noastre de schimburi, politica creditelor și celelalte, trebuie să luăm o serie de măsuri imediate, ca să nu ajungem să agravăm această criză.

De pildă, trebuie să luăm unele soluțiuni în legătură cu transporturile și cu aprovizionarea. În ceea ce privește transporturile, trebuie să stabilim, prin aceleași organe, care este întâietatea transporturilor necesare, în afară de industria metalurgică, și pentru celelalte industrii sau mijloace de aprovizionare. Trebuie să se stabilească o politică de transporturi și un program de transporturi. De asemenea, și pentru aprovizionarea cu lemne, fiindcă, dle g-ral Bădescu, nu vreau să se mai întâmple ca anul trecut, când am pierdut complect din mână această chestiune, și nici să așteptăm ultimul moment, ca lumea să ajungă să folosească petrolul în locul lemnului.

Mareșal I. Antonescu: Deocamdată nu se transportă lemne.

G-ral N. Bădescu: Lemnele nu sunt epuizate în gări. Marele Stat Major a dispus ca nici un vehicul să nu fie rechiziționat pentru lemne.

M. Antonescu: Aceste soluțiuni administrative le vom controla, le vom cerceta, ca să evităm neajunsurile acestea.

Pe de altă parte, dvs. trebuie să luați contact și să vă înțelegeți cu Casa Pădurilor, ca să se facă și acolo tot un program serios pentru aprovizionarea cu lemne, iar nu să se ceară, de pildă, Căilor Ferate, într-o perioadă când sunt transporturi militare de efectuat, ca să se aducă lemne pentru București, de la o distanță de 1800 km, în loc să se aducă de la stații mult mai apropiate, sau să se aștepte să vină iarna.

Astăzi, dacă C.F.R. nu dă vagoane, să nu se mai facă colectări de lemne în stațiunile de pe liniile principale, în așteptarea momentului în care Căile Ferate să poată efectua transporturile.

Vă rog, dle g-ral **Bădescu**, să luați contact cu dl. ing. Grozescu, de la C.A.P.S., să faceți un program în legătură cu transporturile. Trebuie organizat transportul și în legătură cu liniile internaționale.

De asemenea, vă rog să trimiteți la Ministerul Afacerilor Externe, la Comisiunea care lucrează în materie de acorduri, pe un reprezentant, pentru a se stabili un program de transporturi internaționale.

De pildă, noi am obținut din Turcia o serie întreagă de mărfuri. Trebuie să organizăm Ferryboat-ul de la Giurgiu, pentru ca aceste transporturi din Turcia să se poată efectua pe traseul bulgar. De asemenea, sunt de efectuat transporturi din Spania și Portugalia. Trebuie să stabilim un program și în legătură cu aceste transporturi pentru a le putea asigura.

În sfârșit, soluțiuni de ordin de aprovizionare trebuiesc luate imediat, căci urmează, fără îndoială, să mergem la restricția consumului pentru petrol și încălțăminte, și s-o spunem pe față, dacă nu vrem să riscăm să ajungem să nu mai avem nimic.

De asemenea, dvs., care aveți și aprovizionarea Armatei, și a populației civile, trebuie să obligați O.R.A.P.-ul să facă un program în legătură cu consumul excesiv la unele articole, cum sunt carâmbii de cizme, de pildă, cari se fac prea înalți, și acest program să intre în practică imediat, ca să economisim toate cantitățile de piele. După cum, O.R.A.P.-ul trebuie să aibă, în raport cu dvs., anumite centre de aprovizionare a micilor meseriași, pentru ca și aceștia să aibă ce lucra.

Aceasta întrucât mi se semnalează că sunt anumite județe unde acești meseriași nu sunt deloc aprovizionați.

În ceea ce privește lâna, dl. decan Fiñescu a propus, în legătură cu colectarea lânii, să se instituie un Oficiu de colectare. Să stabiliți un sistem de colectare, care sistem trebuie urmărit și executat.

Mareșal I. Antonescu: Acum s-a făcut o lege prin care s-a dat Sindicatelor Agricole dreptul de a colecta lâna.

M. Antonescu: Ministerul Economiei Naționale trebuie să urmărească executarea.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie ca Administrația, împreună cu Agricultură, prin Sindicatul Agricol și Economia Națională, să urmărească executarea acestei dispoziții.

Ați prevăzut în lege mijloacele și tot controlul. Să vedem ce rezultate vom avea. În tot cazul, lâna trebuie colectată chiar la tuns, unde nu mai poate exista evaziune. Știm câte oi are un țaran, câte kg de lâna scoate de pe o oaie, câte kg trebuie să-i rămână și cât trebuie să predea.

M. Antonescu: O soluțiune care trebuie imediat aplicată este aceea a corectării politicii noastre a schimburilor în legătură cu producția noastră. Este paradoxal ca într-o vreme când a sporit exportul, să avem o criză financiară atât de mare.

Exportul a crescut cu 250 în tonaj și cu 95% în valoare, într-o vreme în care trebuia să se producă tocmai fenomenul invers.

În octombrie 1940 am avut 830 000 tone și în februarie 1941, un milion, treizeci mii tone, iar în valoare am ajuns la 11 miliarde, 434 mii, față de 6 miliarde din anul trecut. Față de import, este un raport de o valoare considerabilă.

Mareșal I. Antonescu: Și nu corespunde nici realității. Este dezavantajos, din cauza prețurilor pe care le-am consimțit.

M. Antonescu: Trebuie să ținem seamă că sunt unele operațiuni neregulate, cari nici nu intră în acest calcul. Dintre articolele de import, în schimb, foarte multe din aceste articole, cari ar putea să explice sporul la acest import, foarte multe din articole n-au venit. În afară de cocsul, care în ultimele două luni a crescut, celofibra, colofoniul, sfoara, încolo nimic, deși contăm pe ele.

Mai grav decât atât, chiar din cele 100 000 opinci pe care le-am obținut la Berlin, n-au sosit decât 60 000 până astăzi.

I. Marinescu: Sunt expediate și celelalte.

M. Antonescu: Nu mai semnalez faptul că prețurile la produsele industriale sporesc în mod considerabil, în timp ce prețurile agricole sunt în staționare.

Întrucât dl. Clodius va sosi la 5 mai, rog pe toți d-nii miniștri, cari sunt interesați în executarea Convenției Economice cu Germania, să depună, de îndată, la Ministerul Afacerilor Străine, la Direcția Economică, toate datele privitoare la livrări și la executarea convențiilor cu Germania.

Mareșal I. Antonescu: Și în legătură cu prețurile.

M. Antonescu: De asemenea, să prezinte și propunerile pe care le au de făcut în legătură cu executarea convențiilor cu Germania.

În ceea ce privește chestia livrărilor, trebuie să vă semnalez că s-a întârziat.

Privitor la livrările din lista C, s-a stabilit acolo anumite cantități, în kintale, de fier și oțel și s-a fixat instituția O.D.E.S.F.E.R.-ului pentru desfacerea acestor produse importate și repartizate lor. De asemenea, s-a stabilit repartizarea acestor materii industriei de armament și siderurgice, a articolelor și a licențelor. Trebuie ca aceste lucrări să fie întocmite chiar săptămâna aceasta de către Ministerul Economiei Naționale, pentru ca Comisiunea să aibă toate datele și ca toți miniștrii să le poată avea la îndemână și să se poată face comparația acestor date.

Aceasta spre a putea ca, împreună cu dl. Clodius, să se stabilească executarea convențiilor cu Germania. Dl. Clodius a înțeles nevoile noastre și dl. Mareșal s-a obligat să execute obligațiunile noastre, iar dacă se întârzie, aceasta este și din vina noastră, căci nu vom putea să folosim această procedură.

Comenzile de colofoniu și celofibră, de asemenea nu sunt până astăzi făcute.

Mareșal I. Antonescu: Cine trebuia să le facă?

I. Marinescu: Trebuia să le facă importatorii. Nu sunt încă obținute licențele în Germania, dar comenzile sunt date.

În ceea ce privește sfoara pentru legatul snopilor, avem destulă în țară.

A. Pană: S-a făcut comanda pentru sfoară, dar avem destulă și în țară.

Mareșal I. Antonescu: Anul trecut am dat dispoziții, ca să se cumpere și din Germania, însă să fabricăm și noi din cânepă. S-a început fabricarea și acum mi s-a spus că vom avea asigurată cantitatea necesară.

A. Pană: Sfoara din țară nu este bună. Această comandă s-a făcut de organul însărcinat, adică de Uniunea Sindicatelor Agricole.

Mareșal I. Antonescu: Dle Pană, în Țara Românească nu există sfoară de Manila decât de 20 de ani. Te-aș întreba: cu ce legau țărani snopii în trecut? Nu se poate face sfoară din cânepă?

A. Pană: Este costisitoare. Avem stocuri suficiente de sfoară din anul trecut. Am rugat din timp pe agricultori, ca să-și procure cantitatea de sfoară necesară din stocurile de anul trecut. Chestiunea nu este prea gravă pentru anul acesta.

Mareșal I. Antonescu: Nu este prea gravă, pentru că nici nu avem mari cantități de grâu.

A. Pană: Nu se știe. Eu vă pot spune că întregul câmp se prezintă foarte bine.

Mareșal I. Antonescu: Am avut ocazia să vizitez regiunile agricole ale țării, cu avioneta, și am rămas decepționat de ceea ce am văzut. Avioneta merge mai încet și îmi dă posibilitatea să văd.

A. Pană: Vă rog să faceți o călătorie și în direcția Craiovei și veți vedea ce bine se prezintă câmpul.

Mareșal I. Antonescu: Poate chiar astăzi voi căuta să fac un tur spre Ialomița.

A. Pană: Vă rog să vă duceți înspre Craiova și să vedeți.

M. Antonescu: În legătură cu politica schimburilor, aș vrea să semnez două constatări. Se organizează, totdeauna, la București echipe de beneficiari ai acestor schimburi. Vă voi da cazuri concrete, mai ales în ultima vreme, în care se transformă adevărați intermediari, luând caracterul de monopol, intermediari foarte abil organizați și în legătură cu importatorii din diferite țări. Aduc mărfuri în România, speculează aceste mărfuri și fac ca Statul Român, prin politica lui proprie și prin această toleranță față de importatori, să organizeze el singur ridicarea prețurilor și să mențină aceste dificultăți de aprovizionare, printr-o politică de prea mare toleranță față de acești intermediari, cărora le dă toate posibilitățile.

I. Marinescu: Tot ce este import se va distribui sub controlul nostru.

Mareșal I. Antonescu: Te rog să urmărești această chestiune, pentru ca să putem reuși să punem mâna în ceafa tâlharilor.

M. Antonescu: Trebuie, de asemenea, să cercetăm și să vedem sistemul, ca printr-o revizuire a taxelor de import și a impozitelor directe și indirecte în legătură cu distribuirea mărfurilor la interior, noi să stimulăm acest import. Dacă venim cu prohibițiuni indirecte, prin taxe excesive impuse de Ministerul Finanțelor, noi lucrăm împotriva interesului nostru și împotriva stimulării activității economice interne. Chiar dacă asigurăm repede un venit Statului, secăm, pe de altă parte, masa impozabilă și mâine, același Minister de Finanțe o va găsi mult mai slăbită.

Mareșal I. Antonescu: O va găsi omorâtă.

M. Antonescu: De aceea sistemul de contribuții, de taxe de import, și pentru orașe și pentru sate, este necesar să fie revizuit, pentru ca politica schimburilor să fie pusă în strânsă legătură cu întreaga politică a regimului fiscal din țară.

De asemenea, trebuie ca Ministerul Economiei Naționale – și de data aceasta este foarte ușor – să stabilească, pentru anumiți consumatori întâietatea pentru unele industrii, dar și pentru schimburile internaționale, întâietatea importatorilor în raport cu exporturile pe care le facem.

De pildă, am obținut un schimb cu Turcia, care ne dă 90% în cupru și 10% în bumbacuri, în schimbul uleiului pe care urmează să-l dăm.

Mareșal I. Antonescu: Acest schimb trebuie să-l punem în valoare imediat. Trebuie să facem ca să ajungem să exportăm în Turcia ceea ce am hotărât, pentru a primi de îndată de acolo ceea ce este necesar.

I. Marinescu: Astăzi s-a semnat contractul.

M. Antonescu: De pildă, vreau să vă propun astăzi, domnule Mareșal, o soluțiune radicală.

Eu cred că sunt anumite situații, când în politica schimburilor trebuie să ne inspirăm și noi din politica altor State, care au ajuns la o politică dirijată.

Dacă Statul Român, care este finanțatorul întregii activități economice, trebuie să aștepte găsirea a 300 de importatori, cari să-și adune capitalurile, să ia ființă, și așa mai departe, și numai după aceea să se execute Convenția, în fapt, prin aceasta ajungem, dle Marinescu, ca acest Stat să lucreze împotriva intereselor lui. Economie dirijată pe plan internațional înseamnă, nu substituirea Statului în interesul privat, dar substituirea Statului în interes internațional și suprimarea intermediarului, care poate să întârzie folosirea unui acord economic. Acolo unde Statul poate să cumpere direct sau prin organele sale și să vândă în țară, acolo trebuie s-o facă. Nu vreau să facem socialism de Stat, care să suprimă inițiativele și interesele private, dar când noi avem de satisfăcut, în primul rând, pe consumatori, când avem de susținut ordinea publică, trebuie să renunțăm la acești intermediari și trebuie să-i excludem de la operațiunile acestea.

De aceea rog pe dl. Marinescu să hotărască, chiar astăzi, organul investit și răspunzător de aceste operațiuni și să nu mai aștepte comerțul liber, sistemul economic al inițiativei private, de depuneri de capitaluri, de licențe etc.

Statul să-și creeze, așa cum au făcut-o toate statele, centre de aprovizionare din străinătate și de desfacerea acestor produse. Aceste lucruri trebuie să le facem

și noi. Atașajii economici și legațiile noastre trebuie să devină organe de absorbție a mărfurilor și de punerea lor la dispoziția Statului, urmând ca aci în țară, dvs., Ministerul Economiei Naționale, să le distribuiți pe urmă între consumatori și între comercianți, fără ca să mai profite atâția intermediari, dar mai ales, fără să pierdem atâta vreme, în care timp, de multe ori, dispar și mărfurile.

De aceea vă rog să faceți, dle Mareșal, propuneri concrete asupra organului care să fie investit cu acest drept de cumpărare și, împreună cu Ministerul Finanțelor, să se stabilească fondurile necesare pentru aceste achiziții din schimbul internațional.

În ceea ce privește producția agricolă – și cu aceasta sfârșesc – există un plan întocmit de dl. ministru al Agriculturii, există planul de mobilizare agricolă și de colaborare administrativă între administrația locală și Ministerul Agriculturii.

Dl. ministru Pană are un întreg plan agricol, nu numai pentru mobilizarea din acest an, ci și pentru adaptarea progresivă a sistemului nostru de producție la noile nevoi.

Dl. ministru Pană, chiar în cursul acestui an va trece la un program de informare rurală a celor 5000 de învățători, cari vor fi trecuți la școlile speciale pentru stimularea producției. În afară de acești învățători, va mai fi și jandarmul agricol, care a dat atât de strălucite rezultate în anumite cazuri.

Sunt o serie întreagă de elemente și probleme în legătură cu sporirea producției agricole și cu mijloacele tehnice administrative, în legătură cu îngrășămintele chimice, întreținerea vitelor, un întreg program pentru stimularea culturii zarzavaturilor, a pescăriei, și pentru toate aceste activități agricole va trebui să avem o ședință a Consiliului Economic în care se vor dezbate chestiunile cari interesează.

Ceea ce însă vreau să fac astăzi, este ca să rog pe toți d-nii miniștri și subsecretari de Stat să-și ia răspunderea controlului activității agricole și a producției agricole în general, acum, imediat, luând fiecare județele în care să meargă și să cerceteze la fața locului executarea activității agricole, pe care dl. ministru al Agriculturii a impus-o, dar pe care d-sa singur nu o poate controla.

În ceea ce mă privește, îmi iau răspunderea județelor Argeș, Prahova și Brașov, județe de care mă voi ocupa personal.

La începutul săptămânii viitoare plec în aceste județe, și la sfârșitul săptămânii, sau la data la care se vor întoarce toți d-nii colegi, ne vom întruni ca să facem observațiunile și constatările noastre în legătură cu planul agricol fixat de dl. ministru al Agriculturii.

Nu este suficient, domnilor miniștri, ca dl. Mareșal să facă aceste inspecții în unele județe, pentru ca întreaga activitate să se execute potrivit planului. Trebuie ca și prin controlul nostru, să ajutăm pe dl. Mareșal în activitatea d-sale de stimulare a activității agricole și, mai ales, să ajutăm administrația locală să-și îndeplinească datoria, fiindcă sunt situații – și eu le-am constatat personal la Argeș – sunt situații cari nu depind de situația actuală, sau unde conferințele prefectului nu sunt suficiente pentru executarea întocmai a planului agricol.

De aceea, chiar astăzi, la sfârșitul ședinței, să aveți bunăvoința să veniți la mine, și să-mi arătați județele pe care le luați în sarcina dvs., cum și ziua când veți merge în acele județe, urmând ca să fixăm și Consiliul viitor pentru a vedea rezultatele cercetărilor dvs.

Cu aceeași ocazie, a prezenței dvs. acolo, veți putea cerceta și activitatea industrială locală.

Vă rog să vă ocupați și de producția industrială, chiar și de mica industrie și să aduceți constatările dvs. la Consiliul ce-l vom ține.

Pentru acei dintre dvs. cari nu sunteți în curent cu planul și cu toată mobilizarea agricolă, dl. ministru Pană vă va pune la dispoziție și în curent printr-o notă asupra principiilor planului agricol și asupra suprafețelor fiecărui județ în parte, tot ceea ce trebuie să se facă, care sunt organele care trebuiesc să le inspectați, cum și îndrumările ce trebuiesc date sau informațiunile cari trebuiesc obținute de acolo.

Ceea ce ne preocupă în principal este să asigurăm mijloacele tehnice. De aceea, folosesc acest prilej ca să rog pe dl Petrovici – am vorbit și cu dl Petrescu, într-o zi, când dl ministru al Culturii Naționale era într-un alt Consiliu – ca să stabilim această colaborare pentru învățătorii agricoli și organizarea ei. L-am rugat și pe dl Petrescu și vă rog și pe dv., dle ministru Petrovici, să stabiliți că învățătorii și preoții sunt răspunzători, împreună cu organele locale, pentru colaborarea lor la executarea planului agricol. De aceea, vă rog să stabiliți principiile acestei colaborări, iar Ministerul de Interne să repete, în perioada aceasta a muncilor agricole, instrucțiunile lui potrivit căroră sfaturile administrative din fiecare comună să funcționeze săptămânal și, tot săptămânal, să se comunice prefecturilor rezultatul constatărilor făcute. La aceste sfaturi administrative sunt obligați să participe – ei sunt deja în Consilii – și preoții și învățătorii, ca să se poată asigura o mai bună informare a prefecturilor asupra situației producției agricole.

Iată cum probleme care sunt atât de apăsătoare mă împiedică, din spirit realist, să mai pun problema unei adaptări a structurii noastre la politica pe care va trebui s-o ducem, pentru evitarea crizei, care va veni, cu siguranță, în noiembrie.

Până atunci însă sunt o serie de măsuri care trebuiesc luate imediat. Aceste măsuri sunt pentru asigurarea mijloacelor noastre de producție și pentru asigurarea unui minim de import din străinătate, în vederea producției din această iarnă și a unui minim de transporturi, care trebuie făcut în vederea aprovizionărilor din toamnă. Toate experiențele pe care le-am făcut în acest an în ceea ce privește aprovizionarea, transporturile, circulația bunurilor sau a schimburilor, trebuie să le avem ca bază pentru mijloacele noi, pe care le vom întrebuința.

Așa, de pildă, dle g-ral Constantin, vă rog să pregătiți de pe acum lucrările, pentru că atunci când domnii miniștri vor merge în inspecție, să atragă atenția autorităților în subordine asupra operei de colectare a cerealelor, ca să nu mai așteptăm cu decretul respectiv până când cerealele vor fi fost trecute în hambare și nu va mai fi posibil nici un control; să nu mai așteptăm, ca anul trecut, să facem o lege formală, ale cărei rezultate le-am prevăzut – vă amintiți, dle Marinescu – și le-am spus dlui Negel, fiindcă trebuie aplicat un control efectiv. Acest control trebuie să-l

intensificăm de pe acum, pentru ca îndată ce recolta va fi fost obținută, să putem ști care este situația ei.

Este acest lucru necesar, dle Marinescu și dle g-ral Constantin, fiindcă și dl Mareșal și eu – dar mai ales este vorba de dl Mareșal Antonescu – am fost puși adesea în situații foarte grele: nu numai că în negocierile internaționale nu știm pe ce se poate conta și riscăm să încheiem unele angajamente, pe care să nu le ținem și prin aceasta să riscăm ca și alții să nu și le respecte, pe baza unei reciprocități justificate....

Mareșal I. Antonescu: Subliniez că anul trecut în august, dl g-ral Sichițiu, în calitate de ministru al Agriculturii, a declarat public, într-un interview pe care l-a dat, că recolta noastră de grâu va fi de 245 000 vagoane. Această cifră, care emana de la un organ oficial de Stat, cu mare răspundere, a fost luată drept bună de aliații noștri și pe baza ei au ridicat o serie de pretenții, de pe urma cărora avem și astăzi nemulțumiri, pentru că ei au credea că noi avem această cantitate de grâu, din moment ce un ministru a declarat-o, și o ținem, nu vrem s-o dăm.

Prin urmare, măsurați-vă aceste declarații. În orișice caz, nu faceți nici o declarație dacă nu se rezază pe date certe. Iată unde ne duce ușurința cu care procedăm aproape în toate domeniile; iată unde ajungem cu superficialitatea noastră. Cineva a venit cu o impresie și a făcut o anumită declarație. Această declarație a servit drept bază pretențiilor altora față de noi și servesc și astăzi ca temei de discuții în încheierea acordurilor.

În realitate, noi nu putem face față situației sub raportul aprovizionării cu grâu și mălai; stăm de la o zi la alta cu aceste aprovizionări.

Iar dl g-ral Sichițiu a venit și a aruncat această afirmație pe piață!

M. Antonescu: Pe de altă parte, este nevoie ca, în legătură cu acest control al disponibilităților, să se cunoască exact situația de astăzi, ca să se poată remedia această stare neregulată. Dacă nu știm situația exact, n-avem nici o informație asupra operațiilor, regulate sau neregulate, care se efectuează în comerțul de cereale.

În afară de aceasta, deși dorința noastră este să sprijinim pe aliații noștri, în actualele împrejurări economice, este potrivit ca, atunci când dăm un aport serios și pe planul acesta agricol al exportului de cereale, să-l putem face să fie valorificat pe planul acțiunii diplomatice și politice.

Dacă aceste operații fac să iasă din țară cantități despre care nici n-avem cunoștință, eu nu pot decât aluzii să fac, pentru a cere în schimb recunoașterea unor drepturi ale României, dacă n-am elemente de certitudine, pentru că la jertfe atât de mari corespunde un drept pe care vrem să-l vedem recunoscut.

Prin urmare, și pentru acțiunea noastră diplomatică și politică este necesar ca și această acțiune să fie cât mai serios organizată.

În vederea planului general – pentru că va trebui să ne întâlnim la un alt Consiliu, după ce vom rezolva problemele de producție industrială și agricolă – pentru evitarea crizei care va începe în noiembrie, trebuie de pe acum să se stabilească bazele.

În vederea acestui lucru, cred că este potrivit ca dl guvernator al Băncii Naționale, împreună cu dl decan Fințescu, împreună cu dl g-ral Dobre, care cunoaște foarte bine situația aceasta a industriei, în special a industriei siderurgice și împreună cu dl ministru Marinescu, care are toate problemele economiei naționale, trebuie să se stabilească imediat un plan de finanțare și de sprijinire a creditelor acordate...

Mareșal I. Antonescu: Pentru că sunt multe chestiuni care stau de 6 și 8 luni de zile nerezolvate.

M. Antonescu: Voi veni imediat la cauzele acestor întârzieri.... iar împreună cu dl Pană și cu dl g-ral Constantin, ținând seama de experiența făcută, să se stabilească de pe acum o politică de credit pentru producători și o politică de aprovizionare, ca să nu mai ajungem să întârziem din nou cu aprovizionarea din cauza lipsei de fonduri și să așteptăm să vină intermediarii, cari, cu capitaluri luate tot prin toleranța Statului, să speculeze asupra nevoilor populației, iar noi să avem pagube de pe urma acestei lipse de activitate a noastră.

Iată, dl Mareșal a primit o notă, în care se arată că o delegație de proprietari din județele Ilfov și Dâmbovița și-au exprimat mulțumirea la vestea că se va pune la dispoziția agricultorilor credite agricole plătibile la toamnă, după vânzarea recoltei. Aceasta este esențial, atunci când noi urmărim absorbția emisiunii actuale printr-un surplus de producție. Deci trebuie să favorizăm acordarea de credite în cât mai largă măsură.

Același lucru pentru viticultori. Chiar pentru anul acesta, dacă prețul sulfatului de cupru este așa de urcat, încât va naște nevoia ca Statul să dea prime, ca să ajute distribuirea acestui produs, va trebui să luăm și această măsură, fiindcă altfel vom ajunge să creăm pentru producătorii de vinuri o cauză de sporuri foarte importantă la prețuri, încât va fi nedrept să interzicem în toamnă aceste sporuri, în raport cu greutatea și sarcinile producției viticole.

Prin urmare, pentru agricultură și pentru viticultură trebuie să facem toate eforturile în ce privește operațiile de credit, chiar acum, din timpul verii, cu gajeri, cu orice sistem veți crede dv., chiar cu o lege specială, fiindcă noi trebuie să stimulăm producția agricolă cât mai intens și să ajungem la investiții cât mai mari în toamna anului viitor.

Acestea sunt măsuri esențiale, dacă vrem să organizăm de pe acum preîntâmpinarea crizei agricole viitoare.

În legătură cu aceasta, vă semnalez, dle Pană, o notă din luna martie a Ministerului de Finanțe, care, în ceea ce privește investițiile agricole și programul stabilit de acest Minister pentru 1941/1942, spune că planul acesta de investiții agricole nu s-a executat la timp, în forma propusă și cu luarea măsurilor necesare, și vă cere dv. să sancționați pe cei vinovați.

A. Pană: Ni s-au dat sumele prea târziu.

M. Antonescu: Tocmai de aceea vă pun această problemă mai de vreme: pentru că acest plan de investiții, atunci când Statul vine și dă sprijin, să fie tradus în realitate, în mijloace de finanțare practice și nu numai în bunăvoințe.

De asemenea, pentru producția forestieră, pentru că n-avem un credit forestier, rog pe dl Fiñescu ca, împreună cu dl Guvernator al Băncii Naționale – dacă mai are nevoie pentru aceasta și de sprijinul Institutului nostru de Emisiune, deși Creditul Industrial are politica lui proprie și acesta a fost scopul pentru care i s-a specializat activitatea în ultima lege – să sprijine activitatea forestieră de pe acum, ca să nu ajungem cu tăierile în întârziere și să avem, din nou, în iama viitoare o criză a lemnului și o nevoie de a substitui lemnul prin combustibil lichid, pentru că n-am fost prevăzători și n-am sprijinit la vreme exploatarea de lemne.

În această privință, fără să mă conduc de nici un criteriu subiectiv – dl prof. Fiñescu știe că n-am vorbit niciodată în mod subiectiv – pot să spun că am făcut o experiență cu Cloșanii unde, ocupându-mă personal, și dl Mareșal și eu, dând o serie întreagă de dispoziții, făcând o serie întreagă de intervenții, n-am ajuns nici până astăzi să am problema rezolvată. La fiecare trei săptămâni este o criză endemică a Cloșanilor, care face ca producția să stea pe loc, într-o vreme când noi facem imputări dlui g-ral Bădescu că nu merge aprovizionarea cu lemne, și când dnii Bușilă și Orezeanu ne răspund că n-au lemne în gări.

Trebuie să coordonăm toată această acțiune. Rog pe dl ministru Marinescu să aibă în vedere un minimum de măsuri care trebuiesc luate și pentru acordurile internaționale și pentru măsurile financiare și economice, în vederea activării producției.

Pe dnii gral Stoenescu și Vulcănescu îi rog să studieze revizuirea contribuțiilor actuale în vederea stimulării importurilor și sprijinirii producției, printr-o politică de oarecare libertate, chiar dacă vom avea într-un an oarecare riscuri la încasări. Vom avea în schimb compensarea unei producții, de pe urma căreia Statul va ajunge să aibe foloase mai mari.

Iată problemele pe care m-am simțit dator să vi le expun. Repet: nici pesimism, nici critică. Cunosc toate eforturile pe care le-ați făcut cu toții. Ceea ce cred însă că a lipsit și ceea ce nu vreau să mai lipsească de aci înainte este coordonarea eforturilor dvs., a mijloacelor de soluționare și aplicarea practică și imediată a soluțiilor, care trebuie să rezolve problemele nu numai teoretic ci și practic, prin măsuri de control imediat.

În ceea ce privește întâietatea acestor probleme, pe dl g-ral Dobre îl rog să facă propuneri concrete pentru industria metalurgică, arătând soluțiile care trebuiesc date imediat, iar în ceea ce privește problema agricolă, rog pe domnii miniștri ca, pe urmă, să se înscrie cu județele pe care vor să le cerceteze și în săptămâna viitoare ne vom întruni, pentru a înfățișa constatările noastre și măsurile imediate care trebuiesc luate, pentru sprijinirea producției agricole.

Mareșal I. Antonescu: Domnilor, în afară de expunerea d-lui Mihai Antonescu, avem un program foarte bogat pentru acest Consiliu Economic.

Cred că multe din chestiuni au fost atinse, însă sunt și unele din ele cari n-au intrat în cadrul expunerii d-sale.

Dat fiindcă timpul este avansat, trebuie să rămânem în continuare, fie pentru după masă, fie pentru mâine, rămânând ca, până atunci, dvs. să reflectați asupra

celor spuse de dl. Mihai Antonescu, să veniți cu ceea ce aveți de spus, ca să trecem la concretizări, la lucruri concrete, cari să ne ducă la realizări.

Am de subliniat unele din punctele ridicate de dl. Mihai Antonescu și am să vă dau în această privință elementele necesare cari trebuiesc fixate definitiv.

Greutățile pe care le are Calea Ferată în ceea ce privește aprovizionările sunt, în primul rând, în legătură cu combustibilul. Chestia cărbunilor nu privește numai Calea Ferată, ci privește și industria, și economia națională, și viața Statului. Toate acestea sunt legate de producția cărbunelui, și această dificultate o avem datorită unei societăți asupra căreia Statul nu poate avea influență.

Am dat în studiu problema aceasta a naționalizării acestei industrii.

M. Antonescu: Vă informez că poate să mai fie încă o soluție. Voi discuta și cu dl. ministru Marinescu această problemă. Petroșanii pot să intre în prima soluție de naționalizare. Statul Ungar, continuând politica sa de violațiune de drepturi, face, aproape în fiecare zi, noi acte de confiscare de drepturi, sau de naționalizare de proprietăți, sau bunuri industriale în Transilvania de Nord.

Ceea ce pot să vă asigur este că la fiecare act al Guvernului Ungar, răspund imediat cu un act asemănător. A fost într-o zi arestat un funcționar de la Consulatul de Cluj. În 8 ore și 20 minute am arestat o funcționară de la Legația Ungară din București.

Deci la fiecare act de violațiune, răspund la fel și imediat. Aceasta a făcut ca, în ultima vreme, să se facă o propunere și o promisiune de renunțare la aceste sisteme.

Între asemenea acte făcute de Guvernul Ungar a fost și una de confiscare a acțiunilor unor societăți.

Îmi era foarte simplu ca, pe cale de represalii, să trec la naționalizarea Petroșanilor, folosind această împrejurare internațională. Chiar la începutul săptămânii viitoare intenționez să convoc pe domnii conducători ai diferitelor departamente interesate, ca să studiem problema și să ajungem la o soluționare a ei.

Mareșal I. Antonescu: Indiferent de acțiunea ungarilor, România trebuia să ajungă la această naționalizare a minelor. Nu mai este nici un moment de pierdut. Neamul Românesc nu mai poate să fie speculat și lăsat la discreția capitalului evreiesc de la Budapesta. Trebuie să terminăm cu această rușine internațională. Am făcut o crimă față de interesele naționale și eu nu mai pot tolera.

Dvs., Externele, Economia Națională și Lucrările Publice, trebuie să rezolvați această problemă și să nu mai treacă luni și ani până la rezolvarea ei. Am făcut tot ceea ce se poate face cu Societatea Lonea și așa fi un criminal dacă așa mai tolera ca Societatea Petroșani să dicteze singură pe piața românească.

Prin urmare, trebuie să ieșim din această chestiune trecând peste toți Bujoiții din Neamul Românesc.

Titus Dragoș: Noi avem posibilitatea să le numim administratori până la soluționarea definitivă a situației.

Mareșal I. Antonescu: Există o criză în ceea ce privește trimiterea de cărbuni. Calea Ferată, din cauza războiului și a transporturilor masive cu caracter

militar, nu poate să-și mai facă depozite de cărbuni. Își consumă depozitele pe care le are și atunci Petroșanii vin cu presiuni.

Statul a trebuit să cedeze. Acesta este un joc care se aplică de douăzeci de ani în țară.

Când eram șef de Stat Major al Armatei, am constatat că Petroșanii făceau o politică de comprimare a extracției de cărbuni, și pe baza acestei imposibilități, obliga Calea Ferată să-și facă depozite și îi impunea o anumită politică.

Această politică a fost infierată de mine și eu nu o pot tolera.

Vă dau termen până la 1 iunie ca să rezolvați această problemă, indiferent care va fi atitudinea ungarilor față de proprietatea românească. Este o chestiune de interes românesc, care trebuie rezolvată imediat, căci chestiunea cu comisarii nu dă rezultate bune.

În cadrul industrial pe care l-a expus, atât de larg, dl. Mihai Antonescu, a venit și chestiunea fierului vechi. Fierul vechi din Basarabia, după cât s-a văzut, nu prezintă sursa care ne dădea atâtea iluzii, la ocuparea Basarabiei. Deci nu trebuie să contăm pe prea mult fier din Basarabia. Fier mult nu se găsește decât la Chișinău, Bălți și Tighina. Întreaga această cantitate nu reprezintă decât câteva mii de vagoane. Pe cel din Bucovina nu se poate conta. Singura sursă rămâne Transnistria. Acolo trebuie exploatată sursa la maximum, în special la Odessa. Deci Odessa trebuie exploatată din acest punct de vedere și fierul acesta va trebui să fie încărcat în vagoanele care se întorc goale de la Odessa.

În acest mod va spori capacitatea de lucru a fabricelor.

G-ral T. Orezeanu: Sunt 24 de trenuri pe zi.

Mareșal I. Antonescu: Acestea corespund cu cele 25 trenuri din Basarabia. Vasăzică, ai toate posibilitățile de transport. Este numai o chestiune de organizare la Odessa. Era un defect de organizare, căci dl. Vasiliu întârzia aceste transporturi făcând trierea materialului pe loc, când putea să-l încarce în vagoane, să-l expedieze aci și operațiunea trierii și a repartizării să o lase în sarcina Ministerului Economiei Naționale.

Ați văzut ce am constat și cu ocazia controlului de la Banloc, cu cauciucul de la Odessa. Am găsit acolo o foarte mare neregulă. Acesta este un control făcut de mine personal.

Deci, și în privința fierului vechi din regiunile ocupate chestiunea stă astfel: fierul vechi de la Odessa este strâns în port, unde se află o enormă cantitate, și în curțile fabricelor. Cu alte cuvinte, nu este o criză, ci un defect de organizare, care este în curs de normalizare. Deci se pot începe transporturi masive. În ceea ce privește colectarea în țară, aceasta este o chestiune care trebuie, de asemenea, să o organizăm. Dacă reușim să adunăm tot fierul de la Odessa, ceea ce reprezintă aproximativ 12 000 vagoane – să zicem că sunt 8000 – cum ne trebuiesc 12 000 vagoane anual, am rezolvat problema fierului.

Chestiunea cărbunilor a fost rezolvată și trebuie să faci toate eforturile, dl. Marinescu, să înobilezi celălalt cărbune, lignitul, ca să putem trece în economia națională cu acest combustibil. Altfel suntem nevoiți să facem importuri masive, sau să ne asigurăm o altă sursă de energie, pe care o avem, dar nu am organizat-o

din cauza Petroșanilor, care nu a lăsat să dezvoltăm industria extracției cărbunelui pe toată banda aceasta carboniferă care se găsește la sud de Carpați. Dacă se făcea o politică sănătoasă în această privință, noi nu aveam astăzi o criză în țară. Trebuie să facem orice sacrificiu, ca să asigurăm înobilarea lignitului, să-l trecem în economia națională, și la uzine, și la încălzit. Nu mai putem merge înainte cu politica aceasta, ca să folosim petrolul, și pentru încălzit, și pentru preparatul bucatelor. Trebuie să oprim aceasta, dar înainte de a o face, trebuie să asigurăm omului combustibilul necesar.

Nu pot să-i spun omului: nu-ți dau gaz, decât în momentul în care sunt în măsură să-i pun la dispoziție lemne sau cărbuni. Avem cărbuni în Muscel, la Moinești în jud. Bacău, avem în toate părțile. Este o chestiune care trebuie numai organizată.

M. Antonescu: Nu ași vrea ca d-nii colegi să considere drept o critică pe care am adus-o dlui g-ral Dobre. D-sa a făcut tot ce i-a stat în putință...

Mareșal I. Antonescu: Nu stăm toată ziua cu chestiuni de scuze.

În chestiunea acordului H.G.W., eu v-am spus punctul meu de vedere. Am trecut peste unele circumstanțe internaționale, care erau cu totul altele decât cele de astăzi. Astăzi stăm pe puterea soldatului român și pe obligațiunile luate. Dacă nu se țin de aceste obligațiuni, eu rup acordul.

Făcând acest acord, nimeni nu poate spune că am înstrăinat ceva din drepturile Neamului Românesc. Am făcut-o pentru considerațiuni de ordin superior politic și economic. Ei ne-au dat numai speranțe din punct de vedere economic, iar din punct de vedere politic, am pus sânge, și am pus destul sânge; deci astăzi stăm pe alte baze mai sănătoase și mai creatoare de istorie, decât cărbunii și fierul d-lui Göring.

Se continuă și astăzi cu acapararea de bunuri în țară. Este chestiunea Zarojenilor, unde am fost și eu și unde se află un evreu botezat, Esmansky, care a trecut acțiunile în mâinile altor persoane. Dacă nu revin la situația dinainte, adică dacă d-nii care au pus mâna pe acțiuni nu le restituie, atunci trec cu toții în lagăr.

Aceasta este o fabrică, care a rămas intactă. Grajdurile acesteia stau goale. D-nii g-rali Pantazi și Constantin le-au văzut. Fabrica stă, personalul, de asemenea, stă pe plată, și, ceea ce este mai grav, este că majoritatea personalului e formată din străini. Acțiunile acestei fabrici au trecut în mâna dlui Crisoveloni și a altei persoane, pe care o știu, dar nu o numesc.

I.N. Fintescu: Mai este unul la parte.

Mareșal I. Antonescu: Este o fabrică perfectă și, în plus de aceasta, face și acte de natură să provoace o criză socială în această regiune, pentru că administrația acestei fabrici a luat sfecla de la țărani, socotind-o țaranilor la 40 lei rubla, când noi am schimbat rublele la un leu.

Chestiunea aceasta trebuie lichidată. Nu știu de care parte este dreptatea, pentru că se poate întâmpla ca țărani să fi luat, în 1939, acoturi de la fabrica Zarojeni, ca să cultive sfecla.

Această fabrică, nu numai că este străină, evreiască, dar mai are îndrăzneala să vină astăzi să-mi creeze și probleme sociale.

Titus Dragoș: Fabrica este luată de Guvernământul Bucovinei. Acest Guvernământ o conduce.

Mareșal I. Antonescu: Chestiunea proprietății acestei fabrici nu este încă lichidată, pentru că Esmansky vine și spune că el nu este jidan.

Eu am dat ordin ca, în Bucovina, să nu existe nici un jidan. Acum vine și spune că el nu este jidan.

I.N. Fiñescu: Esmansky s-a judecat cu Statul Român la Cernăuți și, contradictor cu Statul, i s-a recunoscut proprietatea.

Mareșal I. Antonescu: Acum?

I.N. Fiñescu: Nu acum, ci înainte. Pe baza acestei hotărâri, el a vândut acțiunile.

Mareșal I. Antonescu: Eu am făcut o lege și pot, în baza ei, să fac presiuni asupra acestui domn Esmansky, să-l iau de ceafă și să-l trimit în Transnistria, unde știe el cum trăiesc ceilalți evrei.

I.N. Fiñescu: El a venit în anul 1925 la Creditul Național Industrial, cerând credit. Atunci am văzut că nu are acte.

Mareșal I. Antonescu: În tot cazul, această chestiune a dlui Esmansky să o lichidați cu dnii Marinescu și Dragoș. Eu n-am obiceiul să las chestiunile nerezolvate, dar sunt unele chestiuni în Statul acesta, care mă împiedecă și nu pot să le rezolv, deși dau ordine ca să fie soluționate cât mai repede. Am datoria să soluționez problema în mod definitiv, pentru ca să nu-mi mai revie altă dată.

Dle Marinescu, am văzut prețurile; le știam de mult și cunoșteam aceste prețuri în legătură cu schimbul nostru. Trebuie să ajustăm prețurile. I-am vorbit chiar dlui Clodius că, dacă se angajează în această cursă a prețurilor, atunci ne ducem de râpă. Noi în această cursă am avut dezavantajii. Aci încep să-i dau dreptate dlui Pană, dar nu înseamnă că trebuie să scumpim viața în Țara Românească pentru că germanii îmi ridică prețurile. Problema trebuie bine studiată, și nu numai atât, dar, dle Marinescu, te rog să-mi stabilești toate pagubele pe care le-a suferit Statul Român cu germanii. Eu mă duc la Führer și-i spun: te rog să vezi dacă în raporturile dintre oameni se poate permite aceasta, și cu atât mai mult cu cât este vorba de două state care fac sacrificii comune. După cum suntem corecți pe câmpul de luptă, tot astfel trebuie să fim corecți și în lupta din spatele frontului, adică în relațiunile noastre economice.

Această chestiune trebuie tratată deschis. Eu toată viața mea am lucrat și am vorbit deschis, cu cărțile pe față.

Voi cere Führer-ului să lichideze chestiunea și, în ceea ce privește aceste raporturi cu Germania, ele vor trebui să fie lichidate, și pentru trecut, și pentru prezent, și pentru viitor.

I-am vorbit și dlui Clodius în această privință. Când s-a încheiat Convențiunea Economică, și chiar mai înainte, v-am spus să puneți o clauză în care să se precizeze că executarea obligațiunilor se face paralel, „donnant-donnant”, iar socotelile să se facă la fiecare trimestru.

Dacă nu se poate păstra acest echilibru, atunci sunt nevoit să reduc și eu exportul, căci nu este posibil ca eu să dau mereu și să nu primesc nimic în schimb,

după cum nu pot să dau la infinit aurul meu, care este grâul și petrolul, și să iau numai armament, fiindcă eu nu pot să dau țaranului tunuri și materiale de război pentru ca să acopăr necesitățile lui.

În ceea ce privește criza, despre care v-a vorbit dl. Mihai Antonescu, și care mă preocupă de multă vreme, trebuie să vă gândiți la ea din timp.

Domnule dr. Dănulescu, este aci și o chestiune socială, căci trebuie să ne punem întrebarea, ce vom face cu personalul de conducere, personalul tehnic și cu muncitorii din aceste industrii, pe care vom fi obligați, la un moment dat, să le închidem, parțial sau total. Trebuie să vedeți că, pe măsură ce se închide o industrie, trebuie să plasăm pe toți acești muncitori. Dacă, de exemplu, am lipsă într-un loc de ingineri, îi iau de acolo unde stau fără să lucreze și unde primesc un salariu, și le dau alte însărcinări. Ei vor continua să fie plătiți, sau de industria unde au figurat, sau de instituțiunea la care au trecut ulterior. Aceștia nu trebuie să stea degeaba și să primească salariu.

Deci problema aceasta să o rezolvați în comun și în mod automat, ministerele Economiei Naționale, Lucrări Publice și Muncă. Imediat ce se închide o fabrică, personalul să treacă în mod automat la alte industrii, pentru ca acest personal să nu constituie, la un moment dat, focare de turburări sociale.

Iată ceea ce trebuie să organizați într-un timp scurt, cu toții la un loc.

Eu nu mai am nevoie să intervin, să nu mi se mai spună că avem șomeri. Avem atâtea nevoi de împlinit. Ne văităm că nu avem brațe de muncă și, pe de altă parte, avem locuri unde aceste brațe stau neutilizate și plătite.

Cred că am fost destul de clar și că veți lua măsurile necesare.

Ce rezultate a dat Legea pentru descoperirea bunurilor evreiești camuflate?

Titus Dragoș: Am mai dat un termen pentru depunerea declarațiilor.

Mareșal I. Antonescu: De când sunt la cârma Statului nu fac decât să prelungesc asemenea termene. Trebuie să învățăm o dată această națiune, ca să execute dispozițiile legale în timpul hotărât, însă acest timp să fie just calculat dinainte. Să se dea posibilitatea cetățeanului și să i se dea timpul necesar ca să-și adune toate elementele pentru executarea obligațiunii în termenul prescris de lege.

Dacă problema a fost bine studiată pe toate fețele și termenul a fost bine calculat, nu mai este nevoie de prelungire.

Dacă sunt oameni cari nu și-au executat obligația la timp, îi privește. Eu nu mai iscălesc amânări de termene, pentru că ne facem caraghioși.

M. Antonescu: Tot în legătură cu camuflările de bunuri evreiești, am cerut să mi se dea date privitoare la capitalurile întrebuințate în industrie și comerț, pentru că acesta este un alt aspect al problemei, dacă nu luăm măsuri pentru a obține situația capitalurilor.

Mircea Vulcănescu: Termenele ar trebui să fie mai lungi, căci românul totdeauna execută obligațiunea în ultima zi.

Mareșal I. Antonescu: În loc să veniți să întrerupeți activitatea conducerii Statului, cerând la fiecare Decret-lege noi prelungiri de termene, cred că este mai bine să rezolvați problema chiar prin lege, adăugând că prelungirea se va putea

acorda pe baza unei deciziuni ministeriale. Când este o chestiune ca aceasta atât de simplă, trebuie să vin eu, să vă dau soluțiuni în această privință.

Dle Dragoș, când scoți în vânzare aceste bunuri?

Titus Dragoș: Cum apare legea, încep să le scot în vânzare.

Mareșal I. Antonescu: În chestiunea lemnelor, de care ne ocupăm acum, ca să nu se mai întâmple ceea ce s-a întâmplat anul trecut, trebuie să dăm din mâini de pe acum, nu să strigăm după ajutor, după ce vom cădea în baltă. D-ta, dle g-ral Bădescu, să lucrezi și cu Căile Ferate, însă să utilizezi la maximum transporturile pe apă, întrebuintând pe plutașii de pe Bistrița, cari acum nu sunt ocupați. Aceștia pot fi duși pe Nistru, pe Prut, pe Siret și pe Olt și folosiți acolo la transporturile de lemne. Tot astfel vor fi întrebuintate și șlepurile pe Dunăre, ca să nu mai așteptăm totul numai de la Căile Ferate.

Deci toate orașele care sunt în lungul acestor ape să fie aprovizionate, pe cât se poate, numai în felul acesta.

Avem lemne în Transnistria de Nord și nu putem să le transportăm. Acum se construiește calea ferată de la Moghilev la Smerinka, care străbate o regiune păduroasă. După ce se vor termina lucrările, vom putea să dirijăm aceste lemne la Moghilev și de acolo, pe plute, putem să le aducem până la Tighina în jos, de unde pot fi duse pentru aprovizionarea regiunilor învecinate. Deci, în loc să aducem lemne din Moldova pentru Basarabia, aducem, cu sistemul acesta lemne din Transnistria.

Mai toate orașele de pe Nistru pot fi aprovizionate în felul acesta, ca și orașele de pe Prut și cele de pe Siret. Așa pot fi aprovizionate și Iașul, Dorohoiul și Vasluiul, cu ajutorul transporturilor de lemne pe plute, rămânând ca drumul de fier să fie utilizat numai pentru localitățile din interior.

Deci, pentru aprovizionarea cu lemne a localităților de pe marginile râurilor mai importante să fie folosiți plutașii de pe Bistrița cari acum sunt șomeri.

Va trebui, întâi, organizată aducerea lemnului, adică exploatarea pădurilor și punerea lor în economia românească.

În ceea ce privește Legea Minelor, v-am mai vorbit. Nu admit presiuni asupra mea. Să se execute ceea ce s-a trecut în convenție, unde nu este prevăzută eventualitatea aducerii acestei legi. Deci nu admit nici presiunea aceasta, nici pe acelea pe care le face Mannesmann, ca să distrugă fabrica de țevi a lui Malaxa – fiindcă toată chestiunea este aici. Eu nu-l omor pe Malaxa, dar atunci când găsesc o întreprindere bună de a lui, trebuie s-o laud și, din toate punctele de vedere, să-i asigur existența și continuitatea funcționării.

În ceea ce privește chestiunea pielăriei, pe care a ridicat-o dl Mihai Antonescu, situația se va ușura, pentru că la 15 mai vom începe să distribuim cele 100 000 perechi opinci de cauciuc, regenerat, vechi.

Se face foarte multă contrabandă de cauciuc în București. Mai există și alt cauciuc, în afară de cel adus de la Odessa. Neregulele descoperite la Banloc n-au avut alt scop decât să încurce ițele și să favorizeze contrabanda.

Mi s-a prezentat încălțăminte cu talpă de cauciuc. Vom trece la studii și vom încerca să facem opinci din piele de câine. Vom confecționa opinci de diferite

dimensiuni pentru copiii de școală, și chiar pentru doamnele de la orașe. Unele din ele pot să umble foarte bine cu opinci vara, așa cum umblă cu picioarele goale. Vom face opinci pentru copii, ca să nu se mai spună că ei nu vin la școală din cauza lipsei de încălțăminte. Am să vin cu pedepse foarte drastice pentru cei cari nu-și trimet copiii la școală.

Trebuie să vă spun, domnilor, că rușii reușiseră să impună tuturor învățământul; toți prizonierii ruși știu să scrie, pe când invalizii noștri nu știu să-și iscălească actele. Invalizii români sunt analfabeți, pe când toți prizonierii ruși sunt știutori de carte. Trebuie să ieșim din această situație, care ne clasează în Europa așa cum știți și dv.

Ce s-a făcut cu producția cauciucului, cu domnii Stoicescu și Dobrescu?

I. Marinescu: L-am chemat pe dl Dobrescu ca să hotărască dacă merge la producția de opt tone pe zi.

Mareșal I. Antonescu: Au trecut trei săptămâni de când mi-ai spus aceasta.

I. Marinescu: Trei zile, dle Mareșal, nu trei săptămâni.

M. Antonescu: Sunt dificultăți la finanțare.

I. Marinescu: Mi s-a dat raportul, l-am studiat și am chemat pe dl Dobrescu, ca să înlăturăm o parte din obiecțiunile raportului. Aș vrea însă să găsec o formulă, pentru ca investițiile la Creditul Minier să nu se facă fără controlul nostru.

G-ral Gh. Dobre: Se fac investiții pentru materia primă.

I. Marinescu: Dar nu se fac la societate.

Mareșal I. Antonescu: Ce ține chestiunea în loc?

G-ral Gh. Dobre: Problema finanțării.

I. Marinescu: O rezolv eu până luni, în două zile.

Mareșal I. Antonescu: Dacă nu se rezolvă această problemă, atunci eu renunț la cauciucul sintetic și rămân la celălalt.

I.N. Fițescu: Societatea Creditul Minier vrea să ia toți banii și nu garantează cu nimic.

Mareșal I. Antonescu: De la mine a pornit această idee; eu am dat ordin. Chestiunea a trecut la Creditul Minier, care nu trebuie să încerce să profite de această situație. Dacă societatea n-are înțelegere, interzic fabricarea cauciucului sintetic. Dacă dnii Stoicescu și Dobrescu vor să facă afaceri mari și să câștige mai mult decât este normal, atunci eu am să-l iau pe acel Călinescu și să-l duc în altă parte.

Domnilor, dl Mihai Antonescu v-a vorbit de inspecțiile pe care trebuie să le faceți. Eu insist asupra lor, pentru că trebuie să cunoaștem realitățile la fața locului. Tot ce mi se prezintă prin referate și rapoarte sunt sau lucruri care nu corespund realității vieții Statului, sau chestiuni prezentate în mod interesat. Mă iertați că vă spun aceste lucruri, dar în fiecare minister sunt anumiți domni cari caută să vă inducă în eroare și să obțină aprobări, cari nu corespund intereselor și necesităților locale.

De ceea, vă rog să căutați să vedeți realitățile la fața locului. Nu trebuie însă să vă duceți și să faceți numai inspecții agricole, ci trebuie să cercetați situația generală dintr-un județ. Pentru aceasta, vom face aici la Președinție o broșură, la

care fiecare trebuie să contribuie cu specialitatea dv., pentru ca odată un ministru plecat în inspecție, să știe ce să ceară și să controleze la orice autoritate.

Fiecare dintre dv., miniștri și subsecretari de Stat, intrați în această acțiune de cercetare pe teren. Să profitați de prezența dv. acolo și să cercetați toate problemele agricole, industriale, comerciale, școlare, sanitare, sociale și de aprovizionare. Odată ajuns într-o localitate, un ministru nu trebuie să creadă orice i se prezintă, ci trebuie – cu broșura aceasta în buzunar – să știe ce să ceară, chiar într-o problemă care nu este de specialitatea lui.

Bineînțeles că acest lucru nu se poate face la maximum. Trebuie însă să dăm un fel de îndreptar, pentru ca un membru al Guvernului să știe ce trebuie să constate, de exemplu, în materia agricolă, industrială sau școlară, iar în cazul când întâmpină dificultăți, ce anume măsuri trebuie să ia. Și dacă facem aceste Consilii de Miniștri, la care luați parte cu toții, este tocmai pentru ca să știți cum să soluționați greutățile atunci când le întâmpinați. Aceasta aveam să vă spun în ceea ce privește inspecțiile ministeriale.

Domnilor, a venit dl g-ral Constantin la mine și mi-a prezentat situația depozitelor pentru Armată și pentru aprovizionarea populației civile. Situația este, și din acest punct de vedere, destul de îngrijorătoare. Este adevărat că e mai puțin grea decât anul trecut, când am avut zile foarte grele. N-am să mă plâng, ci, dimpotrivă, am să mulțumesc pentru liniștea pe care am putut-o asigura, cu concursul dv., în cursul acestui an și pe care n-am avut-o anul trecut, din cauza rebeliunii, provocate din cauzele pe care le știți, și din pricina haosului rezultat după rebeliune, pe care nu l-am putut domina decât atunci când ne-am putut organiza ca să folosim noua recoltă. Deci, și din acest punct de vedere stăm cu mult mai bine decât anul trecut.

S-a pus și mai multă ordine decât acum un an, s-a muncit și mai metodic și a fost și o situație mai bună din punct de vedere social și politic. Acum trebuie să perfecționăm sistemele noastre de muncă, pentru ca la anul să nu mai avem deloc îngrijorări.

Totuși, din situația pe care am văzut-o la domnul general Constantin și la care am reflectat astă noapte, am constatat că în anumite regiuni aprovizionarea cu carne și porumb trăiește de pe o zi pe alta. Din această cauză avem o continuă neliniște și se poate întâmpla ca, la primul șurup care ar sări, să se producă catastrofa. Orice om cu minte are un depozit pentru zile grele, de unde scoate la nevoie. Deci, și d-ta, dle g-ral Constantin, trebuie să-ți faci depozite de aprovizionare.

G-ral C. Constantin: Am în București un depozit de 50 vagoane de porumb, care nu este trecut pe tablou.

Mareșal I. Antonescu: Mie mi-a spus nevasta ministrului Italiei că vrea să mănânce mămligă și nu găsește mălai. Ori eu i-am răspuns că mălai se găsește, pentru că știam ce constatări fac controlorii cari merg zilnic în piață. Eu i-am spus doamnei Bova Scoppa ce știu de la ei, cari nu fac controlul din birouri, ci la piață. Să-i trimeți doamnei Bova Scoppa un sac de mălai.

I. Marinescu: Lumea se duce să ceară mălai la magazinele de lux. Ori, mălaiul nu se vinde acolo, ci la magazinele mai mici.

Mareșal I. Antonescu: Dl g-ral Constantin a început să facă acum așa cum făcea acum un an col. Dragomir: vrea să treacă acum la o nouă raționalizare a consumului de pâine și de mălai. Col. Dragomir spunea, în toamna anului 1940, că poate să dea de fiecare persoană câte 1000 grame de pâine până la recolta următoare, deși Mareș îi atrăgea atenția că n-are grâu suficient. Pe urmă, col. Dragomir a început să fie mai puțin optimist. Acum, și d-ta, dle g-ral Constantin, treci prin fazele prin care a trecut col. Dragomir acum un an.

G-ral C. Constantin: Este chestiune de impresie, dle Mareșal. Eu cred că n-avem destul grâu, ca să putem menține actualele rații. O reducere de 50 grame de persoană pe zi nu este mare lucru.

Mareșal I. Antonescu: Din inspecțiile pe care le-am făcut la Batalionul de Gardă, am constatat că recruții sunt slabi, deși mâncarea este excelentă acolo. Totuși, fiindcă soldații depun o muncă intensă, au nevoie să fie cât mai bine hrăniți. Ar trebui ca cel puțin rația de mămăligă să o sporim.

G-ral C. Constantin: Am luat chestiunea în studiu.

Mareșal I. Antonescu: Problema nu se pune numai pentru soldați, ci și pentru muncitori, și pentru elevii de școală.

G-ral C. Constantin: Muncitorul are 1100 grame pe zi, dacă vrea să mănânce pâine cu mălai, care este excelentă.

Mareșal I. Antonescu: Atunci să-i sporești și soldatului cantitatea de mălai. Să scazi la ovrei din cantitatea de pâine, afară de ovreiu pe care îl avem concentrat, sau care este la muncă. Acolo trebuie să fie tratat ca orice muncitor. Dacă crezi că trebuie să reduci cantitatea de pâine zilnică la 250 grame, reduce-o. Dar nu pentru muncitor, soldat, sau școlarul din internat.

Nu trebuie să ne îngrijim de cei de la orașe, cari beau șprițuri și mănâncă trufandale. Pentru aceștia, 6 chiifle pe zi sunt prea multe. Poți să le reduci rația, dar cel care nu mănâncă decât un fel de mâncare, aceluia trebuie să-i dai pâine suficientă.

Prin urmare, în această privință, să studiezi problema din vreme, dle g-ral Constantin.

Rămâne Consiliul, în continuare, pentru mâine dimineață la ora 11, însă să se suprimă din ordinea de zi tot ceea ce s-a discutat și rezolvat astăzi sau se poate soluționa de fiecare Departament în parte.

M. Antonescu: Eu aș vrea, ca în afară de chestiunile care vor fi discutate mâine, mai ales dnii miniștri ai Economiei Naționale, Lucrări Publice, Agricultură, Guvernatorul Băncii Naționale și Președintele Consiliului Creditului Industrial – fiindcă dl. g-ral Dobre are pregătite lucrările pentru concentrarea industrială – să ne spună termenul în care ne vor putea prezenta propunerile concret în legătură cu planul de finanțare și cu planul general de coordonare a schimburilor. Aceasta, ca să mergem la lucruri precise și să știm care sunt persoanele care se ocupă.

Mareșal I. Antonescu: Mâine nu vor veni la Consiliu decât numai persoanele care sunt interesate în economia națională.

Ședința se ridică la ora 13, 35.

Stenografii: D. Fierăscu și S. Mihail

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 497 (fost 472 II /1942, f. 585-651.

17. 1942 aprilie 25. După ce se prezintă o notă privind controlul aprovizionării Capitalei cu alimente, g-ralul N. Stoenescu, ministrul Finanțelor, relatează despre constatările ce le-a făcut cu ocazia vizitei la expozițiile internaționale de la Milano (unde România a avut un pavilion) și de la Bâle, în Elveția; apoi se discută despre: lipsa alimentelor (grâul, în special) în Italia; obținerea „energiei hidraulice” (Centrala Hidraulică de la Dunăre) etc.

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de sâmbătă, 25 aprilie 1942, ora 11, 45

Ședința se deschide la ora 11,45, sub președinția dlui **Mareșal Ion Antonescu**, Conducătorul Statului.

Participă domnii: **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului; **g-ral N. Stoenescu**, ministrul Finanțelor; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru înzestrarea și Administrarea Armatei; **Aurelian Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, pentru Muncă; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat pentru Aprovizionarea Armatei și a Populației Civile; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat al Românizării, Colonizării și Inventarului; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral N. Bădescu**, comisarul general pentru Aprovizionarea cu Lemne; **I.N. Fițescu**, președintele Consiliului Creditului Național Industrial; **Gh. Minescu**, directorul g-ral al I.N.C.O.O.P.-ului.

Dl col. Radu Davidescu, șeful Cabinetului Militar, prezintă dlui Mareșal Antonescu o notă asupra controlului făcut în piețe.

Mareșal I. Antonescu: Din această notă rezultă că, după controlul făcut, s-a constatat că piețele Obor și Ghica sunt foarte bine aprovizionate, pe când restul piețelor sunt slab aprovizionate.

Dar trebuie să fie toate aprovizionate, pentru că nu poate toată lumea să meargă în piața din Obor ca să se aprovizioneze numai de acolo.

Mai departe: anumite alimente lipsesc; cartoful lipsește aproape total, cu excepția a două, trei piețe, unde se găsește în cantități mici. Alimentele, în unele piețe, sunt în cantități insuficiente.

Am dat dispoziție, în ceea ce privește cartofii, ca să se economisească, fiindcă ne trebuie pentru sămânță.

De asemenea, văd că lipsește ceapa, brânza, untul, păsările. Mai văd în această notă că, în unele părți, prețurile sunt afișate și corespund tarifelor oficiale. În genere, se spune, prețurile oficiale la majoritatea acestor articole, a unora din ele, sunt prea ridicate față de posibilitățile materiale ale consumatorului. Astfel: kilogramul de unt se vinde cu 450 lei – la aceasta răspund: dar nu oricine mănâncă unt –; brânza de oi, 320 lei kg; brânza de vacă, 150 lei kg; carnea de miel, 180-260 lei kg – dar nici miel nu mănâncă orișicine –; 60 lei kg de spanac – este trufanda. Pe mine mă interesează să se găsească esențialul: fasole, ulei, arpacaș, mălai, pâine, paste făinoase. De acestea trebuie să ne îngrijim să le avem. Dacă îi dai omului mălai, ulei, fasole, omul poate trăi. Când eram copil, am mâncat și eu destulă fasole.

Gh. Minescu: Avem multă.

Mareșal I. Antonescu: Nu trebuie s-o consumăm toată. Foarte domol trebuie să mergem în toate.

Economie! Economie! Economie!

Faceți economie peste tot. Faceți să apară prin jurnale un apel neconținut: munciiți, faceți economie! Aceasta este lozinca timpului și a regimului nostru.

Muncă, economie, prudență în toate! Vin timpuri din ce în ce mai grele. Nici o risipă, din nici un punct de vedere, să nu se facă. Cine face risipă, îl privește. Eu sunt dator să atrag atenția neconținut, să repet mereu – ca picătura chinezească – să fac să apară în fiecare zi, luați această măsură ca zilnic să apară pe pagina întâi a jurnalelor îndemnul acesta: muncă, economie, prudență în toate. Repetați mereu aceasta, ca să intre în capul tuturor, pentru că nu mă pot face eu nici mălai, nici pâine, nici grâu, după ce le-am risipit. Ceea ce am dator să fac este să chibzuiesc foarte bine și să păstrez, ca un avar, tot ceea ce este al Neamului Românesc. Dar mai mult decât atât nu pot face.

Văd că nu este aici ministrul de Interne. Dar să dai ordin dle Pană, să se pună plugurile, să se lucreze tot pământul.

Economie, muncă, ordine și prudență în toate!

Așa trebuie să lucrăm cu toții, dacă vrem să ne salvăm. Așa trebuie să procedați fiecare, dacă vreți să vă salvați pe dv. și să salvați și colectivitatea românească.

Să apară îndemnul acesta pe pagina întâi a ziarelor, dle g-ral Constantin. Așa să se procedeze dacă vreți să vă salvați fiecare și să salvați și colectivitatea românească. Nu se poate fără măsurile acestea. Să apară zilnic în ziare lucrul acesta.

G-ral C. Constantin: Apare pentru pâine acest îndemn în ziare.

Mareșal I. Antonescu: Nu este destul numai pentru pâine. Trebuie economie la toate; absolut la toate!

Am văzut, când am zburat în inspecția pe care am făcut-o, cum în foarte multe locuri, în unele sate, locuitorii sunt înghesuiți, pe câtă vreme în altele, fiecare locuitor are câte un pogon sau o jumătate de pogon. Este acolo o amestecătură de coceni, de paie, de căruțe, de vite, o dezordine nemaipomenită. Așa se prezintă curțile oamenilor. Voi pune să se treacă într-un comunicat, după ce voi mai face și alte inspecții – astăzi mă duc în lalomița – ceea ce am găsit. Voi spune toate lucrurile acestea. Trebuie pus plugul în curți. Cum s-a terminat munca la câmp, trebuie pus plugul în curțile oamenilor de către primar. Cine are murdărie în curte, acela aduce boala și murdăria de acolo în casă; și cine are murdărie în casă, însemnează că are murdărie și în suflet. Se leagă toate lucrurile acestea între ele. N-aveți să vedeți niciodată un om curat în persoana lui care să fie și hoț. Nu există, pentru că acela este curat și la suflet.

Văd, mai departe, în această notă: „Din această cauză cumpărătorii sunt extrem de reduși ca număr”. Nu este așa. Cauza este alta: sunt mulți cari și-au făcut astă toamnă aprovizionarea, căci, dacă nu ar avea ce mânca, ar ieși lumea în stradă, cum s-au petrecut lucrurile în alte epoci. Astfel, a plecat în Evul Mediu; și înaintea Evului Mediu au plecat invaziile asiatice, de foame, și au venit asupra Europei. Așa vor pleca și popoarele Europei, dacă vor fi în aceeași situație. Așa vor pleca grecii. De foame au plecat popoarele în hoarde. Așa că nu este aceasta explicația. Sunt concluziunile superficial trase.

„Sunt negustori cari iau prețuri mai mari decât cele afișate și clienți cari oferă aceste prețuri mai mari, voind a li se servi marfa pe alese”.

Asta e boala românului. Să se dea în comunicat lucrul acesta. Dar prindeți-i întâi pe aceștia. Prindeți imediat pe negustorii cari fac așa și imediat să fie băgați în lagăr. Trebuie organizat acest lucru. Trebuie trimiși oameni cari să nu fie cunoscuți, pentru ca să-i poată prinde. Dar negustorii acum s-au învățat. Ei vând numai la anumite persoane, pe care le cunosc, pe care le știu că sunt din mahalaua lor. Dacă se duce un străin și cere, acestuia nu i se dă. Am încercat sistemul acesta. Sunt prudenți. Totuși, să se mai încerce.

Trebuie o supraveghere continuă și atentă. Să vă dau, în această privință, exemplul celor petrecute la Spitalul Militar. Vă spun aceasta, ca să vedeți cât este de greu ca să prindem pe pungași. Am fost informat, din iulie anul trecut, că la Spitalul Militar se petrec hoții. Am trimis o anchetă. Dar această anchetă a dat un rezultat negativ. Și deoarece tot ei au ieșit deasupra, au început să persecute pe persoana care dăduse semnalul de alarmă. Fiindcă mi-a dat acest avertisment, persoana care mi-a semnalat situația este persecutată. L-am chemat și pe ministru de Război și pe șeful Serviciului Sanitar și am spus că la Spitalul Militar se petrec neregularități și trebuie să se facă un control. Și am trimis pe dl col. Davidescu să facă controlul la Spitalul Militar. S-a constatat că mâncarea este proastă. Ori, nu se poate să fie proastă mâncarea, pentru că este suficient plătită și pentru că la alte spitale, care sunt organizate, unde nu se vine cu nici un ajutor în afară de alocația de 60 lei pe zi, se poate mânca în condițiuni perfecte. Așa este cazul cu Predealul,

spitalul unde sunt răniți mai puțini decât la Spitalul Militar, unde aprovizionarea se face mai greu și cu toate acestea mâncarea este perfectă acolo, pentru că sunt acolo două bune gospodine, două femei care pun munca, cinstea și priceperea lor acolo. S-a dus la Spitalul Militar dl col. Davidescu și a găsit lucruri proaste, deși, cum îmi spunea, acesta se aprovizionează de la I.N.C.O.O.P. I-am spus: dar d-ta ești un naiv. Nu este totul ca să iei de la I.N.C.O.O.P. sau din altă parte, ci să pui în cazan. Ce folos dacă ai de toate și nu le pui în cazan. I-am spus: mâine să te duci să se pună în gamelă mâncarea așa cum este preparată, să fie pecetluită, și să vedem cum iese mâncarea. S-a dus și iată ce rezultat s-a obținut: o cifră era trecută în livrat și alta se constata că s-a întrebuițat; și aceasta și la carne, și la cartofi etc. Așa: 250 kg de cartofi erau trecuți la livrare și numai 150 erau băgați la cazan. Tot așa și cu celelalte alimente. Imediat a ieșit realitatea la iveală. Aveam rapoarte a doi intendenți, cari se duseseră acolo și ale căror rapoarte spuneau că totul este în regulă. Iată de ce nu poți prinde pungașii. Dar acum i-am prins. Am să-l împușc pe acest ticălos. V-am spus acestea ca să vă arăt cu câtă greutate putem pune mâna pe cei vinovați, pe ticăloși; și dacă nu reușesc, pe urmă tot ei îți aruncă toate ticăloșiile în față.

La fel s-a întâmplat și cu chestiunea de la Belgrad, cu Radu Polizu-Micșunești și cu Făltoianu: ei au ieșit deasupra și noi am ieșit ticăloși. Așa ar fi ieșit și intendantul de acolo, dacă nu făceam ceea ce am făcut. Cu toate rapoartele de la Ministerul de Război a doi intendenți, că situația este bună la spital, că este corectitudine și bună conducere, ați văzut ce am găsit acolo.

Să intrăm acum în ordinea de zi.

Înainte însă de a începe să examinăm chestiunile din ordinea de zi, aș vrea ca să ne facă dl ministru de Finanțe o expunere asupra a celor ce a făcut d-sa în străinătate până acum, căci ieri eram să te dau dezertor, dle ministru Stoenescu, fiindcă, de când ai plecat din țară, n-am mai știut nimic de d-ta.

G-ral N. Stoenescu: Am dat telegrame dlui Mihai Antonescu.

Mareșal I. Antonescu: Le-a ținut pentru d-sa.

G-ral N. Stoenescu: Dle Mareșal, d-lor miniștri, printr-un jurnal al Consiliului de Miniștri am fost însărcinat să merg la expoziția de la Milano, din Italia, și la expoziția de la Bâle, din Elveția.

Am dat călătoriei mele un sens mult mai larg, pentru a avea o orientare în momentele actuale, pentru a mă informa asupra posibilităților de colaborare și a informa asupra stărilor de lucruri de la noi și a informa asupra situației economice și financiare.

În afară de aceasta, din contactul cu reprezentanții noștri în străinătate, am căutat să mă pun în legătură cu activitatea aceasta.

În modul acesta am înțeles să dau călătoriei mele un conținut mult mai mare decât acela care îmi revenea prin însărcinarea cu care fusesem încredințat de Consiliul de Miniștri.

În atingerea acestui scop, pozițiunea mea a fost diferită față de cele două țări. Astfel, în Italia, eu n-am mers decât numai la Milano, fiindcă n-am înțeles să provoc nici un contact cu Guvernul de la Roma, care este foarte rezervat în ce

privește raporturile oficiale. În Elveția însă, la Bâle, dat fiind faptul că deplasarea mea spre Bâle trecea prin Berna și pentru că drumul de întoarcere spre țară trecea pe la Zürich, am avut întrevederi cu membrii Consiliului Federal și cu reprezentanții Mișcării Economice și Financiare din Elveția. În felul acesta, accentul l-am pus în special asupra Elveției, care este actualmente punctul de reunire al tuturor intereselor celor doi beligeranți. Toate legațiile și-au păstrat ființa lor în Elveția; nu este nimic deplasat. De aceea aceasta este o țară în care o acțiune informativă este foarte interesantă și cu roade extrem de utile.

În ce privește expozițiunile-târg de la Milano, țin să vă spun că acolo este un târg cu caracter internațional. Naționali, cari vor să participe la expoziție, își solicită aceasta și își construiesc un pavilion. Efortul, fără îndoială, la această expoziție a fost făcut de economia italiană. Detalii asupra expoziției de la Milano și la fel și pentru expoziția de la Bâle le voi da ministerelor de resort, care să le poată valorifica. Am dat indicațiuni consilierului economic al nostru de la Milano să ne dea toată expoziția în toate detaliile. Am definit care sectoare ne-ar putea interesa deosebit, și, strângând toate datele tehnice, am dispus să se trimeată un raport informativ, care să trebuiască să fie examinat și luat în considerare de ministerul de resort.

În târgul de la Milano am avut un pavilion al nostru. Pavilionul României este foarte frumos ca aspect. El a tratat anul acesta ideea contribuției economice a României la războiul mondial. Felul, dle Mareșal, cum această idee a fost concretizată, poate să dea oarecare satisfacții. Fără îndoială că organizarea unei expoziții este o concepțiune de ordin personal. Eu, dacă aș fi fost pus să organizez o astfel de expoziție, un astfel de pavilion, eu, fără îndoială, aș fi făcut oarecari complectări, pe care le găseam necesare. Nu intru în detalii, pentru că aceste detalii le voi expune d-lor miniștri de resort. Însă o idee se degajează din această constatare, anume aceea de a se institui o comisiune care să stabilească criteriile care trebuiesc avute în vedere la organizarea unei expoziții. Mai mult decât atât: ar trebui să arate specialiștii respectivi cum trebuie organizate standurile pentru diferite ramuri de producție; în trei ordine de mărime, pentru ca astfel ele să răspundă sarcinei pe care o au, pentru ca în modul acesta să putem alege din standuri ceea ce ne trebuie. Deci trebuie o organizare a ordinii de mărime pe care trebuie s-o ia, ca să compună o bună expoziție românească. În felul acesta, am avea un punct de vedere formal și am fi apărați de un punct de vedere care să ne prezinte într-o lumină mai puțin substanțială în ce privește aceste activități, decât am face-o dacă chestiunea aceasta ar fi tratată de membri Guvernului – fiindcă expoziția în sine este un fel de respirație, de expunerea activității românești – dacă ar fi tratată chestiunea aceasta de membrii Guvernului, cari au răspunderea acestei activități în străinătate și care înregistrează și deficiențele în această privință.

Pavilionul României a fost onorat de vizita M.S. Regelui Împărat. În felul cum dl Puricelli a lucrat, în planul pe care d-sa l-a făcut, Regele Împărat a fost condus, în primul rând, la pavilionul României. Lucrul acesta – fatal – nouă ne-a dat o satisfacție de ordin moral, mai ales că, după cum se spune, germanii au depus o stăruință deosebită ca la pavilionul german să vină, în primul rând, Regele

Împărat. N-au reușit să facă aceasta și meritul revine în întregime dlui Puricelli, care este un sincer și devotat prieten al României. Și, ca să ilustrez aceste sentimente ale dlui Puricelli, care însemnează ceva în lumea politică italiană, vă menționez că, la un dineu, care a fost dat în onoarea Misiunii Ungare, ungurii, vorbind despre contribuțiunea lor la război, au spus că ei au dat peste 100 000 oameni, cari luptă la Est, și fără îndoială că au prezentat aceasta ca un aport extrem de interesant. Atunci, dl Puricelli a replicat: Ei bine, dar aceasta nu reprezintă nici măcar pierderile pe care Armata Română le-a încercat în războiul de la Est.

În după amiaza zilei în care a avut loc vizita M.S. Regelui Împărat, a avut loc o manifestare românească în pavilionul României, la care au participat personalități milaneze, italiene și colonia română. Cu acest prilej, am rostit un cuvânt în limba italiană, în care am dezvoltat care a fost participarea noastră la război, care este sensul ei din punct de vedere militar și care a fost participarea noastră pe plan economic, prezentând – fatal – și pavilionul nostru.

În seara aceleiași zile, dl Marcu a ținut o conferință la Institutul Federației Fasciste, în care a avut un succes deosebit. Aici erau reprezentanții autorităților, ai conducerii fasciste, cari au înțeles – în fine – să exteriorizeze, în mod mai călduros, sentimentele lor față de România. Și aceasta se datorează, în foarte bună parte, faptului că dl prof. Marcu și-a făcut studiile în Italia și, deci, din punct de vedere spiritual, d-sa este de formație italiană.

Expoziția de mostre din Bâle are un caracter pur elvețian. La această expoziție nu este admisă nici o națiune străină. În Elveția erau, înainte, numai două expoziții: una, la Lausanne și alta la Bâle. La Lausanne era, în special, expoziția industriei, pe când la Bâle era, mai ales, expoziția agriculturii și a întreprinderilor cu caracter casnic. Italienii din Elveția italiană au stăruit și au obținut să se facă un târg special și pentru ei. Prin urmare, cele trei sectoare naționale au vrut să-și aibă prilejul lor, fiecare, de a fi manifestate în această expoziție.

Nu intru în detaliile expoziției din punct de vedere tehnic, fiindcă și aici am procedat ca și la Milano: am însărcinat pe atașatul nostru comercial și pe maiorul Saita, care este președintele Comisiunii de recepție a materialului nostru în Elveția, să studieze în detalii anumite sectoare – și mă refer în special la sectorul mașinilor agricole. În această privință, elvețienii au realizat un tractor cu roți fără cauciuc. Deci urmează să ne trimeată detalii, în special, pentru agricultură, industrie etc.

În afară de această expunere foarte sumară a trecerii mele pe la aceste expoziții, aș avea, dle Mareșal, dacă credeți că este potrivit ca lucrul acesta să fie expus în Consiliul de Miniștri, aș avea să vă arăt unele vederi generale asupra stărilor de lucruri din Italia și din Elveția.

Țin să vă spun, dle Mareșal, că poporul italian și Familia Domnitoare sunt aliații noștri firești. Toate jertfele noastre – și în special cele făcute de Armata Română – au avut un răsunet deosebit în acest mediu.

Acțiunea noastră de propagandă poate face ca să putem pătrunde tot mai mult și să punem în valoare această predispoziție bună pentru noi a poporului italian, printr-o acțiune bine dirijată, având în vedere însă și alte mijloace asupra cărora urmează să se avizeze.

Faptul că poporul italian este acela care este permanent în Italia, ne face să vedem, fără îndoială, că efectele unei asemenea propagande pot avea ecou, și un ecou nu numai imediat, dar și un ecou îndepărtat. Starea de spirit este susținută.

În ce privește economia agricolă: pâinea este marea problemă a Italiei. Marea ei problemă este asigurarea pâinei celei de toate zilele. Ea constă în preocuparea zilnică a Duceului, care examinează toate intrările de grâu și de porumb în Italia. În ultimul timp, situația s-a agravat. S-a avizat la reducerea rației de pâine la 125 grame zilnic, de persoană. Suntem făcuți responsabili de acest lucru, pentru că n-am respectat acordul economic româno-italian. Am dat dlui ministru Grigorcea argumentele, pe care d-sa să le pună în evidență în contactul pe care îl are cu conducătorii italieni, arătând motivele pentru care noi am fost puși în situația de a nu executa în timp util prevederile acordului economic.

Mareșal I. Antonescu: Și dacă îl executăm, avea vreun rezultat?

G-ral N. Stoescu: N-aveau această reducere de rație.

Mareșal I. Antonescu: Ce trebuia să le dăm?

G-ral N. Stoescu: Cele 5000 vagoane de grâu au impus reducerea de rație.

Mareșal I. Antonescu: Să facem o socoteală și să vedem ce însemnează 5000 vagoane de grâu la întreaga populație.

G-ral N. Stoescu: Și 10 000 vagoane de porumb.

Mareșal I. Antonescu: Cât reprezintă pentru o populație de 47 milioane locuitori, 5000 vagoane de grâu?

G-ral Gh. Dobre: Un kilogram de locuitor.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, d-lor, vedeți cât de neserioasă este această chestiune, cu câtă ușurință se trec pe planul politic problemele economice, care nu se analizează.

G-ral N. Stoescu: Ei aveau dreptul la 10 000 vagoane de porumb și 5000 vagoane de grâu, deci 15 000 vagoane.

Mareșal I. Antonescu: Dacă socotim această cantitate la 50 000 000 locuitori, însemnează că ea reprezintă 3 kilograme de om, adică 15 zile de hrană, calculând o rație de 200 grame zilnic.

G-ral N. Stoescu: Ei contează această reducere de 25 grame de pâine pe zi de persoană. Dacă italienii ar fi primit jumătate din cantitatea angajată, aceasta ar fi reprezentat un kilogram jumătate de pâine de persoană, ceea ce ar fi făcut posibil ca, încă 60 zile de aici înainte, să nu fie scăzută rația zilnică cu 25 grame de persoană.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ai spus că în masa poporului italian, poporul român are cea mai sănătoasă priză și că numai conducerea nu apreciază eforturile noastre și nu vede clar în problemele politice.

Ori, tocmai masa este aceea care suferă de lipsă de pâine. Și atunci ar trebui ca poporul italian să fie împotriva noastră, sau cel puțin cu mai puține simpatii pentru noi.

G-ral N. Stoescu: Masele nu cunosc această chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Dar conducătorii n-au decăt să le arate. Masa are bun simț. Dar ce obligațiune are România, care are și ea problemele ei, să țină cu pâine Italia? N-avem această obligațiune nici pentru petrol. Prin urmare, nu de aici provin toate dificultățile, ci din lipsa unei bune administrații, sau din cauza împrejurărilor g-rale în care s-a găsit producția anul trecut.

Gh. Minescu: Nu s-au administrat bine, dle Mareșal. Ne-am rugat de ei, acum doi ani, cu căciula în mână, să cumpere grâu – zilnic telefonam la Roma – și ne-au refuzat atunci aceeași oameni cari ne cer astăzi.

Mareșal I. Antonescu: Se poate. Când ai 47 000 000 locuitori și când ești în stare de război de la 1922, de când a început fascismul – vasăzică ai creat o stare de spirit în Europa, care a dus la un război general – trași consecințele. Deci, trebuia să faci toate aceste calcule înainte și să te întrebi ce consecințe va avea această acțiune de spargere în toate părțile, în Mediterana, în Africa și în alte părți, care au dus la un război de lungă durată, pentru o țară cu o populație de 47 000 000 locuitori și cu posibilități limitate de producție. Era fatal să se ajungă aici, odată ce Mediterana a fost închisă.

Dar, aceasta este o problemă care trebuie aprofundată mai mult, pentru că aparențele sunt de suprafață. România n-avea nici o obligație să dea grâu Italiei. România n-a fost niciodată grănarul Italiei, care se aproviziona totdeauna prin Mediterană, din țările latine sud-americe, în afară de rare excepții.

A. Pană: De la noi, Italia lua puțin porumb pentru industrie.

Mareșal I. Antonescu: Eu vorbesc de aceste lucruri, pentru că am văzut cum se face comerțul de cereale la bursele din Occident. Acolo, pe pereți întregi era calificată producția agricolă a tuturor țărilor din lume. Noi eram socotiți drept țigani; porumbul nostru se numea, nu porumb românesc, ci porumb danubian, după ce era amestecat și cu cel sârbesc. Porumbul țărilor din Sud-Estul Europei, în special al României și al Serbiei, era cotate la prețurile cele mai depreciate și era cumpărat numai pentru hrana păsărilor și pentru fabricarea alcoolului. Deci și Italia, dacă lua porumb de la noi, nu-l utiliza pentru hrană, pentru că porumbul din țările latine, care era adus prin Mediterană era bun, standardizat, cu bobul sănătos și cu certificat de origină, care-i arătau calitățile nutritive.

În Occident, bursa de cereale nu se face ca la noi. Acolo, într-o sală mare, apar pe un ecran luminat, ca la un cinematograf, ofertele celor cari vor să vândă cereale. De exemplu, cineva spune că are de vânzare o anumită cantitate de cereale, care se află pe un vapor, care a ajuns la Ecuator – deci riscul transportului s-a redus la jumătate – și arată și calitatea produselor și prețul de vânzare. După aceasta, cumpărătorii încep să ofere prețurile pentru această marfă.

La noi, cumpărăturile de cereale se fac cu ochii închiși, iar vânzătorul umblă cu punga plină de probă din marfă, în buzunar.

În sălile burselor occidentale erau așezate fel de fel de borcane, în care se arătau probe din recoltele ultimilor 30 de ani, ca să se vadă mersul evoluției în producția fiecărei țări. Acolo se vedea cum producția australiană de cereale era în progres, pe când a noastră era în scădere.

Deci, eu văd această problemă pe o suprafață mai largă. Să nu ne luăm după capriciile unor oameni. Politică se face și pentru istorie. Acum este justificată atitudinea guvernului italian, din cauza greșelilor pe care le-a făcut Titulescu cu care am dus o luptă foarte dâră. Titulescu a făcut niște greșeli, de pe urma căora Neamul Românesc pătimește și astăzi. Nu sunt destule ocazii ca să spun că unul dintre cei mai vinovați oameni politici ai noștri a fost el. Doar că nu m-am bătut cu el pe chestiunea de la Geneva.

G-ral N. Stoenu: În legătură cu această chestiune, dacă am putea face un record, ca să dăm în mai și iulie ceva cât mai substanțial italienilor, cu atât mai bine, pentru că acestea sunt lunile cele mai grele.

Mareșal I. Antonescu: Cu această măsură nu vom schimba atitudinea guvernunților. Neamul Românesc a dat mai mult decât câteva vagoane de grâu: a dat câteva zeci de mii de morți în lupta contra bolșevismului, care contează mult mai mult decât câteva vagoane de cereale, și cu toate acestea, n-a schimbat această mentalitate.

Dacă d-ta crezi că se poate schimba mentalitatea conducerii poporului italian cu câteva mii de vagoane de cereale, să facem sacrificiul acesta, dar eu nu cred în utilitatea lui.

G-ral N. Stoenu: Cel puțin să nu ne îndepărtăm simpatiile poporului italian.

Mareșal I. Antonescu: Nu le îndepărtăm. Mai întâi, trebuie să facem față nevoilor noastre. Trebuie să mă gândesc la viitorul, care se prezintă în culori foarte negre. Suntem astăzi aproape de începutul lunii mai și ne găsim cu culturile în situația pe care o cunoașteți și asupra căreia nu mai am nevoie să mai insist. Deci, nu știu care este viitorul.

Mi-e milă de poporul italian: n-aș vrea să-l las să sufere, dar mai târziu îmi va fi și mai mult milă de poporul meu, dacă la toamnă sau la iarnă va fi foame în Țara Românească. Atunci poate că voi fi socotit și mai vinovat, dacă în momente ca acestea, cu perspectiva lipsei, am consimțit să dau din rezervele țării noastre

Trebuie să știu cu dinții cereale pentru sămânță. Nu știu dacă anul viitor voi avea grâu de sămânță și am început de pe acum să fac o politică de depozitare a semințelor pentru anul viitor. Așa impun și nevoile Neamului și imperatiuele unei politici sănatoase, care să fie spre folosul țării noastre.

Aș fi foarte fericit dacă ași putea să dau italienilor ceva, cât de puțin, ca să-i pot ajuta, fiindcă merită să fie ajutați. De ce să nu dau italienilor, când trebuie să contribuim și eu la menținerea unei situații sociale sănatoase într-o țară aliată, ca să câștigăm războiul. Nu este însă acum momentul oportun să dăm ceva.

Eu nu sunt un avar ca să ții grâul și să mă uit la el. De altfel nici n-am prea mult grâu și porumb în țară. Trebuie să mai așteptăm încă două luni, până când situația se va clarifica. Deci, să mai rabde italienii încă două luni.

Chiar ieri s-a făcut, în Consiliu, propunerea să se reducă rația de pâine la noi. Ori, într-un moment când reduc rația de pâine, pot să iau eu grâu din țară și să-l trimet peste graniță? Credeți dv. că aceasta este o politică justă?

G-ral N. Stoenescu: Le-am arătat și eu că noi nu consumăm în realitate decât 200 grame de grâu pe zi de persoană.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta o știu ei perfect, pentru că i-am arătat-o și ministrului Italiei, când i-am spus: Crezi d-ta că eu am redus rația de pâine numai pentru plăcerea să văd suferind de foame populația noastră? Am redus-o pentru că n-am grâu. De aceea nu pot să-ți dau nici d-tale, până ce nu voi vedea care vor fi rezultatele recoltei.

Țăranul este producător de grâu și nu pot să trimet să-l împuște, ca să iau grâul. Țăranul a făcut războiul, el este om de ordine, cu el am restabilit liniștea în țară, el este element de muncă și de aceea nu pot să-i iau grâul, ca să-l trimet în Italia. Acestea sunt chestiuni foarte delicate, care trebuiesc tratate cu toată atenția.

Dacă conducerea italiană nu înțelege, mi-e egal. Propaganda pe care o face Neamul Românesc este scrisă cu sânge. Și atunci când va veni ziua dreptății, această dreptate o va face tot soldatul român. Dacă am luptat, este pentru că am vrut să-mi fac dreptate singur; și-mi voi face dreptate singur.

Cu grâu și cu porumb, nu se poate face decât o propagandă efemeră. Dreptatea nu se câștigă decât prin sacrificii de sânge. Orișicât a putut să câștige Ungaria de pe urma unei false propagande, totuși ea nu va putea răsturna niciodată drepturile Neamului nostru, pentru că până la sfârșit lumea va trebui să vină la realitate.

Paralel cu aceste falșificări ale datelor reale, pe care le-a comis Ungaria – și trebuie să recunoaștem că i-a reușit – noi va trebui să facem o altă propagandă: aceea a punerii în valoare a posibilităților Neamului Românesc pe plan de muncă, luptă, ordine, organizare și conducere și atunci când vom reuși să schimbăm mentalitatea lumii întregi și vom izbuti să arătăm că suntem un popor care ne putem conduce singur și care ne putem pune în valoare munca și inteligența noastră, atunci nu va mai avea nici o valoare propaganda ungurească.

Propaganda ungară a reușit, pentru că noi înșine am contribuit prin ticăloșiile noastre, din ultimii 20 ani, ca ea să izbutească. Atunci Ungaria ne-a prezentat: Aceasta este conducerea românească; aceasta este valoarea Neamului Românesc. Și atunci, desigur că a trebuit să fie crezută și propaganda ei să reușească.

Dacă noi ne-am fi prezentat ca un popor capabil să ne administrăm și să ne guvernăm ca orișice țară civilizată, atunci n-ar fi reușit politica ungurească. Cred că trebuie să fiți de acord cu mine.

G-ral N. Stoenescu: În ceea ce privește economia industrială, cercurile milaneze – și mă refer la cei mai autorizați exponenți ai lor – sunt dispuse să vină în Țara Românească, într-o acțiune de cooperare industrială, cu întreprinderi industriale, ca să contribuie la opera de redresare a țării noastre. Vă dau un singur exemplu: ansamblul industriei textile.

În textile, italienii sunt mai înaintați decât germanii. Ei au reușit în această materie să se situeze primii. Un ansamblu textil, venind la noi în țară, ce contribuție serioasă ar putea să aibă.

Mareșal I. Antonescu: Nici problema aceasta nu este așa. Noi, sub raportul tehnic, putem să facem față nevoilor, cu industria noastră textilă, dacă îi dăm

materia primă necesară. Industria noastră textilă nu numai că satisface nevoile populației noastre, dar le și depășește, cu un coeficient foarte mare. Va fi pentru noi o problemă ce facem cu surplusul de producție al fabricilor noastre de textile. Deci dacă mai înființăm și alte fabrici de felul acesta, ne îngreunăm situația.

I.N. Fințescu: Acum avem mai multe fabrici decât ne trebuie.

Mareșal I. Antonescu: Deci, când facem o politică, trebuie să ținem seama de realități.

G-ral N. Stoescu: Eu nu mă refer la țesăturile de în, cânepă sau bumbac; mă refer la celofibră, unde italienii au realizat un maxim de progres. În această materie, contribuția italienilor este foarte interesantă. Eu am dat numai un exemplu în ceea ce privește posibilitățile de intervenție în economia noastră.

Mareșal I. Antonescu: Eu cred că acest surogat, celofibra, nu se va menține, după ce vom intra în economia normală.

G-ral N. Stoescu: În Italia, țesăturile de celofibră au ajuns la un progres atât de mare, încât mi-e teamă că ele vor răsturna pe cele de bumbac. Într-adevăr, firul de celofibră este mult mai bun decât cel de bumbac, cu o singură condiție...

Mareșal I. Antonescu: Ploaia.

G-ral N. Stoescu: ... ploaia, în privința căreia mi s-a spus că italienii sunt pe cale să descopere și antidotul. Atunci vă închipuiți ce ieftine vor fi aceste țesături.

Mareșal I. Antonescu: Italienii văd că țesăturile lor țin până atunci când plouă și de aceea le trimet la noi, ca să le plouă în Țara Românească.

G-ral N. Stoescu: Italienii au uniforme confecționate din celofibră. Au cantități foarte mari de țesături.

Trec acum asupra economiei și finanțelor.

Mareșal I. Antonescu: Cunosc o doamnă care și-a cumpărat pantofi italieni și era foarte entuziasmată. Dar a apucat-o ploaia pe drum, de a venit acasă cu piciorul gol. Era foarte entuziasmată de ceea ce au realizat italienii.

G-ral N. Stoescu: Italia are un buget în permanență deficitar. Din ianuarie anul acesta își acoperă nevoile recurgând în special la inflație.

Mareșal I. Antonescu: Să lăsăm Italia. Ne interesează România. Să trecem la prima chestiune din ordinea de zi: „Probleme industriale”.

„1. – Adresa Băncii Naționale referitoare la înființarea soc. Rogifer și plata acțiunilor Reșița, preluate de H.G.W.”

Ce este cu aceasta? De cine depinde? Cine a pus-o la ordinea de zi?

Titus Dragoș: Banca Națională și noi, dle Mareșal.

Al. Ottulescu: Noi am făcut o adresă.

Titus Dragoș: Este o adresă din partea Băncii Naționale, care spune că dacă n-ar fi locul să se anuleze autorizația dată lui H.G.W. de a cumpăra un pachet de acțiuni ale Soc. Reșița, pentru că nu și-a îndeplinit obligațiunile de a ne da cocs, cum se convenise prin contract.

G-ral Gh. Dobre: Am oprit-o.

Mareșal I. Antonescu: Tratarea n-a luat formă definitivă.

Titus Dragoș: Am expus chestiunea dlui Mihai Antonescu și d-sa a dispus ca să fie discutată în Consiliul de Miniștri.

Mareșal I. Antonescu: Am dat, în această privință, o dispoziție. Am spus: se rupe asociația pe care am făcut-o cu H.G.W....

G-ral Gh. Dobre: Este altă chestiune; este participarea la acțiunile Reșița, care este în legătură cu procesul Auschnitt. Chestiunea trebuie încă ținută pe loc.

Al. Ottulescu: Trebuie ținută pe loc.

Mareșal I. Antonescu: Ce este cu procesul Auschnitt?

Să nu faceți nimic definitiv în această privință: în nici o înstrăinare de pachete de acțiuni, care aparțin oricui, evreilor, străinilor etc. să nu se aprobe nimic până când nu se ia și cuvântul meu asupra acestei chestiuni. Să nu se facă absolut nimic până atunci.

Titus Dragoș: Da.

Mareșal I. Antonescu: Cum este și chestiunea cu Zarojeni. Nimic nu se face până nu trece la mine. Centralizez în mâna mea această problemă, această chestiune. Eu nu fac nici o concesiune în această privință. Totul trebuie să treacă în mâna românilor, în mâna instituțiilor românești de credit, însă ele să fie serioase, să nu fie vorba numai de camuflaj, sau de societăți neserioase.

În ce privește pe străini, eu limitez care este plafonul pătrunderii lor în fiecare ramură de activitate românească. Eu limitez plafonul pătrunderii străinilor la noi. eu nu fac granițele României cu concesiuni de acestea, ci le fac prin acte care trebuie să înscrie pe vecie drepturile Neamului Românesc în istorie, le fac prin luptă. S-au făcut concesiuni de către domnii Gigârțu și ceilalți, până când ne ieșeau ochii din cap. Dar n-a dus la nimic aceasta, la nici un avantaj pentru noi; au dus la arbitrajul de la Viena, la conferința de la Craiova și la ultimatumul dlui Molotov. De aceea: nu cu concesiuni se ține un neam. Aceasta a fost greșala care s-a făcut după război. România nu trebuia să facă concesiuni nici în ce privește tratatul minorităților. Am făcut și am avut de suferit. Acestea ne-au slăbit intern, tot timpul, pe o durată de 25 ani, până la marele război. Aceasta a fost cauza tuturor slăbiciunilor interne. A trebuit, de aceea, să facem tot felul de tranzacțiuni cu minoritățile, ca să putem face față angajamentului iscălit de dl Vaida odinioară. Apoi, toate tranzacțiunile făcute pe chestiuni jidovești, au fost a doua cauză care ne-a dus la prăbușire. De aceea, nu admit nici o tranzacție, pentru că tranzacțiile n-au folosit Neamului Românesc decât trecător. Ceea ce folosește Neamului nostru sunt acțiunile sănătoase, acțiunile făcute de însuși acest neam. Prin luptă, nu prin tranzacțiuni asigurăm viitorul Neamului. Jongleriile politice să rămână pe alt plan, mai mic.

Titus Dragoș: Banca Națională propunea chiar, dacă n-ar fi locul să revină asupra autorizațiilor date, pentru că ei nu și-au respectat cuvântul.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie studiată chestiunea cu Ministerul Justiției. Dacă nu și-au respectat angajamentele luate, avem motiv ca să ieșim din convenția făcută. În principiu deci spun: să nu comande nimeni în economia românească, fiindcă pe urmă comandă și în politică, mai bine să fim tari economicește noi și atunci toată lumea va avea nevoie de noi. Dacă suntem slabi economicește, nu

putem discuta nici politicește. Trebuie să fim o națiune tare, și națiune tare nu poate să fie decât cea națiune care este bine organizată economică, este producătoare. Dacă vom fi așa, atunci toată lumea va avea nevoie de noi. Acesta este principiul.

Desigur, sunt dificultăți, sunt nemulțumiri; se supără și d-l Göring, și dl cutare – dar le trece. Le trece, pe măsură ce soldatul român face dovada că este santinelă la Dunăre. Pe măsură ce soldatul român face această dovadă, atunci trebuie să le treacă. S-au calmat multe lucruri din anul trecut până acum, din această cauză.

Al. Ottulescu: Foarte multe.

Mareșal I. Antonescu: Pe măsură ce soldatul român face dovada că este ceea ce este, toată lumea intră unde trebuie să stea. Dacă însă soldatul român se poartă ca atunci când a abandonat Basarabia și Transilvania, atunci toată lumea îi ia și pălăria din cap.

Acesta este principiul.

Prin urmare, îl știți, dle Dragoș; îl știți și dv. toți. N-am nevoie să vi-l mai repet.

Nu este nici un resentiment, ci este o datorie de a apăra interesele Neamului Românesc. Și atunci eu spun: Neamul Românesc trebuie să fie, în primul rând, neam tare prin el însuși; și nu poate să fie tare prin el însuși dacă economică nu este tare. Încetul cu încetul trebuie să fie liberat de ceea ce s-a făcut în trecut – fie din greșală, fie din ușurință, fie din interes sau din rea credință, aceasta nu mă mai interesează. Dar eu am datoria ca, încetul cu încetul, să repar ceea ce s-a făcut. Această reparație este foarte grea. Mă costă foarte multă luptă, foarte mulți nervi, mă costă foarte multă răbdare, foarte mult tact. Dar trebuie s-o fac. Și astfel, încetul cu încetul, vreau să repun Neamul Românesc în drepturile lui. când s-a tratat la Reșița, era o situație; anul acesta este altă situație și această situație a creat-o Neamul Românesc. Mergem cu germanii, facem politică alături cu germanii – nu numai pentru astăzi și pentru oportunitate, ci pentru totdeauna, pentru că avem interese care se completează și avem și interese politice, pentru că avem aceleași pericole care ne amenință – dar, cum este camaraderia pe câmpul de luptă, așa trebuie să fie camaraderia și pe planul economic: tot atât de onestă, tot atât de loială, tot atât de complectă trebuie să fie și în acest domeniu această camaraderie.

În afară de aceasta, știți ce au făcut englezii și francezii, unde au ajuns cu toții, fiindcă au început să-i sacrifice pe italieni. Faptul acesta i-a dus la catastrofa unde se găsesc englezii astăzi. Trebuie și aceasta să servească tuturor. Și această lecție o pun în toate ocaziunile înaintea acelor cu care tratez problema românească; o pun tuturor acelor cu cari tratez asemenea probleme și le spun: Luați lecție de la cele ce s-au întâmplat cu victoria franco-engleză după războiul trecut, fiindcă s-au purtat cum s-au purtat. Le dau cazul concret al României, cele ce s-au petrecut cu ea după război.

Mergem mai departe: punctul doi din Ordinea de zi.

„Nota Direcției Românilor și adresa Băncii Naționale cu privire la anularea autorizației pentru cumpărarea unui pachet de 78 403 acțiuni ale Soc. Reșița”.

Titus Dragoș: Este aceeași chestiune.

Mareșal I. Antonescu: Punctul 3: „Notă în legătură cu proiectul de lege pentru centralizarea problemelor de energie”.

Este o chestiune care provine de la dl. Bușilă.

Ing. C. Bușilă: În această privință, la începutul lui ianuarie v-am prezentat dv. un proiect de lege. Ministerul de Interne a stabilit că chestiunea de administrație o are autonomia locală, că rămâne să fie examinată de el; numai partea tehnică trece asupra noastră.

Ministerul Economiei Naționale n-a spus nimic. În legătură cu dl Marinescu...

Mareșal I. Antonescu: Sunteți de acord, dle Marinescu?

I. Marinescu: Nu.

Ing. C. Bușilă: Politica energiei nu este o problemă de producție, ci este o chestiune cu totul separată. Problema energiei este utilizarea celorlalte produse; nu este problemă de combustibil – problema combustibilului este din ce în ce mai interesantă – este chestiune hidraulică. Aici este o altă chestiune...

Mareșal I. Antonescu: Sunt mai multe ministere care se ocupă de această chestiune?

Ing. C. Bușilă: Chestiunea energiei, actualmente, este o problemă de ape. Problema combustibilului nu mai este o problemă de combustibil propriu zis, fiindcă combustibilul, materia care se întrebuița altă dată ca combustibil, trebuie să servească acum drept materie primă. El trebuie să fie transformat în materie industrială, rămânând să se ardă numai ceea ce nu se poate transforma în materie industrială. Astfel, din petrol, din cărbune, trebuiesc scoase toate produsele scumpe. Aceasta este o problemă a industriei. Prin urmare, la problema energiei vom utiliza numai ceea ce rămâne după ce se utilizează ca materie primă. Dacă materiile acestea le utilizăm drept combustibil, nu le vom mai avea pentru celelalte produse mai scumpe, industriale. Combustibilul este o problemă foarte grea. Lemne de foc nu vom avea. Se și impune un anumit sistem de transport din cauza volumului lor. Trebuie o cantitate foarte mare de lemne pentru a obține în schimb un număr redus de calorii. Prin urmare, utilizate în acest fel, lemnele dau un rezultat foarte redus. Ar trebui un sistem prin care să se concentreze caloriile, să fie cât mai multe la un volum cât mai mic. Aceasta se poate obține de la cărbuni. Cărbunele ar fi mai util – ligniții – să-i aducem. În ce privește lemnele de foc și întrebuițarea lemnului pentru foc, cred că trebuie ca exploatarea să ia seama la ele, pentru ca să se reducă cât mai mult întrebuițarea lemnului pentru foc, fiindcă din lemne se pot face produse de mare valoare industrială.

În ce privește încălzitul locuințelor, nu se pune o chestiune a cărbunelui de bună calitate, ci a cărbunilor de proastă calitate. Vorbim mereu de lignit. Dar lignitul trebuie să fie preparat. Sunt noi procedee în această privință. Toate gismentele noastre trebuie să le folosim ca combustibil pentru încălzit. Încălzitul trebuie să fie privit din punctul de vedere al utilizării ligniților pe cari îi avem în apropiere.

Este o chestiune cu totul industrială chestiunea gazelor. Problema gazelor este considerată extrem de valoroasă. Se pune aceeași problemă și pentru petrol. Petrolul l-am ars, dar petrolul avea o valoare enorm de mare, fiindcă toate

hidrocarburele din petrol sunt deosebit de valoroase. De altfel, germanii și-au dat seama de acest lucru, astfel încât în Germania se tinde să nu se mai utilizeze materiile prime la ars, când ele pot fi folosite altfel. Astfel, acolo tinde să nu se mai utilizeze cărbunele ca combustibil, ci îl întrebuințează pentru benzina de avioane și tractoare. Și noi trebuie să utilizăm numai deșeurile de la cărbuni.

Problema energiei este deci cu totul deosebită de problema industrială. Noi începem utilizarea energiei de unde industriile nu mai pot întrebuința combustibilul, ca materie primă. Problema energiei va fi problema apelor. Aceasta este o problemă atât de importantă, încât în alte părți, ca de exemplu în Germania, s-au creat organe speciale care se ocupă de problema energiei – Energie Wirtschaft – și organe speciale pentru ape Wasser Wirtschaft. Este în legătură cu industria, problema energiei, așa cum este în legătură cu orice activitate.

În chestiunea energiei, de 20 ani ne-am spus punctul nostru de vedere. Sunt poate primul care, la 1922, am atras atenția asupra problemei energiei.

Mareșal I. Antonescu: De atunci și până acum ce s-a făcut?

Ing. C. Bușilă: S-a încurcat numai chestiunea, așa încât astăzi suntem într-o dezordine completă în această privință. S-a creat o serie de uzine mici, economice, gândindu-ne la o centralizare a lor, care urma să se facă pe regiuni. În Franța se făcuse așa. În Sudul Franței sunt sindicate de producție, în care intră consumatorul și producătorul. În felul acesta se ajunge la o situație mai avantajoasă.

În ce privește problema utilizării apelor la noi, ea a fost neglijată complet. Vorbim numai de râurile cele mari. La fel s-au petrecut lucrurile însă și cu râurile mici. Regularea râurilor ne va da toată posibilitatea să avem energia hidraulică necesară. Când am fost pe Valea Buzăului, mi-am dat seama ce se poate face acolo, cu apa de acolo. Ne ocupăm să regulăm complet acest râu și aceasta ne va da o energie foarte mare. Noi ne-am gândit numai la Porțile de Fier și la Bistrița. Dar mai sunt râuri care nu trebuiesc neglijate. Desigur că construcțiile necesare nu se pot face acum. Consider însă că problema energiei trebuie să fie unificată. Am propus trecerea acestei chestiuni la Ministerul Lucrărilor Publice.

De altfel – după cum se petrec lucrurile și în alte părți în această privință – găsim același sistem și în Franța, înainte de război – și este tot așa în Germania, unde întreaga politică economică a energiei și a apelor este trecută la un minister aparte, minister pe care în Germania îl avea Todt.

Mareșal I. Antonescu: De ce se opune Economia Națională ?

I. Marinescu: Energia face parte din ansamblul producției. Însăși producerea energiei este o industrializare, pentru că noi tragem energia din cărbune, din petrol, din gaz. Producerea acestor energii se face cu mijloace industriale, constituie o producție industrială și însăși valorificarea acestor surse de energie reprezintă, în ea însăși, o industrializare.

Observațiunea dlui Bușilă, că n-am avut o politică de industrializare, era bună. Noi, de multe ori, am ars păcura în loc s-o cracăm, să scoatem benzina. Nu s-a făcut industrializarea și din punctul de vedere al produselor superioare.

În ce privește chestiunea de surse noi, bazată pe întrebuițarea apelor ca surse de energie, cred că nu pot avea o valoare covârșitoare acestea în industria românească, pentru că noi avem ape torențiale. Nu ne putem baza pe Dunăre...

Mareșal I. Antonescu: Ai intrat acum în domeniul tehnic în care d-și se pricepe mai bine decât d-ta.

I. Marinescu: Am lucrat în acest domeniu. Am făcut și uzina de la Dobrești. Este vorba de lacuri. Dar aceste lacuri nu pot să rămână, dată fiind situația rocilor noastre. Din cauză că rocile noastre au fisuri, lacul fuge.

Dv. puteți însă angaja problema Centralei Hidroelectrice la Dunăre, unde este rezervă pentru toată Țara Românească. Vom rămâne la sursa de energie care este cărbunele, gazul, petrolul, pentru industriile locale. Acestea sunt elemente produse prin industrie. Ne rămân nouă.

Ce reprezintă Ministerul Lucrărilor Publice? Reprezintă un consumator. Dar atunci n-are nici un rost ca la consumator să fie producția. Consumatorul comandă producătorului, industriașului. Aș propune, din punctul de vedere al producției, dacă vreți, ca sursa de energie hidroelectrică să rămână o problemă a Ministerului Lucrărilor Publice, care are și problema apelor, de care nu se ocupă Ministerul Economiei Naționale. Deci, din acest punct de vedere, s-ar putea da o satisfacție.

Însă, în afară de aceasta, trebuie să facem o deosebire.

Mareșal I. Antonescu: D-ta ești avocat. Ce ați făcut până astăzi în această direcție?

M. Antonescu: Am să vă rog să-mi dați cuvântul.

I. Marinescu: Așa este mai rațional. Ca să se ocupe Ministerul Lucrărilor Publice cu problema cărbunilor, a gazului, n-are nici un sens.

Ing. C. Bușilă: Cine se ocupă de aceasta, ajunge să se ocupe de toată chestiunea. Ca combustibil, gazul, petrolul să nu mai fie întrebuițate decât după ce s-au scos toate produsele industriale din ele. Tot așa și în ce privește cărbunele. Numai după ce d-ta vîi și scoți din cărbune totul și rămâne din el numai o piatră, din care nu se mai poate alege nimic pentru industrie, numai aceea se întrebuițează pentru energie. Energia este utilizarea produselor care nu mai pot fi întrebuițate.

M. Antonescu: Dle Mareșal, pentru că dv. mi-ați făcut mândria ca să mă însărcinați să fac reorganizarea administrativă a Statului și pentru că aceasta este una din problemele pe care le-am studiat cu foarte multă grijă, vă rog să-mi dați voie să spun câteva cuvinte.

Mareșal I. Antonescu: Este o problemă capitală energia și trebuie s-o examinăm cu foarte multă atenție, indiferent de ceea ce s-a făcut în trecut, pentru că trebuie să ne gândim la viitor și trebuie să punem bazele viitorului. Desigur că aceasta nu putem s-o facem în timp de război. Nu putem s-o facem acum. Am fi nebuni. Trebuie însă să studiem problema, ca să putem începe. Trebuie să știți care este organul competent, pe care să-l fac responsabil. Trebuie să organizăm chestiunea. Și pentru aceasta trebuie să avem o lege care să se ocupe de această vastă problemă în Statul românesc. Dar mai înainte de toate trebuie să avem această energie.

M. Antonescu: Dle Mareșal, voind să mă informez, am cerut lucrările în această materie, am cercetat organizarea de astăzi și activitatea de astăzi a acestor servicii. Când m-am preocupat de rezolvarea problemei, mi-am pus exact aceeași întrebare pe care ați pus-o și dv. mai înainte Ministerului Economiei Naționale: Ce s-a făcut până astăzi în această direcțiune? Aceste izvoare de energie au existat și mai înainte. Ei bine, m-am întreat ce s-a făcut până astăzi în această direcțiune? A doua chestiune pe care mi-am pus-o a fost aceasta: Problema energiei este, desigur, un factor esențial, în economia națională, în organizarea producției, dar numai după ce această energie este captată și organizată din punct de vedere tehnic. Prin urmare, după cum noi n-am putea face în România corporativism economic, înainte de a organiza profesiunile – fiindcă am fi neserioși și nu putem face corporativism pur și simplu – tot așa nu putem interveni într-o ordine economică, pe care am avut-o până astăzi, în genere, până ce nu examinăm pe ce bază trebuie să organizăm, până ce nu punem bazele tehnice și bazele funcționale ale vieții economice românești, dându-le în mâini românești.

Pe aceeași logică întemeiați, sprijinindu-ne pe același principiu, rezolvăm și problema energiei, dle Marinescu. Dar întâi s-o organizăm; cum spunea și dl Mareșal: întâi s-o avem, întâi s-o rezolvăm din punct de vedere tehnic; să creăm o concepție de folosire tehnică a acestei energii și pe urmă vom vedea ce facem cu ea. De aceea: s-o trecem, până în faza de organizare tehnică, la Ministerul Lucrărilor Publice, care trebuie să aibă competența g-rală pentru toate lucrările publice. Și după aceea, dacă din evoluția și reorganizarea producției – fiindcă va trebui să ajungem la o concepție de organizare a producției în cadrele economiei naționale – dacă vrem realmente să dăm o concepțiune funcțională în organizarea Ministerului Economiei Naționale – nu să luăm de la Agricultură, de la Finanțe, de la Industrie și să creăm un minister, și să-l numim al Economiei Naționale – atunci vom vedea dacă această sursă de energie, dacă acest factor de producție trebuie să treacă sau nu la Economia Națională.

Mareșal I. Antonescu: O producem această sursă de energie mai întâi, prin mijloacele tehnice pe care le avem, și pe urmă o trecem în folosința d-tale și d-ta o repartizezi atunci și o sporești cum crezi. pentru ca ea să fie folosită pentru dezvoltarea economică a Neamului Românesc. Dar această energie, întâi trebuie s-o creăm, pentru că nu o avem.

Am avut patru forme; am avut-o sub forma de cărbune, sub forma de petrol, sub formă de lemne și de apă; și am utilizat petrolul așa cum știți; lemnul la fel; am utilizat cărbunele după cum știți; și n-am utilizat apa, cum știți iarăși. Ei bine, ce s-a ales din aceste materii prime, care ne dădeau nouă sursele de energie? Nu s-a ales nimic, pentru că n-am făcut o politică de energie în Țara Românească. Este o problemă capitală, de care trebuie să ne ocupăm cu atât mai serios, cu atât mai multă seriozitate, cu cât aceste materii prime, pe care le-am consumat, le-am întrebuințat în mod sălbatec, se vor sfârși. Ce face atunci Neamul Românesc fără lemne, fără petrol, fără cărbuni? Ce face Țara Românească atunci? Moare?

Prin urmare, noi am avut materii prime cu care să ne creăm energia necesară, să ne transformăm într-o țară înfloritoare. Însă n-am știut să le întrebuințăm. Nu

Ing. C. Bușilă: Eu nu cred că prețurile le-a și fixat dl Marinescu pe anul acesta.

Mareșal I. Antonescu: Ridicați prețurile cât poștiți, însă să nu urcați tarifele, mai ales pe cele economice. Scumpiți cât vreți tarifele de călători, ca să mai împiedecați pe oamenii aceștia cari se plimbă să se ducă dintr-un loc în altul, dar tarifele de transporturi economice nu numai că nu vreau să le văd ridicate, dar cer chiar să fie ieftenite.

M. Antonescu: Chiar aș vrea să se facă o discriminare între prețurile cărbunilor furnizați Căilor Ferate și prețurile cărbunilor livrați pentru celelalte industrii.

Mareșal I. Antonescu: Dar atunci industriile vor veni și vor protesta.

În ceea ce privește salariile, nu admit decât să se facă retușuri pentru cei cari n-au primit sporuri.

În afară de această măsură, trebuie să procedăm la îmbunătățirea stării materiale a lucrătorilor și funcționarilor pe alt plan: să-i scoatem din mâna speculanților și în ceea ce privește aprovizionarea cu alimente și articole de îmbrăcăminte și încălțăminte, și în ce privește asistența medicală și procurarea de medicamente. Trebuie să asigurăm funcționarilor hrana prin magazine de consum, unde să găsească și alimente și materiale pentru îmbrăcăminte, și încălțăminte la preț de cost, îngrijindu-ne în timp și de sănătatea lor, cu doctori și medicamente.

„Referatul Subsecretariatului de Stat al Înzestrării Armatei cu privire la stabilirea unor norme speciale pentru contractele de furnituri și lucrări militare, care se plătesc din fondul Apărării Naționale”.

G-ral Gh. Dobre: Este vorba de proiectul de lege pe care l-a făcut dl ministru Bușilă și care nu se aplică fondurilor Apărării Naționale. S-a făcut un proiect de lege care nu mai apare.

Mareșal I. Antonescu: Unde este proiectul ?

Ing. C. Bușilă: La Finanțe. Și Armata și Calea Ferată au obiecțiuni de făcut.

Mareșal I. Antonescu: De când a fost dat acest proiect ?

G-ral Gh. Dobre: De vreo lună de zile.

Mareșal I. Antonescu: Conform sistemului, la Consiliul Economic din săptămâna viitoare, dl g-ral Stoenescu va veni cu date și va dovedi că tot dv. sunteți inovați de întârziere. În orișice caz, dle g-ral Dobre, săptămâna viitoare te rog să vii să-mi spui că chestiunea este rezolvată.

G-ral Gh. Dobre: Eu am mers înainte cu comenzile.

Mareșal I. Antonescu: Foarte bine, dar o să te bage alții în pușcărie.

M. Antonescu: Intrăm împreună, pentru că eu i-am spus.

Mareșal I. Antonescu: „Proiectul de lege prin care se asigură primatul românesc în întreprinderile industriale, propus de Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei”.

G-ral Gh. Dobre: Am făcut un proiect, ca să limităm participarea străinilor la întreprinderile industriale.

Mareșal I. Antonescu: Unde este proiectul?

G-ral Gh. Dobre: N-a fost de acord nici Justiția, nici Finanțele, nici Banca Națională.

M. Antonescu: Este acela cu acțiunile?

G-ral Gh. Dobre: Da, dle prim-ministru.

M. Antonescu: Să găsim o soluție. Dl g-ral Dobre, constatând că acțiunile unor societăți industriale, în special ale unora care interesează apărarea națională, sunt deținute de străini și că unii din ei nu participă la adunările generale, a făcut un proiect de lege prin care a declarat un fel de expropriere sui generis a acestor acțiuni, fără indemnitate.

G-ral Gh. Dobre: Cu plată, dle prim-ministru.

M. Antonescu: Cu plată, dar în condițiuni cari sunt greu de stabilit.

Mareșal I. Antonescu: Să nu fie răsturnată activitatea acestor societăți.

M. Antonescu: I-am atras atenția dlui Fișescu că nu putem merge, pe principii de drept, la confiscarea acțiunilor.

Mareșal I. Antonescu: Nu uitați că eu am garantat proprietatea și trebuie să-mi știu cuvântul.

M. Antonescu: Statul nu se poate substitui acționarilor în adunările generale, iar reprezentanții lui nu pot să declare: Noi votăm în numele Statului. În împrejurări de război, însă – și în felul acesta trebuie motivat decretul – pentru perioada de război, pentru perioada când economia națională este un factor de apărare națională – pe această bază trebuie pus decretul – se poate lua măsura să ne substituim voinței titularilor acțiunilor.

Mareșal I. Antonescu: Să prezentați problema rezolvată marța viitoare.

I.N. Fișescu: Am făcut un proiect pe care l-am trimis dlui g-ral Dobre. Acolo nu este vorba de expropriere. În cazul când unii acționari absentează, cei absenți se înțeleg că dau un mandat Statului să voteze. Soluția am dat-o de acord cu dl ministru al Justiției.

Mircea Vulcănescu: Se presupune că cei absenți dau un mandat Statului.

Titus Dragoș: Eu lucrez acum la românizarea industriilor. De aceea trebuie ca măsura care se ia acum să aibe numai un caracter trecător, accidental.

M. Antonescu: Pe timpul economiei de război.

Mareșal I. Antonescu: Proiectul să-l arătați și dlui ministru Dragoș, pentru ca să fie și dânsul de acord.

„Referatul Subsecretariatului de Stat al Înzeestrării Armatei privitor la măsurile ce urmează a fi luate pentru asigurarea cotei de 26% acțiuni U.D.R., cuvenite concernului H.G.W.”

G-ral Gh. Dobre: Este aceeași chestiune.

Mareșal I. Antonescu: „Adresa Uzinelor Reșița privitoare la funcționarii acestor întreprinderi, născuți pe teritoriul fostei Cehoslovacii”.

Aceasta este chestiune de Consiliu de Miniștri ?

M. Antonescu: Era în legătură cu aplicarea Convenției.

Mareșal I. Antonescu: În această privință respectăm regulile internaționale. Aceasta este o chestiune directă de servicii, în care Ministerul de Externe vă va da soluția.

„Adresa Societății Rogifer privitoare la dificultățile întâmpinate de această întreprindere”.

Ing. C. Bușilă: Este în legătură cu comenzile de la Căile Ferate. Am discutat această chestiune și cu dl Guido Schmidt.

Situația este următoarea: Căile Ferate au nevoie de locomotive. Noi ar trebui să luăm locomotive de tipul E 45, pe care germanii nu le pot fabrica în timp de război, și care nu pot fi fabricate nici la noi.

Atunci, am vorbit cu Orezeanu, că noi, cari avem nevoie de locomotive, chiar dacă nu vom avea tipul cel mai perfect, trebuie să luăm locomotivele pe care ni le poate face Reșița. De aceea, Căile Ferate au comandat locomotive la Reșița.

Mareșal I. Antonescu: Acesta este principiul: Să comandăm și în țară.

Ing. C. Bușilă: Am atras însă atenția dlui Guido Schmidt că Reșița este în foarte mare întârziere cu executarea comenzilor, și la șine, și la ramificații, și la locomotive, unde întârzierile au ajuns până la 48%.

Mareșal I. Antonescu: Atunci de ce mai cer să le facem comenzi ?

G-ral Gh. Dobre: A fost o situație neclară: Reșița a cerut un preț, asupra căruia tratativele au durat 6 luni.

M. Antonescu: La Reșița și la Rogifer au fost discuții pentru stabilirea noului tip de locomotive, care urmează să fie construit; 6 luni au durat discuțiile. Pentru reparații, discuțiile au mai durat încă 6 luni.

Ing. C. Bușilă: La reparații, Rogifer-ul lucrează după sistemul Malaxa, foarte scump. Este destul să vă spun că reparația unei locomotive costă un milion - un milion jumătate lei la Atelierele Grivița, trei milioane la Societatea Franco-Română și șase milioane la Reșița.

Mareșal I. Antonescu: Am înțeles toată chestiunea. Nu plătim mai mult decât trebuie. Dacă în Țara Românească plătesc prețuri mai mari industriilor, o fac ca să dezvolt viața noastră economică. Dacă însă se face dovada că în străinătate aceleași reparații se fac la prețuri mai reduse, atunci și la noi în țară să se plătească aceleași prețuri, bineînțeles ținându-se seamă și calculându-se just cheltuielile de regie de la noi.

Să nu se treacă însă personalul de la Atelierele Grivița în bugetul Statului și apoi să se spună: acolo reparația unei locomotive costă numai un milion lei.

Ing. C. Bușilă: Nu, nu, dle Mareșal. Calea Ferată are anumite avantagii.

Mareșal I. Antonescu: Acesta este principiul: să facem comenzi și în țară, însă prețurile acestor comenzi să nu depășească limita corectitudinii.

Ing. C. Bușilă: Desigur. Nu mai procedăm ca anul trecut.

Mareșal I. Antonescu: „Propunerile Subsecretariatului de Stat al Înzestrării Armatei în privința posibilităților de procurare a postavului dimie”.

G-ral Gh. Dobre: V-am raportat, dle Mareșal.

Mareșal I. Antonescu: Nu putem să-l facem.

G-ral Gh. Dobre: Foarte puțin.

Mareșal I. Antonescu: „Notă în legătură cu statizarea industriei de armament”.

G-ral Gh. Dobre: Aceasta este o chestiune despre care am raportat dui prim-ministru.

Mareșal I. Antonescu: „Dosarul societăților care au făcut schimburi comerciale cu Germania”.

M. Antonescu: Dv., dle ministru Marinescu, ați trimis dosarul acestor societăți, pentru că mai era o chestiune pe care trebuie s-o rezolvăm – în afară de cazul dacă n-ați rezolvat-o dv. și nu mi-ați adus la cunoștință – referitoare la cererea unora din societățile germane. Era fixat termenul de 3 aprilie, după care dv. urmați să luați o hotărâre. Vă aduceți aminte de discuția cu Legația Germană în legătură cu dreptul acestor societăți.

G-ral C. Constantin: S-au cerut autorizații numai pentru mazăre.

M. Antonescu: Alte cereri nu s-au mai făcut?

G-ral C. Constantin: Acum s-au mai liniștit.

Mareșal I. Antonescu: Trec la chestiunile în rezolvarea cărora aveți nevoie de hotărârea mea: „Notă asupra firmelor româno-germane care au făcut cereri pentru a li se aproba încheierea de contracte de cultură pentru leguminoase”.

I. Marinescu: S-a hotărât, în Delegația Economică, să se dea autorizații, fără drept de export.

Mareșal I. Antonescu: Aceasta este soluția. Trebuie să se știe ce se petrece cu aceste culturi, iar nevoile economiei noastre naționale trebuie să fie respectate. Să se facă export, dar numai cu autorizație și numai în cadrul contingentelor. Să nu se profite de această ocazie ca să se mai strecoare peste graniță și alte produse.

Este nevoie de foarte multă atenție. În principiu, dăm autorizații. Dacă pot, să cultive cât mai mult.

G-ral C. Constantin: Ei cultivă tot prin agricultorii noștri.

M. Antonescu: În această privință, oridecâteori se fac cereri din partea străinilor, vă rog să-mi comunicați fie mie, fie Direcției Economice din Ministerul Afacerilor Străine. Pot să vă spun că am fost în Germania și am adus aur de acolo, fără să fi văzut pe ministrul Economiei Naționale germane, fiindcă n-am tratat decât cu Mareșalul Göring și dl von Ribbentrop.

Sunt lucruri care privesc relațiile internaționale, de care eu nu știu. Nu este vorba de sensibilități, fiindcă am destule lucruri de făcut, ca să-mi mai complic existența și cu această chestiune, dar în raporturile diplomatice și politice folosesc toate aceste lucruri pe care mi le dați dv., după cum, tot așa, pot să răspund imediat, fără nici un fel de complicații, la orișice plângere pe care o primesc.

Și atunci, oridecâteori primiți astfel de cereri, vă rog să trimiteți câte o notă la Ministerul de Externe sau la Cabinetul meu.

Mareșal I. Antonescu: La toate tratativele acestea vă rog să chemați și pe dl Cristu de la Externe. Iată, a venit la mine dl g-ral Reinecke, într-o chestiune pe care am mai tratat-o și mai înainte. Atunci i-am convocat și pe domnii miniștri ai Finanțelor și Economiei Naționale, care erau interesați. Așa să faceți și dv.: îndată ce tratați o chestiune de aceasta, care are consecințe pe plan internațional, vă rog să chemați și pe dl Cristu, și Ministerul Economiei Naționale, și Ministerul Finanțelor, și pe toți cei cari sunt interesați.

Nu tratați nimic pe plan internațional fără ca Ministerul de Externe să știe. Așa cum facem o politică agricolă și o politică industrială proprie, facem și o politică a relațiilor noastre cu străinătatea.

De aceea, la toate discuțiile de această natură trebuie să participe și delegatul Ministerului de Externe, care are cunoștința dosarelor în ceea ce privește aceste probleme economice. În această privință am dat și instrucțiuni scrise. În același scop, am centralizat în mâna șefilor de misiune din străinătate toată activitatea, de orice natură, în legătură cu apărarea intereselor românești în țările respective. Înainte, consulul făcea ce vrea, atașatul militar făcea ce vrea, atașatul de presă făcea ce vrea; în loc să fie un singur conducător într-o legăție, exista principiul contrar: fiecare reprezentant al țării, într-o țară străină, făcea ce vrea el.

Această acțiune trebuie centralizată. Acum trebuie să lucrăm în felul acesta. A trebuit să facem eforturi foarte mari ca să îndreptăm lucrurile, pentru că, cu practica de până acum, a fost foarte greu ca să centralizăm activitatea tuturor reprezentanților noștri diplomați dintr-o anumită țară în mâna șefului de misiune de acolo.

Aveam această luptă cu Titulescu. Și când am tratat probleme diplomatice, cu toată lumea, am spus: lucrăm fiecare de capul nostru. Nu știm unul de altul ce facem. Din cauza aceasta, sunt fisuri, prin care inamicul pătrunde, profitând de prostia, de dezorganizarea și de lipsa noastră de coordonare.

De aceia, dau astăzi nu numai o directivă, ci un ordin: nu mai tratează nimeni nici o chestiune pe plan internațional, de orice ordin ar fi ea, fără să fie alături cu delegatul Ministerului de Externe, care este împuternicit, care ține în mână toate chestiunile, pentru că este aici o politică a relațiilor noastre, politică ce se duce pe toate planurile.

Mergem mai departe: „5. – adresa Ministerului Economiei Naționale referitoare la măsurile excepționale aplicabile în timp de război”.

Dar numai măsuri excepționale sunt în timp de război. Le aplicăm cum sunt.

„6. – Observațiunile d-lui I. Marinescu, ministrul Economiei Naționale, referitoare la proiectul de organizare a dreptului de preemțiune al Statului la înstrăinările de fonduri”.

Vă conformați principiului pus. Dreptul de preemțiune să-l exercitați eficace, nu ca în materie agricolă.

Titus Dragoș: Legea este la dl. Mihai Antonescu. Observațiunile dlui Marinescu se referă la un vechi proiect de lege, pe care după aceia l-am refăcut.

Mareșal I. Antonescu: Prin urmare, sunteți de acord.

Titus Dragoș: Da. S-au făcut cele necesare.

Mareșal I. Antonescu: Trebuie iscălit.

M. Antonescu: Îl iscălește și dl. Marinescu.

I. Marinescu: Iată ce am propus eu: pentru ca să nu se mai piardă vremea, când se exercită dreptul de preemțiune, am spus ca Statul să ia asupra lui obiectul și pe urmă să-l repartizeze.

Mareșal I. Antonescu: Foarte logic.

I. Marinescu: În felul acesta se scurtează toată procedura.

Mareșal I. Antonescu: Foarte logic.

Titus Dragoș: Dreptul de preemțiune nu-l mai exercită Statul direct, ci prin diverse instituții: Banca Națională, Creditul Industrial. El se exercită în momentul chiar când se cere autorizația. În felul acesta nu se mai târăgănește chestiunea.

Mareșal I. Antonescu: „2. – Rezultatul anchetei privitoare la comanda de tractoare”.

S-a soluționat ?

A. Pană: Da.

Mareșal I. Antonescu: „Tabloul de comenzile de tractoare și treierătoare date și executate în cadrul acordului de credit româno-german”.

Câte au venit ?

Gh. Minescu: Au venit 2000 de tractoare.

M. Antonescu: În legătură cu aceasta: Ministerul Agriculturii, al Lucrărilor Publice, împreună cu dl. g-ral Dobre să facă propuneri în ce privește organizarea tehnică – indiferent de formula juridică: Societate sau Stat – a unor centre pentru conservarea instrumentelor agricole și îngrijirea tractoarelor...

Mareșal I. Antonescu: Și folosirea lor.

M. Antonescu: ... pentru că vă voi arăta, cu statistici, să vedeți ce importuri am făcut în ultimii zece ani și cât ne-a mai rămas din aceste tractoare. La doi-trei ani se deteriorează toate tractoarele pe care le aducem în țară; ceea ce înseamnă că un întreg capital îl aruncăm în vânt din pricina lipsei de organizare în conservarea mașinilor.

Mareșal I. Antonescu: Iată, dle Pană, ce-mi spunea dl. Stroescu, care are 30 de pogoane. A vorbit cu cineva, care a luat un tractor și într-un timp extrem de redus i-a arat cele 30 de pogoane. Dar din primul moment a pus 3 pluguri.

A. Pană: Din cele mici ?

Mareșal I. Antonescu: A pus 3 pluguri, însă după două ore de funcționare tractorul s-a oprit. Și atunci au trebuit să piardă 3 ceasuri până să-l repare.

De aceea trebuie să se dea instrucțiuni asupra felului cum trebuie utilizat tractorul în perioada de rodaj, fiindcă dacă pui zece brazde în loc de trei, tractorul este scos din serviciu. Se întâmplă tot așa cum am pățit anul trecut cu mașinile pe care le-am dus pe câmpul de luptă nerodate. Nu mi s-a spus chestiunea la timp, căci le rodam înainte de a se strica. De abia acum s-au repus în stare de funcționare mașinile stricate, din cauză că au fost întrebuințate nerodate pe câmpul de luptă. Dacă știam că nu erau rodiate, le rodam înainte și pe urmă le aduceam pe câmpul de luptă. Puteam aranja lucrurile; aduceam alte divizii, fiindcă războiul nu se rezolvă în 24 de ore. Puteam să conduc operațiunile în așa fel, încât să n-am nevoie de ele înainte de a fi rodiate.

Mai văd în ordinea de zi o serie întreagă de chestiuni propuse de Cabinetul Militar, cu privire la aspectele economice. Sunt însă nevoit să părăsesc ședința, fiindcă mai am de prezidat un alt consiliu.

Dle ministru Bușilă, vă atrag atenția asupra proastei funcționări a sistemului de folosire a aerului condiționat din Palatul Președinției, ceea ce face ca să vină până în sala Consiliului de Miniștri aer confinat.

Dl. Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, părăsește sala de Consiliu.

Dl. prof. Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului, prezidează în continuare ședința Consiliului de Miniștri.

M. Antonescu: Dle ministru, v-aș ruga foarte serios să examinați problema, pentru că aerul condiționat de aici costă foarte scump. Dar nu numai atât. A trebuit să stăm cu fațada palatului acestuia – în care palat vin atâți demnitari străini – a trebuit să stăm luni de zile cu tot felul de panouri cari stricau aspectul clădirii. Când s-a cerut să se pună geamuri și să se facă un minimum de fațadă, ca să avem o prezentare decentă, mi s-a spus că trebuie 128 milioane lei; că fără această sumă nu se poate face! Când am spus: dar cum este posibil să se ceară atât pentru un minimum de lucrări, – atunci imediat s-a scăzut cifra la 28 milioane lei, de la 128 milioane!

Ing. C. Bușilă: Geamurile au fost comandate în Belgia. Se mai lucrează încă. Dar dacă se sparg, nu vom mai putea aduce altele.

M. Antonescu: Vă rog să vizitați întreg palatul și veți vedea cât spațiu este pierdut numai cu coridoarele acestui local. Desigur că nu se mai poate pune problema acum. Însă trebuie să isprăvim, să constatăm și să îndreptăm cel puțin defectele de funcționare. Un an și jumătate în întregime am locuit, zi și noapte, în acest local, dormind pe o canapea. Ei bine, am fost bolnav un an întreg, numai datorită aerului condiționat. Dl. Mareșal, în camera în care lucra, se trezea la un moment dat cu aer cu benzină. În alte camere se spăla cu benzină și ajungea mirosul de benzină până în biroul dlui Mareșal.

Ing. C. Bușilă: Aerul condiționat, dacă nu este bine făcut, este o nenorocire.

M. Antonescu: Trebuie schimbat sistemul, fiindcă este inadmisibil să se dea sute de milioane și noi să avem „parfum” de benzină și de varză. Nu se poate aceasta.

Ing. C. Bușilă: Deocamdată, dacă nu-l vom putea repara, îl vom opri. Este mai bine așa.

M. Antonescu: Da, desigur.

Ing. C. Bușilă: La mine la minister n-am aer condiționat. Un predecesor al meu a adus o singură mașină. Am oprit-o, pentru că răceam.

M. Antonescu: Pentru că problema tractoarelor este un lucru care m-a chinat de foarte multă vreme – fiindcă inventarul agricol român este o problemă esențială în țara noastră și dacă nu ne ocupăm de rezolvarea problemei inventarului agricol, nu rezolvăm producția agricolă – de aceea vă rog ca, astăzi chiar, să hotărâți care este termenul în interiorul căruia să studiați – dl. ministru al Economiei Naționale, împreună cu dl. ministru Bușilă, împreună cu dl. ministru Pană și, pentru că este o problemă de finanțe și de organizare industrială, am să-l rog și pe dl. Fintescu ca să facă parte din această comisiune – care este termenul ce vă trebuie pentru ca să studiați, ținând seama de experiența făcută până astăzi, să vedeți care sunt mijloacele – dl. g-ral Dobre, de asemenea, îl rog să trimeată, dacă vrea, pe cineva care a lucrat în industrie și, ținând seama de organele dvs. militare, dle Dobre, pe care le aveți și de centrele militare de reparațiuni, cineva care a lucrat

în industria automobilistică și mecanică militară – să vă fixați un termen înăuntrul căruia dvs. să cercetați modul cum au fost conservate până astăzi mașinile agricole importate din străinătate – dl. Minescu, de asemenea trebuie să facă parte, fiindcă cele mai multe mașini, în ultimii ani, au fost importate prin I.N.C.O.O.P. – termen înăuntrul căruia să vedeți modul cum au fost conservate aceste mașini și să-mi faceți propuneri pentru organizarea unor centre de supraveghere imediată – prin Ministerul de Agricultură sau prin organele Ministerului de Economie, sau prin organele Armatei – termen înăuntrul căruia veți examina și care sunt mijloacele cele mai simple și cele mai potrivite pentru crearea unor centre tehnice pentru păstrarea și repararea tractoarelor.

Ing. C. Bușilă: Îi convoc pentru săptămâna viitoare.

M. Antonescu: Vă rog ca, până la ședința consiliului viitor, să-i convocați. Să cereți informații și de la documentare. Pe dl. Marinescu îl rog să ceară aceste informații; le are dl. Paul Sterian, secretar g-ral. D-sa mi le-a dat și mie. Veți vedea că, în ultimii zece ani, s-au făcut colosale importuri de mașini agricole, față de ceea ce credem noi că sunt în țara noastră. Dar din toate acestea nu mai sunt decât foarte puține; nu mai este nimic. Luați tabloul dlui ministru Pană și veți vedea că, numai în doi-trei ani, noi distrugem inventarul mecanic agricol, prin lipsa noastră de grijă. Dar este inadmisibilă această risipă a capitalului românesc. Acesta este un act împotriva producției românești agricole.

Chestiunea referitoare la punctul 5 din Ordinea de zi: „Adresa Ministerului Economiei Naționale privitor la măsurile excepționale aplicabile în timp de război”, iată la ce se raportă. Am discutat-o și cu dl. ministru Dragoș și i-am pus termen până la consiliul viitor. Sunt o serie de bunuri care pot să fie afectate de starea de război prin calitatea titularilor lor. Dacă noi nu facem o procedură de înregistrare imediată și dacă rămânem cu situația acestor bunuri în starea actuală, ne vom găsi mâine cu aceste bunuri trecute în alte mâini, pe piețele neutre, fără vreo posibilitate pentru noi de a ne opune unui asemenea transfer, căruia nu i-am creat nici un fel de prohibițiune sau de formalitate.

De aceea – departe de a cere o soluție de provocare pe plan internațional, și mai ales într-un moment când până astăzi nu s-au luat măsuri împotriva bunurilor și intereselor noastre și când chiar Guvernul Reichului ne-a comunicat că n-a luat nici o altă măsură decât de constatare – de aceea cred că ceea ce avem de făcut și noi în această privință este să stabilim principiul înregistrării obligatorii a tuturor bunurilor, drepturilor și intereselor care intră în această categorie; să stabilim fie un regim de administrație cu caracter conservator pentru veniturile pe care le produc aceste bunuri, fie consemnându-le la Banca Națională, fără nici o altă dispozițiune legală, – și nouă ni s-au făcut blocări în străinătate de foarte multe sume – fie depunând aceste sume, fie, atunci când este vorba de o întreprindere solvabilă, consemnându-le într-un cont special și comunicând acest cont la Banca Națională, la Românie, sau la organul pe care îl credeți dvs., având să facă această operă de centralizare.

Însă o măsură trebuie să fie luată, pentru ca să nu ajungem să organizăm noi înșine, prin lipsa noastră de prevedere, o circulație nepotrivită a acestor bunuri.

Nu mă interesează să împiedec transferul bunurilor în alte mâini; mă interesează însă ca Statul Român să-și conserve elementele de compensație. Noi avem în Anglia, în Statele Unite, o serie întregă de depozite, care au fost blocate; avem o serie întregă de drepturi și de interese, care, de asemenea, au fost atinse prin împrejurările de război. Așa cum se petrece întotdeauna la Conferința de Pace, acolo se stabilește un sistem de tabula rasa, un principiu de compensație reciprocă. Aceasta este regula. Așa s-a făcut și la Conferința trecută de Pace și în tratatele din ultimii 50 de ani. Acest lucru se va face – probabil – și la Conferința de Pace viitoare. Aceasta trebuie s-o pregătim. Noi nu putem lăsa ca un element de compensație românească să poată fi pierdut din mâinile noastre. Aceasta este singura mea preocupare: să avem elementul de compensație și, în același timp, să putem supraveghia toate aceste transferuri de capital, pentru ca să putem exercita și noi interesele noastre așa cum le vom exercita în momentul când se va pune problema.

Titus Dragoș: Lucrul este rezolvat sau se rezolvă în ce privește industria și comerțul, unde înregistrarea se face în mod automat, din cauza declarațiilor pe care le depun toate societățile, indicând capitalul, conducerea, bilanțul, toată situația lor. În ce privește industria și comerțul, situația acestora, din acest punct de vedere, este reglementată prin decretul nr. 529 și 533, care interzic orice transfer fără asentimentul Guvernului.

M. Antonescu: Pentru toate categoriile de bunuri ?

Titus Dragoș: Pentru toate. Mai este o lege, pe care am căzut de acord cu colegii, este legea care interzice orice fel de comerț cu cetățenii supuși ai statelor inamice, lege care este de natură, câte o dată însă, să strice Statului Român, în ce privește pe străinii cari au de plătit Statului Român. Este o lege din mai 1941, din cauza căreia Statul nu se poate despăgubi. Am propus să fie modificată în sensul ca străinii să poată face atari operațiuni, cu autorizația Guvernului, adică atunci când Guvernul găsește că este necesar și în interesul Statului Român, el poate autoriza anumite operațiuni care să fie făcute de aceștia în interesul Statului Român.

I. Marinescu: Așa este cazul Societății Harvester, societate de origine americană, care aduce din Germania – cu toată originea ei americană, ea este localizată în Germania – care aduce de acolo mașini agricole, tractoare și piese de schimb, și i-am dat autorizație. După lege, ar fi însemnat să opresc aducerea de tractoare.

Titus Dragoș: Se găsește la Consiliul Legislativ.

Mircea Vulcănescu: Societățile americane sunt lăsate în Germania să-și continue activitatea, însă sub administrație germană.

Titus Dragoș: Proiectul de lege este la Consiliul Legislativ. Va veni la dvs. săptămâna viitoare.

M. Antonescu: Desigur, mai ales că ei au și răspunderea. La Ministerul de Externe nu vreau să-mi creez elemente de complicație internațională. Aș propune chiar să ținem un consiliu de miniștri în care să vă fac o expunere mai largă asupra întregii acțiuni diplomatice și asupra situației în care ne găsim astăzi în această privință. Vă dați seama și dvs. că aceasta mă preocupă întotdeauna. Dar, atunci când noi avem bunuri, drepturi și interese în aceste țări; când aceste bunuri, drepturi și interese au fost supuse unui regim de indisponibilitate, care crează grave prejudicii pentru Statul nostru; când rentabilitatea

capitalurilor consemnate în Anglia și în America nu mai există pentru noi; când Barca Națională a pierdut o mare parte din devizele pe care ea își rezima însăși emisiunea; când aceasta este situația, pot eu să mă îngrijesc, să mă preocup de aceste bunuri, drepturi și interese fără ca să țin seama de ceea ce au constituit ele până astăzi, de ceea ce reprezintă ele pentru Statul Român și să le las să rămână în regimul g-ral, să nu le creez o situațiune specială?

DI. Vulcănescu spunea adineauri: în Germania le lasă să lucreze, dar sub administrație germană, ceea ce înseamnă un control german, ceea ce înseamnă o consemnare, sau, în orice caz, un control asupra veniturilor lor, de natură, în orice moment, să intre în calcul pentru compensație.

Dar, la noi, care sunt mijloacele pe care le avem ca să cunoaștem care sunt veniturile, care sunt efectele acestei administrații străine, care continuă să fie răspunzătoare pentru ele, într-un moment când Statul Român pierde toate veniturile și își are indisponibilizate fondurile sale ?

Titus Dragoș: Le avem, dle președinte. Nici americanii, nici englezii nu le-au confiscat.

M. Antonescu: Nici germanii n-au făcut-o. Nici eu nu reflectez asupra unei astfel de soluții.

Titus Dragoș: Toate societățile străine sunt puse sub controlul și sub imobilizarea legilor noastre.

M. Antonescu: Aceasta este altceva: este o acțiune negativă, de siguranță, foarte bună, dar nu suficientă.

Titus Dragoș: Avem dreptul prin lege ca, la cele imobilizate, să le numim administratori și conservatori. Este o chestiune de politică generală a Guvernului, dacă vrea să dea asemenea delegări. să facă numiri de felul acesta sau nu.

M. Antonescu: De aceea spuneam că ar fi bine să facem un regim special, pentru că dacă legăm obligația declarațiilor și a înregistrării cu obligația de a comunica veniturile lor, administrarea lor, nu le-am pus regim de administrație propriu-zisă. Dar avem o situație clară și putem examina în felul acesta, în viitor, care sunt soluțiile pe care trebuie să le luăm, ca să ne apărăm.

Eu vorbesc deschis. Am făcut politică de neprovocațiune la adresa Statelor Unite, pentru că România n-a avut niciodată un conflict cu Statele Unite. Tot așa i-am supus deschis problema, într-o zi, unui mare demnitar german, căruia i-am spus: pe pământul acesta nu există decât o pace unilaterală, este pacea perpetuă, când ai închis ochii și ai trecut în lumea dreptilor. În afară de aceasta, toate păcile pe pământ au fost bilaterale. O pace bilaterală însemnează că stai la masa verde, în fața unor adversari cu care trebuie să găsești unele puncte de contact, unele puncte comune.

Dacă nu-mi fac nici un fel de iluzii în ce privește pozițiunile României față de unii din acești adversari, nu este însă nici un motiv ca noi, românii, să ne creăm ostilități inutile față de unele mari state, care vor rămâne întotdeauna mari state – nu le vom putea schimba această situație – și căroră, dacă le facem acte de ofensă, nepotrivită față de puterile noastre, cari nu suntem un stat cu răspunderi mondiale, nu avem decât regretul situației. Aceasta a fost linia pe care m-am așezat

și pe care am spus-o deschis, și în raporturile cu Germania și în orice raporturi internaționale.

Dar, nu este mai puțin adevărat că, atunci când este vorba de interese patrimoniale de apărat, pe mine nu mă interesează – ca și interesele de ordin moral de altfel – dacă le apăr față de o mare putere sau față de o mică putere. Nouă, Anglia și Statele Unite ne-au blocat o serie întreagă de fonduri, care se găseau pe teritoriile acestor state, fără nici un act de provocare, fiindcă la acea dată nu făcusem nici un act de provocare, fără nici un act care să legitimeze o măsură de retorsiune sau de represalii față de noi.

La măsura aceasta, noi – și ne găsim astăzi în stare de război cu Anglia, în urma declarației de război a Angliei; și ne găsim în stare de război cu Statele Unite, pentru că noi, urmând legile de onoare ale războiului, am constatat încetarea relațiilor și starea de război, respectându-ne obligațiile din Pactul Tripartit – în această situație, astăzi, când Statul Român a pierdut fondul Băncii Naționale, a pierdut o serie întreagă de fonduri care sunt blocate și pe care riscă să le piardă, pentru că ne găsim în stare de război, la măsura aceasta noi n-am luat încă nici o măsură, nici măcar cu caracter conservator față de aceste bunuri, pe care mâine să le punem în balanță, în compensație și în constrângere pentru soluționarea unor drepturi patrimoniale românești în raport cu Statele Unite și cu Anglia.

De aceea – din acest punct de vedere, eu consider indispensabil ca să facem o procedură de înregistrare, o procedură de constatare a situației acestor bunuri, drepturi și interese și o constatare a veniturilor lor, fără să ajungem, deocamdată, la indisponibilizarea acestor bunuri, adică aplicând formula pe care au aplicat-o și germanii până astăzi în privința acestor bunuri, urmărind prin urmare o simplă situație de garanție.

De aceea, acest lucru vă rog să-l examinați.

Titus Dragoș: Dar dacă pentru aceasta am numi un administrator și controlori, cari să înregistreze lucrurile acestea și să țină la curent Guvernul; dacă le-am numi controlori cu aceste atribuțiuni, cred că măsura aceasta ar fi suficientă.

M. Antonescu: Legile dau dreptul de a numi controlori ?

Titus Dragoș: Da.

M. Antonescu: De orice categorie ar fi societățile străine, intră toate în acestea ?

Titus Dragoș: Da.

M. Antonescu: De orice categorie ?

Titus Dragoș: Toate.

M. Antonescu: Și firmele individuale? S-a făcut o situație, o examinare, ca să știm câți sunt aceștia?

Titus Dragoș: Nu.

I. Marinescu: Nici nu se poate face la cele particulare, fiindcă nu se pot afla.

Mircea Vulcănescu: S-a pus și problema datoriilor la un moment dat, a recenzării lor.

Titus Dragoș: Și acestea trebuie să facă parte din această chestiune.

M. Antonescu: Rog pe dl. ministru de Finanțe ca, în viitoarea ședință a Delegației Economice, să cerceteze chestiunea aceasta, pe baza tuturor datelor. Rog pe

dl. Dragoș să aducă statistica tuturor societăților din această categorie. Dl. ministrul Vulcănescu o să aibă până atunci toate datele în legătură cu serviciul datoriei publice

Mircea Vulcănescu: La datoria publică am replicat prin suspendarea cuponului extern.

M. Antonescu: Trebuie să examinăm care este volumul. Dar aceasta este o măsură negativă, cum a fost blocarea. Trebuie să vedem consecințele.

Mircea Vulcănescu: Măsura aceasta ne dispensează de obligația de a-l depune în contul lor.

M. Antonescu: Este foarte bine din punct de vedere practic, dar trebuie să vedem care este serviciul datoriei publice, care este volumul lui în raport cu volumul sumelor cari au fost blocate în America, pentru ca să ne dăm seama, ca element de compensație, la ce rezultate ajungem; de asemenea, trebuie să vedem chestiunea aceasta în raport cu capitalurile investite în industrie și comerț – capitalurile engleze și americane – pentru ca să ne putem da seama la ce raport de compensație se poate ajunge cu aceste țări.

Mircea Vulcănescu: S-a pus problema dacă norma privitoare la blocarea fondurilor se extinde și la titluri, la acționarii de titluri românești.

M. Antonescu: D-lor, sunt la ordinea zilei o serie de chestiuni semnalate de Cabinetul Militar.

G-ral N. Stoescu: Ar fi bine să fie trimise la Delegația Economică.

M. Antonescu: Vor fi trimise la Delegația Economică următoarele note: „Nota Cabinetului Militar privitoare la diferite aspecte cu caracter economic din viața orașelor.

Nota Cabinetului Militar referitoare la comerțul clandestin de piei.

Situația livrărilor de produse petrolifere pentru consumul intern pe luna Martie 1942.

Notă referitoare la repartizarea tărațelor și turtelor oleaginoase.

Rezoluțiile dlui Mareșal în legătură cu dificultățile întâmpinate de departamente și problemele care se cer soluționate prin coordonare.

Nota Cabinetului Militar, Biroul I, privitoare la situația transporturilor de aprovizionare și lemne.”

Planul de aprovizionare cu lemne pe 1942/1943 va fi discutat în Consiliul Economic, după ce va fi alcătuit complet de dl g-ral Bădescu.

Constatarea dlui Subsecretar de Stat, g-ral Iliescu, în ceea ce privește aprovizionarea cu carne a populației în Germania vor fi comunicate direct dlui g-ral Constantin.

D-lor, după masă voi pleca în inspecție în județul Prahova și la Brașov, conform angajamentului luat.

Ședința se ridică la ora 13,45.

Stenografi: D. Fierăscu și Alfred Ionescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 497 (fost 472 II)/1942, f. 652-720.

18. 1942 aprilie 30. În Consiliul de Miniștri cu guvernatorii provinciilor dezrobite se discută despre: *statutul juridic - administrativ al provinciilor; situația juridică a bunurilor industriale și comerciale din Basarabia și Bucovina; fabricile de ulei din Basarabia; probleme de propagandă etc.*

CONSILIUL DE MINIȘTRI CU DOMNII GUVERNATORI AI PROVINCIIILOR DEZROBITE

de joi, 30 aprilie 1942

Sedința se deschide la ora 10.30, sub președinția d-lui prof. **Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Participă domnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **g-ral N. Stoescu**, ministrul Finanțelor; **prof. dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Înzestrarea și Administrarea Armatei; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale, pentru Educația Extrașcolară; **A. Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale; **dl. Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românzare, Colonizare și Inventar; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **Dorin Nicolaescu**, directorul Economiei Naționale din Basarabia; **D. Giurgiuveanu**, directorul Românzării din Basarabia; **T. Ardeleanu**, primarul orașului Bălți.

ORDINEA DE ZI

a

CONSILIULUI DE MINIȘTRI CU GUVERNATORII PROVINCIIILOR

joi, 30 aprilie 1942

1. Raportul și propunerile procurorului g-ral de pe lângă Curtea de Apel Chișinău referitoare la:

1. foștii agenți ai bolșevismului;
2. problema legionară, și

3. problema toleranței religioase.

2. Statutul juridic administrativ al provinciilor recucerite.

3. Rezultatul controlului executat de șeful Serviciului Veterinar și un delegat al Guvernământului Basarabiei asupra situației animalelor din Transnistria.

4. Situația fabricilor de ulei din Basarabia.

5. Situația juridică a bunurilor industriale și comerciale din Basarabia și Bucovina.

6. Lipsa de personal tehnic resimțită în Bucovina.

7. Notă asupra situației agricole din Basarabia.

8. Notă informativă asupra atitudinii populației germane din Transnistria.

9. Propunerile d-lui Dimitriuc referitoare la refacerea economică a Bucovinei.

– Lucrările se află în mapă –

CHESTIUNI PROPUSE DE MINISTERE

1. Ministerul Apărării Naționale:

- Chestiunea hergheliilor ce trebuiesc să se formeze în Basarabia.

2. Ministerul Agriculturii:

- Chestiunea mașinilor agricole aflate în Basarabia și Bucovina, care nu pot fi întrebuințate acolo.

3. Ministerul Propagandei:

- Probleme tehnice de propagandă.

4. Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei:

a) pentru Guvernământ Basarabiei:

1. Chestiunea sprijinului de dat pentru o bună funcționare a atelierului de reparat sănii ce urmează a se înființa la Chișinău.

b) pentru Guvernământ Bucovinei:

1. A se cerceta existența firelor de bumbac necesare fabricilor din Cernăuți, care au primit comenzi de pânzeturi, pentru executarea cărora nu au primit cota suficientă.

2. Chestiunea avansurilor necesare Guvernământului pentru plata la fabricile ce au primit comenzi de pânzeturi și cămăși-bluze, precum și stabilirea valorii totale a furniturilor.

3. Să se blocheze sau să se rechiziționeze produsele diferitelor fabrici arendate în condițiuni avantajoase particularilor, cu scopul de a împiedica specula.

c) pentru Guvernământ Transnistriei:

1. Pieile brute să fie predate la O.R.A.P. pentru a fi repartizate imediat fabricilor din țară, în scopul de a se evita alterarea lor prin depozitare și conservare la prefecturile de județ.

2. A se stabili modalitatea precum și organele ce se vor ocupa cu colectarea lânii – din recolta 1942 – în Transnistria.

Din informațiile pe care le am, desigur că starea de spirit din Basarabia și activitatea agenților bolșevici este aproape nulă, așa încât nu constituie o preocupare pentru noi.

Firește, trebuie să supraveghem, fiindcă dvs. știți cu câtă perfidie se lucrează în această coloană ocultă, și nu trebuie să privim numai cu optimism situația, fiindcă sunt o serie de netrebniți cari vor să profite de buna noastră credință.

G-ral C. Voiculescu: În ce privește problema legionară, au fost câteva cazuri sporadice la unele școli, în special la Liceul Teologic; câțiva elevi cari au activat în Frățiile Legionare, dar au fost sancționați.

Caracteristic este faptul că aceștia erau dintre foștii elevi de aici, refugiați, sau pe cari i-am trimis la diferite școli acolo. Elementul basarabean – vorbesc de cei tineri – nu s-a putut dovedi cu precizie că ar simpatiza această activitate legionară.

În ce privește toleranța religioasă dl. Dardan propune interzicerea completă a oricărei secte religioase în Basarabia și Bucovina. Aceasta ar fi o măsură drastică. Am discutat cu dl. ministru al Cultelor, și d-sa este de acord că prin persuasiune se pot evita aceste măsuri.

M. Antonescu: Dacă problema se pune numai în ce privește o sancțiune atât de neiertătoare ca desființarea sectelor, fără îndoială că ceea ce trebuie să hotărâm este să avem înțelegere, nu numai pentru că nu este potrivit ca într-un pământ pe care l-am reluat și într-o vreme când criza religioasă este destul de gravă, să venim și să lovim în diferiți sectanți; dar ar fi și o situație nepotrivită ca în momentul când ducem un război pe care-l numim Războiul Crucii și Sfânt, să începem un război religios în interior.

Afară de aceasta, eu îmi fac datoria, fără să ating cu ceva prestigiul Bisericii, pe care sunt cel dintâi gata să-l slujesc, chiar și atunci când el se umbrește singur, îmi fac totuși datoria ca să mărturisesc convingerea mea că aceste secte religioase nu sunt numai o expresie de dezordine spirituală, de rezerve de natură patologică în misticismul românesc, ci ele își găsesc cu siguranță explicația și în lipsa de misionarism, de prestigiu și de acțiune morală a Bisericii noastre în unele părți.

Prof. I. Petrovici: Din nefericire !

M. Antonescu: De aceea, departe de a veni cu soluții de suprafață, de constrângere exterioară, cred că ceea ce trebuie să facem este să lucrăm în adâncuri, și să chemăm Biserica să-și refacă toată atmosfera de încredere unanimă, toată adeviziunea morală a cugetului mistic românesc, prin propria ei faptă.

Aceasta este o mare problemă. Dl. ministru Petrovici știe că de mai multe ori am discutat această problemă, care preocupă și pe dl. Mareșal Antonescu, că pentru aceleași considerații de logică, de geografie morală a politicii noastre nu este admisibil ca într-o perioadă de război, când noi trebuie să unim, să împăcăm, să legăm tot Neamul de strădania noastră de război, când zicem un război pentru apărarea bisericii, să atacăm această problemă, oricât de necesar ar fi, ca să îndreptăm, fie și prin influența noastră, a Guvernului, dar să îndreptăm, în orice caz, toate aceste deficiențe pe care unii dintre slujitorii Bisericii le-au adus în atmosfera de credință a Neamului nostru.

De aceea, problema toleranței religioase o soluționați așa cum spuneți că v-ați înțeles și cu dl. ministru Petrovici, prin persuasiune. Faceți ca preoții să răspundă singuri la această nevoie lăuntrică a românului de a se închina, și de a se închina în culturi cât mai rigide. Soluționați problema prin înțelegerea dvs. și prin tactul pe care trebuie să-l avem, ca să nu ofensăm o credință.

Punctul al doilea de la ordinea de zi: Statutul juridic administrativ al provinciilor recucerite.

Reapare la ordinea de zi, pentru a nu știu câta oară.

Dle guvernator, dvs. știți că am avut o înfinitate de discuțiuni în această privință. A fost un moment când unele informații, în perioada de introducere a noii administrații în Basarabia și Bucovina, îmi creau multe răspunderi, mai ales față de domnii colegi ai mei, cari având răspunderea unei activități în departamentele lor și primind unele informații care, firește, în perioada de introducere nu erau întotdeauna prea încurajatoare, îmi atrăgeau atenția asupra unei prea mari autonomii administrative, care ar paraliza funcțiunile de autoritate și control ale guvernului.

Cum am făcut eu statutul juridic al Basarabiei și Bucovinei, pot să vă anunț că acest Statut va constitui baza organizării administrative în întreaga țară, fiindcă nu vom putea combate centralismul administrativ, și să fac pe d-nii miniștri să aibă o operă de reconstrucție națională și în administrație, decât în ceasul când amortizăm această presiune continuă a cererilor de interes local și când primim aluviunea lor spre Capitală prin barajul unor mijloace de rezolvare locală, provincială.

Desigur, trebuie să avem mijloace de coordonare a activității provinciilor cu Guvernul în ce privește executarea marilor programe, și coordonarea unor servicii de care depinde unitatea Statului. Aceasta trebuie să o organizăm în statutul actual al Basarabiei și Bucovinei. Colaborarea aceasta dintre Guvern și provincii este mai puțin dezvoltată din punct de vedere legislativ, însă o voi organiza în egea administrativă viitoare, tocmai ca să dea rezultate și ca să nu surpăm unitatea Statului, mai ales atunci când Statul este rezemat pe un principiu totalitar; și nici să paralizăm dreptul și răspunderea generală pe care o are ministrul în activitatea pe teritoriul național, în domeniul răspunderii sale.

Cum însă sunt o serie de probleme care practic, ajung în experiența noastră să aibă nevoie de unele precizări, sunt gata, ori de câte ori aveți unele obstacole, să le înlătur, stabilind tocmai bazele pe date programatice, nu pe teorii abstracte, bazele pe care să rezemăm mâine toată organizarea noastră administrativă.

De aceea, spuneți-mi ce alte dificultăți s-au mai ivit.

G-ral C. Voiculescu: Dl. Mareșal mi-a dat ordin să fac asupra Statului observații din 8 luni de guvernare, pe care le-am depus la Cabinet.

M. Antonescu: Dl. Mareșal Antonescu, care în ce privește organizarea Guvernământului la dvs., a vizitat mai multe prefecturi și a avut mai mult timp să-și dea seama de administrația pe teren, în timp ce în Bucovina nu a vizitat decât centrul, îmi spunea că a constatat că acolo unde dreptul de decizie vine vă aparține dvs. în propriu, activitatea administrației este mai rapidă, și mi-a semnalat că în

materie financiară, pentru că s-a stabilit o dependență directă de Ministerul Finanțelor, s-ar pune unele întârzieri în rezolvarea problemelor.

Firește, în ce privește constatările experienței dvs. și modul cum aplicarea Statutului, în linii generale, va conduce la soluții practice pentru reforma administrativă, vom ține seamă de toate aceste lucruri, mai ales pentru regulamentele de funcționare a administrației. Fiindcă eu doresc ca legile noastre să se libereze de neantul unor dispoziții de amănunt, să se dea în adevăr legii prestigiul care i se cuvine, prin regulile normative de ordin general.

De aceea, legile vor fi scurte, de principii generale. Regulamentele însăși nu vor fi prea dezvoltate, lăsând inițiativei și răspunderii agentului administrativ mai multă libertate.

Pentru partea aceasta de coordonare între funcțiunile dvs. și ale Ministerului de Finanțe, vă rog să discutați cu dl. ministru al Finanțelor, să-i semnalăți care sunt neajunsurile pe care le-ați constatat în procedura unor aprobări care trebuie să fie date numai de centru; și dl. ministru al Finanțelor, cu înțelegerea pe care a avut-o întotdeauna și cu dorința care, firește, este și în interesul activității sale, de a înlesni rapiditatea administrației, va găsi soluții practice ca să vă dea această posibilitate de a grăbi activitatea administrativă.

Al treilea punct de la ordinea de zi: rezultatul controlului executat de șeful Serviciului Veterinar și un delegat al Guvernământului în Basarabia asupra situației animalelor din Transnistria.

G-ral C. Voiculescu: Dl. Mareșal a ordonat ca șeful serviciului veterinar al Corpului III Armată și directorul Serviciului Zootehnic al Guvernământului să vadă la fața locului ce au devenit și care este starea în care se găsesc aceste animale aduse din Transnistria.

Constatări sunt la dl. Mareșal. Eu am găsit că sunt bune; dl. Mareșal a găsit că nu sunt bune.

M. Antonescu: Știu că s-a constatat că foarte multe dintre animalele venite din Transnistria au ajuns, în câteva săptămâni, într-o situație destul de descurajatoare.

Vă rog să țineți seama că chiar în momentul când aceste animale au fost trecute din Transnistria, au fost unele proteste locale, susținându-se că noi pauperizăm și lipsim de venituri viața unei provincii, care este totuși o provincie de producție, în folosul unor teritorii ale Vechiului Regat.

Prin urmare, sunt două considerații care impun o veghe specială pentru aceste animale: întâi, pentru că în Basarabia dvs. ați pierdut foarte multe prin ocupația de un an. Foarte multe au fost ridicate și transportate, foarte multe au fost desigur distruse; una din rațiunile pentru care și eu am stăruit să se aducă din Transnistria. Și una din explicațiile pe care le-am dat a fost că multe din animalele acestea ale Basarabiei au fost trecute dincolo de Nistru și deci nu aparțineau Transnistriei, ci tot nouă, și că prin urmare, nu este vorba de pauperizarea Transnistriei, ci de refacerea unui inventar viu pe care l-a avut Basarabia.

Vă rog să luați măsuri și să țineți seamă de aceasta.

În al doilea rând, pentru un fapt care este ciudat și probabil că aceasta se explică și prin contingente care nu aparțin numai disciplinei administrative sau educației, ci înclinațiilor congenitale, transcendente aproape ale poporului românesc din diferite regiuni.

Este paradoxal că, în vreme ce se susține și de istorici români, și de istorici străini, că o mare parte din populația Munteniei este formată în urma aluviunilor din Balcani și, în orice caz, a marilor migrațiuni organizate după reforma lui Mavrocordat, că toată această populație este de ciobani, de păstori, iubitori de animale fiindcă își reazimă viața pe această ocupație, în Vechiul Regat am constatat o lipsă totală, nefericită, de grije și de noțiuni simpliste de îngrijirea animalelor.

Am fost săptămâna trecută în inspecție în jud. Prahova și m-am oprit pe câmp, în toate comunele, până la Brașov, ca să văd cum se lucrează.

Vă mărturisesc că am fost înmărmurit; și rog chiar pe dl. ministru al Agriculturii să atragă atenția serviciilor zootehnice în această privință. Este foarte înțelept să avem o zootehnie care își construiește palate de cercetări științifice, care face laboratoare de morfologie sau mai știu eu ce analize microbiologice sau alte cercetări savante, dar ce ne interesează pe noi este ca zootehnia aceasta să fie un instrument de viață pentru economia națională, nu numai o știință abstractă. După cum medicul nu îngrijește un bolnav numai ca să-l salveze, ci pentru că are și un rol național, o misiune biologică de conservare națională, tot astfel și medicul veterinar este un agent al economiei și producției naționale, nu un simplu terapeut care se ocupă să conserve viața unor animale.

Și m-am îngrozit de ce am constatat pe toată linia aceasta: sunt umbre, nu animale.

Prin urmare, rog pe dl. guvernator să ia măsuri în această privință. Cu dl. ministru Petrescu și cu dl. ministru Pană am discutat problema și desigur că vom lua măsuri în cursul verii ca Școala de cadre pentru învățători să dea și instrucții practice în această privință, pentru ca aceștia să poată învăța pe săteni ce înseamnă creșterea animalelor și întreținerea lor.

Trebuie să începem însă o acțiune mare. De aceea, rog pe d-nii guvernatori, pe dl. ministru Petrovici și pe dl. ministru Petrescu să dea dispoziții ca în școli să se facă o adevărată campanie pentru lămurirea sătenilor asupra câștigului pe care îl pot avea prin creșterea și îngrijirea animalelor.

Să se explice cu exemple. Sunt țări ca Danemarca și Olanda, țări agricole, care au un comerț exterior – proporțional, bine înțeles – de trei ori mai mare ca al nostru, dar nu de cereale. Ei și-au rezemat economia lor agrară pe creșterea vitelor; și noi, într-o țară în care avem atâtea pășuni, în care avem atâtea mijloace de îngrijire a animalelor, avem niște umbre.

Pe de altă parte, vă rog să luați măsuri ca izlazurile să fie toate însămânțate și folosite. Principiul acesta de regenerare naturală: iarba pe care o dă Dumnezeu – și nu poate să o dea de multe ori pe an, mai ales când iarna ține mult și vara vine greu, principiul acesta al izlazului pe care îl dă Dumnezeu trebuie să dispară.

Izlazul îl dau oamenii. Trebuie să punem lucernă, păioase, pentru că chiar dacă facem tarlale, care se reconstituie succesiv, trebuie să nu avem numai mijloacele acestea de îngrijire și de întreținere pe care ni le dă bunul Dumnezeu; trebuie să ne ajutăm noi. În această privință vă rog să dați dispoziții medicilor veterinari să înceapă o adevărată campanie, dacă se poate chiar înainte de a face noi acest cadru, să strângeți la prefecturi, odată pe lună sau pe săptămână, învățătorii, într-o după amiază, pentru ca medicul veterinar să-i instruiască asupra posibilităților de întreținere și de ameliorare a condiției animalelor. Agenții veterinari să-i ajute la îngrijirea animalelor pe săteni, iar învățătorii să facă lecții practice, intrând în case și învățând pe copii cum să îngrijească animalele, ca să formăm această psihologie nouă. Și dvs. știți că și din punct de vedere al efectului de propagandă, când învățătorul va face educația în curți, va educa nu numai pe copii, ci satul întreg.

Până când nu înlăturăm această psihologie a țaranului nostru, că Dumnezeu ne crește vitele și nu noi, și până când nu trezim în conștiința țaranului și grija pentru animale și interesul pentru câștigul, pe care i-l poate aduce un animal bine întreținut, vom lăsa încă într-o stare de pauperizare țărănimea noastră și vom lipsi economia noastră națională de foarte multe posibilități.

De aceea, rog pe dl ministru al Agriculturii să ia măsurile necesare, în toată țara, pentru că nu este vorba numai de aceste provincii. Trebuie ca zootehnia să înțeleagă că nu este o ființă abstractă, cu mijloace de terapeutică și tratamente curative pentru boalele animalelor; zootehnia este un instrument al economiei naționale, care trebuie conceput ca atare, așa că toate organele Statului trebuie să-l ajute la îndeplinirea acestor rosturi.

„Situția fabricilor de ulei din Basarabia”.

G-ral C. Voiculescu: Dl Mareșal, când a fost în inspecție, a vizitat și fabricile de la Bălți și a luat hotărârea ca aceste fabrici să intre în O.F.A.U.L. Or, atât primarul din Bălți, cât și directorul Economiei Naționale de la Chișinău sunt de părere că această intrare este inoportună. Dacă dv. le dați dezlegarea, vă vor spune și motivele pentru care ei sunt de această părere.

M. Antonescu: Am să le dau imediat dezlegarea. Mai înainte vreau să spun că chiar astă-noapte am studiat memoriul fabricilor de uleiuri, care se plâng nu numai de prețuri, care critică și organizarea producției, dar și o serie de măsuri administrative care fac aceste fabrici să nu poată conta pe ceva real. Am trimis memoriul la dl ministru Marinescu și la dl g-ral Constatin, ca să-l cerceteze nu numai în ceea ce privește prețurile, dar și organizarea întregă a activității industriale.

De aceea, vă rog să vă expuneți și dv. punctul de vedere, pentru că vom da o soluție generală, având în vedere că problema producției uleiurilor nu este locală.

Dorin Nicolaescu: Între dispozițiunile luate, am primit și dispoziția ca fabricile să livreze uleiul la 51 lei litru. Făcând socoteala, am constatat că fabricilor din Basarabia li s-a creat o situație mult inferioară celor de aici, pentru că fabricile din Regat vindeau uleiul cu 55,97 lei litrul – restul până la 67 lei, cât este fixat în decizia Ministerului Economiei Naționale, fiind taxe de consumație de cifră de

afaceri. Fabricile din Basarabia însă erau obligate să vândă la 51 lei litrul de ulei, ceea ce însemna propriu zis 46 lei loco fabrica, pentru că aceste fabrici trebuiau să transporte uleiul până la Turnu-Severin, Craiova sau București, ceea ce reprezenta 5 lei de litru drept cheltuieli de transport.

Aceasta a făcut ca noi să pierdem la fabricarea uleiului. Într-adevăr, cheltuielile la un litru de ulei sunt de 51, 52 lei. Deci, la o comandă de 52 vagoane ulei, pe care ne-a cerut-o O.F.A.U.L.-ul, noi am pierdut 1 104 000 lei.

Aceasta a făcut ca Guvernământ să studieze și mai mult problema fabricării uleiului. Făcând revizuirea condițiilor financiare ale fabricației, Guvernământ a constatat următorul lucru: pentru patru fabrici, la care impozitul industrial fusese de 237 000 lei, Guvernământ a plătit 1 488 000 lei, – adică de șase ori și jumătate mai mult ca înainte. În timp de șase luni de zile, Guvernământ a câștigat la aceste fabrici, lucrând cu prețurile oficiale, 38 862 000 lei și a plătit ca diferite taxe Statului 18 852 000 lei, ceea ce înseamnă că Statul a câștigat de pe urma acestor întreprinderi.

M. Antonescu: Eu cunosc problema și o cunoaște și dl Marinescu; suntem lămuriți în ceea ce privește chestiunea prețurilor. V-aș ruga să spuneți care sunt propunerile dv.

Dorin Nicolaescu: Propunerile noastre au fost următoarele: Noi să lucrăm cu O.F.A.U.L.-ul într-un sistem de colaborare, nu de subordonare, care să fie condus după următoarele norme: Provincia Basarabia să dea ulei pentru Armată, pentru Căile Ferate și să acopere și nevoile populației proprii. Restul de ulei, ce ar rămâne disponibil la fabricile din Basarabia, să fie pus la dispoziția O.F.A.U.L.-ului la prețul oficial, cu respectarea tuturor cotelor, pentru ca să fie repartizat, la prețul oficial, în restul țării.

D. Giurgiuveanu: Eu aș avea o părere mai radicală în ceea ce privește acest cartel al uleiurilor. Cartelul acesta pentru uleiuri a fost înființat în 1933, când a avut o rațiune de existență, pentru că tindea să înlăture concurența dintre fabricanți, cererea pe piață fiind mult mai mică decât oferta. În această situație, fabricile erau obligate să concureze. În afară de aceasta, prețul uleiului varia de la o localitate la alta.

Basarabia era cea mai mare producătoare de sămânță de floarea-soarelui și de ulei. Numai orașul Bălți participa cu 42% la producția totală a țării. În ceea ce privește sămânța de floarea-soarelui, din 22 000 vagoane, 15 000 vagoane erau produse de Basarabia, iar 11 000 vagoane erau prelucrate acolo.

Prin urmare, exista această necesitate a cartelului, ca să se favorizeze însăși producția de floarea soarelui. Atunci nu era fixat nici un preț pentru sămânța de floarea-soarelui la producător și nu exista pentru el nici un interes ca să facă această cultură. Pe de altă parte exista necesitatea ca fabricile să nu se concureze și nevoia să se creeze un organ de colectare a seminței de floarea soarelui din toată țara.

Acum, în regimul economiei dirijate, problema s-a schimbat cu totul: astăzi nu mai există o necesitate de existență pentru O.F.A.U.L., ci, dimpotrivă, pentru că acest Oficiu mărește prețul uleiului, iar această sporire de preț cade tot asupra

consumatorului. Astăzi, de exemplu, prețurile la producător sunt maximalizate. Oricare producător știe că i se plătește astăzi 140 000 lei pentru vagonul de sămânță de floarea-soarelui.

M. Antonescu: Ce soluție propuneți dv. în locul O.F.A.U.L.-ului ?

D. Giurgiuveanu: În locul O.F.A.U.L.-ului ar rămâne un organ deja constituit, un organ de Stat, care este Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, care are grija aprovizionării populației cu ulei. De ce să ia O.F.A.U.L.-ul câte un leu de fiecare litru de ulei, ceea ce face în total 32 000 000 lei pe an, făcând în realitate numai oficiul unui birou de înregistrare ?

Cred că Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, cu un funcționar sau doi în plus, ar putea face această aprovizionare.

M. Antonescu: Cunosc problema aceasta, care nu este numai problema uleiurilor. Problema oficiilor, a acestor organe intermediare, este o mare problemă, pe care va trebui s-o luăm în cercetare. De altfel, chiar săptămâna viitoare voi convoca un Consiliu, în care ne vom ocupa de problema prețurilor și cu acea ocaziune vom stabili și rolul pe care îl au în economia noastră aceste organe intermediare și mijlocul de control, pentru ca acești intermediari să nu se transforme în instrumente parazitare de privilegii și beneficii în dauna altora.

Cred însă că, într-o vreme când noi trebuie să stimulăm producția, soluția statizării nu poate fi o soluție ideală. Dacă Statul nostru ar fi un Stat cu o administrație perfectă, cu oameni pregătiți, cu o concepție de administrație economică, vă mărturisesc că, față de dificultățile economiei de război, n-aș ezita să introduc Statul, nu într-un sistem de socialism de Stat, ca instrument de organizare a producției, dar să introduc Statul ca organ trecător de veghe pentru disciplina și organizarea intereselor private.

Noi trebuie însă să știm la ce mergem. Ceea ce a dus Statul Român la prăbușirea granițelor, în afară de primejdiile și amenințările internaționale, a fost și lipsa de coerență și de concepție în administrația noastră de Stat și în rezemarea realităților lui fundamentale.

Producția este un factor de viață națională. Ea are legile ei proprii. Dacă substitui voința, interesul și capacitatea de acțiune în producție, nu poți s-o faci decât pe baza unui întreg sistem. A veni să turburi factorii naturali ai producției și să-i substitui prin alții artificiali, înseamnă să paralizezi Statul, nu să-l ajuți.

De aceea, eu nu sunt pentru o economie liberală absolută. Sunt însă împotriva unei producții neorganizate. Sunt pentru organe de disciplinare națională a producției, și în această privință sunt de acord cu dvs., că este bine să existe și un oficiu de Stat, care să disciplineze producția.

Dar una este disciplinarea producției din punct de vedere exterior și în raporturile cu consumatorii și altceva este organizarea producției în ea însăși.

Noi rezolvăm problema cu un oficiu de Stat al Ministerului Aprovizionării, care disciplinează exterior prețurile și raporturile cu consumatorii. Ceea ce trebuie să facem este ca, în același timp, să organizăm interesele producătorilor, sub auspiciile acestora ale organului de Stat, și producătorii însăși să aibe posibilități de apărarea intereselor lor și de excluderea oricărui intermediar costisitor.

Prin urmare, vă vom da soluția. Ea va veni însă în cadrul g-ral de organizare.

Ca să vedeți dvs. la ce se merge în această direcție, dacă stăm să aplicăm cugetul și hotărârile la toate propunerile, oricât de bine intenționate și de sănătoase ar fi, iată ce propune Oficiul fabricilor de uleiuri vegetale: să se fixeze, imediat, prețul semințelor de floarea - soarelui la 16 lei per kg franco gara de încărcare.

Sunt sigur că la aceasta subscrieți și dvs., căci este și interesul dvs.

D. Giurgiuveanu: Da.

M. Antonescu: Vedeți: interesul producției.

Mai departe: să se acorde, concomitent, o majorare corespunzătoare la prețul de vânzare al uleiurilor, rezultând atât din diferența de preț a materiei prime, cât și din mărirea celorlalte elemente ale prețului de cost. Să se introducă sistemul exclusiv al colectării semințelor în mâinile unui singur colector, de preferință Societatea Solagra sau Institutul Național al Cooperăției.

D. Giurgiuveanu: I.N.C.O.O.P.-ul, nu Solagra.

M. Antonescu: ... să se reglementeze activitatea așa ziselor prese țărănești, edictând de urgență măsurile necesare, concretizând într-un proiect de Decret-lege.

Dorin Nicolaescu: Dumnealor vor desființarea preselor țărănești.

M. Antonescu: În orice caz, este sigur că presele țărănești nu pot fi considerate ca instrumente tehnice serioase pentru producția de uleiuri, într-o perioadă când de aceasta depinde o mare parte din activitatea noastră economică. De aceea, chestiunea acestor prese țărănești și controlul acestei producții trebuie revizuit.

Ceea ce trebuie însă ținut în seamă este că nu se pot da soluții particulariste; problema trebuie văzută în ansamblul ei.

Se propune, de pildă: în măsura în care, în urma majorării prețurilor, necesitățile de materii prime nu vor putea fi acoperite din stocurile existente, să se rezolve din semințele aflătoare în Transnistria o cantitate de cel puțin 20 000 tone și, în lipsă de posibilitate de transport, să se importe elementele acestea brute din provincie, în vederea rafinării în țară.

Prin urmare, soluția producției uleiurilor, mai ales în această perioadă de război, nu poate să capete o formă în Transnistria, alta în Basarabia și alta în restul Regatului. Trebuie să aplicăm o soluție cu caracter g-ral, firește ținând seama de interesele locale, pentru că unul va fi sistemul în regiunea care nu este producătoare de semințe, și cu totul altul va fi într-o provincie în care este o mare rezervă de asemenea elemente.

Prin urmare, în principiu sunt de acord cu dvs., că tot ceea ce constituie o povară pentru producție, o speculă prin intermediari, trebuie să fie desființat, transformat, disciplinat.

Sunt de acord cu dvs. că I.N.C.O.O.P.-ul trebuie să aibă un rol în colectări, și trebuie să ajute, împreună cu organele Ministerului Aprovizionării, la supravegherea acestui regim, pentru ca Statul însuși, care n-are un interes material direct, să poată, în modul acesta, să înlesnească producțiunea și foloasele pentru fabricația de la dvs.

Cred însă că nu putem desființa Oficiul, pentru că are și datoria de a colecta, de a organiza producțiunea. Dacă am în Stat 1000 producători, cari produc într-un regim liberal, fără un control altul decât al Statului care fixează prețurile, eu sunt în mâna acestor producători, iar consumatorul n-are nici un mijloc prin care Statul să-l poată servi.

Acestui oficiu nu-i luați deci numai partea remuneratorie. El este și un Oficiu de disciplinare, având controlul producției.

Problema însă a limitelor acestei activități trebuie s-o examinăm, și vă anunț că voi examina limitele acestei activități nu numai pentru aceste oficii de interes privat și de scopuri exclusiv materiale, dar voi revizui problema aceasta a activității intermediarilor și a rentabilității, începând cu I.N.C.O.O.P.-ul, pe care vi-l denunț dvs. Că, prin foarte multe din federalele sale, face speculă.

I-am arătat d-lui Marinescu o chitanță: ovăz vândut de Federală în Prahova, chiar primăriei, cu 16,50 lei kg.

Gh. Minescu: S-a cercetat. Era un preț provizoriu, de acord cu Camera Agricolă.

M. Antonescu: Te asigur că dacă nu-l cercetăm eu, rămânea definitiv.

Acest lucru nu se poate. Statul nu-și poate crea singur oficii, sprijinite cu banii Statului, pentru speculare, mai ales într-o perioadă de război, și a producătorului, și a consumatorului. Aceasta nu este admisibil, dle Marinescu. Nu este posibil ca dv. să mergeți la rezerve de capitaluri și să faceți o politică de acumulare plutocratică de capitaluri, într-o vreme când noi trebuie să stimulăm producția, să ajutăm pe producător și, în același timp, să dăm consumatorului maximum de avantaje.

Politica aceasta de creare de capitaluri este și paradoxală într-o vreme de război, când regimul financiar creează în circulația financiară atâtea surprize, și nici măcar nu puteți conta pe acesta.

De aceea, sistemul acestor acumulări de rezerve de capitaluri vă rog să nu-l practicați de acum înainte la I.N.C.O.O.P.

Gh. Minescu: Nu sub forma aceasta.

M. Antonescu: Cu același prilej, voi discuta și problema monopolurilor și a exemplului pe care-l dăm noi, Statul, în politica prețurilor. Pentru că dacă Statul însuși mărește prețul alcoolului cu 600%, în aceeași vreme în care-i cere producătorului să primească un preț impus, care nu este remuneratoriu decât cu 10%, eu nu pot să dau exemplu în Stat de moralitate în disciplinarea prețurilor.

Prin urmare, ce rog pe domnii producători de la Bălți și din Guvernământ Basarabiei, pentru uleiuri, este să știe că ne vom ocupa de această chestiune. Eu am suspendat pentru câțeva vreme o serie de lucrări de ordin administrativ și de reforma Statului, pentru aceasta. Și prin departamentele economice și în cadrul relațiilor internaționale se fac toate eforturile ca să ajute producția noastră, pentru a ajunge împreună la disciplinarea și la securitatea efectivă a producției noastre pe toate sectoarele. Fiindcă pot să construiesc formulele cele mai ideale de Stat și să dau coeziunii morale a Neamului instrumentele cele mai sigure, dacă în același

timp terenul pe care ne așezăm este frământat de nesiguranța producției și de criza economică, totul se răstoarnă de la o zi la alta, și este inutil să mai construiesc.

Prin urmare, vă rog să aveți încredere în această soluție pe care o gândește guvernul și în mijloacele pe care le va adopta, pentru ca respectând interesele producătorilor și în ce privește prețurile, și în ce privește desființarea unor intermediari speculatori, să păstreze acei intermediari cari sunt garanții pentru Stat, și pentru producțiune, și pentru prețuri, și pentru distribuție și că prin aceste măsuri noi pe care le vom lua, în special, în regimul producției și circulației uleiurilor vegetale, veți primi și dvs. satisfacție.

Prin urmare, în momentul când vă vom comunica aceste rezultate, dvs. ne veți face observațiile dvs. asupra doleanțelor pe care le mai aveți. Problema însă nu o studiați pe texte de lege, fiindcă și eu sunt profesor de Drept și știu ce însemnează valoarea unui text de lege într-o perioadă în care noi trebuie să fim realiști și să privim factorii de producție în sine și nu în regulile formale ale Statului.

De aceea, faceți-mi propuneri concrete despre modul cum vedeți problema prețurilor.

D. Giurgiuveanu: Avem o rugămintă: dacă se face o conferință, să participăm și noi.

M. Antonescu: Să vină un delegat al dvs. care să aducă toate datele, și anume, ținând seamă de condițiile de producție din acest an, care sunt prețurile pe care le propuneți; ținând seama de condițiile de producție, în ce mod vedeți dvs. reglementarea și disciplinarea producătorului; dacă colectarea trebuie să se facă cu un regim rigid, adică printr-unul sau mai multe organe; dacă acest organ trebuie să fie I.N.C.O.O.P.-ul sau altele; creditarea operațiilor, și cine să facă această creditare; dacă sistemul de creditare poate să fie legat de sistemul de colectare, întrucât creditarea se face pe bază de garanții, pe gajuri sau pe alte mijloace, și prin urmare, cel care colectează este potrivit să fie și cel care împrumută, ca să aibă garanția acoperirii; dacă prin urmare, printr-un asemenea sistem, noi putem să organizăm colectarea în așa fel încât să putem asigura un minimum de producție fabricilor, și care sunt măsurile pe care trebuie să le luăm ca să combatem sau să reducem aceste prese țărănești, pentru că aceste prese țărănești risipesc producția noastră de uleiuri vegetale și uzează materia primă, fără ca economia națională să aibă un folos din aceasta, chiar dacă aparent țăranul ar folosi prin păstrarea unei părți din uleiul fabricat.

În sfârșit, dacă în raport cu prețul care se va fixa, acest preț trebuie să fie un preț rigid pur și simplu, care în schimbul materiei prime dă uleiuri pe un alt preț, sau trebuie să restituim producătorului o parte din elemente, turte sau altele, și în ce condiții, pentru ca în modul acesta să ajutăm și pe producătorul de semințe și pe fabricantul de ulei.

Propuneri scrise și concrete. Eu cunosc această problemă în toate amănuntele. Ceea ce vreau însă este să-i dăm nu numai soluții teoretice, căci până acum s-au dat soluții teoretice, s-au fixat principii.

Sforțările d-lui ministru Marinescu pentru organizarea producției de uleiuri au dat rezultat, cu toate că într-o astfel de perioadă este greu să îți în mână

producția de uleiuri vegetale. Trebuie să organizăm însă toate condițiile, căci sunt nemulțumiți și producătorii de semințe, și fabricanții de ulei, și consumatorii.

Prin urmare, să faceți aceste propuneri înscris și concret imediat, dacă vreți, chiar azi, și să le lăsați d-lor stenografi ca să mi le dea, pentru ca să le avem în vedere înainte de a stabili punctul de vedere al Guvernului, și la conferința în care vom lua o hotărâre definitivă, veți veni și dvs. ca să vă apărați interesele.

De asemenea, rog I.N.C.O.O.P.-ul să facă propuneri scrise în privința rolului său în colectare și producție.

Punctul 5 de la ordinea de zi: „Situația juridică a bunurilor industriale și comerciale din Basarabia și Bucovina”.

„Nici până în prezent Subsecretariatul de Stat al Românzării nu a definitivat situația juridică a bunurilor industriale și comerciale din Basarabia și Bucovina”.

„La ordinea zilei figurează fabrica de zahăr Zarojeni, care, dacă va acționa Statul în judecată, față de situația de astăzi și față de avizul Consiliului Superior al Avocaților Publici, va câștiga procesul, deschizând astfel drumul pentru toate industriile și fondurile comerciale din Basarabia și Bucovina, al căror regim juridic nu este încă definitivat. În aceeași situație se află 4 fabrici reclamate de consulul german din Cernăuți, care aparțineau unor evrei foști supuși polonezi.” Așa se spune în tabelul întocmit de Cabinetul pentru Administrarea și Organizarea Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei.

Titus Dragoș: În ce privește chestiunea Zarojeni, dl. Mareșal a spus să procedăm la etatizare. Rămâne să vedem formele de drept. Dar se pune chestiunea pentru celelalte fonduri industriale și comerciale de acolo, evreiești.

Se făcuse un proiect de expropriere, la care și dl. ministru al Finanțelor și dl. ministru al Justiției au făcut o serie de obiecțiuni. Se preconizase ideea trecerii automate în patrimoniul Statului a tuturor fondurilor și se pune chestiunea diverșilor creditori. Mi se pare că dl. guvernator Calotescu a vorbit cu dl. secretar g-ral Rizescu, care și-a luat însărcinarea să facă un proiect de lege, rămânându-se la ideea de a se da posibilitate de expropriere numai pentru acele fonduri care interesează viața economică a Guvernământului.

Mi s-a spus, azi dimineață, că proiectul de Decret-lege a fost redactat și dl. Rizescu mi-a spus că a vorbit cu dl. guvernator.

G-ral C. Calotescu: Eu am spus: dacă din 6000 fonduri de comerț și 300 fonduri industriale eu constat că numai 50 fonduri de comerț și 7 fonduri industriale sunt necesare Statului, atunci însemnează că toți evreii din Bucovina și cei transferați vin înapoi și iau proprietatea bunurilor.

Titus Dragoș: Acesta este alt aspect.

În orice caz, Statul nu se poate împovăra cu exproprieri cari constituie sarcini pentru el, când ar însemna să plătească creditorilor mai mult decât valorează fondul lor.

G-ral C. Calotescu: Dar cine ia atunci aceste fonduri ?

Titus Dragoș: Deocamdată sunt administrate.

G-ral C. Calotescu: Să se dea un comunicat, în care să se spună că cine are pretenții asupra acestor bunuri ale evreilor, să vină să le arate.

Dl. Mareșal a soluționat un caz la Cernăuți. Creditul Urban din Iași a împrumutat hotelul Bristol din Cernăuți cu 9 milioane lei, pe care-l avea un evreu. Acum Creditul are pretenția să-i dăm hotelul să-l stăpânească până când se plătește datoria. Dl. Mareșal a spus: plătește 9 milioane și treceți localul Școlii Politehnice.

În afară de această instituție de credit care și-a valorificat drepturile, nu a mai venit decât una singură din București. De aceea, cred că ar trebui să se dea un comunicat, sau să se facă un Jurnal al Consiliului de Miniștri, în care să se spună că cine a împrumutat pe evreii din Basarabia și Bucovina să se prezinte pentru încasarea sau arătarea drepturilor ce are.

M. Antonescu: Ca să dau o soluție asupra acestei propuneri, v-aș ruga să spuneți: aveți dvs. o situație a acestor bunuri industriale și comerciale ? Știți câte din aceste bunuri comerciale și industriale nu mai au astăzi un titular care și se ocupe de activitatea lor...

G-ral C. Voiculescu: Eu n-am nici unul.

M. Antonescu: ... din cauza arătată de dl. general adineauri, fiindcă au schimbat de orizont ?

Fiindcă aceasta este problema. Noi nu putem veni cu soluții legale, dacă nu cunoaștem situația.

G-ral C. Calotescu: Am inventariată fiecare fabrică, cu ce este în ea.

M. Antonescu: Și foștii proprietari unde sunt ?

G-ral C. Calotescu: Unii sunt deportați de ruși, alții sunt evacuați în Transnistria și alții sunt pe loc.

M. Antonescu: Dle Dragoș, la aceasta putem veni cu o soluție fără nici un text de lege.

Codul Civil dă dreptul Statului să ia în stăpânire bunurile fără stăpân. Nu avem nevoie pentru aceasta nici de o Lege nouă, nici de un Decret, nici de un Jurnal al Consiliului de Miniștri. Aplicăm principiile Codului nostru Civil: constatăm prin forme judecătorești că acestea sunt bunuri fără stăpân și apoi dispunem de trecerea lor în proprietatea Statului.

Titus Dragoș: Trebuie făcută deschiderea succesiunii; altfel înseamnă că sunt vacante.

M. Antonescu: Dar nu sunt succesori. Bunul fără stăpân este un bun care n-are succesiune. Tocmai aceasta este deosebirea între bunul fără stăpân și bunul succesoral, că n-are moștenitori. Fac numai constatarea că bunul este fără stăpân, și Codul Civil și jurisprudența noastră nu au impus forme speciale, sacramentale, pentru constatarea lipsei de stăpân a unui bun.

Titus Dragoș: Am însă impresia că dl. g-ral Calotescu vrea să se confirme dreptul de proprietate asupra bunurilor acestora în favoarea Guvernământului.

G-ral C. Calotescu: În favoarea Statului.

M. Antonescu: Voi însărcina Consiliul Juridic al Ministerului de Justiție – și pe dvs. vă rog să prezentați situația acestor bunuri, cu toate datele – să ne dea un aviz asupra formelor pe care trebuie să le îndepliniți dvs. pentru ca aceste bunuri să intre în patrimoniul Statului, conform prevederilor că bunurile fără stăpân le culege

Statul, și dacă în raporturile cu terții și cu creditorii, dvs. trebuie să faceți publicațiuni speciale; sau simpla constatare pe care am face-o în virtutea legii, că bunurile sunt fără stăpân, obligă pe creditori, conform dreptului comun, să-și valorifice toate pretențiile în termenele prevăzute de lege, așa încât nici o altă formalitate nu mai este necesară.

De ce să creăm noi contra Statului formalități noi, când creditorul este dator față de un simplu particular, și cu atât mai mult față de Stat să-și facă el diligențele pentru apărarea drepturilor și valorificarea lor ? Și de ce Statul să facă un Decret special pentru exercițiul unui drept care-i vine prin dreptul comun ?

De aceea, Consiliul Juridic de pe lângă Ministerul Justiției va da un avis. Pentru mine soluția este simplă: toate bunurile fără stăpân devin proprietatea Statului, în conformitate cu Codul Civil. Constatarea lipsei unui stăpân implică libertatea pentru Stat de a culege imediat această proprietate.

Dacă bunurile sunt deja în posesiunea dvs., a guvernămintelor și a reprezentanților dvs., nu rămâne decât să faceți două formalități: procesul-verbal de constatare că nu există stăpâni și procesul verbal de intrare în proprietatea și posesiunea Statului, și prin aceasta creditorii sunt în situația de a-și valorifica drepturile față de Stat, în conformitate cu dreptul comun.

Aceasta este soluția, după mine. Vom vedea dacă Consiliul Juridic are un alt punct de vedere, ținând seama de situația pe care i-o prezentați dvs. Dar nu văd, juridicește cum ar putea să dea o altă soluție și să ceară decrete și legi noi.

G-ral C. Calotescu: Când au intrat trupele române în Bucovina, de exemplu, au găsit magazinele deschise; fiecare lua ce vrea. Evreii ședeau închiși în case. Atunci a venit Armata, cu comisiile respective, a tras obloanele, a pus sentinele și a pus stăpânire pe aceste magazine.

M. Antonescu: S-a cerut apoi de proprietarii lor ceva ?

G-ral C. Calotescu: Nimic. Au fost abandonate.

M. Antonescu: În orice caz, stăpâni nu există azi acolo ca să ceară posesiunea.

G-ral C. Voiculescu: La mine sunt plecați toți.

G-ral N. Stoescu: Sunt absenți prin dispariție ?

M. Antonescu: Suntem juriști, ca să știm ce însemnează un bun părăsit, un bun fără stăpân, și să nu avem nevoie de verificarea măsurilor elementare.

Titus Dragoș: Cel mai important este ca Guvernământ să prezinte datele.

M. Antonescu: Firește, aceasta depinde de constatarea pe care o faceți dvs., Guvernământ. Dacă dvs. constatați că proprietatea cutare n-are stăpân și îmi trimiteți această constatare, fără îndoială că acela este un bun fără stăpân, care, în conformitate cu Codul Civil, este cules de Stat.

G-ral C. Calotescu: Însă acel stăpân a fost luat de mine, suit în tren și evacuat în Transnistria; și atunci el își valorifică drepturile de acolo.

M. Antonescu: Dvs. mă puneți în fața unei noi situații. Aceasta este o altă categorie.

Dvs. mi-ați spus că a intrat Armata, că a găsit magazinele fără stăpâni, că nimeni nu a venit – chiar dacă erau unii din populația care fugise – să valorifice proprietatea, că Armata a tras obloanele și a considerat bunurile ca părăsite.

G-ral C. Calotescu: Ca luate de la ruși.

M. Antonescu: Nu vreau să vă dau o sugestie, dar în Statutul Basarabiei și Bucovinei există un text pe care eu i-am pus acolo, cu care am vrut să feresc Statul de orice daune, nu numai în cazurile acestea, dar în orice caz creat de starea de război, și am spus că toate faptele și actele săvârșite pe teritoriu până la data intrării în vigoare a Statutului, sunt considerate acte de guvernământ și nu sunt generatoare de daune.

G-ral C. Calotescu: Nu-l recunoaște Justiția.

M. Antonescu: Prin urmare, dacă dvs. constatați că Armata a săvârșit: luări în posesie la data aceea și că astăzi nimeni nu se găsește, pentru a valorifica aceste drepturi, puteți foarte bine să arătați și Justiției, în cazul când s-ar pune problema, că totuși condițiunea de bunuri fără stăpân există și că, în nici un caz, chiar o acțiune de daune, nu o acțiune de revendicare, nu poate să fie admisă, întrucât Statutul Basarabiei oprește exercițiul unui asemenea drept.

Vă rog să dați toate datele. Le vom examina, vom vedea care sunt categoriile de bunuri fără stăpân și care sunt celelalte categorii de bunuri, primite în condițiuni intempestive, ca să vedem în ce condiții urmează să se aplice această soluție. Vă rog să faceți și propuneri concrete, față de situația specială a fiecăruia. Consiliul Avocaților Statului ne va da un aviz.

După mine însă, soluția trebuie să fie dată pe aceste baze.

„Lipsa de personal tehnic resimțită în Bucovina”.

G-ral C. Calotescu: Este vorba de personalul tehnic necesar la căile de comunicație. Mi s-a spus că mi se vor da elevi de la Școala Politehnică.

Ing. C. Bușilă: Inginerii cari urmează să iasă anul acesta urmează să fie mobilizați și să fie trimiși la lucrări acolo. Alt personal n-avem.

M. Antonescu: „Notă asupra situației agricole din Basarabia”.

Noi facem toate eforturile pentru ca producția agricolă din primăvară să poată complocta gravul deficit din toamnă. De la 9 500 000 hectare, cât era scoțită suprafața rămasă neînsămânțată în toamnă, se pare că s-a ajuns, după alte calcule, la o întindere de 11 000 000 hectare, rămase nearate și neînsămânțate.

În orișice caz, situația nu este din cele mai bune. Am avut prilejul – săptămâna trecută am fost în județele Prahova și Brașov – și am examinat realitatea la fața locului: tot ce s-a făcut până acum și tot ce a rămas necuitivat; datorită vremii grele, datorită iernii prea lungi și ploilor din ultimul timp, s-a mers încet.

Problema este ca să facem absolut toate eforturile pentru îndreptarea situației. Dl Mareșal Antonescu, mergând în Basarabia, a constatat tot ce ați făcut dv. în această privință. Dânsul este foarte optimist și crede că dv. veți putea ara totul.

G-ral C. Voiculescu: Până la 24 Aprilie am avut 25% din însămânțările de primăvară făcute. Am depășit suprafața care trebuia însămânțată cu grâu cu 40 000 ha.

A. Pană: În toată țara, socotind și însămânțările din toamnă, s-a lucrat până acum o treime din suprafața arabilă. Numai în Transnistria s-a însămânțat mai puțin.

M. Antonescu: Pentru Basarabia, v-aș ruga, în special, să-mi spuneți care este situația din Sud și care este starea bunurilor expatriaților germani. Acolo, prin măsuri sigure și printr-o cultură intensivă, am fi putut salva o mare parte din deficitul producției.

G-ral C. Voiculescu: Sudul Basarabiei a constituit preocuparea de căpetenie a Guvernământului, mult mai mult decât Nordul, unde, din cauza secetei, s-ar fi putut întâmpla ca însămânțările să nu dea roade. Cu județele din Sud, mă găsesc în condiții optime. Ismailul are mai mult decât jumătate din însămânțări făcute. În ce privește bunurile expatriaților, am lucrat în regie 30.000 hectare, din 60.000, câte sunt hotărâte pentru acest sistem – fiindcă aceste bunuri le-am împărțit în două categorii: din cele 100.000 hectare, am stabilit ca 60.000 hectare să le cultiv cu tractoarele mele.

M. Antonescu: Bunurile arendate trebuiesc supravegheate, pentru ca nu cumva arendași să meargă la un anumit sistem de dijmă, dăunător producției.

G-ral C. Voiculescu: Sunt controlați de mine.

M. Antonescu: Vă rog să controlați ca nu cumva acești arendași să lase pământurile nelucrate, sub cuvânt că n-au mână de lucru suficientă.

G-ral C. Voiculescu: Sunt supravegheați. Să n-aveți nici o grijă, dle prim-ministru.

M. Antonescu: Cum merg lucrările agricole în Transnistria ?

Prof. Gh. Alexianu: Noi am lucrat în trei zile 150.000 hectare, dar de la 23 aprilie, de când au început ploile, a fost imposibil să se mai lucreze cu tractoarele. Din toamnă avem 650.000 hectare semănate cu grâu și seară, iar restul în ogoare care se lucrează acum. Dacă ne lasă vremea, în 15 zile terminăm.

M. Antonescu: Și dacă ne lasă și Dumnezeu, dacă nu vin călduri prea mari după încetarea ploilor.

Prof. Gh. Alexianu: Pot să vă asigur că am grâu foarte frumos.

M. Antonescu: Frumos și puțin. Firește, aceasta nu este o imputare, dle Alexianu. M-am ocupat chiar eu de starea câmpului în județul Prahova. Iată graficul, în care se vede suprafața colosală, care mai rămâne încă de arat și de însămânțat în fiecare plasă. Este o situație detestabilă. Și dacă aceasta este situația în toată Europa, este cu adevărat catastrofală.

Prof. Gh. Alexianu: A fost cineva la Pultava cu avionul, de unde s-a întors acum două zile și ne-a spus că în Ucraina situația este cu mult mai proastă decât la noi.

G-ral N. Stoenu: În Italia și în Elveția este o mare secetă.

M. Antonescu: Peste tot în Europa este o grozavă criză, deși condițiile de climă sunt deosebite.

Vom face toate eforturile. La acest lucru trebuie să puneți și pe prefecți și pe primari, pe toată lumea.

G-ral C. Voiculescu: Toți sunt pe teren.

M. Antonescu: Dl ministru de Interne a fost și dânsul în inspecție; am zăsit peste tot ordinele date de dânsul. Dl ministru al Agriculturii face de asemenea prin Camerele Agricole, toate sforțările. Vă rog să le faceți și dv., ca să putem salva cât mai mult din producția noastră de anul acesta.

Iată, în legătură cu situația agricolă din Basarabia, dl Mareșal Antonescu a ordonat să se pună la ordinea zilei următoarea informație, pe care o primise de la dl Riebling: În Buceag a rămas pe câmp grâu în clăi, evaluat de germani la 14 000 vagoane, din recolta anului 1941, deși erau alături 4 garnituri de treierat, sosite din Germania, nedesplumbuite. Vinovat este, în primul rând, directorul agriculturii de anul trecut și apoi Guvernământ.

G-ral C. Voiculescu: Dl Riebling nu mai contează la mine; a venit acum dl Wilke.

În legătură cu această chestiune, trebuie să vă spun că un domn inspector agricol a bătut pe un notar până l-a scos din serviciu.

M. Antonescu: Se pare că la dv. lipsesc foarte mult uneltele agricole mai ales plugurile.

Gh. Minescu: Nemții sunt în urmă cu trimeterile.

M. Antonescu: S-au dus acolo pluguri, care nu sunt bune pentru regiune și ruginesc.

Gh. Minescu: Noi le-am trimes după indicațiile Ministerului Agriculturii.

A. Pană: În toată țara este lipsă de pluguri.

M. Antonescu: Din cele 30.000 pluguri, pe care le-am obținut la Berlin. câte au venit ?

Gh. Minescu: Numai 8000.

M. Antonescu: Am primit acum o informație referitoare la o nouă comandă.

Gh. Minescu: A fost semnat contractul.

M. Antonescu: De când încep termenele de livrare ?

Gh. Minescu: Din toamnă. Germanii sunt în restanță cu 12 000 pluguri, care ar fi trebuit să ne fie livrate până acum.

M. Antonescu: De ce nu mi-ați dat o notă. Am intervenit pentru colofoniu, pentru hârtie, pentru industria metalurgică și am primit și răspunsuri...

I. Marinescu: Am intervenit eu la dl Neubacher, care mi-a făgăduit că va face intervenții directe.

M. Antonescu: ... de la dl Clodius, care mi-a spus că a dat dispoziții.

Gh. Minescu: Germanii sunt în restanță cu 12.000 de pluguri.

M. Antonescu: Să se trimeată legației noastre din Berlin următoarea telegramă, prin Direcția Cîrfului de la Externe:

„Berlin, Legația Română. Rog interveniți pe lângă dl Clodius să dea imediat dispoziții ca plugurile și prășitoarele, în mare întârziere, față de livrările contractate, să poată să ne fie trimise imediat, pentru că altfel criza noastră agricolă va fi foarte gravă. Rog pe dl Clodius să dea imediat dispoziție și răspuns.

Mihai Antonescu”

cherestea, care ar fi amenințată; și afirmă că situația de acum duce și la fraudarea
fiscului și la paralizarea vieții economice.

Vă rog să examinați dv. și să vedeți care este raportul prețurilor din
Bucovina față de prețurile fixate, și dacă aveți vreo propunere în această privință,
s-o faceți.

G-ral C. Calotescu: Era chestiunea numai a materialului brut din păduri.

M. Antonescu: Urmează la ordinea de zi diverse chestiuni propuse de
ministere.

Ministerul Apărării Naționale: Chestiunea hergheliilor ce trebuiesc să se
formeze în Basarabia.

G-ral C. Pantazi: Dl Mareșal Antonescu voiește ca în Basarabia de Sud să
se mențină caii care erau odată proprietatea acestei provincii. A avea un cal bun
înseamnă că trebuie să fie crescut bine până la o anumită vârstă. Am vorbit și cu
d-l g-ral Voiculescu că ceea ce trebuie să găsim este mijlocul de a realiza creșterea
calului.

În consecință, organizăm lucrul următor: Întâi, etaloni pentru reproducție,
care trebuie să rămână, apoi baterea iepelor și cumpărarea mânjilor la o vârstă
determinată, pentru a-i crește Statul.

M. Antonescu: Aceasta vreți s-o faceți numai dv. Ministerul Apărării
Naționale, prin organele dv. ?

G-ral C. Pantazi: De acord cu Ministerul Domeniilor.

M. Antonescu: Ați făcut dv. un program în această privință ?

G-ral C. Pantazi: Am vorbit și cu d-l g-ral Voiculescu în această privință,
pentru că: întâi, nu mai putem face de aici înainte grajduri. S-ar putea întrebuința
cele care există în satele nemțești părăsite.

În al doilea rând, ne-ar trebui terenuri pentru creșterea cailor, cum și pentru
producerea nutrețului de care avem nevoie, deoarece altfel ne-ar costa prea mult.

M. Antonescu: În principiu, suntem de acord cu propunerile dv. și vă rugăm
ca, împreună cu dl ministru al Agriculturii și cu d-l Guvernator, să stabiliți care
sunt mijloacele tehnice și practice pentru realizarea lor.

Dacă sunt chestiuni de proprietate în legătură cu bunurile expatriaților,
atunci veți supune problema, ca să decidem definitiv, în caz când mergem la un
program de durată. Ministerul Apărării Naționale sau Ministerul Domeniilor ar
avea nevoie să le fie trecute în propriu, cu afecțatune specială, unele din aceste
bunuri, pentru scopul formării acestor herghelii.

Firește, acolo veți ține seama și de autonomia unor asemenea construcții, sau
de dependența lor de fermă, sau altele, ca să nu stricăm din punct de vedere agricol
rostul și așezarea inventarului.

Ministerul Agriculturii pune chestiunea mașinilor agricole aflate în
Basarabia și Bucovina, care nu pot fi întrebuințate acolo.

A. Pană: Dl Mareșal, în inspecția făcută, a găsit că sunt multe mașini
agricole care nu pot fi întrebuințate în Bucovina și Basarabia, în special mașini de
semănat mari și mașini de secerat și treierat în același timp.

Am cerut Directoratului Bucovinei să arate unde sunt. N-am primit răspuns. S-a spus că s-a trimis la Președinție.

Trebuie să trimitem un specialist ca să vadă în ce stare sunt și care este întrebuintărea cea mai bună pe care le-o putem da. Trebuie să stabiliți însă în mod principial cum le vom desface: în baza unei estimățiuni a agricultorilor, sau la licitație.

M. Antonescu: Care este numărul acestor mașini ?

G-ral C. Calotescu: L-am comunicat prin Cabinetul Civilo-Militar.

A. Pană: Nu l-am primit la Ministerul Agriculturii.

M. Antonescu: Atunci să lăsăm chestiunea pentru la sfârșit.

Di ministru Pană știe că este o veche preocupare pe care o am, și pe care am ajuns să o consider ca necesar să fie imediat transformată într-o hotărâre de principiu și organizată, aceea privitoare la regimul tractoarelor și mașinilor agricole, pe care le distribuim de acum înainte.

Am constat cu tristeță că inventarul nostru agricol se distruge într-un circuit de trei ani. Mașinile și tractoarele importate din țări străine în ultimii zece ani nu mai există. Uzăm și desființăm mașinile și uneltele agricole în acest circuit de trei ani.

G-ral C. Pantazi: La Stat, nu la particulari.

M. Antonescu: Și la particulari.

I-am spus d-lui ministru Pană, fiindcă nici nu a vrut să creadă, un moment, deoarece având, ca și dv., psihologia proprietarului care știe să-și conserve uneltele și nu poate admite că se poate distruge un instrument în trei ani, că am statistica tuturor importurilor de mașini agricole de la 1930 până astăzi și a tractoarelor și mașinilor agricole existente azi, pe care se poate conta pentru producția noastră agricolă.

Când veți compara cifrele, veți ajunge la această constatare penibilă, că în trei ani noi desființăm acest inventar agricol, ceea ce mă obligă să iau măsuri imediat pentru ca să schimbăm și sistemul de importuri, și sistemul de distribuție, și sistemul de conservare, și mai ales, să organizăm practic, simplu, dar efectiv și organe și instrumente tehnice pentru conservarea mașinilor agricole.

Altfel, nu putem să mergem înainte; distrugem inventarul agricol prin propria noastră organizare. Ne plângem că țara n-are inventar agricol. Am acuzat oamenii politici cari au guvernat – eu însumi am făcut-o – că nu s-au îngrijit de inventarul agricol, și am cădea în același păcat, dacă am duce aceeași politică de neglijarea condițiilor de conservare.

Cu prilejul propunerii făcute în primăvară în această privință, am simțit imediat o mică rezistență a mării proprietăți, și a proprietarului agricol de mare clasă, care este d-l ministru Pană; fiindcă d-sa, închipuindu-și că eu vreau să fac din Statul Român un Stat după manualele lui Filipovici, într-o economie agrară, și fac kolhozuri în proprietatea individuală și, mai ales, în marea proprietate, a crezut că este o primejdie să trecem la această măsură de conservare în comun a mașinilor agricole sau la crearea unor societăți de exploatare agricolă, cărora să le dăm, cu oarecare exclusivitate, mașinile agricole.

Și eu a trebuit să cedez, la un moment dat, ca să înlesnim campania agricolă din acest an, căci dacă așa fi știut că primăvara pune atâta vreme ca să vină, n-aș fi cedat și am fi organizat acele societăți.

Nu vreau să organizez societățile pe principiul comunist sau de socialism de Stat, regii publice în care Statul aduce bani, aduce mașini, și apoi ia terenurile producătorilor, ale marilor proprietari sau ale celorlalți proprietari, le impune la anumite taxe, pe care le execută prin mijloacele pe care numai d-l ministru al Finanțelor le are – Legea de urmărire a veniturilor publice, de pildă – și în modul acesta creăm un fel de monopol de socializare a mașinilor agricole.

Nu mi-a trecut prin minte să fac un asemenea sistem. Ceea ce am urmărit a fost să creăm societăți de exploatare organizate chiar cu capitalurile proprietarilor.

Dl Mareșal Antonescu, după ce a ezitat câțeva vreme asupra problemei, a admis acest principiu; și, mai mult chiar, m-a rugat să mă ocup de organizarea acestor societăți.

Și ce am constatat, mergând săptămâna trecută în județul Brașov? Că ceea ce pentru mine era o reformă și un lucru necesar să fie făcut de acum înainte, există făcut prin înțelepciunea simplă a țăranilor, dar mai ales a țăranilor sași din județul Brașov, cari și-au creat singuri societăți, pe care le numesc societăți agricole sau societăți de treierătoare, în care 4, 10, 20, 30 de proprietari pun în comun un fond cu care cumpără mașini, angajează totul în comun, mecanici cari să-l întrețină. Organizează în comun și exploatarea pe terenurile lor, și fac din mașinile agricole și un instrument de venituri, cu care întrețin chiar conservarea mașinilor, deoarece, după ce și-au făcut între ei toate muncile și și-au organizat producția lor agricolă, trec la vecini și fac același lucru, în schimbul unei sume de bani; fiindcă sunt unii cari nu au contribuit cu bani de la început, dar cari sunt un fel de abonați obicinuiți ai acestui grup organizat, așa încât societatea contează pe clienții săi pentru întreținerea mașinilor, pentru plata salariilor personalului și pentru celelalte cheltuieli.

Acest lucru trebuie să-l facem, dle Pană.

Văd pe dl ministru că este neliniștit că îi iau acest monopol de importuri de până azi. Dar chiar dacă d-l Minescu rămâne cu monopolul de importuri, fiind vorba de grupuri constituite, acestea primesc din partea Statului avantajii de credit, cu care noi achităm față de d-l Minescu prețul, și în schimb proprietarii își constituie, tot cu avantajele de credit pe care trebuie să le facem un<ui> asemenea grup, care are obligația să-și conserve inventarul, care răspunde de conservarea inventarului, pentru că Statul îi dă acest sprijin ca să primească în schimb obligația de conservare.

Vă rog să mergem împreună o dată în județul Brașov, ca să vedeți cât sunt de bine organizate aceste lucruri, pe care trebuie neapărat să le generalizăm.

Mașinile agricole vor fi distribuite de acum înainte pe baza acestui principiu, urmărind conservarea inventarului agricol.

A. Pană: Sunt cu toată inima pentru această formulă, dar vă aduceți aminte că astă primăvară a fost vorba să dăm Camerelor Agricole și unor organizații de

Stat. Or, din ce am constatat eu, toate aceste tractoare au fost destul de prost întreținute.

M. Antonescu: Vă aduceți aminte, dle ministru de Finanțe, cât am luptat și am susținut că prin Camerile Agricole nu vor putea fi bine conservate și că ar trebui să creăm centre mecanice pentru îngrijirea acestor mașini.

G-ral N. Stoescu: Și dl Pană a susținut să le dăm Camerilor Agricole.

A. Pană: Din contră: anul trecut le-am luat de la Camerile Agricole și le-am dat la particulari.

M. Antonescu: Prin urmare, luăm această hotărâre. În ce privește mașinile agricole care nu pot fi întrebuințate imediat, din Bucovina și Basarabia, vă rog pe dv., d-lor guvernatori, pentru că dv. sunteți într-o economie statizată, să creați prin mijloacele pe care le aveți un centru tehnic, mecanic, pentru conservarea lor.

Deocamdată aceasta este măsura pe care o luăm, ca să nu ajungem să le pierdem, ruginindu-se, stricându-se sau furându-li-se piese.

Acest lucru vă rog să-l faceți imediat, iar dl ministru Pană să-mi facă propuneri în ce privește destinația acestora după datele care au fost comunicate la Președinție de către d-nii guvernatori.

Avem acum chestiunea propusă de Ministerul Propagandei: probleme tehnice de propagandă.

Monolog sau dialog ? Ce fac acum ? (Ilaritate) Dar să las pe d-l ministru Marcu să vorbească.

Prof. Al. Marcu: Este vorba întâi de atelierul tipografic de la Cernăuți. Știți că a fost inițiativa Institutului de Statistică...

M. Antonescu: Am semnat chiar azi-noapte adresa prin care Institutul de Statistică este rugat să-și restrângă această activitate. Institutul de Statistică intrase acolo într-un fel de coproprietate pe care nu i-a acordat-o nimeni. Am comunicat hotărârea mea, să dăm Institutului de Statistică un fel de preferință; toate lucrările pe care le are de făcut se vor face în preț de cost, dar n-are nici un sens să devină proprietate de tipografie.

Prof. Al. Marcu: Rotativa de la Cernăuți va merge la Timișoara, unde trebuie să creăm un centru de presă românească.

M. Antonescu: În legătură cu aceasta pun o altă problemă, care interesează și pe dl g-ral Voiculescu și, cred, și pe dl g-ral Calotescu.

Mi s-a semnalat că cel mai răspândit ziar în Basarabia este „Moldova”.

G-ral C. Voiculescu: Vă dau explicația imediat.

M. Antonescu: Cunosc fiindcă este la Iași și este cel dintâi care aduce vești.

G-ral C. Voiculescu: Aceasta este singura explicație.

M. Antonescu: Aceasta însemnează că cel dintâi lucru pe care trebuie să-l facem este să organizăm la Chișinău o tipografie.

Dl g-ral Voiculescu știe că înainte de începerea războiului, când eram bolnav, printre primele lucruri pe care le-am spus, a fost: Cum intrați acolo faceți tipografie, răspândiți ziare, manifeste, broșuri, ca să creați o stare de spirit nouă.

Prin urmare, nu este vorba de principii generale. Este vorba ca în înțelegere cu d-l g-ral Voiculescu și folosind și populația locală, și elementele elitei locale, ca să

nu ofensăm elementele locale trimetând mereu din afară, trebuie să organizăm, de pe acum, redacția și organul administrativ al tipografiei, care să ajute imediat în această privință Guvernământul, să ia imediat inițiativa editării unui ziar popular local, în legătură și cu Bucureștii, pentru că chiar dacă iese, de pildă, „Cuvântul Mareșalului către săteni”, care se răspândește și în Basarabia, să se poată face o ediție a „Cuvântului Mareșalului către săteni” pentru Basarabia, ținând seamă de specificul basarabean, de nevoile basarabene, în sfârșit, de tot ceea ce trebuie răspândit acolo în interesul acțiunii guvernatorului.

Același lucru trebuie făcut pentru Bucovina în ce privește „Cuvântul Mareșalului către săteni”.

Până atunci, rog pe domnii guvernatori – există un serviciu pe lângă Guvernământ, pentru propagandă și presă, dar trebuie amplificat – să ne trimeată la redacția din București, pentru ziarul pe care îl scoatem noi o serie întregă de propuneri pentru problema Basarabiei și Bucovinei, care doriți să fie prezentate în „Cuvântul Mareșalului către săteni”.

Pe de altă parte, vreau să verific prin dv. o informație și o constatare pe care am făcut-o aici.

Mi se spune că părți din „Cuvântul Mareșalului către săteni” nu sunt citite, pentru că sistemul acesta al afișajului face ca, mai ales în perioada de iarnă și pe ploaie, să se adune foarte puțini oameni la tablele acelea ca să citească ziarul și, prin urmare, se pierd unele din ziarele primite.

Vreau să știu dacă aveți aceeași impresie și dv.

G-ral C. Voiculescu: Exact.

M. Antonescu: Atunci voi face două ediții: „Cuvântul Mareșalului pentru săteni” afiș va fi un ziar de propagandă prin imagini, de prezentare de manifeste și de linii g-rale; și ediția cealaltă, pe patru pagini, va cuprinde o serie întregă de articole, la fel ca ziarele propriu zise.

Dorin Nicolaescu: Sau broșuri.

M. Antonescu: Putem face și broșuri în ce privește anumite probleme.

Eu am făcut același lucru pentru Guvern, și veți primi broșuri cu toate problemele care trebuiesc cercetate în inspecțiile d-lor miniștri, când mergeți în județ. Am întocmit o broșură, cu un minimum de probleme, pe care vă rog să le cercetați când mergeți în provincie.

Același lucru trebuie făcut pentru organele administrative și organele de propagandă.

Vom face broșuri anexate la „Cuvântul Mareșalului”, în care vom arăta anumite probleme care interesează administrația: de pildă, campania agricolă, măsuri pentru administrație, măsuri pentru învățământ, măsuri pentru preoți, măsuri pentru organele administrative propriu zise.

G-ral C. Voiculescu: În buletinul pe care îl scot există ceea ce spuneți dv.

M. Antonescu: Dar acest lucru trebuie să-l generalizăm.

Prof. Al. Marcu: Prin înființarea Societății „Dacia-Traiană” pentru întreprinderi tipografice, toate tipografiile ar urma să intre sub controlul Ministerului Propagandei.

Această tipografie care se înființează la Chișinău, conform dispozițiilor d-lui Mareșal, se pare că va fi o tipografie autonomă, la dispoziția și sub administrarea Guvernământului.

G-ral C. Voiculescu: Așa a hotărât dl Mareșal.

Eu vreau să scot acolo tot ce am nevoie pentru provincie, începând de la abecedar, bineînțeles cu aprobarea d-lui ministru Petrovici.

M. Antonescu: Dacă aș avea foarte multe tipografii la Chișinău, v-aș da-o cu plăcere. Însă într-o țară în care propaganda a fost făcută în mod foarte sumar până azi și este necesar ca propaganda să fie concepută și la noi într-un mod practic sănătos, vă rog să înțelegeți că și eu am nevoie de tipografii, și oricât mă costă, vă spun că după ce o voi aduce acolo nu vreau să vă refuz o tipografie, însă trebuie să găsim un mijloc, pentru că sistemul acesta de exclusivism, care a caracterizat totdeauna așezările noastre trebuie să-l amortim puțin în toate sensurile.

Nu văd pentru ce m-ați lipsi pe mine, care aduc tipografia acolo, când eu am răspunderea propagandei naționale pe întreg teritoriul, nu pentru o provincie.

Până când împrejurările vor permite formarea unor organizații de propagandă și activitate regională, care vor lucra cu dv., sub directivele mele, dar care vor avea nevoie de o tipografie ca să-și dezvolte activitatea, trebuie să găsim un mijloc comun, și anume: Această tipografie sau va fi administrată de dl guvernator, pe răspunderea sa, și noi, Ministerul Propagandei, avem un drept de preferință pentru toate lucrările noastre – și dacă acest lucru îi convine d-lui g-ral eu îl primesc; sau avem noi administrația tipografiei, și pentru lucrările pe care le face Guvernământul îi dăm un drept de preferință și condiții de publicare în preț de cost, numai cu un plus pentru cheltuielile de amortizarea materialului care se înlocuiește.

Discutați, stabiliți dv. cu d-l ministru Marcu. Dl g-ral Calotescu are mai multe tipografii la Cernăuți, așa că problema nu se pune. Dar la acest lucru trebuie să tindem, să aveți mai multe tipografii. Deocamdată însă când eu am adus-o, v-aș ruga să nu-mi dați un exemplu în așa fel încât a doua oară să nu mai aduc pentru dv., ci pentru mine exclusiv, și să înțelegeți că dacă am adus-o acolo este ca s-o folosiți și dv., nu după ce s-a adus să spuneți: Este a mea, și să-mi puneți mie problema să aduc altă tipografie ca să dezvolt o activitate de propagandă națională, care intră într-un cadru mai larg.

Prin urmare, deocamdată tipografia nu este încă la Chișinău, dle Marcu.

Prof. Al. Marcu: Este în curs de instalare.

M. Antonescu: Când va fi adusă, inventarierea ei se va face în comun de organele noastre și ale Guvernământului. Luarea în primire a ei se va face tot în comun. Administrarea la început se va face în comun: adică Ministerul Propagandei va face administrarea, însă, pentru că n-avem un organ prea dezvoltat acolo, dl guvernator va supraveghea administrarea făcută de organele noastre.

Acest lucru îl decid astăzi, rămânând să vedem mai târziu, care vor fi nevoile noastre și ale Guvernământului.

Prof. Al. Marcu: Deci, tipografia va fi administrată de noi, în colaborare cu Guvernământul.

M. Antonescu: Da.

Prof. Al. Marcu: Ni se semnalează de la Direcția Cinematografică că nu întotdeauna autorizările de deschideri de săli de cinematograful trec pe la Ministerul Propagandei. Se pare că și autoritățile administrative în subordine, adică prefecturile și primăriile, acordă asemenea autorizații, ceea ce este periculos, pentru că la cinematografe există un întreg sistem de supraveghere.

De aceea, rog pe dl guvernator să intervină pentru ca aceste autorizații să fie date conform legii.

G-ral C. Voiculescu: N-am fost sesizat. Am luat notă.

M. Antonescu: Rog pe dl Alexianu să țină seama de materialele care sunt destinate Ministerului Propagandei și Direcției Cinematografice și să ia măsuri să ne fie trimise cât mai repede. Mi s-a spus că Armata ar fi decis să-și facă nu știu ce servicii de cinematograful.

G-ral C. Pantazi: Cu autorizarea d-lui Mareșal Antonescu.

M. Antonescu: Iată ce vă rog: să nu creăm organe noi în Stat. Armata este Armată, iar cinematograful este cinematograful. Nici în Germania, care are o Armată așa de mare, nu există o organizare de cinematograful a Armatei. Am discutat cu dl Göbbels, care mi-a arătat un lucru paradoxal: Statul Major tehnic de propagandă este sub direcția lui, fără nici un amestec al Armatei; toate serviciile tehnice de propagandă sunt conduse de dl Göbbels; chiar ofițerii afectați acestui serviciu sunt conduși de el. Și vă închipuiți ce organizație poate să aibe acest Stat Major tehnic de propagandă al Armatei germane.

Știți câte aparate mai avem noi ? Nu mai avem nici unul, pentru că le-am dat pe toate. Am dat aparatele de cinematograful ale ministerului, ca să organizăm acest serviciu de propagandă; am dat fonduri, am creat o serie întreagă de posibilități și acum, în loc să primesc în schimb o compensație pentru acest lucru, mi se spune: ce s-a găsit aici, luăm noi, ca să facem un serviciu al nostru.

G-ral C. Pantazi: Dle prim-ministru, nu este așa, vă rog să mă iertați. Noi am dat tot ce interesează propaganda la Ministerul Propagandei.

M. Antonescu: Știți că !a un moment dat, noi nu mai aveam în București nici un aparat cinematograful de înregistrat, ci numai aparate de fotografiat, pentru că pe toate le dădusem pe front.

Știți cât m-au costat jurnalele de război ? Au fost jurnale de război care m-au costat câte 10.000.000 lei unul singur, pentru Armată. Și acum când pot să am o compensare, ca să-mi continui activitatea, mi se răspunde: acum ne facem noi organizarea noastră.

G-ral C. Pantazi: Nu este așa, dle prim-ministru. Noi am luat numai aparate mici de proiecție, pentru instrucția trupelor, un fel de lanterne magice, pe care le întrebuințăm și pentru instrucție și pentru educația în Școală – în legătură cu Ministerul Culturii Naționale – în liceele din provincie.

În afară de acestea, au mai fost niște aparate mici, cu care se fac caravane cinematograful în cadrul diviziilor, pentru regiunile respective.

M. Antonescu: Tot ce a trebuit să fac pentru Armată și pentru instrucția ei, am făcut totdeauna, recunoscându-i drepturile și ajutând-o când a depins de mine. Vă semnalez însă această chestiune, pentru că am cerut rezolvarea ei și în scris.

Eu sunt ministru al Propagandei. Ei bine, știți dv. că eu n-am văzut, de 5-6 luni de zile, pe conducătorul Serviciului de Propagandă al Armatei, de pe lângă Statul Major ? De 5-6 luni de zile n-a venit pe la mine.

Prof. Al. Marcu: Acum este colonelul Poiană.

M. Antonescu: Știți că activitatea acestui serviciu se desfășoară complect în afară de orișice plan ? Sunt o serie de fonduri, pe care eu le dau de la Ministerul Propagandei, din fondul intereselor superioare de Stat; este o activitate acolo, care trebuie coordonată. Eu n-am nici o posibilitate s-o controlez. Pe deasupra, este și nepotrivit, când am această răspundere și când am făcut ceea ce am făcut până acum, să nu știu cum se lucrează acolo. Eu nu pot să solicit acest lucru, dar v-aș ruga pe dv., dle g-ral Pantazi, să dați dispoziții, pentru că o asemenea atitudine nu este admisibilă.

Jurnalele de război pentru Armată le-am scos eu, cheltuind de la Ministerul Propagandei. Tot ce am putut, am făcut pentru propagandă. La urma urmei, nu aste nici politicos ca Ministerului Propagandei să i se răspundă în condițiile acestea. Și nu este vorba numai de mine; este vorba de conexitatea serviciilor între Ministerul Propagandei și Marele Stat Major.

Să nu credeți că este vorba de sensibilități personale. Am discutat cu dl ministru Petrovici problema teatrelor. Într-o zi mi s-a semnalat, într-o notă informativă, provenită de la Cabinetul d-lui ministru de Interne, că a doua zi trebuia să se reprezinte pe Sărindari o revistă, care făcea propagandă englezească și ironiza Axa în termenii cei mai ofensatori – aceasta cu trei săptămâni înainte de război. Atunci mi-am dat seama că trebuie să existe o corelație absolută și Propaganda să aibe controlul asupra tuturor activităților de acest fel. Atunci am discutat cu dl Petrovici problema teatrelor, în genere, mai ales că teatrele sunt acum, în toate părțile, instrumente de propagandă și educație națională. Firește, fiind în serviciul educației, trebuie să țineți seama de programe. Ajunsesem astfel să avem, cu dl ministru Petrovici, un fel de condominium – cum spunea domnia sa – pentru ca această activitate să se desfășoare în comun.

Este posibil ca atunci când eu am creat echipele de propagandă ale Armatei, care să lucreze după un tip făcut de mine – am lucrat zile și nopți întregi la alcătuirea și la programul lor, atunci când au trebuit să plece pe front; tractele, care au fost răspândite, au fost prinse cu mâna mea: le-am lucrat noaptea, cele mai multe au fost tipărite la tipografia Marelui Stat Major, pentru că erau secrete; deci eu am inițiat această acțiune de propagandă a Armatei – este posibil atunci ca de atâtea luni de zile șeful Serviciului de Propagandă al Armatei de pe lângă Statul Major să nu vie să ia contact cu mine.

Prof. Al. Marcu: Vine la conferințele noastre, pe care le ținem vinerea.

M. Antonescu: După ce l-am solicitat eu.

G-ral C. Pantazi: În ceea ce privește cinematograful, nu suntem cu nimic în contradicere cu principiile expuse de dv. și cu ceea ce vreți să faceți. N-aveți nevoie de nimic din materialele luate de noi.

M. Antonescu: Am să rog pe dl Marcu să trimeată d-lui g-ral Pantazi o notă asupra tuturor capturilor repartizate de Armată Ministerului Propagandei.

G-ral C. Pantazi: O am la mine. Sunt trecute aici toate aparatele – unele de mare valoare – care s-au dat la Propagandă.

Prof. Al. Marcu: În chestiunea cabanelor din Bucovina ale O.N.T.-ului, pentru fixarea lor pe teren...

M. Antonescu: O lăsăm, pentru că nu este actuală.

Prof. Al. Marcu: Chestiunea tipografiei de la Odessa. Acolo se instalează acum o tipografie, iar dl Alexianu este de părere să fie autonomă, întrucât tot regimul de acolo este autonom.

Prof. Gh. Alexianu: N-am spus să fie autonomă. Vreau să instalez două tipografii. Dv. nici n-are să vă folosească tipografia de la Odessa.

M. Antonescu: Acolo este altceva; alt regim.

“Pentru Guvernământul Bucovinei:

A se cerceta existența firelor de bumbac necesare fabricilor din Cernăuți, care au primit comenzi de pânzeturi, pentru executarea cărora nu au primit cota suficientă”.

G-ral Gh. Dobre: Armata a dat comenzi, chiar prin Guvernământ, pe baza unui existent, care era mai mare decât ceea ce ne trebuia nouă. Acum suntem sesizați că n-ar fi suficiente fire. Trebuie să luăm măsuri din vreme, pentru că altfel dăm peste cap tot programul.

Am trimis 60.000.000 lei avansuri, ieri am mai dat încă 30.000.000 lei și la 10 mai voi mai da încă 10.000.000 lei în Bucovina.

M. Antonescu: Care este explicația ?

G-ral C. Calotescu: Nu toate firele sunt proprii pentru țesăturile care îi trebuiesc Armatei.

G-ral Gh. Dobre: Probabil că firele dispar din fabrici.

G-ral C. Calotescu: Firele existau în fabrici la data contractărilor. Probabil că din ele se fabrică pânzeturi, care se vând la particulari.

M. Antonescu: Dle guvernator, vă rog să țineți seama că unul din cei mai chinuiți oameni din Guvern este dl g-ral Dobre, căruia noi toți îi cerem. Or, trebuie să-i și dăm.

G-ral C. Calotescu: Da, dle prim-ministru, dar nu se potrivește o fabrică de textile din București, care are capital la bănci, imobile de sute de milioane de lei și personalul tehnic complet, cu o fabrică de textile din Cernăuți, fără capitaluri, condusă numai de trei ingineri, pricepuți sau nepricepuți.

M. Antonescu: În ce sens nu se potrivește ?

G-ral C. Calotescu: Din punctul de vedere al capitalului.

M. Antonescu: Dar văd că dl g-ral Dobre pune la dispoziție capital.

G-ral C. Calotescu: Dânsul plătește numai ceea ce i se lucrează.

G-ral Gh. Dobre: Am dat avansuri.

G-ral C. Calotescu: Dar dacă această materie primă se termină ?

M. Antonescu: Soluția este simplă: vă rog să transmiteți dv., dle g-ral Calotescu, o notă d-lui g-ral Dobre, referitoare la creditele necesare, pentru ca, în cadrul acestor credite, să se execute și planul întocmit de dl g-ral Dobre, păstrându-se pentru Armată disponibilitățile de fire stabilite de domnia-sa.

G-ral Gh. Dobre: Am dat o cotă și pentru populația civilă.

G-ral C. Calotescu: Firele nu sunt potrivite pentru țesăturile de care are nevoie Armata.

M. Antonescu: „Chestiunea avansurilor necesare Guvernământului pentru plata la fabricile ce au primit comenzi de pânzeturi și cămăși-bluze, precum și stabilirea valorii totale a furniturilor”.

Același lucru.

„Să se blocheze sau să se rechiziționeze produsele diferitelor fabrici arendate în condițiuni avantajoase particularilor, cu scopul de a împiedeca specula”.

G-ral Gh. Dobre: Eu am informații că sunt în Bucovina fabrici arendate în condițiuni avantajoase, la care totuși produsele se desfac pe prețuri de speculă, deși ele produc în condiții foarte ieftine. Am să vorbesc eu cu dl g-ral Calotescu.

M. Antonescu: Vă rog să rezolvați dv. această chestiune.

„Pentru Guvernământul Transnistriei:

Pielele brute să fie predate la O.R.A.P. pentru a fi repartizate imediat fabricilor din țară, în scopul de a se evita alterarea lor prin depozitare și conservare la prefecturile de județ”.

Prof. Gh. Alexianu: Am vrut să dau O.R.A.P.-ului aceste piei brute și am dus tratative timp de trei luni de zile. O.R.A.P.-ul înțelege însă ca noi să-i ducem pieile acestea, iar el să le ia aproape pe nimic.

M. Antonescu: Este o plângere generală în privința prețurilor pe care le dă O.R.A.P.-ul. În același timp să-mi dați voie să spun că este un lucru pe care nu izbutesc să-l înțeleg. Mi s-a semnalat, și am verificat singur, că o pereche de pantofi a ajuns să se vândă cu 6.000-7.000 lei.

G-ral C. Voiculescu: Mai scump: se vinde cu 10.000-12.000 lei perechea.

(Dl prof. Al. Marcu, subsecretar de Stat al Propagandei, roagă pe dl vicepreședinte al Consiliului de Miniștri să-i permită să părăsească Consiliul, înainte de ridicarea ședinței).

M. Antonescu: D-lor miniștri, v-aș ruga de aici înainte ca, atunci când voți să plecați din Consiliu, să vă fixați chestiunile care vă interesează, în ordinea în care vreți. Nu vreau să vă țin aici, dar nu putem să facem dintr-o ședință a Consiliului de Miniștri o circulație permanentă, iar ceilalți cari rămân să pară un fel de condamnați.

Aceasta nu este pentru dl ministru Marcu. D-sa a lipsit atâta vreme și are atâtea treburi la minister. Vă rog însă, ca metodă, sau să punem la început chestiunile acelor domni miniștri, cari n-au preocupări constante în legătură cu activitatea provinciilor, sau să nu mai vină domnii miniștri pe cari nu-i interesează Consiliul cu domnii guvernatori, pentru că nu se poate lucra în Consiliul de Miniștri, cu sistemul acesta de venire și de plecare, mai ales că sunt aici domnii

gubernatori, cari vin odată pe lună și este puțin vexatoriu pentru dânșii ca, atunci când au de rezolvat atâtea probleme, noi să le oferim această ocazie.

Știu că nu este comod pentru unii domni miniștri, cari nu au afaceri directe cu Consiliul. Cred însă că e foarte necesar să avem un Consiliu de Miniștri – măcar acesta odată pe lună – în care să ne verificăm punctele de vedere și să stabilim o unitate de conducere, căci altfel, chiar din punct de vedere al unității de conducere, se pot ivi unele inadvertențe, datorită lipsei de coeziune, pe cari unii domni miniștri mi-au semnalat-o ca un fenomen de carență a funcțiilor noastre.

Rog ca ceea ce am spus acum să se trimită tuturor d-lor miniștri.

Prof. I. Petrovici: Dar celor cari nu s-au mișcat de pe scaun ?

M. Antonescu: Recunoștința mea. Se poate comunica și lucrul acesta. (Ilaritate).

Eu nu mă mișc de la Președinție. Am plecat aseară la ora 10, și am lucrat până la 3 noaptea. Azi de dimineață am discutat cu dl Mareșal o serie de probleme. Plec de aici și mă duc la dl Mareșal să discut alte probleme. Nu am nici un ceas pentru mine.

G-ral N. Stoescu: Protestăm. Vă rugăm să vă menajați.

M. Antonescu: Mulțumesc foarte mult.

Prin urmare, nu vă cer un lucru cu aer de sacrificiu, dar un lucru care este potrivit să-l facem în interesul acțiunii Guvernului.

Prof. I. Petrovici: Ba găsesc chiar că este bine ca cine n-are chestiuni directe, să se inițieze, să vină să se informeze.

M. Antonescu: Pe de altă parte, domnii gubernatori vin numai o dată pe lună, la acest Consiliu de Coordonare. Și coordonare cu scaunele nu se poate face.

G-ral Gh. Dobre: O.R.A.P.-ul este organul care strânge toate cheile, inclusiv de la Armată, ca să nu se facă invaziune (*sic!*). S-a dat dispoziție de către dl Mareșal ca la unitățile care taie vite, pieile să fie colectate pentru oraș.

Am rugat ca și Transnistria să dea aceste piei O.R.A.P.-ului, pentru ca distribuția să se facă după programul d-lui Mareșal.

Prof. Gh. Alexianu: Vă voi arăta situația...

G-ral Gh. Dobre: Cunoaștem situația, dar trebuie să executăm.

M. Antonescu: Știți că nici 15% din consum nu este asigurat.

G-ral Gh. Dobre: Ne trebuie un milion perechi bocanci. Populației civile trebuie să-i dăm surogate.

M. Antonescu: Dv., dle Alexianu, ce obiecțiuni faceți la executarea imediată?

Prof. Gh. Alexianu: Interesul lor este să întârzie punerea în funcțiune a fabricii de la Odessa și de la Balta, ca să ia pieile cu un preț derizoriu. Dl Mareșal a spus să se dea O.R.A.P.-ului cu 20% sub prețul fixat în țară. Dar nu să profite O.R.A.P.-ul, ci Statul.

O.R.A.P.-ul nu dorește să ia aceste piei decât cu 20% sub prețul de cost fixat de Stat. Lasă că și așa prețul de cost este prea mic, și noi, care suntem o regiune agricolă și trăim din aceasta, trebuie să dăm cu 20% mai ieftin.

M. Antonescu: Dar de ce cere O.R.A.P.-ul să i se dea cu 20% mai ieftin ?

Dle g-ral Dobre, te rog să dai d-ta imediat O.R.A.P.-ului dispoziția să plătească și acei 20%, și să spună pentru ce cere această reducere de 20% față de un preț care a fost fixat cu caracter de monopol. Este un abuz și descurajează pe producători, cum spune dl Alexianu.

G-ral Gh. Dobre: Dacă știam, în prima zi dădeam ordin.

Prof. Gh. Alexianu: Noi dorim ca prelucrarea acestor piei să se facă și în Transnistria, fiindcă avem fabrici foarte mari.

G-ral Gh. Dobre: Aveți tanante ?

Prof. Gh. Alexianu: Aducem, ca și dv.

M. Antonescu: În privința tanantelor este o situație disperată.

Prof. Gh. Alexianu: Dacă se găsesc tanante pentru prelucrarea pieilor aici, pot să fie lucrate și acolo, căci sunt mii de lucrători fără lucru, și aceștia vor fi duși în Germania.

G-ral Gh. Dobre: Nu putem face nici aici aceste lucruri.

M. Antonescu: Situația tanantelor este foarte proastă. Nu vă recomand să așteptați găsirea tanantelor, contând că faceți Ministerului Înzeștrării un serviciu mai mare prin propria dv. producție, fiindcă tanante nu sunt și nu veți putea avea ușor.

De aceea, deocamdată vă rog, indiferent de ce vom face mai târziu, dați dispoziții ca O.R.A.P.-ul să cumpere fără această reducere de 20%, dle g-ral Dobre, iar dv., dle Alexianu, dați dispoziții să se vândă imediat din provincia dv.

Prof. Gh. Alexianu: De altminteri, toate pieile de până acum au fost ridicate de Armată. Rămânând numai ce se va strânge de acum înainte.

M. Antonescu: Urmează la ordinea de zi: A se stabili modalitatea, precum și organele ce se vor ocupa cu colectarea lânii din recolta 1942 în Transnistria.

G-ral Gh. Dobre: Decretul-lege dat se referă la Basarabia, Bucovina și Vechiul Regat. A rămas să se facă numai pentru Transnistria.

Prof. Gh. Alexianu: Toată lâna este a kolhozurilor, și acolo se strânge.

G-ral Gh. Dobre: Trebuie însă organizat și controlat, ca să știm câte oi sunt acolo. Ne trebuie câteva mii vagoane lână, și avem câteva sute.

Prof. Gh. Alexianu: Voi lua lâna de la toate oile, mai ales că nu s-a tăiat nici un miel.

M. Antonescu: Dv. ați făcut un export de asemenea articol ?

Prof. Gh. Alexianu: Am exportat în toată țara.

M. Antonescu: În afară de cantitatea stabilită în Consiliu, n-ați dat nimic ? Fiindcă ni s-a comunicat că disponibilul acela, contravaloarea a 50 milioane mărci...

Prof. Gh. Alexianu: S-a mărit. Atunci când s-a comunicat, nu era întreaga cantitate expediată.

M. Antonescu: Atunci, întâi, în principiu, v-aș ruga să trimeteți un delegat al dv., și nici un export să nu fie făcut fără aprobarea guvernului.

Prof. Gh. Alexianu: Este dată de Ministerul Economiei Naționale.

M. Antonescu: Ministerul Economiei Naționale dă aprobări din punct de vedere tehnic. Aprobările de principiu le dă Ministerul de Externe. Există la

Ministerul de Externe o comisiune specială și vă rog să trimeteți un delegat al dv., fie din București – chiar din Președinție puteți însărcina – care să participe la lucrările comisiei, să vă informeze și, în același timp, să știe care sunt principiile și ale Ministerului de Externe, și ale Economiei Naționale, în ce privește exportul.

Cu aceasta cred că am urmărit să servesc pe dl g-ral Dobre, fiindcă nu vreau să ajungem ca prin exporturi directe să ne lipsim de anumite materii prime și articole care sunt esențiale, mai ales pentru opera de înzestrare a Armatei, fiindcă dv. în interesul Statului, puteți să credeți, într-o zi, că e avantajos să faceți un schimb direct cu germanii și să dați lână în schimbul tractoarelor.

Acest lucru trebuie să fie stabilit, pentru că în comisia de la Externe se ține seama tocmai de necesitatea comunicată de dl g-ral Dobre, de politica de importuri pe care o face Ministerul Economiei Naționale și se stabilește un sistem.

În ce privește, prin urmare, lâna, măsurile pe care le luați dv. ...

G-ral Gh. Dobre: Să fie identice cu celea pe care le-am luat noi aici, ca să fie un control sigur.

M. Antonescu: Cunoașteți, dle Alexianu, măsurile luate aici ?

I. Marinescu: Este vorba, întâi, de un recensământ al oilor.

Prof. Gh. Alexianu: Este inutil, căci acolo este o contabilitate în partidă dublă în această privință.

M. Antonescu: Atunci dați ordin organelor dv. în subordine să vă comunice aceste tabele statistice, pe baza cărora dl g-ral Dobre își va face calculele, ca să știe care va fi producția de la dv.; și luați măsuri, prin care aceleași organe, ca, în vederea operațiilor de colectare, să pregătească tot controlul care este necesar și centrale, în conformitate cu legea, făcând ca Sindicatele Agricole, care și-au luat această sarcină pentru teritoriul de aci, să fie acolo substituie prin organele administrației dv.

Prof. Gh. Alexianu: Nu știm cui să trimetem lâna.

M. Antonescu: Va da dispoziții dl g-ral Dobre.

G-ral C. Voiculescu: În legătură cu colectarea lânii și recensământul, se spune în decizie că 5 kg lână rămân pentru producător. Să nu mai facem atunci recensământul la cei cari au trei oi.

M. Antonescu: Cred că recensământul este necesar pentru toți. Noi trebuie să avem un inventar, să știm care este situația reală.

G-ral C. Voiculescu: Eu am recensământul.

M. Antonescu: Dl g-ral Dobre, ținând seama de nevoi, va aplica soluția cea mai potrivită.

Urmează, la ordinea de zi: A se rezolva chestiunea evacuării fabricii de filatură a cânepei de la Odessa, cerută de Președinția Consiliului de Miniștri.

Prof. Gh. Alexianu: Situația este următoarea: sunt o serie de fabrici care se pot evacua și altele care nu se pot evacua.

Am cerut Comisiei care a venit de aici să examineze fiecare fabrică, să arate care sunt necesare, care se pot evacua fără a constitui fier vechi, ca să facem o evacuare sistematică.

Astăzi, fiecare, care a găsit o mașină într-o fabrică, vine și cere să i-o dăm, și oprește funcționarea completă a fabricii.

M. Antonescu: Fabrica de filatură funcționează azi ?

Prof. Gh. Alexianu: Da.

M. Antonescu: Atunci de ce se cere ?

G-ral Gh. Dobre: Utilajul pe care îl avem aici nu se pretează la filatura de cânepă, și acolo sunt două fabrici.

Prof. Gh. Alexianu: Dacă sunt două, și una nu poate fi pusă în funcțiune, atunci o dau.

M. Antonescu: Să o puneți dv. în funcțiune, aceasta da. Dar dacă fabrica nu lucrează, atât mai lipsește, să cereți să o pună în funcțiune dumnealor. Dacă fabrica lucrează și este necesară pentru activitatea dv., n-are nici un interes Ministerul Înzeestrării să vă împiedece să lucrați, mai ales dacă există altă fabrică, care poate fi pusă în funcțiune.

Prof. Gh. Alexianu: Acelaș lucru cu fabrica de sticlă. Funcționează, eu fac borcane și sticle ca să pun siropuri de fructe, și mi se cere să dau mașini.

M. Antonescu: Cine a cerut ?

Prof. Gh. Alexianu: S-a intervenit, prin Președinție, de la Scăeni și din altă parte.

M. Antonescu: Acestea sunt propuneri. Tocmai de aceea sunt Consiliile noastre de coordonare, să vedem ce măsuri luăm. Dacă se cer lucruri de acestea, care sunt necesare activității dv., desigur că aceasta nu poate să intre în concepția Guvernului.

G-ral Gh. Dobre: A fost dat ordin precis de d-l Mareșal că se evacuează numai ce nu este necesar acolo.

M. Antonescu: În principiu însă, dle Alexianu, ținând seamă de împrejurări și de structura noastră națională – și de înțelepciunea de totdeauna a poporului român, dacă nu chiar de instinctul lui – cred că dacă sunt unele industrii care pot să fie reorganizate aici, este înțelept să nu vă opuneți la această transmitere de fonduri industriale de la Odessa pe teritoriul nostru, fiindcă nu suntem saturați industrial aici, ca să nu avem nevoie de a primi fonduri industriale.

Prof. Gh. Alexianu: Eu sunt în fiecare zi asaltat de la Nicolaev să dau diferite piese. Ni se cere acum de la Nicolaev să dăm fabrici de ulei.

M. Antonescu: Aceasta în nici un caz.

Înțeleg să îndestulez aici teritoriul, dar nu să pierd, prin teritoriul de ocupație, ceea ce dau.

Prof. Gh. Alexianu: Ar fi suficient să vadă că iau lucrurile importante, și ar cere și ei.

M. Antonescu: Nu pot să spună acest lucru. Acest teritoriu este supus ocupației românești. Ocupația românească este o stare de drept, văd cu foarte multă satisfacție, că recent, chiar într-un comunicat german, s-a invocat dreptul internațional ca temei al regulilor războiului.

Ca dascăl de Drept Internațional – fără nici un fel de pedantism – vă atrag atenția că până acolo merge dreptul ocupatorului, încât poate să ridice materialul

rulant al căilor ferate, și s-a pus chiar problema pentru șinele de cale ferată, dacă nu le poți ridica. Și convențiile privitoare la ocuparea de teritorii, și practicile internaționale, au spus, totdeauna, că ocupatorul are acest drept, deoarece, dacă el trebuie să suporte sarcinile ocupației, trebuie să le și acopere prin mijloacele care le dă teritoriul ocupat.

Nicolaevul este supus tot unui regim de ocupație, dar este în afară de suveranitatea românească ocupatoare. Nu este nici un principiu de vase comunicante între Nicolaev și Odessa. Între Odessa și București, unde este aceeași suveranitate, desigur.

Prin urmare, nu vă temeți că se poate invoca faptul de a lua unele fonduri industriale aici, ca titlu pentru Nicolaev, de a cere aceleași lucruri, pentru că, în drept, problema este complet deosebită, iar noi exercităm pe acest teritoriu un drept de ocupație, în numele suveranității românești, consimțită formal și pe plan diplomatic, printr-un acord dintre Guvernul Reich-ului și România, și chiar pe temeiul unei scrisori a Führer-ului, care a dat în exclusiv o ocupație militară, acest teritoriu României.

Pentru noi este bine să facem acest lucru, pentru că niciodată, chiar dacă vrem să facem din Odessa un mare centru industrial de viitor, dacă împrejurările internaționale ne vor da această posibilitate, fără alte riscuri la Răsărit – vă amintiți ce v-am spus: problema Apusului este legată de aceea a Răsăritului; cel puțin atâta vreme cât sunt la Ministerul de Interne (sic!), eu nu pot să separ Răsăritul de Apus, chiar dacă nu într-un înțeles absolut, în orice caz într-un înțeles de conexitate organică, de unirea Neamului Românesc – dar Odessa, chiar într-oaltă ipoteză, nu poate fi un centru industrial atât de mare încât să depășească alte centre industriale ale României.

Prin urmare, și din acest punct de vedere tot transferul de fonduri industriale intră într-o politică g-rală de geografie industrială, necesară pentru rosturile noastre de mâine. De aceea, tot ceea ce puteți, în interesul producției, aci, sub supravegherea noastră, să aprobați când vă cere dl g-ral Dobre, mai ales pentru nevoile Armatei, și vă rog să nu-i faceți obstacole, chiar când este vorba de transferuri de fonduri industriale, cu atât mai puțin de administrarea lor, fiindcă aceasta trebuie să aparțină unui plan g-ral al regimului nostru industrial din toată țara.

Prof. Gh. Alexianu: Nici o dificultate. Dar dacă eu semăn 1.000 hectare cânepă, trebuie să am o fabrică unde să filez, căci altfel ce fac ?

M. Antonescu: Prin evacuarea fabricii de filatură ați înțeles transferarea fabricii ?

Prof. Gh. Alexianu: Da.

M. Antonescu: Și mai este încă o fabrică, spuneți dv., care nu funcționează ?

Prof. Gh. Alexianu: Așa spune dl g-ral Dobre.

M. Antonescu: Dacă acea fabrică există, începeți cu aceea, și vom vedea noi cu ce sfârșim. Dacă fabrica lucrează, n-are nici un sens să fie evacuată.

G-ral C. Pantazi: Dl Mareșal a pus totdeauna chestiunea aceasta, asupra căreia noi trebuie să insistăm: avem absolută nevoie aici în țară de această fabrică de filatură de cânepă.

I. Marinescu: Suntem subechipați în materie de filaturi de cânepă.

M. Antonescu: Am întrebuițat și eu formule mai generale, făceam un filozof lângă mine, și-l ofensez dacă întrebuițez formule prea simple. Dar trebuie, cu orice preț, să ținem seama de acest plan politic.

G.-ral. Gh. Jienescu: Unde se montează această fabrică, dacă sosește în țară ?

M. Antonescu: La aceasta vă răspund: eu nu spun că trebuie să paralizăm producția la Odessa și în Transnistria, după cum nu spun că trebuie să ne apucăm să transportăm fierul vechi aici. Dacă putem face lucruri mai bune decât starea de azi, desigur că o facem.

Dar eu nu pot discuta problema în abstract. Îmi închipui că atunci când d-l g-ral Dobre susține un lucru, cu experiența și cu cunoașterea lucrurilor pe care d-sa le are, a examinat deja posibilitatea de transferare practică și a stabilit locul unde să fie transferată și mijloacele tehnice pentru aceasta, pentru că o fabrică este o mare realitate, nu este o idee pe care o iei de la Odessa și o aduci la București.

Prof. Gh. Alexianu: Mă voi înțelege cu d-l g-ral Dobre.

Prof. I. Petrovici: O chestiune analoagă, în altă ordine de idei.

Mi s-a spus și mie de niște picturi de la Muzeul din Odessa, dacă să fie aduse aici sau să fie lăsate pe loc. Vă mărturisesc că sfatul meu a fost să fie aduse aici.

M. Antonescu: Vă rog și eu să fie aduse aici. Chiar numai pentru amintirea tezaurului de la Moscova, și încă trebuie să restabilim un echilibru.

Prof. I. Petrovici: În plus, faptul că Odessa este probabil mai expusă la un bombardament, decât alte centre din țară.

Prof. Gh. Alexianu: Am tratat cu profesorii dv., fiindcă am și eu o colecție de vase grecești, dar mi s-a spus că nu le putem aduce, fiindcă nu avem loc la Muzeul de Antichități.

M. Antonescu: Pentru locul tablourilor și al vaselor răspund eu. De industrie nu răspund deși, la urma urmelor, v-aș garanta că răspund și de locul pentru filatură.

Titus Dragoș: Eu le ofer casă pentru muzeu.

Prof. I. Petrovici: Tot așa cum le-ați oferit până acum și pentru ministerul meu ? (Ilaritate)

M. Antonescu: Punctul 4: „Chestiunea convocării Uzinelor Reșița”.

G-ral Gh. Dobre: În această privință mă voi înțelege cu dl Alexianu.

M. Antonescu: Urmează „Chestiuni pentru Bucovina și Basarabia: 1. – Să se dea dispoziții organelor administratoare de la județe și municipii pentru a da tot concursul spitalelor de zonă inferioară, în scopul de a-și procura, prin rechiziții locale, materiale de cazarmament, efecte spitalicești, mobilier etc.”

G-ral C. Calotescu: S-a spus să se dea acest concurs de guvernatori.

G-ral C. Voiculescu: De unde să dăm ?

M. Antonescu: Cred că d-l g-ral Calotescu are mai multe posibilități în Bucovina.

G-ral C. Calotescu: Am luat, până acum, de la evrei trei rânduri și cred că voi mai lua trei.

M. Antonescu: Atunci, vă rog să vedeți și dv., dle guvernator, ce se poate face, fiindcă situația pe care am constatat-o chiar zilele trecute, când am mers cu dl Mareșal și cu d-l ministru Tomescu la unele spitale, este întristătoare.

Ceea ce s-a făcut cu inventarul spitalelor noastre este un lucru odios. O lipsă totală de grije. Și atunci trebuie să ținem seamă de primejdie, mai ales că spitalele de zonă interioară vor trebui să fie adaptate, și cu atât mai mult vom avea nevoie de aceste lucruri.

Urmează „Chestiuni pentru toate guvernămintele: 1. – Să se facă inventarierea resurselor de fier vechi, precum și a metalelor neferoase”.

G-ral Gh. Dobre: Dl Mareșal a dat ordin să facem o inventariere a ceea ce există pe loc, ca disponibil, pentru ca, în momentul când vom avea nevoie, să luăm de peste tot, din cimitire și din toate locurile.

M. Antonescu: Dv., ca tehnician și lucrând cu acestea, vă este ușor să spuneți: din cimitire și din celelalte locuri. În practică însă, trebuie să întocmiți un îndreptar în această privință.

G-ral Gh. Dobre: L-am dat tuturor organelor administrative. Dl ministru de Interne a dat dispoziții prefectilor.

M. Antonescu: Atunci, dl secretar general Vlădescu, să îngrijească ca și domnii guvernatori din Basarabia, Bucovina și Transnistria să aibă imediat chestionarul trimis de dl ministru g-ral Dobre pentru inventarierea, recensământul fierului vechi și disponibilul de fier vechi și material neferos, conform specificărilor acestui îndreptar.

Punctul 2: „Să se facă distincție între fierul vechi provenit din capturi de război, proprietatea Armatei, și fierul provenit din exploatarea resurselor locale, proprietatea guvernămintelor”.

G-ral Gh. Dobre: Aceasta este foarte important. D-l Mareșal vrea să folosească fierul provenit din capturi pentru menținerea unor prețuri joase la instrumentele agricole. Cu celălalt fier, provenit din resursele locale, este altceva.

G-ral C. Voiculescu: Toată Basarabia este plină de vehicule stricate, rămase pe câmp, peste tot locul.

M. Antonescu: Atunci, rog pe dl g-ral Pantazi ca, în afară de dispozițiile pe care le-au dat Ministerul de Interne și guvernatorii, prin organele militare să se facă inspecții, pentru ca, în fiecare județ să se strângă, pe cercuri de recrutare, fierul vechi și vehiculele stricate, care nu sunt concentrat în pachet.

Pentru distincțiunea aceasta a capturilor, mai ales pentru Odessa, trebuie făcut un recensământ. Se va face separațiunea aceasta a fierului vechi, după proveniență. Deci pentru celălalt fier, pentru care există deja puncte unde sunt concentrate aceste materiale, firește că trebuie să se facă distincția aceasta între depozitele Armatei sau rezervele particulare.

Prof. Gh. Alexianu: Aici mai trebuie făcută o distincție: ce înseamnă capturi de război ? Fierul care provine din dărâmarea unei fabrici este captură de război ? Dar fierul care provine din dărâmarea unei magazii sau a unei gări ?

M. Antonescu: Aici vă răspunde internaționalistul. În Transnistria, totul este captură de război, din moment ce acolo este ocupație militară.

Prof. Gh. Alexianu: Nu întreb din punctul acesta de vedere, ci din punctul de vedere al regimului.

M. Antonescu: Din punct de vedere economic, vom vedea, în cadrul planului Ministerului Înzeestrării și al Ministerului Economiei Naționale, care sunt distincțiunile de făcut. Deocamdată, pentru inventarieri, cel mult acolo să se facă diferențe între capturile făcute de Armată și administrate direct de Armată și capturile administrate de organele civile de pe lângă comandamente.

Prof. Gh. Alexianu: O altă problemă vreau să pun eu: de exemplu, în unele gări, au fost dărâmate și distruse magaziile Căilor Ferate. Pentru a face administrația Căilor Ferate din Transnistria este nevoie ca multe clădiri să fie refăcute.

M. Antonescu: Suntem în ocupație bellica. În cadrul planului de ridicare a acestor rezerve și, odată cu înaintarea recensământului, dv. veți trimite și o listă a nevoilor locale, pentru ca în momentul când se va pune problema dispoziției acestor rezerve, necesitățile locale ale Transnistriei să fie cunoscute de dl g-ral Dobre. Deci dv. să arătați: iată, aceste cantități de fier vechi sunt necesare pentru activitatea locală sau pentru refacerile unor clădiri indispensabile administrației locale.

Deocamdată însă, dl g-ral Dobre vrea să facă numai un recensământ, ca să știe care sunt rezervele.

Prof. Gh. Alexianu: Eu pot să fac magazii noi, din scânduri, dar dacă fierul provenit din aceste magazii distruse acum este socotit captură și trebuie să-l dau gratuit, nu voi mai avea de la Reșița contravaloarea lui, ca să pot construi magazii noi.

M. Antonescu: Aceasta este o altă problemă. Pentru echilibrul dv. bugetar, desigur că vom examina problema atunci când veți da acest fier, pentru că captura de război este captură de război, din punctul de vedere al proprietății locale, față de terți, dar între noi, dv., rezemându-vă administrația pe un sistem autonom și pe venituri, nu numai pe cheltuieli, trebuie, firește, să se stabilească, neapărat, un sistem de compensație între dv. și între Ministerul Înzeestrării, fiindcă este legitim ca dv. să aveți acolo resurse pentru activitatea dv. Aceasta e sigur.

„Să se ușureze și accelereze colectarea, ridicarea și expedierea fierului vechi, prin simplificarea numeroaselor formalități, și anume: prea multe comisii de verificare și control, chestiunea interzicerii ieșirii vagoanelor fără aprobarea Guvernământului și chestiunea alegerii pentru întrebuințarea și comercializarea fierului – deși nu mai are o valoare reală, el fiind trecut prin incendii și distrugerii”.

În ceea ce privește formalitățile de control, eu cred că este necesar să se facă formalități de control, fiindcă, dacă desființăm formalitățile de control pentru

organele Statului, le desființăm pentru toată lumea – și nu cred că este bine să trecem la acest regim.

G-ral C. Voiculescu: S-au luat radiatoare și valvuri de la fabrici, fără nici un control.

G-ral C. Calotescu: Colectorii au și ei avantajile lor – și sunt cam mulți.

G-ral Gh. Dobre: Controlul trebuie făcut.

M. Antonescu: Este necesar să controlați și dv. pe acești controlori. Dl g-ral Dobre spune însă să nu faceți prea multe formalități, ca să țineți lucrurile pe loc. Faceți control, adică vă duceți și constatați situația.

G-ral C. Voiculescu: Eu am prins pe unul care încărcase trei vagoane de material.

M. Antonescu: Controlul trebuie făcut repede, ca să nu se pună piedici transportului, fiindcă avem mari nevoi de fier vechi. Am avut un Consiliu de Miniștri săptămâna trecută, în care am expus situația din metalurgie, pe baza datelor foarte chinuite pe care ni le-a prezentat dl g-ral Dobre, cel mai chinuit din acest punct de vedere, fiindcă are răspunderea înzestrării Armatei, într-o perioadă de epuizare a materiilor prime.

Prin urmare, trebuie să-i dăm toate mijloacele.

G-ral N. Stoenescu: Incontestabil.

M. Antonescu: Dl ministru al finanțelor spune „incontestabil”, ca și cum ar trebui să facem o taxare și pe chinul oamenilor, nu numai pe alte lucruri.

Situația metalurgică este așa de grea, că trebuie, cu orice preț, să-l ajutăm pe dl g-ral Dobre.

G-ral C. Voiculescu: Am scos din Basarabia 267 vagoane de fier vechi.

M. Antonescu: „Să se dea concursul pentru accelerarea transporturilor de fier și materiale neferoase”.

Să luați dv., d-lor guvernatori, legătură cu organele Căilor Ferate locale și să utilizați la maximum capacitatea de transporturi. Mai ales pentru Transnistria, sunt o serie de trenuri care transportă trupe și care la întoarcere trebuie să fie supraîncărcate cu aceste materiale.

Prof. Gh. Alexianu: Tot ce se poate încărca, se încarcă. Ne trebuiesc vagoane deschise.

M. Antonescu: Încărcați cum puteți.

„Autoritățile comunale să organizeze strângerea tuburilor de munițiuni de pe câmpurile unde au fost lupte”.

Pentru aceasta, Ministerul de Interne și domnii guvernatori sunt rugați să dea dispoziții.

G-ral C. Voiculescu: Am dat o ordonanță.

M. Antonescu: Cred că și dl g-ral Pantazi poate da dispozițiuni prin organele militare și de jandarmerie, să se strângă de pe câmpul de unde au fost lupte tuburile de munițiuni.

G-ral C. Pantazi: Sunt dispoziții date.

M. Antonescu: În această privință aș ruga pe dl ministru Petrovici să dea dispoziții și organelor școlare.

G-ral C. Voiculescu: Adunarea tuburilor de muniții rămase pe câmp s-a făcut în Basarabia cu ajutorul școlilor și prin premilitari.

M. Antonescu: Ei bine, acest lucru să se afle și în Bucovina. Dacă credeți că sunt practicabile, să se facă și în Transnistria, deși este greu ca, prin cercurile de recrutare, prin Jandarmerie și cu concursul școlilor, să se facă acolo colectarea de pe câmp a tuturor munițiilor.

„Evaluarea materialelor feroase și neferoase să se facă după prețul oficial al Ministerului Economiei Naționale, pentru ceea ce este nou și utilizabil și comparativ cu prețul fierului vechi, pentru tot ceea ce este neutilizabil”.

Eu cred că nu trebuie să vă complicați această colectare a fierului vechi cu problema prețului, fiindcă atunci vă organizați singuri întârzierea.

G-ral Gh. Dobre: Prețul este fixat.

M. Antonescu: Lăsați să se transporte fierul și pe urmă vom stabili prețul. Vom vedea mai târziu.

„Să se facă o evaluare a cantităților de materiale și uneltelor necesare în scopul de a se prevedea acestea în planul siderurgic (fier pentru căruțe, pluguri, unelte agricole, caiele, potcoave, cuie etc.)”.

G-ral C. Voiculescu: Noi am trimis deja datele acestea.

M. Antonescu: Dle g-ral Dobre, v-aș ruga să precizați ce însemnează „o evaluare a cantităților de materiale și unelte necesare, în scopul de a se prevedea acestea în planul siderurgic” ?

G-ral Gh. Dobre: Să se arate nevoile fiecărei regiuni, în unelte, vehicule, cuie etc.

M. Antonescu: Nu în fier. Prin urmare, să se facă un plan ideal în ceea ce privește necesitățile. Sunt sigur că inventarul acesta va fi de trei ori mai mare decât necesitățile, fiindcă fiecare își va dilata nevoile.

G-ral C. Voiculescu: Eu am trimis aproape 300 vagoane de fier.

M. Antonescu: D-lor, urmează la ordinea zilei: „Chestiunile extrase din rapoartele săptămânale Nr. 30-31-32 și 33 ale Cabinetului Civilo-Militar pentru administrarea Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei”.

„1. – Marele Stat Major comunică situația materialelor de la Odessa propuse a fi aduse în țară și propuse a rămâne în Transnistria. Situația este întocmită în acord cu domnia subsecretar de Stat al Înzestrării, guvernator al Transnistriei, director g-ral al C.F.R., stabilindu-se și ordinea de urgență a evacuărilor”.

Rog pe dl Alexianu să ia legătura cu dl g-ral Dobre și să ia cunoștință de planul întocmit de Ministerul Înzestrării, în vederea intensificării transporturilor și evacuării acestor materiale.

„2. – Pentru complectarea lipsurilor de personal tehnic, Ministerul Agriculturii și Domeniilor propune să se demobilizeze ingineri agronomi, ingineri silvici și medici veterinari, pentru a fi folosiți pe teren, în posturile libere de specialitate, unde se simte nevoia. Ministerul Agriculturii și Domeniilor menționează că aportul acestor specialiști pe teren, în vederea asigurării și sporirii producției agricole, va fi tot atât de însemnat ca și aportul adus de ei sub arme, mai ales dacă se ține seama că din cauza timpului neprielnic, lucrările agricole din

primăvară sunt întârziate mult, iar executarea lor va trebui intensificată la maximum”.

G-ral C. Voiculescu: Avem mare nevoie de personal tehnic, agricol.

A. Pană: N-avem disponibil – numai dacă s-ar demobiliza din cei cari sunt acum sub arme.

M. Antonescu: Rog pe dl g-ral Pantazi să examineze chestiunile din acest punct de vedere, ca să vadă ce este posibil să se facă. Eu am constatat foarte mari lipsuri de agronomi, silvicultori și medici veterinari.

G-ral D. Popescu: Acum, recent, Marele Stat Major a răspuns că nu aprobă demobilizarea lor.

M. Antonescu: Este adevărat că de medici veterinari are nevoie chiar cavaleria noastră. Dar pentru agronomi și ingineri silvici !

G-ral C. Voiculescu: Sunt mulți din categoriile acestea, cari sunt grade inferioare.

G-ral C. Pantazi: Depinde și de vârstă.

M. Antonescu: Dle g-ral Pantazi, vă rog să puneți dv. să se examineze această chestiune, fiindcă cred, totuși, că inginerii silvici, și agronomii, și silvicultorii pot să fie mai utili lucrând pe teren, în serviciul economiei naționale, decât pe front, mai ales dacă sunt și grade inferioare. Stabiliți pentru anumite contingente o rigiditate absolută, dar altora puteți să le dați oarecare libertate, sau să faceți un sistem circulatoriu, în cadrul căruia fiecare din acești specialiști să aibă un concediu de o lună sau două, în care să activeze acolo unde este nevoie și apoi să se poată întoarce.

„3. – Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale a fost însărcinat să se îngrijească de 40 000 de paturi pentru îngrijirea răniților de război. Aceste paturi vor fi amenajate în spitale improvizate prin școli, cămine de ucenici etc. Pentru înzestrarea acestor spitale cu tot materialul sanitar necesar, se pune aceluia departament o problemă foarte grea, deoarece atât materialul sanitar cât și instrumentele necesare se găsesc cu mari dificultăți pe piața internă și externă.

În consecință, dl ministru dr. Tomescu, solicită d-lui g-ral inginer Vasiliu, comandantul Serviciului de Capturi Odessa, a aproba și a da ordin Depozitului Central Sanitar al Armatei, să elibereze următorul material:

- 60 bucăți mese de pansamente (autopsie) din cele 157 bucăți primite de la Serviciul de Capturi Odessa.

- 30 de cărucioare port-targă, pentru transportat răniții – cu suport de târgi respective – din cele 50 primite de la Odessa.

- 100 de mese de instrumente din cele 673 venite de la Odessa.

De asemenea dl ministru dr. Tomescu, solicită și roagă a se aproba ca, din cele 350 centrifuge-butiometre primite, să fie repartizate pentru dispensarele de puericultură un număr de 150 bucăți necesare pentru combaterea mortalității infantile, care, în actualele împrejurări, poate să ia proporții îngrijorătoare”.

Aceste materiale este nevoie să le dea dl g-ral Vasiliu ?

Dr. P. Tomescu: Aceasta este o problemă pe care o vom discuta cu Statul Major.

M. Antonescu: Și cu dl g-ral Dobre, fiindcă dânsul supraveghează capturile.

G-ral Gh. Dobre: Acum au venit amestecate, fiindcă așa a ordonat dl Mareșal.

M. Antonescu: Așa amestecate cum au venit, totuși s-au putut identifica 157 de mese de pansamente, aduse de Serviciul de Capturi.

G-ral C. Pantazi: Am dat din capturi toate materialele care mi s-au cerut.

M. Antonescu: Luați dv. măsuri. Să se dea tot ce este necesar pentru organizarea spitalelor. Pentru materialele sosite aici, nu este nevoie de aprobarea d-lui g-ral Vasiliu.

G-ral C. Pantazi: Vom da tot ce trebuie, în legătură cu ceea ce lipsește de la noi.

M. Antonescu: Încă o informație: „4. – Delegatul coloniștilor din comuna Schitu, județul Constanța, ne face cunoscut, printr-un raport telefonic, că oamenii și plugurile repartizate pentru colonizare în Basarabia stau de zile întregi pe străzi, neocupându-se nimenea de soarta lor.

S-a intervenit la Subsecretariatul de Stat al Românilor, Colonizării și Inventarului Public, care ne-a comunicat că va lua toate măsurile necesare pentru remedierea acestui lucru”.

G-ral C. Voiculescu: Guvernământ n-are nici un amestec în aceste probleme de colonizare, care se rezolvă de Subsecretariatul de Stat al Colonizării.

M. Antonescu: Dle guvernator, să nu soluționăm problemele pe compartimente.

G-ral C. Voiculescu: Coloniștii aceștia nu sunt la mine.

M. Antonescu: Dar ei vin în Basarabia.

G-ral C. Voiculescu: Ei nu sunt la mine; sunt în nu știu ce comune din județul Tulcea sau Constanța, dar nu sunt în Basarabia.

M. Antonescu: „Au trecut 60 familii din Basarabia în Constanța, urmând ca în ziua de 30 aprilie să mai plece încă 80 familii îndreptățite la colonizare”.

G-ral C. Voiculescu: Operația o face dl Dragoș.

M. Antonescu: Dar zice că în același timp sunt pe străzi lucrurile.

Titus Dragoș: Este o informație mai de mult.

M. Antonescu: Este recentă: 27 și 30 aprilie.

Titus Dragoș: Sunt unii oameni cari vor să plece singuri.

M. Antonescu: Dacă oamenii au acest automatism ambulatoriu sau un instinct migrator, este una; dar dacă sunt pluguri pe străzi, în neactivitate, este alta.

Să se telefoneze prefectului de Constanța să-mi dea imediat relații în această privință.

Punctul 5: „Serviciul de Capturi Odessa cere avizul Marelui Stat Major asupra cantității de 80 000 kg hârtie tapete către Primăria Municipiului Odessa, din cantitatea totală de circa 198 000 kg ce se află blocată la Odessa”.

Dar este nevoie să ne ocupăm noi, în Consiliul de Coordonare, de acest lucru, dle g-ral Dobre ?

G-ral Gh. Dobre: Nu este de la mine.

M. Antonescu: Dl Mareșal a dat dispoziția să fie adusă în interior toată hârtia. Să se comunice Serviciului de Capturi de la Odessa dispoziția d-lui Mareșal și să fie adusă.

Prof. Gh. Alexianu: Să fie lăsat acolo 20%, fiindcă sunt nevoi de satisfăcut.

M. Antonescu: Să vă lăsăm 15%.

Punctul 6: „Intervenindu-se pentru a cere relații asupra întrebuirii celor 47 jumătate vagoane hârtie capturată de la Odessa, Ministerul Apărării Naționale răspunde următoarele:

- S-a repartizat S.C.O.D.-ului 6 vagoane necesare pentru împachetatul diferitelor capturi;

- Pentru Guvernământ Transnistriei, 4 vagoane;

- Pentru Marele Stat Major, 5 jumătate vagoane, transportate în țară;

- În curs de repartiție, 31 $\frac{3}{4}$ vagoane”.

Prof. Gh. Alexianu: Se <ia> toată hârtia, și pentru propaganda din Transnistria nu mai avem cu ce să scoatem ziare.

G-ral C. Pantazi: Este hârtie de împachetat.

Prof. Gh. Alexianu: Este și de scris și de împachetat.

M. Antonescu: Sunt 47 vagoane. S-au dat Guvernământului 4 vagoane.

Dacă facem o repartiție, trebuie să repartizăm în cantități care să reprezinte ceva.

Prof. Gh. Alexianu: Înțeleg să plătesc această hârtie, decât să o iau de aici.

M. Antonescu: Desigur. Dacă aveți ceva hârtie rotativă și n-o întrebuințați, vă rog să o dați pentru Ministerul Propagandei, fiindcă dl ministru al Finanțelor mă speculează destul la „Monitorul Oficial”, ca să mai fiu obligat să-i dau și hârtie.

G-ral N. Stoenescu: “Monitorul Oficial” trece printr-o criză de hârtie extraordinară, așa încât aș ruga ca această hârtie să meargă la “Monitorul Oficial”.

M. Antonescu: Întâi, nu știm de ce este vorba. În al doilea rând, să transportăm hârtie tocmai din Transnistria aici, când are și ea nevoie ?

Ce reprezintă 30 vagoane ? Dacă din ele Statul Major a luat cinci jumătate și patru vagoane sunt necesare Guvernământului din Transnistria, ce reprezintă 20 vagoane față de nevoile „Monitorului Oficial”, mai ales când este și hârtie de împachetat?

Dle Alexianu, vă rog să-mi faceți o comunicare de cantitatea pe care o reprezintă această hârtie de scris.

Prof. Gh. Alexianu: Ca să împachetez lucrurile pe care le-am trimes, am fost nevoit să aduc hârtie din țară.

M. Antonescu: Eu, dacă aș lua-o, aș cumpăra-o.

G-ral N. Stoenescu: Aceasta este o captură de război, și nu trebuie plătit.

G-ral C. Pantazi: Toate capturile trebuiesc valorificate în favoarea Armatei.

M. Antonescu: Punctul 7: „Armata III-a raportează subzistențele repartizate în cote lunare, de la noiembrie-februarie inclusiv, de către Guvernământul Transnistriei”.

Ați luat cunoștință de aceasta ?

Prof. Gh. Alexianu: Le-au și luat.

M. Antonescu: Dar iată ce se spune: „Cantitățile de porumb și paie, neridicate, nu s-au putut primi, din cauză că s-au repartizat din regiuni prea îndepărtate de trupe, și nu s-au putut transporta, din lipsă de mijloace de transport”.

Tineți seamă că armatele operative nu pot aștepta.

Prof. Gh. Alexianu: Nu mai există alt porumb. Tot porumbul s-a consumat.

M. Antonescu: Atunci, explicați Comandamentului Armatei III-a. Aceste note sunt făcute de Cabinetul Militar, și vă rog să luați dv. cunoștință de ele, ca să nu mai pierdem vremea în Consiliu cu trecerea în revistă a acestor tabele.

Punctul 8: „Guvernământ provinciei Bucovinei raportează că în ziua de 12 Martie au fost coborâți din trenul accelerat București-Berlin, de către Comandamentul Militar al gării, orășeni, numiți: August Iohannes și Thomas Schen, originari din comuna Slimnic, județul Sibiu. Ca act de călătorie, posedau „Wermachtschein”, cu destinația Kiev, prin punctul Tighina. La ora 13, comandantul militar german al gării a eliberat un alt „Wermachtschein” susnumiților și cu toată împotrivirea organelor noastre, i-a suit în trenul Cernăuți-Sniatin, spunând că fac parte din Armata Germană.

Adresa unității <numiților>² este „Luftgau Postamt Wien 13.376”.

Aceasta este o chestiune de Stat Major.

G-ral Gh. Dobre: Dl Mareșal a dat ordin să piardă calitatea de cetățean român.

M. Antonescu: Care este mijlocul practic să cunoașteți pe cei cari sunt în această categorie? Organele dv. de control pot să-i cerceteze pe toți?

Prof. Gh. Alexianu: Numai în localitate se știe.

M. Antonescu: Atunci, trebuie să stabilim principiul că toți cei cari părăsesc teritoriul românesc fără îndeplinirea formelor legale și fără autorizarea cerută de lege, pierd cetățenia română.

G-ral C. Calotescu: Pe cei expulzați de Curtile Marțiale nu-i primesc nemții. Ucrainenii cari sunt luați de ruși și îi aduc nemții aici, nu-i primim noi și îi trecem înapoi, iar aceștia pe cari îi aduc ei, fără acte în regulă, să treacă pe la Tighina ca să meargă la Kiev, când noi ne opunem, ei îi trec prin altă parte.

M. Antonescu: Văd că dl g-ral Calotescu a semnalat, în legătură cu aceste nereguli, și două autorizații eliberate de către unitățile germane din Suceava la diferiți locuitori, pentru a colecta alimente din comune.

G-ral C. Calotescu: Era ordinul Ministerului de Interne să-i semnalez pe toți cei cari colectează alimente. S-a trimes la Marele Stat Major.

M. Antonescu: Să se ceară la Marele Stat Major răspunsul la intervenția făcută în urma sesizării de către dl guvernator al Bucovinei asupra neregulelor făcute cu aceste cumpărări.

Punctul 12: „Direcțiunea generală a bugetului și a contabilității generale a Statului ne comunică următoarele:

Ministerul Afacerilor Interne a comunicat că Guvernământul Transnistriei i-a înaintat un tablou cuprinzând numele a 7 pretori cari funcționează în

---

² În text este: „munițiilor”.

Transnistria, solicitând, totodată ca salariile acestor pretori să fie ordonanțate de Ministerul Afacerilor Interne în contul Guvernământului respectiv, care le-a achitat aceste drepturi”.

În legătură cu aceasta, dle Alexianu, sunt sesizat și de o altă situație, în ce privește plata funcționarilor și circulația leilor în Transnistria.

Funcționarii nou numiți primesc chiar de la Casieria Guvernământului, la Tiraspol, salariile în lei, cu dreptul de a-i schimba, și jumătate din indemnizație, care este egală cu salariul.

Acest lucru este împotriva hotărârilor noastre.

Prof. Gh. Alexianu: Sunt funcționari nou numiți, cărora n-are cine să le plătească salariile în țară, și atunci ar fi trebuit ca Serviciul Contabilității să facă mandate poștale pentru fiecare și să le trimeată bani acasă. Or, acest lucru este cu neputință pentru 400 funcționari nou numiți.

M. Antonescu: Atunci introduceți leii în Transnistria.

Prof. Gh. Alexianu: Nu.

M. Antonescu: Ce mijloc de control aveți ?

Prof. Gh. Alexianu: Prezintă recipisele mandatelor.

M. Antonescu: Stabiliți la frontieră, la Tighina, la Cetatea-Albă, sau unde credeți că este mai ușor, un Oficiu de schimb și comunicați telegrafic disponibilul care poate fi dat fiecărui funcționar în momentul când vine, și acesta, ca să-și încaseze banii, poate să facă un efort și să se oprească și să ridice contravaloarea în lei. Însă găsesc că este cu totul periculos să introducem pe teritoriul Transnistriei circulația leilor, chiar și sub forma aceasta.

Prof. Gh. Alexianu: Nu circulă nici un leu de la funcționari. Sunt însă persoane interesate, care vin cu lei la Odessa și cumpără diferite lucruri de acolo.

M. Antonescu: De ce n-ați da câteva exemple ?

Prof. Gh. Alexianu: Sunt arestați.

M. Antonescu: Comunicați-ne și nouă și să se aducă la cunoștință că Consiliul de Miniștri a hotărât că toți cei cari vor fi găsiți pe teritoriul aflat dincolo de Nistru, sub ocupația românească, cu lei, vor fi arestați imediat și pedepsiți pentru încălcarea dispozițiilor Guvernului în ce privește circulația fiduciară pe teritoriul Transnistriei.

Prof. Gh. Alexianu: Leul nostru face primă.

M. Antonescu: În ce privește situația acestor funcționari, „Ministerul Afacerilor Interne întreabă dacă acestor funcționari, numiți direct de Guvernământ Transnistriei, urmează să li se plătească salariile de minister, și din care fond, avându-se în vedere că posturile respective nu sunt înscrise în bugetul Ministerului Afacerilor Interne”?

Prof. Gh. Alexianu: Măsura este luată: cei numiți direct de Guvernământ, sunt plătiți de Guvernământ. Cei cari sunt funcționarii Statului, sau au fost numai detașați în Transnistria, sunt plătiți de ministerul de care au fost detașați.

M. Antonescu: Toate aceste note ar trebui să fie aduse la cunoștință înainte de ținerea Consiliului de Miniștri, nu cum s-a făcut la ultimul Consiliu Economic,

când aveam în discuție problema producției și când mi s-a adus, la 11 fără un sfert, noaptea, dosarul cu chestiunile asupra cărora trebuia să vorbesc a doua zi.

Mai ales când este vorba de Consiliul de Coordonare, de acum înainte să se stabilească ordinea de zi și să se facă aceste tabele și chestiunile care trebuiesc supuse Consiliului, cu cel puțin ...³ înainte, și să fie comunicate d-lor miniștri; iar domnii guvernatori să poată lua cunoștință dimineața, înainte de ținerea Consiliului, ca să nu pierdem vremea cu toate aceste amănunte administrative, care se pot soluționa direct.

Avem problema aprovizionării cu cărbune a industriei din Transnistria.

Prof. Gh. Alexianu: Este o problemă mare. Toată industria din Transnistria era organizată pe bază de cărbune, fiindcă aveau cărbune adus ieftin, pe mare, de la Stalino.

Noi nu putem aduce din bazinul Donețului și nici nu putem transforma aparatele pentru combustibil lichid, și atunci, din cota care se defalcă să se dea o parte și pentru industria din Transnistria.

M. Antonescu: Ministerul Economiei Naționale cere chiar la București tuturor particularilor cari au sisteme de combustibil lichid, fie și pentru încălzirea centrală, să le transforme pentru cărbuni, pentru ca să se facă economie la păcură și la celelalte.

Trebuie să ținem seamă de producția de cărbune și de faptul că această producție ne pune într-o asemenea situație că rezervele noastre pentru Calea Ferată, adică pentru circulația vitală a Statului, variază între 12-18 zile. Nu avem mai mult, deoarece toate eforturile făcute ca să aducem din Germania cărbune cu care să substituim combustibilul lichid, nu au adus rezultate prea mari.

Firește, este un moment greu chiar pentru noi de aici. Ce vă recomand dv. este să încercați un contact direct cu industria de cărbuni de la noi și să vedeți, ținând seama de prețurile pe care poate le-ați putea oferi dv., printr-un sistem de compensație oarecare, dacă nu i-am determina la o mărire a producției – aceasta fără să ajungeți la o hotărâre – și apoi să o prezentați d-lui ministru Marinescu, care va stabili fie o majorare de preț pentru cărbunele trimes acolo, sub forma unei prime pentru Transnistria, fie stabilirea unor rezerve pe care le-ar mai putea avea dl ministru Marinescu, dar de care mă îndoiesc, ca să vi le dea.

Evident, industria trebuie să lucreze și în Transnistria. Dacă industria de cărbune poate să sporească producția de azi, însă crede că prețurile ce dăm nu sunt remuneratorii, aceasta ar putea fi o soluție practică, să dați o primă, nu un spor de preț, pentru cărbunele trimes în Transnistria. Discutați pe această bază direct și cu industria de cărbune.

În Consiliul de Miniștri am hotărât deja să reexaminăm problema producției de cărbune, ținând seama de nevoia de stimulare și să dăm un preț deosebit pentru Calea Ferată și unul pentru industrie.

---

³ Omisiune.

I. Marinescu: Mai importantă este chestiunea lucrătorilor. Avem nevoie de încă 4-5.000 lucrători. Dacă pot să ne dea lucrători, garantez că dau în schimb cărbune.

Prof. Gh. Alexianu: N-am lucrători minieri, căci în Transnistria nu erau mine.

M. Antonescu: Domnii guvernatori vor fi primiți, la ora 5 jumătate, după-amiază, de dl Mareșal, la d-sa acasă, la Băneasa, așa încât îi rog să fie acolo la această oră.

Dacă mai aveți chestiuni administrative, vă rog să le rezolvați direct cu domnii miniștri.

Ședința se ridică la ora 14.30.

Pentru conformitate
Stenografiat de: D. Fierăscu și N. Dumitrescu

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 509(fost 481)/1942, f. 263-364.

INDICI*

INDICE ANTROPONIMIC

A

- Alexandrescu, Gheorghe**, 174, 180-186, 191, 192, 195, 196, 378, 380-382, 555
Alexandrescu-Roman, Petre, 220, 247, 248, 251, 256
Alexianu, Gheorghe, prof., 131, 132, 174, 176, 177, 196, 198, 199, 203, 204, 208, 209, 216-219, 249, 256, 285, 378, 382, 384-387, 392, 396-399, 428, 438, 451, 535, 553, 555, 556, 563, 565-572, 574-576, 579-583
Alimăneșteanu, 396
Antonescu, Eftimie, 30, 332
Antonescu, Grigore: 455
Antonescu Ion, mareșal, *passim*
Antonescu, Mihai A., *passim*
Antonescu, Petre, 455
Apony, conte, 318
Ardeleanu, T., 535
Arhip, I., g-ral, 174
Auschnitt, Max, 515

B

- Baldwin**, 263
Bazilescu, prof., 64
Băcescu, Sergiu, dr., 258, 259, 295, 321-323, 326
Bădescu, N., g-ral, 70, 93, 100, 124-127, 134, 168-171, 331, 475, 485, 486, 494, 500, 504, 534
Bârsan, Zaharia, 19
Bossie, 136, 156

- Bova-Scoppa, Renato**, 112, 218
Bova-Scoppa, doamna, 502
Brăileanu, Traian, 225, 229, 235
Brătianu, Dinu, 6
Brătianu, Ion, 305
Budui, Ludmila, 182
Bujoiu, Ion, 148, 522
Bușilă, Constantin, prof. ing., 28, 31-33, 35, 36, 42, 43, 49, 54, 55, 69, 77-80, 82, 89, 90, 93, 101-103, 113-115, 120-122, 124-126, 134, 137, 154, 155, 157, 174, 179, 211, 330, 368-374, 378, 384-387, 399, 400, 426, 427, 429, 446, 447, 455, 474, 494, 504, 517-519, 521-523, 525, 528-530, 535, 552
Bușniță, 334, 344

C

- Calotescu, Corneliu, g-ral**, 111, 174, 176, 181, 182, 187-190, 197, 206-208, 210-214, 219, 378, 382, 384, 388, 390, 452, 535, 548, 550-552, 557, 558, 560, 562, 565, 566, 572, 573, 575, 580
Cancicov, Mircea, 43, 157, 329, 331, 392
Caragiale, Ion Luca, 221
Caramfil, 32, 427
Carol I, 16
Carol al II-lea, 16, 155, 227, 242
Carp, Grigore, 156, 157
Carp, Petre P., 305
Cădere, dr., 218

* La realizarea *Indicilor* au colaborat: Carmen Dobrotă și Șerban Marin.

- Călinescu, 501**
Călinescu, Armand, 265
Cărbunescu, col., 86
Ceaușescu, 97
Ciano, conte, 113
Ciupercă, g-ral, 293
Clodius, Karl, 29, 38, 44, 51, 57, 58,
 60, 62-64, 109, 110, 146, 157, 158,
 355, 389, 397, 398, 485, 487, 488,
 498, 554
Comarov, Ecaterina, 182
Constant, 242
Constantin, Constantin, g-ral, 28, 39,
 40, 66-70, 79, 82-87, 93, 95, 100,
 117, 119, 122, 123, 126-130, 134,
 137, 138, 140, 141, 143-145, 153,
 154, 160, 161, 173, 174, 177, 216,
 258-260, 268-270, 272, 274, 278,
 281, 286, 289, 292, 326-328, 331,
 361-363, 366, 378, 394, 400, 429,
 434, 452, 457, 475, 480, 491-493,
 497, 502-505, 526, 534, 543
Constantinescu, dr., 444, 445
Cornățeanu, N. D., prof., 261
Costinescu, I. C., dr., 295, 305, 317,
 323, 324
Crețulescu, Niculae, 225
Crihan, Anton, 182
Crisoveloni, 497
Cristescu, Eugen, 220, 225, 235, 236
Cristi, Victor, 182
Cristi, Vladimir, 182
Cristu, C., 28, 43, 107-109, 146, 157,
 526
Cuza, Gheorghe, 6, 21
- D**
- Dardan, 537, 538**
Davidescu, Radu, col., 40, 45, 49,
 203, 209, 285, 328, 342, 378, 385,
 440, 504, 506, 507
Davidescu, Vintilă, g-ral, 174, 217,
 219
Davidoglu, g-ral, 386
- Dăniță, C., dr., 220, 247, 248, 251-**
 253
Dănulescu, C., dr., 174, 220, 243,
 248-251, 256, 259, 322, 364, 378,
 400, 429, 475, 499, 504, 535
Delaporta, col., 135
Delmas, 342
Demarat, 228
Demetrescu, 43, 98
Demetrescu, Gheorghe, 134
Demetrescu, Gyr, 225
Diaconescu, N., col., 220
Dimitriuc, 157, 536, 556
Dobre, Gheorghe, g-ral, 27, 28, 34-
 36, 46-48, 55, 79, 98, 134, 154,
 159, 161, 167, 272, 281, 283, 285,
 289, 292, 295, 330, 354, 356-358,
 369, 378, 395, 400, 419, 429, 450,
 475, 478-480, 483, 493, 494, 497,
 501, 504, 510, 514, 515, 522-526,
 528, 529, 535, 565-576, 578, 580
Dobrescu, 501
Dobrescu, g-ral, 161
Donescu, 153
Dragomir, Nicolae, col., 503
Dragoș, Titus, 63, 70, 82, 83, 85-87,
 93, 96, 97, 117, 127, 128, 174, 192-
 195, 199-202, 213, 219, 295-298,
 309-311, 314, 315, 317, 319-321,
 324, 326, 331, 378, 392, 401, 429,
 475, 495, 498-500, 504, 514-516,
 524, 527, 528, 530-535, 548, 550,
 551, 572, 578
Drăgulescu, Marius, 134
Duca, 455
Dumitrescu, 47
Dumitrescu, col., 445
Dumitrescu, N., stenograf, 257, 458,
 583
- E**
- Esmansky, 497, 498**

F

- Făltoianu, 507**
Fierăscu, Dumitru, stenograf, 27, 69, 92,
 133, 173, 220, 257, 281, 294, 326,
 328, 375, 400, 428, 458, 504, 534,
 583
Filderman, Wilhelm, 83, 84
Filipescu, Gheorghe, 463
Filipescu, Nicolae, 16, 70, 75, 76
Filipovici, 558
Fințescu, I. N., prof., 174, 183, 185-
 191, 195, 196, 331, 345-347, 349,
 350, 352, 378, 383, 392, 475, 486,
 493, 494, 497, 498, 501, 504, 514,
 522, 524, 529
Flondor, 185, 212
Flondor, Alexandru, 182
Flondor, Neagoe, 182
Flondor, Șerban, 182
Florescu, 473
Florescu, C., g-ral, 134, 140, 152,
 153, 331, 475
Forțu, doamna, 255
Frunzetti, 225

G

- Garoflid, Constantin, 105, 147, 148,**
 287, 360, 364
Georgescu, Corneliu, 202
Gheorghe, Ioan, g-ral, 156, 157
Gherman, g-ral, 459, 473
Gigurtu (Gigărtu), Ion, 302, 303, 515
Goga, 120, 121, 303
Göbbels, Joseph Paul, dr., 563
Göring (Goering), Herman Wilhelm,
 mareșal, 29, 65, 95, 135, 136, 156,
 158, 159, 170, 194, 208, 333, 337,
 354, 356, 389, 400, 426, 478, 497,
 516, 526
Greceanu, 120, 121, 395
Grigorcea, 510
Grigorcea, Nicu, 182
Grigorcea, Radu, 182
Grigorescu, g-ral, 321

- Grigorescu, Emil, 295, 310-316, 318-**
 321
Grigorescu, Horia, 321
Grivița, 334
Grozescu, ing., 126, 486

H

- Hațieganu, Eugen, dr., 282-292, 303**
Hitler, Adolf (Führer), 6, 10, 29, 44,
 49, 65, 111, 135, 136, 156, 157,
 159, 304, 307, 356, 389, 399, 400,
 498, 571
Hleblichian, 138
Hoffmayer, 556

I

- Iacobici, Iosif, g-ral, 56**
Ilgner, 154
Iliescu, Victor, g-ral, 1, 4, 13-21, 174,
 220, 429, 534
Ionescu, Alfred, stenograf, 92, 173,
 281, 326, 375, 428, 534
Ionescu, Andrei, 126
Ionescu, Nae, 234-236, 243
Ionescu, Take, 342
Iordan, 365
Iopescu, col., 428
Iurașcu, 127

J

- Jienescu, Gheorghe, g-ral, 28, 52,**
 154, 194, 378, 420, 429, 475, 535
Johannes, August, 580
Joldea-Rădulescu, I., 174

K

- Killinger, Manfred von, 29, 44, 64,**
 66, 112, 131, 154, 333
Klugkist, Henrick, dr., 93, 95, 96,
 130, 131, 145, 146, 156, 157, 333,
 485

L

- Lavaux, conte, 63**

Lascăr, Ștefan, 331, 334, 343, 344,
352

Littman, 153

Luther, 15

M

Maican, 124

Malaxa, Nicolae, 161, 479, 480, 500,
525

Maniu, Iuliu, 6, 21

Mannesmann, 500

Manolescu-Strunga, 123, 248, 359

Manoliu, C., col., 70

Marcu, ing, 459, 466

Marcu, Alexandru, prof., 1, 20, 23,
23, 26, 27, 118, 174, 196, 197, 204,
206, 220, 378, 509, 535, 560-566

Mareș, Nicolae, ing., 53, 175, 343,
358, 360, 364

Marinescu, Aurel, g-ral, 182

Marinescu, Ion C., 28-34, 36-39, 47-
49, 52, 58, 65-70, 79-82, 86, 87, 93,
96, 97, 99, 100, 107, 108, 123, 129-
135, 141, 144-158, 161, 163, 164,
166, 167, 170, 171, 174, 203, 230,
258, 272, 280, 281, 286, 289, 326,
328, 330-334, 336-344, 346-351,
353-358, 361, 362, 366-373, 378,
388, 389, 394, 400, 426, 429, 453,
474, 483, 485, 487-489, 491, 492,
494, 496, 498, 501, 503, 504, 517-
520, 522, 523, 526, 527, 530, 531,
533, 535, 543, 544, 547, 548, 554,
572, 582, 583

Matac, 56

Mavrocordat, domnitor, 542

Mazarini, Nicolae, g-ral, 132

Mănuilă, Sabin, dr., 206, 207

Mănuilă, Veturia, 256, 311

Mărdărescu, g-ral, 293

Melinte, 350

Miclescu, C., ing., 455

Miclescu, St., ing., 70

Mihail, Simion, stenograf, 69, 133,
220, 294, 328, 504

Minescu, Gheorghe, 70, 80, 81, 93,
111, 112, 134, 137, 138, 140, 141,
144, 157, 158, 168, 171-175, 178,
179, 203, 216, 258, 268-270, 281,
331, 339, 346, 347, 361-364, 375,
378, 475, 504, 505, 511, 528, 530,
547, 554, 555, 559

Mircescu, g-ral, 293

Mladenovici, 384, 385

Molotov, V. M., 515

Motaș, C., ing., 32

Mrazec, Ludovic, prof., 30, 36, 331

Munteanu, Gheorghe, 295, 296, 298-
311, 317, 318, 324, 325

Mussolini, Benito (Duce), 113, 274,
510

N

Napoleon I, 293

Nasta, Alexandru, 174, 182

Năsturaș, g-ral, 329

Negel, Dimitrie D., 154, 491

Negrescu, prof., 35

Neubacher, Hermann, dr., 66, 145,
146, 156-158, 333, 356, 357, 398,
426, 485, 554

Nicolaescu, ing., 219, 389

Nicolaescu, Dorin, 535, 543, 544, 546,
561

Noveanu, 452

O

Orezeanu, T. C., g-ral, 174, 175, 179,
195, 199, 209, 218, 219, 369, 475,
494, 496, 525

Oteteleșanu, 440

Ottulescu, Alexandru, 70, 76, 77, 93,
94, 96-99, 103, 105, 108, 109, 118,
120, 121, 124, 174, 178, 180, 190,
192, 330, 341, 342, 349-351, 354,
475, 504, 514-516

P

Panaitescu, Petre P., 225, 229
Pană, Aurelian, 4, 28, 39, 52-54, 56, 68, 70, 78, 93, 110-112, 114, 118-122, 128, 131-134, 136-141, 143-145, 147-151, 157, 160, 162, 174, 175, 217, 258, 265-268, 271-281, 326, 328, 331, 334-345, 347-349, 353, 358-362, 364, 365, 367, 375, 378, 381, 384, 387, 393-397, 400, 420, 429, 437, 442, 450, 475, 488, 490, 491, 493, 498, 504, 505, 528-530, 535, 542, 553-555, 557-560
Pantazi, Constantin, g-ral, 70, 72-78, 81, 83, 85, 86, 89, 91, 167, 177, 217, 258, 281, 292, 293, 326, 328, 378, 400, 429, 434, 436, 445, 450, 474, 497, 535, 557, 558, 563-565, 572, 573, 575, 577-579
Pascu, 187
Pavelescu, 384
Pavlescu, Eugen, 187, 188
Păiș, Nicolae, 28, 70, 90-92, 174, 328, 330, 347, 348, 378, 386, 392, 400, 429, 475
Pălăngeanu, N., g-ral, 220, 229, 235
Penescu, 161, 395
Pétain, g-ral, 342
Petrescu, I. C., prof., 1, 27, 220, 236-238, 240-245, 255, 378, 401, 429, 443, 491, 535, 542
Petrică, ing., 134
Petrovici, Ion, prof., 1, 2, 4-11, 17, 20, 23, 25, 27, 174, 205, 214-216, 220-236, 242, 243, 255-257, 295, 303, 309, 317, 378, 383, 392, 393, 400, 424, 440, 443, 444, 452, 474, 491, 535, 540, 542, 562, 564, 567, 572, 575
Poiană, col., 564
Polizu Mișunești, Radu, 507
Popescu, Dumitru, g-ral, 1, 19, 134, 140, 142, 143, 145, 171, 174, 181, 210, 211, 220, 224-226, 236, 237,

244, 250, 295, 298, 300, 305, 317, 318, 322, 330, 363, 391, 400, 428, 429, 441, 535, 577

Popescu, Grigore, 134, 138, 139, 144, 160-168, 173, 203, 281, 283-286, 288-292, 294
Popescu, Stelian, 116
Popovici, g-ral, 293
Popovici, ing., 218
Portocală, 346, 347
Puricelli, 368, 369, 508, 509

R

Racovitză, acad., 234
Radulovici, 359
Ranca, Pamfil, 463
Rădulescu, Ion, col., 87
Răsmereț, Nicolae, 28, 31, 33-52, 55-65, 68, 108, 130, 331, 354
Reinecke, g-ral: 333, 354, 356, 485, 526
Reus, 187
Ribbentrop, Joachim von, 104, 136, 156-158, 354, 389, 484, 526
Riebling, 554, 555
Rioșanu, 212
Rizescu, 168, 452, 549
Rizescu-Brănești, N., 366
Roede, g-ral, 104, 105
Romniceanu, Mihail, 174, 191, 192
Rosetti, Radu, g-ral, 229, 234
Rotkirche, g-ral, 198
Rotschild, familie, 454
Rusu-Abrudeanu, ing., 332

S

Saracioglu, Sükrü, 92, 100
Scala, Mastino dalla, 182
Schen, Thomas, 580
Schmidt, Andreas, 15
Schmidt, Guido, 337, 357, 525
Sichitiu, Ion, g-ral, 28, 39, 42, 45, 53, 68, 69, 87, 93, 105, 110, 114, 115, 117, 126, 129, 134, 137-139, 143,

150, 151, 157, 174, 175, 178, 258,
265, 268, 270, 271, 274, 281, 343

Sidorovici, 16

Sima, Horia, 14

Simionescu, dr., 6, 7

**Sireteanu, Christofor, col., 134, 159,
174, 177, 217, 282, 291, 292, 331,
475, 483, 484**

Slăniceanu, col., 129

Slăvescu, 354, 355

Speidel, g-ral, 91, 159, 333

Stalin, I. V., 26, 216

Stelzer, Gerhard, 95

Sterian, 130

Sterian, Paul, 530

**Stoenescu, Nicolae, g-ral, 28, 33, 43,
48, 51, 52, 56, 59, 63-66, 69, 73,
81, 82, 85, 87-90, 92, 93, 98-100,
102, 104-109, 114, 117, 123, 131,
134, 137, 145, 147, 149, 151, 158,
162-164, 168, 173, 174, 178, 179,
189, 192, 203, 212, 217, 218, 220,
327, 330, 334, 337, 338, 340-342,
344, 347, 348, 351, 353, 356-358,
363, 365, 366, 368, 369, 375, 378,
390, 391, 394, 400, 404, 405, 418-
424, 451, 456, 494, 504, 507, 510,
512-514, 523, 534, 535, 551, 553,
560, 567, 575, 579**

Stoian, dr., 445, 456, 467

Stoicescu, 501

**Stoicescu, Constantin, 10, 220, 225,
241, 242, 244, 245, 253, 254, 257,
258, 268, 281, 326, 332, 378, 391,
393, 397, 400, 427, 429, 453, 455,
456, 474**

**Strihan, Petre, 145, 174, 220, 236,
244, 378, 401, 429, 465, 535**

Stroescu, 528

Stroescu, căpitan, 248

Stuckhardt, 396

Sturdza, Irina, 428

Suchianu, I. D., 27

**Suciu, Paul Horia, 258-263, 265-269,
271, 273-277, 326**

Ș

Șapira, 11

Șeicaru, Pamfil, 363, 393

Ștefan cel Mare, domnitor, 320, 399

Șteflea, Ilie, g-ral, 175, 211, 217

T

Tega, 187

Telemac, 91

Teodorescu, C., prof., 268

Titulescu, Nicolae, 318, 512, 527

Toma, Stelian, 392

**Tomescu, Petre, dr., 1, 7, 21-26, 49,
174, 204, 210, 220, 222, 223, 238,
245-249, 251, 252, 256, 295, 304,
322, 378, 394, 400, 429, 445, 474,
535, 573, 577**

Ț

Țuțuianu, 329, 367

U

Usatiuc, prof., 11, 12

V

Vaida-Voievod, Alexandru, 515

Vasilescu, I. C., stenograf, 27, 400

**Vasiliiu, Constantiu Z., 174, 211, 215,
220, 224-226, 228, 229, 233, 235,
236, 242, 243, 256, 378, 390, 391,
396, 398, 428, 429, 449, 450, 475,
496, 577, 578**

Vlad, 129

Vlădescu, Horia, 203, 207, 379

Vlădescu, Ovidiu, 375, 573

**Voiculescu, Constantin C., g-ral, 12,
40, 45, 111, 174-176, 179-181, 195,
197-201, 203-206, 212, 214-216,
218, 219, 230, 258, 378-380, 382,
383, 387, 393, 395, 397, 438, 535,**

537-541, 543, 550-555, 557, 560-
563, 566, 569, 572, 573, 575-578

Vojen, V. I., 21

Vohltat, 148

Vulcănescu, Mircea, 46, 70, 86-88, 93,
103, 104, 106-110, 117, 118, 174,
191, 235, 331, 349, 355, 358, 378,
393, 400, 405, 419, 429, 453, 475,
494, 499, 504, 524, 531-534

W

Wachmann, 111

Weinmann, 274

Wilke, 212, 377, 554

Z

Zamfirescu, Grigore, 225

Zwiedeneck, Eugen, g-ral, 188, 192,
202, 311, 314

INDICE TOPONIMIC

A

Aberdeen, 263
Africa, 511
Aiud, închisoare, 242
Alba Iulia, 323
America, v. **Statele Unite ale Americii**
Anglia, 263, 264, 386, 404, 443, 531-533
Ankara, 91, 99
Arad, oraș, județ, 164, 238, 241, 250, 323, 324
Argeș, județ, 280, 490
Atena, 134

B

Bacău, oraș, județ, 83, 84, 497
Balcani, 91, 542
Balcic, 352
Balta, 567
Banat, regiune, 56, 155, 176, 178, 397
Banloc, 496, 500
Basarabia, regiune, 1, 5, 11, 12, 19, 20, 27, 39, 45, 50, 54, 56, 58-61, 63, 85, 91, 93, 110-112, 114, 131, 137, 140, 155, 170, 174-179, 181-185, 189-193, 195-201, 203, 204, 206, 208, 209, 213, 214, 216-219, 247, 249, 256, 258, 296, 310, 319, 320, 323, 324, 336, 338, 340, 343, 376-383, 389, 391-393, 395-397, 409, 410, 416, 422, 429, 432, 433, 437-439, 441, 442, 445-449, 451, 453-456, 459, 461-464, 466, 473, 477, 482, 496, 500, 516, 535-540, 550, 552-557, 560, 561, 568, 572, 573, 575, 576, 578
Bavaria, regiune, 143
Băița, 35

Bălți, oraș, județ, 181, 195, 386, 395, 434, 436, 439, 441, 442, 444, 445, 447-449, 451, 456, 462, 468, 469, 496, 543, 544, 547
Băneasa, 236, 583
Bărăgan, 263
Bâle, 504, 507-509
Beiuș, 323
Belgia, 50, 385, 397, 529
Belgrad, 507
Berlin, 28, 29, 38, 46, 48-51, 57, 93, 95, 107, 108, 110, 128, 134-136, 146, 156-158, 163, 198, 208, 217, 221, 230, 315, 333, 387, 479, 482, 554-556, 580
Berna, 508
Bistrița, oraș, 173, 366; râu, 500, 518
Boemia, 123
Boian, 467
Bolgrad, 340, 448, 449 (v. **Cetatea Albă**)
Botoșani, oraș, județ, 320, 321, 388
Brașov, oraș, județ, 27, 104, 105, 141, 155, 172, 238, 239, 364, 372, 490, 534, 542, 552, 559
Brăila, oraș, județ, 53, 56, 155, 226, 335, 346
Brâncoveni, 148
Briceni, 473
Bucovina, regiune, 12, 34, 35, 50, 58, 60, 61, 63, 85, 110, 114, 131, 132, 170, 174, 176-179, 181-195, 197-201, 204, 208-214, 216, 218, 219, 256, 267, 296, 310, 316, 320, 323, 324, 376-380, 383, 384, 389, 391-393, 396, 397, 409, 410, 416, 422, 429, 437, 439, 452, 454, 456, 459, 461, 463-466, 471, 473, 474, 477, 480, 482, 496, 498, 535-537, 539, 540, 549-552, 556-558, 560, 561, 565, 566, 568, 572, 573, 576, 580

Bucovina, mitropolie, 471, 473
București, 28, 40, 57, 85, 86, 95, 118, 119, 123, 128-130, 134, 141, 145, 151, 153-157, 161-163, 169, 204, 206, 207, 209, 211, 212, 221-223, 231, 232, 235, 238, 239, 241, 256, 273, 288, 290, 299, 309, 321, 322, 324, 333, 336, 341, 355, 364, 367, 373, 379, 384, 385, 387, 393, 400, 421, 426, 427, 441, 445, 449-453, 486, 488, 495, 500, 502, 544, 550, 561, 563, 565, 569, 571, 572, 580, 582

Budapesta, 18, 221, 393, 495

Bug, 196, 308, 309, 399, 428

Bugeac, regiune, 554

Bulgaria, 52, 91, 138, 140, 144, 273, 321, 355, 374, 381, 397

Burgas, 446

Bușteni, 155

Buzău, oraș, județ, 124, 126, 249, 465; râu, 121, 122, 126, 518

C

Cadrilater, regiune, 174, 212, 213, 295, 310-314, 316, 318, 319, 352

Cahul, 138, 181, 555

Canalul Mâncii, 263

Carpați, munți, 301, 308, 497

Catargi, 449

Caucaz, 398

Cavarna, 352

Călan, 477

Câmpulung, 364, 464, 474

Cehoslovacia, 49, 160, 161, 524

Cernăuți, 141, 181, 190, 202, 206-208, 212, 218, 229, 231-233, 377, 396, 434, 436, 442-445, 451-454, 456, 459, 460, 462, 466-472, 474, 498, 536, 549, 550, 560, 562, 565, 580

Cetatea Albă, oraș, județ, 181, 432-435, 448, 581 (v. **Bolgrad**)

Chilia, oraș, județ, 448, 468

Chilia Nouă, județ, 439

Chișinău, 11, 19, 90, 181, 196, 219, 231, 396, 440, 442, 444, 445, 447-449, 454, 456, 458, 465-467, 469, 470, 496, 535-537, 543, 560, 562

Chitila, 137, 393

Cisnădie, 135

Cloșani, 155

Cluj, 231, 323, 495

Comrat, 449

Constantinopol, 91 (v. **Istanbul**)

Constanța, oraș, județ, 22, 54, 90, 91, 126, 141, 178, 318, 319, 352, 372, 426, 461, 578

Copăceni, comună, 468

Costinul, comună, 327

Craiova, 204, 273, 311, 421, 455, 488, 515, 544

Crasna, 447

Crimeea, 88, 301, 398, 401, 429, 430, 436, 457

Croația, 149

Curchi, mănăstire, 440, 470

Curtea de Argeș, 233

D

Danemarca, 542

Dâmbovița, județ, 493; râu, 151, 364

Deva, oraș, 323

Dinăuți, 459, 464, 469, 472

Dobrești, 519

Dobrogea, 56, 261-263, 295, 296, 311-313, 316, 319-321

Dolj, 270

Dondușani, 219

Doneț, 209, 217, 429, 430, 582

Dorohoi, 462, 500

Dragoslavele, 279

Dunăre, 138, 155, 262, 263, 267, 270, 328, 335, 337, 344, 348, 352, 401, 422, 439, 500, 504, 516, 519

E

Edinburgh, 263, 264

Edineți, 449
Elba, 328
Elveția, 98, 99, 144, 221, 274, 355,
361, 397, 404, 405, 450, 504, 507-
509, 553
Essen, 151
Europa, 26, 44, 94, 98, 104, 142, 149,
194, 206, 271, 297, 308, 355, 379,
399, 448, 455, 458, 468, 475, 476,
479, 481, 482, 501, 506, 511, 553

F

Făgăraș, 36, 141, 364
Fălești, județ, 439, 441, 442, 444, 445,
448, 467, 468, 470

Făurei, 119

Feleac, 333

Filipoi, canal, 335

Folkestone, 263

Franța, 134, 135, 144, 274, 294, 385,
386, 392, 404, 518

G

Galați, oraș, județ, 329, 335, 352, 372,
432

Galiția, regiune, 385

Geneva, 301, 318, 512

Germania, 6, 10, 26, 28, 33-36, 39,
40, 43-47, 49-57, 60, 63, 91, 94, 95,
97, 98, 104, 105, 107-109, 112,
113, 123, 128, 130, 133, 135, 136,
144, 147, 149, 154, 156, 194, 252,
253, 268, 269, 271, 273, 274, 278-
280, 287, 290, 297, 329, 344, 348,
350, 353-356, 367, 370-372, 381,
385, 388, 394, 397, 400, 401, 408,
412, 421, 426, 441, 474, 481, 482,
485, 487, 488, 498, 518, 526, 531-
534, 563, 568, 582

Ghelari, 478

Giurgiu, 120, 211, 326-328, 374, 426,
486

Glasgow, 263

Golești, 279

Golta, 428

Gorj, 320

Greaca, baltă, 345

Grecia, 344

H

Hagi-Bey, 384, 385, 449

Hanovra, 151

Harkov, 399

Herdan, moară, 82-84

Homorod, 218

Hotin, oraș, județ, 214, 438, 444, 445,
447, 448, 450, 452, 454, 456, 459,
462, 464-467, 469, 473

Hunedoara, 404, 420, 449, 477, 478

I

Ialomița, județ, 53, 126, 178, 451, 506

Ialpuș, lac, 339; râu, 449

Iași, oraș, județ, 11, 25, 141, 196, 204,
221-224, 230, 238, 319, 388, 418,
448, 464, 465, 470, 500, 550, 560

Ilfov, 493

Imperiul German, 402

Insula Șerpilor, 348

Ionești, sat, 121

Ismail, oraș, județ, 137, 181, 448, 465

Istanbul, 69, 99 (v. **Constantinopol**)

Italia, 39, 49, 51, 112, 113, 123, 125,
134, 135, 149, 274, 279, 355, 401,
485, 504, 507, 509-511, 553

Ițcani, 148

J

Jilbrieni, comună, 439, 440, 461, 468

Jurilovca, 372

K

Kiev, 198, 303, 399, 555, 580

L

Lausanne, 509

Lăpușna, județ, 439, 442

Letonia, 149

Lipcani, 181, 459, 466
Londra, 97, 263, 305, 333, 442, 443,
457
Lujani, 155

M

Marea de Azov, 429, 430
Marea Egee, 91
Marea Mediterană, 511
Marea Neagră, 91, 92, 336, 337, 344,
352, 398, 430
Marea Nordului, 352
Mămăliga, sat, 447
Mărașești, 303
Mediaș, 229
Mehedinți, județ, 270, 364
Milano, 504, 507-509
Moghilev, oraș, județ, 198, 218, 438,
439, 500
Moinești, 497
Moldova, regiune, 8, 19, 143, 155,
170, 178, 221, 249, 255, 261, 303,
320, 321, 332, 418, 500
Moscova, 216, 399, 457
Muntenia, regiune, 303, 542
Mureș, județ, 304
Muscel, județ, 279, 280, 497

N

Nădrag, 477
Nicolaev (Necolaiov), 385, 399, 431,
447, 449, 570, 571
Nipru, 401, 447
Nistru, 114, 218, 285, 334, 343, 447-
449, 500, 541, 581
Noua Suliță, 444, 447-449, 460, 463,
467, 472

O

Odessa, 68, 77, 78, 164, 208, 215, 218,
301, 327, 348, 376, 377, 385, 386,
398, 399, 431, 438, 439, 446, 449,
450, 457, 472, 477, 483, 496, 500,

537, 565, 567, 569-573, 576-579,
581

Olanda, 542
Olt, râu, 500
Oltenia, regiune, 155, 320, 443
Oltenia, mitropolie, 8
Oltenița, 211
Orhei, oraș, județ, 204, 395, 433, 435,
440, 442, 447, 448, 454-456, 458,
460, 465, 469-472
Ovidiopol, 446

P

Paris, 386, 452
Periș, 465
Petroșani, 480
Pitești, 279, 455
Plevna, 205
Ploiești, 141, 211, 249, 372, 426
Poltava, 553
Portugalia, 98, 355, 486
Porțile de Fier, 134, 155, 518
Prahova, județ, 364, 490, 534, 542,
547, 552, 553; vale, 436 (vezi
Valea Prahovei)
Predeal, 16, 27, 60, 103, 159, 169, 506
Prusia, 435
Pрут, 114, 185, 422, 446-449, 459, 500
Putna, județ, 148

R

Rădăuți, 174, 212, 213, 319, 462, 464
Răuțel, 460
Râșnov, 172
Reni, 137, 448
Reșița, 155, 449, 450, 477, 483, 516,
525
Roma, 134-136, 221, 261, 507, 511
Roman, 145
Romanați, 224
România, (Țara Românească, Regat,
Vechiul Regat). 5, 15, 18, 21, 29,
30, 33, 36-38, 40-50, 52, 55-57, 63,
64, 66, 91, 95, 98, 100, 104, 105,
109, 110, 112-114, 125, 127, 130,

135, 136, 142, 146, 147, 153, 156-159, 172, 178, 187, 196-198, 200, 201, 204, 208, 210, 213, 216-218, 233, 236, 258, 259, 263, 273, 280, 300-302, 304, 305, 310, 316, 333, 345, 346, 353, 354, 356, 364, 365, 369, 370, 376, 378, 383, 388, 393, 395-397, 401-403, 407-410, 412, 416, 418, 420, 422, 426, 436, 438, 441, 442, 446, 447, 449, 450, 452, 457, 464, 480, 482, 488, 495, 498, 504, 508, 509, 511-516, 519, 520, 525, 532, 541-543, 546, 568, 571

Rucăr, 279

Rusia, v. U.R.S.S.

S

Satu Mare, județ, 301

Sângerei Vechi, 460, 461

Scăieni, 570

Schitu, comună, 578

Sculeni, 448

Serbia, 149, 511

Sevastopol, 398

Sfântu Gheorghe, 372

Sinaia, 153, 154

Sibiu, oraș, județ, 7, 113, 141, 155, 206, 208, 223, 238, 239, 580

Siret, 500

Slibnic, 580

Slobozia (Orhei), 465, 470

Smerinka, 500

Smolensk, 555

Sniatin, 580

Sofia, 52

Someș, județ, 301

Soroca, 219, 439, 447, 448, 465

Spania, 355, 486

Stalino, 582

Statele Unite ale Americii (America), 531-534

Storjineț, 377, 462

Suceava, oraș, județ, 19, 181, 213, 218, 319

Suedia, 45, 144, 355, 481

Sulina, 432, 439

Surdila, comună, 120

Ș

Șipoteni, 466

Șmerinka, 198

T

Tamisa, 263

Târgoviște, 459

Târnava Mare, județ, 14

Târnăveni, 34

Teleorman, județ, 178, 224, 251, 280, 320, 364, 451

Tighina, județ, 138, 177, 181, 340, 448, 449, 472, 496, 500, 580, 581

Timiș, județ, 323

Timișoara, 13, 14, 208, 238, 333, 560

Timiș-Torontal, județ, 54, 217

Timoc, 295

Tiraspol, 68, 198, 431, 438, 445, 446, 449

Transilvania (Ardeal), regiune, 7, 36, 103, 131, 143, 194, 250, 261-263, 267, 295, 297-299, 301-305, 307, 310, 320, 323, 324, 397, 495, 516

Transnistria, regiune, 50, 91, 131-133, 138, 174, 176, 177, 196, 198, 199, 203-205, 208, 209, 212, 214, 216-219, 241, 249, 256, 283, 285, 286, 319, 320, 376-379, 385, 386, 396, 398, 399, 428, 429, 438, 439, 446, 449, 450, 458, 459, 464, 496, 498, 500, 536, 537, 541, 546, 549, 551, 553, 555, 556, 567, 568, 572-576, 579-583

Tulcea, oraș, județ, 53, 54, 126, 178, 213, 217, 318, 319, 372, 432, 439, 454, 457, 460, 461, 578

Turcia, 91, 92, 99, 100, 164, 486, 489

Turda, 250, 323, 324

Turnu Severin, 35, 544

Ț

Țara Românească, v. România

U

Ucraina, 398, 399, 428, 553, 556

Ungaria, 131, 149, 214, 321, 398, 513

Ungheni, 448

Uniunea Sovietică (Rusia; Soviete;

U.R.S.S.), 58, 60, 62, 91, 185, 200,

293, 294, 305, 320, 386, 399

V

Valea Prahovei, 16 (v. Prahova)

Varna, 352

Varșovia, 443

Varvarovka, 447

Vaslui, oraș, 500

Vărzărești, 466

Vâlcov, comună, 439, 440, 459, 464

Viena, 157, 220, 221, 515

Vlașca, județ, 178, 280, 374, 451

Z

Zarojeni, 462, 472, 473, 497, 515, 549

Zürich, 98, 508

CUPRINS

Introducere	V
Lista documentelor	XV
Documente	1
Indici (antroponimic, toponimic)	585

MAREȘAL ION ANTONESCU:

“[...] În tot cazul, în această privință ducem o nouă luptă. În viitoarea întrevvedere pe care o voi avea cu Führerul, trebuie să stabilesc alcătuirea unui cont separat pentru armament, fiindcă nu voi da aur ca să iau armament, care nu este productiv. Nu știu cât durează războiul. Dacă continuăm așa, țara ajunge la pământ. Am dat toată producția țaranului pe armamentul care s-a consumat pe câmpul de luptă. Țăranul s-a ruinat; am scos din pământ totul. Deci trebuie să facem un cont aparte pentru armament, fiindcă războiul nostru îl facem și în interesul nostru și al Germaniei, dar îl facem și în interesul Europei. De victoria noastră vor profita toate Statele europene. Deci, toate trebuie să contribuie la acest efort, și acelea care stau, fie că sunt învinse, fie că nu sunt în război, și se bucură dacă noi dăm la pământ bolșevismul prin această luptă, în care cheltuim toată bogăția noastră națională. Statele acestea stau acum și se bucură. Ele vor intra, după război, în lupta economică cu un potențial mai mare decât al nostru; ele vor câștiga de pe urma sacrificiilor noastre [...]” (p. 44)